

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
V kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-173-06

Druk nr 1240

Warszawa, 8 grudnia 2006 r.

Pan
Marek Jurek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Prawo bankowe wraz z projektami aktów wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Finansów.

(-) Jarosław Kaczyński

U S T A W A
z dnia.....

o zmianie ustawy – Prawo bankowe¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 1 dodaje się pkt 28-31 w brzmieniu:

„28) instytucja dominująca w państwie członkowskim – instytucja kredytowa lub bank krajowy, w stosunku do których podmiotem zależnym lub blisko powiązaniem w rozumieniu pkt 15 lit. a jest instytucja kredytowa, instytucja finansowa lub bank krajowy, oraz które nie są podmiotami zależnymi w stosunku do instytucji kredytowej działającej na podstawie zezwolenia udzielonego w tym samym państwie lub instytucji finansowej z siedzibą na terytorium tego samego państwa, lub banku krajowego,

29) podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim – podmiot dominujący w holdingu finansowym lub hybrydowym, który nie jest podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej działającej na podstawie zezwolenia udzielonego w tym samym państwie lub w stosunku do instytucji finansowej z siedzibą na terytorium tego samego państwa, lub nie jest podmiotem zależnym w stosunku do banku krajowego, jeżeli podmiot ten ma siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- 30) unijna instytucja dominująca – instytucja dominująca w państwie członkowskim, która nie jest podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej lub banku krajowego, lub instytucji finansowej z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego,
- 31) unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym – podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim, który nie jest podmiotem zależnym w stosunku do instytucji kredytowej lub banku krajowego, lub instytucji finansowej z siedzibą na terytorium państwa członkowskiego”;

2) art. 9-9d otrzymują brzmienie:

„Art. 9. 1. W banku funkcjonuje system zarządzania.

2. System zarządzania stanowi zbiór zasad i mechanizmów odnoszących się do procesów decyzyjnych, zachodzących w banku oraz do oceny prowadzonej działalności bankowej.

3. W ramach systemu zarządzania w banku funkcjonuje co najmniej:

- 1) system zarządzania ryzykiem,
- 2) system kontroli wewnętrznej.

Art. 9a. 1. Zarząd banku projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie systemu zarządzania.

2. Rada nadzorcza banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu.

Art. 9b. 1. Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikacja, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku służące zapewnieniu prawidłowości

wości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów prowadzonej przez bank działalności.

2. W ramach systemu zarządzania ryzykiem bank:

- 1) stosuje sformalizowane zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem,
- 2) stosuje sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności banku, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości,
- 3) stosuje sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów,
- 4) stosuje przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka,
- 5) posiada strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego przez bank ryzyka.

3. Bank sprawuje nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych.

Art. 9c. 1. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- 1) skuteczności i efektywności działania banku,
- 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,

3) zgodności działania banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

2. System kontroli wewnętrznej obejmuje:

1) mechanizmy kontroli ryzyka,

2) badanie zgodności działania banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi,

3) audyt wewnętrzny.

Art. 9d. 1. W bankach działających w formie spółki akcyjnej, w bankach państwowych i w bankach spółdzielczych, w których kontrola wewnętrzna nie jest realizowana na podstawie art. 10, funkcjonuje komórka organizacyjna przeprowadzająca audyt wewnętrzny, zwana dalej „komórką audytu wewnętrznego”.

2. Zadaniem komórki audytu wewnętrznego jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością banku.”;

3) po art. 9d dodaje się art. 9e i 9f w brzmieniu:

„Art. 9e. 1. Informacje na temat stwierdzonych nieprawidłowości i wniosków wynikających z przeprowadzonego audytu wewnętrznego oraz działań podejmowanych w celu ich usunięcia są przekazywane okresowo, co najmniej raz w roku, radzie nadzorczej banku.

2. Rada nadzorcza banku może powołać spośród jej członków komitet do spraw audytu we-

wewnętrznego, który sprawuje nadzór nad działalnością komórki audytu wewnętrznego.

Art. 9f. Komisja Nadzoru Bankowego określi, w drodze uchwały, szczegółowe zasady funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.”;

4) w art. 11 w ust. 1 po pkt 19 dodaje się pkt 19a i 19b w brzmieniu:

„19a) zobowiązania banku do zwiększenia funduszy własnych, o którym mowa w art. 138a ust. 1 pkt 1,

19b) nałożenia na bank dodatkowego wymogu kapitałowego.”;

5) w art. 22a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rada nadzorcza informuje Komisję Nadzoru Bankowego o składzie zarządu oraz o zmianie jego składu niezwłocznie po jego powołaniu lub po dokonaniu zmiany jego składu. Rada nadzorcza informuje Komisję Nadzoru Bankowego także o członkach zarządu, którym w ramach podziału kompetencji podlega w szczególności zarządzanie ryzykiem i komórka audytu wewnętrznego.”;

6) w art. 70 dodaje się ust. 5 i 6 w brzmieniu:

„5. Na wniosek ubiegającego się o kredyt przedsiębiorcy, bank przekazuje, w formie pisemnej, uzasadnienie dokonanej przez siebie oceny zdolności kredytowej. Opłata za sporządzenie takiego uzasadnienia powinna być odpowiednia do wysokości kredytu.

6. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorcy ubiegającego się o pożyczkę pieniężną.”;

7) w art. 71:

a) w ust. 1 zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

„Suma wierzytelności banku, udzielonych przez bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej (zaangażowanie), obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć limitu koncentracji zaangażowań, który wynosi:”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się wobec, określonych przez Komisję Nadzoru Bankowego, zaangażowań niezagrażających bezpiecznemu prowadzeniu działalności bankowej i prawidłowemu zarządzaniu ryzykiem w banku.”,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Komisja Nadzoru Bankowego określi, w drodze uchwały, zaangażowania, o których mowa w ust. 3, warunki, jakie muszą one spełniać oraz zaangażowania, wobec których wymagane jest uzyskanie zgody Komisji Nadzoru Bankowego na niestosowanie przepisów ust. 1 i 2, kierując się potrzebą odzwierciedlenia faktycznego obciążenia funduszy własnych banku ryzykiem prowadzonej działalności, wynikającym z koncentracji zaangażowań oraz dużych zaangażowań.”,

d) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Banki, z zachowaniem limitów określonych w ustawie, ustalają i weryfikują wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.”,

e) dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Komisja Nadzoru Bankowego określi, w drodze uchwały, wymagania dotyczące identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań.”;

8) w art. 92a:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Bank może także przenieść w drodze umowy wierzytelności na, niebędącą towarzystwem funduszy inwestycyjnych tworzącym fundusz sekurytyzacyjny albo funduszem sekurytyzacyjnym, spółkę kapitałową (podmiot emisyjny) w celu emisji przez ten podmiot papierów wartościowych, których zabezpieczenie stanowią sekurytyzowane wierzytelności.”

b) uchyla się ust. 5 i 6;

9) po art. 92c dodaje się art. 92d w brzmieniu:

„Art. 92d. Bank może zawrzeć umowę o kredytowy instrument pochodny lub inną umowę niż wymieniona w art. 92a ust. 1 i 3, na podstawie których następuje przeniesienie całości lub części ryzyka związanego z wierzytelnościami tego banku.”;

10) w art. 104 w ust. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) udzielenie informacji objętych tajemnicą bankową jest niezbędne do zawarcia i wykonania umów, o których

mowa w art. 92a ust. 3 i art. 92d, oraz związanych z nimi umów o:

- a) nadanie oceny inwestycyjnej (rating) sekurytyzowanym wierzytelnościom,
- b) obsługę sekurytyzowanych wierzytelności,
- c) organizację i przeprowadzenie emisji papierów wartościowych,
- d) ubezpieczenie od ryzyka niewypłacalności dłużników sekurytyzowanych wierzytelności.”;

11) w art. 105:

a) w ust. 1:

– pkt 1b otrzymuje brzmienie:

„1b) innym bankom, instytucjom kredytowym lub instytucjom finansowym, w zakresie niezbędnym dla:

- a) wykonywania obowiązujących je przepisów dotyczących nadzoru skonsolidowanego, w tym w szczególności dla sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, obejmujących także bank,
- b) zarządzania ryzykiem dużych zaangażowań,
- c) stosowania metod statystycznych, o których mowa w art. 128d ust. 1,”

– po pkt 1b dodaje się pkt 1c w brzmieniu:

„1c) instytucjom, o których mowa w art. 105 ust. 4, w zakresie niezbędnym dla stosowania metod statystycznych, o których mowa w art. 128d ust. 1,”

– w pkt 2 dodaje się lit. r w brzmieniu:

„r) właściwej władzy nadzorczej, z którą Komisja Nadzoru Bankowego zawarła porozumienie, o którym mowa w art. 131 ust. 2 lub w art. 141f ust. 3, w związku z wykonywaniem przez tę władzę nadzoru skonsolidowanego,”

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Banki mogą, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:

- 1) bankom – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych oraz w związku ze stosowaniem metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3 oraz w art. 128d ust. 1,
- 2) innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń.”;

12) art. 105a otrzymuje brzmienie:

„Art. 105a. 1. Przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106c, w celu oceny

zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego.

2. Instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą, z zastrzeżeniem ust. 3, przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana.
3. Instytucje, o których mowa w ust. 1, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów o zamiarze przetwarzania dotyczących jej informacji stano-

wiających tajemnicę bankową, bez jej zgody.

4. Banki oraz instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4, mogą przetwarzać informacje stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów, bez zgody osoby, której informacje dotyczą, dla celów stosowania metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3.
5. Przetwarzanie informacji stanowiących tajemnicę bankową w przypadkach, o których mowa w ust. 3, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 4, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania.
6. Zakres przetwarzanych informacji, o których mowa w ust. 3 i 4, może obejmować dane dotyczące osoby fizycznej lub dane dotyczące zobowiązania.
7. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii właściwych nadzorów, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres przetwarzanych informacji, o których mowa w ust. 6, oraz tryb ich usuwania, uwzględniając właściwą ochronę praw osób, któ-

rych informacje dotyczą, oraz konieczność zapewnienia bezpieczeństwa środków zgromadzonych w bankach i innych instytucjach ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów.”;

13) po art. 111 dodaje art. 111a w brzmieniu:

„Art. 111a. 1. Bank obowiązany jest, z zastrzeżeniem ust. 2, ogłaszać w sposób ogólnie dostępny informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej.

2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy:

1) informacji, których pominięcie lub zniekształcenie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby wykorzystującej takie informacje przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych, albo wpłynąć na taką ocenę lub decyzję (informacje nieistotne),

2) informacji, których ujawnienie może mieć niekorzystny wpływ na pozycję banku na rynku właściwym w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 oraz z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 i Nr 170, poz. 1217),

3) informacji objętych tajemnicą prawnie chronioną.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, bank podaje przyczyny odstąpienia od

ogłoszenia informacji oraz ujawnia ogólne dane z tego zakresu, o ile nie są to informacje, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i 3.

4. Komisja Nadzoru Bankowego określi, w drodze uchwały, szczegółowe zasady i sposób ogłaszania informacji, o których mowa w ust. 1 i 3, oraz zakres informacji podlegających ogłaszaniu.”;

14) tytuł rozdziału 10 otrzymuje brzmienie:

„Fundusze własne, kapitał wewnętrzny i gospodarka finansowa banków”;

15) w art. 127:

a) w ust. 1 uchyla się pkt 3,

b) w ust. 2:

– w pkt 2 dodaje się lit. d w brzmieniu:

„d) inne pozycje bilansu banku, określone przez Komisję Nadzoru Bankowego”,

– w pkt 3 dodaje się lit. f w brzmieniu:

„f) inne pomniejszenia funduszy podstawowych banku, określone przez Komisję Nadzoru Bankowego”,

c) w ust. 3:

– pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych – utworzony na podstawie odrębnych przepisów”,

– dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) pomniejszenia funduszy uzupełniających, określone przez Komisję Nadzoru Bankowego”,

d) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) może określić, w drodze uchwały:

- a) inne pozycje bilansu banku, o których mowa w ust. 2 pkt 2 lit. d, ich wysokość, zakres i warunki ich zaliczania do funduszy podstawowych banku,
- b) wysokość, zakres i warunki pomniejszania funduszy podstawowych banku o pozycje, o których mowa w ust. 2 pkt 3 lit. a-e,
- c) inne pomniejszenia funduszy podstawowych, o których mowa w ust. 2 pkt 3 lit. f, ich wysokość, zakres i warunki pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku,
- d) inne pozycje bilansu banku, o których mowa w ust. 3 pkt 3, ich wysokość, zakres i warunki ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku,
- e) pomniejszenia funduszy uzupełniających, o których mowa w ust. 3 pkt 4, ich wysokość, zakres i warunki pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku.”,

e) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

- „6. Na wniosek banku realizującego program postępowania naprawczego lub banku przejmującego bank zagrożony upadłością lub likwidacją, Komisja Nadzoru Bankowego może wydać zgodę na nieuwzględnianie w pomniejszeniach funduszy podstawowych lub uzupełniających, dla celów wyznaczania limitów, o których mowa w art. 71 ust. 1 i 2, części lub całości zaangażowania kapitałowego banku w instytucje finansowe, instytu-

cje kredytowe, banki i zakłady ubezpieczeń, wyrażonego w postaci:

- 1) posiadanych akcji lub udziałów,
- 2) kwot zakwalifikowanych do zobowiązań podporządkowanych,
- 3) innego zaangażowania kapitałowego w składniki zaliczane do funduszy własnych lub kapitałów tych podmiotów, w tym dopłaty na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, według wartości bilansowej.

7. Zaliczanie lub pomniejszenie, o których mowa w ust. 5 pkt 1 i 2, może wymagać zgody Komisji Nadzoru Bankowego. Wymóg uzyskania zgody Komisji określa uchwały, o których mowa w ust. 5 pkt 1 i 2.”;

16) art. 128 otrzymuje brzmienie:

„Art. 128. 1. Bank jest obowiązany utrzymywać:

- 1) fundusze własne na poziomie nie niższym niż równowartość w złotych kwoty określonej w art. 32 ust. 1, a w przypadku banków spółdzielczych będących członkami zrzeszenia, określonej w art. 32 ust. 2, z uwzględnieniem art. 172 ust. 3, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym, z tym że wkłady niepieniężne nie mogą przekroczyć 15% funduszy zasadniczych banku,

- 2) sumę funduszy własnych i dodatkowych pozycji bilansu banku określonych przez Komisję Nadzoru Bankowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:
 - a) suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie,
 - b) oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny),
 - 3) współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%, a bank rozpoczynający działalność operacyjną na poziomie co najmniej 15% przez pierwsze 12 miesięcy działalności, a przez następne 12 miesięcy działalności – co najmniej 12%.
2. Bank dokonuje regularnych przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w celu zapewnienia, że proces ten jest kompleksowy i odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku.

3. Za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego bank może stosować metody statystyczne do obliczania wymogów kapitałowych.
4. Bank, w celu ustalania wymogów kapitałowych, może na warunkach, zasadach i w sposób określony w uchwale Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w ust. 6 pkt 5, korzystać z ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez:
 - 1) zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, określonych w uchwale Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w ust. 6 pkt 6,
 - 2) agencje kredytów eksportowych.
5. Banki, zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, z których ocen korzystają banki, są obowiązane udzielać Komisji Nadzoru Bankowego informacji niezbędnych do weryfikacji spełniania warunków korzystania z tych ocen.
6. Komisja Nadzoru Bankowego określi, w drodze uchwały:
 - 1) dodatkowe pozycje bilansu banku, o których mowa w ust. 1 pkt 2, oraz zakres, sposób i warunki ich wyznaczania,
 - 2) szczegółowe warunki szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przez bank przeglądów, o których mowa w ust. 2,

- 3) zakres i szczegółowe zasady wyznaczania wymogów kapitałowych, w tym zakres i warunki stosowania metod, o których mowa w ust. 3, oraz zakres informacji załączanych przez bank do wniosków o wydanie zgody, o których mowa w ust. 3,
- 4) sposób i szczegółowe zasady obliczania współczynnika wypłacalności banku,
- 5) warunki i sposób korzystania z ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, zasady powiązania ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej ze stopniami jakości kredytowej i warunki zmiany takich powiązań oraz zasady korzystania przez bank z ocen wiarygodności kredytowej nadawanych przez agencje kredytów eksportowych w celu ustalenia wymogów kapitałowych,
- 6) oceny wiarygodności kredytowej nadawane przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, z których bank może korzystać w celu ustalenia wymogów kapitałowych i zakres korzystania z tych ocen oraz ich powiązanie ze stopniami jakości kredytowej,
- 7) zasady i warunki, zgodnie z którymi bank może uwzględniać zawarcie umów, o których mowa w art. 92a ust. 1 i 3 oraz

art. 92d, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

7. W przypadku niespełnienia wymogów, o których mowa w ust. 1, bank jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Komisję Nadzoru Bankowego.
8. Komisja Nadzoru Bankowego może określić, w drodze uchwały, wiążące banki normy ostrożnościowe, określające dopuszczalne ryzyko w działalności banków inne niż wymogi kapitałowe, oraz zakres ich stosowania.
9. Komisja Nadzoru Bankowego może, w szczególnie uzasadnionych przypadkach, wyrazić zgodę na przekroczenie limitu dotyczącego wielkości wkładów niepieniężnych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1.
10. Uwzględnienie przez bank dodatkowych pozycji bilansu, o których mowa w ust. 6 pkt 1, oraz stosowanie metod, o których mowa w ust. 6 pkt 3, przy spełnieniu warunków określonych na podstawie tych przepisów może być uzależnione od uzyskania zgody Komisji Nadzoru Bankowego innej niż wskazana w ust. 3.”;

17) po art. 128c dodaje się art. 128d w brzmieniu:

„Art. 128d. 1. Bank będący unijną instytucją dominującą i podmioty zależne od tego banku działające z tym bankiem w holdingu, oraz podmioty zależne od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym, mogą stosować wspólnie metody statystyczne,

o których mowa w art. 128 ust. 3, po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego. Komisja Nadzoru Bankowego, udzielając zgody może określić w jej treści warunki i terminy dotyczące stosowania tych metod.

2. Komisja Nadzoru Bankowego wydaje zgodę, o której mowa w ust. 1, w terminie 6 miesięcy od dnia wpłynięcia kompletnego wniosku o jej wydanie. Do postępowania z wnioskiem w sprawie o wydanie zgody stosuje się odpowiednio art. 33.
3. Komisja Nadzoru Bankowego wydając zgodę współpracuje z właściwymi władzami nadzorczymi, dążąc do osiągnięcia wspólnego stanowiska, zarówno co do samego rozstrzygnięcia, jak i jego przesłanek.
4. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 2, Komisja Nadzoru Bankowego oraz właściwe władze nadzorcze nie osiągną porozumienia, Komisja Nadzoru Bankowego wydaje zgodę, biorąc pod uwagę opinie wyrażone przez właściwe władze nadzorcze. W treści uzasadnienia decyzji Komisja Nadzoru Bankowego uwzględnia poglądy i zastrzeżenia innych właściwych władz nadzorczych otrzymane w terminie, o którym mowa w ust. 2.
5. Decyzję w sprawie zgody otrzymują właściwe władze nadzorcze.

6. W przypadku gdy zgodę na wspólne stosowanie z bankiem metod statystycznych przez unijne instytucje dominujące i jej podmioty zależne lub podmioty zależne od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym wydają inne właściwe władze nadzorcze, Komisja Nadzoru Bankowego współpracuje z nimi przy wydawaniu przez te władze zgody.
7. Komisja Nadzoru Bankowego może wyrazić opinię w zakresie postępowania, o którym mowa w ust. 6, w terminie umożliwiającym wydanie przez właściwą władzę nadzorczą zgody w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania przez tę władzę wniosku o jej wydanie.
8. Po otrzymaniu od innej właściwej władzy nadzorczej zgody, o której mowa w ust. 6, Komisja Nadzoru Bankowego uznaje uprawnienie do stosowania się do tej zgody przez podmioty, których zgoda ta dotyczy.”;

18) w art. 133 w ust. 2:

a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) badaniu jakości systemu zarządzania bankiem, w szczególności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej,”

b) pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) badaniu przestrzegania limitów, o których mowa w art. 71 i art. 79a, oraz ocenie procesu identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań,

6) badaniu przestrzegania przez bank, określonych przez Komisję Nadzoru Bankowego norm dopuszczalnego ryzyka w działalności banków, zarządzania ryzykiem prowadzonej działalności, w tym dostosowania do rodzaju i skali działalności banku procesu identyfikacji i monitorowania ryzyka oraz sprawozdawania o ryzyku,”

c) dodaje się pkt 7 w brzmieniu:

„7) dokonywaniu oceny szacowania, utrzymywania i przeglądu kapitału wewnętrznego.”;

19) w art. 138:

a) w ust. 1 dodaje się pkt 4-6 w brzmieniu:

„4) opracowanie i stosowanie procedur, które zapewnią utrzymywanie, bieżące szacowanie i przegląd kapitału wewnętrznego oraz funkcjonowanie systemu zarządzania bankiem,

5) zastosowanie szczególnych zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków lub odpisów z tytułu utraty wartości aktywów, lub szczególnego traktowania aktywów przy obliczaniu wymogów kapitałowych,

6) ograniczenie ryzyka występującego w działalności banku”

b) w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ograniczyć zakres działalności banku lub jego jednostek organizacyjnych,”

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Środki podejmowane w ramach nadzoru nie mogą naruszać umów zawartych przez bank, z wyłączeniem umów:

- 1) o których mowa w art. 92a ust. 1 i 3 oraz w art. 92d,
 - 2) zawartych przez bank krajowy z podmiotami działającymi w tym samym holdingu oraz umów zawartych przez bank krajowy z podmiotami, z którymi posiada bliskie powiązania.”;
- 20) po art. 138 dodaje się art. 138a w brzmieniu:

„Art. 138a. 1. Komisja Nadzoru Bankowego może:

- 1) zobowiązać bank do zwiększenia funduszy własnych,
 - 2) nałożyć na bank dodatkowy wymóg kapitałowy ponad wartość wynikającą z wymogów kapitałowych obliczonych zgodnie ze szczegółowymi zasadami określonymi przez Komisję Nadzoru Bankowego na podstawie uchwały, o której mowa w art. 128 ust. 6 pkt 1 i 3-7, w szczególności w przypadku negatywnych ustaleń dokonanych w trakcie czynności podejmowanych w ramach nadzoru bankowego, w tym odnoszących się do funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej lub identyfikacji, monitorowania i kontroli koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań.
2. Komisja Nadzoru Bankowego może także nałożyć dodatkowy wymóg kapitałowy w przypadku stwierdzenia niedostosowania kapitału wewnętrznego do skali ryzyka występującego w działalności banku oraz

istotnych nieprawidłowości w zarządzaniu ryzykiem.”;

21) w art. 141f dodaje się ust. 6-11 w brzmieniu:

„6. Nadzór skonsolidowany w przypadku gdy:

- 1) pierwotnym podmiotem dominującym w holdingu jest instytucja dominująca w państwie członkowskim albo unijna instytucja dominująca – sprawuje władza nadzorcza, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie działalności tej instytucji,
- 2) podmiotem dominującym wobec banku jest podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim albo unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym – sprawuje Komisja Nadzoru Bankowego,
- 3) podmiotem dominującym wobec instytucji kredytowej jest podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim albo unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym – sprawuje władza nadzorcza, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie działalności instytucji kredytowej,
- 4) unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym albo podmiot dominujący w holdingu finansowym jest podmiotem dominującym wobec instytucji kredytowych, działających na podstawie zezwoleń udzielonych w państwach członkowskich – sprawuje władza nadzorcza, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie działalności instytucji kredytowej z państwa, w którym ma siedzibę unijny podmiot

dominujący w holdingu finansowym albo podmiot dominujący w holdingu finansowym,

- 5) unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym albo podmiot dominujący w holdingu finansowym z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest podmiotem dominującym wobec banku krajowego i instytucji kredytowych – sprawuje Komisja Nadzoru Bankowego,
 - 6) instytucje finansowe z siedzibą w różnych państwach członkowskich są podmiotami dominującymi wobec banku lub instytucji kredytowych działających na podstawie zezwoleń udzielonych w państwach członkowskich, w których mają siedziby te instytucje finansowe – sprawuje władza nadzorcza, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie działalności bankowi lub instytucji kredytowej o najwyższej sumie bilansowej,
 - 7) instytucja finansowa jest podmiotem dominującym wobec banku lub instytucji kredytowych działających na podstawie zezwoleń udzielonych w państwach członkowskich innych niż państwo siedziby tej instytucji finansowej – sprawuje władza nadzorcza, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie działalności bankowi lub instytucji kredytowej o najwyższej sumie bilansowej, a bank lub instytucję kredytową uważa się za podmioty zależne od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym.
7. Właściwe władze nadzorcze mogą uzgodnić, że kryteriów, o których mowa w ust. 6 pkt 1-6, nie stosuje się, jeżeli są one niewłaściwe z uwagi na specyfikę banku,

instytucji kredytowych lub względną istotność ich działalności w państwach członkowskich.

8. W przypadku, o którym mowa w ust. 7, właściwe władze nadzorcze uzgadniają, która z władz sprawuje nadzór skonsolidowany.
9. W celu dokonania uzgodnienia, o którym mowa w ust. 8, właściwe władze nadzorcze mogą zasięgnąć opinii unijnej instytucji dominującej, unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym albo instytucji kredytowej lub banku o najwyższej sumie bilansowej, o których mowa w ust. 6 pkt 1-7.
10. Komisja Nadzoru Bankowego informuje Komisję Europejską o sprawowaniu przez siebie nadzoru skonsolidowanego w wyniku ustaleń, o których mowa w ust. 8.
11. Komisja Nadzoru Bankowego informuje unijną instytucję dominującą, unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym albo bank o najwyższej sumie bilansowej, o których mowa w ust. 6 pkt 1-7, o sprawowaniu przez siebie nadzoru skonsolidowanego.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. Nr 157, poz. 1119) w art. 33:

1) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) art. 11 otrzymuje brzmienie:

„Art. 11. 1. Do określonych w ustawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego w przedmiocie udzielenia zgody stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, o ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

2. Decyzje Komisji Nadzoru Finansowego w przedmiocie:
 - 1) wyrażenia oceny,
 - 2) zezwolenia,
 - 3) zgody,
 - 4) nakazania bankowi zmiany lub rozwiązania umowy,
 - 5) nakazania sprzedaży akcji w oznaczonym terminie,
 - 6) odmowy przesłania właściwym władzom nadzorczym państwa goszczącego zawiadomienia,
 - 7) odmowy powiadomienia właściwych władz nadzorczych państwa goszczącego,
 - 8) zakazania instytucji finansowej prowadzenia działalności na terenie państwa goszczącego,
 - 9) nakazania bankowi wstrzymania wypłat z zysku,
 - 10) nakazania wstrzymania tworzenia nowych jednostek organizacyjnych banku, oddziału banku zagranicznego lub oddziału instytucji kredytowej,
 - 11) zawieszenia w czynnościach członków zarządu banku lub instytucji finansowej,
 - 12) ograniczenia zakresu działalności banku, oddziału banku zagranicznego lub oddziału instytucji kredytowej,

- 13) nałożenia kary finansowej na bank, oddział banku zagranicznego, oddział instytucji kredytowej lub instytucję finansową,
- 14) likwidacji banku lub oddziału banku zagranicznego,
- 15) określenia zakresu uprawnień likwidatora lub innej osoby wyznaczonej przez właściwe władze nadzorcze państwa członkowskiego do przeprowadzenia likwidacji instytucji kredytowej,
- 16) odwołania członka zarządu banku,
- 17) nałożenia na członków zarządu banku lub instytucji finansowej oraz na władze oddziału instytucji kredytowej kary pieniężnej,
- 18) zakazania udzielania lub ograniczenia udzielania kredytów i pożyczek pieniężnych akcjonariuszom (członkom) oraz członkom zarządu, rady nadzorczej i pracownikom banku,
- 19) żądania zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia,
- 20) zobowiązania banku do zwiększenia funduszy własnych, o którym mowa w art. 138a,
- 21) nałożenia na bank dodatkowego wymogu kapitałowego,
- 22) ustanowienia i odwołania kuratora,
- 23) ustanowienia zarządu komisarycznego,

24) przejęcia banku przez inny bank za zgodą banku przejmującego,

25) wystąpienia do Rady Ministrów o likwidację banku państwowego,

26) odwołania likwidatora banku wyznaczonego przez bank,

27) zawieszenia działalności banku

– mają moc ostatecznych decyzji administracyjnych i podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

3. O ile ustawa nie stanowi inaczej, termin wydania określonych w niej opinii wynosi 30 dni.”;”;

2) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) użyte w art. 4 w ust. 1 w pkt 8 w lit. b i w pkt 15 w lit. b, w art. 4a, w art. 6a w ust. 1 w pkt 1 w lit. k i w ust. 3, w art. 6c w ust. 1 w pkt 1 i 2 oraz w ust. 2-6, w art. 6d w ust. 1, w ust. 4 we wprowadzeniu do wyliczenia i w pkt 2, w art. 9f, w art. 14 w ust. 1, w art. 17 w ust. 3, w art. 19, w art. 22 w ust. 3, w art. 22a w ust. 2, w art. 22b w ust. 1-5, w art. 22c w ust. 2, w art. 25 w ust. 1, 2, 4 i 6-9, w art. 26a w ust. 1 i 4-6, w art. 28 w ust. 1, w art. 30 w ust. 1a i w ust. 4, w art. 30a, w art. 31 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia, w ust. 2 w pkt 3 i w ust. 4, w art. 32 w ust. 5, w art. 33 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 2, w art. 34 w ust. 1 i 2, w art. 35, w art. 36 w ust. 1, w art. 37, w art. 39 w ust. 1, w art. 40 w ust. 1, 4 i 8, w art. 40a w ust. 2, w art. 42 w ust. 1, w art. 44 we wprowadzeniu do wyliczenia,

w art. 48c w ust. 1, 3 i 4, w art. 48d w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 2, w art. 48e-48g, w art. 48h w ust. 1 w pkt 6, w ust. 2, 2a i 3-5, w art. 48l, w art. 48ł, w art. 53 w ust. 4, w art. 71 w ust. 3-6 i 8, w art. 79b w ust. 1, w art. 92b w ust. 3, w art. 105 w ust. 1 w pkt 2 w lit. r, w art. 110 w pkt 3, w art. 111a w ust. 4, w art. 122 w ust. 3, w art. 124 w ust. 1 i 2, w art. 124a, w art. 127 w ust. 2 w pkt 2 w lit. d oraz w pkt 3 w lit. f, w ust. 3 w pkt 2 we wprowadzeniu do wyliczenia i w pkt 2 w lit. a, b i d, w pkt 3 i 4 oraz w ust. 4-7, w art. 128 w ust. 1 w pkt 2 i w ust. 3-10, w art. 128a-128c, w art. 128d w ust. 1-4 oraz w ust. 6-8, w art. 129 w ust. 3, w art. 131 w ust. 1, w art. 132, w art. 133 w ust. 2 w pkt 6, w art. 134 w ust. 2, w art. 135 w ust. 1 i 3, w art. 136 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 137 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 138 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia oraz w ust. 2-5, w ust. 6 w pkt 4 i w ust. 6a-6d, w art. 138a w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia oraz w pkt 2 i w ust. 2, w art. 139 w ust. 1 w pkt 1 i 3, w art. 140, w art. 140a w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 2, w art. 140b i 140c, w art. 141 w ust. 1 i 4, w art. 141a w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia oraz w ust. 2-5, w art. 141b, w art. 141c w ust. 2 i 3, w art. 141d w ust. 2, w art. 141e, w art. 141f w ust. 3 i 4, w ust. 6 w pkt 2 i 5 oraz w ust. 10 i 11, w art. 141g w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia oraz w ust. 2 i 5, w art. 141h w ust. 1 i 3 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 141i w ust. 1 i 4, w art. 141j, w art. 141k w ust. 3 i 4, w art. 141l, w art. 142 w ust. 1-3, w art. 143 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 2, w art. 144 w ust. 1 i w ust. 7-10, w art. 145 w ust. 1, 2a i 5, w art. 146 w ust. 3, w art. 147 w ust. 1

we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 2, w art. 148 w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia i w ust. 3, w art. 153 w ust. 1, w art. 154 w pkt 2 i 3, w art. 155 w ust. 2, w art. 156a, w art. 157, w art. 157a-157d, w art. 158 w ust. 1, 3 i 5 i w art. 171 w ust. 6 i 7

w różnych przypadkach wyrazy „Komisja Nadzoru Bankowego” zastępuje się użytymi w odpowiednim przypadku wyrazami „Komisja Nadzoru Finansowego”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r., z wyjątkiem art. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2008 r.

¹⁾ Niniejsza ustawa:

- wdraża postanowienia dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz.Urz. UE L 177 z 30.06.2006, str. 1) oraz dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz.Urz. UE L 177 z 30.06.2006, str. 201),
- zmienia ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119 i Nr 190, poz. 1401.

UZASADNIENIE

I. Część ogólna

Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe transponuje do polskiego porządku prawnego postanowienia zmienionych dyrektyw:

- dyrektywy 2006/48/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe, zmieniającej dyrektywę 2000/12/WE,
- dyrektywy 2006/49/WE w sprawie adekwatności kapitałowej przedsiębiorstw inwestycyjnych i instytucji kredytowych, zmieniającej dyrektywę 93/6/EWG.

Znowelizowane postanowienia wymienionych dyrektyw przenoszą do regulacji obowiązujących w Unii Europejskiej propozycje zawarte w tzw. Nowej Umowie Kapitałowej Bazylejskiego Komitetu ds. Nadzoru Bankowego (NUK), która zastąpiła Umowę Kapitałową z 1988 r. wraz z jej późniejszymi zmianami (Umowa Bazylejska I).

Umowa Bazylejska I była pierwszą międzynarodową umową dotyczącą wymogów kapitałowych o kompleksowym charakterze, która ustanawiała równe warunki działalności dla banków aktywnych na rynku międzynarodowym. Umowa ta wprowadziła ważne ryzykiem wymogi kapitałowe zarówno dla pozycji bilansowych, jak i pozabilansowych. Mimo niewielkiej liczby krajów posiadających swych reprezentantów w Komitecie Bazylejskim (13 krajów), Umowa została powszechnie zaakceptowana również w krajach niereprezentowanych w Komitecie. Współczynnik wypłacalności stał się ogólnościowym standardem pomiaru wypłacalności instytucji finansowych. Od czasu wprowadzenia Umowy w 1988 roku była ona kilkakrotnie zmieniana. Najważniejsze zmiany dotyczyły wprowadzenia w 1996 roku rozwiązania umożliwiającego wykorzystanie modeli do kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego. Mimo możliwości stosowania również prostego, standardowego sposobu kalkulacji, zmiana ta zachęciła banki do tworzenia wewnętrznych modeli oceny ryzyka rynkowego oraz dostarczyła nadzorowi bankowemu niezbędne narzędzia do oceny adekwatności tych modeli, a nie

ograniczania się jedynie do oceny wymogów kapitałowych. Pod koniec lat 90-tych Komitet rozpoczął pracę nad zmianami Umowy z 1988 r. Konieczność wprowadzenia zmian wynikała z trzech zasadniczych powodów:

- a) dynamiczny rozwój rynków finansowych – od 1988 roku wprowadzono wiele nowych produktów, struktur finansowych oraz mechanizmów ograniczania ryzyka. Umowa wymagała uaktualnienia, tak aby uwzględniać wpływ tych produktów na ryzyko i wypłacalność banków,
- b) zbyt uproszczone sposoby stosowania wag ryzyka w Umowie z 1988 r. klasyfikowały wszystkie kredyty według ograniczonej liczby kategorii. Istniała potrzeba stworzenia dokładniejszej i bardziej wrażliwej na ryzyko klasyfikacji,
- c) rozszerzenie możliwości stosowania wewnętrznych modeli – Komitet chciał również bazować na doświadczeniach zdobytych w wyniku uchwalonych w 1996 roku nowelizacji dotyczących ryzyka rynkowego (Market Risk Amendment), które zezwoliły zaawansowanym bankom na wykorzystanie własnych, wewnętrznych modeli do ustalenia wymogów kapitałowych dla aktywów.

Poza wskazanymi powyżej przyczynami zmian Komitet dostrzegł istotne znaczenie ryzyka operacyjnego (np. straty wynikające z błędu ludzkiego, awarii systemów czy też oszustw). W konsekwencji podjął on decyzję o konieczności objęcia ryzyka operacyjnego wymogami kapitałowymi w sposób analogiczny do ryzyka finansowego lub kredytowego. Postanowienia Umowy Bazylejskiej II zostały przeniesione do porządku prawnego UE w wymienionych dyrektywach.

W czerwcu 2004 roku Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego opublikował ostateczną wersję Nowej Umowy Kapitałowej (Umowa Bazylejska II). Przeniesione do transponowanych dyrektyw postanowienia składają się na tzw. trzy filary:

- 1) minimalne wymogi kapitałowe (minimum capital requirements) w odniesieniu do ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego – indywidualnie i na bazie skonsolidowanej,

- 2) analiza nadzorcza (supervisory review) – monitorowanie procesu zarządzania ryzykiem i ewentualne kierowanie dodatkowych zaleceń do poszczególnych podmiotów,
- 3) dyscyplina rynkowa (market discipline) – wymóg ujawniania wszelkich niezbędnych danych i informacji o sytuacji finansowej uczestników rynku (disclosure).

Nowa Umowa Kapitałowa przewiduje różne metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka (kredytowego, rynkowego i operacyjnego).

Do celów pomiaru ryzyka kredytowego banki będą mogły korzystać z jednego z trzech rozwiązań, po uzyskaniu stosownej zgody władz nadzorczych:

- metody standardowej (Standardised Approach), w której waga ryzyka jest uzależniona od ratingu nadanego przez agencję zewnętrzną, zaś w przypadku braku takiego ratingu jest ustalona na „sztywno”,
- podstawowej metody ratingów wewnętrznych (Foundation IRB), w której część parametrów ryzyka jest określana przez władze nadzorcze,
- zaawansowanej metody ratingów wewnętrznych (Advanced IRB), w której bank wyznacza samodzielnie parametry ryzyka.

W przypadku ryzyka rynkowego nie zaproponowano istotnych, ważnych przy ocenie tego ryzyka, zmian w porównaniu z dotychczasowymi rozwiązaniami.

Natomiast ryzyko operacyjne może być mierzone przy zastosowaniu jednej z 3 metod:

- wskaźnika podstawowego będącego iloczynem średniego z 3 lat zysku brutto banku (positive annual gross income) i ustalonego przez władze nadzorcze wskaźnika α (propozycja Komitetu Bazylejskiego $\alpha = 15\%$),
- metody standardowej, w której działalność banku jest dzielona na określone obszary operacyjne, dla których oddzielnie szacowane są wymogi kapitałowe, uwzględniające ich specyfikę; następnie wymogi te są sumowane,
- metody pomiaru wewnętrznego (Advanced Measurement Approach – AMA), w której oprócz wydzielenia obszarów operacyjnych, szacowane są określone parametry ryzyka, które w sposób bardziej dokładny pozwalają określić wymogi kapitałowe.

Istotną nową cechą Nowej Umowy Kapitałowej i odpowiadającym tej umowie przepisom dwóch dyrektyw 2006/48/WE i 2006/49/WE jest nie tylko określenie sposobu wyliczania minimalnych wymogów kapitałowych (Filar I), ale również zobowiązanie banków do stosowania instrumentów i procedur, które w większym stopniu uwzględniają ryzyko. Osiągnięciu tego celu służyć ma wprowadzenie dodatkowych dwóch „Filarów”. O ile Filar I oznacza de facto ulepszenie i rozszerzenie o ryzyko operacyjne podejścia do minimalnych wymogów kapitałowych nakreślonych w I Bazylejskiej Umowie Kapitałowej z 1988 roku z późniejszymi zmianami, o tyle Filar II – „Proces Przeglądu Nadzorczego” oraz Filar III – „Dyscyplina Rynkowa” są elementami nowymi, szczególnie w sensie ich wyodrębnienia i usystematyzowania. Najważniejszym założeniem leżącym u podstaw utworzenia dodatkowych dwóch filarów jest wzajemne wzmocnianie się i wspieranie wszystkich trzech filarów w procesie nadzoru nad kapitałami banków, co stworzy dla nich zachętę dla podniesienia jakości procesu zarządzania ryzykiem. To znacznie lepsze jakościowo podejście do zarządzania ryzykiem i kapitałem znajduje między innymi wyraz w akceptacji i zachęcie do szerokiego stosowania tak zwanych modeli kapitału wewnętrznego (ekonomicznego). Modele te – ze względu na swoje skomplikowanie i wysokie koszty związane z implementacją – nie będą od razu dostępne dla wszystkich banków, jednak mogą być pomocne w wyznaczaniu kapitału wewnętrznego, który wszystkie banki będą musiały wyznaczać i utrzymywać. Wyznaczona za pomocą modeli wielkość kapitału ekonomicznego – o ile faktycznie jest odpowiednia do wielkości materialnego ryzyka w obecnej i przewidywanej działalności banku – może być uważana za odpowiednik kapitału wewnętrznego.

Ze względu na wysoce specjalistyczny, techniczny charakter norm wdrażających założenia Nowej Umowy Kapitałowej przepisy zmieniające ustawę – Prawo bankowe ograniczają się do przepisów nakładających na banki obowiązki określonego zachowania, przepisów stanowiących podstawy działania dla organów nadzoru oraz podstawy do wydawania zgód. W pozostałym zakresie przepisy dyrektyw zostaną przeniesione w aktach wykonawczych – uchwałach Komisji Nadzoru Bankowego, na podstawie delegacji wskazanych w nowelizowanej ustawie. Uchwały Komisji Nadzoru

Bankowego są stosowanymi od 1997 r. regulacjami uznanymi przez środowisko bankowe.

W obowiązującym stanie prawnym w ustawie – Prawo bankowe funkcjonuje kilkanaście upoważnień ustawowych do wydania zarówno obligatoryjnych, jaki i fakultatywnych uchwał KNB. Wprowadzane w projekcie stanowią ich dopełnienie w zakresie wynikającym z nowo wprowadzanych regulacji. Ponadto część funkcjonujących uchwał będzie podlegała modyfikacji wynikającej z zakresu niniejszej nowelizacji. System regulujący działalność banków składa się w szczególności z ustawy – Prawo bankowe oraz regulacji wydawanych przez organ nadzoru bankowego. Taka konstrukcja wynika ze szczególnej roli nadzoru, w jakiej sytuowała go dyrektywa 2000/12/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe. Aktualnie obowiązująca dyrektywa 2006/48/WE wzmocniła tę rolę, dostarczając nadzorowi bankowemu niezbędne narzędzia do oceny adekwatności stosowanych modeli pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zgodnie z przepisami dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE Państwa Członkowskie przyjmą przepisy ustawowe i wykonawcze niezbędne do zapewnienia zgodności z określonymi, wymienionymi w dyrektywie przepisami. Reguły określone w dyrektywie powinny stanowić rekomendacje i obszary, w jakich nadzór będzie regulował w uchwałach KNB zasady działalności banków. Rozwiązania proponowane przez ww. dyrektywy, jak wynika z informacji przekazywanych przez nadzór, były na bieżąco konsultowane z bankami. Projekty uchwał KNB zostały udostępnione zainteresowanym podmiotom we wrześniu 2006 r. Sposób formułowania w projekcie ustawy delegacji do wydania aktów wykonawczych oraz przepisów delegujących na nadzór bankowy uprawnień do wydawania zgód na zastosowanie przez banki określonych w uchwałach KNB rozwiązań jest spójny z konstrukcją pozostałych, niezmiennych przepisów obowiązującej ustawy regulujących analogiczne kwestie.

Zgodnie z przepisami dyrektywy 2006/48/WE wprowadzone postanowienia powinny zostać transponowane z dniem 1 stycznia 2007 r.

II. Część szczegółowa

Pkt 1

W art. 4 ust. 1 pkt 28-31 ustawy – Prawo bankowe wprowadza się cztery nowe definicje, odpowiadające znajdującym się w art. 4 pkt 14-17 dyrektywy 2006/48/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe zwanej dalej „dyrektywą”. Definicje te są konieczne dla określenia kręgu podmiotów, do których adresowany jest szereg przepisów ustawy, np. dotyczących obowiązków informacyjnych banków (np. art. 72 ust. 1 ww. dyrektywy – odpowiednio projektowany art. 141f ust. 11), wydawania przez Komisję Nadzoru Bankowego zgód na stosowanie metod statystycznych, (m. in. art. 105 ust. 1 dyrektywy – odpowiednio projektowany art. 128d ust. 1 i 6), współpracy między właściwymi władzami nadzorczymi (art. 129 w związku z art. 125 i 126 dyrektywy – w ustawie proponowany art. 141f ust. 6).

Dwie spośród tych definicji: instytucja dominująca w państwie członkowskim oraz podmiot dominujący w holdingu finansowym w państwie członkowskim określają bank (instytucję kredytową) i instytucję finansową będące pierwotnymi podmiotami dominującymi w państwach, w których otrzymały zezwolenie na prowadzenie działalności albo w których mają siedzibę, pozostałe dwie: unijna instytucja dominująca oraz unijny podmiot dominujący w holdingu finansowym określają pierwotne podmioty dominujące na terytorium państw członkowskich (w tym RP).

Pkt 2 i 3

Celem zmiany art. 9 jest ustawowe zobligowanie banków do posiadania sformalizowanego procesu zarządzania (ust. 1 oraz w odniesieniu do wymogu sformalizowania ust. 2 mówiący o zbiorze zasad i mechanizmów). Zobowiązanie to wynika z art. 22 dyrektywy. W obowiązującym brzmieniu przepisów art. 9 system kontroli wewnętrznej jest w istocie również elementem systemu zarządzania. Zmiana w proponowanym brzmieniu art. 9 polega na wyraźnym wskazaniu, że system kontroli wewnętrznej wraz z systemem zarządzania ryzykiem są dwoma nieodzownymi elementami systemu

zarządzania (ust. 3). W ust. 2 określając system zarządzania, wyróżniono jego szczególną rolę w procesie decyzyjnym oraz dla oceny działalności banku.

Zmiana proponowana w art. 9a (zastępującym w obowiązującym brzmieniu art. 9b) polega na rozszerzeniu w ust. 1 odpowiedzialności zarządu banku za zaprojektowanie, wprowadzenie i działanie systemu zarządzania – w obowiązującym brzmieniu ustawy zarząd odpowiadał jedynie za kontrolę wewnętrzną. W ust. 2 rozszerzono analogicznie kompetencje rady nadzorczej obejmując nimi system zarządzania (w obowiązującym brzmieniu – tylko system kontroli wewnętrznej).

Proponowany art. 9b określa ogólnie zasady systemu zarządzania ryzykiem oraz elementy skutecznego nim zarządzania. Dyspozycja ta skutkować będzie istnieniem (niewyrażonego dotychczas wprost w przepisach rangi ustawowej) obowiązku posiadania przez banki szeregu procedur i realizowania procesów dotyczących zarządzania ryzykiem (art. 22 dyrektywy). Przepis ten ma także stanowić ogólne wskazanie kierunków analizy i oceny nadzorczej, której wynik może stać się podstawą nałożenia dodatkowego wymogu kapitałowego (projektowany w związku z art. 136 ust. 2 dyrektywy).

Proponowany art. 9c ust. 1 określa cele kontroli wewnętrznej (odpowiada aktualnie obowiązującemu brzmieniu art. 9a). W pkt 1 określenie „wydajność działania banku” zastąpiono określeniem „efektywność”, dostosowanym do obecnego brzmienia dyrektyw. Artykuł 9c ust. 2 proponuje wprowadzenie do ustawy – Prawo bankowe przepisu wskazującego trzy podstawowe elementy systemu kontroli wewnętrznej, doprecyzowując w ten sposób zakres tego systemu. Elementy systemu kontroli wewnętrznej wymienione zostały w wytycznych CEBS z czerwca 2005 r. Consultation Paper – „Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2 (CP03 revised)” – Chapter 2.1. Guidelines on Internal Governance.

W aktualnym stanie prawnym w art. 9-9d Prawa bankowego wymienione są cele systemu kontroli wewnętrznej oraz zadania audytu wewnętrznego. Natomiast w proponowanym brzmieniu art. 9c ust. 2 audyt jest jednym z trzech elementów systemu kontroli wewnętrznej, którego zadaniem realizowanym

poprzez komórkę audytu wewnętrznego jest kontrola realizacji pozostałych elementów tego systemu wymienionych w pkt 1 i 2, co wynika z art. 9d w ust. 2. W art. 9d (odpowiednik obowiązującego art. 9c) w ust. 1 dokonano zmiany redakcyjnej polegającej na doprecyzowaniu pojęcia „komórka audytu wewnętrznego”, które jest używane w ust. 2 oraz w dodanym w projekcie art. 9e.

Dodany art. 9e zawiera zmianę, w stosunku do obecnie obowiązującego brzmienia art. 9d (jego obowiązujący odpowiednik), polegającą na określeniu minimalnej częstotliwości przekazywania radzie nadzorczej informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach, wnioskach i podjętych działaniach – przynajmniej raz w roku, co odpowiada częstotliwości sprawozdawczości rocznej (sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z działalności). W ust. 2 dokonano drobnej zmiany redakcyjnej.

Uchwała Komisji Nadzoru Bankowego wydana na podstawie art. 9f uszczegółowi zasady wprowadzone w art. 9-9e.

Pkt 4

Zmiany w art. 11 ust. 1, zawierającym katalog decyzji KNB, są konsekwencją dodania art. 138a, zgodnie z którym KNB będzie mogła wykorzystywać środki nadzoru, wydając decyzje mające moc ostatecznych decyzji administracyjnych, do których odpowiednio stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. W dodawanym pkt 19a odniesienie do regulacji zawartych w art. 138a ust. 1 pkt 1 wskazuje, iż zwiększenie funduszy własnych (o którym mowa w art. 138a), w związku ze szczególnymi środkami podejmowanymi przez KNB w stosunku do banku musi mieć formę decyzji administracyjnych, w przeciwieństwie np. do sytuacji, w której KNB w ramach nadzoru wydaje zalecenia zwiększenia funduszy własnych (art. 138 ust. 1 pkt 2), które nie wymagają tej szczególnej formy prawnej, jaką jest decyzja.

Pkt 5

Proponowane zmiany w art. 22a ust. 2 polegają na wprowadzeniu obowiązku informowania KNB przez radę nadzorczą banku o członkach zarządu, którym

w ramach podziału kompetencji podlega zarządzanie każdym rodzajem ryzyka, a nie tylko, jak w obowiązującym brzmieniu tego przepisu, tylko ryzykiem kredytowym.

Pkt 6

Art. 70 ust. 5 i 6 przenosi do ustawy – Prawo bankowe postanowienia art. 145 ust. 4 dyrektywy, nakładającego na banki obowiązek przekazywania określonym kredytobiorcom (przedsiębiorcom) na piśmie uzasadnienia dokonanej oceny zdolności kredytowej (uzasadnienia decyzji w zakresie ratingu wewnętrznego). Pisemne uzasadnienie przekazywane jest odpłatnie, jednak dyrektywa, a w ślad za nią ustawa pozostawiają celowo niedookreślone pojęcie kosztów „odpowiednich” do wysokość wnioskowanego kredytu. Jest to uzasadnione trudnością sformułowania progu ponoszonych kosztów jednakowo dla wszystkich banków. Stwierdzenie, że wysokość pobieranej opłaty powinna być odpowiednia do wielkości udzielanego kredytu, wskazuje na zachowanie jej proporcjonalności w stosunku do wartości udzielanego kredytu oraz jednocześnie na konieczność racjonalnego ograniczenia pobieranej opłaty.

Z uwagi na fakt, że polskie prawo odróżnia „kredyt” i „pożyczkę pieniężną” dla transponowania wymienionego przepisu dyrektywy, konieczne stało się wprowadzenie ust. 6 w proponowanym brzmieniu, który przesądza, że analogiczny obowiązek banku istnieje także wobec przedsiębiorcy ubiegającego się o pożyczkę. Należy jednocześnie podkreślić, że szereg informacji na temat nadawanego ratingu znajduje się w katalogu obowiązkowych ujawnień (proponowany art. 111), zatem obowiązek, który nakłada na bank art. 70 ust. 5 i 6 nie jest jedyną możliwością uzyskania informacji na temat stosowanej przez bank polityki kredytowej.

Przepisy odnoszą się do obowiązków banków wobec przedsiębiorcy, ponieważ tylko do tego zakresu odnoszą się implementowane dyrektywy. Należy dodać, że obowiązki banków np. wobec konsumentów są określone w ustawie o kredycie konsumenckim (oraz w odpowiadającej jej dyrektywie).

Pkt 7

W art. 71 ust. 1 proponując zmianę zdania wstępnego, dokonuje się zmiany definicji zaangażowania. Dotychczas było ono definiowane przedmiotowo (poprzez odniesienie do rodzajów wierzytelności) i podmiotowo (odniesienie do określonego kontrahenta lub grupy kontrahentów). Podejście to uniemożliwiało określenie spójnego katalogu zaangażowań banku badanego w ramach drugiego filaru NUK w układzie sektorowym lub geograficznym. Proponowane w obecnym projekcie ustawy podejście definiuje zaangażowanie przedmiotowo, co pozwala na elastyczne korzystanie z tej definicji w I oraz II Filarze NUK, w zależności od potrzeb i kontekstu przeprowadzanych analiz działalności banku (załącznik V do dyrektywy 2006/49/WE).

Jednocześnie, proponowana zmiana nie wymaga dostosowania dalszych przepisów w tym zakresie, ponieważ ich obowiązująca konstrukcja polegała na przywołaniu terminu „zaangażowanie” w odniesieniu do, np. rodzajów wierzytelności oraz wskazaniu podmiotu lub podmiotów, wobec których zaangażowanie jest analizowane.

Proponowany przepis ust. 3 w art. 71 przewiduje wyjątek od zasady określonej w ust. 1 (dotyczącej zaangażowań) oraz w ust. 2 (dotyczącej dużych zaangażowań), czyli wyłączenie spod określonych w nich limitów tych zaangażowań, które zostaną określone przez Komisję Nadzoru Bankowego. Zmiana w stosunku do aktualnie obowiązującego ust. 3 wynika z przeniesienia na KNB (ust. 5) uprawnień do określenia wszystkich zaangażowań (w obowiązujących przepisach podstawowe kategorie zaangażowań wymienione były w ustawie). Przesłanką dla KNB do określenia zaangażowań, wobec których nie stosuje się ust. 1 i 2 jest brak zagrożenia, w przypadku tych zaangażowań, dla bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem w banku. Powodem tej zmiany jest m.in. potrzeba określenia szerszego katalogu możliwych wyłączeń, co wynika m.in. z wprowadzenia w ślad za przepisami art. 152 ust. 12 dyrektywy, okresu przejściowego dla banków, które do 2007 r. będą stosowały przepisy art. 42-46 dyrektywy 2000/12/WE, czyli dotychczasowe zasady obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i jednocześnie przedstawienia

nowego katalogu wyłączeń. Kierowano się także potrzebą uporządkowania katalogu wyłączeń poprzez umieszczenie ich w jednej regulacji (uchwale KNB). Ponadto w celu lepszego odzwierciedlenia faktycznego obciążenia funduszy własnych banków ryzykiem prowadzonej działalności zakłada się, że katalog wyłączeń (określonych w projekcie uchwały) będzie szerszy od dotychczas obowiązującego.

Proponowana w ust. 5 regulacja wprowadza więc kompetencje do wydania przez organ nadzoru bankowego uchwały określającej zaangażowania, wobec których nie stosuje się limitów koncentracji zaangażowań oraz warunki, jakie muszą one spełniać, a także przypadki, w których wymagana jest zgoda organu nadzoru na wyłączenie zaangażowań z limitu, określonego w ust. 1 i 2. Należy zauważyć, że większość upoważnień dla Komisji Nadzoru Bankowego zawartych w ustawie – Prawo bankowe odnosi się do wydawania aktów normatywnych, regulujących funkcjonowanie banków. Akty te można zakwalifikować do kategorii aktów wewnętrznych o szczególnym charakterze, które z mocy ustawy (np. art. 71 ust. 5, art. 127 ust. 7, art. 128 ust. 10 ustawy – Prawo bankowe) mogą regulować również obowiązki podmiotów zewnętrznych względem KNB, jeżeli w każdym konkretnym przypadku można się powołać na upoważnienie ustawowe.

Zgoda organu nadzoru bankowego na wyłączenie z limitu, o którym mowa w art. 71 ust. 1 i ust. 2, może być wydana w szczególności w przypadku gdy, zaangażowania będące przedmiotem zgody w całości pokryte są funduszami własnymi banku, jeśli fundusze własne banku wyliczane na potrzeby normy adekwatności kapitałowej banku (współczynnika wypłacalności), pomniejszone są o kwotę tego zaangażowania.

Proponowana zmiana ust. 7 w art. 71 polega na zmianie redakcyjnej, w tym rezygnacji z przykładowego wymienienia specyfiki działalności banków, co w zasadzie nie miało znaczenia dla brzmienia zaleceń określonych w tym przepisie.

Pkt 8, 9

Proponowana zmiana przepisów art. 92a-92d oraz art. 104 ust. 2 pkt 6 ustawy – Prawo bankowe ma na celu umożliwienie bankom przeprowadzania sekurytyzacji aktywów w taki sposób, aby mogły one uwzględnić wynikające z umów przeniesienie części bądź całości ryzyka związanego z tymi aktywami na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, o których mowa w art. 128 ust. 1 pkt 2a.

Obowiązująca konstrukcja prawna zawarta w art. 92a-92c umożliwia przeniesienie wierzytelności na: towarzystwo funduszy inwestycyjnych tworzące fundusz sekurytyzacyjny, na fundusz sekurytyzacyjny bądź na podmiot emisyjny. W przypadku dwóch pierwszych osób prawnych istnieją dwie możliwości sekurytyzacji wierzytelności - poprzez zawarcie umowy przelewu wierzytelności bądź umowy o subpartycypację, określonej w art. 183 ust. 4 ustawy o funduszach inwestycyjnych.

Wdrażana dyrektywa rozróżnia dwa rodzaje sekurytyzacji: sekurytyzację tradycyjną oraz syntetyczną (odpowiednie definicje – art. 4 ust. 37 i 38 dyrektywy). Konfrontacja przywołanych definicji z obowiązującymi rozwiązaniami przyjętymi w ustawie – Prawo bankowe wskazuje na fakt, iż polskie regulacje odnoszą się tylko i wyłącznie do sekurytyzacji tradycyjnej, rozumianej jako przelew bądź przeniesienie wierzytelności lub też subpartycypacja. W konsekwencji niezbędnym stało się wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe sekurytyzacji syntetycznej.

Jednocześnie w związku z faktem, że obowiązujące regulacje w zakresie odkupu przez bank uprzednio przeniesionych wierzytelności oraz przyjmowania przez bank odpowiedzialności wobec nabywców papierów wartościowych za wykonanie zobowiązań podmiotu emisyjnego, na rzecz którego nastąpiło przeniesienie wierzytelności, z tytułu realizacji świadczeń z papierów wartościowych, są odmiennie uregulowane od prezentowanych w dyrektywie (załącznik IX), które nie zawierają analogicznych ograniczeń. Wystąpiła zatem konieczność wykreślenia z ustawy art. 92a ust. 5 i 6.

Wprowadzony art. 92d umożliwi bankom przeprowadzenie sekurytyzacji syntetycznej. Stanowi on bowiem, że bank może zawrzeć z niepowiązaną z nim kapitałowo lub organizacyjnie spółką kapitałową umowę o kredytowy instrument pochodny lub inną umowę (ale z wyłączeniem umów wymienionych w art. 92a ust. 1 i 3), na podstawie której następuje przeniesienie całości lub części ryzyka związanego z wierzytelnościami tego banku. W rynkowej praktyce występuje szereg umów o kredytowy instrument pochodny, np. swap na zaprzestanie obsługi długów (ang. credit default swap-CDS), swap na zwrot całkowity (ang. total return swap), transakcja zmiany marż kredytowych (ang. credit-spread swap). Umowy te, na gruncie prawa cywilnego, należy kwalifikować do umów nienazwanych. Również na gruncie ustawy – Prawo bankowe nie podjęto próby definicji tego rodzaju umów ze względu na ich liczbę oraz niejednorodność. Podkreślona została tylko ich najistotniejsza cecha, czyli przeniesienie całości bądź części ryzyka związanego z wierzytelnościami banku. W przypadku umów, co do których określono, że ich przedmiotem jest przeniesienie całości bądź części ryzyka, nie ma uzasadnienia wprowadzanie obostrzenia zakazującego powiązań kapitałowych lub organizacyjnych pomiędzy bankiem a podmiotem będącym stroną tego rodzaju umowy (jak to ujęto w przypadku sekurytyzacji tradycyjnej – art. 92a ust. 4). Obostrzenie to wynika z treści przepisu art. 92d, która wskazuje na zapewnienie rzeczywistego transferu ryzyka, na inne podmioty co nie miałyby miejsca np. w przypadku umów zawieranych przez bank, np. z podmiotami holdingu, w którym bank działa.

Pkt 10

Proponowana regulacja przepisu art. 104 ust. 2 pkt 6 projektu ustawy – Prawo bankowe jest konsekwencją wprowadzenia art. 92d oraz uzupełnienia jego brzmienia w odniesieniu do umów, o których mowa w art. 92a ust. 3 oraz w art. 92d. Nowe rozwiązanie jest analogiczne do konstrukcji przyjętej w art. 104 ust. 2 pkt 5, gdzie brak obowiązku zachowania tajemnicy bankowej dotyczy umów wskazanych w art. 92a ust. 1. Analogicznie obowiązek zachowania tajemnicy bankowej nie będzie dotyczył stron wymienionych enumeratywnie umów związanych z umowami, o których mowa w art. 92a ust. 3 i w art. 92d, tj. umów o:

- nadanie oceny inwestycyjnej (rating) sekurytyzowanym wierzytelnościom,
- obsługę sekurytyzowanych wierzytelności,
- organizację i przeprowadzenie emisji papierów wartościowych,
- ubezpieczenie od ryzyka niewypłacalności dłużników sekurytyzowanych wierzytelności.

Pkt 11, 12

Zmiana w art. 105 ust. 1 pkt 1b lit. c dotyczy obowiązku udzielenia przez bank informacji stanowiących tajemnicę bankową innym bankom, instytucjom kredytowym lub instytucjom finansowym w związku ze stosowaniem wspólnych metod statystycznych (wprowadzonych dodawanym projektowaną nowelizacją art. 128d), tak aby obowiązek zachowania tajemnicy bankowej nie uniemożliwił wykonania regulacji ustawy – Prawo bankowe. Ponadto w nowym brzmieniu pkt 1b w art. 105 ust. 1 zastosowano inną niż obowiązująca konstrukcję przepisu, wymieniając cele jakim mają służyć informacje stanowiących tajemnicę bankową udzielane przez bank innym bankom, instytucjom kredytowym lub instytucjom finansowym.

Dodanie w art. 105 ust. 1 punktu 1c dotyczy obowiązku udzielenia przez bank informacji stanowiących tajemnicę podmiotom, o których mowa w art. 105 ust. 4 (utworzone przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji stanowiące tajemnicę bankową) w zakresie niezbędnym do stosowania metod statystycznych.

Dodanie w art. 105 ust. 1 pkt 2 litery r wynika z wprowadzenia art. 141f, mówiącego o współpracy między władzami nadzorczymi w ramach sprawowania nadzoru skonsolidowanego. Zmiana dotyczy obowiązku udzielenia przez bank informacji stanowiących tajemnicę bankową na żądanie właściwej władzy nadzorczej, z którą KNB zawarła porozumienie lub właściwej władzy sprawującej nadzór nad działalnością oddziału lub przedstawicielstwa banku zagranicznego w kraju lub oddziału, lub przedstawicielstwa banku krajowego za granicą.

Zmiany wprowadzone w art. 105 ust. 4 pkt 1 polegają na uzupełnieniu (w porównaniu z regulacją obecnie obowiązującą) zakresu informacji gromadzonych, przetwarzanych i udostępnianych przez instytucje utworzone przez banki i bankowe izby gospodarcze (obecnie Biuro Informacji Kredytowej) o informacje potrzebne do stosowania przez banki metod statystycznych (które stosują za zgodą KNB na podstawie art. 128 ust. 3) oraz w konsekwencji wprowadzenia regulacji zawartych w art. 128d ust. 1 – wspólnych metod statystycznych, stosowanych przez bank będący unijną instytucją dominującą i podmioty zależne od tego banku działające z tym bankiem w holdingu, oraz podmioty zależne od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym, po uzyskaniu zgody KNB.

Zmiany wprowadzone w art. 105 ust. 4 pkt 1 polegają na rozszerzeniu zakresu informacji stanowiących tajemnicę bankową (obowiązujący przepis nie mówił wprost o przekazywaniu informacji stanowiących tajemnicę bankową) innym (niż banki) instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów (obecnie skok-i). Ponadto zrezygnowano z wymieniania poszczególnych kategorii (ograniczony katalog) udzielanych informacji poprzez określenie ogólnego zakresu odnoszącego się do informacji niezbędnych w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń. Rozszerzenie to wynika z potrzeby posiadania przez te instytucje danych dotyczących, np. wiarygodności kredytobiorców, co służyć będzie zapewnieniu bezpieczeństwa ich działalności, należy bowiem zauważyć, że instytucje te podobnie jak banki udzielają kredytów z powierzonych środków.

Zmiana w art. 105a ust. 1, 2 i 3 polega na usunięciu dookreślenia osoby fizycznej jako konsumenta i została wprowadzona w celu wyeliminowania analogii do pojęcia konsument w rozumieniu ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1030), bowiem nie wszystkie umowy zawierane przez bank z osobami fizycznymi będą umowami konsumenckimi. Ustawy o kredycie konsumenckim nie stosuje się do umów o wysokości mniejszej niż 500 zł i większej niż 80.000 zł (albo równowartość innych walut). Ograniczenia te nie dotyczą umów o kredyt bankowy.

Ponadto w ust. 3 zastosowano inną konstrukcję przepisu łącząc, wymienione w obowiązującym brzmieniu dwa kryteria, które musiały być spełnione łącznie, aby dane stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osoby fizycznej mogły być przetwarzane przez powołane do tego instytucje po wygaśnięciu zobowiązania, w jedno zdanie o analogicznym znaczeniu.

W ust. 4 wprowadzono zasadę, że ww. informacje mogą być przetwarzane przez banki oraz uprawnione instytucje dla celów stosowania metod statystycznych. Uzasadnieniem tej zmiany jest wynikająca z przepisów dyrektywy potrzeba zwiększenia wiarygodności, rzetelności oraz znaczenia stosowanych metod statystycznych.

W ust. 5 (odpowiednik obowiązującego ust. 4) dodano wynikający z proponowanych przepisów ustawy wymóg, aby dla celów stosowania metod statystycznych informacje stanowiące tajemnicę bankową, dotyczące osób fizycznych były przetwarzane przez okres 12 lat. Dyrektywa określa minimalny czas przetwarzania danych na 5-7 lat, wskazując jednocześnie (załącznik III, część 6 ust. 37), że w regulacjach Państw Członkowskich zastosowany okres powinien odpowiadać cyklowi koniunkturalnemu w danym kraju. Według danych NBP okres ten wynosi dla Polski 12 lat. Ma to kluczowe znaczenie z punktu widzenia realizacji wymogów ww. dyrektywy. Swobodny dostęp sektora bankowego do danych historycznych umożliwi stworzenie prawidłowych ciągów czasowych tych danych dla celów oceny ryzyka, jak również tworzenia metod ratingowych i statystycznych modeli oceny. Budowanie prawidłowych modeli statystycznych i ratingowych powinno przełożyć się na oferowanie przez banki lepszych i bardziej przystępnych produktów lub udostępnienie korzystniejszych warunków dla klientów posiadających pozytywną ocenę na podstawie danych historycznych.

W ust. 6 (odpowiednik obowiązującego ust. 5) zawarto przepis wskazujący, iż zakres przetwarzanych informacji, o których mowa w ust. 3 i 4, oraz tryb ich usuwania, powinien uwzględniać właściwą ochronę praw osób, których informacje dotyczą, oraz umożliwić dostęp do danych niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa środków zgromadzonych w bankach i innych instytucjach ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów. Jednocześnie

zawarto w nim delegację dla ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, do wydania rozporządzenia określającego ten zakres i tryb ich usuwania.

Pkt 13

Artykuł 111a ust. 1 wprowadza do polskiego porządku prawnego zasady dyscypliny rynkowej stanowiącej tzw. III Filar Nowej Umowy Kapitałowej. U podstaw wprowadzenia przez Komitet Bazylejski zasad III Filaru leży założenie, że udostępnienie przez banki uczestnikom rynku aktualnej i wiarygodnej informacji, umożliwiającej ocenę działalności banku poprzez przekazanie informacji o charakterze jakościowym (omówienie np. stosowanej przez bank metody oceny adekwatności kapitału wewnętrznego) i ilościowym (ujawnienie informacji o np. kwocie kapitału wewnętrznego), dotyczące ich adekwatności kapitałowej, uruchomi rynkowe mechanizmy dyscyplinujące banki, które równocześnie uzupełnią i wspomogą wysiłki nadzorcze.

Pojęcie adekwatności kapitałowej jest powszechnie stosowane w odniesieniu do instytucji finansowych począwszy od roku 1998, tj. od czasu ogłoszenia I Bazylejskiej Umowy Kapitałowej. Dyrektywa 2006/49/WE nie podaje definicji adekwatności kapitałowej. Jak podano w pkt 5 preambuły, celem dyrektywy jest ustanowienie wymogów adekwatności kapitałowej. Obszerny zakres oraz zróżnicowanie obszarów i kryteriów składających się na pojęcie adekwatności kapitałowej uzasadnia rezygnację z próby jej zdefiniowania (np. wymagany poziom kapitału założycielskiego, normy dotyczące funduszy własnych, właściwe instrumenty i metody nadzorowania i monitorowania różnych typów ryzyka, przestrzeganie wymogów kapitałowych, adekwatność kapitału wewnętrznego).

Artykuł 111a ust. 2 określa informacje, których nie dotyczy obowiązek ujawniania na podstawie ust. 1. W zgodzie z wdrażanymi przepisami dyrektywy, tj. art. 146 ust. 2 i 3 oraz zał. XII cz.1 pkt 1, 2 i 3 dyrektywy, w ust. 2 w art. 111a projektu ustawy ujęto informacje:

- uznane za nieistotne (non material), tj. takie, których pominięcie lub zniekształcenie nie może zmienić oceny lub decyzji osoby, wykorzystującej je,
- których ujawnienie może mieć niekorzystny wpływ na pozycję banku na rynku właściwym w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (proprietary),
- objęte tajemnicą prawnie chronioną (confidential).

Ustęp 3 wprowadza wymóg podania przez bank przyczyn nieogłaszania ww. informacji oraz ogólnych danych z tego zakresu, jeśli nie są to informacje, których ujawnienie może mieć niekorzystny wpływ na pozycję banku na rynku właściwym (w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów) oraz informacje objęte tajemnicą prawnie chronioną. Takie brzmienie i konstrukcję przepisu przyjęto w ślad za art. 146 ust. 2 dyrektywy.

Zgodnie z delegacją przewidzianą w art. 111a ust. 4 szczegółowe zasady i sposób, skierowanego do banku ustawowego nakazu ujawniania informacji, dotyczących adekwatności kapitałowej, oraz zakres informacji podlegających ujawnianiu, określi uchwała KNB. Uchwała będzie wdrażała postanowienia opisane w artykule 68 ust. 3 i art. 72 (odpowiednio w odniesieniu do obowiązku ujawniania przez bank danych na poziomie nieskonsolidowanym i skonsolidowanym) oraz w rozdziale 5 (ujawnienia instytucji kredytowych) i załączniku XII do dyrektywy (techniczne zasady ujawnień).

Pkt 14

Zmiana tytułu rozdziału 10 polegająca na dodaniu określenia „kapitał wewnętrzny” wynika ze zgodnego z nowym brzmieniem ww. dyrektyw, rozszerzenia wymogów dotyczących oceny ryzyka o potrzebę określenia kapitału wewnętrznego, będącego oszacowaną przez bank kwotą, niezbędną do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniającą przewidywany poziom ryzyka. Zagadnienie kapitału

wewnętrznego ujęto adekwatnie do tematyki rozdziału 10 obejmującej dotychczas fundusze własne i gospodarkę finansową banku.

Pkt 15

Proponowane modyfikacje art. 127 ustawy – Prawo bankowe mają na celu wprowadzenie zmian wynikających z dyrektyw:

- Skreślenie ust. 1 pkt 3, wynika z zapisów art. 57 dyrektywy; który określa fundusze własne instytucji kredytowych – skreślony przepis określał pomniejszenia funduszy własnych, których w nowej konstrukcji funduszy własnych banku już nie ma.

Obecnie fundusze własne banku obejmują:

- 1) fundusze podstawowe,
 - 2) fundusze uzupełniające w kwocie nieprzewyższającej funduszy podstawowych banku.
- Dodanie w ust. 2 pkt 2 litery d w brzmieniu: „inne pozycje bilansu banku określone przez Komisję Nadzoru Bankowego (w ramach pozycji dodatkowych funduszy podstawowych)” – ma na celu umożliwienie uwzględnienia w funduszach podstawowych również innych pozycji niż wymienione dotychczas w art. 127. Potrzeba taka wynika z zaleceń CEBS dotyczących tzw. „filtrów ostrożnościowych” zobowiązujących kraje członkowskie do korygowania skutków wyceny wynikających z wprowadzenia MSR. Delegacja do wprowadzenia filtrów ostrożnościowych zawarta została w art. 61 dyrektywy, ponadto wprowadzenie tej korekty konieczne jest ze względu na coraz większe zainteresowanie ze strony banków pozyskiwaniem kapitału w postaci tzw. instrumentów innowacyjnych, powszechnie stosowanych w innych krajach WE, a zaliczanych do określonego pułapu do funduszy podstawowych.
 - Dodanie w ust. 2 pkt 3 lit. f w brzmieniu: „inne pomniejszenia funduszy podstawowych banku określone przez Komisję Nadzoru Bankowego” oraz dodanie ust. 3 pkt 4 w brzmieniu: „4) pomniejszenia funduszy uzupełniających określone przez Komisję Nadzoru Bankowego. „– wynikają z zapisów art. 66 ust. 2 dyrektywy, który przewiduje pomniejszenia funduszy podstawowych i pomniejszenia funduszy uzupełniających.

Dodatkowo pozycje dotychczas odejmowane od sumy funduszy podstawowych i uzupełniających odejmowane będą w połowie od funduszy podstawowych i w połowie od funduszy uzupełniających. Wymóg ten wynika z art. 66 ust. 2 dyrektywy. Artykuł 57 dyrektywy szczegółowo opisuje składniki funduszy własnych odnosząc je do dyrektywy 86/635/EWG w sprawie rocznych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych banków i innych instytucji finansowych oraz do dyrektywy 78/660/EWG (czwarta dyrektywa Rady) w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek. Ponadto zgodnie z pkt 33 preambuły do dyrektywy 2006/48/WE przy wyliczaniu funduszy własnych, adekwatności w stosunku do ryzyka, na które narażona jest instytucja kredytowa oraz przy ocenie wysokiego ryzyka należy uwzględnić poza dyrektywą 86/635/EWG również postanowienia dyrektywy Rady 83/349/EWG w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych lub rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1606/2002 z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (MSR). Uznano, że najbardziej uzasadnione będzie uwzględnienie wymienionych wyżej przepisów (wprowadzających m.in. rozróżnienie dla banków prowadzących rachunkowość zgodnie z ustawą o rachunkowości od banków stosujących MSR-y) w aktach wykonawczych opracowanych przez nadzór bankowy. Art. 127 nie zawierał delegacji do ustanowienia przez KNB pomniejszeń funduszy podstawowych i uzupełniających, dlatego też zaproponowano odpowiednią jego nowelizację.

- Zmiany w ust. 5 pkt 2 wynikają ze zmian w art. 127 opisanych powyżej. W ust. 5 ujęto zakres delegacji obligatoryjnej (pkt 1) oraz fakultatywnych (pkt 2), dla wydania przez Komisję Nadzoru Bankowego odpowiednich uchwał.
- Zmiany w ust. 6 są konsekwencją proponowanego w niniejszej nowelizacji wykreślenia obowiązującego pkt 3 w ust. 1 w art. 127, w którym określone są pozycje pomniejszające fundusze własne (ogółem jako suma funduszy podstawowych i funduszy uzupełniających) banku. Zgodnie z obowiązującymi przepisami pozycje pomniejszające fundusze własne stanowią zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci akcji lub udziałów, kwot zakwalifikowanych do zobowiązań podporządkowanych,

innego zaangażowania kapitałowego w składniki zaliczane do funduszy własnych lub kapitałów tych podmiotów, w tym dopłaty na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, według wartości bilansowej.

Pkt 16

Obowiązek wprowadzony w art. 128 ust. 1 pkt 2 lit. a i b oraz ust. 2 zobowiązuje banki do realizacji formalnego procesu szacowania kapitału wewnętrznego (zgodnie z pkt 53 preambuły i art. 123 dyrektywy). Pojęcie kapitału wewnętrznego wprowadzono zgodnie z przepisami art. 123 dyrektywy, który nakazuje, aby instytucje kredytowe ustaliły stabilne, skuteczne i kompletne strategie i procesy w celu oceny i utrzymywania na bieżąco kwoty kapitału wewnętrznego, który pod względem rodzaju i struktury uważają za odpowiedni do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, na które są lub mogą być narażone. Procedury bankowe powinny jednocześnie uwzględniać mechanizmy warunkujące utrzymanie kapitału wewnętrznego, stosownie do wyników dokonanego przez bank oszacowania (proces ICAAP).

Ustęp 3 w art. 128 odpowiada obowiązującemu ust. 2, zgodnie z którym banki mogą do obliczania wymogów kapitałowych stosować, za zgodą KNB, metody statystyczne. Przepis ten pozostawiono bez zmian.

Brzmienie pkt 1, 3 i 4 w ust. 6 w art. 128 pozostawiono bez zmian w stosunku do odpowiadającego mu obowiązującego pkt 1, 2 i 3 w ust. 3.

Projektowane przepisy art. 128 ust. 6 pkt 2-4 wprowadzają delegacje do wydania aktów wykonawczych do projektowanych przepisów, w formie uchwał KNB regulujących, zgodnie z art. 75 dyrektywy, zasady rachunku obliczania wymogów kapitałowych oraz szczegółową metodologię jego przeprowadzania, w tym stosowania tzw. metod zaawansowanych, opartych na statystycznych metodach wyznaczania wag ryzyka kredytowego. Uchwała dokona przeniesienia do regulacji nadzorczych szczegółowych zasad rachunku wymogów kapitałowych, określonych w dyrektywie w sprawie adekwatności kapitałowej oraz dyrektywie wraz z załącznikami.

Punkt 2 w ust. 6 w art. 28, zgodnie z którym KNB określi w drodze uchwały szczegółowe warunki szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przez bank przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego jest konsekwencją wprowadzenia regulacji ust. 2, w którym nałożono na banki obowiązek dokonywania regularnych przeglądów. Wykonanie przepisu art. 128 ust. 6 pkt 2 przeniesie przepisy intertemporalne dyrektywy w zakresie metodologii szacowania przez banki kapitału wewnętrznego. Artykuł 152 dyrektywy pozwala bankom na stosowanie do obliczania wymogów z tytułu adekwatności kapitałowej w 2007 roku przepisów dyrektywy 2000/12/WE i dyrektywy 93/6/EWG w brzmieniu sprzed nowelizacji, co określa się umownie jako stosowanie tzw. Bazylei I. Korzystanie przez banki z tej możliwości wymaga konsekwentnie odsunięcia w czasie do 1 stycznia 2008 r. również części przepisów wprowadzających obowiązek dokonywania przez bank procesu szacowania kapitału wewnętrznego, o którym mowa w art. 123 dyrektywy (ICAAP) oraz, konsekwentnie, weryfikacji tego procesu przez nadzór (SREP), o którym mowa w art. 124 dyrektywy. Wprowadzenie tego w przepisie ogólnym jest utrudnione, ponieważ dyrektywa przewiduje w tym zakresie dużą dowolność, banki mogą stosować tzw. Bazyleę I do całości bądź części portfela. O ile zatem, banki, które nie zdecydują się skorzystać w 2007 roku z tej możliwości zobowiązane będą do szacowania kapitału wewnętrznego i uwzględniania go na potrzeby rachunku adekwatności kapitałowej, o tyle te banki, które w wybranym przez siebie zakresie zdecydują się skorzystać z okresu przejściowego, nie będą zobowiązane dokonać takiego szacowania i porównania kapitału wewnętrznego z sumą wymogów kapitałowych, o której mowa w art. 128 ust. 1 pkt 2 lit a.

Punkt 3 w ust. 6 w art. 128 uzupełniono o zobowiązanie KNB do określenia zgodnie z nowymi wymaganiami dyrektyw, w drodze uchwały, zakresu informacji załączonych do wniosku banku o wydanie zgody na stosowanie metod statystycznych, uzupełniając tym samym przepisy o istotną dla banków informację o jednolitym pakiecie załączników potrzebnych do uzyskania ww.

W art. 128 ust. 4 i 5 oraz ust. 6 w pkt 5 i 6 proponuje się uregulowanie zasad korzystania, w celu ustalania wymogu kapitałowego, z ocen nadawanych przez

zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych. Korzystanie z tych ocen możliwe będzie na warunkach, zasadach i w sposób określony przez KNB. Zgodnie z przepisami dyrektywy (załącznik VI), rozstrzyganie o zakresie uznawania ocen nadawanych przez te instytucje należy do władz nadzorczych. Dyrektywa nie określa podmiotu, który miałby wszczynać procedurę uznawania ocen.

Uznawanie, o którym mowa w art. 128 ust. 6 pkt 6, mogłoby zatem nastąpić z inicjatywy banku lub zewnętrznej instytucji oceny kredytowej. Informacje w tym zakresie mogą być kierowane do KNB:

- 1) przez banki,
- 2) bezpośrednio przez zewnętrzną instytucję oceny kredytowej.

KNB po analizie przesłanego materiału podejmowałaby uchwałę, podlegającą publikacji w Dzienniku Urzędowym NBP, zezwalającą nadzorowanym przez KNB bankom na stosowanie w rachunku wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego ratingów (ocen) nadawanych przez daną zewnętrzną instytucję oceny kredytowej.

Powyższa procedura nie przewiduje wydawania przez KNB decyzji administracyjnej na rzecz konkretnego podmiotu.

Pod pojęciem zewnętrznej instytucji oceny kredytowej należy rozumieć agencje ratingowe, takie jak S&P, Fitch Ratings, Moodys, ale także np. Banque de France w zakresie swojej działalności związanej z nadawaniem ocen kredytowych.

Tak więc zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej to nie tylko agencje ratingowe (choć są one najważniejszą grupą sektora), ale także inne instytucje, które dokonują oceny wiarygodności kredytowej i nadają odpowiednie oceny tej wiarygodności (nawet jeśli jest to tylko jeden z elementów ich działalności). Jeżeli KNB uzna, że instytucja zajmująca się taką oceną będzie spełniać wymogi określone w przepisach wdrażających dyrektywy, to taka instytucja zostanie uznana.

W przypadku agencji kredytów eksportowych nie zachodzi konieczność uznawania ocen (zgodnie z załącznikiem VI dyrektywy).

Dodany przepis art. 128 ust. 6 pkt 7 zawiera delegację dla Komisji Nadzoru Bankowego do określenia, w drodze uchwały, zasad i warunków, zgodnie z którymi bank może na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, o których mowa w art. 128 ust. 1 pkt 2, uwzględniać zawarcie umów o sekurytyzację.

Przepisy ustępów 7, 8 i 9 pozostają bez zmian w stosunku do odpowiadających im obowiązujących przepisów ust. 4, 5 i 6 w art. 128.

Wprowadzenie w art. 128 ust. 10 ma na celu, z jednej strony, uwzględnienie w akcie rangi ustawowej wszystkich kompetencji dla organu nadzoru bankowego do wydawania decyzji w sprawie zgody na stosowanie metod obliczania wymogów kapitałowych, z drugiej natomiast strony, pozwoli na uniknięcie wątpliwości, czy wskazane w art. 128 ust. 3 (w brzmieniu odpowiadającym obowiązującemu art. 128 ust. 2 ustawy – Prawo bankowe), pojęcie „stosowanie metody statystycznej” obejmuje, np. ustalanie alternatywnego wskaźnika dla metody standardowej obliczania wymogów kapitałowych, który wyznacza się na podstawie średniej arytmetycznej (co zostanie uszczegółowione w ustawie).

Pkt 17

W art. 128d ust. 1-8 projektu ustawy proponuje się wprowadzenie przepisów regulujących współpracę pomiędzy władzami nadzorczymi z różnych państw członkowskich przy wydawaniu przez te władze zgody na stosowanie metod statystycznych do obliczania wymogów kapitałowych przez podmioty, które uzyskały zezwolenia na prowadzenie działalności w różnych Państwach Członkowskich, funkcjonujące w ramach holdingu. Zasady określone w proponowanych przepisach stanowią implementację postanowień art. 129 dyrektywy. Zgodnie z przepisami dyrektywy w przypadku wniosków, np. o zezwolenia na korzystanie z różnych (określonych w dyrektywie) metod pomiarów, przedkładanych przez unijną instytucję dominującą i jej podmioty

zależne (lub wspólnie przez podmioty zależne unijnej dominującej finansowej spółki holdingowej), właściwe organy współpracują ze sobą, konsultując się wzajemnie, w celu podjęcia decyzji, czy należy udzielić zezwolenia oraz określenia ewentualnych warunków takiego udzielania.

Przepisy art. 128d ust. 1-8 sankcjonują możliwość prowadzenia bardziej jednolitej strategii gospodarczej w holdingach, czego skutkiem będzie możliwość stosowania wspólnych modeli obliczania wymogów kapitałowych w grupie.

Przepisy ustępów 1-4 dają możliwość wydania przez Komisję Nadzoru Bankowego zgody na stosowanie takiego modelu przez podmioty w holdingu, jeżeli nadzór skonsolidowany nad podmiotami w tym holdingu sprawuje KNB.

W ustępach 5-7 uregulowano sytuację, gdy taką zgodę wydaje właściwa władza nadzorcza. Komisja Nadzoru Bankowego może w takiej sytuacji wydać w tej sprawie opinię.

Ustęp 7 wprowadza możliwość stosowania się podmiotów w Polsce do zgody wydanej przez organ z innego państwa.

Pkt 18

Artykuł 133 ust. 2 projektu ustawy – Prawo bankowe w zaproponowanym brzmieniu rozszerza katalog wskazanych przez ustawodawcę czynności nadzorczych o dodatkowe działania, których realizacja stanowić będzie wykonanie dyspozycji art. 124 dyrektywy. Organ nadzorczy dokona weryfikacji i ocen realizacji przez banki wymogów określonych w przepisach ustawy (w ślad za dyrektywą 2006/48/WE oraz 2006/49/WE). Weryfikacja nadzoru zgodnie z pkt 2 obejmuje swoim zasięgiem obszary, do których odnosi się art. 9 ust. 3 projektu ustawy, tj. system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej.

Zmiana pkt 5 w ust. 2 jest konsekwencją dodania ust. 8 w art. 71 zgodnie z którym KNB określi wymagania dla banków dotyczące identyfikacji, monitorowania i mechanizmów kontrolnych dużych zaangażowań.

Zmiana pkt 6 w ust. 2 jest konsekwencją zmiany zapisów art. 9-9d oraz dodania art. 9e i 9f nakazujących bankom identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w jego działalności.

Proponowane zmiany w ust. 2 pkt 7 uwzględniają zobowiązania, jakie dla organów nadzorczych wynikają z przepisów dyrektywy, zwłaszcza z art. 124 wprowadzającego w odniesieniu do banku obowiązek utrzymywania i przeglądu kapitału wewnętrznego.

Pkt 19, 20

Proponowane w dodawanych pkt 4-6 ustępu 1 w art. 138 projektu ustawy rozszerzenie, poza wcześniej uwzględnionym w obowiązującej ustawie (art. 138 ust. 1 pkt 2-3) zakresem, którego mogą dotyczyć zalecenia nadzorcze, ma na celu uwzględnienie obszarów podlegających weryfikacji i ocenie dokonywanej przez organ nadzoru bankowego w związku ze zmianami wprowadzonymi w ustawie. Propozycja brzmienia wynika w szczególności z dyspozycji art. 136 ust. 1 dyrektywy, zobowiązującego władze nadzorcze do podjęcia określonych działań w przypadku, gdy nadzorowana instytucja nie spełnia wymogów wskazanych w przepisach dyrektywy, do których należą:

- wymóg poprawy uregulowań, procesów, mechanizmów i strategii wdrożonych w celu spełnienia wymogów art. 22 i 123,
- nałożenie na instytucje kredytowe wymogu tworzenia określonych rezerw celowych lub szczególnego traktowania aktywów pod względem wymagań w zakresie funduszy własnych,
- wymóg ograniczenia ryzyka występującego w działalności, produktach i systemach instytucji kredytowych.

Zalecenia skierowane do banku przez Komisję Nadzoru Bankowego po proponowanej zmianie powinny spowodować podjęcie przez bank czynności mających na celu opracowanie i stosowanie procedur, które zapewnią utrzymywanie, bieżące szacowanie i przegląd kapitału wewnętrznego oraz funkcjonowanie systemu zarządzania bankiem, zastosowanie szczególnych zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków lub odpisów z tytułu utraty wartości aktywów, lub szczególnego traktowania

aktywów przy obliczaniu wymogów kapitałowych, podjęcie działań ograniczających ryzyko występujące w działalności banku.

W art. 133 ust. 3 pkt 3 do jednej z obowiązujących obecnie sankcji stosownych przez KNB (w przypadku, gdy bank m.in. nie realizuje zaleceń KNB przekazywanych w związku z wykonywanym nadzorem lub gdy działalność banku zagraża bezpieczeństwu zgromadzonych w nim środków), zalecającej ograniczenie działalności banku dodano, że ograniczenie działalności może dotyczyć tylko jednostek organizacyjnych banku. Zmiana ta jest podyktowana racjonalnością podejścia, iż w niektórych przypadkach dla zapewnienia przestrzegania przez bank określonych w ustawie wymogów, wystarczające będzie ograniczenie działalności tylko określonych jednostek organizacyjnych banku.

Zmiana dokonana w art. 138 ust. 7 jest konsekwencją dokonanej zmiany redakcyjnej w odniesieniu do umów zawieranych przez banki w związku z sekurytyzacją (tradycyjną), o których mowa w art. 92 a ust. 1 i 3, oraz wprowadzenia art. 92d dotyczącego sekurytyzacji syntetycznej. Zgodnie z normą zawartą w nowym brzmieniu ust. 7 środki podejmowane w ramach nadzoru nie mogą naruszać ww. umów.

Wskazana w art. 136 ust. 1 lit. a dyrektywy możliwość nałożenia przez organ nadzorczy dodatkowego wymogu kapitałowego, jak wskazano wyżej, została wyodrębniona i uwzględniona w art. 138a jako zobowiązanie nałożone przez władzę nadzorczą. Wskazane w proponowanym art. 138a pkt 2 nałożenie przez organ nadzoru, w określonych w ustawie przypadkach, dodatkowego wymogu kapitałowego (art. 136 ust. 1 lit. a dyrektywy) dotyczy utrzymania funduszy własnych na poziomie przekraczającym minimalne wymogi określone w przepisach ustawy.

Zgodnie z obowiązującą ustawą Prawo bankowe w ramach art. 138 KNB może zalecić bankowi zwiększenie funduszy własnych. Zaproponowana zmiana, polegająca na dodaniu zapisu art. 138a pkt 1, dałaby KNB mocniejszy środek oddziaływania, na bank pozwalający na zobowiązanie banku do podwyższenia funduszy własnych. Środek ten mógłby być w szczególności zastosowany

w sytuacji, gdy nałożenie na bank dodatkowego wymogu kapitałowego powodowałoby spadek współczynnika wypłacalności poniżej 8%.

Pkt 21

W projektowanym art. 141f ust. 6-10 wdrożono przepisy art. 125 i 126 dyrektywy wskazujące właściwą władzę nadzorczą sprawującą nadzór skonsolidowany w sytuacji, kiedy struktura holdingu nie daje jednoznacznej wskazówki, która władza powinna być władzą macierzystą. Zasadą jest, że nadzór skonsolidowany nad bankiem w holdingu finansowym lub hybrydowym sprawuje Komisja Nadzoru Bankowego nawet, jeśli instytucja finansowa będąca podmiotem dominującym wobec banku ma siedzibę na terytorium państwa członkowskiego za granicą RP. Jeżeli w holdingu finansowym działają banki oraz instytucje kredytowe, nadzór skonsolidowany sprawuje ta władza, która udzieliła zezwolenia na prowadzenie działalności instytucji kredytowej z państwa siedziby instytucji finansowej. Jeżeli ze względu na stopień komplikacji struktury żadna z tych zasad nie daje jednoznacznej wskazówki, decyduje suma bilansowa banków (instytucji kredytowych). Dyrektywa przewiduje także, że jeśli ze względu na specyfikę działalności instytucji kredytowej kryteria te mogłyby być niewłaściwe, władze nadzorcze mogą uzgodnić, która z nich sprawuje nadzór skonsolidowany jako władza macierzysta.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 157 dyrektywy Państwa Członkowskie przyjmą przepisy ustawowe i wykonawcze niezbędne do zapewnienia zgodności z określonymi, wymienionymi w dyrektywie przepisami. Następnie prześlą Komisji Europejskiej teksty tych przepisów. Oznacza to możliwość weryfikacji przez Komisję dokonanego przez Państwa Członkowskie wdrożenia przepisów dyrektyw, co w kontekście brzmienia proponowanych przepisów art. 141f, ma istotne znaczenie szczególnie w przypadku stwierdzenia niespójności odpowiednich przepisów w regulacjach innych Państw Członkowskich związanych z nadzorem skonsolidowanym.

Art. 2 dostosowuje przepisy zawarte w niniejszym projekcie do wchodzących w życie z dniem 1 stycznia 2008 r. przepisów ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym.

Art. 3

Przepis określa termin wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe. Termin ten wynika z brzmienia przepisów dyrektywy 2006/48/WE.

W wyniku przeprowadzonych uzgodnień społecznych projekt ustawy został w całości uzgodniony. Ponieważ projekt ten zawiera wyłącznie przepisy implementujące przepisy dyrektyw to nie podlega on obowiązkowi konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty na które oddziałuje akt normatywny

Banki, nadzór bankowy.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt ustawy został przygotowany we współpracy z NBP. W trybie uzgodnień międzyresortowych projekt ustawy został poddany konsultacjom z 38 podmiotami. W ramach konsultacji społecznych był opiniowany przez instytucje zrzeszające przedstawicieli banków i innych instytucji finansowych, w tym Związek Banków Polskich (ZBP), Krajowy Związek Banków Spółdzielczych (KZBS), Biuro Informacji Kredytowej (BIK) oraz Konferencję Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce (KPFPP). Najbardziej obszerne uwagi zgłosiły ZBP i BIK. Duża część z tych uwag nie miała związku z implementacją dyrektyw i nie mogła być uwzględniona w pracach nad tym projektem. W części pozostałych uwag osiągnięto porozumienie, co do ich uwzględnienia lub wycofania przez wnioskodawców. Także uwagi zgłoszone przez ministerstwa, urzędy nadzoru i pozostałe instytucje zostały uzgodnione pod względem merytorycznym.

W dniu 25 września 2006 r. odbyła się konferencja uzgodnieniowa z udziałem przedstawicieli zainteresowanych resortów i pozostałych instytucji biorących udział w uzgodnieniach, na której omówiono zgłoszone uwagi i uzgodniono zapisy. Ustalono, że w kwestii określenia terminu przetwarzania informacji stanowiących tajemnicę bankową (art. 105a ust. 4 projektu) Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych prześle ewentualnie swoje stanowisko.

Po umieszczeniu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe w Biuletynie Informacji Publicznej żaden podmiot nie wyraził zainteresowania pracami nad projektem ustawy.

Ponieważ projekt ten zawiera wyłącznie przepisy implementujące przepisy dyrektyw to nie podlega on obowiązkowi konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Od stycznia 2005 r. Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego przeprowadzał konsultacje z sektorem bankowym nad wieloma aspektami regulacji dyrektywy w sprawie wymogów kapitałowych, które są regulowane w KNB. Wraz z projektem ustawy przekazywane są projekty aktów wykonawczych – uchwał Komisji Nadzoru Bankowego.

Dokumenty te dotyczą następujących zagadnień:

- walidacji zaawansowanych metod wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego,
- wytycznych dla banków spółdzielczych w zakresie procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej,
- zagadnień związanych z drugim filarem Nowej Umowy Kapitałowej,
- technik redukcji ryzyka kredytowego,
- przyczyn podjęcia przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego prac nad NUK, prezentujący jej założenia, wyjaśniający stanowisko Generalnego Inspektora Nadzoru Bankowego (GINB) dotyczące procesu wdrożenia NUK w Polsce oraz przedstawiający propozycję prowadzenia przez GINB związanych z tym procesem konsultacji z sektorem bankowym,
- zasad wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego przy zastosowaniu Metody Standardowej,
- zasad wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego przy zastosowaniu Metody Zaawansowanej,
- metod prostych wyliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego,
- wymagań informacyjnych wynikających z trzeciego filaru NUK.

3. Wpływ na sektor finansów publicznych

Zgodnie z przekazanymi przez banki szacunkami (w ramach przeprowadzonego przez Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego tzw.

Piątego Badania Ilościowego – QIS5) koszty przygotowań do wprowadzenia Nowej Umowy Kapitałowej w roku 2005 wyniosły 51,5 mln zł, natomiast na rok 2006 jak i na lata następne wyniosą łącznie 222,0 mln zł. Oznacza to, że łączny szacunkowy wpływ na podatek dochodowy, płacony przez banki w okresie wprowadzania NUK, wyniesie ok. 51,59 mln zł.

4. Wpływ na rynek pracy

Regulacje projektu ustawy nie będą miały wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego przeprowadził tzw. Piąte Badanie Ilościowe (QIS5), mające na celu dokonanie projekcji oceny wpływu projektowanej w okresie przeprowadzania badania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/48/WE z dn. 14.06.2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/49/WE z dn. 14.06.2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej przedsiębiorstw inwestycyjnych i instytucji kredytowych transponujących postanowienia Nowej Umowy Kapitałowej (NUK), na wymogi kapitałowe banków w Polsce.

Badania ilościowe inicjowane są przez Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego i mają na celu ocenę wpływu NUK na poziom kapitału i konkurencyjności banków oraz kalibrację parametrów NUK. Prowadzone są od kilku lat i obejmują przede wszystkim duże banki z krajów należących do grupy G10. Do tej pory Polska uczestniczyła w Trzecim Badaniu Ilościowym, przeprowadzonym w 2002 i 2003 roku. W marcu 2005 roku Komitet Bazylejski podjął decyzję o przeprowadzeniu Piątego Badania Ilościowego, które miało pozwolić na ocenę wpływu ostatnich zmian NUK oraz na końcową weryfikację parametrów Umowy przed wprowadzeniem jej w życie przez szereg państw na świecie.

Równolegle Komisja Europejska przeprowadziła identyczne badanie dla krajów członkowskich Unii Europejskiej mające na celu określenie wpływu obu dyrektyw, transponujących postanowienia NUK na grunt prawa

wspólnotowego, na wymogi kapitałowe dla banków prowadzących działalność na terenie Unii Europejskiej. Koordynację badania w tych krajach zapewnia powołana w ramach Komitetu Europejskich Nadzorców Bankowych (CEBS) Grupa Sterująca składająca się z przedstawicieli europejskich instytucji nadzorczych oraz Komisji Europejskiej. W badaniu tym w Polsce wzięło udział 19 banków komercyjnych, w tym wszystkie największe banki na rynku polskim, oraz 60 wybranych banków spółdzielczych. Łącznie na świecie w badaniu QIS5 udział wzięło 357 banków z 31 państw.

Dane dla potrzeb badania QIS5 w Polsce zostały zebrane zgodnie ze stanem na koniec września 2005 roku. Ostateczne wyniki analizy zebranych danych wskazują, że wprowadzenie postanowień wyżej wymienionych dyrektyw spowoduje wzrost aktywów ważonych ryzykiem o 15% i spadek współczynnika wypłacalności o 190 pb dla objętych badaniem banków komercyjnych (z ok. 14,7% do 12,8%). Dla banków spółdzielczych odnotowano spadek współczynnika wypłacalności przeciętnie o 100 pb.

Po uwzględnieniu rezultatów dla banków spółdzielczych i ekstrapolacji na cały system bankowy można oczekiwać wzrostu aktywów ważonych ryzykiem o 14,6% i spadku współczynnika wypłacalności o 188 pb (z 14,95% do 13,07%). W wartościach bezwzględnych odpowiada to wzrostowi wymaganych funduszy własnych z 25,6 mld zł do 29,4 mld zł. Za wzrost ten w całości jest odpowiedzialny dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego; z tytułu pozostałych ryzyk, wymóg kapitałowy uległ niewielkiemu obniżeniu (o ok. 3,1 %).

Należy podkreślić, że dla żadnego z banków objętych badaniem, współczynnik wypłacalności nie obniżył się poniżej 8%, a zatem należy oczekiwać, że wprowadzenie w życie postanowień dyrektyw 2006/48/WE oraz 2006/49/WE nie spowoduje bezpośrednio konieczności podwyższenia kapitału w polskich bankach.

Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego przeprowadził także wśród banków ankietę dotyczącą przygotowań do wprowadzenia Nowej Umowy Kapitałowej w zakresie wykorzystywanych na ten cel zasobów, wsparcia zewnętrznego oraz przewidywanych kosztów wprowadzenia nowej regulacji. Banki posiadające zagranicznych inwestorów strategicznych korzystają

w tym zakresie z ich doświadczeń. Mimo to, zgodnie z przekazanymi przez banki szacunkami, poniesione do końca 2005 r. koszty przygotowań do NUK wyniosły co najmniej 51,5 mln zł. Na rok 2006, jak i na lata następne banki określiły szacunkowe wydatki łącznie na kwotę 222,0 mln zł. Zaznaczyć jednak należy, że koszty te mogą ostatecznie zamknąć się wyższą kwotą m.in. z uwagi na to, że część banków nie określiła poniesionych w latach ubiegłych czy też planowanych kosztów przygotowań.

W skali światowej przeprowadzona została na ten temat w 2004 r. ankieta wśród 97 z 200 największych banków świata przez firmy Accenture, Mercer Oliver Wyman oraz SAP. Spośród wszystkich respondentów, stanowiących kadrę menedżerską banków odpowiedzialną za wprowadzenie NUK, 31% respondentów odpowiedziało, że trudno jest im określić przewidywane koszty wprowadzenia nowej regulacji, przy czym wśród europejskich instytucji kredytowych, niemożność określenia kosztów dotyczyła jedynie 20% respondentów. Z tych banków, które podały szacunkowe informacje na temat kosztów wprowadzenia NUK wynika, że dla grupy banków o sumie aktywów poniżej 100 mld USD średni szacunkowy koszt wynosi około 50 mln USD, podczas gdy prawie 66% banków o sumie aktywów powyżej 100 mld USD szacuje średnio koszty na poziomie powyżej 50 mln USD.

Na podstawie ankiety przeprowadzonej na ten temat w 2005 r. przez firmę Accenture większość europejskich instytucji kredytowych szacuje, że koszty wprowadzenia NUK w każdej z instytucji wyniosą średnio 50 mln EUR. Przykładowo, przewidywany koszt wprowadzenia NUK w sektorze bankowym w Wielkiej Brytanii określa się łącznie na 2,5 mld GBP.

Istotne znaczenie z punktu widzenia wpływu projektowanej regulacji na konkurencyjność banków w Polsce będzie mieć rozłożona przez Komisję Europejską na najbliższe pięć lat, dokonana również w Polsce, ocena sposobu implementacji przepisów wprowadzających NUK. Ocena ta może mieć znaczący wpływ na rating Polski oraz ratingi banków, a co za tym idzie, na koszty pozyskania finansowania na rynkach międzynarodowych oraz na ocenę Polski przez wiodące międzynarodowe instytucje finansowe takie jak Bank Światowy, Międzynarodowy Fundusz Walutowy, czy największe banki inwestycyjne.

6. Wpływ na sytuację i rozwój regionalny

Regulacje projektu ustawy nie będą miały wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Tabela zgodności projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe z dyrektywami Wspólnot Europejskich

<u>UWAGA OGÓLNA</u>		
Projekt zawiera postanowienia zmieniające dotychczasowe przepisy ustawy, których materia objęta jest bezpośrednio zakresem regulacji dyrektyw: 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (Dz. Urz. UE L 177 z 30.06.2006 r., str. 1) oraz dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych (Dz. Urz. UE L 177 z 30.06.2006 r., str. 201).		
Przepis projektu ustawy z dnia 2006 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe		Przepis dyrektywy WE 2006/48/WE
1.	Art. 4 ust. 1 pkt 28-31	Art. 4 pkt 14-17
2.	Art. 9-9e	Art. 22, 123, 124, Załącznik V oraz część II Filaru
3.	Art. 70 ust. 5 i 6	Art. 145 ust. 4
4.	Art. 71 ust. 8	Art. 109
5.	Art. 92a-92d oraz art. 104 ust. 2 pkt 6	Art. 4 ust. 37-38, Załącznik IX
6.	Art. 111a ust. 1	Zasady dyscypliny rynkowej stanowiące tzw. III filar Nowej Umowy Kapitałowej
7.	Art. 111a ust. 2 i 3	Art. 146 ust. 2 i 3, Załącznik. XII cz. 1 pkt 1-3
8.	Art. 127	Art. 66 ust. 2 i art. 61
9.	Art. 128 ust. 1 pkt 2 lit. b oraz ust. 2	pkt 53 preambuły i art. 123
10.	Art. 128 ust. 3-5	Art. 105 ust. 1, Załącznik VI
11.	Art. 128 ust. 6 pkt 2-4	Art. 75
12.	Art. 128 ust. 6 pkt 2	Art. 152, 123 i 124
13.	Art. 128d ust. 1-8	Art. 129
14.	Art. 138 i 138a	Art. 136 ust. 1
15.	Art. 141f ust. 6-10	Art. 125 i 136
Przepis projektu ustawy z dnia 2006 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe		Przepis dyrektywy 2006/49/WE
1.	Art. 71 ust. 1	Załącznik V do dyrektywy

URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU

Ewa Ośniecka - Tamecka

Min.EOT/230 /2006/DP/pk

Warszawa, 20.11. 2006 r.

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektów:

- a) ustawy o zmianie ustawy – Prawo bankowe,
- b) rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zakresu przetwarzanych informacji dotyczących osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów oraz trybu usuwania tych informacji,

wyrażona na podstawie art. 2, ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Panią Ewę Ośniecką - Tamecką, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

W związku z przedłożonymi projektami (pismo z dnia 17.11.2006 r. nr RM-10-173-06), pozwalam sobie wyrazić opinię, iż projekty te są zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pani Zyta Gilowska
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Finansów

Uchwała Nr..../2006

Komisji Nadzoru Bankowego

z dnia 2006 r.

w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej

oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego¹

Na podstawie art. 9 f. oraz art. 128 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.²), zwanej dalej „ustawą – Prawo bankowe”, uchwała się, co następuje

Część I. Zasady ogólne

§ 1. Zarządzanie ryzykiem, kontrola wewnętrzna oraz szacowanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego w banku realizowane są na podstawie pisemnych strategii, planów, procedur i analiz.

§ 2. System zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej w banku działają na poziomie indywidualnym to znaczy odnoszącym się do działalności prowadzonej bezpośrednio przez bank oraz uwzględniają funkcjonowanie banku w holdingach, o których mowa w art. 141 f ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.

§ 3.1. Rada nadzorcza banku zatwierdza strategię działania banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania bankiem.

2. Rada nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym banku.

§ 4. Rada nadzorcza banku zapewnia, iż członkowie zarządu posiadają odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji. Rada zapewnia, że działania zarządu w zakresie kontroli nad działalnością banku są skuteczne i zgodne z polityką rady.

§ 5. Zarząd podejmując decyzje w ramach zarządzania bankiem bierze pod uwagę rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów.

§ 6.1. Zarząd banku odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów, wprowadzając niezbędne korekty i udoskonalenia w razie

¹ Niniejsza uchwała dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398, Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401.

zmiany poziomu ryzyka w działalności banku, czynników otoczenia gospodarczego oraz nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemów i procesów.

2. Systemy i procesy, o których mowa w ust. 1, są odpowiednie do wielkości oraz stopnia złożoności działalności banku.

§ 7.1. Zarząd banku odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

2. Wewnętrzne procedury banku, o których mowa w ust. 1, określają w szczególności:

- podział obowiązków, stosownie do struktury organizacyjnej banku,

- zasady współpracy jednostek organizacyjnych banku,

- zasady wyboru, wynagradzania i monitorowania pracowników sprawujących funkcje istotne dla banku oraz działania podejmowane w sytuacji odejścia tych pracowników.

§ 8.1. Zarząd banku wprowadza zatwierdzoną przez Radę nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka.

2. Zarząd banku wprowadza podział realizowanych w banku zadań, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez bank.

§ 9. Zarząd banku przekazuje radzie nadzorczej banku okresową informację, przedstawiającą w sposób rzetelny, czytelny i syntetyczny, rodzaje i wielkość ryzyka w działalności banku.

§ 10. Zarząd banku odpowiada za przejrzystość działań banku, w szczególności za ujawniania informacji na temat działalności banku, pozwalających na ocenę skuteczności działania rady nadzorczej i zarządu banku w zakresie zarządzania bankiem, monitorowania bezpieczeństwa działalności banku i na ocenę sytuacji finansowej banku.

§ 11.1. Zarząd banku podejmuje działania, które zapewnią zgodność działania banku z właściwymi przepisami prawa, z uwzględnieniem działania banku w różnych systemach prawnych lub prowadzenia działalności w strukturach, którym brak jest przejrzystości, lub w których przejrzystość jest ograniczona.

2. Zarząd podejmuje działania, które mają na celu zapewnienie, że bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności banku i posiada procedury w tym zakresie.

Część II. Zarządzanie ryzykiem

Strategie i procedury zarządzania ryzykiem

§ 12.1. Zarządzanie ryzykiem w banku realizowane jest w oparciu o wewnętrzne strategie i procedury dotyczące identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez zarząd banku lub odpowiednie komitety powołane przez zarząd banku.

2. Procedury wewnętrzne są znane pracownikom banku uczestniczącym w procesie zarządzania ryzykiem. Procedury podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka banku i otoczenia gospodarczego, w którym bank działa. Zmiany procedur wewnętrznych wymagają akceptacji zarządu banku.

§ 13. W ramach realizowanych strategii i stosowanych procedur zarządzania ryzykiem bank wprowadza w szczególności:

1) w zakresie ryzyka kredytowego i kontrahenta

- kryteria oceny zdolności kredytowej klientów banku, umożliwiające ograniczanie ryzyka kredytowego związanego z produktami/ usługami, w jakie zaangażowany jest bank,
- system klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii ryzyka i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banku zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2003r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz system identyfikacji ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość, dokonywania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości bilansowych ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw na pozabilansowe ekspozycje kredytowe,
- zasady dywersyfikacji portfela ekspozycji kredytowych, stosowne do ustalonego przez bank dopuszczalnego poziomu ryzyka kredytowego, z uwzględnieniem rynków, na których działa bank

2) w zakresie ryzyka rezydualnego

- pisemne zasady i procedury zarządzania ryzykiem wynikającym z mniejszej niż założona przez bank skuteczności stosowanych w banku technik ograniczania ryzyka kredytowego.

3) w zakresie ryzyka koncentracji

- pisemne procedury zarządzania ryzykiem koncentracji określonym w §. 1 pkt 1 Uchwały nr.../2006 Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i mechanizmów kontrolnych dotyczących koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań,

4) w zakresie ryzyka wynikającego z sekurytyzacji

- procedury zarządzania ryzykiem pozwalające na dokonanie oceny ryzyka z tytułu przeprowadzonych transakcji sekurytyzacyjnych, w szczególności w celu pełnego odzwierciedlenia ekonomicznej istoty transakcji – dla banku będącego bankiem sponsorującym lub inicjującym zgodnie z definicją w zał nr 18 do uchwały nr..... /2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia2006 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania, zwanej dalej uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej,

- plany zachowania płynności mające na celu uwzględnienie skutków planowej i przedterminowej spłaty należności – dla banku inicjującego odnawialne transakcje sekurytyzacyjne z opcją przedterminowej spłaty, o których mowa w zał. 18 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej,

5) w zakresie ryzyka wynikającego ze zmian warunków makroekonomicznych

- zasady zarządzania i zabezpieczania się przed ryzykiem wynikającym ze zmian warunków makroekonomicznych oraz jego wpływem na wysokość minimalnych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego w przyszłości,

6) w zakresie ryzyka rynkowego

- procedury pozwalające na pomiar i zarządzanie elementami ryzyka rynkowego, które bank uznaje za istotne.

7) w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej

- procedury zarządzania ryzykiem wynikającym z możliwych zmian stóp procentowych, w odniesieniu do pozycji zaliczanych do portfela bankowego, obejmujące w szczególności. testy warunków skrajnych przy założeniu nagłej i nieoczekiwanej zmiany poziomu stóp procentowych o 200 punktów bazowych,

8) w zakresie ryzyka operacyjnego

- procedury zarządzania ryzykiem operacyjnym uwzględniające przyjęte przez bank określenie ryzyka operacyjnego dla potrzeb stosowania tych procedur, z zachowaniem definicji zawartej w §1 załącznika nr 14 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej oraz uwzględniające zdarzenia charakteryzujące się niską częstotliwością występowania lecz wysokimi stratami,
- plany utrzymania ciągłości działania zapewniające ciągłe i niezakłócone działanie banku oraz plany awaryjne służące zapewnieniu możliwości prowadzenia bieżącej działalności banku i ograniczeniu strat w przypadku wystąpienia niekorzystnych zdarzeń wewnętrznych i zewnętrznych mogących poważnie zakłócić tę działalność,
- politykę w zakresie wyboru, uzupełniania oraz monitorowania potrzeb kadrowych i planowania zaplecza kadrowego,

9) w zakresie ryzyka płynności

- procedury zarządzania płynnością płatniczą z uwzględnieniem podziału kompetencji i odpowiedzialności,
- metody identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania płynności płatniczej,
- plany awaryjne zapewniające niezakłócone prowadzenie działalności z uwzględnieniem zachowania płynności płatniczej w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,

§ 14. Bank wprowadza procedury zarządzania innymi niż wymienione w § 13 rodzajami ryzyka, które zostały zidentyfikowane jako istotne w prowadzonej działalności bankowej.

§ 15. Bank stosuje metody (modele) identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.

2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności banku.

3. Stosowane przez bank metody (modele) pomiaru ryzyka uwzględniają aktualnie prowadzoną oraz planowaną działalność banku.

4. Stosowane metody (modele) lub systemy pomiaru ryzyka, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

§ 16.1. W ramach pomiaru ryzyka bank przeprowadza testy warunków skrajnych.

2. Założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dają podstawy rzetelnej oceny ryzyka.

§ 17.1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania banku.

2. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość zatwierdza zarząd banku lub odpowiednie komitety powołane przez zarząd banku.

3. Bank określa w procedurach wewnętrznych zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów wewnętrznych, o których mowa w ust. 1, oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania o wynikach monitoringu przestrzegania limitów.

4. Wysokość limitów, o których mowa w ust. 1, jest dostosowana do akceptowanego przez radę nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka banku.

5. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

§ 18.1. Bank określa sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, o których mowa w § 17 ust. 1.

2. Bank określa sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów, które nie wynikają z ust. 1, w tym działania mające na celu wyjaśnienie przyczyn przekroczenia, doprowadzenie do sytuacji przestrzegania limitów, oraz środki mające na celu zapobieżenie takim sytuacjom w przyszłości.

§ 19.1. Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności banku.

2. Zakres, rzetelność, dokładność oraz aktualność informacji zawartych w sprawozdaniach wewnętrznych umożliwia podejmowanie decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.

3. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i wielkości ryzyka w działalności banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych, o których mowa w § 17 ust.1.

4. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka banku.

§ 20. Przed wprowadzeniem nowego produktu finansowego bank przeprowadza proces przygotowawczy, obejmujący, w szczególności, identyfikację istotnych rodzajów ryzyka, uwzględnienie produktu w stosowanych metodach pomiaru ryzyka, ustalenie limitów wewnętrznych, zasad księgowania, raportowania oraz zatwierdzenie przez zarząd banku lub odpowiednie komitety powołane przez zarząd banku.

§ 21.1. Bank sprawuje nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych.

2. Bank zapewnia, że zasady zarządzania ryzykiem, w tym metodyki identyfikacji, pomiaru i ograniczania ryzyka w podmiotach zależnych od banku wynikają z przyjętej strategii banku.

3. Bank ocenia wielkość i profil ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych.

4. Zakres i jakość informacji zarządczej otrzymywanej przez bank w sprawie ryzyka związanego z działalnością podmiotów zależnych umożliwiają rzetelną ocenę tego ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności

§ 22.1. Rada nadzorcza banku sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez bank standardów postępowania.

2. Rada nadzorcza zatwierdza politykę banku w zakresie ryzyka braku zgodności.

3. Rada nadzorcza, co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez bank.

§ 23. Zarząd banku odpowiada za efektywne zarządzanie w banku ryzykiem braku zgodności.

§ 24.1. Zarząd banku odpowiada za opracowanie polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie sprawozdań radzie nadzorczej w sprawie zarządzania w banku ryzykiem braku zgodności.

2. Polityka zgodności zawiera podstawowe zasady działania pracowników banku i wyjaśnia główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji banku.

§ 25. Zarząd banku odpowiada za ustanowienie stałej i efektywnie działającej jednostki ds. zarządzania ryzykiem braku zgodności w banku.

§ 26. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu polityki zgodności, zarząd banku podejmuje odpowiednie środki naprawcze lub dyscyplinujące.

Część III. System kontroli wewnętrznej

Zasady ogólne

§ 27. Bank posiada system kontroli wewnętrznej dostosowany do struktury organizacyjnej, który obejmuje jednostki organizacyjne centrali banku, oddziały banku oraz podmioty zależne.

§ 28.1. Bank posiada:

1) procedury kontroli wewnętrznej stanowiące opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez zarząd i radę nadzorczą banku zasady sprawowania kontroli wewnętrznej określające m.in. zadania realizowane na poszczególnych stanowiskach pracy w ramach systemu kontroli wewnętrznej (regulacje wewnętrzne),

2) mechanizmy kontroli wewnętrznej, dostosowane do specyfiki banku i obejmujące:

- zasady, limity i procedury dotyczące prowadzonej przez bank działalności, mające charakter kontrolny i wbudowane w system operacyjny banku,

- czynności mające na celu kontrolę jakości i poprawności realizowanych w banku zadań, wykonywane przez każdego pracownika, pracowników współpracujących oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika.

2. Procedury i mechanizmy kontroli wewnętrznej podlegają przeglądowi i ocenie w ramach audytu wewnętrznego, o którym mowa w art. 9c ust. 2 pkt 3 ustawy Prawo bankowe.

Procedury i mechanizmy kontroli wewnętrznej

§ 29. Bank, w ramach systemu kontroli wewnętrznej powinien identyfikować ryzyko:

- 1) związane z każdą operacją, transakcją, produktem i usługą,
- 2) wynikające ze struktury organizacyjnej oraz struktury holdingu, o którym mowa w art. 141 f ust. 1 ustawy – Prawo bankowe, w którym bank działa.

§ 30. Zarząd banku zapewnia ciągłość monitorowania efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz identyfikuje obszary działalności banku, operacje, transakcje oraz inne czynności przeznaczone do stałego monitorowania.

§ 31. Do obowiązków zarządu banku należą:

- 1) wyznaczenie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie okresowej, co najmniej raz w roku, weryfikacji funkcjonujących w banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej
- 2) określenie właściwej formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,
- 3) określenie trybu przekazania raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposób kontroli skorygowania tych nieprawidłowości.

§ 32. W oparciu o dokonywane przeglądy i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych zarząd i rada nadzorcza banku otrzymują:

- 1) informację dotyczącą istotnych, stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej, niezwłocznie po ich ujawnieniu, oraz informację dotyczącą efektów działań podjętych w celu usunięcia tych nieprawidłowości,
- 2) okresową informację dotyczącą wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej.

Zasady dotyczące audytu wewnętrznego

§ 33.1. Zarząd banku jest odpowiedzialny za zorganizowanie komórki audytu wewnętrznego.

2. Zarząd banku przeprowadza okresowe oceny efektywności działania komórki audytu wewnętrznego wykorzystując w tym celu dokumenty przygotowywane przez kierującego komórką audytu wewnętrznego, protokoły sporządzane przez organ nadzoru bankowego oraz audytorów wewnętrznych.

3. Zarząd banku zapewnia, aby czynności realizowane w ramach audytu wewnętrznego i służące realizacji zadań określonych w art. 9d ust. 2 ustawy Prawo bankowe:

- 1) obejmowały działalność banku jako całości,
- 2) były wykonywane zgodnie z regulaminem kontroli określającym cel, zakres i szczegółowe zasady działania oraz strukturę organizacyjną komórki audytu wewnętrznego oraz na podstawie pisemnej metodyki prowadzenia kontroli przez jednostkę kontroli wewnętrznej.
- 3) były wykonywane przy użyciu odpowiednich i opisanych metod badań służących dokonaniu wyboru próby do kontroli,
- 4) miały zakres i częstotliwość określone w planach kontroli i dostosowane do zidentyfikowanych obszarów ryzyka i poziomu jego istotności,

5) były odpowiednio udokumentowane,

6) obejmowały sprawdzenie efektywności wdrażania i realizacji zaleceń wydanych w ramach audytu wewnętrznego.

§ 34. Zarząd banku zapewnia właściwą współpracę wszystkich pracowników banku z komórką audytu wewnętrznego oraz dostęp osobom wykonującym czynności kontrolne do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne, tak by zapewnić ciągłość i skuteczność działania kontroli wewnętrznej.

§ 35. Zarząd banku zapewnia, że czynności kontrolne wykonywane są przez osoby posiadające kwalifikacje, doświadczenie i umiejętności do badania ryzyka występujących w działalności banku.

§ 36. Bank posiada mechanizmy zapewniające niezależność komórki audytu wewnętrznego, w szczególności:

1) zagwarantowanie kierującemu komórką audytu wewnętrznego bezpośredniego dostępu do prezesa zarządu i rady nadzorczej banku,

2) szczegółowy tryb powoływania i odwoływania kierującego komórką audytu wewnętrznego,

3) szczegółowy tryb kontroli poziomu wynagrodzeń kierującego i pracowników komórki audytu wewnętrznego,

4) udział kierującego komórką audytu wewnętrznego w posiedzeniach zarządu i rady nadzorczej, gdy w zakresie spraw omawianych są zagadnienia dotyczące bezpośrednio zadań jednostki i nadzoru nad kontrolą wewnętrzną,

5) udział, co najmniej raz w roku, kierującego komórką audytu wewnętrznego w posiedzeniu rady nadzorczej, na którym omawiana byłaby działalność jednostki kontroli wewnętrznej,

6) ochronę pracowników komórki audytu wewnętrznego przed zwolnieniem.

§ 37. Na podstawie czynności kontroli wewnętrznej, zarząd i rada nadzorcza banku uzyskują w raporcie pokontrolnym bieżące i dokładne informacje dotyczące:

1) przestrzegania przepisów prawa, w tym norm ostrożnościowych oraz obowiązujących w banku regulacji wewnętrznych,

2) funkcjonowania w banku systemu informowania kierownictwa,

3) skuteczności ujawniania w ramach kontroli funkcjonalnej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych i korygujących,

4) realizacji określonych i wymaganych przez kierownictwo celów i polityki banku,

5) kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych,

6) jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego,

7) adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego,

8) efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności banku,

9) oceny struktury organizacyjnej banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i stanowiskami pracy, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji,

10) oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania banku jako całości,

11) czynności zleczonych przez bank do wykonania firmom zewnętrznym.

§ 38. Prezes zarządu zobowiązany jest do podejmowania decyzji o sposobie wykorzystania wyników kontroli i poinformowania o niej jednostki kontrolowanej, która następnie przekazuje komórce audytu wewnętrznego informacje o terminach i skutkach działań naprawczych podjętych w związku z kontrolą wewnętrzną.

§ 39. Zasady określone w § 34 – 38 stosuje się odpowiednio w przypadku, o którym mowa w art. 10 ustawy - Prawo bankowe.

Część IV. Szacowanie i utrzymywanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania

§ 40. Zarząd banku zapewnia przygotowanie i wdrożenie procesu szacowania kapitału wewnętrznego, niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

§ 41. Rada nadzorcza zatwierdza proces, o którym mowa w § 40.

§ 42.1. Proces szacowania kapitału wewnętrznego i podejście banku do zarządzania i planowania kapitałowego jest odpowiednio udokumentowane i zatwierdzone.

2. Zarządzanie i planowanie kapitałowe stanowią zatwierdzoną pisemną procedurę.

§ 43.1. Zarząd banku jest odpowiedzialny za zapewnienie regularnych przeglądów procesu szacowania kapitału wewnętrznego, tak aby proces był odpowiedni do charakteru, skali i złożoności działalności banku. Proces szacowania kapitału wewnętrznego podlega przeglądowi i weryfikacji nie rzadziej niż raz do roku.

2. Niezależnie od rocznych przeglądów, proces szacowania kapitału wewnętrznego jest odpowiednio dostosowywany w szczególności w sytuacji pojawienia się nowych rodzajów ryzyka, znaczących zmian w strategii i planach działania oraz środowisku zewnętrznym, w którym działa bank.

3. Proces, o którym mowa w § 40 i przegląd tego procesu podlega niezależnej ocenie dokonywanej przez komórkę audytu wewnętrznego banku.

§ 44.1. Zarząd banku zapewnia, że proces szacowania kapitału wewnętrznego stanowi integralną część systemu zarządzania bankiem oraz podejmowania decyzji o charakterze zarządczym w banku.

2. Zarząd banku zapewnia, że bierze pod uwagę strategię banku, politykę zarządzania kapitałem oraz plany kapitałowe.

3. Polityka zarządzania kapitałem zawiera w szczególności następujące elementy:

- 1) długoterminowe cele kapitałowe banku,
- 2) preferowana struktura kapitału,
- 3) kapitałowe plany awaryjne,
- 4) delegowanie zarządzania kapitałem,
- 5) podstawowe elementy procesu przekształcania miar ryzyka w wymogi kapitałowe.

§ 45. Zarząd banku zapewnia, że proces szacowania kapitału wewnętrznego opiera się na rzetelnych wynikach oceny ryzyka. Ocena adekwatności kapitałowej uwzględnia czynniki ilościowe (wyniki metod szacowania kapitału) i jakościowe, w szczególności w zakresie danych wejściowych i wyników stosowanych modeli.

§ 46. Zarząd banku zapewnia, że rezultatem procesu szacowania kapitału wewnętrznego jest ustalenie całkowitego wymaganego poziomu kapitału na pokrycie wszystkich istotnych rodzajów ryzyka i jego jakościowa ocena.

§ 47. Proces szacowania kapitału wewnętrznego przez bank obejmuje w szczególności:

- 1) pisemne kryteria uznawania poszczególnych rodzajów ryzyka za istotne;
- 2) pisemne zasady polityki oraz procedury identyfikowania, pomiaru i raportowania ryzyka w działalności banku;
- 3) proces ustalania (alokacji) kapitału w zależności od poziomu ryzyka w banku;
- 4) proces ustalania celów kapitałowych w zakresie adekwatności kapitałowej (docelowy poziom kapitału);
- 5) system kontroli wewnętrznej w obszarze szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

§ 48. W okresie, w którym bank korzysta z rozwiązania opisanego w § 14 ust 1 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej obowiązek przestrzegania zasad określonych w uchwale nie ma zastosowania w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego, w odniesieniu do ekspozycji objętych tym rozwiązaniem.

§ 49. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

PRZEWODNICZĄCY
KOMISJI NADZORU BANKOWEGO

UZASADNIENIE

Projektowana uchwała ma na celu uwzględnienie w polskim systemie prawnym dyspozycji art. 22, art. 123, art. 152 ust. 14 oraz Załącznika V Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe (dalej: „Dyrektywa”).

Zgodnie z art. 22 Dyrektywy, właściwe organy Państwa Członkowskiego pochodzenia wymagają, aby każda instytucja kredytowa posiadała solidne zasady zarządzania obejmujące jasną strukturę organizacyjną z dobrze określonymi, przejrzystymi i konsekwentnymi zakresami odpowiedzialności, skuteczne procesy mające na celu rozpoznawanie ryzyka, na które jest lub może być narażona instytucja kredytowa, zarządzanie nim, monitorowanie i sprawozdawczość związane z ryzykiem oraz odpowiednie mechanizmy kontroli wewnętrznej obejmujące prawidłowe procedury w zakresie administracji i rachunkowości. W ramach powyższych wymagań określonych w art. 22 mieszczą się również zasady określone przez Bazylejski Komitet ds Nadzoru Bankowego w dokumencie „Umacnianie ładu korporacyjnego w instytucjach bankowych”, w dokumencie Komitetu Bazylejskiego „Podstawowe zasady wykonywania nadzoru bankowego” („Core Principles for Effective Banking Supervision”) oraz w dokumencie Komitetu Europejskich Nadzorów Bankowych (CEBS) „Wytyczne w sprawie Procesu Przeglądu nadzorczego w 2 Filarze” („Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pillar 2” – CP03 revised”). Treść tych zasad została również częściowo transponowana do projektu uchwały.

Stosownie więc do zapisów art. 22 Dyrektywy, dwa podstawowe piony systemu zarządzania bankiem to zarządzanie ryzykiem i kontrola wewnętrzna.

Zgodnie z art. 123 Dyrektywy instytucje kredytowe ustalają stabilne, skuteczne i kompletne strategie i procedury w celu oceny i utrzymywania na bieżąco kwot i kapitału wewnętrznego, który pod względem typu i rozdziału odpowiada ryzyku, na które są lub mogą być narażone. Wspomniane strategie i procedury są poddawane regularnym przeglądom wewnętrznym, których zadaniem jest zagwarantować, by owe strategie i procedury pozostawały kompleksowe i proporcjonalne do charakteru, skali i złożoności działalności danej instytucji kredytowej.

Ogólne zasady dotyczące funkcjonowania w banku systemu zarządzania oraz zobowiązanie banku do szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego zawarte zostały w przepisach ustawy Prawo bankowe. Komisja Nadzoru Bankowego otrzymała delegację do określenia szczegółowych zasad i warunków w powyższym zakresie. Projekt uchwały stanowi rozwinięcie i uszczegółowienie zawartych w ustawie Prawo bankowe przepisów dotyczących systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz formułuje wymogi niezbędne dla prawidłowej

realizacji przez bank obowiązku szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego. i wykonuje stosowne delegacje dla Komisji Nadzoru Bankowego zawarte w ustawie Prawo bankowe.

Projekt uchwały stanowi katalog zasad i wymogów, których przestrzeganie i spełnienie, w ocenie Komisji Nadzoru Bankowego, jest warunkiem koniecznym dla osiągnięcia celów, którym mają służyć procesy realizowane na podstawie art. 22 i 123 Dyrektywy. Normy zawarte w projektowanej uchwale mają w znacznym zakresie charakter jakościowy i rodzą dla banków bądź ogólny obowiązek zrealizowania określonego procesu bądź istnienia w banku określonego stanu, bez wskazywania szczegółowych środków i narzędzi (pozostających wyłącznie w gestii banku), jakimi zadania te zostaną wykonane. Wymiernym efektem prawidłowej realizacji tych zadań będzie satysfakcjonująca sytuacja ekonomiczno – finansowa banku, oceniana bezpośrednio przez bank oraz w procesie przeglądu i analizy nadzorczej. Dokonany przez bank dobór narzędzi i środków oceniany będzie jedynie w kontekście ich skuteczności i zgodności z obowiązującymi przepisami i wewnętrznymi regulacjami banku. Projekt nie formułuje także jakichkolwiek wymogów ilościowych w zakresie szacowania kapitału wewnętrznego. Opracowanie modelu zawierającego szczegółowe rozwiązania w tym zakresie to również obowiązek spoczywający wyłącznie banku.

Dotychczas w zakresie wydanych przez Prezesa NBP i KNB aktów normatywnych dotyczących nadzoru bankowego, nie było przypadku, w którym dominowały normy o charakterze jakościowym. W praktyce nadzorczej funkcjonowały dokumenty o statusie rekomendacji nadzorczych (m.in. Rekomendacja H w sprawie kontroli wewnętrznej), które nie miały mocy wiążącej a ich stosowanie przez banki wynikało z prestiżowego znaczenia wskazówek formułowanych przez organ nadzoru bankowego i kierowanych do banku. Projekt uchwały uwzględnia najważniejsze zasady ujęte w w/w Rekomendacjach KNB. Powyższe umożliwi ewentualne uwzględnienie przy wydawaniu przyszłych indywidualnych rozstrzygnięć – decyzji Komisji Nadzoru Bankowego, norm zawartych w uchwale.

W zakresie stosowania art. 123 Dyrektywy istotne znaczenie ma dyspozycja art. 152 ust. 14. Dyrektywy zgodnie, z którym, w przypadku banków, stosujących opcję wynikającą z art. 152 ust. 8 w/w Dyrektywy (vide zapis w §14 ust 1 projektu uchwały nr..... /2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia2006 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania- zwanej dalej uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej), w okresie korzystania przez bank z w/w opcji

i w odniesieniu do ekspozycji objętych tym rozwiązaniem, nie będą miały zastosowania zapisy art. 123 w/w Dyrektywy. W związku z powyższym, w § 49 projektu Uchwały proponuje się stosowne (czasowe i przy zachowaniu określonych w/w warunków) wyłączenie obowiązywania wymogów dotyczących szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Większość proponowanych w projekcie uchwały norm dotyczy rozwiązań i wymogów, które w praktyce są realizowane w bankach, a dotychczas nie były przedmiotem szczegółowych, mających moc wiążącą regulacji w formie aktów normatywnych. Jak wskazano wyżej, znacząca część projektowanych przepisów stanowi wykonanie delegacji dla Komisji Nadzoru Bankowego do uszczegółowienia ogólnie sformułowanych w ustawie Prawo bankowe obowiązków dotyczących systemu zarządzania bankiem. Jedynie szacowanie kapitału wewnętrznego i dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego stanowi zakres spraw pozostających dotychczas poza obszarem formalnie określonych i realizowanych przez banki obowiązków. W związku z tym projektowana uchwała jedynie w tym zakresie mogłaby mieć istotny wpływ na wymogi kapitałowe banków oraz istotny wzrost kosztów związanych z jej wprowadzeniem do systemu prawnego. Zależać to będzie jednak od indywidualnych ustaleń dokonanych przez bank w procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego przeprowadził także wśród banków ankietę dotyczącą przygotowań do wprowadzenia Nowej Umowy Kapitałowej w zakresie wykorzystywanych na ten cel zasobów, wsparcia zewnętrznego oraz przewidywanych kosztów wprowadzenia nowej regulacji. Banki posiadające zagranicznych inwestorów strategicznych korzystają w tym zakresie z ich doświadczeń. Mimo to, zgodnie z szacunkami przekazanymi przez grupę 43 banków, poniesione do końca 2005 r. całkowite koszty przygotowań do NUK wyniosły co najmniej 51,5 mln złotych. Na rok 2006 jak i na lata następne banki określiły szacunkowe wydatki łącznie na kwotę 222,0 mln złotych, co stanowi ponad czterokrotną kwotę kosztów poniesionych do końca 2005 r. Zaznaczyć jednak należy, że koszty te mogą ostatecznie zamknąć się wyższą kwotą m.in. z uwagi na to, że część banków nie określiła poniesionych w latach ubiegłych czy też planowanych kosztów przygotowań.

Odrębną kwestią jest wpływ projektowanej regulacji na konkurencyjność banków w Polsce. Istotne z tego punktu widzenia znaczenie będzie mieć rozłożona na najbliższe pięć lat, dokonana również w Polsce przez Komisję Europejską ocena sposobu wprowadzania przepisów wprowadzających NUK w tym dotyczących realizacji procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego. Ewentualna negatywna ocena procesu wdrożenia może w konsekwencji przynieść ujemny, długofalowy wpływ na pozycję konkurencyjną banków w Polsce wobec instytucji kredytowych, funkcjonujących w stabilnym otoczeniu nadzorczym.

Wprowadzenie do systemu prawnego projektowanej uchwały na wpłynie istotnie na zwiększenie zakresu danych sprawozdawczych przekazywanych do nadzoru bankowego

przez banki. Moduł nadzorczy nowego systemu sprawozdawczego uwzględniający standard sprawozdawczości adekwatności kapitałowej według NUK (COREP) w odniesieniu do zagadnień Filaru II będących przedmiotem projektu uwzględnia relatywnie niewielki, w stosunku do pozostałych obszarów NUK, zakres danych sprawozdawczych.

Planowany termin wejścia uchwały w życie został określony na 1 stycznia 2007 r.

**Uchwała nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006r.**

w sprawie

**szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu
przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
określenia zaangażowań, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitów
koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań,
oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach, w obliczaniu
limitów koncentracji zaangażowań**

Na podstawie art. 71 ust. 4 i 5 oraz art. 141j ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.¹), zwanej dalej ustawą – Prawo bankowe, uchwała się, co następuje:

§ 1. Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- 1) **uchwała w sprawie adekwatności kapitałowej banków** - uchwała nr ... /2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 2006 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania (Dz.Urz. NBP ..., poz. ...),

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398, Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401.

- 2) **fundusze własne banku** – fundusze banku ustalone na podstawie art. 127 ustawy – Prawo bankowe oraz uchwały nr .../2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia2006 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszenia o nie funduszy podstawowych banku; innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku; pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszenia o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu sposobu obliczania funduszy własnych (Dz. Urz. NBP Nr ... poz.), bez uwzględniania pozycji określonych w § 2.1. c i d, z zastrzeżeniem § 4.1, oraz pozycji określonych w § 3.4 tej uchwały,
- 3) **podmiot** - pojedynczy podmiot lub podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 16 ustawy - Prawo bankowe,
- 4) **firma inwestycyjna** – podmiot, o którym mowa w art. 3 pkt 32 lub 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2005 r. Nr 183, poz.1538),
- 5) **zaangażowanie w portfelu bankowym** - zaangażowanie wynikające z operacji zaliczonych do portfela bankowego zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
- 6) **zaangażowanie w portfelu handlowym** - zaangażowanie wynikające z operacji zaliczonych do portfela handlowego zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
- 7) **limit koncentracji zaangażowań** - limit określony w art. 71 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe,
- 8) **limit dużych zaangażowań** - limit określony w art. 71 ust. 2 ustawy - Prawo bankowe,
- 9) **termin zapadalności** – pierwotny termin zapadalności zaangażowania, tj. termin wynikający z aktualnej umowy,
- 10) inny **bank** – bank krajowy, instytucja kredytowa oraz bank zagraniczny.

§ 2.1. Przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, banki uwzględniają zaangażowania według wartości ustalonej zgodnie z zasadami wyceny określonymi w uchwale w sprawie adekwatności kapitałowej banków, w kwotach ustalonych dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, jednak bez uwzględniania zabezpieczeń, przy czym zaangażowania stanowiące:

- 1) aktywa bilansowe - obejmują pozycje określone w księgach 1-3 części II załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków (bez stosowania wag ryzyka),
- 2) udzielone zobowiązania pozabilansowe:
 - a) warunkowe – obejmują pozycje określone w § 100 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków (bez stosowania wag ryzyka produktu i wag ryzyka kontrahenta), z tym że pozycje wynikające z gwarantowania emisji papierów wartościowych uwzględnia się w kwocie równej pozycji pierwotnej w gwarantowanej emisji papierów wartościowych, obliczonej zgodnie z zasadą przyjętą przez bank na podstawie § 10 lub 11 załącznika nr 2 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków,

b) wynikające z pozabilansowych transakcji pochodnych – obejmują pozycje określone w § 31 załącznika nr 2 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków w kwocie równej ich ekwiwalentowi bilansowemu (bez stosowania wag ryzyka kontrahenta) obliczonej zgodnie z jedną z metod określonych w załączniku nr 16 lub załączniku nr 19 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, przy czym metoda określona w § 3 załącznika nr 16 ma również zastosowanie dla celów tej uchwały.

2. Banki, których skala działalności handlowej, obliczona na podstawie § 3 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, jest znacząca, dokonują podziału zaangażowań na zaangażowania w portfelu bankowym i zaangażowania w portfelu handlowym.

§ 3.1. Z zastrzeżeniem ust. 2, limitów określonych w art. 71 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo bankowe nie stosuje się wobec zaangażowań wymienionych w załączniku nr 1 do uchwały.

2. Jeśli bank stosuje dla wszystkich zaangażowań podejście opisane w § 14 ust. 1 uchwały o adekwatności kapitałowej banków, wówczas limitów określonych w art. 71 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo bankowe nie stosuje wobec zaangażowań wymienionych w załączniku nr 2 do uchwały.

3. Jeśli dla celów załącznika nr 1 bank stosuje rzeczywistą lub nierzeczywistą ochronę kredytową, musi ona podlegać odpowiednio wymogom kwalifikacyjnym i spełniać warunki uznawania określone w części I i II załącznika nr 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.

4. Dla celów załącznika nr 1, w przypadku zaangażowań zabezpieczonych zastawem na prawach lub przewłaszczeniem na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z papierów wartościowych bank może traktować zaangażowanie jako podjęte wobec emitenta papierów wartościowych.

5. Dla celów załącznika nr 1, gwarancja, obejmuje również uznane kredytowe instrumenty pochodne określone w § 28 ust. 1 pkt 1 i 2 załącznika nr 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, przy czym:

1) w przypadku zaangażowań zabezpieczonych gwarancją bank może traktować zaangażowanie jako podjęte wobec gwaranta,

2) jeśli gwarancja jest wyrażona w walucie innej niż zaangażowanie, kwotę ekspozycji uznanej za zabezpieczoną oblicza się zgodnie z zasadami dotyczącymi niedopasowania walutowego, określonymi w § 91 i § 92 załącznika nr 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków,

3) ochrona kredytowa częściowa może zostać uznana odpowiednio, zgodnie z zasadami określonymi w § 93 - § 97 załącznika nr 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków,

4) niedopasowanie pomiędzy terminem zapadalności zaangażowania a terminem rozliczenia gwarancji oblicza się zgodnie z zasadami dotyczącymi niedopasowania terminów zapadalności określonymi w § 98 załącznika nr 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.

6. W ramach sprawozdawczości miesięcznej, określonej w uchwale nr 23/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 lipca 2003 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego

danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (Dz. Urz. NBP Nr 16, poz. 26, z 2004 r. Nr 1, poz. 1, Nr 5, poz. 11 i Nr 20, poz. 38 i z 2005 r. Nr 9, poz. 16, z 2006 r. Nr 10, poz. 10, Nr ..., poz. ...) bank jest obowiązany informować Komisję Nadzoru Bankowego o zaangażowaniach, o których mowa w ust. 1 i 2, wobec których nie stosuje przepisów dotyczących limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań.

§ 4.1. Bank działający w holdingu, o którym mowa w art. 141 f ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, zobowiązany do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, niezależnie od obowiązku przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań w ujęciu indywidualnym, obowiązany jest także przestrzegać tych limitów w ujęciu skonsolidowanym na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego, przyjmując odpowiednio sposób obliczania funduszy własnych banku i podmiotów zależnych, zgodnie z zasadami określonymi w § 6 uchwały, o której mowa w § 1 pkt 2.

2. Przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań w ujęciu skonsolidowanym, bank, o którym mowa w ust. 1, odpowiednio stosuje szczegółowe zasady i warunki uwzględniania zaangażowań wszystkich podmiotów ujętych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

§ 5. Traci moc uchwała nr 6/2004 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 8 września 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, określenia innych zaangażowań, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach, w obliczaniu limitów koncentracji zaangażowań (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 27).

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Bankowego

Załącznik nr 1
do uchwały nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz. ...)

Zaangażowania, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań

- 1) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku są rządy lub banki centralne państw, którym można przypisać wagę ryzyka 0 % zgodnie z częścią II załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 2) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku są rządy lub banki centralne państw innych niż określone w pkt 1, wyrażone i finansowane w walucie krajowej kredytobiorcy.
- 3) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku jest Europejski Bank Centralny.
- 4) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku są: wielostronne banki rozwoju, organizacje międzynarodowe lub podmioty sektora publicznego, jeśli niezabezpieczonym wierzytelnościom wobec tych podmiotów można przypisać wagę ryzyka 0 %, zgodnie z częścią II załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 5) Zaangażowania zabezpieczone gwarancją lub poręczeniem udzielonym przez podmioty określone w pkt 1 - 4 do wysokości zabezpieczenia, jeśli niezabezpieczonym wierzytelnościom wobec podmiotów udzielających gwarancję lub poręczenie można przypisać wagę ryzyka 0 % zgodnie z częścią II załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 6) Zaangażowania zabezpieczone zastawem na prawach lub przewłaszczeniem na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z dłużnych papierów wartościowych, których emitentami są podmioty określone w pkt 1 – 4, którym zgodnie z częścią II załącznika nr 4 można przypisać wagę ryzyka 0%, do wysokości zabezpieczenia.
- 7) Zaangażowania zabezpieczone kwotą pieniężną, która została przeniesiona na własność banku, w którym występuje zaangażowanie, podmiotu dominującego lub zależnego w stosunku do tego banku, zgodnie z art. 102 ustawy - Prawo bankowe - do wysokości tej kwoty.
- 8) Zaangażowania będące podstawą emisji instrumentów dłużnych powiązanych ze zdarzeniami kredytowymi (credit linked notes) do wysokości kwoty pieniężnej otrzymanej z tych instrumentów, określonych w § 28 ust. 1 pkt 3 załącznika nr 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 9) Zaangażowania będące należnościami objętymi kompensowaniem ekspozycji bilansowych, zgodnie z § 45 załącznika nr 17 do uchwały o adekwatności kapitałowej banków.
- 10) Zaangażowania zabezpieczone certyfikatami depozytowymi wyemitowanymi przez bank, w którym występuje zaangażowanie albo przez, będący wobec tego banku podmiotem

dominującym lub zależnym, inny bank, a zdeponowanymi w jednej z wymienionych instytucji - do wysokości wartości zabezpieczenia.

- 11) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku jest bank, lub firma inwestycyjna, a termin zapadalności zaangażowania nie przekracza 1 roku, z wyłączeniem pozycji zaliczonych do funduszy własnych tych instytucji.
- 12) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku jest podmiot zależny od banku, jeśli podmiot taki jest objęty nadzorem skonsolidowanym, któremu podlega ten bank.
- 13) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku jest inny bank lub firma inwestycyjna, a termin zapadalności zaangażowania przekracza 1 rok, ale nie przekracza 3 lat, do wysokości 80% wartości tego zaangażowania, z wyłączeniem pozycji zaliczonych do funduszy własnych tych instytucji.
- 14) Zaangażowania wynikające z dłużnych papierów wartościowych o terminie zapadalności przekraczającym 3 lata, wyemitowanych przez inny bank lub firmę inwestycyjną, do wysokości 50% wartości tego zaangażowania, jeśli papiery te są przedmiotem obrotu na giełdzie papierów wartościowych lub uznane są za regularnie kwotowane na rynku, z wyłączeniem papierów zaliczonych do funduszy własnych tych instytucji.
- 15) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku są jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej lub ich związki, samorządy terytorialne albo władze lokalne innych państw członkowskich, którym można przypisać wagę ryzyka 20 % zgodnie z częścią § 30 - § 35 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków - do wysokości 80% wartości tego zaangażowania.
- 16) Zaangażowania zabezpieczone gwarancją lub poręczeniem udzielonym przez jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej lub ich związki, samorządy terytorialne albo władze lokalne innych państw członkowskich – do wysokości 80% wartości zabezpieczenia, którym można przypisać wagę ryzyka 20 % zgodnie z § 30 - § 35 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 17) Zaangażowania z tytułu weksli, z terminem zapadalności do 1 roku, które są wystawione lub indosowane przez inny bank.
- 18) Zaangażowania z tytułu obligacji zabezpieczonych określonych w § 76 - § 79 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 19) Zaangażowania wynikające z bieżących operacji kupna lub sprzedaży walut obcych – w okresie do 2 dni roboczych po dokonaniu płatności (tj. 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym dokonano płatności, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy).
- 20) Zaangażowania wynikające z operacji kupna lub sprzedaży papierów wartościowych – w okresie do pięciu dni roboczych po dokonaniu płatności lub dostawy papierów wartościowych, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.
- 21) Zaangażowania stanowiące pomniejszenia funduszy własnych banku, określone w § 2 ust. 1 lit. a) uchwały, o której mowa w § 1 pkt 2 uchwały.
- 22) Zaangażowania w całości pokryte funduszami własnymi banku, jeśli fundusze własne banku wyliczane na potrzeby normy adekwatności kapitałowej banku (współczynnika wypłacalności), pomniejszone są o kwotę tego zaangażowania, pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Bankowego wydanej na wniosek banku, zawierający informację określającą charakterystykę zaangażowania oraz kalkulację prezentującą wpływ

pomniejszenia funduszy własnych o to zaangażowanie, na poziom adekwatności kapitałowej banku.

- 23) Zaangażowania kapitałowe banku w krajowych zakładach ubezpieczeń lub zakładach ubezpieczeń mających siedzibę w państwach członkowskich – do wysokości 40% funduszy własnych banku.
- 24) Zaangażowania będące należnościami wynikającymi z przeprowadzanych pomiędzy bankami w ramach zrzeczenia rozliczeń pieniężnych, wynikających z czynności określonych w art. 19 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2000 r. Nr 119, poz.1252 z późn. zm.²).
- 25) Zaangażowania zabezpieczone zastawem na prawach lub przewłaszczeniem na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z papierów wartościowych, innych niż określone w pkt 6, jeżeli: ich wartość przekracza wartość zaangażowania, są wyceniane według wartości rynkowej, są przedmiotem obrotu na giełdzie papierów wartościowych lub uznane są za regularnie kwotowane na rynku, z wyłączeniem przypadku, gdy termin rozliczenia ochrony kredytowej jest krótszy niż termin rozliczenia zaangażowania lub, gdy papiery te stanowią fundusze własne banku - do wysokości:
 - a) 40% wartości rynkowej zabezpieczenia - w przypadku akcji,
 - b) 65% wartości rynkowej zabezpieczenia - w przypadku dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inny bank lub firmę inwestycyjną, jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej lub ich związki, samorządy terytorialne albo władze lokalne innych państw członkowskich, wielostronne banki rozwoju inne niż wymienione w pkt 4.
 - c) 50% wartości rynkowej zabezpieczenia - w przypadku innych papierów wartościowych.
- 26) Zaangażowania zabezpieczone hipoteką ustanowioną na nieruchomości mieszkalnej, którą dłużnik zamieszkuje lub będzie zamieszkiwał bądź też oddał lub odda w najem lub dzierżawę - do wysokości 50% wartości zabezpieczenia hipotecznego ustanowionego na rzecz banku, określanej na podstawie wyceny bankowo-hipotecznego lub innej wyceny, sporządzonej co najmniej raz w roku, nie więcej jednak, niż wysokość wpisu do księgi wieczystej.
- 27) Zaangażowania z tytułu transakcji leasingu dotyczącej nieruchomości mieszkalnej, jeśli leasingodawca zachowuje prawo własności tej nieruchomości, dopóki leasingobiorca nie skorzysta z opcji zakupu - do wysokości 50% wartości tej nieruchomości, określanej na podstawie wyceny bankowo-hipotecznego lub innej wyceny, sporządzonej co najmniej raz w roku, nie więcej jednak, niż wysokość wpisu do księgi wieczystej.
- 28) Zaangażowania zabezpieczone hipoteką na nieruchomości komercyjnej, którym zgodnie z § 66-§ 69 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków można przypisać wagę ryzyka 50 % - do wysokości 50% wartości zabezpieczenia hipotecznego ustanowionego na rzecz banku, określanej na podstawie wyceny bankowo-hipotecznego lub innej wyceny, sporządzonej co najmniej raz w roku, nie więcej jednak, niż wysokość wpisu do księgi wieczystej.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r Nr 111, poz. 1195, z 2002 r. Nr 141, poz. 1178, Nr 216, poz. 1824, z 2003 r. Nr 137, poz. 1303, Nr 228, poz. 2260, z 2004 r. Nr 91, poz. 870.

- 29) Zaangażowania z tytułu transakcji leasingu nieruchomości komercyjnej, którym zgodnie z § 66-§ 69 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków można przypisać wagę ryzyka 50 %, jeśli leasingodawca zachowuje prawo własności tych nieruchomości dopóki leasingobiorca nie skorzysta z opcji zakupu - do wysokości 50% wartości tej nieruchomości, określanej na podstawie wyceny bankowo-hipotecznej lub innej wyceny, sporządzonej co najmniej raz w roku nie więcej jednak, niż wysokość wpisu do księgi wieczystej.
- 30) Zaangażowania stanowiące udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze warunkowym zaklasyfikowane do kategorii nisko-średniego ryzyka, zgodnie § 100 pkt 2 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków - do wysokości 50% wartości tego zaangażowania.
- 31) Zaangażowania stanowiące udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze warunkowym zaklasyfikowane do kategorii niskiego ryzyka, zgodnie z § 100 pkt 1 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, pod warunkiem zawarcia z podmiotem porozumienia, zgodnie z którym zwiększenie zaangażowania może nastąpić wyłącznie w przypadku, gdy nie spowoduje to przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań w odniesieniu do całego zaangażowania banku wobec danego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.
- 32) Zaangażowania kapitałowe banku, w kwocie równej wymogowi kapitałowemu z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej pod warunkiem, że wymóg ten uwzględniony został w całkowitym wymogu kapitałowym, zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 33) Zaangażowanie banku o znaczącej skali działalności handlowej wobec danego podmiotu, które stanowi nadwyżkę zaangażowania ponad limit koncentracji zaangażowań (nadwyżka koncentracji), jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:
- a) zaangażowanie w portfelu bankowym wobec tego podmiotu nie przekracza limitu koncentracji zaangażowań tak, że nadwyżka koncentracji wynika wyłącznie z zaangażowania wobec tego podmiotu w portfelu handlowym,
 - b) zaangażowanie w portfelu handlowym wobec tego podmiotu (jeśli nadwyżka koncentracji istnieje nie dłużej niż 10 dni), nie jest większe od 500% sumy funduszy własnych banku i kapitału krótkoterminowego, obliczonego zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
 - c) suma dużych zaangażowań wobec wszystkich podmiotów w portfelu bankowym nie przekracza limitu dużych zaangażowań, tak że przekroczenie tego limitu (o ile występuje) wynika z zaangażowań w portfelu handlowym,
 - d) suma nadwyżek koncentracji, istniejących dłużej niż 10 dni roboczych, nie jest większa od 600% sumy funduszy własnych banku i kapitału krótkoterminowego, obliczonego zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
 - e) bank włącza do rachunku całkowitego wymogu kapitałowego łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań w odniesieniu do tego podmiotu, obliczony w zakresie nadwyżki koncentracji zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków i wypełnia normę adekwatności kapitałowej określoną w tej uchwale,

- f) bank wypełnia obowiązek sprawozdawczy określony w § 3 ust. 6 uchwały,
- g) bank nie dokonuje transakcji mających na celu obniżenie wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań, w szczególności polegających na rozliczaniu zaangażowania wobec podmiotu przed upływem 10 dni jego trwania i podejmowania nowego zaangażowania wobec tego podmiotu, ani też nie przenosi czasowo przekroczenia limitu do innej instytucji.

Załącznik nr 2
do uchwały nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz. ...)

Zaangażowania, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, zgodnie z przepisami § 3 ust. 2.

- 1) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku, w którym występuje zaangażowanie jest: Skarb Państwa, Narodowy Bank Polski, Europejski Bank Centralny, rządy lub banki centralne państw członkowskich oraz państw będących członkiem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat.
- 2) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku, w którym występuje zaangażowanie jest inny bank, a termin zapadalności zaangażowania nie przekracza 1 roku, z wyłączeniem pozycji zaliczonych do funduszy własnych tego banku.
- 3) Zaangażowania zabezpieczone gwarancją lub poręczeniem udzielonym przez podmioty określone w pkt 1 do wysokości zabezpieczenia.
- 4) Zaangażowania zabezpieczone zastawem na prawach wynikających z papierów wartościowych, których emitentami są podmioty określone w pkt 1, do wysokości zabezpieczenia.
- 5) Zaangażowania zabezpieczone kwotą pieniężną, która została przeniesiona na własność banku, w którym występuje zaangażowanie, podmiotu dominującego lub zależnego w stosunku do tego banku, zgodnie z art. 102 ustawy - Prawo bankowe - do wysokości tej kwoty
- 6) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku są rządy lub banki centralne państw innych niż wymienione w pkt 1 wyrażone i finansowane w ich walucie krajowej, z wyłączeniem państw, które restrukturyzują lub restrukturyzowały swoje zadłużenie zagraniczne w ciągu ostatnich 5 lat.
- 7) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku są jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej albo państwa członkowskiego - do wysokości 80% wartości tego zaangażowania.
- 8) Zaangażowania, w których stroną zobowiązaną wobec banku jest inny bank, a termin zapadalności zaangażowania przekracza 1 rok, ale nie przekracza 3 lat, do wysokości 80% wartości tego zaangażowania, z wyłączeniem pozycji zaliczonych do funduszy własnych tego banku.
- 9) Zaangażowania wynikające z dłużnych papierów wartościowych o terminie zapadalności przekraczającym 3 lata, wyemitowanych przez inny bank, do wysokości 50% wartości tego zaangażowania, jeśli papiery te są przedmiotem obrotu na giełdzie papierów wartościowych lub uznane są za regularnie kwotowane na rynku, z wyłączeniem papierów zaliczonych do funduszy własnych banków.

- 10) Zaangażowania stanowiące udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze warunkowym: udzielone akredytywy dokumentowe, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar oraz inne udzielone zobowiązania wygasające z chwilą realizacji transakcji będącej ich podstawą, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar - do wysokości 50% wartości tego zaangażowania.
- 11) Zaangażowania stanowiące udzielone zobowiązania pozabilansowe o charakterze warunkowym - niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu) z pierwotnym terminem zapadalności do 1 roku lub, które można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia - pod warunkiem zawarcia z podmiotem porozumienia, zgodnie z którym zwiększenie zaangażowania może nastąpić wyłącznie w przypadku gdy nie spowoduje to przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań w odniesieniu do całego zaangażowania banku wobec danego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.
- 12) Zaangażowania stanowiące gwarancje, inne niż gwarancje spłaty kredytu, udzielone w ramach porozumień o wzajemnym gwarantowaniu, pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Bankowego wydanej na wniosek banku zawierający informację określającą charakterystykę tej gwarancji oraz zasady zawieranego porozumienia o wzajemnym gwarantowaniu - do wysokości 20% kwoty gwarantowanej.
- 13) Zaangażowania zabezpieczone gwarancją lub poręczeniem udzielonym przez jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej albo państwa członkowskiego – do wysokości 80% wartości zabezpieczenia.
- 14) Zaangażowania zabezpieczone zastawem na prawach wynikających z papierów wartościowych, innych niż określone w pkt 4, jeżeli emitentem tych papierów nie jest sam bank, w którym występuje zaangażowanie, jego podmiot dominujący lub zależny, lub podmiot zależny od podmiotu dominującego wobec banku, ani też podmiot zobowiązany w ramach tego zaangażowania lub jakiegokolwiek podmiotu powiązany z nim kapitałowo lub organizacyjnie, papiery te są wyceniane według wartości rynkowej, są przedmiotem obrotu na giełdzie papierów wartościowych lub uznane są za regularnie kwotowane na rynku, z wyłączeniem przypadku, gdy papiery te stanowią fundusze własne banków - do wysokości:
 - a) 40% wartości rynkowej zabezpieczenia - w przypadku akcji,
 - b) 65% wartości rynkowej zabezpieczenia - w przypadku dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inny bank krajowy, instytucję kredytową, jednostki samorządu terytorialnego Rzeczypospolitej Polskiej albo państwa członkowskiego, Europejski Bank Inwestycyjny i wielostronne banki rozwoju, o których mowa w § 13 załącznika nr 21 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
 - c) 50% wartości rynkowej zabezpieczenia - w przypadku innych papierów wartościowych.
- 15) Zaangażowania zabezpieczone certyfikatami depozytowymi wyemitowanymi przez bank, w którym występuje zaangażowanie, albo też będący wobec banku podmiotem dominującym lub zależnym - inny bank, a zdeponowanymi u jednej z wymienionych instytucji - do wysokości wartości zabezpieczenia.

- 16) Zaangażowania zabezpieczone hipoteką ustanowioną na nieruchomości mieszkalnej, którą dłużnik zamieszkuje lub będzie zamieszkiwał bądź też oddał lub odda w najem lub w dzierżawę - do wysokości 50% wartości zabezpieczenia hipotecznego ustanowionego na rzecz banku, określanej na podstawie wyceny bankowo-hipotecznego lub innej wyceny, sporządzonej co najmniej raz w roku, nie więcej jednak, niż wysokość wpisu do księgi wieczystej.
- 17) Zaangażowania z tytułu weksli, z terminem płatności do 1 roku, które są wystawione przez inny bank.
- 18) Zaangażowania z tytułu dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez inny bank krajowy lub instytucję kredytową, podlegających z mocy prawa nadzorowi publicznemu mającemu na celu ochronę posiadaczy tych papierów, o ile w przypadku upadłości emitenta posiadacze tych papierów mają zagwarantowane pierwszeństwo spłaty.
- 19) Zaangażowania stanowiące pomniejszenia funduszy własnych banku, określone w § 2 ust. 1 lit. a) uchwały, o której mowa w § 1 pkt 2 uchwały.
- 20) Zaangażowania wynikające z bieżących operacji kupna lub sprzedaży walut obcych – w okresie do 2 dni roboczych po dokonaniu płatności (tj. 48 godzin od zamknięcia dnia w którym dokonano płatności, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy).
- 21) Zaangażowania wynikające z operacji kupna lub sprzedaży papierów wartościowych – w okresie do pięciu dni roboczych po dokonaniu płatności lub dostawy papierów wartościowych, w zależności od tego, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej.
- 22) Zaangażowania zabezpieczone umową ubezpieczenia eksportowego lub gwarancją ubezpieczeniową Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., objętymi gwarancjami Skarbu Państwa, zawartymi lub udzielonymi na podstawie przepisów o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych.
- 23) Zaangażowania kapitałowe banku w krajowych zakładach ubezpieczeń lub zakładach ubezpieczeń mających siedzibę w państwach członkowskich – do wysokości 40% funduszy własnych banku.
- 24) Zaangażowania kapitałowe banku, w kwocie równej wymogowi kapitałowemu z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej pod warunkiem, że wymóg ten uwzględniony został w całkowitym wymogu kapitałowym, zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
- 25) Zaangażowanie banku o znaczącej skali działalności handlowej wobec danego podmiotu, które stanowi nadwyżkę zaangażowania ponad limit koncentracji zaangażowań (nadwyżka koncentracji), jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - a) zaangażowanie w portfelu bankowym wobec tego podmiotu nie przekracza limitu koncentracji zaangażowań, tak że nadwyżka koncentracji wynika wyłącznie z zaangażowania wobec tego podmiotu w portfelu handlowym,
 - b) zaangażowanie w portfelu handlowym wobec tego podmiotu (jeśli nadwyżka koncentracji istnieje nie dłużej niż 10 dni), nie jest większe od 500% sumy funduszy własnych banku, i kapitału krótkoterminowego, obliczonego zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków,

- c) suma dużych zaangażowań wobec wszystkich podmiotów w portfelu bankowym nie przekracza limitu dużych zaangażowań, tak że przekroczenie tego limitu (o ile występuje) wynika z zaangażowań w portfelu handlowym,
- d) suma nadwyżek koncentracji, istniejących dłużej niż 10 dni roboczych, nie jest większa od 600% sumy funduszy własnych banku i kapitału krótkoterminowego, obliczonego zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
- e) bank włącza do rachunku całkowitego wymogu kapitałowego łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań w odniesieniu do tego podmiotu, obliczony w zakresie nadwyżki koncentracji zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków i wypełnia normę adekwatności kapitałowej określoną w tej uchwale,
- f) bank wypełnia obowiązek określony w § 3 ust. 6 uchwały,
- g) bank nie dokonuje transakcji mających na celu obniżenie wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań, w szczególności polegających na rozliczaniu zaangażowania wobec podmiotu przed upływem 10 dni jego trwania i podejmowania nowego zaangażowania wobec tego podmiotu, ani też nie przenosi czasowo przekroczenia limitu do innej instytucji.

UZASADNIENIE

1. W związku z uchwaleniem:

- Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe, oraz
- Dyrektywy 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie adekwatności kapitałowej przedsiębiorstw inwestycyjnych i instytucji kredytowych

oraz nowelizacją Ustawy - Prawo bankowe dokonano nowelizacji zasad określonych w dotychczas obowiązującej Uchwale nr 6/2004 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 8 września 2004r. w *sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, określenia innych zaangażowań, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań, oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach, w obliczaniu limitów koncentracji zaangażowań.*

1. W związku z powyższym, Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego przedstawia projekt zmiany Uchwały w zakresie objętym nowymi wymogami unijnymi oraz wynikające z analizy zgłaszanych przez banki wątpliwości interpretacyjnych w ciągu dwuletniego okresu obowiązywania uchwały oraz z ciągłego procesu konsultowania wprowadzonych rozwiązań z ekspertami krajowymi i zagranicznymi.

2. Przedstawiony projekt uchwały uwzględnia określony w art.152 ust. 12 Dyrektywy 2006/48/WE okres przejściowy dla banków, które w 2007 r. będą do wszystkich swoich ekspozycji stosowały przepisy art. 42-46 Dyrektywy 2000/12/WE, czyli dotychczasowe zasady obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. W związku z tym wyłączenia spod limitów koncentracji zaangażowań zawarte w:

- załączniku nr 2 do projektu został opracowane dla banków, które będą do wszystkich swoich ekspozycji stosowały w 2007 dotychczasowe zasady wyliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- załączniku nr 1 do projektu będą stosowały banki znajdujące się pod reżimem Dyrektywy 2006/48/WE lub korzystające z łączenia metod obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego opartej na nowych zasadach i na zasadach dotychczasowych.

3. Projektowane zmiany merytoryczne dotyczą dostosowania zasad rachunku koncentracji zaangażowań do znowelizowanych Dyrektyw 2006/48/WE i 2006/49/WE.

W szczególności zmiany merytoryczne odnoszą się do wyłączeń określonych w załączniku nr 1 i dotyczą m.in:

- a) Rozszerzenia, dla potrzeb załącznika nr 1 projektu uchwały definicji gwarancji - o kredytowe instrumenty pochodne uwzględniane w projekcie uchwały KNB w *sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, powiązania ocen kredytowych ze stopniami jakości kredytowej i warunków zmiany takich powiązań, sposobu i szczegółowych zasad obliczania*

współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania (dalej: uchwała o adekwatności kapitałowej banków)- jako ograniczenie ryzyka kredytowego (m.in. swapy ryzyka kredytowego oraz swapy całkowitego zwrotu) oraz określenie zasad uznawania gwarancji w przypadku niedopasowania walutowego, w terminach rozliczenia oraz ochrony kredytowej częściowej.

- b) Dodania warunków, jakie muszą być spełnione przez zabezpieczenia, aby mogły one uwzględnione w rachunku limitów koncentracji zaangażowań, określonych w załączniku nr 17 do uchwały w uchwale o adekwatności kapitałowej banków.
- c) Dodania możliwości traktowania zaangażowania wobec dłużnika jako zaangażowanie podjęte wobec:
 - emitenta papierów wartościowych, w przypadku zastawu lub przewłaszczenia na zabezpieczenie praw majątkowych wynikających z papierów wartościowych,
 - gwaranta, w przypadku zaangażowań zabezpieczonych gwarancją.
- d) Zmiany zasad uwzględniania zaangażowań wobec rządów i banków centralnych – zgodnie z projektem wyłącza się tylko te, którym można przypisać wagę ryzyka 0% zgodnie z zasadami określonymi w uchwale o adekwatności kapitałowej banków lub wyrażone i finansowane w walucie krajowej.
- e) Dodanie możliwości wyłączenia zaangażowań, gdzie stroną zobowiązaną wobec banku są: wielostronne banki rozwoju organizacje międzynarodowe lub pozarządowe podmioty sektora publicznego, którym można przypisać wagę ryzyka 0%.
- f) Uwzględnienie kompensowania bilansowego kredytów wraz z depozytami złożonymi w banku.
- g) Rozszerzenie katalogu wyłączeń o zaangażowania wobec firm inwestycyjnych na tych samych zasadach, które dotyczą obecnie banków.
- h) Wyłączenie spod limitów koncentracji zaangażowań podejmowanych w grupie pomiędzy bankiem i jego podmiotami zależnymi, jeśli podmioty takie są objęte nadzorem skonsolidowanym, któremu podlega sam bank.
- i) Rozliczenia pomiędzy bankiem zrzeszającym a bankami spółdzielczymi dokonywane w ramach zrzeszenia.
- j) Za zgodą KNB: wyłączenie zaangażowań w całości pokrytych funduszami własnymi, jeśli bank pomniejszy o nie swoje fundusze własne wyliczane dla potrzeb adekwatności kapitałowej.
- k) Dodanie wyłączeń w postaci części zaangażowań zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości komercyjnej oraz należności z tytułu leasingu nieruchomości komercyjnej i mieszkalnej, po spełnieniu określonych warunków.

Dodatkowo w celu uporządkowania kwestii wyłączeń spod limitów koncentracji dokonano przeniesienia z art.71 ust. 3 ustawy - Prawo bankowe wyłączeń tam zawartych i

dodano do wyłączeń zawartych w załącznikach do projektu w celu umieszczenia w uchwale wszystkich wyłączeń z rachunku limitów koncentracji zaangażowań.

Jednocześnie z katalogu wyłączeń w załączniku nr 1, w związku z przepisami nowej Dyrektywy 2006/48/WE usunięto zaangażowania zabezpieczone umową ubezpieczenia eksportowego lub gwarancją KUKKE. Tego typu zaangażowania będą uwzględniane w pomniejszeniach tylko w sytuacji, gdy: będą wyrażone i finansowane w walucie polskiej lub jeśli gwarancjom Polskiego Skarbu Państwa będzie można przypisać wagę ryzyka 0% - co wynika z proponowanych przez GINB przepisów.

4. Proponowane zmiany pozwolą na lepsze odzwierciedlenie faktycznego obciążenia funduszy własnych banków ryzykiem prowadzonej działalności oraz obniżenie miar koncentracji wiarytelności, poprzez rozszerzenie katalogu wyłączeń. Proponowane rozwiązanie spowoduje zwiększenie możliwości finansowania podmiotów, przy zastosowaniu różnego rodzaju zabezpieczeń.

5. Termin wejścia w życie zmian uchwały nr .../2006 określony został na 1 stycznia 2007r.

PROJEKT

Uchwała Nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia.....2006r.
w sprawie
wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i mechanizmów kontrolnych
dotyczących koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań

Na podstawie art. 71 ust. 8 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.2), zwanej dalej ustawą - Prawo bankowe, uchwała się

co następuje:

§ 1. Użyte w uchwale określenia oznaczają:

- 1) ryzyko koncentracji – mogące istotnie wpłynąć na stabilność i bezpieczeństwo działania banku ryzyko niewykonania zobowiązania/zobowiązań przez pojedyncze (także powiązane kapitałowo lub organizacyjnie) podmioty oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników,
- 2) zaangażowanie – wierzytelności banku, udzielone przez bank zobowiązania pozabilansowe, posiadane przez bank bezpośrednio lub pośrednio akcje lub udziały w innym podmiocie, wniesione dopłaty w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, wkłady albo sumy komandytowe (w zależności od tego która z tych kwot jest większa) w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej,
- 3) duże zaangażowanie – zaangażowanie zdefiniowane w art. 71 ust. 2 ustawy - Prawo bankowe,
- 4) kapitał wewnętrzny – kapitał zdefiniowany w art. 128 ust. 1 pkt 2b ustawy - Prawo bankowe.

§ 2. Bank jest zobowiązany do zarządzania ryzykiem koncentracji zarówno na poziomie jednostkowym jak i skonsolidowanym, z uwzględnieniem dużych zaangażowań. Zarządzanie ryzykiem koncentracji dotyczy w szczególności:

- 1) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec pojedynczych podmiotów lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
- 2) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tej samej, branży, sektora gospodarczego, prowadzących tą samą działalność lub prowadzących obrót podobnymi towarami,
- 3) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego, jak również poszczególnych krajów,
- 4) ryzyka wynikającego z zaangażowań zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia lub zabezpieczonych przez tego samego dostawcę zabezpieczenia,
- 5) ryzyka wynikającego z zaangażowań w tej samej walucie lub indeksowanych do tej samej waluty,

6) ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów określonych w art. 79 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe.

§ 3. Bank jest zobowiązany do przestrzegania określonych w załączniku do Uchwały minimalnych wymogów jakościowych dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i posiadania odpowiednich mechanizmów kontrolnych dotyczących rodzajów ryzyka koncentracji określonych w § 2 niniejszej uchwały.

§ 4. Bank winien przestrzegać wymogów, o których mowa w § 3 niniejszej uchwały w odniesieniu do polityki kredytowej, polityki w zakresie inwestycji kapitałowych oraz polityki w zakresie transakcji pozabilansowych.

§ 5. Bank, który korzysta z możliwości opisanej w § 14 pkt 1 uchwały nr..... /2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia2006 roku w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania, nie stosuje przepisów wynikających z § 10 załącznika do uchwały w okresie stosowania przez bank tego podejścia.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007r.

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Bankowego

Załącznik

do Uchwały Nr.../2006 KNB

z dnia....

Minimalne wymagania jakościowe dotyczące identyfikacji, pomiaru, monitorowania i mechanizmów kontrolnych dotyczących ryzyka koncentracji, z uwzględnieniem dużych zaangażowań

§ 1. Ryzyko koncentracji występujące w banku jest przedmiotem nadzoru ze strony zarządu banku. Zarząd banku odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem koncentracji oraz nadzór nad efektywnością tego procesu. W banku ustanawia się organizację procesu zarządzania ryzykiem koncentracji, w tym określone zależności służbowe i podział obowiązków dotyczących zarządzania tym ryzykiem.

§ 2. Bank wdraża proces zarządzania ryzykiem koncentracji w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez zarząd wewnętrzne procedury, które odnoszą się do identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli koncentracji. Procedury zarządzania ryzykiem koncentracji stanowią część procedur dotyczących zarządzania ryzykiem kredytowym wynikającym z całokształtu działalności banku. Procedury wewnętrzne są znane pracownikom banku uczestniczącym w procesie zarządzania ryzykiem koncentracji. Procedury podlegają regularnej weryfikacji w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka banku. Zmiany procedur wewnętrznych wymagają akceptacji zarządu banku lub odpowiednich komitetów powołanych przez zarząd banku.

§ 3. Bank posiada metody identyfikowania i pomiaru ryzyka koncentracji dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka związanego z ich działalnością. W ramach pomiaru ryzyka bank przeprowadza testy warunków skrajnych dotyczące ryzyka koncentracji. Testy uwzględniają m.in. scenariusze istotnego pogorszenia się sytuacji finansowej podmiotów, wobec których bank posiada koncentracje, jak również możliwą do zrealizowania wartość przyjętych zabezpieczeń. Bank jest zobowiązany do wykazania Generalnemu Inspektoratowi Nadzoru Bankowego, że założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych są adekwatne do oceny ryzyka koncentracji.

§ 4. Bank wprowadza odpowiednią do skali i złożoności działalności strukturę limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko koncentracji. Bank jest zobowiązany do określenia w procedurach wewnętrznych zasad ustalania i aktualizowania wysokości limitów, jak również częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania. Bank określa sytuacje, w których dopuszczalne będzie przekroczenie wewnętrznych limitów koncentracji, jak i sposób postępowania w przypadku wystąpienia przekroczeń limitów. Przyjęte rodzaje limitów jak również ich wysokość zatwierdza zarząd banku lub odpowiednie komitety powołane przez zarząd banku.

§ 5. W celu ustalenia poziomu limitów wewnętrznych bank:

1) wykorzystuje odpowiednie, wiarygodne informacje nt. sytuacji ekonomicznej podmiotów, branż, gałęzi, sektorów gospodarki, informacje ogólnogospodarcze, nt. sytuacji gospodarczej i politycznej krajów oraz inne informacje potrzebne do oceny występującego w banku ryzyka koncentracji.

2) bierze pod uwagę informacje ekonomiczne jak i jakościowe dotyczące procesu zarządzania w podmiocie.

3) bierze pod uwagę również inne rodzaje ryzyka związane ze zidentyfikowanymi koncentracjami (m.in. ryzyko walutowe, stopy procentowej, płynności, operacyjne, polityczne), które mogą negatywnie wpłynąć na podwyższenie ryzyka koncentracji.

§ 6. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów są dokumentowane.

§ 7. Bank zarządza ryzykiem koncentracji w sposób umożliwiający bieżące monitorowanie poziomu ryzyka w celu przestrzegania ustanowionych limitów wewnętrznych. Monitorowanie ryzyka koncentracji stanowi część bieżącego procesu zarządzania i sprawozdawania ryzyka. Zakres, rzetelność oraz aktualność informacji zawartych w sprawozdaniach wewnętrznych są wystarczające do tego, aby sprawozdawczość zarządcza była podstawą do podejmowania decyzji w ramach zarządzania ryzykiem koncentracji. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności banku.

§ 8. Bank przeprowadza okresowe przeglądy wszystkich koncentracji zaangażowań w celu oceny towarzyszącego im ryzyka oraz umożliwienia podejmowania właściwych decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji. Przeglądowi podlegają również stosowane techniki redukcji ryzyka.

§ 9. Środki podejmowane przez bank w celu ograniczenia ryzyka koncentracji w przypadku negatywnych ustaleń będących wynikiem monitorowania ryzyka mogą obejmować:

- 1) obniżenie wewnętrznych limitów ograniczających ryzyko koncentracji,
- 2) prowadzenie działalności w taki sposób, aby zmniejszyć występujące ryzyko koncentracji,
- 3) transfer ryzyka kredytowego do innego podmiotu, przyjęcie zabezpieczeń,
- 4) alokowanie dodatkowego kapitału odpowiedniego do ponoszonego ryzyka.

§ 10. Podczas procesu szacowania kapitału wewnętrznego, o którym mowa w art. 128 ust 1 pkt. 2b ustawy - Prawo bankowe, bank w odniesieniu do ryzyka koncentracji bierze pod uwagę w szczególności:

- 1) jakość zarządzania ryzykiem koncentracji,
- 2) jakość systemu kontroli wewnętrznej,
- 3) możliwość podjęcia efektywnych działań obniżających poziom ryzyka koncentracji,
- 4) rezultaty wyników pomiaru ryzyka koncentracji w tym testów skrajnych warunków.

§ 11. Wszystkie zaangażowania powodujące ryzyko koncentracji powinny być okresowo kontrolowane przez komórkę audytu wewnętrznego. Duże zaangażowania powinny być kontrolowane nie rzadziej niż raz w roku.

UZASADNIENIE

1. W związku z:

- uchwaleniem Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe oraz
- nowelizacją Ustawy - Prawo bankowe

przygotowano projekt uchwały w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i mechanizmów kontrolnych dotyczących koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań.

Projekt przedmiotowej uchwały jest wypełnieniem delegacji zawartej w art. 71 ust. 8 ustawy Prawo bankowe i wynika z art. 109 Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe.

2. Opracowany w Generalnym Inspektoracie Nadzoru Bankowego projekt Uchwały w sprawie wymagań dotyczących identyfikacji, monitorowania i mechanizmów kontrolnych dotyczących koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań uwzględnia:

- zasady wypracowane w ramach Komitetu Europejskich Nadzorów bankowych (CEBS),
- konsultacje wprowadzonych rozwiązań z ekspertami krajowymi i zagranicznymi,
- zapisy obowiązującej Rekomendacji C dotyczącej zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań (tekst zaktualizowany - 2002r.) oraz doświadczenia płynące z jej stosowania.

3. Przedstawiony projekt uchwały uwzględnia określony w art.152 ust. 12 Dyrektywy 2006/48/WE okres przejściowy dla banków, które w 2007 r. będą do wszystkich swoich ekspozycji stosowały przepisy art. 42-46 Dyrektywy 2000/12/WE, czyli dotychczasowe zasady obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. W związku z tym zastosowano wyłączenie spod stosowania zasad dotyczących procesu szacowania kapitału wewnętrznego.

4. Projektowane zmiany merytoryczne dotyczą wprowadzenia wymagań jakościowych dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i adekwatnych mechanizmów kontrolnych dotyczących ryzyka koncentracji i dużych zaangażowań. Uchwała wprowadza referencyjną definicję ryzyka koncentracji. Banki będą zobowiązane

na mocy tej uchwały do zarządzania ryzykiem koncentracji zarówno na poziomie jednostkowym jak i skonsolidowanym oraz do wprowadzenia, monitorowania i aktualizacji limitów wewnętrznych ograniczających to ryzyko.

5. Proponowane zmiany przyczynią się do upowszechnienia stosowania dobrych praktyk bankowych w zakresie zarządzania ryzykiem koncentracji, w tym dużych zaangażowań.

6. Rozwiązania zawarte w projekcie uchwały będą miały ograniczony wpływ na wymogi kapitałowe polskich banków oraz koszty związane z jej wprowadzeniem do systemu prawnego.

Znaczna część proponowanych w projekcie uchwały norm dotyczy rozwiązań i wymogów odnoszących się do zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań, w tym dużych zaangażowań oraz dobrych praktyk bankowych, które były wcześniej określone w Rekomendacji C KNB. Zagadnienie szacowania kapitału wewnętrznego z tytułu ryzyka koncentracji stanowi zakres spraw pozostających dotychczas poza obszarem formalnie określonych i realizowanych przez banki obowiązków. W związku z tym projektowana uchwała jedynie w tym zakresie mogłaby mieć wpływ na wymogi kapitałowe banków oraz wzrost kosztów związanych z jej wprowadzeniem do systemu prawnego. Zależać to będzie jednak od indywidualnych ustaleń dokonanych przez bank w procesie szacowania kapitału wewnętrznego. Wprowadzenie do systemu prawnego projektowanej uchwały nie wpłynie na zwiększenie zakresu danych sprawozdawczych przekazywanych do nadzoru bankowego przez banki.

7. Termin wejścia w życie zmian uchwały nr .../2006 określony został na 1 stycznia 2007r.

Projekt z dnia 15 listopada 2006r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW¹⁾**

z dnia

w sprawie zakresu przetwarzanych informacji dotyczących osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z bankiem lub inną instytucją ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów oraz trybu usuwania tych informacji

Na podstawie art. 105a ust. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) zakres informacji przetwarzanych na podstawie art. 105a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, zwanej dalej "ustawą", dotyczących osób fizycznych;
- 2) tryb usuwania ze zbioru informacji określonych w pkt 1.

§ 2.

Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) informacje - informacje stanowiące tajemnicę bankową, w zakresie dotyczącym osób fizycznych;
- 2) instytucje - instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy.

§ 3.

Zakres przetwarzanych informacji obejmuje:

- 1) dane dotyczące osoby fizycznej:
 - a) imiona i nazwisko,
 - b) nazwisko rodowe,
 - c) imiona rodziców,
 - d) nazwisko panieńskie matki,
 - e) datę i miejsce urodzenia,
 - f) płeć,
 - g) obywatelstwo,
 - h) stan cywilny,
 - i) tytuł prawny do zajmowanego lokalu,
 - j) adres zamieszkania, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, adres aktualnego pobytu, inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, adres do korespondencji,
 - k) serię i numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,

- l) numer PESEL,
- m) numer NIP,
- n) miejsce pracy,
- o) zawód,
- p) wykształcenie,
- r) formę zatrudnienia,
- s) dochody i wydatki,
- t) liczbę osób w gospodarstwie domowym,
- u) ustrój majątkowy małżonków;

2) dane dotyczące zobowiązania:

- a) źródło zobowiązania,
- b) kwotę i walutę,
- c) numer i stan rachunku prowadzonego w banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, nazwę i adres siedziby/oddziału banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów,
- d) datę powstania zobowiązania,
- e) warunki spłaty zobowiązania,
- f) ustanowione zabezpieczenia prawne,
- g) przebieg realizacji zobowiązania,
- h) stan zadłużenia z tytułu zobowiązania,
- i) datę wygaśnięcia zobowiązania,
- j) przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki, o której mowa w art. 105a ust. 3 ustawy,
- k) przyczyny wygaśnięcia zobowiązania.

§ 4.

1. Bank lub inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów są obowiązane usunąć informacje ze zbioru w terminie nie dłuższym niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania osoby fizycznej.
2. W przypadku przetwarzania danych do celów stosowania metod statystycznych bank lub inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów są obowiązane usunąć informacje ze zbioru w terminie nie dłuższym niż 12 lat.
3. W dniu wygaśnięcia zobowiązania osoby fizycznej bank lub inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów są obowiązane wprowadzić do zbioru, w którym przetwarzane są informacje, komunikat dotyczący daty usunięcia informacji.
4. W dniu określonym w komunikacie bank lub inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów są obowiązane usunąć informacje ze zbioru.

§ 5.

1. Bank lub inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów są obowiązane przekazać niezwłocznie instytucjom komunikat, o którym mowa w § 4 ust. 3.

2. Komunikat, o którym mowa w § 4 ust. 3, może być przekazany w formie pisemnej lub drogą elektroniczną. Instytucje są obowiązane potwierdzić bankowi lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów otrzymanie komunikatu, w formie pisemnej lub drogą elektroniczną.
3. Instytucje są obowiązane wprowadzić do zbioru, w którym przetwarzane są informacje, komunikat, o którym mowa w § 4 ust. 3, i usunąć z niego informacje w dniu określonym w komunikacie.

§ 6.

1. W przypadku nieskuteczności usunięcia informacji instytucje są obowiązane niezwłocznie powiadomić o tym bank lub inną instytucję ustawowo upoważnioną do udzielania kredytów.
2. W przypadku gdy przyczyną nieskuteczności usunięcia informacji jest przekazanie w sposób nieprawidłowy komunikatu, o którym mowa w § 4 ust. 3, bank lub inna instytucja ustawowo upoważniona do udzielania kredytów są obowiązane usunąć nieprawidłowości i przekazać instytucjom poprawny komunikat. Przepis § 5 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

§ 7.

Przepisy rozporządzenia dotyczące usunięcia informacji nie uchybiają odrębnym przepisom dopuszczającym przetwarzanie informacji w celu oraz w zakresie określonych w tych przepisach.

§ 8.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Minister Finansów kieruje działem administracji rządowej – instytucje finansowe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Finansów (Dz. U. Nr 131, poz. 908 i Nr 169, poz. 1204).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119 i Nr 190, poz. 1401.

UZASADNIENIE

Wejście w życie ustawy z dnia2006 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe (Dz. U. Nr ..., poz....), zwanej dalej „ustawą”, spowodowało konieczność wydania nowych aktów wykonawczych do tej ustawy, w zakresie w jakim nowelizacja zmienia przepisy ustawy.

Niniejszy projekt rozporządzenia jest efektem wprowadzenia zmian w art. 105a ustawy. Artykuł ten dotyczy zasad przetwarzania przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust 4 ustawy, informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz pochodzących z innych instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów, po wygaśnięciu zobowiązania bez zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zmiana w art. 105 a wprowadzona przez nowelizację polega m.in. na usunięciu dookreślenia osoby fizycznej jako konsumenta, w celu uniknięcia analogii do pojęcia konsumenta na gruncie ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1030). ponieważ nie każda umowa zawarta przez bank z osobą fizyczną stanowi umowę konsumencką. Kolejna zmiana polega na wprowadzeniu obowiązku łącznego spełnienia obowiązków określonych w ust. 3, tak aby dane stanowiące tajemnicę bankową dotyczące osoby fizycznej mogły być przetworzone przez powołane do tego instytucje po wygaśnięciu zobowiązania. Ponadto ust. 4 wprowadził możliwość przetwarzania przez banki oraz uprawnione podmioty wspomnianych danych dla celów stosowania metod statystycznych.

Podstawę wydania projektowanego rozporządzenia stanowi art. 105a ust 7 ustawy, który nakłada na ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii właściwych nadzorów, obowiązek określenia szczegółowego zakresu przetwarzanych informacji, o których mowa w art. 105a ust. 6 ustawy, oraz trybu ich usuwania, z uwzględnieniem właściwej ochrony praw osób, których informacje te dotyczą oraz konieczności zapewnienia bezpieczeństwa środków zgromadzonych w bankach i innych instytucjach ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów. Zakres przedmiotowy rozporządzenia obejmuje jedynie informacje dotyczące osób fizycznych, które mogą być przetwarzane, po wygaśnięciu zobowiązania, w przypadku nieregularnej spłaty należności.

W § 1 projektu określony został zakres regulacji rozporządzenia, tj. zgodnie z art. 105a ust. 7 ustawy – zakres przetwarzanych informacji oraz tryb ich usuwania.

Słowniczek pojęć używanych w rozporządzeniu zawarty jest w § 2 projektu.

W pkt 1 słowniczka zastosowano skrótowe oznaczenie pojęcia "informacji", które oznaczają informacje stanowiące tajemnicę bankową, oraz informacje, o których mowa w art. 105 ust. 4 pkt 2 w zakresie dotyczącym osób fizycznych.

Dla lepszej przejrzystości rozporządzenia słowniczek w pkt 2 wprowadza również skróconą formę określenia instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe.

W § 3 określony został zakres przetwarzanych informacji, co zostało dokonane poprzez wymienienie danych dotyczących osoby fizycznej umożliwiających jego pełną identyfikację oraz danych, które stanowiły podstawę do ustalenia jego zdolności do zaciągania zobowiązań finansowych, jak też charakteryzujących jego zobowiązanie. Dane charakteryzujące osobę fizyczną, określone w § 3 pkt. 1

lit. a) – u) mają na celu z jednej strony wskazać pełne dane identyfikacyjne, i które mają istotne znaczenie dla oceny zdolności do zaciągania zobowiązań finansowych w przypadku ponownego ubiegania się o kredyt w okresie pięciu lat, w którym informacje te mogą być przetwarzane. Również dane o zobowiązaniu szczegółowo określające przebieg stosunku zobowiązaniowego mają znaczenie dla oceny zdolności do zaciągania nowych zobowiązań finansowych.

Przepisy § 4 określają wymogi i obowiązki dla banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów dotyczące usunięcia informacji. Regulacja zawarta w ust. 3 w § 4 stanowi bezwzględny wymóg dla banku lub instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów wprowadzenia do zbioru, z chwilą wygaśnięcia zobowiązania, komunikatu dotyczącego daty usunięcia informacji. Jednocześnie w § 5 określono tryb usuwania informacji przez "instytucje" poprzez nałożenie na banki i inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów - które przekazują informacje "instytucjom" - obowiązek poinformowania tych instytucji o konieczności usunięcia informacji w drodze komunikatu. Zgodnie z postanowieniami § 5 projektu komunikat ten musi być niezwłocznie przekazany "instytucjom", które zobowiązane są wprowadzić go do zbioru, w którym przetwarzane są informacje, zwłaszcza do systemu informatycznego. Na "instytucjach" spoczywa obowiązek usunięcia informacji w dniu określonym w otrzymanym komunikacie. Komunikat do "instytucji" może być przekazany zarówno w formie pisemnej, jak elektronicznej, o czym stanowi § 5 ust. 3. Niezbędne jest potwierdzenie przez instytucje odbioru komunikatu banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów. System potwierdzania otrzymanych komunikatów ma zapewnić możliwie "szczelny" i bezpieczny system usuwania informacji, zwiększając ochronę praw osób zaciągających kredyty.

W przepisie § 6 uregulowany jest tryb postępowania i obowiązki banków, innych instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów oraz "instytucji" w przypadku nieskuteczności usunięcia informacji na skutek nieprawidłowego komunikatu dotyczącego daty usunięcia informacji.

Przepis § 7 ma na celu zapobieżenie ewentualnym wątpliwościom interpretacyjnym odnośnie konieczności usunięcia informacji dotyczących osób fizycznych przetwarzanych w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego oraz dopuszczalności ich przetwarzania w innych celach oraz w zakresie określonym w odrębnych przepisach (np. dopuszczalność ich udostępniania w związku z prowadzonym postępowaniem karnym, postępowaniem spadkowym, unormowaniami dotyczącymi rachunkowości).

Zgodnie z § 8 rozporządzenie wchodzi w życie w po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Podmioty na które oddziałuje rozporządzenie

Przepisy rozporządzenia oddziałują na banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów (tj. w obecnym stanie prawnym - spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe) oraz instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe oraz na osoby fizyczne będące ich klientami.

Wpływ regulacji na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego

Wdrożenie projektowanego rozporządzenia nie ma wpływu na dochody i wydatki budżetu i sektora publicznego.

Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki

Przepisy rozporządzenia, z jednej strony, poprzez precyzyjne określenie zakresu i trybu usuwania informacji dotyczących osób fizycznych po wygaśnięciu jego zobowiązania wobec banków i instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów, zwiększają ochronę tychże osób fizycznych, z drugiej strony pozwalają na właściwą ocenę zdolności kredytowej przy zaciąganiu kolejnych zobowiązań przez nierzetelne osoby fizyczne oraz umożliwiają przetwarzanie danych do celu stosowania metod statystycznych. W ten sposób zaproponowane rozwiązania w rozporządzeniu wpływają korzystnie na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną podmiotów rynku finansowego.

Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało istotnego wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Wpływ regulacji na warunki życia społecznego i gospodarczego

Jasne określenie praw osób fizycznych oraz praw i obowiązków banków, innych instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów oraz instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy-Prawo bankowe, w zakresie przetwarzania i usuwania informacji dotyczących osób fizycznych, wpłynie na poprawę jakości usług świadczonych przez instytucje sektora finansowego.

Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia będzie przesłany do Związku Banków Polskich, Biura Informacji Kredytowej S.A., Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, Fundacji na Rzecz Kredytu Hipotecznego oraz Krajowego Związku Banków Spółdzielczych.

Ponadto projekt będzie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Finansów.

UCHWAŁA Nr/2006

Komisji Nadzoru Bankowego

z dnia 2006 r.

w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ujawniania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ujawnianiu¹

Na podstawie art. 111 a ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.), uchwała się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w uchwale jest mowa o:

1. uchwale w sprawie adekwatności kapitałowej banków – rozumie się przez to *uchwałę w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania,*
2. uchwale o funduszach własnych - rozumie się przez to *uchwałę w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku; innych pozycji bilansu banku*

¹ Niniejsza uchwała dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe.

PROJEKT

zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszeń funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszanie o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu sposobu obliczania funduszy własnych.

§2. Banki ujawniają informacje, o których mowa w § 7 oraz w załączniku 1 i 2 w języku polskim.

§ 3. 1. Bank, który nie jest podmiotem dominującym ani podmiotem zależnym ujawnia informacje na podstawie danych indywidualnych.

2. Bank będący unijną dominującą instytucją kredytową ujawnia informacje na podstawie danych skonsolidowanych.

3. Bank będący podmiotem zależnym od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym ujawnia informacje na podstawie danych skonsolidowanych tego podmiotu.

4. Bank będący istotnym podmiotem zależnym unijnej dominującej instytucji kredytowej lub unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym w rozumieniu § 4, ujawnia informacje, o których mowa w § 3 i 4 załącznika nr 1 do uchwały, na podstawie danych dostępnych na najwyższym krajowym szczeblu konsolidacji lub w braku takiego szczebla, indywidualne.

§ 4. Dla celów niniejszej uchwały bank jest istotnym podmiotem zależnym, jeżeli spełnione jest jedno z poniższych kryteriów:

- a) jego akcje zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183 poz. 1538 z późn. zm.)
- b) jego udział w aktywach sektora bankowego jest nie mniejszy niż 1%,
- c) jego udział w depozytach sektora bankowego jest nie mniejszy niż 1%,
- d) jego udział w funduszach własnych sektora bankowego jest nie mniejszy niż 1%.

§ 5. Banki, o których mowa w § 3 ujawniają informacje, o których mowa w załączniku nr 1 do uchwały, z wyjątkiem informacji nieistotnych.

PROJEKT

§ 6. Banki, które otrzymały zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów określonych w załączniku nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków lub zaawansowanych metod pomiaru ryzyka operacyjnego określonych w §35-71 załącznika nr 14 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków lub stosujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego opisane w załączniku 17 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków - ujawniają dodatkowo informacje, o których mowa w załączniku nr 2 do uchwały.

§ 7. 1. Banki objęte wymogami uchwały obowiązane są do ujawniania w miejscu wykonywania czynności informacji na temat miejsca dostępu do zasad polityki informacyjnej regulujących:

- a) zakres ujawnianych informacji, z uwzględnieniem art. 111 ust 5 ustawy Prawo bankowe,
- b) częstotliwość ujawniania, adekwatną do skali działalności banku, przy czym bank powinien rozważyć konieczność ujawniania niektórych lub wszystkich informacji częściej niż raz do roku, biorąc pod uwagę specyfikę jego działalności, w tym w szczególności skalę operacji, zakres działań, obecność w różnych krajach, zaangażowanie w różnych sektorach finansowych, a także udział w międzynarodowych rynkach finansowych oraz systemach płatniczych, rozrachunkowych i rozliczeniowych. Dokonując takiego ustalenia, należy uwzględnić w szczególności potrzebę częstszego ujawniania informacji określonych w § 3 oraz § 4 ust. 2 do 5 załącznika nr 1 do uchwały oraz informacji odnośnie profilu ryzyka i innych pozycji narażonych na częste zmiany,
- c) formy i miejsca ujawniania, przy czym w miarę możliwości wszystkie ujawnienia są dokonywane w tej samej formie i miejscu,
- d) zasady zatwierdzania i weryfikacji ujawnianych informacji, które nie są objęte badaniem sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
- e) zasady weryfikacji polityki informacyjnej.

2. Zasady polityki informacyjnej ustala zarząd, a zatwierdza rada nadzorcza banku

§ 8. Banki obowiązane są do ujawniania informacji, o których mowa w załączniku nr 1 i 2 do uchwały nie później niż w terminie 30 dni od zatwierdzenia przez organ zatwierdzający roczne sprawozdania finansowe.

PROJEKT

§ 9. Przepisy uchwały nie mają zastosowania do informacji, które bank ujawnia na podstawie innych ustaw. Jeżeli takie informacje nie są zawarte w sprawozdaniu finansowym, bank w polityce informacyjnej wskazuje miejsce ich ogłoszenia.

§ 10.1 Komisja Nadzoru Bankowego nie później niż do końca I kwartału roku, w którym realizowany będzie obowiązek ujawniania publikuje na stronie internetowej NBP listę banków objętych tym obowiązkiem.

2. Lista banków, o której mowa w § 10.1 jest ustalana według stanu na 31 grudnia roku poprzedzającego publikację.

§ 11. Banki ujawniają informacje, o których mowa w uchwale, po raz pierwszy w 2008 r. według stanu na dzień 31 grudnia 2007 r. z wyjątkiem informacji, o których mowa w § 7 ust. 1, które bank ujawnia przed 31 grudnia 2007 r.

§ 12. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

Załącznik nr 1: Wymogi ogólne

§ 1. Opis celów i zasad polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmujące:

1. Strategie i procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka,
2. Strukturę i organizację jednostki zarządzania danym rodzajem ryzyka lub inne odpowiednie rozwiązania organizacyjne,
3. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka,
4. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategie i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka.

§ 2. W zakresie stosowania norm ostrożnościowych banku ujawnia się następujące informacje:

1. Nazwa banku,
2. Krótki opis jednostek, które:
 - 1) są objęte konsolidacją pełną,
 - 2) są objęte konsolidacją proporcjonalną,
 - 3) pomniejszają fundusze własne,
 - 4) nie są ani konsolidowane, ani nie pomniejszają funduszy własnych.
3. Informacje o istotnych, istniejących lub przewidywanych, przeszkodach natury prawnej lub praktycznej, w szybkim przekazaniu funduszy własnych albo spłacie zobowiązań między podmiotem dominującym a jego podmiotami zależnymi,
4. Łączna kwota niedoborów kapitału we wszystkich podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją oraz imienna lista tych podmiotów, przy czym niedobór kapitału jest rozumiany jako różnica między faktycznymi funduszami własnymi i minimalnym wymogiem kapitałowym.

§ 3. W odniesieniu do funduszy własnych bank ujawnia następujące informacje:

1. Podstawowe informacje o warunkach umownych dotyczących głównych cech wszystkich pozycji i składników funduszy własnych
2. Suma funduszy własnych oraz wartość poszczególnych składników i pomniejszeń funduszy własnych określonych w art. 127 ustawy Prawo bankowe i uchwałe w sprawie funduszy własnych,
3. Kwota kapitału krótkoterminowego oraz składniki zaliczone do kapitału krótkoterminowego określone zgodnie z §5 ust. 1 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
4. Pozycje wymienione w §2 ust. 1 pkt c i d uchwały w sprawie funduszy własnych,
5. Z zastrzeżeniem §5 ust. 4 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków – suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego

§ 4. W zakresie przestrzegania wymogów kapitałowych określonych w §6 ust. 1 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków bank ujawnia następujące informacje:

1. Opis metody stosowanej przez bank do oceny bieżącej i przyszłej adekwatności kapitału wewnętrznego,
2. W przypadku banku stosującego **metodę standardową** do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej podaje się kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji określonych w §20 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków,

PROJEKT

3. W przypadku banku stosującego **metodę wewnętrznych ratingów** do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banku, podaje się kwoty stanowiące 8% ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z klas ekspozycji określonych w §6 ust. 1 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, z zastrzeżeniem pkt 1 i 2 :
 - 1) w przypadku klasy należności detalicznych lub warunkowych należności detalicznych wymóg ten stosuje się do każdej kategorii ekspozycji, której zgodnie z §34-41 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków odpowiadają określone współczynniki korelacji,
 - 2) w przypadku klasy ekspozycje kapitałowe wymóg ten stosuje się do:
 - (a) oddzielnie dla każdej stosowanej metody określonej w §45-49 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banku ,
 - (b) ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach oraz innych ekspozycji,
 - (c) ekspozycji podlegających nadzorczemu okresowi przejściowemu w odniesieniu do wymogów kapitałowych,
 - (d) ekspozycje podlegające przepisom zezwalającym na kontynuowanie wcześniej podjętej działalności, obecnie niedozwolonej, dotyczącym wymogów kapitałowych,
4. Kwota minimalnych wymogów kapitałowych o których mowa w §6 ust. 1 pkt. 2 do 5 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, łącznie oraz oddzielnie dla każdego rodzaju ryzyka,
5. Kwota minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego określonego zgodnie z załącznikiem nr 14 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków - oddzielnie dla każdej z zastosowanych metod .

§ 5. W zakresie ryzyka kredytowego i ryzyka rozmycia bank ujawnia następujące informacje:

1. Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych - stosowane dla celów rachunkowości,
2. Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw,
3. Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych), bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego i średnia kwota ekspozycji w danym okresie w podziale na klasy,
4. Struktura geograficzna ekspozycji w rozbiciu na obszary ważne pod względem istotnych klas ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach,
5. Struktura branżowa ekspozycji lub w podziale według typu kontrahenta, w rozbiciu na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach,
6. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji, wraz z dodatkowymi szczegółami w uzasadnionych przypadkach,
7. W rozbiciu na istotne branże lub typy kontrahentów kwoty :
 - 1) ekspozycji zagrożonych i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie,

PROJEKT

- 2) salda korekt wartości i rezerw,
- 3) korekt wartości i rezerw w danym okresie,
8. Kwoty ekspozycji zagrożonych i przeterminowanych – przedstawione oddzielnie, w podziale na istotne obszary geograficzne, obejmujące w miarę możliwości kwoty korekt wartości i rezerw związane z każdym obszarem geograficznym,
9. Uzgodnienie zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych, obejmujące:
 - 1) opis rodzajów korekt wartości i rezerw,
 - 2) salda początkowe,
 - 3) kwoty umorzeń należności w ciężar rezerw w danym okresie,
 - 4) kwoty odpisów albo rozwiązań na szacowane prawdopodobne straty na ekspozycjach w danym okresie, wszelkie inne korekty, w tym korekty wynikające z różnic kursowych, połączeń podmiotów, przejęć i zbycia podmiotów zależnych oraz przemieszczeń pomiędzy grupami odpisów
 - 5) salda końcowe,Korekty wartości i kwoty odzyskane zaliczone bezpośrednio do rachunku zysków i strat powinny być ujawnione oddzielnie.

§ 6. W zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta określonego w §1 załącznika nr 16 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków bank ujawnia następujące informacje:

1. Opis metodologii stosowanej do przypisania kapitału wewnętrznego i limitów kredytowych dla ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta,
2. Opis zasad polityki w zakresie zabezpieczeń kredytowych i tworzenia rezerw kredytowych,
3. Opis zasad polityki w zakresie narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany wartości zabezpieczenia,
4. Omówienie wpływu wartości wymaganego zabezpieczenia jakie musiałaby zapewnić instytucja kredytowa przy obniżeniu oceny wiarygodności kredytowej klienta,
5. Dodatnia wartość godziwa brutto kontraktów, korzyści z saldowania, bieżącej ekspozycji kredytowej, ustanowionego zabezpieczenia oraz wartości netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych.
Wartość netto ekspozycji kredytowej z tytułu instrumentów pochodnych stanowi ekspozycję z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych po uwzględnieniu korzyści z prawnie obowiązujących umów saldowania jak i umów dotyczących zabezpieczenia kredytowego,
6. Miary ustalania wartości ekspozycji zgodnie z przyjętą metodą, w zależności od dokonanego wyboru,
7. Wartość referencyjna zabezpieczających kredytowych transakcji pochodnych i rozkład bieżącej ekspozycji kredytowej według typów,
8. Kredytowe transakcje pochodne (referencyjne) w podziale na transakcje zawarte w celach związanych z własnym portfelem kredytowym, w tym stanowiące nierzeczywistą ochronę kredytową oraz na transakcje zawarte na zlecenie klientów i transakcje spekulacyjne, z dalszym rozbięciem na zabezpieczenie zakupione i sprzedane w ramach każdej grupy produktów,
9. Oszacowanie współczynnika α , jeśli uzyskano zgodę na szacowanie α .

§ 7. W przypadku stosowania metody standardowej do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności

PROJEKT

kapitałowej banków dla każdej z klas ekspozycji określonej w §20 załącznika nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków bank ujawnia następujące informacje:

1. Nazwy zewnętrznej instytucji oceny kredytowej i agencji kredytów eksportowych, z ocen jakości kredytowej których korzysta bank oraz przyczyny ewentualnych zmian,
2. Klasy ekspozycji, dla których stosowane są oceny jakości kredytowej przyznawane przez każdą z zewnętrznych instytucji oceny kredytowej i agencji kredytów eksportowych,
3. Opis procesu stosowanego do przenoszenia oceny emitenta i emisji na pozycje spoza portfela handlowego,
4. Przyporządkowanie zewnętrznych ratingów przyznanych przez każdą z zewnętrznych instytucji oceny kredytowej i agencji kredytów eksportowych do odpowiednich stopni jakości kredytowej określonych w załączniku nr 4 do uchwały o adekwatności kapitałowej banków, przy czym nie ma obowiązku ujawniania tej informacji, jeśli bank stosuje standardowy system przyporządkowania ocen, opublikowany w uchwale Komisji Nadzoru Bankowego,
5. Wartość ekspozycji przed i po zastosowaniu technik ograniczania ryzyka kredytowego dla każdego stopnia jakości kredytowej ustalonego dla metody standardowej oraz pozycji, które stanowią pomniejszenia funduszy własnych.

§ 8. W przypadku obliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem metodą wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków bank ujawnia następujące informacje:

1. Informacje o ekspozycjach przypisanych do każdej z kategorii określonych w w tabeli zamieszczonej w §25 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków w zakresie ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego,
2. Informacje o ekspozycjach przypisanych do każdej z wag ryzyka określonych w §47-51 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków w przypadku stosowania uproszczonej metody ważenia ryzykiem.

§ 9. W przypadku stosowania do wyliczania wymogów kapitałowych **metody wewnętrznych modeli** zgodnie z załącznikiem nr 19 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków bank ujawnia następujące informacje:

1. W odniesieniu do każdego subportfela:
 - 1) cechy używanych modeli,
 - 2) opis testów warunków skrajnych zastosowanego do subportfela,
 - 3) opis metod stosowanych do weryfikacji historycznej i weryfikacji dokładności i spójności wewnętrznych modeli i procedur ich wdrażania,
2. Zakres zgody wydanej przez Komisję Nadzoru Bankowego,
3. Opis zakresu i metodologii zgodności z wymogami zawartymi w §7-13 załącznika nr 3 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków

§ 10. W zakresie ryzyka operacyjnego bank ujawnia następujące informacje:

1. Stosowane metody wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego
2. W przypadku stosowania metod zaawansowanego pomiaru zgodnie z §35-71 załącznika nr 14 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków - opis

PROJEKT

metodologii, włącznie z omówieniem odpowiednich wewnętrznych i zewnętrznych czynników uwzględnionych przy stosowanej metodzie. W przypadku częściowego zastosowania metody - omówienie innych stosowanych metod oraz ich zakresu stosowania,

§ 11. W zakresie ekspozycji z tytułu kapitałowych papierów wartościowych nie uwzględnionych w portfelu handlowym bank ujawnia następujące informacje:

1. Podział ekspozycji ze względu na cel nabycia (zyski kapitałowe, przyczyny strategiczne) oraz opis stosowanych zasad rachunkowości i metod wyceny, w tym podstawowe założenia i praktyki mające wpływ na wycenę oraz opis wszelkich istotnych zmian tych praktyk,
2. Wartość bilansowa, wartość godziwa i dla papierów wartościowych notowanych na giełdzie porównanie ceny rynkowej z wartością godziwą, jeśli te wielkości różnią się istotnie,
3. Rodzaje, charakter i kwoty ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych w podziale na: papiery notowane na giełdzie, odpowiednio zdywersyfikowane portfele niepublicznych papierów wartościowych (*private equity*) oraz inne ekspozycje,
4. Realizowane zyski lub straty ze sprzedaży i likwidacji w ujęciu skumulowanym w danym okresie,
5. Kwota ogółem niezrealizowanych zysków i strat, łączne niezrealizowane zyski i straty z przeszacowania oraz wszelkie z tych kwot uwzględnione w funduszach podstawowych lub uzupełniających.

§ 12. W zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego bank ujawnia następujące informacje:

1. Charakter ryzyka stopy procentowej, podstawowe założenia (w tym założenia dotyczące przyszłych wcześniejszych spłat kredytów oraz zachowania depozytów o niestalonym terminie wymagalności) oraz częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej,
2. Zmiana wyniku finansowego, zdyskontowanej wartości ekonomicznej lub innych miar stosowanych do oceny skutków szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych obliczonych zgodnie z metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowaną przez bank, w podziale na poszczególne waluty,

§ 13. W zakresie obliczania wymogów kapitałowych na kwoty ekspozycji ważone ryzykiem na pozycje sekurytyzacyjne zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały o adekwatności kapitałowej banków bank ujawnia następujące informacje:

1. Omówienie celów prowadzonej działalności sekurytyzacyjnej,
2. Opis roli banku w procesie sekurytyzacji,
3. Określenie zakresu zaangażowania banku w poszczególne role w procesie sekurytyzacji,
4. Metody stosowane do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla działalności sekurytyzacyjnej,
5. Opis zasad rachunkowości stosowanej w zakresie działalności sekurytyzacyjnej, w tym w szczególności:
 - 1) wskazanie czy transakcje są traktowane jako sprzedaż należności czy jako źródła finansowania,
 - 2) sposób rachunkowego ujęcia zysków ze sprzedaży,
 - 3) podstawowe założenia dotyczące wyceny zatrzymanych udziałów,

PROJEKT

- 4) sposób rachunkowego ujęcia sekurytyzacji syntetycznej , jeśli nie jest ona objęta innymi zasadami rachunkowości,
6. Nazwy zewnętrznych instytucji oceny kredytowej, których oceny jakości kredytowej są wykorzystywane dla celów sekurytyzacji i rodzaje ekspozycji, dla których wykorzystuje się oceny poszczególnych instytucji,
7. Łączna kwota bieżących ekspozycji sekurytyzowanych przez bank oraz objętych programem sekurytyzacji (w podziale na tradycyjną i syntetyczną) według rodzajów ekspozycji,
8. Dla ekspozycji sekurytyzowanych przez bank oraz objętych programem sekurytyzacji - kwota zagrożonych i przeterminowanych ekspozycji sekurytyzowanych w podziale na rodzaj ekspozycji oraz straty poniesione przez bank w danym okresie,
9. Skumulowana kwota pozycji sekurytyzacyjnych zatrzymanych lub nabytych, w podziale na rodzaj ekspozycji,
10. Skumulowana kwota pozycji sekurytyzacyjnych zatrzymanych lub nabytych w podziale na miarodajną ilość przedziałów wag ryzyka. Pozycje wazone ryzykiem 1250% lub odejmowane od funduszy własnych wykazuje się oddzielnie,
11. Suma należnych kwot z tytułu sekurytyzowanych ekspozycji odnawialnych w podziale na udział jednostki inicjującej i udział inwestorów,
12. Omówienie działalności sekurytyzacyjnej w danym okresie, w tym podanie kwot ekspozycji sekurytyzowanych (w podziale na rodzaj ekspozycji) oraz osiągniętych zysków lub strat ze sprzedaży w podziale na typy ekspozycji.

Załącznik Nr 2 Wymogi kwalifikujące do stosowania poszczególnych instrumentów lub metod

§1. W przypadku banku obliczającego kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej bank ujawnia następujące informacje:

1. Zgoda Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie metody lub zatwierdzone zasady stopniowego wprowadzania metody,
2. Omówienie i przegląd:
 - 1) struktury systemów wewnętrznych ocen ratingowych oraz powiązań między wewnętrznymi i zewnętrznymi ocenami ratingowymi,
 - 2) zakresu stosowania oszacowań wewnętrznych do celów innych niż obliczenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem przy użyciu metody wewnętrznych ratingów IRB,
 - 3) procesu zarządzania i uznawania metod ograniczania ryzyka kredytowego,
 - 4) mechanizmów kontroli systemów oceny ratingowej, uwzględniający opis stopnia niezależności, zakresu odpowiedzialności oraz przeglądu tych systemów,
3. Opis procesu nadawania wewnętrznych ocen ratingowych, odrębnie dla każdej z następujących klas ekspozycji:
 - 1) rządy i banki centralne,
 - 2) banki,
 - 3) przedsiębiorstwa , w tym małe i średnie przedsiębiorstwa, kredytowanie specjalistyczne oraz skupione wierzytelności korporacyjne,
 - 4) ekspozycje detaliczne w podziale kategorie, dla których mają zastosowanie różne współczynniki korelacji zgodnie z §34-41 załącznika nr 5 uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków ,
 - 5) Kapitałowe papiery wartościowe,
Opis zawiera informacje na temat typów ekspozycji w wchodzących w skład danej klasy ekspozycji, definicje, metody, dane do szacowania i wewnętrznego zatwierdzania oszacowań PD, i w stosownych przypadkach wartość LGD oraz współczynniki konwersji, w tym założenia zastosowane do ustalenia tych zmiennych oraz opis istotnych odstępstw od definicji niewykonania zobowiązania określonej w §171-179 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków wraz z wskazaniem segmentów portfela, których te odstępstwa dotyczą.
4. Wartość ekspozycji dla każdej z klas określonych w §6 ust. 1 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków.
Ekspozycje wobec rządów i banków centralnych, banków i przedsiębiorstw, dla których bank stosuje własne oszacowania LGD lub współczynników konwersji do wyliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem ujawnia się oddzielnie od ekspozycji, dla których nie stosuje on takich oszacowań,
5. W celu umożliwienia miarodajnego zróżnicowania dla każdej z klas ekspozycji wobec rządów i banków centralnych, banków, przedsiębiorstw i z tytułu kapitałowych papierów wartościowych oraz dla wystarczającej liczby klas jakości dłużnika (w tych dla, których wystąpiło niewykonanie zobowiązania) ujawnia się następujące informacje:

PROJEKT

- 1) Całkowite zaangażowanie (dla ekspozycji wobec rządów i banków centralnych, banków i przedsiębiorstw stanowi ono sumę pozostałych do spłaty należności i kwot udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych, dla ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych stanowi ono wartość bilansową),
 - 2) Średnia wartość LGD ważona kwotą ekspozycji w ujęciu procentowym - w przypadku banków stosujących własne oszacowania wartości LGD do obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem
 - 3) Średnia waga ryzyka ważona kwotą ekspozycji,
 - 4) Kwota udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych oraz średnia wartość ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania dla udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych - w przypadku banków stosujących własne oszacowania współczynników konwersji do obliczania kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem.
6. Dla klasy ekspozycji detalicznych oraz dla każdej z kategorii wymienionych w ust. 3 pkt. 4 bank ujawnia jedną z dwóch następujących informacji:
- 1) Informacje wymienione w ust. 5 (w stosownych przypadkach przedstawione w sposób zbiorczy) lub
 - 2) Analizę ekspozycji (należności kredytowe i ekspozycje z tytułu zobowiązań pozabilansowych) w odniesieniu do klas oczekiwanych strat, przy czym liczba klas powinna pozwalać na miarodajne zróżnicowanie ryzyka kredytowego (w stosownych przypadkach dane można przedstawić na poziomie puli ekspozycji).
7. Rzeczywiste korekty wartości dokonane w poprzednim okresie dla każdej klasy ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych – dla każdej klasy z kategorii wymienionych w ust. 3 pkt. 4) oraz różnice w stosunku do korekt dokonanych w przeszłości.,
8. Opis czynników, które miały wpływ na poniesione straty w poprzednim okresie (na przykład, czy bank zaobserwował wyższy od średniej współczynnik niewykonania zobowiązań lub wyższe od średniej wartości LGD czy współczynniki konwersji),
9. Porównanie wyników prognozowanych i rzeczywistych w dłuższym horyzoncie czasowym. Bank jest zobowiązany podać przynajmniej informację o wynikach porównania przewidywanej i rzeczywistej straty dla każdej klasy ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych- dla każdej z kategorii wymienionej w ust. 3 pkt. 4 w okresie wystarczającym do wiarygodnej oceny funkcjonowania procesu wewnętrznych ratingów dla każdej klasy ekspozycji (w przypadku ekspozycji detalicznych- dla każdej z kategorii wymienionej w ust. 3 pkt 4). W stosownych przypadkach, bank dokonuje dalszej dekompozycji powyższych informacji w celu analizy wartości PD, zaś w przypadku banku stosującego własne oszacowania wartości LGD lub współczynników konwersji – w celu porównania wyników wartości LGD i współczynników konwersji z oszacowaniami ujawnionymi w informacji na temat ilościowej oceny ryzyka.

§ 2. W przypadku banku stosującego techniki ograniczania ryzyka kredytowego ujawnia się następujące informacje:

1. Polityka i procedury dotyczące saldowania ekspozycji bilansowych i pozabilansowych, wraz ze wskazaniem w jakim stopniu bank je stosuje,
2. Polityka i procedury dotyczące wyceny zabezpieczeń kredytowych i zarządzania zabezpieczeniami

PROJEKT

3. Opis głównych rodzajów zabezpieczeń kredytowych przyjmowanych przez bank,
 4. Główne rodzaje gwarantów i kontrahentów kredytowych instrumentów pochodnych oraz ich wiarygodność kredytowa,
 5. Informacja o koncentracji ryzyka rynkowego lub kredytowego w zakresie zastosowanych instrumentów ograniczania ryzyka,
 6. W przypadku banku wyliczającego kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem przy zastosowaniu metody standardowej zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków lub metody wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, ale nie stosującego własnych szacunków LGD lub współczynników konwersji do poszczególnych klas ekspozycji - oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji - całkowitą wartość ekspozycji (po zastosowaniu, w miarę stosowności, saldowania ekspozycji bilansowych lub pozabilansowych), zabezpieczona przez uznane zabezpieczenia finansowe lub inne uznane zabezpieczenia, po uwzględnieniu korekt z tytułu zmienności,
 7. W przypadku banku wyliczającego kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem przy zastosowaniu metody standardowej lub metody IRB - oddzielnie dla każdej klasy ekspozycji - całkowitą wartość ekspozycji (po zastosowaniu saldowania, w miarę stosowności, ekspozycji bilansowych i pozabilansowych), zabezpieczona gwarancją lub kredytowymi instrumentami pochodnymi. Dla ekspozycji w kapitałowych papierach kapitałowych wymóg ten stosuje się do każdej metod określonych w §45-59 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków,
- §3. W przypadku banku stosującego metodę zaawansowanego pomiaru zgodnie z częścią z §35-71 załącznika nr 14 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków do wyliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego ujawnia się następujące informacje:
1. Opis ubezpieczenia zastosowanego w celu ograniczenia ryzyka operacyjnego,
 2. Zgoda Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie zaawansowanych metod .

Uzasadnienie

Projekt uchwały został opracowany w związku z koniecznością uwzględnienia w polskim systemie prawnym dyspozycji art. 68 ust. 3, art. 72, art. 145-149 oraz załącznika XII Dyrektywy 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe – wprowadzających zasady dyscypliny rynkowej stanowiących tzw. III filar Nowej Umowy Kapitałowej.

U podstaw wprowadzenia przez Komitet Bazylejski zasad III filaru leży założenie, że udostępnienie uczestnikom rynku aktualnej i wiarygodnej informacji umożliwiającej ocenę działalności banku uruchamia rynkowe mechanizmy dyscyplinujące, które uzupełniają i wspomagają działania nadzorcze.

Zasady dyscypliny rynkowej będą wprowadzone do polskiego porządku prawnego przez art. 111 ust. 3 ustawy Prawo bankowe, natomiast na podstawie delegacji zapisanej w art. 111 ust. 6 ustawy Prawo bankowe szczegółowe uregulowania dotyczące zakresu podmiotowego i przedmiotowego, sposobu, miejsca, terminu i częstotliwości ujawniania informacji oraz zasad ich zatwierdzania i weryfikacji zostaną unormowane w uchwale KNB.

Zgodnie z projektem uchwały w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ujawniania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ujawnianiu obowiązkiem ujawnień będą objęte banki, które:

- nie są pomiotem dominującym oraz podmiotem zależnych (w tym banki spółdzielcze i BGK),
- banki spełniające kryteria unijnej dominującej instytucji kredytowej,
- banki będące podmiotami zależnymi od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym,
- banki uznane za istotne podmioty zależne od unijnej dominującej instytucji kredytowej.

Uznano, że dla celów uchwały bank zostanie uznany jako istotny podmiot zależny, gdy spełnione zostanie przynajmniej jedno z następujących kryteriów:

- akcje banku zostały dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183 poz. 1538)
- udział banku w aktywach sektora bankowego jest nie mniejszy niż 1%,
- udział banku w depozytach sektora bankowego jest nie mniejszy niż 1%,
- udział banku w funduszach własnych sektora bankowego jest nie mniejszy niż 1%.

Ustalając zakres banków, które będą podlegały wymogom uchwały nie skorzystano z możliwości zwolnienia z obowiązku ujawnień banków działających w grupach kapitałowych krajów trzecich (kraje spoza Wspólnoty Europejskiej), których ujawnienia będą ujęte w porównywalnych ujawnieniach, dokonywanych na bazie skonsolidowanej przez podmiot macierzysty.

W myśl projektu uchwały lista banków objętych obowiązkiem ujawnień będzie publikowana przez KNB na stronach internetowych NBP.

Zgodnie z projektem uchwały zakres i poziom ujawnień będą uzależnione od miejsca banku w strukturze grupy.

PROJEKT

Banki uznane za unijne dominujące instytucje kredytowe będą ujawniały informacja na podstawie swoich danych skonsolidowanych, banki będące podmiotami zależnymi od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym będą publikowały informacje na podstawie danych skonsolidowanych tej spółki, natomiast banki uznane za istotne podmioty zależne od unijnych dominujących instytucji kredytowych i unijnych podmiotów dominujących w holdingu finansowym będą ujawniały określone w uchwale informacje na podstawie danych dostępnych na najwyższym krajowym szczeblu konsolidacji lub indywidualnie.

Banki , które nie są pomiotem dominującym oraz podmiotem zależnych (w tym banki spółdzielcze i BGK) będą ujawniały informacje na podstawie danych indywidualnych.

Stosownie do zapisów ww. Dyrektywy w projekcie uchwały zamieszczono także wymóg posiadania przez banki polityki informacyjnej regulującej stosowane zasady i praktyki w zakresie publikacji informacji. Ze względu na duże znaczenie polityki informacyjnej dla dyscypliny rynkowej do projektu uchwały wprowadzono również zapis dotyczący obowiązku jej ujawniania. Zgodnie z projektem uchwały informacje o miejscu udostępnienia zasad polityki informacyjnej powinny być ogłaszane w miejscu wykonywania czynności.

UCHWAŁA NR
Komisji Nadzoru Bankowego
z dniar.

w sprawie
innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków
pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku;
innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich
wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku,
innych pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków
pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku;
oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu
sposobu obliczania funduszy własnych

Na podstawie art. 127 ust. 5 pkt 2 lit. c – e) oraz art. 141j ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.¹⁾), zwanej dalej ustawą - Prawo bankowe, uchwała się, co następuje:

§ 1. Ilekroć w uchwale jest mowa o:

- 1) ustawie o rachunkowości – rozumie się przez to ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694²⁾)
- 2) kapitałach mniejszości - rozumie się przez to kapitały określone w art. 3 ust. 1 pkt 46 ustawy o rachunkowości,
- 3) wartości firmy jednostek podporządkowanych – rozumie się przez to nadwyżkę wartości udziałów nad odpowiadającą im częścią aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych,
- 4) ujemnej wartości firmy jednostek podporządkowanych – rozumie się nadwyżkę odpowiedniej części aktywów netto wycenionych według ich wartości godziwych nad wartością udziałów,
- 5) różnicach kursowych z przeliczenia - rozumie się przez to różnice kursowe określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw finansów publicznych, wydanym na podstawie art. 81 ust. 2 pkt 8 lit. b ustawy o rachunkowości,

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276 oraz z 2004r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535, Nr 124, poz. 1152, Nr 139, poz. 1324, Nr 229, poz. 2276 oraz z 2004r. Nr 96, poz. 959, Nr 145, poz. 1535, Nr 146, poz. 1546 i Nr 213, poz. 2155 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 66, Nr 184, poz. 1539 i Nr 267, poz. 2252.

- 6) jednostce dominującej niższego szczebla - rozumie się przez to jednostkę, która jest zależna w stosunku do określonej jednostki i równocześnie jest podmiotem dominującym w stosunku do jednej lub kilku innych jednostek,
- 7) uchwale w sprawie adekwatności kapitałowej banków – rozumie się przez to uchwałę nr ... /2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 2006 r. w sprawie zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencji kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania (Dz.Urz. NBP ..., poz. ...),
- 8) innym banku – rozumie się przez to bank krajowy, instytucję kredytową oraz bank zagraniczny.

§ 2. 1. Z zastrzeżeniem § 5 innymi pomniejszeniami funduszy podstawowych, o których mowa w art. 127 ust. 2 pkt. 3 lit. f) ustawy - Prawo bankowe, są:

- a) zaangażowania kapitałowe banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki i zakłady ubezpieczeń, wyrażone w postaci:
 - posiadanych akcji lub udziałów,
 - kwot zakwalifikowanych do zobowiązań podporządkowanych,
 - innego zaangażowania kapitałowego w składniki zaliczane do funduszy własnych lub kapitałów tych podmiotów, w tym dopłaty na rzecz spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, według wartości bilansowej,
- b) brakująca kwota rezerw na ryzyko związane z działalnością banku, rozumiana jako różnica pomiędzy wymaganym odrębnymi przepisami a faktycznym poziomem rezerw celowych banku,
- c) w przypadku banku obliczającego kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów, ujemne kwoty wynikające z obliczeń o których mowa w § 76 – 79 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane zgodnie z § 72 - 73 załącznika nr 5 do tej uchwały,
- d) z zastrzeżeniem § 14 ust 1 uchwały o adekwatności kapitałowej, kwota ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych, którym zgodnie z § 46 - 123 załącznika nr 18 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, przypisuje się wagę ryzyka równą 1250 %, obliczona w sposób określony we wspomnianym załączniku,
- e) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,

- f) niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
 - g) niezrealizowane zyski z tytułu wyceny nieruchomości stanowiących inwestycje,
 - h) w przypadku banku inicjującego sekurytyzację, o którym mowa w części I § 6 załącznika nr 18 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, zysk netto z kapitalizacji przyszłych przychodów z aktywów sekurytyzowanych stanowiący wsparcie jakości kredytowej dla pozycji sekurytyzowanych.
2. Pozycje, o których mowa w ust. 1 lit. a) – d), ujmują się w pomniejszeniach funduszy podstawowych w kwocie równej 50% ich wartości.
3. Pozycja, o której mowa w ust. 1 lit. h) pomniejsza fundusze zasadnicze banku, o których mowa w art. 127 ust. 2 pkt 1 ustawy Prawo bankowe.
- § 3.1.** Innymi pozycjami funduszy uzupełniających, o których mowa w art. 127 ust. 3 pkt 3 ustawy Prawo bankowe, są:
- a) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
 - b) niezrealizowane zyski instrumentów kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
 - c) niezrealizowane zyski z tytułu wyceny nieruchomości stanowiących inwestycje.
2. Pozycje, o których mowa w ust. 1, ujmują się do wysokości równej 60% ich kwoty (przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym).
3. Z zastrzeżeniem ust. 4, bank obliczający kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów, może uznać jako inne pozycje funduszy uzupełniających dodatnie kwoty wynikające z aktualizacji wartości oraz rezerwy ujęte w obliczeniach, o których mowa w § 76 – 79 załącznika nr 5 do uchwały w sprawie adekwatności kapitałowej banków, do wysokości 0,6 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem obliczanych z wykorzystaniem metody wewnętrznych ratingów.
4. Dla celów ust. 3, kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem nie obejmują kwot obliczanych w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, którym zgodnie z uchwałą w sprawie adekwatności kapitałowej banków, przypisano wagę ryzyka równą 1250 %.
- § 4.1.** Z zastrzeżeniem § 5 pomniejszeniami funduszy uzupełniających, o których w art. 127 ust. 3 pkt 4 ustawy Prawo bankowe, są pozycje, o których mowa w § 2 ust. 1 lit. a) – d).
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 pozycje, o których mowa w ust. 1, ujmują się w pomniejszeniach funduszy uzupełniających w kwocie równej 50% ich wartości.
3. Jeżeli 50% sumy pozycji, o których mowa w § 2 ust. 1 lit. a) – d) jest większa od sumy pozycji określonych w art. 127 ust. 3 oraz w § 3 uchwały, różnicę należy odjąć od funduszy podstawowych banku.

§ 5.1. Pomniejszenia funduszy podstawowych, o których mowa w § 2 ust. 1 lit. a), stosuje się, jeśli zaangażowanie kapitałowe banku w danym podmiocie:

- 1) w przypadku gdy podmiotem tym jest bank krajowy, bank zagraniczny, instytucja kredytowa lub instytucja finansowa:
 - a) stanowi więcej niż 10% kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu,
 - b) stanowi nie więcej niż 10% kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu i łącznie z innymi zaangażowaniami kapitałowymi banku w banki krajowe, banki zagraniczne, instytucje kredytowe i instytucje finansowe nieprzekraczającymi 10% kapitału (funduszy własnych) podstawowego tych podmiotów indywidualnie, stanowi więcej niż 10% funduszy własnych banku, przed pomniejszeniem ich o pozycje określone w art. 127 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo bankowe,
- 2) w przypadku gdy podmiotem tym jest zakład ubezpieczeń – stanowi co najmniej 20% kapitału (funduszy własnych) tego podmiotu lub pozwala na wykonywanie co najmniej 20% głosów w organach tego podmiotu.
2. W przypadku pośredniego zaangażowania kapitałowego banku (poprzez instytucje niefinansowe), zaangażowanie kapitałowe banku oblicza się jako część zaangażowania kapitałowego jednostki dominującej niższego szczebla w bank krajowy, bank zagraniczny, instytucję kredytową lub instytucję finansową, proporcjonalną do udziału zaangażowania kapitałowego banku w kapitale (funduszu) podstawowym tej jednostki, nieprzekraczającą zaangażowania kapitałowego banku w podmiot zależny. Zasadę tę stosuje się odpowiednio również w przypadku, gdy pośrednie powiązania pomiędzy bankiem a bankiem krajowym, bankiem zagranicznym, instytucją kredytową i/lub instytucją finansową mają charakter wielopoziomowy.
3. Powyższe przepisy stosuje się odpowiednio do pomniejszych funduszy uzupełniających.

§ 6.1. Bank działający w holdingu, o którym mowa w art. 141 f ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, zobowiązany do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, niezależnie od obowiązku obliczania funduszy własnych na podstawie indywidualnego sprawozdania finansowego, obowiązany jest obliczać w ujęciu skonsolidowanym fundusze własne grupy obejmującej podmioty ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, stosując odpowiednio zasady określone w art. 127 ustawy - Prawo bankowe oraz § 1 i 2 uchwały.

2. Dodatkowo w rachunku funduszy własnych banku w ujęciu skonsolidowanym uwzględnia się odpowiednio:
 - wartość firmy jednostek podporządkowanych,
 - ujemną wartość firmy jednostek podporządkowanych,
 - kapitały mniejszości,
 - różnice kursowe z przeliczenia.
3. Skonsolidowane fundusze własne banku powiększa się i pomniejsza o pozycje, o których mowa w ust. 2, odpowiednio w relacji do struktury funduszy własnych podmiotów zależnych.

§7. Traci moc uchwała nr 5/2004 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 8 września 2004r. w sprawie wysokości, zakresu i warunków pomniejszania funduszy własnych banku o

zaangażowania kapitałowe w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki i zakłady ubezpieczeń oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu sposobu obliczania funduszy własnych (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 26).

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Bankowego

Uzasadnienie

Nowelizacja uchwały wynika z konieczności dostosowania do zmian wprowadzonych do rachunku funduszy własnych wprowadzonych dyrektywą 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe. Zmiany te dotyczą przede wszystkim struktury – dotychczas pomniejszenia stosowane były w odniesieniu do funduszy podstawowych i sumy funduszy podstawowych i uzupełniających. Nowa struktura mówi o pomniejszeniach funduszy podstawowych i uzupełniających. Dodatkowo pozycje dotychczas odejmowane od sumy funduszy podstawowych i uzupełniających odejmowane będą w połowie od funduszy podstawowych i w połowie od funduszy uzupełniających.

Projekt uwzględnia również zmiany wynikające z zaleceń Komitetu Europejskich Nadzorców Bankowych (CEBS - Committee of European Banking Supervisors), dotyczących tzw. „filtrów ostrożnościowych – *„Zalecenia CEBS dotyczące filtrów ostrożnościowych w rachunku regulacyjnych funduszy własnych”* (ang. CEBS GUIDELINES ON PRUDENTIAL FILTERS FOR REGULATORY CAPITAL) wydanych 21 grudnia 2004r. W dokumencie tym CEBS zalecił krajom członkowskie skorygowanie skutków wyceny wynikających z wprowadzenia MSR. Delegacja do wprowadzenia filtrów ostrożnościowych zawarta została w art. 61 wskazanej powyżej dyrektywy. Zaproponowane rozwiązania w tym zakresie polegają na uwzględnieniu strat na poziomie funduszy podstawowych i ujęciu zysków na poziomie funduszy uzupełniających z uwzględnieniem odpowiedniego „bufora bezpieczeństwa”, wynoszącego 40% kwoty przed opodatkowaniem (co odpowiada około 25% kwoty po opodatkowaniu). Zastosowanie takiego bufora wynika z zaleceń CEBS, przy czym wskazuje on, że bufor ten powinien odpowiadać co najmniej poziomowi podatku. Jednak w wielu krajach członkowskich kompetentne władze zdecydowały się na wprowadzenie dodatkowych „buforów”. Również w przypadku Polski uzasadnione jest wprowadzenie dodatkowego 25% bufora.

Uchwała nr /2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.

w sprawie

zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, w tym zakresu i warunków stosowania metod statystycznych oraz zakresu informacji załączanych do wniosków o wydanie zgody na ich stosowanie, uwzględniania umów przelewu wierzytelności, umów o subpartycypację, umów o kredytowy instrument pochodny oraz innych umów niż umowy przelewu wierzytelności i umowy o subpartycypację, na potrzeby wyznaczania wymogów kapitałowych, warunków, zakresu i sposobu korzystania z ocen, nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej oraz agencje kredytów eksportowych, sposobu i szczegółowych zasad obliczania współczynnika wypłacalności banku, zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach w obliczaniu wymogów kapitałowych i współczynnika wypłacalności oraz określenia dodatkowych pozycji bilansu banku ujmowanych łącznie z funduszami własnymi w rachunku adekwatności kapitałowej oraz zakresu, sposobu i warunków ich wyznaczania

(Dz. Urz. NBP Nr, poz.)

Na podstawie art. 128 ust. 6 pkt 1, 3, 4, 5 i 7 oraz art. 141j ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą – Prawo bankowe, uchwała się, co następuje:

§ 1.1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszej uchwały, aktywa i pasywa bilansowe oraz pozycje pozabilansowe wycenia się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą o rachunkowości, w szczególności dla celów uchwały wycena powinna uwzględniać pomniejszenie aktywów o utworzone rezerwy celowe, uzyskane dyskonta i premie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

2. Bank stosujący Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi interpretacje zgodnie z art.2 ust. 3 ustawy o rachunkowości, wycenia aktywa i pasywa bilansowe oraz pozycje pozabilansowe zgodnie z tymi przepisami.

§ 2. 1. Bank dokonuje podziału operacji na portfel handlowy i portfel bankowy.

2. Do portfela handlowego zalicza się operacje zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 3 do uchwały.

3. Portfel bankowy banku obejmuje operacje niezaliczone do portfela handlowego banku, w szczególności udzielanie kredytów, pożyczek, składanie lokat i przyjmowanie depozytów, wykonywane w ramach działalności banku lub też w celu zarządzania płynnością.

§ 3. 1. Skalę działalności handlowej banku oblicza się na dany dzień jako stosunek sumy nominalnych kwot operacji zawartych w tym dniu, zaliczonych do portfela handlowego do sumy bilansowej powiększonej o sumę nominalnych kwot operacji pozabilansowych nierozliczonych do końca tego dnia (tj. operacji, których umowy termin rozliczenia nie minął oraz nierozliczonych operacji, których termin rozliczenia minął).

2. Skalę działalności handlowej banku uznaje się za znaczącą począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu, w którym spełniony jest przynajmniej jeden z poniższych warunków:

- 1) średnia arytmetyczna dziennych sum nominalnych kwot operacji zawartych w każdym spośród 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia, zaliczonych do portfela handlowego, przekroczyła równowartość 15 000 000 euro obliczoną w złotych według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, zwany dalej NBP, obowiązującego w danym dniu,
- 2) pośród 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia istnieją cztery takie dni, w których suma nominalnych kwot operacji zaliczonych do portfela handlowego zawartych w każdym z tych dni z osobna przekroczyła równowartość 20 000 000 euro obliczoną w złotych według kursu średniego ogłaszanego przez NBP obowiązującego w danym dniu,
- 3) średnia arytmetyczna skali działalności handlowej obliczona za 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia przekroczyła 0,05,
- 4) pośród 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia istnieją cztery takie dni, w których skala działalności handlowej przekroczyła 0,06.

3. Można zaprzestać uznawania skali działalności handlowej banku za znaczącą począwszy od dnia, w którym bank stwierdzi, że w ciągu poprzedzających 250 dni roboczych nie był spełniony żaden z warunków wymienionych w ust. 2.

4. Bank zobowiązany jest, z częstotliwością niezbędną do sprawdzenia warunków wymienionych w ust. 2, do obliczania skali działalności handlowej, dokumentowania tych obliczeń oraz prowadzenia ewidencji operacji zaliczonych do portfela handlowego w wykazie operacji przeprowadzonych w dniu, dla którego dokonano obliczenia, według wzoru określonego w załączniku nr 3 do uchwały.

§ 4. 1. Bank, którego skala działalności handlowej jest znacząca, oblicza w każdym dniu roboczym łączny dzienny wynik rynkowy (zysk lub stratę) obejmujący:

- 1) dzienny wynik rynkowy na operacjach zaliczonych do portfela handlowego, rozumiany jako zmiana wyceny tych operacji według wartości godziwej w danym dniu, w tym - operacji zawartych w tym dniu i rozliczonych w tym samym dniu,
- 2) dzienny wynik rynkowy z tytułu zmian kursów walutowych i cen towarów na operacjach zaliczonych do portfela bankowego, rozumiany jako zmiana wyceny tych operacji w danym dniu wynikająca ze zmiany kursów walutowych i cen towarów, w tym - operacji zawartych w tym dniu i rozliczonych w tym samym dniu.

2. W dziennym wyniku rynkowym:

- 1) uwzględnia się koszty finansowania operacji, rozumiane jako obliczone lub oszacowane koszty pozyskania pasywów banku,
- 2) można uwzględnić rzeczywiste lub potencjalne przychody z inwestycji środków pozyskanych z operacji.

3. W celu ustalenia dziennego wyniku rynkowego oraz straty, o której mowa w § 5 ust. 1 pkt 1 lit. b, bank może wykorzystywać system wewnątrzbankowych cen transferowych określony i zaakceptowany przez zarząd banku.

projekt

4. W przypadku braku wiarygodnych informacji o cenach stanowiących podstawę wyceny operacji według wartości godziwej, bank dokonuje ich oszacowania za pomocą technik estymacyjnych.

§ 5. 1. Dodatkowe pozycje bilansu banku, o których mowa w art. 128 ust. 6 pkt 1 ustawy – Prawo bankowe, zwane dalej kapitałem krótkoterminowym, określa się jako:

1) sumę:

a) zysku rynkowego, o którym mowa w § 4 ust. 1 - obliczonego narastająco do dnia sprawozdawczego, pomniejszonego o znane obciążenia, w tym dywidendy, w zakresie w jakim nie został zaliczony do funduszy własnych lub podzielony w inny sposób,

b) straty (ze znakiem ujemnym) na wszystkich operacjach zaliczonych do portfela bankowego, obliczonej narastająco do dnia sprawozdawczego, z wyłączeniem strat z tytułu zmian kursów walutowych i cen towarów, w zakresie w jakim nie została ujęta w funduszach własnych lub pokryta w inny sposób,

c) zobowiązań z tytułu otrzymanych pożyczek podporządkowanych spełniających warunki wymienione w ust. 2,

d) wartości kapitału podmiotów zależnych – dla celów określonych w § 11, w przypadku gdy wartość kapitału podmiotu zależnego jest ujemna i nie pomniejsza funduszy własnych banku,

w przypadku gdy suma ta jest dodatnia, w kwocie nie przewyższającej sumy wymogów kapitałowych, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz w pkt 4 do wysokości sumy wymogów kapitałowych określonych w § 8 pkt 1 lit. a załącznika nr 12 do uchwały,

2) zero – w przypadku gdy suma, o której mowa w pkt 1, jest niedodatnia.

2. Zobowiązanie z tytułu otrzymanej pożyczki podporządkowanej, uwzględnione w kapitale krótkoterminowym, musi spełniać następujące warunki:

1) pożyczka nie została zaliczona do funduszy własnych,

2) pierwotny termin spłaty pożyczki wynosi co najmniej 2 lata,

3) środki z tytułu pożyczki zostały w pełni wpłacone,

4) umowa pożyczki uniemożliwia spłatę pożyczki przed umownym terminem bez zgody Komisji Nadzoru Bankowego, w innych okolicznościach niż likwidacja lub upadłość banku,

5) umowa pożyczki uniemożliwia spłatę kapitału i odsetek w sytuacji gdyby miało to spowodować naruszenie wypełnienia normy, o której mowa w art. 128 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy – Prawo bankowe, zwanej dalej normą adekwatności kapitałowej,

6) zaliczona do kapitału krótkoterminowego kwota otrzymanych pożyczek podporządkowanych nie przekracza 150% kwoty, o jaką fundusze podstawowe przewyższają wyższą z kwot:

a) połowę wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,

b) różnicę wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i funduszy uzupełniających.

3. Bank uwzględniający zobowiązanie z tytułu otrzymanej pożyczki podporządkowanej w kapitale krótkoterminowym obowiązany jest zawiadomić Komisję Nadzoru Bankowego o

projekt

przewidywanym obniżeniu sumy funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego do poziomu niższego niż 120% całkowitego wymogu kapitałowego.

4. Kapitał krótkoterminowy może być wykorzystywany przy ustalaniu przestrzegania normy adekwatności kapitałowej, wyłącznie przez banki, których skala działalności handlowej jest znacząca.

§ 6. 1. Wymogi kapitałowe obejmują:

- 1) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 2) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, w tym:
 - a) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego – obliczony zgodnie z załącznikiem nr 6 do uchwały,
 - b) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 7 do uchwały,
 - c) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 8 do uchwały,
 - d) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 9 do uchwały,
 - e) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 10 do uchwały,
- 3) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 11 do uchwały,
- 4) łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 12 do uchwały,
- 5) łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 13 do uchwały,
- 6) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 14 do uchwały,

2. Obliczając wymóg kapitałowy, o którym mowa w § 6, ust. 1 pkt 1:

- 1) z zastrzeżeniem § 8 ust. 1 pkt 1, bank uwzględni ocenę jakości kredytowej, w zależności od przyjętej metody, odpowiednio:
 - a) w przypadku metody standardowej – zgodnie z załącznikiem nr 15 do uchwały,
 - b) w przypadku metody wewnętrznych ratingów – zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały,
- 2) bank może uwzględnić:
 - a) kompensowanie transakcji pozabilansowych – zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały
 - b) techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały,
 - c) sekurytyzację aktywów – zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

3. Suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, o której mowa w art. 128 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo bankowe, zwana dalej całkowitym wymogiem kapitałowym, obejmuje:

- 1) wymogi kapitałowe, o których mowa w ust. 1 - w przypadku banków, których skala działalności handlowej jest znacząca,
- 2) wymogi kapitałowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pkt 2 lit. a i b oraz pkt 4-6 - w przypadku banków, których skala działalności handlowej nie jest znacząca.

§ 7. Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rynkowego, oblicza się na podstawie pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych, określających rodzaje i wielkość ryzyka obciążającego poszczególne operacje zawarte i nierozliczone do końca dnia sprawozdawczego, wyznaczonych zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w § 1 - 16 załącznika nr 2 do uchwały oraz z uwzględnieniem zasad szczegółowych określonych w załącznikach nr 6-10 do uchwały.

§ 8. 1. Do obliczania wymogów kapitałowych, o których mowa:

- 1) w § 6 ust. 1 pkt 1, bank może stosować metodę wewnętrznych ratingów opisaną w załączniku nr 5 do uchwały,
- 2) w § 6 ust. 1 pkt 2, bank może stosować metodę wartości zagrożonej opisaną w załączniku nr 19 do uchwały,
- 3) w § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a, bank może stosować metodę mieszaną opisaną w § 17 załącznika nr 6 do uchwały,
- 4) w § 6 ust. 1, pkt 6, bank może stosować zaawansowaną metodę pomiaru opisaną w § 35-71 załącznika nr 14 do uchwały,
- 5) w § 6 ust. 1, pkt 6, bank może stosować alternatywne wskaźniki dla metody standardowej w zakresie ryzyka operacyjnego opisane w § 27 - 31 załącznika nr 14 do uchwały.

2. Bank może stosować metody, o których mowa w ust. 1, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:

- 1) bank uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie wybranej metody, z zastrzeżeniem ust. 4,
- 2) Komisja Nadzoru Bankowego uzna uprawnienie banku do stosowania zgody na wspólne stosowanie z bankiem metod statystycznych przez unijne instytucje dominujące i jej podmioty zależne lub podmioty zależne od unijnego podmiotu dominującego w holdingu finansowym wydanej przez inne właściwe władze nadzorcze.

3. Do wniosku o wydanie zgody, na stosowanie metody, o której mowa w ust. 1 pkt 1, bank załącza:

- 1) charakterystykę banku,
- 2) wskazanie wybranej metody wewnętrznych ratingów i zakresu jej stosowania do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 3) plan czasowy wdrożenia wybranej metody wewnętrznych ratingów oraz zakres i uzasadnienie stosowania do części ekspozycji metody standardowej, o którym mowa w §12 załącznika nr 5 do uchwały,
- 4) dokumentację wskazującą, że stosowane systemy ratingowe określone w § 124 załącznika nr 5 do uchwały, stanowią integralną częścią procesu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego w banku,

- 5) dokumentację wskazującą, że bank stosował dany system ratingowy dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym, przy czym dokumentacja ta wskazuje, że system ten w znacznym stopniu spełnia wymagania określone w załączniku nr 5 do uchwały,
 - 6) w przypadku banku zamierzającego stosować własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) lub współczynników konwersji dokumentację wskazującą, że bank stosował własne oszacowania LGD lub współczynników konwersji dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym, przy czym dokumentacja ta wskazuje, że oszacowania te w znacznym stopniu spełniają wymagania określone w załączniku nr 5 do uchwały,
 - 7) strukturę systemów wykorzystywanych do gromadzenia i przetwarzania danych na potrzeby metody wewnętrznych ratingów oraz pomiaru i raportowania ryzyka w banku, a także rozwiązania przyjęte przez bank w zakresie zarządzania bazami danych,
 - 8) opis systemów ratingowych, o których mowa w § 124 załącznika nr 5 do uchwały, uwzględniający w szczególności zapisy załącznika nr 5 do uchwały,
 - 9) opis systemu oraz procedur monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego w banku,
 - 10) charakterystykę i wyniki procesu zatwierdzania oszacowań wewnętrznych w banku, o którym mowa w § 242 - 246 załącznika nr 5 do uchwały,
 - 11) opis wpływu metody wewnętrznych ratingów na wymogi kapitałowe w podziale na jednostki biznesowe i klasy ekspozycji,
 - 12) samoocenę banku w zakresie spełniania kryteriów, o których mowa w § 1 - 16 załącznika nr 5 do uchwały.
4. Bank może stosować metody, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, pod warunkiem że ustalona dla wybranej metody na dzień złożenia wniosku o wydanie zgody wskazanej w pkt 1, na podstawie weryfikacji historycznej, o której mowa w § 14 załącznika nr 19 do uchwały, liczba dni - spośród 250 dni roboczych bezpośrednio poprzedzających dzień obliczenia, w których dzienna strata rynkowa na pozycjach pierwotnych objętych metodą wartości zagrożonej przekroczyła wartość zagrożoną wyznaczoną na dany dzień roboczy - nie przewyższa 10.
5. Do wniosku o wydanie zgody, na stosowanie metod, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, bank załącza:
- 1) informację wskazującą wybraną metodę i o zakresie jej stosowania do obliczania wymogów kapitałowych,
 - 2) opis procedur zarządzania ryzykiem, uwzględniające przepisy § 3 załącznika nr 19 do uchwały,
 - 3) opis metody obliczania wartości zagrożonej (model wartości zagrożonej), uwzględniający przepisy § 5 - 13 załącznika nr 19 do uchwały oraz wskazanie sposobu uwzględnienia w modelu wymagań opisanych w § 7 załącznika nr 19 do uchwały,
 - 4) szczegółowe kryteria wyodrębnienia pozycji pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej, o których mowa w części § 17 pkt 1 załącznika nr 6 do uchwały, wraz z uzasadnieniem,
 - 5) opis procedur kontroli wewnętrznej wypełnienia normy adekwatności kapitałowej,
 - 6) specyfikację i weryfikację założeń modelu wartości zagrożonej,

- 7) opis źródeł i metod aktualizacji danych wykorzystywanych w modelu wartości zagrożonej,
- 8) sposób szacowania parametrów modelu wartości zagrożonej, w tym schemat ważenia danych,
- 9) opis specyfiki sytuacji banku w zakresie podejmowanego ryzyka, uwzględniający w szczególności przepisy § 7 załącznika nr 19 do uchwały,
- 10) założenia i opis przyjętych zasad weryfikacji modelu wartości zagrożonej, o których mowa w § 14 - 18 załącznika nr 19 do uchwały, w tym szczegółowych zasad wyznaczania rzeczywistych dziennych strat i strat rewaluacyjnych,
- 11) analizę zastosowania modelu wartości zagrożonej do obliczania wymogów kapitałowych za okres roku poprzedzającego datę przedłożenia wniosku, wraz z analizą wypełnienia normy adekwatności kapitałowej.

6. Do wniosku o wydanie zgody, na stosowanie metody, o której mowa w ust.1 pkt 4, bank załącza:

- 1) wskazanie wybranej metody i zakresu jej stosowania do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 2) plan wdrożenia zaawansowanej metody pomiaru,
- 3) opis procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- 3) opis metody, uwzględniający w szczególności zasady określone w załączniku nr 14 do uchwały oraz wskazanie sposobu uwzględnienia wymagań opisanych w tym załączniku,
- 4) specyfikację i weryfikację założeń modelu,
- 5) opis źródeł, zarządzania i metod aktualizacji wykorzystywanych danych,
- 6) sposób szacowania parametrów modelu (w tym schemat ważenia danych),
- 7) opis procedur wewnętrznej kontroli wypełnienia normy adekwatności kapitałowej,
- 8) opis wewnętrznego procesu zatwierdzania modelu, zawierający informacje pozwalające na dokonanie oceny, czy proces ten umożliwi konsekwentną i wnikliwą ocenę szacowania ryzyka.

7. Jeżeli bank stosujący metodę określoną w ust. 1 pkt. 1, przestaje spełniać warunki stosowania tej metody określone w załączniku nr 5 do uchwały, jest obowiązany przedstawić Komisji Nadzoru Bankowego harmonogram przywrócenia stanu zgodnego z tymi warunkami albo wykazać, że skutki braku zgodności są nieistotne.

8. Jeżeli ustalona na podstawie weryfikacji historycznej, o której mowa w § 14 załącznika nr 19 do uchwały, liczba dni - spośród poprzedzających ten dzień 250 kolejnych dni roboczych, w których dzienna strata rynkowa na pozycjach pierwotnych objętych metodą wartości zagrożonej przekroczyła wartość zagrożoną wyznaczoną na dany dzień roboczy - przewyższa 10, lub nastąpiła zmiana stanu faktycznego w stosunku do danych wymienionych w ust. 5 pkt 1-11, bank jest obowiązany do podjęcia środków niezbędnych do poprawy funkcjonowania modelu.

§ 9.1. W razie przekroczenia normy adekwatności kapitałowej, bank niezwłocznie przesyła do Komisji Nadzoru Bankowego zawiadomienie sporządzone według wzoru określonego w załączniku nr 20 do uchwały.

2. Bank realizujący program naprawczy lub przejmujący inny bank krajowy zagrożony upadłością lub likwidacją ze względu na złą sytuację ekonomiczną, wykonuje obowiązek, o którym mowa w ust. 1, poprzez przekazywanie do NBP danych określonych w uchwale nr 23/2003 Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 25 lipca 2003 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki do Narodowego Banku Polskiego danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (Dz. Urz. NBP Nr 16, poz. 26 z 2004 r. Nr 1, poz. 1, Nr 5, poz. 11 i Nr 20, poz. 38 i z 2005 r. Nr 9, poz. 16).

§ 10. Współczynnik wypłacalności banku, z zastrzeżeniem § 15 ust. 1 i 2, oblicza się w procentach jako pomnożony przez 100 ułamek, którego:

- 1) licznikiem jest wartość funduszy własnych powiększona, z zastrzeżeniem § 5 ust. 4, o kapitał krótkoterminowy,
- 2) mianownikiem jest pomnożony przez 12,5 całkowity wymóg kapitałowy.

§ 11. 1. Bank zobowiązany do sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, niezależnie od obowiązku przestrzegania normy adekwatności kapitałowej w ujęciu indywidualnym, zobowiązany jest dodatkowo do przestrzegania normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym, uwzględniając działanie banku w holdingu w sposób określony w ust. 2.

2. W celu uwzględnienia działania banku w holdingu, bank ujmuje w rachunku normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym:

- 1) skonsolidowane fundusze własne – rozumiane jako fundusze własne obliczone przy odpowiednim zastosowaniu zasad określonych dla banków podlegających nadzorowi skonsolidowanemu określonych w uchwale nr .../2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia2006 r. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku; innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku, pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu sposobu obliczania funduszy własnych (Dz. Urz. NBP Nr ... poz.), zwanej dalej uchwałą Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych.
- 2) skonsolidowany kapitał krótkoterminowy – rozumiany jako dodatkowe pozycje bilansu, o których mowa w art. 128 ust. 6 pkt 1 ustawy - Prawo bankowe, wyznaczone na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego banku przy odpowiednim zastosowaniu zasad określonych w uchwale,
- 3) skonsolidowane wymogi kapitałowe – rozumiane jako wymogi kapitałowe, obliczone przy odpowiednim zastosowaniu zasad określonych w uchwale z pominięciem wpływu podmiotów konsolidowanych metodą praw własności, przy czym:
 - a) skonsolidowany portfel handlowy obejmuje operacje zaliczone przez bank i podmioty ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym do ich portfeli handlowych (zgodnie z ich pierwotną klasyfikacją dokonaną przez te podmioty), a w przypadku gdy podmioty te nie wyodrębniają portfela handlowego i portfela bankowego, odpowiedniej klasyfikacji operacji dokonuje bank sporządzający skonsolidowane sprawozdanie finansowe, zgodnie z zasadami stosowanymi do własnych operacji,
 - b) skonsolidowany portfel bankowy stanowią pozostałe operacje,

c) przez skonsolidowane przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań rozumie się przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań obliczone na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego banku przy odpowiednim zastosowaniu zasad określonych dla banków podlegających nadzorowi skonsolidowanemu w uchwale nr .../2006 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 2006r. w sprawie szczegółowych zasad i warunków uwzględniania zaangażowań przy ustalaniu przestrzegania limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, określenia zaangażowań, wobec których nie stosuje się przepisów dotyczących limitów koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań, oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach, w obliczaniu limitów koncentracji zaangażowań (Dz. Urz. NBP Nr ..., poz....), zwanej dalej uchwałą w sprawie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,

d) skonsolidowane przekroczenie progu koncentracji kapitałowej – rozumiane jako przekroczenie progu koncentracji kapitałowej obliczone przy odpowiednim zastosowaniu zasad określonych w załączniku nr 13 do uchwały, przyjmując za podstawę obliczania tego progu skonsolidowane fundusze własne obliczone w sposób określony w pkt 1.

§ 12. Bank obowiązany jest w zakresie niezbędnym do realizacji postanowień uchwały opracować w formie pisemnej wewnętrzną procedurę, zatwierdzoną przez zarząd banku, obejmującą szczegółowe zasady: wyodrębniania portfela handlowego i bankowego, wyznaczania pozycji pierwotnych, ustalania wyniku rynkowego, ustalania straty na operacjach zaliczonych do portfela bankowego, stosowania technik estymacyjnych, klasyfikacji ekspozycji do poszczególnych klas ekspozycji na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przypisywania ekspozycjom wag ryzyka kredytowego, przeprowadzania rachunku adekwatności kapitałowej oraz stosowania normy adekwatności kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym.

§ 13. 1. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 197 ust. 1 załącznika nr 5 do uchwały bank, który nie posiada zgody na posługiwanie się własnymi oszacowaniami strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) lub współczynnikami konwersji, może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie wzrastał każdego roku o rok, do osiągnięcia długości co najmniej pięciu lat.

2. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 203 ust. 1 załącznika nr 5 do uchwały, bank może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie wzrastał każdego roku o rok, do osiągnięcia długości co najmniej pięciu lat.

3. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 218 załącznika nr 5 do uchwały, bank może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie się co roku wydłużał o jeden rok, do osiągnięcia długości co najmniej pięciu lat.

4. W odniesieniu do okresu obserwacji, o którym mowa w § 227 załącznika nr 5 do uchwały, bank może korzystać w chwili wdrażania metody wewnętrznych ratingów z danych obejmujących okres co najmniej trzech lat, przy czym okres ten będzie się co roku wydłużał o jeden rok, do osiągnięcia długości co najmniej pięciu lat.

5. Jeżeli wniosek, o którym mowa w § 8 ust. 3, został złożony przed dniem 31 grudnia 2009 r., Komisja Nadzoru Bankowego może wydać zgodę na skrócenie wymogu trzyletniego

stosowania, o którym mowa w § 2 ust. 3 pkt 3 załącznika nr 5 do uchwały, do okresu nie krótszego niż jeden rok.

6. Zgoda, o której mowa w ust. 5, jest uzależniona od oceny przez Komisję Nadzoru Bankowego stopnia, w jakim system wewnętrznych ratingów banku spełnia minimalne wymagania określone w załączniku nr 5 do uchwały, jak również od okresu, w jakim system ten był stosowany przez bank przed datą złożenia wniosku.

7. Jeżeli wniosek, o którym mowa w § 8 ust. 3 uwzględnia podejście, o którym mowa w § 8 ust. 3 pkt 6, został złożony przed dniem 31 grudnia 2008 r., Komisja Nadzoru Bankowego może wydać zgodę na skrócenie wymogu trzyletniego stosowania, o którym mowa w § 2 ust. 3 pkt 4 załącznika nr 5 do uchwały, do okresu nie krótszego niż dwa lata.

8. Zgoda, o której mowa w ust. 7, jest uzależniona od oceny przez Komisję Nadzoru Bankowego stopnia, w jakim system wewnętrznych ratingów banku spełnia minimalne wymagania określone w załączniku nr 5 do uchwały, jak również od okresu, w jakim system ten był stosowany przez bank.

9. Do dnia 31 grudnia 2010 r. ważona wartością ekspozycji średnia wartość oszacowanej straty z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), o której mowa w załączniku nr 5 do uchwały, dla wszystkich ekspozycji detalicznych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych i nieobjętych gwarancjami rządów centralnych nie może wynosić mniej niż 10 %.

§14.1. Do dnia 31 grudnia 2007 r., bank może w obliczeniach łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie ekspozycji nieobjętych metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 5 stosować przepisy określone w §1-29 załącznika nr 21 do uchwały, zamiast przepisów § 4-101 załącznika nr 4 do uchwały.

2. W przypadku zastosowania podejścia opisanego w ust. 1:

1) bank oblicza łączne wymogi kapitałowe, o których mowa w §6 ust. 1 pkt 2 – 5, przy odpowiednim zastosowaniu przepisów określonych w §1-29 załącznika nr 21 do uchwały, zamiast przepisów § 4-101 załącznika nr 4 do uchwały.

2) w obliczeniach łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, o którym mowa w §6 ust. 1 pkt 2 lit d, bank stosuje przepisy § 30 – 31 załącznika nr 21 do uchwały, zamiast przepisów § 4 – 7 załącznika nr 9 do uchwały.

3. W przypadku zastosowania podejścia opisanego w ust. 1 bank pomniejsza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego o procentowo określoną relację wartości portfela ekspozycji, jaka została objęta metodą określoną w § 1-29 załącznika nr 21 do uchwały do całkowitej wartości portfela ekspozycji banku.

4. W przypadku zastosowania podejścia opisanego w ust. 1 bank, w zakresie ekspozycji nieobjętych metodą ratingów wewnętrznych, nie stosuje w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przepisów dotyczących:

1) ograniczania ryzyka kredytowego, określonych w załączniku nr 17 do uchwały,

2) sekurytyzacji aktywów, określonych w załączniku nr 18 do uchwały.

5. Bank, który w odniesieniu do wszystkich ekspozycji, korzysta z możliwości przewidzianej w ust. 1, w odniesieniu do znacznych zaangażowań stosuje podejście wynikające z § 3 ust. 2 uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań.

§15.1 Bank obliczający kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów, do dnia 31 grudnia 2009 r. utrzymuje fundusze własne na poziomie

określonym na podstawie § 6 ust. 3, jednak nie niższym, niż określono odpowiednio w pkt 1, 2 lub 3:

- 1) 95% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego obliczonego zgodnie z ust. 3 – w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2007 r.,
- 2) 90% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego obliczonego zgodnie z ust. 3 - w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r.,
- 3) 80% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego obliczonego zgodnie z ust. 3 - w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r.

2. Bank stosujący zaawansowaną metodę pomiaru do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2009 r. utrzymuje fundusze własne na poziomie, określonym na podstawie § 6 ust. 3, jednak nie niższym, niż określono odpowiednio w pkt 1 lub 2:

- 1) 90% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego obliczonego zgodnie z ust. 3 - w okresie od dnia 1 stycznia 2008 r. do dnia 31 grudnia 2008 r.,
- 2) 80% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego obliczonego zgodnie z ust. 3 - w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r.

3. Porównawczy całkowity wymóg kapitałowy stanowi sumę następujących składowych:

- 1) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego - obliczony zgodnie z §1-29 załącznika nr 21 do uchwały, §1-3 i §100 - 101 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 9-11 załącznika nr 16 do uchwały.
- 2) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego, w tym:
 - a) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego – obliczony zgodnie z załącznikiem nr 6 do uchwały, z wyłączeniem przepisów § 4 załącznika nr 6 do uchwały,
 - b) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 7 do uchwały, z wyłączeniem § 15 załącznika nr 7 do uchwały,
 - c) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 8 do uchwały, z wyłączeniem § 12-18 załącznika nr 8 do uchwały,
 - d) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 9 do uchwały, z wyłączeniem § 4-14 załącznika nr 9 do uchwały oraz zgodnie z §30-35 załącznika nr 21 do uchwały,
 - e) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 10 do uchwały,
- 3) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta - obliczony zgodnie z §36-48 załącznika nr 21 do uchwały,
- 4) porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 12 do uchwały,

projekt

5) łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej - obliczony zgodnie z załącznikiem nr 13 do uchwały.

§16. Do dnia 31 grudnia 2007 r., bank nie może stosować:

- 1) własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) lub współczynników konwersji wobec ekspozycji o których mowa w §6 ust. 1, pkt 1, 2 i 3 załącznika nr 5 do uchwały,
- 2) zawansowanej metody pomiaru ryzyka operacyjnego, o której mowa w § 34 - 69 załącznika nr 14 do uchwały.

§17. Do dnia 31 grudnia 2012 r. przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem do celów określonych w § 4 załącznika nr 4 do uchwały odniesieniu do ekspozycji wobec rządów lub banków centralnych państw członkowskich denominowanych i finansowanych w walucie krajowej państwa członkowskiego stosuje się taką samą wagę ryzyka, która byłaby przypisana do ekspozycji wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego, denominowanych i finansowanych w złotych.

§ 18. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2007 r.

Przewodniczący
Komisji Nadzoru Bankowego:

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik nr 1 - SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik nr 2 - OGÓLNE ZASADY OBLICZANIA POZYCJI W INSTRUMENTACH BAZOWYCH

Załącznik nr 3 - WYODRĘBNIANIE PORTFELA HANDLOWEGO ORAZ WYKAZ OPERACJI ZALICZONYCH DO PORTFELA HANDLOWEGO

Załącznik nr 4 – OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO - ZASADY OGÓLNE, ZASTOSOWANIE METODY STANDARDOWEJ

Załącznik nr 5 – ZASTOSOWANIE METODY WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW DO OBLICZANIA WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO

Załącznik nr 6 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU TYTUŁU RYZYKA WALUTOWEGO

Załącznik nr 7 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA CEN TOWARÓW

Załącznik nr 8 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA CEN KAPITAŁOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Załącznik nr 9 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA SZCZEGÓLNEGO CEN INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH

Załącznik nr 10 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA OGÓLNEGO STÓP PROCENTOWYCH

Załącznik nr 11 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA ROZLICZENIA-DOSTAWY ORAZ RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA

Załącznik nr 12 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA LIMITU KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ I LIMITU DUŻYCH ZAANGAŻOWAŃ

Załącznik nr 13 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA PROGÓW KONCENTRACJI KAPITAŁOWEJ

Załącznik nr 14 - OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA OPERACYJNEGO

ZALĄCZNIK NR 15 - ZASADY STOSOWANIA OCEN JAKOŚCI KREDYTOWEJ NADAWANYCH PRZEZ ZEWNĘTRZNE INSTYTUCJE OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ ORAZ STOSOWANIA OCEN JAKOŚCI KREDYTOWEJ NADAWANYCH PRZEZ AGENCJE KREDYTÓW EKSPORTOWYCH

Załącznik nr 16 - WYZNACZANIE EKWIWALENTU BILANSOWEGO TRANSAKCJI POZABILANSOWYCH W CELU UWZGLĘDNIENIA RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA

Załącznik nr 17 - OGRANICZANIE RYZYKA KREDYTOWEGO

Załącznik nr 18 - OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM W PRZYPADKU SEKURYTYZACJI AKTYWÓW

Załącznik nr 19 - METODA WARTOŚCI ZAGROŻONEJ

Załącznik nr 20 - ZAWIADOMIENIE O PRZEKROCZENIU NORMY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Załącznik nr 21 - OBLICZANIE PORÓWNAWCZEGO WYMOGU KAPITAŁOWEGO PRZEZ BANKI KORZYSTAJĄCE Z MOŻLIWOŚCI PRZEWIDZIANEJ W § 15 UST. 1 UCHWAŁY

Załącznik nr 22 - ZASADY PRZYPISYWANIA EKSPOZYCJI Z TYTUŁU KREDYTOWANIA SPECJALISTYCZNEGO DO KATEGORII RYZYKA PRZEZ BANKI STOSUJĄCE METODĘ WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW

Załącznik nr 2 do uchwały nr /2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz.)

OGÓLNE ZASADY OBLICZANIA POZYCJI W INSTRUMENTACH BAZOWYCH

Część I. Wyznaczanie pozycji pierwotnych w instrumentach bazowych

§ 1. Instrumenty bazowe oraz parametry cenowe określono dla potrzeb obliczania łącznych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka rynkowego, odpowiednio w załącznikach nr 6 - 10 do uchwały.

§ 2.1. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych wyznacza się w zakresie:

- 1) operacji bilansowych - oznaczających operacje, których wynikiem są aktywa i zobowiązania bilansowe,
- 2) operacji pozabilansowych - oznaczających operacje, których wynikiem są zobowiązania pozabilansowe, obejmujących:

a) pozabilansowe operacje warunkowe - których wynikiem są:

- pozabilansowe udzielone i otrzymane zobowiązania warunkowe (o charakterze gwarancyjnym i dotyczące finansowania),
- kredytowe instrumenty pochodne – których wynikiem są pozabilansowe udzielone lub otrzymane zobowiązania do nabycia, zbycia lub gotówkowego rozliczenia instrumentu bazowego stanowiącego aktywa referencyjne, w przypadku zajścia określonego zdarzenia kredytowego,

b) transakcje pozabilansowe - których wynikiem są pozabilansowe zobowiązania związane z realizacją operacji terminowych, w szczególności terminowe transakcje kupna/sprzedaży, zamiany, depozytowo/lokacyjne, w tym:

- pozabilansowe transakcje bieżące – oznaczające transakcje pozabilansowe, których realizacja nastąpi w określonym w umowie terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji (tj. 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy), przy z góry ustalonym poziomie parametru cenowego,
- pozabilansowe transakcje terminowe proste – oznaczające transakcje pozabilansowe, których realizacja nastąpi w określonym w umowie terminie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji (tj. 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy), przy z góry ustalonym poziomie parametru cenowego,
- pozabilansowe transakcje terminowe opcyjne (opcje, w tym warranty) - oznaczające transakcje pozabilansowe polegające na kupnie lub sprzedaży prawa do nabycia lub zbycia określonej ilości instrumentu bazowego, których realizacja może nastąpić w określonym w umowie terminie lub okresie, przy z góry ustalonym poziomie parametru cenowego.

2. Wykaz typowych pozabilansowych transakcji pochodnych określa § 31.

§ 3. Z zastrzeżeniem rozwiązań szczególnych określonych w załącznikach nr 4 – 14 oraz nr 21 w przypadku banków, które obliczają porównawczy całkowity wymóg kapitałowy, pozycje pierwotne (długie, krótkie) w instrumentach bazowych oblicza się jako:

- 1) salda (Wn, Ma) bilansowe lub pozabilansowe wynikające z operacji bilansowej, pozabilansowej operacji warunkowej lub pozabilansowej transakcji bieżącej,
- 2) salda (Wn, Ma) wynikające z teoretycznych operacji bilansowych (w szczególności bilansowych operacji depozytowych lub lokacyjnych) lub z teoretycznych pozabilansowych transakcji bieżących (w szczególności pozabilansowych transakcji bieżących kupna lub sprzedaży), stanowiących odwzorowanie pozabilansowej transakcji terminowej, zapewniające realizację celu jej zawarcia, przy zachowaniu jej profilu ryzyka (dekompozycja pozabilansowej transakcji terminowej).

§ 4.1. Opcje na stopy procentowe, instrumenty dłużne, kapitałowe, indeksy giełdowe, towary lub towarowe transakcje pochodne, terminowe kontrakty giełdowe na instrumenty finansowe, transakcje wymiany walut obcych, oraz gwarancje subskrypcyjne (warranty) na instrumenty dłużne, instrumenty kapitałowe oraz towary, uwzględnia się w rachunku pozycji pierwotnych w kwotach ich ekwiwalentów delta, równych nominalnym kwotom opcji, pomnożonym przez odpowiadający im współczynnik delta, przy czym:

- 1) współczynnik delta opcji rozumiany jest jako iloraz zmiany wartości opcji i implikującego tę zmianę dowolnie małego przyrostu wartości instrumentu bazowego opcji,
- 2) w przypadku opcji oferowanych w obrocie giełdowym należy stosować współczynniki delta ustalone przez giełdy dla tych transakcji,
- 3) w przypadku opcji oferowanych w obrocie pozagiełdowym należy stosować współczynniki delta obliczone na podstawie własnych modeli wyceny opcji.

2. W przypadku, o którym mowa w ust.1 pkt 3, bank obowiązany jest uzyskać zgodę na obliczanie współczynników delta na podstawie własnych modeli wyceny opcji. Do wniosku o wydanie zgody bank załącza:

- 1) opis modelu wyceny opcji, stanowiącego podstawę obliczania współczynnika delta,
- 2) specyfikację i weryfikację założeń modelu wyceny opcji,
- 3) specyfikację produktową zakresu stosowania modelu wyceny opcji,
- 4) opis źródeł i metod aktualizacji danych wykorzystywanych przez model wyceny opcji,
- 5) informację o sposobie szacowania parametrów modelu wyceny opcji,
- 6) opis procedur wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem oraz księgowej ewidencji transakcji opcyjnych,
- 7) ocenę wrażliwości współczynników delta względem zmian wartości instrumentu bazowego opcji.

3. Warunkiem uzyskania zgody, o której mowa w ust. 2, jest spełnienie przez bank następujących warunków:

- 1) model wyceny opcji zapewnia zgodność z cenami rynkowymi opcji,
- 2) założenia teoretyczne modelu wyceny opcji są spełnione lub bank wykaże, że ich niespełnienie nie wpływa istotnie na wielkość obliczonych współczynników delta,

- 3) mechanizm dostarczania danych dla potrzeb modelu jest niezależny od działalności handlowej banku i osób lub komórek organizacyjnych wykorzystujących obliczone współczynniki delta, przy czym warunek ten można uznać za spełniony również, jeśli istnieje bieżąca, niezależna weryfikacja danych wprowadzanych przez osoby lub komórki organizacyjne wykorzystujące obliczone współczynniki delta,
- 4) metody aktualizacji danych zawierają mechanizmy zapewniające poprawność i aktualność danych wykorzystywanych w modelu, przy czym bank posiada odpowiednie procedury, w przypadku, gdy danych nie można zaktualizować,
- 5) bank korzysta ze wszystkich dostępnych źródeł danych; bank może pominąć źródło danych, jeśli uzna i wykaże, że dane z tego źródła są wyraźnie mniej wiarygodne niż dane z pozostałych źródeł,
- 6) bank na bieżąco aktualizuje i dokumentuje wykorzystywane źródła danych,
- 7) w przypadku, gdy biorąc pod uwagę typowy zakres zmienności cen instrumentu bazowego opcji, wartość instrumentu bazowego opcji ma znaczący wpływ na obliczane współczynniki delta, bank dokonuje korekt odpowiednio zwiększających wartość obliczonego współczynnika delta lub zapewnia w inny sposób zgodność wyznaczonego ekwiwalentu delta z wielkością ekspozycji,
- 8) estymacja parametrów modelu zapewnia możliwie najlepsze wykorzystanie dostępnych danych, przy czym bank może stosować uproszczenia lub pominąć dane, o ile wykaże, że nie wpływa to istotnie na wielkość obliczonych współczynników delta lub że pominięcie danych poprawia jakość modelu wyceny opcji,
- 9) za stosowanie modelu wyceny opcji odpowiada właściwa komórka kontroli ryzyka a procedury wewnętrzne w zakresie zarządzania ryzykiem zapewniają właściwą kontrolę nad weryfikacją modelu wyceny, danymi, estymacją parametrów oraz stosowaniem modelu oraz zapewniają niezależność funkcjonowania modelu od działalności handlowej banku i osób lub komórek organizacyjnych wykorzystujących obliczone współczynniki delta.

§ 5. Bank, który zawiera terminowe transakcje opcyjne obowiązany jest do kontroli i limitowania ryzyka wynikającego z wpływu innych niż zmiany bieżących parametrów cenowych czynników wpływających na wartość opcji oraz dokonywania korekt odpowiednio zwiększających wartość obliczonego współczynnika delta.

§ 6. Do banku, który zawiera terminowe transakcje opcyjne tylko i wyłącznie w sposób zapewniający jednoczesne (każdorazowe i natychmiastowe) zawarcie przeciwstawnej terminowej transakcji opcyjnej o tych samych parametrach, nie stosuje się § 4 ust. 2.

§ 7. Operacje złożone, polegające na:

- 1) zawarciu transakcji pozabilansowej (transakcja zewnętrzna), której przedmiotem jest inna transakcja pozabilansowa (transakcja wewnętrzna) - uwzględnia się w rachunku pozycji pierwotnych zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku zastosowanymi do transakcji zewnętrznej, przy czym dla transakcji tej przyjmuje się wartość nominalną transakcji wewnętrznej,
- 2) jednoczesnym zawarciu kilku operacji - rozkłada się na operacje składowe i uwzględnia się odrębnie w rachunku pozycji pierwotnych zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku.

§ 8. Operacje, których wynikiem są zarówno aktywa lub zobowiązania bilansowe jak i zobowiązania pozabilansowe rozkłada się odpowiednio na operacje bilansowe i operacje

pozabilansowe i uwzględnia w rachunku pozycji pierwotnych odrębnie zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym załączniku.

§ 9. Dzień zapadalności pozycji pierwotnej oznacza wynikający z umowy ostateczny dzień spłaty wszystkich zobowiązań związanych z pozycją pierwotną, przy czym:

- 1) bieżąca pozycja pierwotna oznacza pozycję pierwotną, której dzień zapadalności przypada w terminie nie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji (tj. 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy),
- 2) terminowa pozycja pierwotna oznacza pozycję pierwotną, której dzień zapadalności przypada w terminie dłuższym niż 2 dni robocze od dnia zawarcia transakcji (tj. 48 godzin od zamknięcia dnia, w którym zawarto transakcję, bez godzin przypadających na dni wolne od pracy).

§ 10. Z zastrzeżeniem § 11, gwarantowanie emisji papierów wartościowych (dłużnych i kapitałowych) uwzględnia się w rachunku pozycji pierwotnych w kwocie zobowiązania do objęcia (zakupu), po z góry ustalonej cenie i w z góry ustalonym terminie, papierów wartościowych (dłużnych lub kapitałowych) pochodzących z nowej emisji, pomniejszonej o kwoty dokonanych subskrypcji i otrzymanych regwarancji od stron trzecich na podstawie umów.

§ 11. Gwarantowanie emisji papierów wartościowych można uwzględniać w rachunku pozycji pierwotnych jako iloczyn kwoty określonej w § 10 i odpowiednich współczynników przeliczeniowych określonych w tabeli 1.

Tabela 1

Okres	Współczynniki przeliczeniowe
od podpisania umowy do dnia zerowego	0%
w pierwszym dniu roboczym po dniu zerowym	10%
w drugim i trzecim dniu roboczym po dniu zerowym	25%
w czwartym dniu roboczym po dniu zerowym	50%
w piątym dniu roboczym po dniu zerowym	75%
w szóstym i dalszych dniach roboczych po dniu zerowym	100%

Dzień zerowy oznacza dzień, w którym bank staje się bezwarunkowo zobowiązany do zakupu znanej ilości papierów wartościowych po uzgodnionej cenie.

§ 12. Terminowe kontrakty giełdowe na stopy procentowe (*interest rate futures*), umowy dotyczące pozabilansowych transakcji terminowych na stopy procentowe (*FRA*) i terminowe zobowiązania zakupu lub sprzedaży instrumentów dłużnych podlegają dekompozycji na pozycje pierwotne zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) długa pozycja w terminowych kontraktach giełdowych na stopy procentowe generuje:
 - a) krótką pozycję odpowiadającą zaciągniętej pożyczce wymagalnej w terminie dostawy kontraktu,

- b) długą pozycję z tytułu posiadanych aktywów z terminem zapadalności identycznym z terminem zapadalności instrumentu lub pozycji referencyjnej, która jest przedmiotem danego terminowego kontraktu giełdowego,
- 2) krótka pozycja z tytułu sprzedanej pozabilansowej transakcji terminowej na stopę procentową, generuje:
 - a) długą pozycję zapadającą w terminie obejmującym termin rozliczenia transakcji oraz okres obowiązywania umowy,
 - b) krótką pozycję wymagalną w terminie rozliczenia transakcji,
- 3) w przypadku terminowych kontraktów giełdowych na stopy procentowe i terminowych umów stopy procentowej zarówno zaciągniętą pożyczkę, jak i aktywa, w celu obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych, zalicza się do pozycji o niskim ryzyku szczególnym.
- 4) pozycja z tytułu terminowego zobowiązania zakupu instrumentu dłużnego generuje:
 - a) krótką pozycję odpowiadającą zaciągniętej pożyczce wymagalnej w terminie dostawy instrumentu,
 - b) długą pozycję w instrumencie dłużnym,
- 5) w przypadku terminowego zobowiązania zakupu instrumentu dłużnego, do celów obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów dłużnych, zaciągniętą pożyczkę zalicza się do pozycji o niskim ryzyku szczególnym, natomiast instrument dłużny wpisuje się do tej kolumny tabeli, która będzie właściwa dla danego instrumentu.

§ 13. Do celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych transakcje zamiany (*swap*) należy dekomponować na operacje bilansowe – transakcja *swap* na stopy procentowe, zgodnie z którą instytucja otrzymuje zmienną stawkę oprocentowania i płaci stawkę stałą, generuje:

- 1) długą pozycję w instrumencie o zmiennym oprocentowaniu zapadającym w najbliższym terminie przeszacowania stopy procentowej,
- 2) krótką pozycję w instrumencie o stałym oprocentowaniu o tym samym terminie zapadalności, co cała transakcja *swap*.

§ 14. Zasady uwzględniania w rachunku pozycji pierwotnych kredytowych instrumentów pochodnych zostały opisane w § 17 - 26.

§ 15. Pozycje pierwotne w instrumentach bazowych wyraża się w wartości bilansowej, przy czym bieżące pozycje pierwotne wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu sprawozdawczym w trybie przyjętym dla ich wyceny tak jak na dzień bilansowy.

§ 16.1. W obliczeniach wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka walutowego, o których mowa w załączniku nr 6 do uchwały oraz wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych, o których mowa w załączniku nr 8 do uchwały, bank wyłącza pozycje pierwotne z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucji zbiorowego inwestowania, obliczając wymóg kapitałowy z tytułu wymienionych składowych ryzyka jako 40% pozycji netto z tytułu każdej z tych jednostek.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, bank uwzględnia odrębnie w obliczeniach wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka walutowego oraz wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych kwoty odpowiadające 20% pozycji netto z tytułu każdej z tych jednostek.

Część II. Uwzględnianie kredytowych instrumentów zabezpieczających w rachunku pozycji pierwotnych w portfelu handlowym

Księga 1. Sprzedawca zabezpieczenia

§ 17. Bank, który w wyniku zawarcia umowy dotyczącej kredytowego instrumentu pochodnego przyjmuje na siebie ryzyko kredytowe („sprzedawca zabezpieczenia”), obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego uwzględnia wartość nominalną tej umowy, chyba, że przepisy uchwały przewidują odmienne podejście.

§ 18. Bank, o którym mowa w §17, z zastrzeżeniem przypadków transakcji swap przychodu całkowitego (*total return swap*), obliczając ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych, zamiast terminu zapadalności zobowiązania stosuje termin rozliczenia umowy dotyczącej kredytowego instrumentu pochodnego, przy czym poszczególne transakcje podlegają dekompozycji na pozycje pierwotne zgodnie z poniższymi zasadami:

1) swap przychodu całkowitego (*total return swap*) generuje:

- a) pozycję długą z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla zobowiązania referencyjnego,
- b) pozycję krótką z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla obligacji rządowej, zapadającej w najbliższym terminie przeszacowania stopy procentowej, której przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego na podstawie metody standardowej,
- c) pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązania referencyjnego,

2) swap ryzyka kredytowego (*credit default swap*) generuje:

- a) syntetyczną pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązania podmiotu referencyjnego, chyba, że instrument pochodny posiada zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, rozumianą jako, ocena jakości kredytowej nadana przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej oraz spełnia, określone w załączniku nr 9 do uchwały, warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku, w którym to przypadku generowana jest długa pozycja z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu pochodnego,
- b) w przypadku należnych spłat premii lub odsetek w ramach produktu, takie przepływy środków pieniężnych przedstawia się jako pozycje nominalne w obligacjach rządowych.

3) jednopodmiotowy instrument dłużny powiązany ze zdarzeniami kredytowymi (*a single name credit linked note*) generuje:

- a) pozycję długą z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla instrumentu dłużnego,
- b) syntetyczną pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązania podmiotu referencyjnego oraz dodatkową pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla instrumentu dłużnego,
- c) jeżeli instrument dłużny powiązany z ryzykiem kredytowym posiada zewnętrzną ocenę ratingową oraz spełnia warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku,

nie generuje pozycji opisanych w lit. a i b, lecz wyłącznie pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu,

4) instrument dłużny wielopodmiotowy powiązany ze zdarzeniami kredytowymi (*a multiple name credit linked note*) zapewniająca proporcjonalne zabezpieczenie generuje:

a) długą pozycję z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu,

b) długą pozycję z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla zobowiązań każdego z podmiotów referencyjnych, gdzie całkowitą wartość nominalną (notional) umowy przypisuje się każdej z pozycji proporcjonalnie do udziału procentowego w całkowitej wartości nominalnej, jaką stanowi każda ekspozycja wobec podmiotu referencyjnego, przy czym gdy możliwe jest wyodrębnienie więcej niż jednego zobowiązania podmiotu referencyjnego, podstawę określenia ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych stanowi zobowiązanie o najwyższej wadze ryzyka,

c) jeżeli instrument dłużny wielopodmiotowy powiązany z ryzykiem kredytowym posiada zewnętrzną ocenę jakości kredytowej oraz spełnia warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku, nie generuje pozycji opisanych w lit. a i b, lecz wyłącznie pozycję długą z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu,

5) kredytowy instrument pochodny uruchamiany pierwszym niewykonaniem zobowiązania (*first-asset-to-default basket*) generuje długie pozycje z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych odpowiadające wartościom nominalnym zobowiązań każdego z podmiotów referencyjnych, przy czym, jeśli kwota maksymalnej płatności w przypadku zdarzenia kredytowego jest mniejsza niż wymóg kapitałowy według zasady opisanej w pierwszej części zdania, wówczas kwotę maksymalnej płatności można przyjąć jako wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego tego instrumentu,

6) kredytowy instrument pochodny uruchamiany drugim niewykonaniem zobowiązania (*second-asset-to-default basket*) generuje długie pozycje z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych odpowiadające wartościom nominalnym zobowiązań każdego z podmiotów referencyjnych z pominięciem podmiotu o najniższym wymogu kapitałowym z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, przy czym, jeśli kwota maksymalnej płatności w przypadku zdarzenia kredytowego jest niższa niż wymóg kapitałowy według zasady opisanej w pierwszej części zdania, wówczas kwotę tę można przyjąć jako wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych dla tego instrumentu,

7) jeżeli instrument, o którym mowa w pkt. 5 lub 6 posiada zewnętrzną ocenę jakości kredytowej oraz spełnia warunki dotyczące pozycji dłużnych o obniżonym ryzyku, sprzedawca zabezpieczenia musi uwzględnić jedynie pozycję pierwotną z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych odpowiadającą ocenie jakości kredytowej instrumentu pochodnego.

Księga 2. Nabywca zabezpieczenia

§ 19. Bank, który transferuje ryzyko kredytowe („nabywca ochrony kredytowej”) określa pozycje pierwotne w sposób symetrycznie przeciwny do sposobu określonego w § 18 dla pozycji sprzedawcy zabezpieczenia, z wyjątkiem instrumentu dłużnego powiązanego ze zdarzeniami kredytowymi (*credit linked note*), który nie generuje krótkiej pozycji u emitenta, przy czym:

1) jeśli w danym momencie obowiązuje opcja wykupu (*call*) połączona z przyrostem wartości odsetek danego instrumentu (*step-up*), moment ten traktuje się jako termin zapadalności ochrony kredytowej,

2) w przypadku kredytowego instrumentu pochodnego uruchamianego *n*-tym niewykonaniem zobowiązania zezwala się nabywcy ochrony kredytowej na kompensowanie ryzyka szczególnego dla *n-1* instrumentów bazowych (tzn. *n-1* aktywów o najniższym obciążeniu ryzykiem szczególnym).

§ 20. Bank, który wycenia instrumenty pochodne określone w § 4 ust. 1, § 12 i 13, według bieżącej wartości rynkowej i zarządza ryzykiem ogólnym stóp procentowych obciążającym transakcje na zasadzie dyskontowania przepływów pieniężnych, z zastrzeżeniem § 21, może posługiwać się modelami wrażliwości celem obliczania pozycji, o których mowa wyżej, może również stosować te modele w stosunku do wszelkich obligacji, w których przypadku wiarytelność główna spłacana jest regularnie przez cały okres do wykupu, a nie jednorazową płatnością kwoty kapitału w terminie wykupu.

§ 21. Bank może stosować model wrażliwości, po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego, przy czym:

1) model powinien generować pozycje o tej samej wrażliwości na zmianę stopy procentowej, jak związane z nimi przepływy pieniężne,

2) należy ocenić tę wrażliwość w odniesieniu do niezależnych ruchów przykładowych stóp procentowych dobranych w różnych punktach krzywej dochodowości, przy czym należy umieścić przynajmniej jeden punkt badania wrażliwości w każdym przedziale czasowym wyznaczonym w tabeli określonej w § 6 załącznika nr 10 do uchwały,

3) obliczone pozycje włącza się do wyliczeń wymogów kapitałowych zgodnie z przepisami załącznika nr 10 do uchwały.

§ 22. Bank, który nie posługuje się modelami na zasadach określonych w § 20 i 21, może uznać za w pełni kompensujące się pozycje w instrumentach pochodnych, które spełniają przynajmniej następujące warunki:

1) pozycje te są tej samej wartości i są wyrażone w tej samej walucie,

2) istnieje ściśle dopasowanie stopy referencyjnej (pozycje o oprocentowaniu zmiennym) lub kuponu odsetkowego (pozycje o oprocentowaniu stałym),

3) najbliższy termin przeszacowania stawki oprocentowania, a w przypadku pozycji z kuponami o stałym oprocentowaniu – okres pozostający do terminu płatności, odpowiada następującym limitom:

a) do jednego miesiąca: ten sam dzień,

b) od jednego miesiąca do roku: w ciągu siedmiu dni,

c) powyżej roku: w ciągu 30 dni.

§ 23. Bank przekazujący papiery wartościowe lub gwarantowane prawa do tytułu do tych papierów w ramach umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (*repo*) oraz bank udzielający pożyczki papierów wartościowych włączają te papiery wartościowe do obliczeń swoich wymogów kapitałowych, pod warunkiem że papiery te spełniają kryteria zaliczania do portfela handlowego określone w załączniku nr 3 do uchwały.

Księga 3. Uwzględnianie w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych zabezpieczonych kredytowymi instrumentami pochodnymi

§ 24. Obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, pomija się pozycję pierwotną wynikającą z ekspozycji bazowej zabezpieczonej kredytowym instrumentem pochodnym oraz wynikającą z zabezpieczenia w przypadku gdy wartości po obu stronach (pozycji krótkiej i pozycji długiej) zmieniają się przeciwnie i zasadniczo w tym samym zakresie, co ma miejsce w następujących sytuacjach:

- 1) obie pozycje zawierają całkowicie identyczne instrumenty,
- 2) długa pozycja gotówkowa jest zabezpieczona transakcją swap przychodu całkowitego (lub odwrotnie), a zobowiązanie referencyjne oraz ekspozycja bazowa (tj. pozycja gotówkowa) są idealnie dopasowane, przy czym termin zapadalności samej transakcji swap może się różnić od terminu zapadalności ekspozycji bazowej.

§ 25. Obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych uwzględnia się 20 % wielkości pozycji pierwotnej wynikającej z ekspozycji bazowej zabezpieczonej kredytowym instrumentem pochodnym lub wynikającej z zabezpieczenia (w zależności od tego, która z kategorii generuje wyższy wymóg kapitałowy) gdy pozycje te zmieniają się przeciwnie i zasadniczo w tym samym zakresie oraz gdy:

- 1) występuje idealne dopasowanie zobowiązania referencyjnego, terminu zapadalności zarówno zobowiązania referencyjnego, jak i kredytowego instrumentu pochodnego, oraz waluty ekspozycji bazowej,
- 2) zasadnicze elementy umowy kredytowego instrumentu pochodnego nie wpływają na istotną różnicę między zmianą cen kredytowego instrumentu pochodnego a zmianami cen zobowiązania referencyjnego.

§ 26. Obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych uwzględnia się pozycję pierwotną wynikającą z ekspozycji bazowej zabezpieczonej kredytowym instrumentem pochodnym lub wynikającą z zabezpieczenia (w zależności od tego, która z nich generuje wyższy wymóg kapitałowy) gdy pozycje te zmieniają się przeciwnie, co ma miejsce w następujących sytuacjach:

- 1) pozycja pierwotna spełnia warunki określone w § 24 pkt 2, ale występuje niedopasowanie aktywów między zobowiązaniem referencyjnym a ekspozycją bazową, przy czym spełnione są następujące wymogi:
 - a) zobowiązanie referencyjne ma stopień uprzywilejowania kredytowego równy lub niższy od zobowiązania bazowego,
 - b) zobowiązanie bazowe oraz zobowiązanie referencyjne pochodzą od tego samego dłużnika oraz zawierają podlegające wykonaniu z mocy prawa obustronne klauzule stwierdzenia niewykonania zobowiązań (*cross default*) lub przyśpieszenia takiego stwierdzenia (*cross acceleration*),
- 2) pozycja pierwotna spełnia warunki określone w § 24 pkt 1 lub § 25, ale występuje niedopasowanie walut lub terminów zapadalności między zabezpieczeniem ryzyka kredytowego a bazowym składnikiem aktywów (niedopasowania walutowe powinny zostać ujęte w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego zgodnie z załącznikiem nr 6 do uchwały),
- 3) pozycja jest objęta przepisem § 25, ale występuje niedopasowanie aktywów między pozycją gotówkową a kredytowym instrumentem pochodnym, przy czym bazowy składnik aktywów ujmuje się jednak jako zobowiązanie podlegające dostawie w dokumentacji dotyczącej kredytowego instrumentu pochodnego.

Część III. Obliczanie pozycji zagregowanych

§ 27. Pozycję netto w danym instrumencie bazowym oblicza się jako bezwzględną wartość różnicy pomiędzy sumą długich i sumą krótkich pozycji pierwotnych bilansowych i pozabilansowych w danym instrumencie bazowym, przy czym pozycję tę oznacza się jako:

- 1) długą – gdy różnica ta jest dodatnia,
- 2) krótką – gdy różnica ta jest ujemna,
- 3) domkniętą – gdy różnica ta jest równa zero.

§ 28. Pozycję całkowitą oblicza się jako:

- 1) sumę długich lub sumę krótkich pozycji netto w poszczególnych instrumentach bazowych, w zależności od tego, która z tych sum jest wyższa,
- 2) sumę długich pozycji netto w poszczególnych instrumentach bazowych - gdy sumy, o których mowa w pkt 1, są sobie równe.

§ 29. Globalną pozycję netto oblicza się jako bezwzględną wartość różnicy między sumą długich i sumą krótkich pozycji netto w instrumentach bazowych, przy czym pozycję tę oznacza się jako:

- 1) długą - gdy różnica ta jest dodatnia,
- 2) krótką - gdy różnica ta jest ujemna,
- 3) domkniętą - gdy różnica ta jest równa zero.

§ 30. Globalną pozycję brutto oblicza się jako sumę długich pozycji netto i krótkich pozycji netto w instrumentach bazowych.

Część IV. Rodzaje transakcji pochodnych

§ 31. Typowe transakcje pochodne pozabilansowe:

- 1) umowy stopy procentowej:
 - a) jednowalutowe transakcje zamiany stóp procentowych (*Single-Currency Interest Rate Swap*),
 - b) transakcje zamiany stopy bazowej (*Basis-Swap*),
 - c) terminowe umowy stopy procentowej (*Forward Rate Agreement*),
 - d) terminowe umowy na stopy procentowe typu „futures” (*Interest Rate Futures*),
 - e) zakupione opcje stopy procentowej,
 - f) umowy o podobnym charakterze, inne niż wymienione w lit. a – e,
- 2) umowy wymiany walutowej i umowy dotyczące złota:
 - a) transakcje zamiany walutowo-procentowe (*Cross-Currency Interest Rate Swap*),
 - b) terminowe umowy walutowe,
 - c) terminowe umowy giełdowe na waluty typu „futures” (*Currency Futures*),
 - d) zakupione opcje walutowe,
 - e) umowy o podobnym charakterze, inne niż wymienione w lit. a – d,
 - f) umowy dotyczące złota o charakterze podobnym do wymienionych w lit. a -e,

3) umowy podobne do wymienionych w pkt 1 lit. a -e oraz w pkt 2 lit. a -d dotyczące innych aktywów bazowych lub indeksów, w tym w szczególności:

a) kontrakty finansowe na transakcje różnicowe,

b) transakcje opcyjne, transakcje typu futures, swaps, umowy terminowe na stopę procentową oraz inne transakcje pochodne:

- odnoszące się do papierów wartościowych, instrumentów dewizowych, stóp procentowych lub oprocentowania, albo innych transakcji pochodnych, indeksów finansowych lub środków finansowych, które można rozliczać materialnie lub w środkach pieniężnych,

- odnoszące się do transakcji towarowych, które należy rozliczać w środkach pieniężnych lub w środkach pieniężnych z opcją jednej ze stron (w przeciwnym przypadku, mogą powodować niedotrzymanie warunków lub innego rodzaju zdarzenie unieważnienia kontraktu),

- odnoszące się do transakcji towarowych, które można materialnie rozliczać pod warunkiem że podlegają one obrotowi na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu (MTF), o którym mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708),

- odnoszące się do transakcji towarowych, które można materialnie rozliczać oraz niewymienionych w inny sposób w lit. c i nieprzeznaczonych do celów handlowych, które wykazują właściwości innych pochodnych transakcji finansowych, uwzględniając między innymi, czy są one rozliczane przez uznane izby rozrachunkowe lub podlegają regularnym spekulacyjnym transakcjom różnicowym,

- odnoszące się do kontraktów na instrumenty towarowe dotyczące indeksów pogody, opłat przewozowych, dopuszczalnych poziomów emisji oraz stawek inflacji lub innych urzędowych danych statystycznych, które należy rozliczać w środkach pieniężnych lub z opcją jednej ze stron (w przeciwnym przypadku, mogą powodować niedotrzymanie warunków lub innego rodzaju zdarzenie unieważnienia kontraktu), a także wszelkiego rodzaju inne transakcje pochodne dotyczące aktywów, praw, zobowiązań, indeksów oraz instrumentów bazowych niewymienionych w lit. a – d oraz w pkt 4, które wykazują właściwości innych transakcji pochodnych, uwzględniając, między innymi, czy podlegają one obrotowi na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu, są rozliczane przez uznawane izby rozrachunkowe, lub podlegają regularnym spekulacyjnym transakcjom różnicowym.

Załącznik nr 3 do uchwały nr /2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz.)

WYODRĘBNIANIE PORTFELA HANDLOWEGO ORAZ WYKAZ OPERACJI ZALICZONYCH DO PORTFELA HANDLOWEGO

Część I. Kryteria zaliczania do portfela handlowego

Księga 1. Zasady ogólne

§ 1. Portfel handlowy banku obejmuje:

- 1) operacje dokonywane na własny rachunek w celach handlowych, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też z innych odchyień cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności stóp procentowych, kursów walutowych, indeksów giełdowych,
- 2) operacje dokonywane w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

§ 2. Do portfela handlowego zalicza się w szczególności następujące rodzaje operacji, jeśli spełniają warunki określone w ust. § 1 pkt 1 i 2:

- 1) giełdowe i pozagiełdowe terminowe transakcje pozabilansowe,
- 2) operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na hurtowym rynku finansowym (na rachunek własny w imieniu klienta), nawet jeżeli pozycje pierwotne wynikające z tych operacji są w pełni kompensowane pozycjami przeciwstawnymi,
- 3) operacje polegające na gwarantowaniu emisji papierów wartościowych (dłużnych i kapitałowych).

§ 3. Bank może zaliczać do portfela handlowego instrumenty wynikające z zaangażowania, o którym mowa w § 2 ust. 1 lit. a uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych i traktować je odpowiednio, jako instrumenty kapitałowe lub dłużne, jeżeli:

- 1) bank wykaże, iż w zakresie tych pozycji jest aktywnym animatorem rynku, co należy rozumieć jako częste zawieranie umów, których przedmiotem są te instrumenty,
- 2) bank posiada odpowiednie systemy i mechanizmy kontroli regulujące obrót tymi instrumentami.
- 3) zaangażowanie w zakresie żadnego z tych instrumentów nie przekracza 10% kapitału podmiotu, którego dany instrument dotyczy.

§ 4. Związane z działalnością handlową terminowe transakcje dokonywane na podstawie umowy z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (repo), które zostały zaliczone przez bank do portfela bankowego, mogą dla celów obliczania wymogu kapitałowego zostać zaliczone do portfela handlowego o ile podejście to stosowane jest konsekwentnie w odniesieniu do wszystkich transakcji typu repo, przy czym:

1) transakcje typu repo związane z działalnością handlową definiuje się jako te, w których przedmiotem transakcji z obu stron są środki pieniężne lub papiery wartościowe zaliczane do portfela handlowego,

2) niezależnie od portfela, do którego zostały zaliczone, wszystkie transakcje typu repo podlegają obciążeniu z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta dla transakcji z portfela bankowego, zgodnie z §98 załącznika nr 4 do uchwały.

§ 5. W odniesieniu do pozycji lub portfeli zaliczonych do portfela handlowego powinny być spełnione następujące warunki:

1) zasady wyodrębniania portfela handlowego, o których mowa w § 12 uchwały określają w szczególności horyzont czasowy dla poszczególnych rodzajów operacji w portfelu handlowym,

2) określone są zasady i procedury w zakresie aktywnego zarządzania pozycjami portfela handlowego, przewidujące:

a) ustalanie limitów pozycji i monitorowanie tych limitów pod względem adekwatności,

b) swobodę pracowników zawierających umowy skutkujące otwieraniem pozycji oraz zarządzania nimi w ramach uzgodnionych limitów oraz zgodnie z uzgodnioną strategią,

c) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem przewidują przekazywanie zarządowi banku sprawozdań na temat pozycji,

d) monitorowanie pozycji w oparciu o informacji rynkowe, ocenę zbywalności lub możliwości zabezpieczenia pozycji oraz wiążących się z nią rodzajów ryzyka, w tym w szczególności ocenę jakości i dostępności danych rynkowych stosowanych do procesu wyceny, poziomu obrotu rynkowego, wielkość transakcji zawieranych na rynku,

3) muszą istnieć jasno określone zasady i procedury dotyczące monitorowania pozycji w aspekcie strategii handlowej banku, w tym monitorowania wielkości obrotu i pozycji sprzedaży w jego portfelu handlowym.

Księga 2. Wewnętrzne instrumenty zabezpieczające

§ 6.1. Bank może uwzględnić w portfelu handlowym wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, rozumiane jako pozycje, które w istotny sposób lub całkowicie kompensują element ryzyka składowego pozycji lub zestawu pozycji w portfelu bankowym.

2. Pozycje powstające z tytułu stosowania wewnętrznych instrumentów zabezpieczających kwalifikują się do traktowania właściwego dla pozycji portfela handlowego, pod warunkiem że utrzymywane są z przeznaczeniem handlowym oraz że spełnione są ogólne kryteria dotyczące przeznaczenia handlowego i ostrożnej wyceny, określone w § 1 - 5 oraz § 10 - 13, a w szczególności:

1) pierwotnym celem wewnętrznych instrumentów zabezpieczających nie jest uniknięcie lub obniżenie wymogów kapitałowych,

2) wewnętrzne instrumenty zabezpieczające są we właściwy sposób dokumentowane i podlegają szczegółowym wewnętrznym procedurom zatwierdzenia i kontroli,

3) wewnętrzne instrumenty zabezpieczające prowadzi się na warunkach rynkowych,

4) główną częścią ryzyka rynkowego wywołanego wewnętrznym instrumentem zabezpieczającym zarządza się w sposób dynamiczny w portfelu handlowym w ramach zatwierdzonych limitów,

5) wewnętrzne instrumenty zabezpieczające są uważnie monitorowane przy zachowaniu odpowiednich procedur.

3 Sposoby traktowania, o których mowa w ust. 2, nie naruszają wymogów kapitałowych stosowanych w odniesieniu do należących do portfela bankowego pozycji objętych wewnętrznym instrumentem zabezpieczającym.

4 Niezależnie od ust. 2 i 3, w przypadku, gdy bank zabezpiecza ekspozycję zaliczoną do portfela bankowego przed ryzykiem kredytowym przy użyciu kredytowego instrumentu pochodnego zaksięgowanego w portfelu handlowym (stosuje wewnętrzny instrument zabezpieczający), uznaje się, że dla celów rachunku wymogów kapitałowych ekspozycja z portfela bankowego nie jest zabezpieczona, dopóki bank nie nabędzie od uznanego zewnętrznego dostawcy ochrony kredytowej, zabezpieczenia wynikającego z zawarcia umowy o kredytowy instrument pochodny, który spełnia wymagania określone w § 42.1 załącznika nr 17 do uchwały w odniesieniu do ekspozycji z portfela bankowego. Jeżeli taka ochrona zostaje nabyta i uznana dla celów rachunku wymogów kapitałowych jako instrument zabezpieczający ekspozycję z portfela bankowego, do portfela handlowego nie zalicza się ani wewnętrznego ani zewnętrznego zabezpieczającego instrumentu pochodnego.

Część II. Systemy i mechanizmy kontroli

Księga 1. Zasady ogólne

§ 7. Bank ustanawia i utrzymuje systemy i mechanizmy kontroli w celu zapewniania ostrożnej i wiarygodnej wyceny.

§ 8. Systemy i mechanizmy kontroli, zawierają co najmniej następujące elementy:

- 1) udokumentowane zasady i procedury dotyczące procesu wyceny, które określają zakres odpowiedzialności za różne obszary wchodzące w skład procesu wyceny, źródła informacji o rynku oraz przegląd ich adekwatności, częstotliwość dokonywania niezależnej wyceny, godziny pobierania dziennych cen zamknięcia, procedury wycen korygujących, procedury weryfikacji na koniec miesiąca oraz weryfikacji doraźnej,
- 2) przejrzysty i niezależny od jednostki organizacyjnej banku zawierającej operacje, system przekazywania informacji do jednostki organizacyjnej odpowiedzialnej za proces wyceny.

§ 9. Nadzór nad systemami i mechanizmami kontroli sprawuje zarząd banku.

Księga 2. Metody ostrożnej wyceny.

§ 10.1. Wycena według wartości rynkowej jest wyceną pozycji dokonywaną co najmniej raz dziennie według łatwo dostępnych cen zamknięcia, pochodzących z niezależnych źródeł, takich jak: kursy giełdowe, notowania elektroniczne lub notowania pochodzące od kilku niezależnych, podmiotów pośredniczących (brokerów) o dużym doświadczeniu na danym rynku.

2. Dokonując wyceny według wartości rynkowej, stosuje się ostrożniejszy z kursów kupna lub sprzedaży, chyba że bank jest aktywnym animatorem rynku w zakresie danego rodzaju instrumentu finansowego lub towaru i może dokonać zamknięcia po średnim kursie rynkowym.

3. W przypadku, gdy wycena według wartości rynkowej nie jest możliwa, przed obliczeniem wymogów kapitałowych dla portfela handlowego, banki muszą dokonać wyceny ich pozycji lub portfeli według modelu. Wycena według modelu oznacza dowolną wycenę, która

powstała w drodze odwzorowania, ekstrapolacji lub obliczona w inny sposób na podstawie danych rynkowych i która spełnia wymogi określone w ust. 4.

4. Dokonując wyceny według modelu, należy spełnić następujące wymogi:

- 1) zarząd banku otrzymuje informacje, które składniki portfela handlowego poddawane są wycenie według modelu, wraz z opisem wyjaśniającym ewentualny wpływ tego podejścia na pomiar ryzyka i wyników prowadzonej działalności,
- 2) wykorzystywane dane rynkowe odpowiadają w miarę możliwości cenom rynkowym, a adekwatność danych rynkowych dla pozycji podlegającej wycenie, oraz parametry modelu ocenia się odpowiednio często,
- 3) w miarę dostępności stosuje się metody wyceny, które stanowią przyjętą praktykę rynkową dla danych transakcji finansowych lub towarów,
- 4) model opracowuje się lub zatwierdza niezależnie od jednostki organizacyjnej zawierającej operacje oraz podaje się go niezależnym testom obejmującym weryfikację formuł obliczeniowych i założeń oraz zastosowanego oprogramowania a w przypadku, gdy model został stworzony przez bank, opiera się go na założeniach, które zostały oszacowane i sprawdzone przez osoby odpowiednio wykwalifikowane, niezwiązane z procesem tworzenia modelu,
- 5) wprowadzone zostały procedury kontroli zmian modelu,
- 6) przechowywana jest zabezpieczona kopia modelu, którą wykorzystuje się do okresowego sprawdzenia wycen uzyskiwanych przy pomocy modelu,
- 7) jednostka organizacyjna lub osoby zarządzające ryzykiem posiadają wiedzę w zakresie słabych stron stosowanego modelu oraz sposobów ich uwzględnienia poprzez korekty wyników wyceny,
- 8) model poddawany jest regularnemu przeglądowi w celu określenia jego dokładności w szczególności poprzez dokonanie oceny prawidłowości założeń, analizy zysku i strat w zestawieniu ze zmianami czynników ryzyka, porównanie rzeczywistych wartości zamknięcia pozycji z wynikami modelu.

5. Oprócz codziennej wyceny według wartości rynkowej lub według modelu, która może być przeprowadzana przez pracowników jednostki organizacyjnej banku zawierającej operacje, bank dokonuje niezależnej weryfikacji cen, polegającej na sprawdzaniu co najmniej raz w miesiącu (lub częściej w zależności od charakteru rynku lub działalności handlowej) cen rynkowych lub danych wsadowych do modelu pod względem ich poprawności i niezależności. Weryfikacji cen rynkowych i danych wsadowych do modelu dokonuje jednostka niezależna od jednostki organizacyjnej banku zawierającej operacje. W przypadku gdy niedostępne są źródła cen lub źródła te są subiektywne, bank wykorzystuje mechanizmy korekt wyceny.

Księga 3. Zasady ogólne w zakresie korekt wyceny lub rezerw.

§ 11. Bank ustanawia i utrzymuje procedury dotyczące konieczności uwzględniania korekt wyceny lub tworzenia rezerw.

§ 12. Korekt wyceny lub utworzenia rezerw dokonuje się z tytułu: niezrealizowanej marży kredytowej, kosztów zamknięcia pozycji, ryzyka operacyjnego, przedterminowego rozwiązania umowy, kosztów inwestycji i finansowania, przyszłych kosztów administracyjnych oraz, tam, gdzie to stosowne, ryzyka modelu.

Księga 4. Szczególne zasady dla pozycji o ograniczonej płynności.

§ 13.1. Pozycje o ograniczonej płynności mogą powstać na skutek określonych zdarzeń rynkowych oraz zdarzeń wynikających z działalności banku (np. pozycje o dużej koncentracji lub pozycje przeterminowane).

2. W celu określenia konieczności utworzenia rezerwy na wycenę pozycji o ograniczonej płynności, bank uwzględnia w szczególności:

- 1) czas, jaki byłby potrzebny do zabezpieczenia ryzyka z tytułu pozycji pierwotnej,
- 2) zmienność i średnią rozpiętość cen kupna i sprzedaży,
- 3) dostępność notowań rynkowych (liczba i wskazanie aktywnych animatorów rynku),
- 4) zmienność i średni wolumen zawieranych kontraktów,
- 5) koncentrację na rynku,
- 6) rozkład pozycji pod względem terminów rozliczenia,
- 7) stopień, w jakim wycena opiera się na modelu,
- 8) wpływ innych niż wymienione powyżej, składowych ryzyka związanych z modelem.

3. W przypadku stosowania wycen dokonanych przez stronę trzecią lub wycen według modelu bank ustala, czy należy zastosować korekty wyceny. Bank dokonuje analizy potrzeby ustanowienia rezerw dla pozycji o ograniczonej płynności oraz na bieżąco dokonuje przeglądu ich adekwatności.

4. W przypadku gdy korekta wyceny lub tworzone rezerwy są przyczyną istotnych strat w bieżącym roku obrotowym, pomniejszają one fundusze podstawowe banku, zgodnie uchwałą Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych.

5. Inne zyski lub straty wynikające z korekt wyceny lub utworzenia rezerw, niż wymienione w ust. 4, uwzględnia się w obliczeniach dziennego wyniku rynkowego na operacjach zaliczonych do portfela handlowego na potrzeby kalkulacji kapitału krótkoterminowego banku.

6. Korekty wyceny lub utworzone rezerwy, które wykraczają poza te przewidziane przez standardy rachunkowości, którym podlega bank, należy uwzględniać zgodnie z ust. 4., jeżeli powodują istotne straty, lub w pozostałych przypadkach, zgodnie z ust. 5.

Część III. Zasady uwzględniania w portfelu handlowym

§ 14. Bank określa zasady i procedury ustalania, które ekspozycje należy zaliczyć do portfela handlowego na potrzeby obliczania wymogów kapitałowych, zgodnie z kryteriami określonymi w § 1 – 6, przy czym:

- 1) zasady te i procedury uwzględniają możliwości banku i stosowane przez bank praktyki w zakresie zarządzania ryzykiem,
- 2) zgodność z zasadami i procedurami jest w pełni udokumentowana i podlega okresowej ocenie przez jednostkę audytu wewnętrznego.

§ 15. Zasady i procedury, o których mowa w § 14, określają w szczególności:

- 1) działalność, którą bank uznaje za handlową i zalicza do portfela handlowego do celów obliczania wymogów kapitałowych,
- 2) zakres, w jakim ekspozycja podlega codziennej wycenie rynkowej w odniesieniu do aktywnego, płynnego rynku dwustronnego,

- 3) w przypadku ekspozycji podlegających codziennej wycenie opartej na modelu – zakres, w jakim bank może:
- a) rozpoznać wszystkie istotne rodzaje ryzyka związane z ekspozycją,
 - b) zabezpieczyć się przed wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka związanymi z ekspozycją za pomocą instrumentów dla których istnieje aktywny, płynny rynek dwustronny,
 - c) dokonywać miarodajnych oszacowań podstawowych założeń i parametrów stosowanych w modelu,
- 4) zakres, w jakim bank może, i jest zobowiązany, dokonywać wycen ekspozycji, które mogą być weryfikowane konsekwentnie przez organ zewnętrzny,
- 5) zakres, w jakim ograniczenia prawne lub inne wymagania operacyjne, które nie pozwalają bankowi na upłynnienie lub zabezpieczenie ekspozycji w krótkim czasie,
- 6) zakres, w jakim bank może i jest zobowiązany aktywnie zarządzać ryzykiem związanym z ekspozycją w ramach swojej działalności handlowej,
- 7) zakres, w jakim bank może dokonywać transferu ryzyka lub pozycji między portfelem handlowym a bankowym oraz warunki dokonywania takich transferów.

Część IV. Wykaz operacji zaliczonych do portfela handlowego

§ 15. Bank prowadzi ewidencję operacji zaliczonych do portfela handlowego w wykazie sporządzonym według następującego wzoru:

wzór

Operacje zawarte w dniu
zaliczone do portfela handlowego

Wyszczególnienie (wg rodzajów operacji, instrumentów bazowych)	Portfel handlowy (kwoty nominalne operacji w tys. zł)
Operacje bilansowe:	
Razem operacje bilansowe	
Operacje pozabilansowe:	
Razem operacje pozabilansowe	
Razem operacje bilansowe i pozabilansowe	
Skala działalności handlowej	

Załącznik nr 4 do uchwały nr ../2006.

Komisji Nadzoru Bankowego

z dnia 2006 r.

(poz.)

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA KREDYTOWEGO

Część I. Zasady ogólne

§ 1. Bank, którego skala działalności handlowej nie jest znacząca, oblicza łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela bankowego i portfela handlowego łącznie.

§ 2. Bank, którego skala działalności handlowej jest znacząca, oblicza łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela bankowego.

§ 3.1. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się, z zastrzeżeniem § 4, jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%.

2. Przez ekspozycję należy rozumieć aktywo lub udzielone zobowiązanie pozabilansowe.

§ 4. 1. Sumę kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza, jako sumę wartości bilansowych oraz ekwiwalentów bilansowych poszczególnych kategorii ekspozycji pomnożonych przez procentowe wagi ryzyka, zgodnie z jedną z poniższych metod:

- 1) przypisane ekspozycjom zgodnie z § 7 - 99 – w metodzie standardowej,
- 2) wyznaczone dla ekspozycji, zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały - w metodzie wewnętrznych ratingów,
- 3) wyznaczone dla ekspozycji w wyniku zastosowania kombinacji metod wskazanych w pkt. 1 i 2.

2. Przy wyznaczaniu wymogów kapitałowych zgodnie metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 5 do uchwały należy uwzględniać ryzyko rozmycia rozumiane jako ryzyko zmniejszenia kwoty nabytych wierzytelności poprzez kredyty gotówkowe lub bezgotówkowe udzielane dłużnikowi.

§ 5. Bank stosujący metodę standardową lub stosujący metodę wewnętrznych ratingów, określoną w załączniku nr 5 do uchwały, ale nie stosujący własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji określonych w § 14 i 15 załącznika nr 5 do uchwały, może zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 17 do uchwały, uwzględniać ograniczenie ryzyka kredytowego przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w portfelu bankowym lub przy obliczaniu kwot oczekiwanych strat w obliczeniach korekt funduszy własnych określonych w §2 ust. 1 lit. c oraz §3, ust. 4 uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych.

§ 6. W rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, bank może uwzględniać sekurytyzację, zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

Część II. Metoda standardowa

Księga 1. Zasady ogólne

§ 7.1. W metodzie standardowej wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej a w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych jest równa ekwiwalentowi bilansowemu ekspozycji.

2. Do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wagi ryzyka przypisuje się wobec wszystkich ekspozycji zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, z wyjątkiem ekspozycji stanowiących pomniejszenia funduszy własnych banku, którym należy przypisywać wagę ryzyka 0%

3. Ekspozycje zalicza się do poszczególnych klas ekspozycji zgodnie z § 20.

§ 8.1. Wagę ryzyka przypisuje się zgodnie z klasą, do której należy dana ekspozycja oraz stopniem jakości kredytowej ekspozycji lub podmiotu w zakresie określonym w § 24-100.

2. Jeżeli ekspozycja objęta jest ograniczeniem ryzyka kredytowego, ekspozycji może być przypisana waga ryzyka zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały.

§ 9. Stopień jakości kredytowej ekspozycji lub podmiotu określa się, na podstawie uchwały, o której mowa w § 2 pkt 4 załącznika nr 15 do uchwały przy wykorzystaniu ocen jakości kredytowej opracowanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej lub na podstawie ocen jakości kredytowej opracowanych przez agencje kredytów eksportowych, zgodnie z § 28 niniejszego załącznika.

§ 10. Stopień jakości kredytowej ekspozycji wyznacza się zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 15 do uchwały, w szczególności stopień jakości kredytowej danej ekspozycji może zostać ustalony na podstawie oceny jakości kredytowej innej ekspozycji lub oceny jakości kredytowej dłużnika.

§ 11. Ekspozycjom, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

§ 12. Z wyjątkiem ekspozycji wynikających z instrumentów będących składnikami funduszy podstawowych innego kontrahenta, określonymi w § 2 ust. 1 lit. a uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych, ekspozycjom banku wobec kontrahenta, który jest w stosunku do niego podmiotem dominującym, podmiotem zależnym lub innym podmiotem zależnym wobec podmiotu dominującego albo podmiotem powiązany, przypisuje się wagę ryzyka kredytowego 0%, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) kontrahent jest bankiem, instytucją finansową lub przedsiębiorstwem pomocniczych usług bankowych objętym odpowiednimi wymogami ostrożnościowymi,
- 2) kontrahent jest objęty tą samą pełną konsolidacją co bank,
- 3) kontrahent objęty jest tymi samymi procedurami oceny, pomiaru i kontroli ryzyka kredytowego, co bank,
- 4) kontrahent ma siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) nie istnieją obecnie i nie są przewidywane w przyszłości przeszkody o istotnym znaczeniu lub przeszkody natury prawnej w szybkim transferze funduszy własnych lub spłaty ekspozycji przez kontrahenta na rzecz banku.

§ 13.1. Ekwiwalent bilansowy transakcji pochodnych określonych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały oblicza się zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały z uwzględnieniem efektów kompensowania poprzez odnowienie zobowiązań oraz innych umów ramowych o kompensowaniu, o których mowa w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, Nr 217, poz. 2125 oraz z 2004 r. Nr 91,

poz. 870 i 871 i Nr 96, poz. 959), zwanych dalej umowami ramowymi o kompensowaniu, uwzględnianych dla celów tych metod zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały.

2. Ekwiwalent bilansowy transakcji z przyrzeczeniem odkupu (repo), umów udzielenia bądź zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego może być określany zgodnie z załącznikiem nr 16 albo 17 do uchwały.

§ 14. Niezależnie od postanowień § 13, ekwiwalent bilansowy z tytułu niespłaconych ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, oblicza się zgodnie z § 7 załącznika nr 16 do uchwały, o ile spełnione są warunki określone w przywołanym przepisie.

§ 15. W przypadku banku stosującego metodę kompleksową traktowania zabezpieczeń finansowych zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały, jeżeli ekspozycja ma formę papierów wartościowych lub towarów zbywanych lub przekazywanych w formie kredytu w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu (*repo*) lub transakcji udzielenia bądź zaciągnięcia pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, wartość ekspozycji powiększa się o korektę z tytułu zmienności stosownie do rodzaju papierów wartościowych lub towarów, zgodnie z przepisami § 69 - 78 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 16. Ekspozycje wazone ryzykiem z tytułu sekurytyzowanych pozycji uwzględnia się w rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 18 do uchwały.

§ 17. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonych zobowiązań pozabilansowych, oblicza się zgodnie z § 100 - 101.

§ 18. W § 24 - 99 określono zasady przypisywania wag ryzyka, przy czym jeżeli nie wskazano możliwości lub konieczności przypisania innej wagi ryzyka, ekspozycjom przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 19. Szczegółowe zasady obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową są opisane w § 20- 101.

Księga 2. Klasy ekspozycji

§ 20. 1. Każdą ekspozycję zalicza się do jednej z następujących klas:

- 1) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych,
- 2) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych,
- 3) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej,
- 4) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju,
- 5) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych,
- 6) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji,
- 7) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców,
- 8) ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne,
- 9) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach,
- 10) ekspozycje przeterminowane,
- 11) ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka,

projekt

- 12) ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych,
- 13) pozycje sekurytyzacyjne,
- 14) ekspozycje krótkoterminowe wobec banków i przedsiębiorców,
- 15) ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania,
- 16) inne ekspozycje.

2. Przez instytucje należy rozumieć banki, instytucje kredytowe, firmy inwestycyjne oraz banki zagraniczne.

3. Przez przedsiębiorców należy rozumieć przedsiębiorców oraz przedsiębiorców zagranicznych.

4. Przez ekspozycję zabezpieczoną na nieruchomości należy rozumieć ekspozycję, dla której ustanowiono zabezpieczenie na nieruchomości, przy czym wartość tego zabezpieczenia jest nie niższa niż kwota ekspozycji bez uwzględnienia pomniejszenia o utworzone rezerwy celowe, uzyskane dyskonta i premie oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

5. Przez zabezpieczenie na nieruchomości należy rozumieć hipotekę na nieruchomości, hipotekę na użytkowaniu wieczystym, własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu mieszkalnego, własnościowym spółdzielczym prawie do lokalu użytkowego, prawie do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, prawie do lokalu mieszkalnego w domu budowanym przez spółdzielnię mieszkaniową w celu przeniesienia jej własności na członka.

6. Ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni a przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych, a w przypadku pozostałych klas ekspozycji, przeterminowana kwota przekracza kwotę 3000 złotych.

§ 21. 1. Bank może zakwalifikować ekspozycję do klasy ekspozycji detalicznych wymienionych w § 20 pkt 8, jeżeli ekspozycja spełnia następujące warunki:

1) ekspozycja jest ekspozycją wobec osoby lub osób fizycznych lub od małego lub średniego przedsiębiorcy, przy czym za małego lub średniego przedsiębiorcę należy uznać podmiot spełniający co najmniej jedno z następujących kryteriów:

- a) roczny obrót netto nie przekroczył w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia bilansu przedsiębiorcy,
- b) suma aktywów bilansu na koniec co najmniej jednego z dwóch ostatnich lat nie przekroczyła równowartości w złotych kwoty 43 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia bilansu przedsiębiorcy.

2) ekspozycja jest jedną ze znacznej liczby ekspozycji cechujących się podobną charakterystyką, a ryzyko związane z tego rodzaju ekspozycjami nie jest zarządzane na zasadzie indywidualnej,

3) całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna bankowi, podmiotowi dominującemu wobec banku oraz podmiotom zależnym od banku, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, jednak z wyłączeniem ekspozycji lub ekspozycji warunkowych z zabezpieczeniem na nieruchomościach mieszkalnych, nie może

projekt

według zebranych przez bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym.

2. Kwotę ekspozycji, o której mowa w ust. 1 pkt 3, określa się jako sumę ekspozycji bilansowych brutto

§ 22. Wartość bieżącą minimalnych detalicznych rat leasingowych można zaliczyć do kategorii ekspozycji detalicznych.

§ 23. Papierów wartościowych nie zalicza się do klasy ekspozycji detalicznych.

Księga 3. Procentowe wagi ryzyka

§ 24.1. Ekspozycje rozumiane są łącznie ze związanymi z nimi innymi ekspozycjami, jeśli ekspozycje te ujęte są w rachunku wyników.

2. Poszczególnym ekspozycjom należy przypisywać wagi ryzyka przy uwzględnieniu zasad określonych w § 9 – 18 załącznika nr 15 do uchwały.

Tytuł 1. Ekspozycje wobec rządów lub banków centralnych

§ 25. Z zastrzeżeniem § 26-29, ekspozycjom wobec rządów lub banków centralnych, przypisuje się wagę ryzyka na podstawie tabeli 1, w zależności od posiadanej zewnętrznej oceny jakości kredytowej.

Tabela 1

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6	Brak zewnętrznej oceny jakości kredytowej
Waga ryzyka	0%	20%	50%	100%	100%	150%	100%

§ 26. Ekspozycjom wobec Europejskiego Banku Centralnego przypisuje się wagę ryzyka równą 0%.

§ 27. 1. Ekspozycjom wobec Skarbu Państwa oraz Narodowego Banku Polskiego oraz rządów i banków centralnych państw członkowskich, denominowanym i finansowanym w walutach krajowych kredytobiorców, przypisuje się wagę ryzyka 0%.

2. Za ekspozycje wobec Skarbu Państwa uznaje się ekspozycje wobec centralnych organów administracji rządowej, organów kontroli państwowej i ochrony prawa, sądów, trybunałów, wojewodów i urzędów wojewódzkich.

3. W przypadku ekspozycji wobec organów administracji rządowej państw członkowskich, denominowanym i finansowanym w walutach krajowych kredytobiorców, stosuje się odpowiednio postanowienia ust. 2, przy czym bank jest obowiązany do zweryfikowania informacji o statusie dłużnika.

projekt

§ 28. Oceny jakości kredytowej przyznawane przez agencje kredytów eksportowych mogą być stosowane dla celów adekwatności kapitałowej pod warunkiem, że oceny te spełniają jedno z poniższych kryteriów:

- 1) są to uzgodnione oceny jakości kredytowej nadane przez agencje kredytów eksportowych uczestniczące w „Porozumieniu w sprawie wytycznych dla oficjalnie wspieranych kredytów eksportowych” OECD,
- 2) agencja kredytów eksportowych przyznająca oceny jakości kredytowej, publikuje sporządzone przez siebie oceny i stosuje zatwierdzoną przez OECD metodologię nadawania ocen, a jej ocena jest powiązana z jedną z ośmiu minimalnych wywozowych składek ubezpieczeniowych (MEIP), określonych w ramach metod zatwierdzonych przez OECD.

§ 29. Ekspozycjom wobec rządów lub banków centralnych, które posiadają uznaną ocenę jakości kredytowej nadaną przez Agencje Kredytów Eksportowych, do celów ważenia ryzykiem przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z tabelą 2.

Tabela 2

MEIP	0	1	2	3	4	5	6	7
Waga ryzyka	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Tytuł 2. Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego oraz władz lokalnych

§ 30. Z zastrzeżeniem § 31, ekspozycjom wobec jednostek samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej, miasta stołecznego Warszawy i ich związków oraz jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych państw członkowskich przypisuje się wagi ryzyka w zależności od zewnętrznej oceny jakości kredytowej rządu centralnego właściwego dla jednostki samorządu terytorialnego lub władz lokalnych, zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

Stopień jakości kredytowej przypisany rządowi centralnemu	1	2	3	4	5	6	Brak zewnętrznej oceny jakości kredytowej rządu centralnego
Waga ryzyka	20%	50%	100%	100%	100%	150%	100%

§ 31.1. Denominowanym i finansowanym w złotych ekspozycjom wobec jednostek samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej, miasta stołecznego Warszawy oraz ich związków, bank może przypisać wagę ryzyka kredytowego 20%.

projekt

2. Ekspozycjom wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych państw członkowskich, bank może przypisać wagę ryzyka kredytowego w wysokości przypisanej jednostkom samorządu terytorialnego i władz lokalnych przez właściwe władze kraju dłużnika.

§ 32. Z zastrzeżeniem § 34, ekspozycjom wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych krajów trzecich, rozumianych jako kraje inne niż Rzeczpospolita Polska i państwa członkowskie, przypisuje się wagi ryzyka w zależności od nadanej tym ekspozycjom zewnętrznej oceny jakości kredytowej, zgodnie z tabelą 4:

Tabela 4

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6	Brak zewnętrznej oceny jakości kredytowej
Waga ryzyka	20%	50%	50%	100%	100%	150%	100%

§ 33. Ekspozycjom wobec kościołów i związków wyznaniowych posiadających osobowość prawną, o ile posiadają one uprawnienia do pobierania podatków, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z zasadami przewidzianymi dla jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych, z wyłączeniem przepisów § 31.

§ 34. Jeżeli właściwe władze kraju trzeciego, których regulacje ostrożnościowe są co najmniej równoważne regulacjom stosowanym w państwach członkowskich, traktują ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych jak ekspozycje wobec rządu centralnego, bank może zastosować analogiczne podejście, o ile uprzednio poinformuje Komisję Nadzoru Bankowego o zastosowanym podejściu, przedkładając:

- 1) informacje dotyczące rodzaju, wielkości i struktury ekspozycji,
- 2) uzasadnienie celowości zastosowania preferencyjnego podejścia, obejmujące analizę porównawczą regulacji ostrożnościowych obowiązujących w kraju dłużnika i regulacji obowiązujących w państwach członkowskich.

§ 35. Bank, który zastosował podejście opisane w § 34, obowiązany jest do monitorowania informacji, o których mowa w § 34, pkt 2.

Tytuł 3. Ekspozycje wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej

§ 36. 1. Z zastrzeżeniem § 37-41, ekspozycjom wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej przypisuje się wagę ryzyka równą 100%.

2. Przez organy administracji i podmioty nieprowadzące działalności gospodarczej należy rozumieć:

- 1) podmioty sektora publicznego,
- 2) instytucje niekomercyjne stanowiące odrębne jednostki prawne działające na rzecz gospodarstw domowych, których podstawowe przychody, pomijając uzyskiwane z okazjonalnej sprzedaży, stanowią dobrowolne wpłaty pieniężne lub wkłady w naturze od gospodarstw domowych, dotacje instytucji rządowych i samorządowych oraz dochody z tytułu własności,

3) kościoły i związki wyznaniowe, które nie mogą być zaliczone do kategorii jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych.

3. Przez podmioty sektora publicznego należy rozumieć:

- 1) organy administracji podległe rządowi centralnemu, jednostkom samorządu terytorialnego lub władzom lokalnym oraz organom, które w opinii właściwych władz wykonują takie same funkcje, co jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne,
- 2) niekomercyjne przedsiębiorstwa, których właścicielem jest rząd centralny, dysponujące odpowiednimi gwarancjami,
- 3) organy niezależne administracyjnie, regulowane prawnie, które znajdują się pod nadzorem publicznym.

§ 37. Z zastrzeżeniem § 38-41, ekspozycjom wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej posiadających status podmiotów sektora publicznego przypisuje się wagi ryzyka w zależności od zewnętrznej oceny jakości kredytowej rządu centralnego właściwego dla danego podmiotu, zgodnie z tabelą 5.

Tabela 5

Stopień jakości kredytowej przypisany rządowi centralnemu	1	2	3	4	5	6	Brak zewnętrznej oceny jakości kredytowej
Waga ryzyka	20%	50%	100%	100%	100%	150%	100%

§ 38.1 Za krajowe podmioty sektora publicznego uznaje się:

- 1) organy władzy publicznej, z wyjątkiem centralnych organów administracji rządowej, organów kontroli państwowej i ochrony prawa, sądów, trybunałów, wojewodów i urzędów wojewódzkich, jednostek samorządu terytorialnego oraz miasta stołecznego Warszawy i ich związków,
- 2) państwowe i samorządowe jednostki budżetowe, zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych,
- 3) państwowe i samorządowe fundusze celowe,
- 4) państwowe szkoły wyższe,
- 5) instytucje, których działalność finansowana jest z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego,
- 6) jednostki badawczo-rozwojowe,
- 7) państwowe i samorządowe instytucje kultury,
- 8) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i zarządzane przez nie fundusze,
- 9) Narodowy Fundusz Zdrowia,
- 10) Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne,
- 11) Rzecznika Ubezpieczonych,

12) inne państwowe i samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorców, banków i spółek prawa handlowego.

2. Ekspozycjom wobec krajowych podmiotów sektora publicznego można przypisać wagę ryzyka 0% w zakresie ekspozycji objętych gwarancjami lub poręczeniami Skarbu Państwa, przy czym bank jest obowiązany do zweryfikowania informacji o posiadaniu przez podmiot gwarancji lub poręczenia Skarbu Państwa.

§ 39. Ekspozycjom wobec podmiotów sektora publicznego państw członkowskich, bank może przypisać wagę ryzyka kredytowego w wysokości przypisanej temu podmiotowi przez właściwe władze kraju dłużnika.

§ 40. Ekspozycjom wobec podmiotów sektora publicznego kraju trzeciego, którego regulacje ostrożnościowe są co najmniej równoważne regulacjom stosowanym w Rzeczypospolitej Polskiej oraz państwach członkowskich, bank może przypisać wagę ryzyka kredytowego w wysokości przypisanej temu podmiotowi przez właściwe władze kraju dłużnika, o ile uprzednio poinformuje Komisję Nadzoru Bankowego o zastosowanym podejściu, przedkładając:

- 1) informacje dotyczące rodzaju, wielkości i struktury ekspozycji,
- 2) uzasadnienie celowości zastosowania preferencyjnego podejścia, obejmujące analizę porównawczą regulacji obowiązujących w kraju dłużnika i regulacji obowiązujących w państwach członkowskich.

§ 41. Bank, który zastosował podejście opisane w § 40, obowiązany jest do monitorowania informacji, o których mowa w § 40 pkt 2.

Tytuł 4. Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju

§ 42.1. Z zastrzeżeniem § 43 - 45, ekspozycjom wobec wielostronnych banków rozwoju przypisuje się wagi ryzyka zgodnie z tabelą 6, w zależności od nadanej tym ekspozycjom lub podmiotom zewnętrznej oceny jakości kredytowej.

Tabela 6

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20%	50%	50%	100%	100%	150%

2. Ekspozycjom wobec wielostronnych banków rozwoju, które nie posiadają zewnętrznej oceny jakości kredytowej przypisuje się wagę ryzyka 50%.

§ 43-44. Dla potrzeb przypisania wag ryzyka kredytowego według metody standardowej, za wielostronne banki rozwoju uznaje się:

- 1) Międzyamerykańską Korporację Inwestycyjną,
- 2) Czarnomorski Bank Handlu i Rozwoju,
- 3) Środkowoamerykański Bank Integracji Gospodarczej.

projekt

§ 44-43. Ekspozycjom wobec następujących wielostronnych banków rozwoju przypisuje się wagę ryzyka równą 0 %:

- 1) Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju,
- 2) Międzynarodowa Korporacja Finansowa,
- 3) Międzyamerykański Bank Inwestycyjny,
- 4) Azjatycki Bank Rozwoju,
- 5) Afrykański Bank Rozwoju,
- 6) Bank Rozwoju Rady Europy,
- 7) Nordycki Bank Inwestycyjny,
- 8) Karaibski Bank Rozwoju,
- 9) Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju,
- 10) Europejski Bank Inwestycyjny,
- 11) Europejski Fundusz Inwestycyjny,
- 12) Wielostronna Agencja Gwarantowania Inwestycji.

§ 45. Zadeklarowanym należnym wpłatom na poczet kapitału Europejskiego Banku Inwestycyjnego przypisuje się wagę ryzyka 20 %.

Tytuł 5. Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych

§ 46. 1. Ekspozycjom wobec organizacji międzynarodowych, z zastrzeżeniem ust. 2, przypisuje się wagę ryzyka 100%.

2. Ekspozycjom wobec następujących organizacji międzynarodowych przypisuje się wagę ryzyka 0 %:

- 1) Wspólnota Europejska,
- 2) Międzynarodowy Fundusz Walutowy,
- 3) Bank Rozrachunków Międzynarodowych.

Tytuł 6. Ekspozycje wobec instytucji

Dział 1. Zasady ogólne

§ 47. 1. Z zastrzeżeniem § 48-57 ekspozycjom wobec instytucji, przypisuje się wagi ryzyka według metody opartej na zewnętrznej ocenie jakości kredytowej.

2. Ekspozycjom wobec firm inwestycyjnych przypisuje się wagi ryzyka wg zasad jak dla ekspozycji wobec banków.

§ 48. Ekspozycjom wobec instytucji finansowych licencjonowanych i nadzorowanych przez właściwe władze odpowiedzialne za licencjonowanie i nadzorowanie banków, instytucji kredytowych i banków zagranicznych oraz podlegającym wymogom ostrożnościowym równoważnym tym, którym podlegają banki, instytucje kredytowe i banki zagraniczne, przypisuje się wagi ryzyka według zasad jak dla instytucji.

§ 49. Ekspozycjom wobec instytucji, nieposiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej nie przypisuje się wagi ryzyka niższej, niż waga stosowana w przypadku ekspozycji wobec rządu lub banku centralnego kraju, w którym instytucja ma siedzibę.

§ 50.1 Ekspozycjom wobec instytucji, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest dłuższy niż 3 miesiące, z zastrzeżeniem § 82 oraz § 11 i 12 załącznika nr 15 do uchwały, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 7, w zależności od nadanej tej instytucji zewnętrznej oceny jakości kredytowej.

Tabela 7

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20%	50%	50%	100%	100%	150%

2. Ekspozycjom wobec instytucji nieposiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest dłuższy niż 3 miesiące, nadaje się wagę ryzyka 50%.

§ 51.1. Ekspozycjom wobec instytucji, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, z zastrzeżeniem ust. 3, § 82 oraz § 12 załącznika nr 15 do uchwały, przypisuje się preferencyjną wagę ryzyka według tabeli 8, w zależności od nadanej tej instytucji zewnętrznej oceny jakości kredytowej.

Tabela 8

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20%	20%	20%	50%	50%	150%

2. Ekspozycjom wobec instytucji, nieposiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej, a których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, z zastrzeżeniem ust. 3, nadaje się wagę ryzyka 20%.

3. Ekspozycjom wobec instytucji, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, jeżeli istnieje zamiar ich odnawiania po upływie terminu zapadalności tak, że ich termin zapadalności efektywnie przekracza trzy miesiące, nie zalicza się do ekspozycji, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące.

Dział 2. Uwzględnianie krótkoterminowych zewnętrznych ocen jakości kredytowej

§ 52. W przypadku, gdy żadna ekspozycja wobec instytucji nie posiada krótkoterminowej zewnętrznej oceny jakości kredytowej, ogólne podejście preferencyjne do ekspozycji, określone w § 51 stosuje się do wszystkich ekspozycji wobec tej instytucji, których pierwotny termin zapadalności nie przekracza trzech miesięcy.

§ 53. Jeżeli istnieje ekspozycja wobec instytucji, posiadająca zewnętrzną krótkoterminową ocenę jakości kredytowej, która pozwala na przypisanie identycznej lub bardziej korzystnej wagi ryzyka niż wynikająca z zastosowania ogólnego podejścia preferencyjnego do ekspozycji, określonego w § 51, wówczas wagi ryzyka przypisuje się w oparciu o następujące zasady:

- 1) danej ekspozycji przypisuje się wagę ryzyka wynikającą z posiadanej zewnętrznej krótkoterminowej oceny jakości kredytowej zgodnie z § 82,
- 2) pozostałym ekspozycjom, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, przypisuje się wagi ryzyka zgodnie z ogólnym podejściem preferencyjnym do ekspozycji określonym w § 51.

§ 54. Jeżeli istnieje ekspozycja wobec instytucji posiadająca zewnętrzną krótkoterminową ocenę jakości kredytowej, z której wynika konieczność zastosowania mniej korzystnej wagi ryzyka niż wynikająca z zastosowania ogólnego podejścia preferencyjnego do ekspozycji określonego w § 51, wówczas wagi ryzyka przypisuje się w oparciu o następujące zasady:

- 1) danej ekspozycji przypisuje się wagę ryzyka wynikającą z posiadanej zewnętrznej krótkoterminowej oceny jakości kredytowej zgodnie z § 82,
- 2) wszystkim, ekspozycjom wobec tej instytucji, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, nieposiadającym oceny jakości kredytowej, przypisuje się taką samą wagę ryzyka, jak waga ryzyka wynikająca z zewnętrznej krótkoterminowej oceny jakości kredytowej posiadanej przez ekspozycję określoną w pkt 1.

Dział 3. Ekspozycje w walucie krajowej, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące

§ 55. Ekspozycjom wobec instytucji mającej siedzibę na terenie Rzeczypospolitej Polskiej lub państw członkowskich, denominowanym i finansowanym w walucie krajowej dłużnika, których pierwotny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, z zastrzeżeniem § 82, może być przypisana waga ryzyka 20%.

Dział 4. Ekspozycje z tytułu inwestycji kapitałowych oraz instrumentów stanowiących składniki funduszy własnych

§ 56. 1. Poprzez fundusze własne instytucji, należy rozumieć fundusze własne banków, instytucji kredytowych i banków zagranicznych oraz ich odpowiedniki w odniesieniu do firm inwestycyjnych.

2. Ekspozycjom z tytułu inwestycji kapitałowych oraz instrumentów stanowiących składniki funduszy własne emitowanych przez instytucje, z zastrzeżeniem § 7, przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

Dział 5. Ekspozycje z tytułu rezerwy obowiązkowej

§ 57. W przypadku, gdy ekspozycja wynika z przewidzianego w regulacjach krajowych lub regulacjach Europejskiego Banku Centralnego obowiązku utrzymywania przez bank, rezerwy obowiązkowej a środki te podlegają ochronie na wypadek upadłości banku, w którym środki są utrzymywane, ekspozycji można przypisać wagę ryzyka równą wadze ryzyka Narodowego Banku Polskiego.

Tytuł. 7. Ekspozycje wobec przedsiębiorców

§ 58. Ekspozycjom wobec przedsiębiorców, które posiadają zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, z zastrzeżeniem § 82, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 9.

Tabela 9

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
----------------------------	---	---	---	---	---	---

Waga ryzyka	20%	50%	100%	100%	150%	150%
-------------	-----	-----	------	------	------	------

§ 59. Ekspozycjom wobec przedsiębiorców, które nie posiada zewnętrznej oceny jakości kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka 100 % lub wagę ryzyka rządu centralnego w zależności, która z wartości jest wyższa.

Tytuł 8. Ekspozycje detaliczne

§ 60. Ekspozycjom detalicznym, które spełniają kryteria określone w § 21, przypisuje się wagę ryzyka 75 %.

Tytuł 9. Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach

§ 61.1. Z zastrzeżeniem § 62-69, ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomościach przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

2. Z zastrzeżeniem § 62-65, ekspozycjom zabezpieczonym na nieruchomościach mieszkalnych, które spełniają jednocześnie warunki kwalifikowania ekspozycji do klasy ekspozycji detalicznych, przypisuje się wagę ryzyka 75 %.

§ 62. Ekspozycji, lub jej części efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej, która jest lub będzie zamieszkana lub przeznaczona pod wynajem przez właściciela, przypisuje się wagę ryzyka 35 %.

§ 63. Ekspozycji z tytułu umowy leasingu, której przedmiotem jest stanowiąca własność banku nieruchomość mieszkalna, podlegająca przepisom, na mocy których finansujący zachowuje prawo własności tych nieruchomości dopóki korzystający nie skorzysta z opcji zakupu, przypisuje się wagę ryzyka 35% .

§ 64.1. Ekspozycję zabezpieczoną na nieruchomości mieszkalnej, z zastrzeżeniem ust. 2, uznaje się za efektywnie zabezpieczoną, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) wartość nieruchomości mieszkalnej, na której ustanowiono zabezpieczenie, nie zależy zasadniczo od wiarygodności kredytowej dłużnika, przy czym nie dotyczy to sytuacji, w której czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika,

2) ryzyko kredytowe dłużnika nie zależy zasadniczo od przychodów generowanych przez nieruchomość mieszkalną lub projekt, w rozumieniu § 1 załącznika nr 22 do uchwały, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata zobowiązania nie zależy zasadniczo od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia,

3) spełnione są wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń określone w § 34 załącznika nr 17 do uchwały oraz zasad wyceny określone w § 81 załącznika nr 17 do uchwały.

2. Ekspozycję lub jej część uznaje się za efektywnie zabezpieczoną na nieruchomości mieszkalnej do wysokości nie wyższej niż:

1) 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego (jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tę pomniejsza się najpierw o łączną ich kwotę), lub

2) 60% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, ustalonej zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 99, poz. 919 oraz z 2005 r. Nr 184, poz. 1539 i Nr 249, poz. 2104)

§ 65. Ekspozycji efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej położonej na terenie państwa członkowskiego, w którym na podstawie decyzji właściwych władz nie stosuje się kryterium wskazanego w § 64 ust.1 pkt. 2, wagę ryzyka 35% przypisuje się części ekspozycji, ustalonej przy zastosowaniu podejścia przyjętego przez te władze.

§ 66.1. Z zastrzeżeniem § 67-69, wagę ryzyka 50% można przypisać ekspozycji lub jej części, która:

1) jest efektywnie zabezpieczona na nieruchomości komercyjnej usytuowanej na terenie państwa członkowskiego, w którym właściwe władze dopuszczają przypisywanie wagi 50% ekspozycjom tak zabezpieczonym,

2) jest związana z umową leasingu nieruchomości dotyczącą stanowiącej własność banku nieruchomości komercyjnej usytuowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa członkowskiego i podlega przepisom ustawowym, na mocy których finansujący zachowuje prawo własności tych nieruchomości dopóki korzystający nie skorzysta z opcji zakupu.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wagę ryzyka 50% przypisuje się części ekspozycji, ustalonej przy zastosowaniu podejścia przyjętego przez te władze.

§ 67. Ekspozycję zabezpieczoną na nieruchomości komercyjnej, uznaje się za efektywnie zabezpieczoną, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) wartość nieruchomości nie może zasadniczo zależeć od wiarygodności kredytowej dłużnika, przy czym nie dotyczy to sytuacji, w której czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i na zdolność kredytową dłużnika,

2) ryzyko dłużnika nie może zasadniczo zależeć od przychodów generowanych przez nieruchomość lub projekt, w rozumieniu § 1 załącznika nr 22 do uchwały, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł,

3) spełnione są wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń określone w § 34 załącznika nr 17 do uchwały oraz zasad wyceny określone w § 81 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 68. Wagę ryzyka 50 % można przypisać tej części ekspozycji efektywnie zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, która nie przekracza limitu obliczonego zgodnie z jednym z poniższych warunków:

1) 50 % aktualnej wartości rynkowej danej nieruchomości,

2) 50 % aktualnej wartości rynkowej nieruchomości lub 60 % wartości bankowo-hipotecznej - w zależności, która z tych wartości jest niższa – jeżeli nieruchomość jest usytuowana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa członkowskiego, w którym stosowana jest wycena bankowo-hipoteczna nieruchomości.

§ 69. W przypadku, gdy ekspozycja jest zabezpieczona na nieruchomości komercyjnej położonej na terenie państwa członkowskiego, w którym odstąpiono od stosowania kryterium zawartego w § 67 pkt. 2, ekspozycji tej można przypisać wagę ryzyka 50%.

Tytuł 10. Ekspozycje przeterminowane

§ 70. Z zastrzeżeniem § 71-73, w przypadku ekspozycji przeterminowanej, jej niezabezpieczonej części przypisuje się następujące wagi ryzyka:

- 1) 150 %, jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis z tytułu utraty wartości w wysokości poniżej 20 % wartości brutto niezabezpieczonej części ekspozycji,
- 2) 100%, jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 20 % wartości brutto niezabezpieczonej części ekspozycji.

§ 71. Zabezpieczoną część ekspozycji przeterminowanej, określa się z uwzględnieniem zabezpieczeń uznawanych dla celów ograniczania ryzyka kredytowego.

§ 72. W przypadku ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomości mieszkalnej, przeterminowanych o ponad 90 dni, ekspozycji w kwocie netto (pomniejszonej o rezerwę celową lub odpisy z tytułu utraty wartości) przypisuje się następujące wagi ryzyka:

- 1) wagę ryzyka 100%, jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis z tytułu utraty wartości w wysokości poniżej 20 % wartości brutto ekspozycji,
- 2) 75%, jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 20 % wartości brutto ekspozycji.

§ 73. Ekspozycjom zabezpieczonym hipoteką ustanowioną na nieruchomości komercyjnej, przeterminowanym o ponad 90 dni, przypisuje się wagę ryzyka 100%.

Tytuł 11. Ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka

§ 74. Ekspozycjom, którym towarzyszy szczególnie wysokie ryzyko, w szczególności akcjom podmiotów niedopuszczonym do obrotu na rynku regulowanym kapitałowych papierów wartościowych w rozumieniu art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 182 poz. 1538, z późn. zm.), udziałom w tych podmiotach, za wyjątkiem podmiotów świadczących usługi na rzecz banków, w których banki są zaangażowane kapitałowo, przypisuje się wagę ryzyka 150 %.

§ 75. Ekspozycjom nieprzeterminowanym, którym na podstawie przepisów niniejszego załącznika, przypisanoby wagę ryzyka 150 % - ze względu na utworzone rezerwy celowe lub odpis z tytułu utraty wartości, bank może przypisać wagi ryzyka zgodnie z następującymi warunkami:

- 1) 100 %, jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 20 % wartości brutto ekspozycji,
- 2) 50 % jeżeli utworzono rezerwę celową lub odpis z tytułu utraty wartości w wysokości nie niższej niż 50 % wartości brutto ekspozycji.

Tytuł 12. Ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych (*covered bonds*)

§ 76.1. Obligacje zabezpieczone oznaczają obligacje zabezpieczone jednym z uznanych instrumentów, określonych w § 77, które zostały wyemitowane przez bank, lub instytucję kredytową podlegające na mocy prawa szczególnemu nadzorowi publicznemu służącemu do ochrony posiadaczy obligacji.

2. Poprzez ochronę posiadaczy obligacji należy rozumieć w szczególności, że kwoty pochodzące z emisji tych obligacji muszą być inwestowane zgodnie z prawem w aktywa, które podczas całego okresu ważności obligacji są w stanie pokryć roszczenia związane z obligacjami oraz, które w przypadku niewypłacalności emitenta, zostałyby wykorzystane na zasadzie pierwszeństwa w celu zwrotu kwoty głównej i płatności naliczonych odsetek.

§ 77.1. Za uznane instrumenty, o których mowa w § 76 uznaje się:

- 1) ekspozycje wobec rządów i banków centralnych, podmiotów sektora publicznego, jednostek samorządu terytorialnego lub władz lokalnych Rzeczypospolitej Polskiej lub państw członkowskich, bądź też ekspozycje przez te podmioty gwarantowane,
- 2) ekspozycje wobec rządów i banków centralnych krajów trzecich, wielostronnych banków rozwoju i organizacji międzynarodowych, które kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej, bądź też ekspozycje przez te podmioty gwarantowane, oraz ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego, samorządów terytorialnych władz lokalnych krajów trzecich, bądź też ekspozycje przez te podmioty gwarantowane, które są ważne ryzykiem tak jak ekspozycje wobec instytucji lub wobec rządów i banków centralnych i które kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej, oraz ekspozycje, w rozumieniu § 76, które kwalifikują się do minimum 2 stopnia w skali oceny jakości kredytowej, pod warunkiem, że nie przekraczają one 20% nominalnej kwoty niewykupionych obligacji zabezpieczonych wyemitowanych przez bank, instytucję kredytową lub bank zagraniczny,
- 3) ekspozycje wobec instytucji, które kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, przy czym:
 - a) całkowita wartość tego rodzaju ekspozycji nie może przekraczać 15 % wartości nominalnej kwoty niewykupionych obligacji zabezpieczonych wyemitowanych przez bank, instytucję kredytową lub bank zagraniczny,
 - b) limit określony w lit. a nie obejmuje ekspozycji z tytułu przeniesienia i obsługi płatności dłużników lub ekspozycji z tytułu przychodów z postępowania upadłościowego dłużników, w zakresie kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach, które to płatności przekazywane są posiadaczom obligacji zabezpieczonych,
 - c) wymóg dotyczący stopnia 1 nie obejmuje ekspozycji wobec banków i instytucji kredytowych, których termin rozliczenia nie przekracza 100 dni, o ile te banki i instytucje kredytowe kwalifikują się co najmniej do stopnia 2 w skali oceny jakości kredytowej,
- 4) kredyty zabezpieczone hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, do wysokości mniejszej z następujących wartości (w kwocie ekspozycji głównej):
 - a) łączna wartość zastawów obejmująca wszystkie zastawy określone w pkt. 1 - 3,
 - b) 80 % wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie lub jednostek priorytetowych wyemitowanych przez francuskie Fonds Communs de Créances lub instytucje sekurytyzacyjne działające na podstawie przepisów Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa członkowskiego zabezpieczające ekspozycje dotyczące nieruchomości mieszkalnych, o ile co najmniej 90% aktywów takich Fonds Communs de Créances lub instytucji sekurytyzacyjnych działających na podstawie przepisów Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa członkowskiego stanowią hipoteki w połączeniu z wartością wszystkich wcześniejszych praw zastawniczych do wysokości mniejszej z następujących wartości (w kwocie ekspozycji głównej):
 - ekspozycji z tytułu jednostek priorytetowych,
 - łączna wartość zastawów,
 - 80% wartości nieruchomości obciążonych hipoteką,

a jednostki priorytetowe kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej, jeżeli wartość takich jednostek nie przekracza 20% nominalnej kwoty ekspozycji,

przy czym, ekspozycje z tytułu przeniesienia płatności dłużników lub ekspozycji z tytułu przychodów z postępowania upadłościowego dłużników kredytów z zabezpieczeniem w postaci nieruchomości jednostek priorytetowych lub dłużnych papierów wartościowych nie są uwzględniane przy wyliczaniu 90% limitu,

5) kredyty zabezpieczone na nieruchomościach komercyjnych lub udziałami w fińskich przedsiębiorstwach mieszkaniowych, do wysokości mniejszej z następujących wartości (w kwocie ekspozycji głównej):

a) łączna wartość zastawów obejmująca wszystkie zastawy określone w pkt. 1 - 4,

b) 60% wartości nieruchomości ustanowionych jako zabezpieczenie lub zabezpieczone przez jednostki priorytetowe wyemitowane przez francuskie Fonds Communs de Créances lub instytucje sekurytyzacyjne działające na podstawie przepisów Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa członkowskiego zabezpieczające ekspozycje dotyczące nieruchomości komercyjnych, o ile co najmniej 90% aktywów takich Fonds Communs de Créances lub instytucji sekurytyzacyjnych działających na podstawie przepisów Rzeczypospolitej Polskiej lub państwa członkowskiego stanowią hipoteki w połączeniu z wartością wszystkich wcześniejszych praw zastawniczych do wysokości mniejszej z następujących wartości (w kwocie ekspozycji głównej):

- ekspozycji z tytułu jednostek priorytetowych,
- łączna wartość zastawów,
- 60% wartości nieruchomości obciążonych hipoteką,

a jednostki priorytetowe kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej, jeżeli wartość takich jednostek nie przekracza 20% nominalnej kwoty ekspozycji,

c) limit wartości nieruchomości ustanowionych jako zabezpieczenie, o którym mowa w lit. b) może wynosić 70 % jeżeli:

- wartość wszystkich aktywów ustanowionych jako zabezpieczenie dla obligacji zabezpieczonych przekracza nominalną, wartość należności z tytułu obligacji zabezpieczonych o co najmniej 10 %, a roszczenia właścicieli obligacji spełniają wymogi pewności prawnej określone w załączniku nr 17 do uchwały,
- roszczenia właścicieli obligacji mają pierwszeństwo przed wszystkimi innymi roszczeniami do danego zabezpieczenia,

przy czym, ekspozycje z tytułu przeniesienia i zarządzania płatnościami dłużników lub postępowania upadłościowego dłużników kredytów z zabezpieczeniem w postaci nieruchomości jednostek priorytetowych lub dłużnych papierów wartościowych nie są uwzględniane przy wyliczaniu 90 % limitu,

6) ekspozycje z tytułu kredytów z zabezpieczeniem na statkach, o ile całkowita wartość zastawów na statkach, łącznie z wszystkimi uprzywilejowanymi zastawami na statkach, wynosi maksymalnie 60 % wartości statku stanowiącego zabezpieczenie.

2. Pojęcie „zabezpieczone”, o którym mowa w § 76 ust. 1, obejmuje także przypadki, w których składniki majątku określone w pkt. 1 – 6 przeznaczone są zgodnie z obowiązującymi przepisami wyłącznie do ochrony właściciela obligacji przed stratami.

3. Do dnia 31 grudnia 2010 r. nie ma zastosowania górny limit 20 % w odniesieniu do uprzywilejowanych udziałów, emitowanych zgodnie z pkt. 4 i 5 przez francuskie Fonds Communs de Créances lub równorzędną jednostkę sekurytyzacyjną, o ile te uprzywilejowane udziały otrzymały ocenę kredytową uznanej agencji ratingowej, odpowiadającą najlepszemu stopniowi w ocenie jakości kredytowej, który agencja przyznaje obligacjom zabezpieczonym.

§ 78. W odniesieniu do nieruchomości stanowiących zabezpieczenie obligacji zabezpieczonych, bank, instytucja kredytowa lub bank zagraniczny, spełnia wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń określone § 34 załącznika nr 17 do uchwały oraz zasad wyceny określone w § 81 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 79. Niezależnie od przepisów § 76-78 obligacje zabezpieczone wyemitowane przed 31 grudnia 2007 r. również kwalifikują się do traktowania preferencyjnego aż do terminu ich rozliczenia.

§ 80. Obligacjom zabezpieczonym przypisuje się wagę ryzyka na podstawie wagi przypisanej uprzywilejowanym, niezabezpieczonym ekspozycjom od emitującego je banku, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego, przy czym pomiędzy wagami ryzyka występują następujące zależności:

- 1) jeżeli ekspozycjom wobec banku, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego przypisuje się wagę ryzyka 20 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 10 %,
- 2) jeżeli ekspozycjom wobec banku, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego przypisuje się wagę ryzyka 50 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 20 %,
- 3) jeżeli ekspozycjom wobec banku, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego przypisuje się wagę ryzyka 100 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 50 %,
- 4) jeżeli ekspozycjom wobec banku, instytucji kredytowej lub banku zagranicznego przypisuje się wagę ryzyka 150 %, wówczas obligacji zabezpieczonej przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

Tytuł 13. Pozycje sekurytyzacyjne

§ 81. Wagi ryzyka ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych określa się zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

Tytuł 14. Ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców

§ 82. Ekspozycjom krótkoterminowym wobec instytucji lub przedsiębiorców, które posiadają zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 10 :

Tabela 10

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20%	50%	100%	150%	150%	150%

Tytuł 15. Ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania

projekt

§ 83. Z zastrzeżeniem § 84 - 90, ekspozycjom z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 84. Ekspozycjom z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania, które posiadają ocenę kredytową wyznaczonej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka według tabeli 11.

Tabela 11

Stopień jakości kredytowej	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka	20%	50%	100%	100%	150%	150%

§ 85. Jeżeli dana pozycja w jednostkach uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania wiąże się ze szczególnie wysokim ryzykiem, pozycji tej należy przypisać wagę ryzyka 150 %.

§ 86.1. Bank może określić wagę ryzyka dla ekspozycji z tytułu jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania zgodnie z § 88 - 90. pod warunkiem, że wystąpi z wnioskiem oraz uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) informacje potwierdzające, że instytucja zbiorowego inwestowania jest zarządzana przez spółkę podlegającą właściwemu nadzorowi w Rzeczypospolitej Polskiej lub państwie członkowskim lub że spełnione są następujące kryteria:

a) instytucja zbiorowego inwestowania zarządzana jest przez spółkę podlegającą regulacjom nadzorczym uznawanym za równoważne regulacjom obowiązującym w Unii Europejskiej,

b) zapewniona jest należyta współpraca pomiędzy Komisją Nadzoru Bankowego a władzami nadzorczymi właściwymi dla instytucji zbiorowego inwestowania,

2) prospekt emisyjny instytucji zbiorowego inwestowania lub inny, równoważny dokument, zawierający następujące informacje:

a) kategorie aktywów, do inwestowania w które instytucja zbiorowego inwestowania jest upoważniona,

b) limity inwestycyjne, jeśli są stosowane, oraz metody ich obliczania,

3) informacja o miejscu i częstotliwości publikowania rocznych sprawozdań z działalności instytucji zbiorowego inwestowania, z działalności instytucji zbiorowego inwestowania, w celu umożliwienia dokonania nie rzadziej niż raz do roku oceny aktywów i pasywów, przychodów i operacji w danym okresie sprawozdawczym.

§ 87. Jeżeli instytucja zbiorowego inwestowania z państwa trzeciego, została uznana w państwie członkowskim za spełniającą kryteria określone w § 86 pkt 1, bank może określić wagę ryzyka dla jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania zgodnie z przepisami § 88 - 90 bez dokonywania własnej oceny i zgody Komisji Nadzoru Bankowego, jeżeli zawiadomi o tym Komisję Nadzoru Bankowego.

§ 88. Jeżeli bank posiada wiedzę na temat ekspozycji bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, może przypisać jednostce uczestnictwa średnią wagę ryzyka obliczoną poprzez

odpowiednie zastosowanie zasad stosowanych dla przypisywania wag ryzyka określonych w niniejszym załączniku.

§ 89. Jeżeli bank nie posiada wiedzy na temat ekspozycji bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, może przypisać jednostce uczestnictwa średnią wagę ryzyka obliczoną poprzez odpowiednie zastosowanie zasad stosowanych dla przypisywania wag ryzyka określonych w niniejszym załączniku zakładając, że instytucja zbiorowego inwestowania w pierwszej kolejności inwestuje w maksymalnie dozwolonym zakresie w te klasy ekspozycji, które wiążą się z najwyższym wymogiem kapitałowym, następnie zaś inwestuje w klasy ekspozycji uszeregowane pod względem wag ryzyka w porządku malejącym, aż do osiągnięcia limitu inwestycyjnego.

§ 90. Bank może zlecić podmiotowi zewnętrznemu dokonanie obliczeń wagi ryzyka dla instytucji zbiorowego inwestowania zgodnie z metodami określonymi w § 88 - 89, jeżeli istnieje przekonanie, iż podmiot ten należycie wywiąże się z powierzonego zadania i jeżeli zostanie zweryfikowana poprawność takich obliczeń i sprawozdań.

Tytuł 16. Inne ekspozycje

§ 91. Rzeczowym aktywom trwałym przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 92. Rozliczeniom międzyokresowym czynnym oraz naliczonym odsetkom, w przypadku których bank nie może określić kontrahenta, przypisuje się wagę ryzyka 100 %.

§ 93. Środkom pieniężnym w kasie i równoważnym pozycjom gotówkowym przypisuje się wagę ryzyka 0%.

§ 94. Środkom pieniężnym w drodze przypisuje się wagę ryzyka 20 %.

§ 95. Aktywom wynikającym z wyceny transakcji pozabilansowych przypisuje się wagę ryzyka 0%.

§ 96. Pakietom akcji i udziałom przypisuje się wagę ryzyka 100%, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych.

§ 97. Złoto w sztabach zdeponowane we własnych skarbcach lub złożone do depozytu imiennego do wysokości zabezpieczenia w złocie otrzymuje wagę ryzyka 0 %.

§ 98. W przypadku umów sprzedaży aktywów z przyrzeczeniem odkupu oraz bezwarunkowych zakupów terminowych (*outright forward purchases*) należy przypisywać wagi ryzyka odpowiadające aktywom, których dotyczą umowy, a nie kontrahentom transakcji.

§ 99. W przypadku, gdy bank dostarcza ochronę kredytową obejmującą koszyk ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony n-te, określone w umowie niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji uruchamia płatność, a takie zdarzenie kredytowe oznacza realizację umowy o ochronę kredytową, wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagę ryzyka:

- 1) zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 18 do uchwały, o ile posiada on zewnętrzną ocenę kredytową uznanej instytucji oceny wiarygodności kredytowej,
- 2) jeżeli produkt nie posiada ratingu uznanej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, wówczas:
 - a) wagi ryzyka dla każdej z ekspozycji wchodzących w skład koszyka, wyliczając n-1 ekspozycji, są sumowane począwszy od najwyższej wagi, do maksymalnej wartości 1250 % i mnożone przez wartość nominalną ochrony dostarczanej przez kredytowy instrument pochodny, dając w rezultacie kwotę aktywów ważoną ryzykiem,

b) ekspozycje nieujęte w kumulacji n-1 ekspozycji określa się, przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje niższa kwota ważona ryzykiem niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętej w kumulacji.

Księga 4. Obliczanie ekwiwalentu bilansowego ekspozycji z tytułu udzielonych zobowiązań pozabilansowych

Tytuł 1. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych

§ 100. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu udzielonego pozabilansowego zobowiązania warunkowego oblicza się jako iloczyn nominalnej wartości zobowiązania i procentowej wagi ryzyka produktu przypisanej mu zgodnie z poniższą klasyfikacją:

- 1) waga ryzyka produktu 0% (ryzyko niskie) - niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu), które można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia, lub które umożliwiają w sposób efektywny automatyczne unieważnienie wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika,
- 2) Waga ryzyka produktu 20% (ryzyko nisko-średnie):
 - a) udzielone akredytywy dokumentowe, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar oraz inne udzielone zobowiązania wygasające z chwilą realizacji transakcji będącej ich podstawą, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar,
 - b) niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu) z pierwotnym terminem zapadalności do jednego roku, których nie można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia lub które nie umożliwiają w sposób efektywny automatycznego unieważnienia wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika,
- 3) waga ryzyka produktu 50% (ryzyko średnie):
 - a) akredytywy dokumentowe otwarte i akredytywy dokumentowe potwierdzone, z wyłączeniem akredytyw objętych wagą ryzyka produktu 20%,
 - b) udzielone gwarancje jakości odsprzedawanych towarów (aktywów) i gwarancje zapłaty odszkodowania (w szczególności gwarancje przetargowe, gwarancje dobrego wykonania umowy, gwarancje zapłaty cła i gwarancje zapłaty podatku) oraz inne udzielone gwarancje i poręczenia nie stanowiące zabezpieczenia aktywów osób trzecich (niemające charakteru substytutu kredytu),
 - c) nieodwołalne akredytywy zabezpieczające niestanowiące zabezpieczenia aktywów osób trzecich,
 - d) niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji, poręczenia lub akceptu) z pierwotnym terminem zapadalności powyżej jednego roku.
- 4) waga ryzyka produktu 100% (ryzyko wysokie):
 - a) udzielone gwarancje i poręczenia zabezpieczające aktywa osób trzecich (mające charakter substytutu kredytu),
 - b) nieodwołalne akredytywy zabezpieczające aktywa osób trzecich (mające charakter substytutu kredytu),
 - c) udzielone akcepty,

projekt

- d) udzielone poręczenia wekslowe,
- e) udzielone zobowiązania z tytułu transakcji z prawem zwrotu przedmiotu transakcji lub roszczeń z nim związanych,
- f) umowy sprzedaży aktywów z prawem odkupu,
- g) nieopłacona część akcji i papierów wartościowych,
- h) pozostałe udzielone pozabilansowe zobowiązania warunkowe, nieobjęte niższymi wagami ryzyka.

Tytuł 2. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu transakcji pozabilansowych

§ 101. Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu transakcji pozabilansowych, z zastrzeżeniem § 13 – 15, oblicza się zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały.

METODA WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW

Część I. Zasady ogólne

§ 1.1. Z zastrzeżeniem § 12 i 13, banki, podmioty dominujące wobec banków oraz podmioty od nich zależne wdrażają metodę wewnętrznych ratingów w odniesieniu do wszystkich ekspozycji.

2. Za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego proces wdrażania metody wewnętrznych ratingów może odbywać się stopniowo w odniesieniu do:

- 1) poszczególnych klas ekspozycji wymienionych w § 6 ust. 1 w ramach tej samej jednostki organizacyjnej banku,
- 2) różnych jednostek organizacyjnych w ramach tej samej grupy
- 3) stosowania własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji do obliczania wag ryzyka dla ekspozycji określonych w §6 ust.1 pkt.1-3.

3. W przypadku klasy ekspozycji detalicznych wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 4, wdrożenie metody wewnętrznych ratingów może być dokonywane stopniowo w odniesieniu do różnych kategorii ekspozycji, którym odpowiadają różne współczynniki korelacji zgodnie z § 34, 38 i 39.

4. W przypadku klas ekspozycji wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1-3, wdrożenie metody wewnętrznych ratingów może być dokonywane stopniowo w odniesieniu do homogenicznych pod względem profilu ryzyka podklas ekspozycji, w szczególności z uwzględnieniem klas ekspozycji, o których mowa w §20 ust. 1 pkt 1-7 załącznika nr 4 do uchwały.

§ 2.1. Wdrażanie, o którym mowa w § 1, odbywa się w okresie i zgodnie warunkami określonymi, na wniosek banku, w zgodzie, o której mowa w § 1 ust. 2.

2. Dobór kolejności w ramach stopniowego wdrażania, o którym mowa w § 1 ust. 2, nie może mieć na celu minimalizacji wymogów kapitałowych banku, lecz powinien wynikać z istotności klas ekspozycji i jednostek organizacyjnych banku, ich profili ryzyka oraz spełnienia przez poszczególne systemy ratingowe banku wymogów zawartych w niniejszym Załączniku.

3. Metoda wewnętrznych ratingów może być stosowana przez bank, gdy Komisja Nadzoru Bankowego stwierdzi, że stosowane przez bank systemy zarządzania ryzykiem oraz oceny ekspozycji na ryzyko kredytowe są solidne i kompleksowo wdrożone, w szczególności zaś spełnione są następujące normy jakościowe:

- 1) systemy ratingowe banku pozwalają na pełną ocenę charakterystyki dłużnika i transakcji, na miarodajne różnicowanie ryzyka oraz dokładne i konsekwentne szacowanie ilościowych miar ryzyka,

- 2) wewnętrzne ratingi oraz oszacowania dotyczące niewykonania zobowiązań oraz strat stosowane w obliczaniu wymogów kapitałowych oraz związane z nimi systemy i procesy odgrywają kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem i procesie decyzyjnym, jak również w procesie udzielania kredytów, wewnętrznej alokacji kapitału i ładu korporacyjnym banku,
- 3) bank stosował dany system ratingowy dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym przez okres co najmniej trzech lat przed dniem wydania zgody Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie metody wewnętrznych ratingów, przy czym system ten w znacznym stopniu spełniał w tym okresie wymagania określone w niniejszym załączniku
- 4) w przypadku banku zamierzającego stosować własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji, bank stosował własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji dla celów pomiaru i zarządzania ryzykiem kredytowym przez okres co najmniej trzech lat przed wydaniem zgody Komisji Nadzoru Bankowego, przy czym oszacowania te w znacznym stopniu spełniały w tym okresie wymagania określone w niniejszym załączniku,
- 5) w banku istnieje niezależna komórka kontroli ryzyka kredytowego odpowiedzialna za systemy ratingowe,
- 6) bank gromadzi i przechowuje wszystkie odpowiednie dane, aby zapewnić skuteczne wsparcie procesów pomiaru oraz zarządzania ryzykiem kredytowym,
- 7) bank dokumentuje posiadane systemy ratingowe, założenia ich budowy oraz przesłanki wyboru ich struktury,
- 8) bank przeprowadza wewnętrzny proces zatwierdzania systemów ratingowych.

§ 3. Jeżeli bank stosuje metodę wewnętrznych ratingów do którejkolwiek z klas, jest obowiązany stosować tę metodę także do klasy ekspozycji kapitałowych.

§ 4. Z zastrzeżeniem §1-3, oraz §12, bank, który otrzymał zgodnie z §8, ust. 2 uchwały zgodę na stosowanie metody wewnętrznych ratingów, nie może korzystać z metody standardowej w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, z wyjątkiem przypadków, gdy uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego po przedstawieniu Komisji odpowiedniego wniosku wraz z uzasadnieniem.

§ 5. Z zastrzeżeniem § 1 i 2, oraz § 12, bank który otrzymał zezwolenie na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) oraz współczynników konwersji nie może powrócić do korzystania z oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań i współczynników konwersji, o których mowa w § 88 i 89 oraz § 118 pkt 1- 4, z wyjątkiem sytuacji, gdy uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego po przedstawieniu Komisji odpowiedniego wniosku wraz z uzasadnieniem.

§ 6.1. Każda ekspozycja zostaje przypisana do jednej z następujących klas:

- 1) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych,
- 2) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji,
- 3) ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców,
- 4) ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne,
- 5) ekspozycje kapitałowe,
- 6) pozycje sekurytyzacyjne,

projekt

7) inne aktywa niebędące zobowiązaniami kredytowymi.

2. Do klasy ekspozycji wobec rządów i banków centralnych zalicza się także następujące ekspozycje:

- 1) ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych, traktowanych jako ekspozycje wobec rządów centralnych zgodnie załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 2) ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 3) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju oraz organizacji międzynarodowych, którym przypisuje się wagę ryzyka równą 0 % zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

3. Przez ekspozycje wobec instytucji należy rozumieć ekspozycje wobec banków krajowych, instytucji kredytowych, firm inwestycyjnych i banków zagranicznych, przy czym jak ekspozycje wobec instytucji traktuje się także następujące ekspozycje:

- 1) ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych, które nie są traktowane jak ekspozycje wobec rządów centralnych zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 2) ekspozycje wobec jednostek sektora publicznego traktowane, zgodnie z § 37 i 39 załącznika nr 4 do uchwały,
- 3) ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju, którym nie przypisuje się wagi ryzyka równej 0 % zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

4. Aby zaangażowanie mogło kwalifikować się do klasy ekspozycji detalicznych wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 4 musi spełniać następujące kryteria:

- 1) jest to zaangażowanie wobec osoby lub osób fizycznych albo wobec małego lub średniego przedsiębiorcy, przy czym za małego lub średniego przedsiębiorcę należy uznać podmiot spełniający na poziomie skonsolidowanym / (grupy kapitałowej, której częścią jest ten podmiot) co najmniej jedno z następujących kryteriów:
 - a) roczny obrót netto nie przekroczył w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia bilansu przedsiębiorcy,
 - b) suma aktywów bilansu na koniec co najmniej jednego z dwóch ostatnich lat nie przekroczyła równowartości w złotych kwoty 43 000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia bilansu przedsiębiorcy.
- 2) w przypadku małego lub średniego przedsiębiorcy, całkowita kwota, którą dłużnik lub grupa powiązanych dłużników jest winna bankowi, podmiotowi dominującemu wobec banku oraz jednostkom zależnym banku, łącznie z wszelkimi przeterminowanymi ekspozycjami, ale z wyłączeniem ekspozycji lub ekspozycji warunkowych z zabezpieczeniem na nieruchomościach mieszkalnych, nie może według zebranych przez bank z należytą starannością informacji, przekraczać równowartości w złotych kwoty 1

000 000 euro, przeliczonej według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sprawozdawczym,

2) ekspozycje te są traktowane w procesie zarządzania ryzykiem banku w sposób konsekwentny i jednolity,

3) nie są zarządzane równie indywidualnie, jak ekspozycje zaliczane do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców,

4) każda ekspozycja stanowi jedną ze znacznej liczby podobnie zarządzanych ekspozycji.

5. Bieżącą wartość minimalnych, detalicznych rat z tytułu umowy leasingu zalicza się do ekspozycji detalicznych.

§ 7. Następujące ekspozycje zalicza się do klasy ekspozycji kapitałowych:

1) ekspozycje nie mające charakteru instrumentu dłużnego, podporządkowane, przenoszące roszczenie rezydualne do majątku lub dochodów emitenta,

2) ekspozycje dłużne, pod względem ekonomicznym zbliżone do ekspozycji określonych w pkt. 1.

§ 8. W ramach klasy ekspozycji wobec przedsiębiorców, bank osobno klasyfikuje ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego, które posiadają następujące cechy:

1) ekspozycja stanowi zaangażowanie wobec podmiotu, który został stworzony specjalnie w celu finansowania aktywów rzeczowych lub operowania nimi,

2) ustalenia umowne dają kredytodawcy znaczny stopień kontroli nad aktywami oraz dochodem przez nie generowanym,

3) głównym źródłem spłaty zobowiązań jest dochód generowany przez aktywa objęte finansowaniem, a nie szerzej rozumiana zdolność kredytowa danego przedsiębiorcy.

§ 9. Wszelkie zobowiązania kredytowe nie przypisane do klas ekspozycji wymienionych w §6 ust. 1, pkt. 1, 2 i 4-6 zalicza się do klasy wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 3.

§ 10. Klasa ekspozycji wymieniona w § 6 ust. 1, pkt 7 obejmuje także wartość rezydualną przedmiotu leasingu, jeśli nie została ona zaliczona do kwoty ekspozycji z tytułu leasingu zgodnie z przepisami § 112.

§ 11. Metodologia stosowana przez bank do celów przypisywania ekspozycji do różnych klas jest spójna i stosowana konsekwentnie.

§ 12.1. Bank, który uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie metody wewnętrznych ratingów do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat w odniesieniu do jednej lub więcej klas ekspozycji, może w zakresie określonym przez Komisję Nadzoru Bankowego w zgodzie, o której mowa w §8 ust. 2 uchwały, stosować metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, opisaną w załączniku nr 4 do uchwały, w odniesieniu do:

1) ekspozycji lub ekspozycji warunkowych wobec rządów i banków centralnych, jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla banku nadmiernie uciążliwe,

2) ekspozycji lub ekspozycji warunkowych wobec instytucji, jeżeli liczba istotnych kontrahentów jest ograniczona, a wdrożenie systemu ratingowego w odniesieniu do tych kontrahentów byłoby dla banku nadmiernie uciążliwe,

- 3) ekspozycji w jednostkach organizacyjnych oraz klas i podklas ekspozycji, które są nieistotne, co do wielkości oraz profilu ryzyka, przy czym ważona ryzykiem suma ekspozycji wyłączonych na tej podstawie z metody wewnętrznych ratingów, nie przekracza 15% ogólnej sumy ekspozycji ważonych ryzykiem obliczonej na podstawie załącznika nr 4 do uchwały,
 - 4) ekspozycji wobec Skarbu Państwa oraz krajowych podmiotów sektora publicznego, jeżeli można przypisać im wagę ryzyka 0%, zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
 - 5) ekspozycji banku wobec kontrahenta będącego podmiotem wobec niego dominującym, podmiotem zależnym lub podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec banku, pod warunkiem, że kontrahent jest instytucją, instytucją finansową lub przedsiębiorstwem pomocniczych usług bankowych objętym odpowiednimi wymogami ostrożnościowymi lub przedsiębiorstwem powiązanym z bankiem,
 - 6) ekspozycji z tytułu udziałów kapitałowych w podmiotach, których zobowiązaniom kredytowym można w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, można przypisać wagę ryzyka równą 0%,
 - 7) ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wspierających określone sektory gospodarki, które zapewniają znaczne subsydia inwestycyjne dla banków i wiążą się z nadzorem rządowym oraz ograniczeniami dotyczącymi inwestycji kapitałowych, przy czym wyłączenie ograniczone jest do łącznej wartości 10 % sumy funduszy podstawowych oraz funduszy uzupełniających,
 - 8) ekspozycji z tytułu rezerw obowiązkowych utrzymywanych w innym banku, określone w § 57 załącznika nr 4 do uchwały,
 - 9) gwarancji Skarbu Państwa, spełniających wymogi określonej w § 41 załącznika nr 17 do uchwały.
 - 10) innych ekspozycji kapitałowych niż wymienione powyżej, w przypadku których w innym państwie członkowskim właściwe władze wyraziły zgodę na stosowanie wobec nich metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.
2. Do celów ust.1 pkt 3 klasa ekspozycji kapitałowych banku uznawana jest za istotną, z zastrzeżeniem ust. 3, jeżeli łączna wartość ekspozycji, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wymienionych w ust.1 pkt 7, przekracza w skali minionego roku średnio 10 % funduszy własnych banku,
3. W przypadku, gdy liczba ekspozycji kapitałowych, rozumianych jako ekspozycje w pojedynczych pakietach kapitałowych papierów wartościowych nie przekracza 10, klasa ekspozycji kapitałowych banku uznawana jest za istotną do celów ust.1 pkt 3, jeżeli łączna wartość ekspozycji kapitałowych, z wyłączeniem ekspozycji kapitałowych powstałych w ramach programów państwowych wymienionych w ust.1 pkt 7, przekracza w skali minionego roku średnio 5 % funduszy własnych banku.
- § 13.1. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do jednej z klas wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1 – 5 i 7, są obliczane, jeżeli nie pomniejszają funduszy własnych, zgodnie z § 17-61.
2. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności, obliczane są zgodnie z § 62-64. Jeżeli bank ma pełne prawo regresu do sprzedawcy nabytych wierzytelności, w stosunku do nabytych wierzytelności w zakresie ryzyka niewykonania zobowiązań i ryzyka rozmycia nie stosuje się przepisów § 13, 14 i 15 w

odniesieniu do nabytych wierzytelności. Ekspozycja taka może być wówczas traktowana jako ekspozycja z zabezpieczeniem.

3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego oraz ryzyka rozmycia oparte jest na następujących parametrach związanych z rozpatrywaną ekspozycją: prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania (PD), stracie w przypadku niewykonania zobowiązań (LGD), terminie zapadalności (M) oraz wartości ekspozycji, przy czym wartości PD i LGD mogą zostać ujęte osobno lub łącznie, zgodnie z § 80 - 108.

4. Parametr PD jest miarą prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w okresie jednego roku.

5. Parametr LGD (strata z tytułu niewykonania zobowiązania) oznacza stosunek straty na ekspozycji z powodu niewykonania zobowiązań przez kontrahenta do kwoty ekspozycji w chwili niewykonania zobowiązania, przy czym strata oznacza stratę ekonomiczną, uwzględniającą istotne skutki dyskonta oraz istotne, pośrednie i bezpośrednie, koszty inkasa w ramach danej ekspozycji.

6. Niezależnie od §13 ust. 3, w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji należących do klasy ekspozycji kapitałowych wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 5, Komisja Nadzoru Bankowego może wydać bankowi zgodę na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 45-59, przy czym warunkiem umożliwiającym stosowanie metody określonej w § 52-56, jest spełnianie przez bank wymogów minimalnych określonych w § 247-255.

7. Niezależnie od §13 ust. 3 w odniesieniu do ryzyka kredytowego ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego, o którym mowa w § 8, Komisja Nadzoru Bankowego może wydać bankowi zgodę na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 25-29, jeżeli przedkładając wniosek o wydanie zgody na stosowanie metody wewnętrznych ratingów lub zatwierdzenie zmian w stosowanej już metodzie, bank przedstawi szczegółowe zasady przypisywania wag ryzyka wykorzystując ogólne zasady w tym zakresie przedstawione w §29.

8. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1 – 4 bank stosuje własne oszacowania wartości PD zgodnie z § 8 ust. 2 – 6 uchwały oraz § 124-261 niniejszego załącznika.

9. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 4 bank dokonuje własnych oszacowań wartości LGD oraz współczynników konwersji zgodnie z § 8 ust. 2 – 6 uchwały oraz § 124-261 niniejszego załącznika.

10. W przypadku ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1 – 3 bank stosuje wartości LGD określone w §88 i 89 oraz współczynniki konwersji określone w § 118 pkt.1 - 4 .

11. Niezależnie od ust. 10., w przypadku wszystkich ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1 – 3 za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 oraz art.128d ust.1 ustawy – Prawo bankowe, bank może stosować własne oszacowania LGD oraz współczynników konwersji, zgodnie z § 8 ust. 2 – 6 uchwały oraz § 124-261 niniejszego załącznika.

12. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych oraz ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 6 obliczane są zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

13. Jeżeli ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania spełniają kryteria określone w § 86 - 87 załącznika nr 4 do uchwały, a bank posiada

informacje na temat wszystkich ekspozycji bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, bank analizuje wspomniane ekspozycje bazowe, aby obliczyć kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku.

14. Jeżeli bank nie spełnia warunków pozwalających na stosowanie wobec ekspozycji z tytułu jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania metod określonych w niniejszym załączniku, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są zgodnie z następującymi metodami:

- 1) w przypadku ekspozycji należących do klasy ekspozycji wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 5, zgodnie z metodą określoną w § 47-50. Jeżeli bank nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami z tytułu kapitałowych papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na regulowanym rynku kapitałowych papierów wartościowych, ekspozycjami z tytułu papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na giełdzie a innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jak inne ekspozycje kapitałowe,
- 2) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych, stosuje się metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały, z zastrzeżeniem następujących zmian:
 - a) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu, wyższemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku od stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji,
 - b) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150 %, przypisuje się wagę ryzyka równą 200 %.

15. Jeżeli ekspozycje w formie jednostek instytucji zbiorowego inwestowania nie spełniają kryteriów określonych w § 86 - 87 załącznika nr 4 do uchwały, a bank nie posiada informacji o wszystkich ekspozycjach bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, bank analizuje wspomniane ekspozycje bazowe oraz oblicza kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat zgodnie z metodami określonymi w części § 47-50. Jeżeli bank nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami z tytułu kapitałowych papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na regulowanym rynku kapitałowych papierów wartościowych, ekspozycjami z tytułu papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na giełdzie a innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jak inne ekspozycje kapitałowe. Do tych celów ekspozycjom innym niż kapitałowe przypisuje się do jednej z klas (ekspozycje z tytułu kapitałowych papierów wartościowych niedopuszczonych do obrotu na regulowanym rynku kapitałowych papierów wartościowych, ekspozycjami z tytułu papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na giełdzie lub inne ekspozycje kapitałowe) określonych w § 47 i 48, zaś nieznanne ekspozycje zalicza się do klasy innych ekspozycji kapitałowych.

§14. Niezależnie od postanowień § 13 ust. 15, bank może sam dokonywać obliczeń lub polegać na obliczeniach i sprawozdaniach innego podmiotu, średnich kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w oparciu o ekspozycje bazowe instytucji zbiorowego inwestowania, zgodnie z następującymi metodami, upewniwszy się, co do poprawności obliczeń i sprawozdań:

- 1) w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 5, zgodnie z metodą określoną w §47-51. Jeżeli bank nie jest w stanie w tym celu dokonać rozróżnienia między ekspozycjami w papierach kapitałowych niepublicznych, ekspozycjami w

giełdowych papierach wartościowych i innymi ekspozycjami kapitałowymi, traktuje takie ekspozycje jako inne ekspozycje kapitałowe,

2) w przypadku wszystkich innych ekspozycji bazowych, stosuje się metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały, z zastrzeżeniem następujących zmian:

- a) ekspozycjom przypisuje się odpowiednią klasę oraz nadaje się wagę ryzyka odpowiadającą następnemu, wyższemu w kolejności stopniowi jakości kredytowej w stosunku od stopnia, który zostałby normalnie przypisany danej ekspozycji,
- b) ekspozycjom związanym z wyższymi stopniami jakości kredytowej, którym normalnie przypisano by wagę ryzyka równą 150 %, przypisuje się wagę ryzyka równą 200 %.

§ 15.1. Kwoty oczekiwanych strat ekspozycji należących do klas wymienionych w § 6 ust. 1, pkt 1 – 5, są obliczane zgodnie z metodami określonymi w § 65-75.

2. Obliczenia kwot oczekiwanych strat, o których mowa w § 15 ust. 1, opierają się na tych samych parametrach wejściowych PD, LGD oraz wartości ekspozycji, jakie są stosowane do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem. W przypadku ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania, a bank stosuje własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), oczekiwana strata (EL) odpowiada, dokonane przez bank zgodnie z § 212, najlepszemu oszacowaniu oczekiwanej straty dla ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania (EL_{BE}),.

3. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji sekurytyzowanych obliczane są zgodnie z załącznikiem nr 18 do uchwały.

4. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji należących do klasy wymienionej w § 6 ust. 1, pkt 7 wynoszą zero.

5. Kwoty oczekiwanych strat w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności obliczane są zgodnie z metodami określonymi w § 57-59.

6. Kwoty oczekiwanych strat w przypadku ekspozycji wymienionych w § 13 ust. 13 i 14 obliczane są zgodnie z metodami określonymi w § 65-75.

§ 16.1. W § 17-79 zostały określone szczegółowe zasady obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat.

2. W § 80-108 zostały określone zasady wyznaczania parametrów prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) oraz terminu zapadalności (M).

3. W § 109-123 zostały określone zasady wyznaczania wartości ekspozycji.

4. W § 124-261 zostały określone minimalne wymagania dla stosowania metody wewnętrznych ratingów.

projekt

Część II. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat

Księga 1. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka kredytowego

Tytuł 1. Ekspozycje ważone ryzykiem wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

Dział 1. Zasady ogólne

§ 17. Z zastrzeżeniem przepisów § 23-33, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja (R)} = 0,12 \cdot \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} + 0,24 \cdot \left[1 - \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} \right]$$

$$\text{Współczynnik terminu zapadalności (b)} = (0,11852 - 0,05478 \cdot \ln(PD))^2$$

Waga ryzyka (RW) =

$$\left[LGD \cdot N \left(\sqrt{\frac{1}{1-R}} \cdot N^{-1}(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot N^{-1}(0,999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot \frac{1 + (M - 2,5) \cdot b}{1 - 1,5 \cdot b} \cdot 12,5 \cdot 1,06,$$

gdzie $N(x)$ oznacza dystrybuantę standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym (tj. prawdopodobieństwo, że wartość zmiennej losowej o rozkładzie normalnym ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsza lub równa x), $N^{-1}(z)$ oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym, a termin zapadalności (M) wyrażony jest w latach.

§ 18. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, obliczonej zgodnie z § 17 oraz wartości ekspozycji.

§ 19. Jeżeli PD równa się 0, to RW wynosi 0

§ 20. Jeżeli PD równa się 1, to:

- 1) w odniesieniu do ekspozycji dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania i względem których bank stosuje wartości LGD zgodnie z §88 i 89, RW wynosi 0,
- 2) w odniesieniu do ekspozycji dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania i względem których bank stosuje własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), RW wynosi $\max\{0; 12,5x(LGD - EL_{BE})\}$, przy czym parametr EL_{BE} , szacowany przez bank, stanowi najlepsze oszacowanie wysokości oczekiwanych strat na ekspozycjach, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania, a zarówno LGD , jak i EL_{BE} wyznaczane są zgodnie z §212 .

§ 21. Kwotę ważoną ryzykiem dla każdej ekspozycji, która spełnia wymagania określone w § 27 załącznika nr 17 do uchwały i § 43 załącznika nr 17 do uchwały, można skorygować według następującego wzoru:

kwota ekspozycji ważona ryzykiem = $RW \times \text{wartość ekspozycji} \times (0,15 + 160 \times PD_{pp})$,

przy czym PD_{pp} oznacza PD dostawcy ochrony.

§ 22. Parametr RW, o którym mowa w § 21, oblicza się przy użyciu odpowiedniego wzoru na wagę ryzyka określonego w § 17-20 dla ekspozycji, PD dłużnika i LGD porównywalnej ekspozycji bezpośredniej wobec dostawcy ochrony. Czynniki terminu zapadalności (b) oblicza się przy użyciu niższej spośród dwóch wartości: PD dostawcy ochrony i PD dłużnika.

§ 23.1. W celu obliczenia wagi ryzyka dla ekspozycji wobec przedsiębiorcy, którego całkowita roczna wartość sprzedaży w ujęciu skonsolidowanym dla grupy kapitałowej, której częścią jest ten przedsiębiorca nie przekracza równowartości w złotych kwoty 50 000 000 euro, bank może skorzystać z poniższego wzoru korelacji.

$$\text{Korelacja } R = 0,12 \cdot \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} + 0,24 \cdot \left[1 - \frac{1 - \exp(-50 \cdot PD)}{1 - \exp(-50)} \right] - 0,04 \cdot \left(1 - \frac{S - 5}{45} \right),$$

gdzie S oznacza wyrażoną w milionach euro (w celu podstawienia do wzoru) równowartość kwoty całkowitej sprzedaży rocznej i spełnia zależność:

$$5 \leq S \leq 50$$

Wartość sprzedaży niższa niż kwota równowartości w złotych 5 000 000 euro jest traktowana jako kwota równowartości 5 000 000 euro. W przypadku nabytych wierzytelności całkowita sprzedaż roczna jest równa średniej wartości sprzedaży w puli ważonej wartością indywidualnych ekspozycji z puli. Przez pulę należy rozumieć określony przez bank zbiór wierzytelności.

2. Równowartości kwoty całkowitej sprzedaży, o których mowa ust. 1 oblicza się według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu sporządzenia sprawozdania grupy kapitałowej, której częścią jest przedsiębiorca, o którym mowa w ust.1.

§ 24. Bank zastępuje całkowitą roczną wartość sprzedaży grupy kapitałowej, o której mowa w ust.2, całkowitą sumą bilansową, jeżeli suma bilansowa jest bardziej miarodajnym wskaźnikiem wielkości firmy, niż całkowita roczna wartość sprzedaży.

Dział 2. Ekspozycje z tytułu kredytowania specjalistycznego

§ 25. W przypadku ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym, jeżeli bank nie jest w stanie wykazać, że jego oszacowania PD spełniają wymogi minimalne określone w § 190-204, bank przypisuje im wagi ryzyka zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1

Rezydualny termin zapadalności	kategoria 1	kategoria 2	Kategoria 3	kategoria 4	kategoria 5
poniżej 2,5 roku	50%	70%	115%	250%	0%
2,5 roku lub więcej	70%	90%	115%	250%	0%

§ 26. W odniesieniu do ekspozycji wymienionych w § 25, bank może stosować następujące preferencyjne wagi ryzyka:

- 1) 50 % względem ekspozycji, które należą do kategorii 1, a których rezydualny termin zapadalności przekracza 2,5 roku,
- 2) 70 % względem ekspozycji, które należą do kategorii 2, a których rezydualny termin zapadalności przekracza 2,5 roku.

projekt

§ 27. Bank może stosować preferencyjne wagi ryzyka, o których mowa w § 26 pod warunkiem, że wystąpi z wnioskiem oraz uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego.

§ 28. Wniosek, o którym mowa w § 27, zawiera:

- 1) informacje wskazujące, że standardy polityki kredytowej banku względem ekspozycji, których dotyczy wnioski, są odpowiednio wysokie,
- 2) opis profilu ryzyka ekspozycji, których dotyczy wnioski, wskazujące, że profil ten jest na tyle korzystny, że uzasadnia stosowanie preferencyjnych wag ryzyka.

§ 29.1. Przypisując wagi ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym, bank uwzględnia co najmniej następujące czynniki:

- 1) kondycja finansowa,
- 2) otoczenie polityczne i prawne,
- 3) charakterystyka transakcji lub aktywów,
- 4) kondycja sponsora i dewelopera, w tym strumień przychodów z tytułu partnerstwa publiczno-prywatnego
- 5) pakiet zabezpieczający (*security package*).

2. Przypisując wagi ryzyka, bank uwzględnia charakter kredytowania specjalistycznego, wyróżniając następujące rodzaje kredytowania określone szczegółowo w § 1 – 4 załącznika nr 22 do uchwały:

- 1) finansowanie projektów,
- 2) nieruchomości przychodowe,
- 3) finansowanie obiektów,
- 4) finansowanie towarów.

3. Przypisując wagi ryzyka, bank dokonuje przypisania ekspozycji do kategorii ryzyka określonych w tabeli 1 z uwzględnieniem zasad określonych w załączniku nr 22 do uchwały.

Dział 3. Ekspozycje z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców

§ 30. W odniesieniu do nabytych wierzytelności przedsiębiorców bank musi spełniać wymagania minimalne, określone w § 237-241. W odniesieniu do nabytych wierzytelności przedsiębiorców bank może korzystać ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji detalicznych, określonych w § 124-261, o ile spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) nabyte wierzytelności przedsiębiorców, poza wymaganiami określonymi w § 237-241, spełniają dodatkowo warunki określone w § 42.
- 2) korzystanie ze standardów kwantyfikacji ryzyka dla ekspozycji przedsiębiorców, zgodnie z przepisami § 124-261 byłoby nadmiernie uciążliwe dla banku.

§ 31. W przypadku nabytych wierzytelności przedsiębiorców, zwrotne rabaty przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązania, strat spowodowanych ryzykiem rozmycia lub z tytułu obu rodzajów strat, bank może traktować jak pozycje pierwszej straty w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, dla których wagi ryzyka bank wyznacza w oparciu o przepisy załącznika nr 18 do uchwały.

§ 32. W przypadku, gdy bank dostarcza ochronę kredytową dla koszyka ekspozycji i gdy według warunków tej ochrony *n*-te niewykonanie zobowiązania dotyczącego ekspozycji

projekt

uruchamia płatność, a takie zdarzenie kredytowe oznacza rozwiązanie umowy stanowiącej podstawę ekspozycji – wówczas produktowi takiemu przypisuje się wagi ryzyka określone w załączniku nr 15, § 4 oraz § 10 - 12 oraz załączniku nr 18, § 19 - 31 do uchwały, o ile posiada on zewnętrzną ocenę jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej.

§ 33. Jeżeli produkt, o którym mowa w §32 nie posiada oceny jakości kredytowej nadanej przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, wówczas wagi ryzyka ekspozycji z koszyka ekspozycji są sumowane, z wyłączeniem $n-1$ ekspozycji, dopóki suma kwot oczekiwanych strat pomnożona przez 12,5 oraz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nie osiągnie wartości nominalnej ochrony z tytułu kredytowego instrumentu pochodnego, pomnożonej przez 12,5. Nieujęte w kumulacji $n-1$ ekspozycji określa się przyjmując, że są to takie ekspozycje, które cechuje niższa kwota ważona ryzykiem niż kwota ważona ryzykiem dowolnej ekspozycji ujętej w kumulacji.

Tytuł 2. Ekspozycje detaliczne

§ 34. Z zastrzeżeniem przepisów §37-41, ważone ryzykiem kwoty ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

$$\text{Korelacja } R = 0,03 \cdot \frac{1 - \exp(-35 \cdot PD)}{1 - \exp(-35)} + 0,16 \cdot \left[1 - \frac{1 - \exp(-35 \cdot PD)}{1 - \exp(-35)} \right],$$

$$\text{Waga ryzyka } RW = \left[LGD \cdot N \left(\sqrt{\frac{1}{1-R}} \cdot N^{-1}(PD) + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot N^{-1}(0,999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot 12,5 \cdot 1,06,$$

gdzie $N(x)$ oznacza dystrybuantę standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym (tj. prawdopodobieństwo, że wartość zmiennej losowej o rozkładzie normalnym ze średnią zero i wariancją 1 jest mniejsza lub równa x). $N^{-1}(z)$ oznacza odwrotność dystrybuanty standaryzowanej zmiennej losowej o rozkładzie normalnym .

§ 35. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, obliczonej zgodnie z §34 oraz wartości ekspozycji.

§ 36. Dla parametru PD równego 1 (ekspozycja, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania), parametr RW wynosi: $\max \{0; 12,5 \times (LGD - EL_{BE})\}$, przy czym parametr EL_{BE} , szacowany przez bank, stanowi możliwie najlepsze oszacowanie wysokości oczekiwanych strat na ekspozycji, dla której zaszło niewykonanie zobowiązania, a zarówno LGD, jak i EL_{BE} wyznaczane są zgodnie z §212.

§ 37. Kwotę ważoną ryzykiem dla ekspozycji wobec małych i średnich przedsiębiorców, o których mowa w §6 ust. 4, która to ekspozycja spełnia wymagania określone w w § 27 załącznika nr 17 do uchwały i § 43 załącznika nr 17 do uchwały, można obliczać zgodnie z §21.

§ 38. W przypadku ekspozycji detalicznych zabezpieczonych na nieruchomościach korelacja (R) równa 0,15 zastępuje wartość wynikającą ze wzoru na korelację w §34.

§ 39. W przypadku odnawialnych ekspozycji detalicznych określonych w §40 pkt 1-5 wartość korelacji (R) równa 0,04 zastępuje wartość wynikającą ze wzoru na korelację w §34 .

§ 40. Ekspozycje, z zastrzeżeniem §41, uznaje się za odnawialne ekspozycje detaliczne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) są to ekspozycje wobec osób fizycznych,

2) ekspozycje są odnawialne, niezabezpieczone oraz w zakresie, w jakim są niewykorzystane, są natychmiastowo i bezwarunkowo odwoływalne przez bank, przy czym:

a) ekspozycje odnawialne oznaczają ekspozycje, w przypadku których wartości ekspozycji wobec klientów mogą ulegać wahaniom w zależności od ich decyzji, co do zaciągania i spłacania kredytu do wysokości limitu określonego przez bank,

b) niewykorzystane linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają bankowi odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta i kwestii z tym związanych,

3) maksymalna wysokość ekspozycji wobec jednej osoby fizycznej w subportfelu wynosi równowartość w złotych kwoty 50 000 euro, obliczonej według średniego kursu ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski obowiązującego w dniu sporządzenia sprawozdania,

4) bank potrafi wykazać, że wykorzystanie wartości korelacji zawartej w §39 ogranicza się do portfeli, które wykazują niską zmienność stóp straty w porównaniu ze średnim poziomem stóp strat, w szczególności w przedziale niskich wartości PD,

5) przypisanie danej podklasy ekspozycji do odnawialnych ekspozycji detalicznych jest zgodne z charakterystyką ryzyka danej podklasy.

§ 41. Bank może do kategorii odnawialnych ekspozycji detalicznych zaliczyć zabezpieczone linie kredytowe, powiązane z rachunkiem oszczędnościowo–rozliczeniowym, przy czym w takim przypadku bank nie może uwzględniać w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) kwot przewidywanych do odzyskania z zabezpieczenia.

§ 42. Nabyte wierzytelności mogą być traktowane, jak ekspozycje detaliczne, jeżeli spełniają wymogi minimalne określone w §237-241 oraz następujące warunki:

1) bank nabył wierzytelności od niepowiązanej kapitałowo lub organizacyjnej strony trzeciej, a jego ekspozycja wobec dłużnika wierzytelności z tytułu nabytej wierzytelności nie obejmuje żadnych ekspozycji inicjowanych bezpośrednio lub pośrednio przez ten bank,

2) nabycie wierzytelności odbywa się na warunkach komercyjnych obowiązujących sprzedającego i dłużnika, w konsekwencji nabycie ekspozycji wewnątrzgrupowych oraz ekspozycji rozliczanych za pomocą kont przeciwstawnych firm, które handluje między sobą, nie spełnia tego wymogu,

3) bank, który nabywa wierzytelności, ma prawo do wszelkich wpływów z tytułu nabytych wierzytelności lub do określonej proporcji wpływów,

4) portfel nabytych wierzytelności jest należycie zdywersyfikowany.

§ 43. W przypadku nabytych wierzytelności, traktowanych, jak ekspozycje detaliczne, rabaty zwrotne przy zakupie, zabezpieczenie lub gwarancje częściowe stanowiące ochronę pierwszej straty z tytułu niewykonania zobowiązań czy rozmycia, lub z tytułu obu tych rodzajów strat, bank może traktować jak pozycje pierwszej straty w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnych, w oparciu o przepisy załącznika nr 18 do uchwały.

§ 44. W przypadku mieszanej puli nabytych wierzytelności detalicznych, gdzie bank nabywający nie jest w stanie oddzielić ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach i odnawialnych ekspozycji detalicznych od innych ekspozycji detalicznych, stosuje się funkcję wagi ryzyka dla ekspozycji detalicznych skutkującą najwyższymi wymogami kapitałowymi.

Tytuł 3. Ekspozycje w papierach kapitałowych

Dział 1. Zasady ogólne

§ 45. Bank może korzystać z różnych metod w odniesieniu do różnych portfeli kapitałowych papierów wartościowych, jeżeli do celów zarządzania ryzykiem, korzysta wewnątrz z różnych metod, przy czym w przypadku wykorzystywania różnych metod ich wybór musi być konsekwentny i nie może wynikać z dążenia do arbitrażu regulacyjnego.

§ 46. Niezależnie od przepisów §45 bank może ujmować ekspozycje kapitałowe wobec przedsiębiorstw pomocniczych usług bankowych zgodnie z zasadami traktowania klasy ekspozycji określonej w §6 ust.1 pkt.7.

Dział 2. Uproszczona metoda ważenia ryzykiem

§ 47. Ustala się następujące wagi ryzyka:

- 1) 190 % dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w należycie zdywersyfikowanych portfelach,
- 2) 290% dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych,
- 3) 370% dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

§ 48. Kwota ekspozycji ważona ryzykiem jest równa iloczynowi wagi ryzyka, ustalonej zgodnie z §47 oraz wartości ekspozycji.

§ 49. Krótkie pozycje bilansowe i instrumenty pochodne w portfelu bankowym mogą kompensować długie pozycje w zakresie tych samych ekspozycji kapitałowych, pod warunkiem, że instrumenty te zostały jednoznacznie desygnowane jako instrumenty zabezpieczające określone ekspozycje kapitałowe, oraz że będą pełnić funkcję zabezpieczenia jeszcze przez co najmniej rok.

§ 50. Krótkie pozycje inne, niż wymienione w §49 traktuje się jak pozycje długie, przy czym odpowiednią wagę ryzyka stosuje się do wartości bezwzględnej każdej pozycji. W przypadku pozycji o niedopasowanych terminach zapadalności stosuje się metodę dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw, zgodnie z §96

§ 51. Bank może uznać nierzeczywiste zabezpieczenie ryzyka kredytowego, uzyskane dla ekspozycji w papierach kapitałowych, zgodnie z metodami określonymi w § 2, 4, 5 – 7 załącznika nr 17 do uchwały.

Dział 3. Metoda oparta na PD/LGD

§ 52. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzorów określonych w §34-36, przy czym jeżeli bank nie posiada wystarczających informacji, by skorzystać z definicji niewykonania zobowiązania określonej w §171-179, wagi ryzyka należy przemnożyć przez współczynnik równy 1,5.

§ 53. Na poziomie indywidualnej ekspozycji suma kwoty oczekiwanych strat pomnożona przez 12,5 oraz kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem nie przekracza wartości ekspozycji pomnożonej przez 12,5.

§ 54. Bank może uznać nierzeczywiste zabezpieczenie ryzyka kredytowego uzyskane dla ekspozycji w papierach kapitałowych zgodnie z metodami określonymi w § 2, 4, 5 – 7 załącznika nr 17 do uchwały

§ 55. Do celów §54 stosuje się następujące wartości parametru LGD:

projekt

- 1) 90 % dla ekspozycji wobec dostawcy instrumentu zabezpieczającego,
- 2) 65 % dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach.

§ 56. Do celów §54 wartość M wynosi 5 lat.

Dział 4. Metoda modeli wewnętrznych

§ 57. Kwoty ekspozycji ważone ryzykiem stanowią potencjalną stratę banku z tytułu ekspozycji kapitałowych, obliczoną z wykorzystaniem wewnętrznych modeli wartości zagrożonej, pomnożoną przez 12,5. Potencjalna strata banku z tytułu ekspozycji kapitałowych równa się wyznaczonej przez model, na podstawie długoterminowej próby i przy założonym jednostronnym przedziale ufności 99 %, stracie w odniesieniu do różnicy pomiędzy kwartalnymi stopami zwrotu z ekspozycji a odpowiednią stopą wolną od ryzyka,

§ 58. Ważone ryzykiem kwoty indywidualnych ekspozycji nie są niższe od sumy minimalnych kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wymaganych w ramach metody opartej na PD/LGD, oraz odpowiadających im kwot oczekiwanych strat pomnożonych przez 12,5 i obliczonych na podstawie wartości PD określonych w §105 pkt 1 oraz odpowiednich wartości LGD określonych w §106-107.

§ 59. Bank może uznać ochronę kredytową nierzeczywistą, uzyskaną dla ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych, zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały.

Tytuł 4. Ekspozycje dla aktywów innych niż ekspozycje kredytowe

§ 60. Z zastrzeżeniem §61 kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według wzoru:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = 100% x wartość ekspozycji.

§ 61. Jeżeli ekspozycja stanowi wartość rezydualną umowy leasingu, kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem w danym roku należy wyznaczyć w następujący sposób:

Kwota ekspozycji ważona ryzykiem = $1/t \times 100\%$ x wartość ekspozycji,

gdzie t oznacza liczbę lat do końca obowiązywania umowy leasingu.

Księga 2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności

§ 62. Wagi ryzyka dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorstw oraz wierzytelności detalicznych oblicza się według wzoru określonego w §34-36.

§ 63. Wartości PD i LGD określa się zgodnie z § 80 - 108, wartość ekspozycji określa się zgodnie z §109 - 123, a wartość M wynosi 1 rok.

§ 64. Jeżeli bank wykaże, że ryzyko rozmycia jest nieznaczne, nie musi być ono uwzględniane.

Księga 3. Obliczanie kwot oczekiwanych strat

Tytuł 1. Zasady ogólne

§ 65. O ile nie wskazano inaczej, wartości PD i LGD określa się zgodnie z § 80 - 108, natomiast wartość ekspozycji określa się zgodnie z § 109 - 123.

§ 66. Współczynnik oczekiwanych strat (EL) oznacza ułamek, którego:

projekt

- 1) licznik stanowi kwota oczekiwanej straty na ekspozycji w związku z potencjalnym niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta lub wartości rozmycia w skali jednego roku,
- 2) mianownik stanowi kwota ekspozycji w chwili stwierdzenia niewykonania zobowiązania.

Tytuł 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych

§ 67. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji i rządów i banków centralnych oraz ekspozycji detalicznych oblicza się według wzorów:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = PD × LGD,

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji.

§ 68. Dla celów §67, w przypadku ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania (PD równe 1), o ile bank stosuje własne oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), parametr EL odpowiada EL_{BE} , najlepszemu oszacowaniu oczekiwanych strat dla ekspozycji obciążonych niewykonaniem zobowiązania, wyznaczonemu zgodnie z §212 .

§ 69. Parametr EL dla ekspozycji objętych traktowaniem opisanym w §21 wynosi 0.

Tytuł 3. Ekspozycje związane z kredytowaniem specjalistycznym

§ 70. Do ekspozycji związanych z kredytowaniem specjalistycznym, którym, bank przypisuje wagi ryzyka według metod określonych w §25-33, stosuje się wartości EL zgodnie z tabelą 2.

Tabela 2

Rezydualny termin zapadalności	kategoria 1	kategoria 2	kategoria 3	kategoria 4	kategoria 5
Poniżej 2,5 roku	0%	0,4%	2,8%	8%	50%
2,5 roku lub więcej	0,4%	0,8%	2,8%	8%	50%

§ 71. Jeżeli bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w §27, wartość parametru EL wynosi:

- 1) 0% dla ekspozycji należących do kategorii 1,
- 2) 0,4% dla ekspozycji należących do kategorii 2 .

Tytuł 4. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych

§ 72. Jeżeli kwoty ekspozycji warte ryzykiem oblicza się zgodnie z §47-51, kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych mogą być obliczane według wzoru:

Kwota oczekiwanych strat = EL × wartość ekspozycji,

przy czym ustala się następujące wartości współczynnika oczekiwanych strat (EL):

projekt

- 1) 0,8% dla ekspozycji w papierach kapitałowych niepublicznych (private equity) w należycie zdywersyfikowanych portfelach,
- 2) 0,8% dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych,
- 3) 2,4% dla wszystkich innych ekspozycji kapitałowych.

§ 73. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z §57-59, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych oblicza się według wzorów:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = $PD \times LGD$,

Kwota oczekiwanych strat = $EL \times$ wartość ekspozycji.

§ 74. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się zgodnie z §52-56, wówczas kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji w papierach kapitałowych wynoszą 0 %.

Tytuł 5. Kwoty oczekiwanych strat dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności

§ 75.1 Kwoty oczekiwanych strat z tytułu ryzyka rozmycia w odniesieniu do nabytych wierzytelności oblicza się według wzoru:

Współczynnik oczekiwanych strat (EL) = $PD \times LGD$,

Kwota oczekiwanych strat = $EL \times$ wartość ekspozycji.

2. Jeżeli bank wykaże, że ryzyko rozmycia jest nieznaczne, nie musi być ono uwzględniane w wyliczeniach kwot oczekiwanych strat.

Księga 4. Traktowanie kwot oczekiwanych strat

§ 76. Kwoty oczekiwanych strat, obliczane zgodnie z metodami określonymi w §67-71 oraz §75, odejmuje się od sumy korekt wartości i rezerw dotyczących przedmiotowych ekspozycji.

§ 77. Dyskonto z tytułu nabytych ekspozycji bilansowych, obciążonych w momencie nabycia niewykonaniem zobowiązania określonym w §109, traktuje się w ten sam sposób, co korekty wartości.

§ 78. Kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji sekurytyzowanych nie są ujmowane w omawianych obliczeniach.

§ 79. Korekty wartości i rezerwy dotyczące ekspozycji sekurytyzowanych nie są ujmowane w obliczeniach, o których mowa w §76.

Część III. Wartości parametrów PD, LGD oraz M

Księga 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

Tytuł 1. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 80. Wartość PD w przypadku ekspozycji wobec przedsiębiorców lub banków wynosi co najmniej 0,03 %.

§ 81. W przypadku nabytych wierzytelności przedsiębiorców, w przypadku których bank nie jest w stanie wykazać, że jego oszacowania wartości PD spełniają wymogi minimalne określone w § 124 - 261, wartości PD określa się zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) w przypadku ekspozycji uprzywilejowanych z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców wartość PD określa się jako iloraz oszacowanej przez bank wartości EL i wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla tych wierzytelności,
- 2) w przypadku ekspozycji podporządkowanych z tytułu nabytych wierzytelności przedsiębiorców, wartość PD określa się jako oszacowaną przez bank wartość EL, przy

czym dopuszcza się zastosowanie oszacowanej wartości PD, jeżeli bank ma zgodę na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji wobec przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 82. Wartość PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, wynosi 100%.

§ 83. Przy ustalaniu PD bank może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 84. Bank, który korzysta z własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD), może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, korygując wartości PD zgodnie z przepisami §91

§ 85. W odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców wartość PD jest równa oszacowanej dla ryzyka rozmycia wartości EL, przy czym bank może zastosować własne oszacowania PD, jeżeli ma pozwolenie na korzystanie z własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL z tytułu ryzyka rozmycia dla nabytych wierzytelności przedsiębiorstw.

§ 86. W odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorstw, przy ustalaniu PD, bank może uwzględnić nierzeczywiste zabezpieczenie kredytowe, zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 87. Bank, który korzysta z własnych oszacowań LGD w odniesieniu do ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców, może uwzględnić ochronę nierzeczywistą w drodze dopasowania PD zgodnie z przepisami §91.

Tytuł 2. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§88 Przy ustalaniu LGD banki mogą uwzględnić ochronę kredytową rzeczywistą i nierzeczywistą, zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 89. Z uwzględnieniem przepisów §88, bank stosuje następujące wartości LGD:

- 1) 45% dla ekspozycji uprzywilejowanych bez uznanego zabezpieczenia,
- 2) 75% dla ekspozycji podporządkowanych bez uznanego zabezpieczenia,
- 3) obligacjom zabezpieczonym, określonym w § 76 - 80 załącznika nr 4 do uchwały można przypisać LGD równe 12,5%,
- 4) do dnia 31 grudnia 2010 r. obligacjom zabezpieczonym, o którym mowa w pkt.3, można przypisać LGD równe 11,25% w następujących przypadkach:
 - a) aktywa zabezpieczające obligacje, określone w § 77 pkt 1 - 3 załącznika nr 4 do uchwały, kwalifikują się do stopnia 1 w skali oceny jakości kredytowej, zgodnie z przepisami tego załącznika,
 - b) w przypadku gdy, aktywa określone w § 77 pkt 4 i 5 załącznika nr 4 do uchwały stanowią zabezpieczenie, odpowiednie górne limity, o których mowa w każdym z tych punktów, wynoszą 10% nominalnej kwoty wyemitowanych obligacji,
 - c) aktywa określone w § 77 pkt 6 załącznika nr 4 do uchwały nie stanowią zabezpieczenia,

d) zabezpieczone obligacje podlegają ocenie ryzyka kredytowego wyznaczonej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, a instytucja ta umieszcza je w najwyższej kategorii oceny ryzyka kredytowego przyznawanego przez tę instytucję.

5) 45% dla uprzywilejowanych, nabytych wierzytelności przedsiębiorców, gdy bank nie jest w stanie wykazać, że oszacowanie wartości PD spełniają minimalne wymagania określone w § 124 - 261,

6) 100% dla podporządkowanych, nabytych wierzytelności przedsiębiorców, gdy bank nie jest w stanie wykazać, iż oszacowania wartości PD spełniają minimalne wymagania określone w § 124 - 261,

7) 75% dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 90. Niezależnie od przepisów §88 i 89, dla ryzyka rozmycia i ryzyka kredytowego bank może oszacować wartość LGD względem nabytych wierzytelności przedsiębiorców, jeżeli ma zgodę na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji przedsiębiorców oraz może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców.

§ 91. Niezależnie od przepisów §88 i 89, jeżeli bank uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na korzystanie z własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, wówczas można uwzględnić nierzeczywistą ochronę kredytową, korygując szacunkowe wartości PD lub LGD zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 124 - 261 i na podstawie posiadanej zgody. Bank nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej, bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.

§ 92. Niezależnie od §88 i 89 i §91 współczynnik LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony jest dla celów §21-22 równy współczynnikowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi albo względem gwaranta albo dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne informacje i struktura gwarancji wskazywałaby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

Tytuł 3. Termin zapadalności (M)

§ 93.1. Bank, posiadający zezwolenie na korzystanie z własnych oszacowań współczynników LGD i współczynników konwersji dla ekspozycji wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, z zastrzeżeniem przepisów §94-96, oblicza wartość M dla każdej z tych ekspozycji zgodnie z ust. 2 – 6, przy czym w żadnym przypadku wartość M nie przekracza 5 lat.

2. Dla instrumentu posiadającego harmonogram przepływu środków pieniężnych, M oblicza się według wzoru:

$$M = \max \left(1; \min \left(\frac{\sum_t t \cdot CF_t}{\sum_t CF_t}; 5 \right) \right)$$

gdzie CF_t oznacza przepływy środków pieniężnych (kwota główna, odsetki i prowizje) należnych zgodnie z umową ze strony dłużnika w okresie t.

3. Dla transakcji pozabilansowych objętych ramową umową o kompensowaniu zobowiązań M jest równe średniowazonemu, rzeczywistemu terminowi zapadalności ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok; do ważenia terminu zapadalności używa się kwot nominalnych ekspozycji,

4. Dla ekspozycji z tytułu całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji pozabilansowych określonych w § 71 załącznika nr 2 do uchwały oraz całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, objętych ramową umową o kompensowaniu zobowiązań, M jest równe średniowazonemu, rzeczywistemu terminowi zapadalności ekspozycji, przy czym M wynosi co najmniej 10 dni; do ważenia terminu zapadalności używa się wartości nominalnych transakcji,

5. Jeżeli bank posiada zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie własnych oszacowań PD dla nabytych wierzytelności przedsiębiorców, wówczas w odniesieniu do kwot wykorzystanych, M jest równe średniowazonemu terminowi zapadalności wierzytelności nabytych, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni. Do ważenia terminu zapadalności bank używa się wartości ekspozycji z tytułu nabytych wierzytelności. Tę samą wartość M bank stosuje do kwot niewykorzystanych w ramach instrumentu zatwierdzonej linii zakupu wierzytelności pod warunkiem, że instrument ten zawiera skuteczne zobowiązania umowne, mechanizmy uruchamiania przedterminowego wykupu lub inne mechanizmy chroniące nabywający bank przed znacznym pogorszeniem jakości przyszłych wierzytelności, do nabycia których jest zobowiązany w okresie ważności instrumentu. W innym przypadku, M dla kwot niewykorzystanych oblicza się jako sumę najdłuższego terminu zapadalności potencjalnej wierzytelności w ramach umowy zakupu i terminu zapadalności instrumentu zakupu, przy czym M wynosi co najmniej 90 dni.

6. W przypadku każdego innego instrumentu niż te wymienione w § 93 lub jeżeli bank nie może obliczyć wartości M zgodnie z ust. 2, M jest równe maksymalnej liczbie lat pozostających dłużnikowi do pełnego wywiązania się ze zobowiązań umownych, przy czym M wynosi co najmniej 1 rok.

7. W przypadku banku, który przy obliczaniu wartości ekspozycji stosuje metodę modeli wewnętrznych, określoną w § 34 - 73 załącznika nr 16 do uchwały, gdy termin zapadalności najdłuższej obowiązującej spośród wszystkich umów objętych pakietem kompensowania (*netting set*) jest dłuższy niż jeden rok, wartość M wyznacza się zgodnie z następującym wzorem:

$$M = \text{MIN} \left(\frac{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k * \Delta tk * df_k + \sum_{tk > 1 \text{ year}}^{maturity} EE_k * \Delta tk * df_k}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k * \Delta tk * df_k}; 5 \right)$$

gdzie df oznacza nieobarczony ryzykiem czynnik dyskontowy dla okresu tk, natomiast pozostałe symbole zdefiniowane są w § 34 - 73 załącznika nr 16 do uchwały.

8. Niezależnie od postanowień ust. 7, bank który stosuje metodę modeli wewnętrznych do obliczania jednostronnej korekty wyceny kredytowej (CVA), może za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe, stosować parametr efektywnego czasu trwania kredytu, którego wartość liczona jest przy użyciu modelu jako M.

9. Formułę określoną w ust. 2 stosuje się, z zastrzeżeniem §94, do pakietów kompensowania, w których wszystkie umowy posiadają pierwotny termin zapadalności krótszy niż jeden rok,

10. Dla celów §21-22, M stanowi efektywny termin zapadalności ochrony kredytowej, nie krótszy jednak niż jeden rok.

11. O ile nie określono inaczej, M wynosi 0,5 roku dla ekspozycji z tytułu transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów oraz 2,5 roku dla pozostałych ekspozycji.

§ 94. Niezależnie od przepisów §93 ust. 2, 3, 5 i 6, M wynosi co najmniej 1 dzień dla:

- 1) całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji pozabilansowych określonych w § 15 załącznika nr 3 do uchwały,
- 2) całkowicie lub niemal całkowicie zabezpieczonych transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego,
- 3) transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów,

pod warunkiem, że umowy transakcji zawierają obowiązek codziennego uzupełniania zabezpieczenia kredytowego oraz dokonywania codziennej wyceny, a także zawierają postanowienia pozwalające na szybkie upłynnienie lub kompensowanie zabezpieczenia w razie niewykonania zobowiązań lub niezpełnienia zabezpieczenia.

§ 95 Dla ekspozycji krótkoterminowych określonych przez Komisję Nadzoru Bankowego, innych, niż wymienione w §94 i niewchodzących w zakres bieżącego finansowania dłużnika przez bank, M wynosi co najmniej jeden dzień, przy czym każdorazowo należy dokonać starannego sprawdzenia okoliczności danej transakcji.

§ 96. Niedopasowania terminów zapadalności uwzględnia się zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

Księga 2. Ekspozycje detaliczne

Tytuł 1. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 97. Wartość PD dla ekspozycji detalicznych wynosi co najmniej 0,03 %.

§ 98. Wartość PD dla dłużników, którzy nie wykonali swoich zobowiązań, lub w przypadku zastosowania podejścia opartego na zobowiązaniu, wartość PD dla ekspozycji, dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania wynosi 100 %.

§ 99. Dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności współczynnik PD jest równy oszacowaniom EL dotyczącym takiego ryzyka. Oszacowanie PD można zastosować, jeżeli bank może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności.

§ 100. Ochronę kredytową nieruchomości można uwzględnić, korygując wartości PD zgodnie z przepisami §102. Niniejszy przepis stosuje się, pod warunkiem zgodności z zasadami określonymi w § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały, do ryzyka rozmycia, jeśli bank nie stosuje własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD).

Tytuł 2. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 101.1. Bank dokonuje własnych oszacowań wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) na podstawie zgody Komisji Nadzoru Bankowego i zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w § 124 - 261.

2. Współczynnik LGD dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności wynosi 75 %. Oszacowanie strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) można zastosować, jeżeli bank może w wiarygodny sposób wyodrębnić wartości PD i LGD ze swoich oszacowań EL dla ryzyka rozmycia nabytych wierzytelności.

projekt

§ 102. Ochronę kredytową nierzeczywistą można uwzględnić jako wsparcie jednostkowe lub obejmujące całą pulę ekspozycji, korygując oszacowane PD lub LGD, zgodnie z wymogami minimalnymi określonymi w §228-229 i §233-236 i na podstawie zgody Komisji Nadzoru Bankowego. Bank nie przypisuje ekspozycjom zabezpieczonym gwarancjami takich skorygowanych wartości PD lub LGD, które powodowałyby, że skorygowana w ten sposób waga ryzyka byłaby niższa niż waga ryzyka porównywalnej, bezpośredniej ekspozycji wobec gwaranta.

§ 103. Niezależnie od §102, dla celów §37, współczynnik LGD porównywalnych ekspozycji bezpośrednich wobec dostawcy ochrony jest równy współczynnikowi LGD przypisanemu niezabezpieczonemu instrumentowi względem gwaranta albo względem dłużnika, w zależności od tego, czy dostępne informacje i struktura gwarancji wskazywałaby, że kwota do odzyskania w przypadku niewykonania zarówno przez gwaranta, jak i dłużnika zobowiązań w trakcie obowiązywania zabezpieczonej transakcji zależałaby od sytuacji finansowej odpowiednio gwaranta lub dłużnika.

Księga 3. Ekspozycje w papierach kapitałowych według metody opartej na PD/LGD

Tytuł 1. Prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD)

§ 104. Wartość PD określa się w oparciu o metody używane dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw.

§ 105. Stosuje się następujące minimalne wartości PD:

- 1) 0,09 % dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, gdzie inwestycja jest częścią długoterminowej relacji z klientem,
- 2) 0,09 % dla ekspozycji w papierach pozagiełdowych, gdzie dochody z inwestycji kapitałowych opierają się na regularnych i okresowych przepływach środków pieniężnych, niepochodzących z zysków kapitałowych,
- 3) 0,40 % dla ekspozycji w giełdowych papierach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z §47-51,
- 4) 1,25 % dla wszystkich innych ekspozycji w papierach kapitałowych, włącznie z innymi pozycjami krótkimi, zgodnie z §47-51.

Tytuł 2. Strata z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD)

§ 106. Ekspozycjom w papierach kapitałowych niepublicznych w odpowiednio zdywersyfikowanych portfelach można przypisać współczynnik LGD w wysokości 65 %.

§ 107. Wszystkim innym ekspozycjom przypisuje się współczynnik LGD w wysokości 90 %.

Tytuł 3. Termin zapadalności

§ 108. Wartość M wynosi 5 lat.

Część IV. Wartość ekspozycji

Księga 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych oraz ekspozycje detaliczne

§ 109. O ile nie wskazano inaczej, wartość ekspozycji bilansowych mierzy się w kwocie brutto, czyli przed dokonaniem korekt wartości. Powyższa zasada dotyczy również aktywów, których cena zakupu różni się od kwoty należnej.

W przypadku nabytych aktywów różnicę pomiędzy kwotą należną i wartością netto wykazaną w bilansie banku oznacza się jako dyskonto, jeżeli kwota należna jest większa, lub jako premię, jeżeli jest ona mniejsza.

§ 110. Jeżeli bank korzysta z umów ramowych o kompensowaniu zobowiązań w odniesieniu do transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, wówczas wartość ekspozycji oblicza się zgodnie z § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 111. Przy bilansowej kompensacji kredytów i depozytów bank do obliczania wartości ekspozycji stosuje metody określone w § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 112. W przypadku umów leasingu, wartość ekspozycji jest równa zdyskontowanemu strumieniowi płatności z tytułu umowy leasingu, przy czym:

- 1) minimalne raty z tytułu umowy leasingu oznaczają płatności przypadające za okres umowy leasingu, które zobowiązany jest ponieść, lub do których może zostać zobowiązany korzystający oraz wszelkie opcje zakupu (tzn. opcje, odnośnie do których istnieje uzasadniona pewność, że zostaną zrealizowane),
- 2) do kwoty minimalnych płatności z tytułu umowy leasingu zaliczyć należy również wszelkie zagwarantowane wartości rezydualne spełniające warunki określone w § 26 załącznika nr 17 do uchwały dotyczące uznawania dostawców ochrony kredytowej, jak również wymogi minimalne dotyczące uznania innych rodzajów gwarancji przewidzianych w § 39 - 41 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 113. W przypadku pozycji wymienionych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały, wartość ekspozycji określa się według metod wymienionych w załączniku nr 16 do uchwały.

§ 114. Wartość ekspozycji do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem nabytych wierzytelności jest równa kwocie ekspozycji, pomniejszonej o wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozmycia, przed uwzględnieniem technik ograniczenia ryzyka kredytowego.

§ 115. Jeżeli ekspozycja ma formę papierów wartościowych lub towarów odsprzedanych, zastawionych lub pożyczonych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem zapadalności oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego, wówczas wartość ekspozycji stanowi wartość papierów wartościowych lub towarów określoną zgodnie z § 1 uchwały.

W przypadku korzystania z kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych, określonej w § 44 - 88 załącznika nr 17 do uchwały, wartość ekspozycji powiększa się o kwotę korekty z tytułu zmienności odpowiadającą danym papierom wartościowym lub towarom. Wartość ekspozycji transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, transakcji z długim terminem rozliczenia oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego można określić zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały lub zgodnie z § 53-57 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 116. Niezależnie od §115 wartość ryzyka z tytułu niespłaconych, ekspozycji kredytowych kontrahenta centralnego, oblicza się zgodnie z § 7 załącznika nr 16 do uchwały, pod warunkiem, że ryzyko kredytowe kontrahenta centralnego związane ze wszystkimi uczestnikami umów zawieranych przez kontrahenta centralnego jest objęte codziennie pełnym zabezpieczeniem.

§ 117. Wartość ekspozycji w przypadku zobowiązań, wymienionych w §118 , oblicza się jako iloczyn przyznanej, lecz niewykorzystanej kwoty oraz współczynnika konwersji, przy czym współczynnik konwersji oznacza ułamek, którego:

- 1) licznik stanowi niewykorzystana według stanu na dzień, dla którego dokonuje się obliczeń, kwota zobowiązania, która w chwili niewykonania zobowiązania będzie wykorzystana, stanowiąc kwotę ekspozycji,
- 2) mianownik stanowi niewykorzystana na dzień, dla którego dokonuje się obliczeń, kwota zobowiązania, przy czym kwota zobowiązania ustalana jest w oparciu o ustalony limit, chyba, że faktyczny limit jest wyższy, a ekspozycja jest przypisana do klasy wymienionej w §6 ust.1 pkt.2 .

§ 118. Bank korzysta z następujących współczynników konwersji:

- 1) dla niewykorzystanych zobowiązań kredytowych, które bank może bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia, lub które umożliwiają w sposób efektywny wypowiedzenie umowy o linię kredytową wskutek pogorszenia wiarygodności kredytowej dłużnika stosuje się współczynnik konwersji 0 %, przy czym:
 - a) warunkiem stosowania współczynnika konwersji 0 % jest monitorowanie kondycji finansowej dłużnika oraz stosowanie takich systemów kontroli wewnętrznej, które umożliwiają bankowi natychmiastowe wykrycie pogorszenia się jakości kredytowej danego dłużnika,
 - b) niewykorzystane linie kredytowe można uznać za bezwarunkowo odwoływalne, jeżeli warunki umowy pozwalają bankowi odwołać je w pełnym zakresie dopuszczalnym w ramach ustawodawstwa w zakresie ochrony praw konsumenta i kwestii z tym związanych.
- 2) dla akredytyw krótkoterminowych z tytułu przesyłki towarów stosuje się współczynnik konwersji 20 % zarówno dla banku otwierającego, jak i potwierdzającego akredytywę,
- 3) dla niewykorzystanych zobowiązań zakupu odnawialnych nabytych wierzytelności, które są bezwarunkowo odwoływalne lub które dają bankowi możliwość automatycznego odwołania w dowolnej chwili bez uprzedniego powiadomienia, stosuje się współczynniki konwersji 0%, o ile bank aktywnie monitoruje sytuację finansową dłużnika, a wewnętrzne systemy kontroli umożliwiają natychmiastowe wykrycie pogorszenia jakości kredytowej dłużnika,
- 4) dla innych linii kredytowych niż wymienione w pkt 1 i 2, programów gwarancji emisji krótkoterminowych (NIF) oraz odnawialnych gwarancji emisji (RUF), stosuje się współczynnik konwersji 75 %,
- 5) bank, który spełnia minimalne kryteria dotyczące stosowania własnych oszacowań współczynników konwersji zgodnie z § 124 - 261, może za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego stosować własne oszacowania współczynników konwersji do typów produktów wymienionych w pkt 1 – 4.

§ 119. Jeżeli zobowiązanie odnosi się do udzielenia innego zobowiązania, wówczas stosuje się niższy z dwóch współczynników konwersji im odpowiadających.

§ 120. Dla wszystkich pozycji pozabilansowych, innych niż wspomniane w §109-119, wartość ekspozycji jest równa następującej części wartości nominalnej pozycji:

- 1) 100 % w odniesieniu do pozycji o wysokim ryzyku,
- 2) 50 % w odniesieniu do pozycji o średnim ryzyku,

projekt

3) 20% w odniesieniu do pozycji o nisko-średnim ryzyku,

4) 0% w odniesieniu do pozycji o niskim ryzyku

przy czym dla celów niniejszego ustępu przypisanie operacji pozabilansowych do poszczególnych klas ryzyka przeprowadza się zgodnie z § 100 załącznika nr 4 do uchwały.

Księga 2. Ekspozycje kapitałowe

§ 121. Wartość ekspozycji jest równa wartości przedstawionej w sprawozdaniu finansowym.

§ 122. Wartość ekspozycji kapitałowych określa się następująco:

1) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według wartości godziwej - w których zmiany wartości są wykazywane bezpośrednio w rachunku zysków i strat, a następnie w funduszach własnych - wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie,

2) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według wartości godziwej - w których zmiany wartości nie są uwzględniane w rachunku zysków i strat, lecz są ujmowane jako odrębny składnik kapitału skorygowany o podatek - wartość ekspozycji jest równa wartości godziwej przedstawionej w bilansie,

3) w przypadku inwestycji kapitałowych wycenianych według ceny nabycia lub według niższej z ceny nabycia i wartości rynkowej, wartość ekspozycji stanowi cenę nabycia lub wartość rynkową przedstawionym w bilansie.

Księga 3. Inne aktywa niezwiązane ze zobowiązaniem kredytowym

§ 123. Wartość ekspozycji innych aktywów niezwiązanych ze zobowiązaniem kredytowym jest równa wartości przedstawianej w sprawozdaniach finansowych.

Część V. Wymogi minimalne dotyczące metody wewnętrznych ratingów

Księga 1. Systemy ratingowe

Tytuł 1. Zasady ogólne

§ 124. System ratingowy stanowią wszystkie metody, procesy, mechanizmy kontroli, systemy gromadzenia danych i systemy informatyczne, które wykorzystuje się przy ocenie ryzyka kredytowego, zaliczaniu ekspozycji do poszczególnych klas jakości lub puli (nadawaniu ratingu) oraz kwantyfikacji niewykonanych zobowiązań i szacowanych strat dla określonego rodzaju ekspozycji.

§ 125. Jeżeli bank stosuje różne systemy ratingowe, zasady przyporządkowywania dłużnika lub transakcji do danego systemu ratingowego są dokumentowane i stosowane w sposób właściwie odzwierciedlający poziom ryzyka.

§ 126. Kryteria i proces przypisywania podlegają okresowym przeglądom w celu określenia, czy są adekwatne do aktualnego portfela i warunków zewnętrznych.

Tytuł 2. Struktura systemów ratingowych

Dział 1. Zasady ogólne

§ 127. Jeżeli bank stosuje bezpośrednie oszacowania parametrów ryzyka, wyniki takich oszacowań można traktować jako stopnie w ciągłej skali ratingowej.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 128. System ratingowy uwzględnia charakterystykę ryzyka dłużnika i transakcji.

§ 129. System ratingowy zawiera skalę ratingową dłużników, która odzwierciedla wyłącznie kwantyfikację ryzyka niewykonania zobowiązań przez dłużników. Z zastrzeżeniem §135, skala ratingowa dłużników składa się z co najmniej 7 klas dłużników wykonujących zobowiązania i jednej klasy dłużników, którzy nie wykonują zobowiązań.

§ 130. Klasa jakości dłużników oznacza kategorię ryzyka w ramach skali ratingowej dłużników wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczani są dłużnicy według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których otrzymuje się oszacowania PD, przy czym bank dokumentuje związek pomiędzy klasami jakości dłużników pod względem poziomu ryzyka niewykonania zobowiązań, jaki oznacza każda klasa, oraz kryteriów używanych do wyróżnienia tego poziomu ryzyka.

§ 131. Bank, którego portfele ekspozycji są skoncentrowane w określonym segmencie rynku i w określonym zakresie ryzyka niewykonania zobowiązań, stosuje wystarczającą liczbę klas jakości dłużników, aby uniknąć nadmiernej koncentracji dłużników w jednej klasie. Znaczna koncentracja w ramach jednej klasy musi zostać poparta przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa jakości dłużników obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości PD oraz że ryzyko niewykonania zobowiązań, jakie generują wszyscy dłużnicy w tej klasie, mieści się w tym przedziale.

§ 132. Warunkiem wydania przez Komisję Nadzoru Bankowego zgody na stosowanie przez bank własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) do obliczania wymogu kapitałowego jest uwzględnienie w systemie ratingowym odrębnej skali ratingowej instrumentów, która odzwierciedla wyłącznie charakterystykę transakcji w zakresie wartości LGD.

§ 133. Klasa jakości instrumentów oznacza kategorię ryzyka w ramach skali instrumentów wchodzącej w skład systemu ratingowego, do której zaliczane są ekspozycje według określonych i wyraźnych kryteriów ratingowych, na podstawie których otrzymuje się własne oszacowania wartości LGD. Definicja klasy obejmuje zarówno zasady zaliczania ekspozycji do danej klasy, jak i kryteria różnicowania poziomów ryzyka poszczególnych klas.

§ 134. Znaczna koncentracja w ramach jednej klasy instrumentów musi zostać poparta przekonującymi empirycznymi dowodami na to, że dana klasa obejmuje stosunkowo wąski przedział wartości LGD, oraz że ryzyko, jakie generują wszystkie ekspozycje w tej klasie mieści się w tym przedziale.

§ 135. Bank stosujący metody określone w §25 do przypisywania wag ryzyka ekspozycjom związanym z kredytowaniem specjalistycznym, nie tworzy skali ratingowej dłużników, która odzwierciedlałaby kwantyfikację niewykonania zobowiązań przez dłużnika odnoszącą się wyłącznie do tych ekspozycji, jednakże jest obowiązany stosować do tych ekspozycji co najmniej 4 klasy dłużników wykonujących zobowiązania i co najmniej jedną klasę dłużników, którzy nie wykonują zobowiązań.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 136. Systemy ratingowe uwzględniają zarówno ryzyko dłużnika jak i ryzyko transakcji, oraz obejmują wszystkie istotne charakterystyki ryzyka dłużnika i transakcji.

§ 137. Poziom dywersyfikacji ryzyka jest na tyle duży, że liczba ekspozycji w danej klasie lub puli wystarcza do miarodajnej kwantyfikacji i zatwierdzenia oszacowań charakterystyk straty na poziomie klasy lub puli, przy czym rozdziału ekspozycji i dłużników na poszczególne klasy lub pule dokonuje się tak, by uniknąć nadmiernej koncentracji.

§ 138. Proces przypisywania ekspozycji do klas lub puli zapewnia znaczącą dywersyfikację ryzyka, grupowanie odpowiednio jednorodnych ekspozycji oraz pozwala na dokładne i spójne

projekt

szacowanie charakterystyk straty na poziomie klasy lub puli. W przypadku nabytych wierzytelności, przy grupowaniu ekspozycji uwzględnia się praktyki stosowane przez sprzedawcę w zakresie gwarantowania emisji oraz zróżnicowanie klientów.

§ 139. Klasyfikując ekspozycje do odpowiednich klas lub puli, bank bierze pod uwagę następujące czynniki ryzyka:

- 1) charakterystykę ryzyka dłużnika
- 2) charakterystykę ryzyka transakcji, włącznie z rodzajami produktów lub zabezpieczeń, przy czym bank uwzględnia we właściwy sposób przypadki, w których kilka ekspozycji korzysta z tego samego zabezpieczenia,
- 3) zaległości kredytowe, chyba że bank przedstawi uzasadnienie, że zaległości takie nie są istotnym czynnikiem ryzyka.

Tytuł 3. Przypisywanie ekspozycji do klas jakości lub puli

Dział 1. Zasady ogólne

§ 140. Bank stosuje definicje, procedury i kryteria służące przypisaniu ekspozycji do odpowiednich klas lub puli w ramach systemu ratingowego, spełniające poniższe wymagania:

- 1) definicje i kryteria klasy lub puli są wystarczająco szczegółowe, aby bez względu na rodzaj działalności, oddział i lokalizację, umożliwić osobom odpowiedzialnym za przyznawanie ocen ratingowych konsekwentne zaliczanie dłużników lub instrumentów stanowiących podobne ryzyko do tej samej klasy lub puli,
- 2) dokumentacja procesu nadawania ocen ratingowych umożliwia stronom trzecim zrozumienie zasad przypisywania ekspozycji do danych klas lub puli, odtworzenie procesu przypisywania i dokonanie oceny jego zasadności,
- 3) kryteria są zgodne z wewnętrznymi standardami kredytowymi obowiązującymi w banku oraz z procedurami postępowania wobec dłużników i ekspozycji zagrożonych.

§ 141. Przypisując dłużników do klas lub puli, bank uwzględnia wszystkie istotne informacje, przy czym:

- 1) informacje takie powinny być aktualne i umożliwiać bankowi dokonanie prognozy jakości kredytowej danej ekspozycji,
- 2) im mniej informacji znajduje się w posiadaniu banku, tym ostrożniej przypisuje on ekspozycje do klas lub puli dłużników i instrumentów,
- 3) jeżeli bank stosuje zewnętrzną ocenę ratingową jako główny czynnik, w oparciu o którą decyduje o przyznaniu wewnętrznej oceny ratingowej, wówczas powinien uwzględnić również inne, istotne informacje.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 142. Z zastrzeżeniem §143, częścią procesu udzielania kredytu jest przypisanie dłużnika do odpowiedniej klasy dłużników.

§ 143. W przypadku banku, który otrzymał zgodę na stosowanie własnych oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji, każda ekspozycja jest również przypisana do odpowiedniej klasy instrumentów, co stanowi część procesu udzielania kredytu.

§ 144. Bank korzystający podczas przypisywania wag ryzyka ekspozycjom z tytułu kredytowania specjalistycznego z metod określonych w §25, zalicza każdą taką ekspozycję do odpowiedniej klasy zgodnie z §135

§ 145. Każdej osobie prawnej, wobec której bank posiada ekspozycje, nadaje się oddzielny rating, przy czym bank obowiązany jest przedstawić odpowiednie zasady traktowania dłużników indywidualnych oraz grup powiązanych dłużników.

§ 146. Poszczególne ekspozycje wobec jednego dłużnika są zaliczane do tej samej klasy jakości dłużników, bez względu na ewentualne różnice pomiędzy poszczególnymi transakcjami, przy czym ekspozycje wobec jednego dłużnika można zaliczyć do różnych klas jakości dłużnika w przypadku:

- 1) występowania ryzyka transferowego zależnie od tego, czy ekspozycje są nominowane w walucie krajowej czy obcej,
- 2) jeżeli poprzez korektę sposobu przypisywania do klasy dłużników można uwzględnić fakt objęcia ekspozycji gwarancjami,
- 3) gdy przepisy dotyczące ochrony konsumentów, tajemnicy bankowej lub inne zabraniają przekazywania danych klientów.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 147. Częścią procesu zatwierdzania kredytu jest przypisanie każdej ekspozycji do odpowiedniej klasy lub puli.

Dział 4. Arbitralne korekty ratingów

§ 148. Do celów przypisywania ekspozycji do klas lub puli, bank określa przypadki, w których przyjęte parametry wejściowe i wyniki procesu przypisywania ratingu mogą być skorygowane w wyniku własnego osądu, a także osoby odpowiedzialne za zatwierdzenie takich zmian. Bank przechowuje informacje dotyczące wspomnianych zmian i osób odpowiedzialnych za ich zatwierdzenie. Bank analizuje jakość kredytową ekspozycji, których rating został skorygowany, w tym ocenia jakość kredytową ekspozycji, których rating został skorygowany przez poszczególne osoby, uwzględniając wszystkie osoby mające prawo do korekty ratingów.

Tytuł 5. Integralność procesu przyznawania ratingów

Dział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 149. Przyznawanie ratingów oraz okresowe przeglądy ratingów są prowadzone lub zatwierdzane przez jednostkę lub podmiot niezależny, który nie odnosi bezpośrednich korzyści z decyzji dotyczących udzielenia kredytu.

§ 150. Bank aktualizuje oceny ratingowe co najmniej raz w roku, przy czym:

- 1) w przypadku dłużników o wyższym ryzyku i ekspozycji o skomplikowanej strukturze przeglądy są dokonywane z większą częstotliwością,
- 2) z chwilą uzyskania nowych, istotnych informacji na temat dłużnika lub ekspozycji, bank przeprowadza ponowną ocenę ratingową.

§ 151. Bank stosuje skuteczny system pozyskiwania i aktualizacji informacji dotyczących charakterystyk dłużnika, które wpływają na wartości PD, oraz charakterystyk transakcji, które wpływają na wartości LGD i współczynników konwersji.

Dział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 152. Bank co najmniej raz w roku aktualizuje oceny ratingowe dłużników i instrumentów lub dokonuje przeglądu charakterystyk strat i zaległości kredytowych w każdej zidentyfikowanej puli ryzyka, w zależności, które z tych działań ma w danym przypadku zastosowanie, oraz co najmniej raz w roku na podstawie reprezentatywnej próbki dokonuje oceny wybranych ekspozycji z każdej puli, aby potwierdzić prawidłowość przypisania ekspozycji do pul ryzyka.

Tytuł 6. Stosowanie modeli

§ 153. Bank może dokonywać przypisania ekspozycji do klas jakości dłużników, klas jakości instrumentów lub pul należności na podstawie modeli statystycznych i innych metod automatycznych jeśli spełnia poniższe warunki:

- 1) bank wykaże, że moc prognostyczna modelu jest wysoka oraz że stosowanie modelu nie wpływa na zniekształcenie poziomu wymogów kapitałowych,
- 2) bank stosuje procedury służące weryfikacji danych wejściowych modelu obejmujące ocenę dokładności, kompletności i poprawności,
- 3) bank wykaże, że dane wykorzystane do budowy modelu są reprezentatywne dla ogółu dłużników lub ekspozycji danego banku,
- 4) model podlega regularnemu procesowi wewnętrznego zatwierdzania, obejmującemu monitorowanie jakości i stabilności wyników modelu, przegląd jego specyfikacji oraz porównywanie wyników modelu z obserwowanym stanem ekspozycji,
- 5) bank uzupełnia model statystyczny o element osądu i nadzoru ludzkiego, w zakresie przeglądu ratingów wygenerowanych przez model oraz zapewnienia prawidłowego stosowania modelu, przy czym:
 - a) procedury przeglądu nadanych ratingów mają na celu znalezienie i ograniczenie błędów wynikających z niedoskonałości modelu,
 - b) osoby nadzorujące działanie modelu biorą pod uwagę wszystkie istotne informacje nieuwzględniane w modelu,
 - c) bank dokumentuje sposób uzupełniania wyników modelu o własny osąd.
- 6) dobór danych wejściowych jest uzasadniony poprzez ich zdolność objaśniania charakterystyk ryzyka.
- 7) model nie jest znacząco statystycznie obciążony.

Tytuł 7. Dokumentacja systemu ratingowego

§ 154.1. Bank przechowuje informacje na temat budowy i szczegółów dotyczących funkcjonowania stosowanych systemów ratingowych.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1 obejmują potwierdzenie spełnienia wymogów minimalnych, określonych przepisami niniejszej części, w szczególności zawierają informacje dotyczące różnicowania portfela, kryteriów ratingowych, odpowiedzialności stron dokonujących oceny ratingowej dłużników i ekspozycji, częstotliwości przeglądów ocen oraz nadzoru kierownictwa banku nad procesem przypisywania ratingów.

§ 155. Bank przechowuje informacje dotyczące:

- 1) uzasadnienia wyboru danych kryteriów ratingowych, analizy stanowiącej podstawę dokonanego wyboru oraz wszystkich istotnych zmian w procesie oceny ryzyka,

2) organizacji przypisywania ratingów, obejmującą sam proces przyznawania ratingów oraz strukturę kontroli wewnętrznej.

§ 156. Bank przechowuje informacje dotyczące stosowanych wewnętrznie definicji niewykonania zobowiązania i straty oraz spójności tych definicji z definicjami określonymi w niniejszej uchwale.

§ 157. W przypadku stosowania w procesie przypisywania ratingów modeli statystycznych, o których mowa w §153, bank dokumentuje metodologię wykorzystywanych modeli poprzez:

- 1) szczegółowy opis teorii, założeń lub podstaw matematycznych i empirycznych, na których opiera się przypisywanie oszacowań do klas, dłużników indywidualnych, ekspozycji lub puli, oraz źródło lub źródła danych wykorzystanych do szacowania modelu,
- 2) precyzyjny opis procesu statystycznej oceny modelu, obejmującej testy poza okresem próby oraz poza próbą i stanowiący podstawę wewnętrznego zatwierdzenia modelu,
- 3) wskazuje okoliczności, w których model nie działa skutecznie.

§ 158. Stosowanie modelu opracowanego przez dostawcę zewnętrznego, który zastrzega sobie do niego prawo własności, nie zwalnia z obowiązku prowadzenia dokumentacji ani żadnego innego wymogu dotyczącego systemów ratingowych, przy obowiązku spełnienia wymagań w tym względzie spoczywa na banku.

Tytuł 8. Zarządzanie danymi

§ 159. Bank gromadzi i przechowuje dane dotyczące wewnętrznych ocen ratingowych zgodnie z wymogami w zakresie ujawniania informacji przez banki, określonymi w uchwale nr Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ujawniania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ujawnianiu (Dz. Urz. NBP Nr).

Dział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 160. Bank gromadzi i przechowuje:

- 1) kompletne historie ocen ratingowych dłużników i uznanych gwarantów,
- 2) daty przyznania ocen ratingowych,
- 3) kluczowe dane i metodologia wykorzystana przy przypisaniu ratingu,
- 4) dane osób odpowiedzialnych za przyznanie ratingu,
- 5) dane identyfikujące dłużników i ekspozycje, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania,
- 6) daty i okoliczności wystąpienia niewykonania zobowiązania,
- 7) dane dotyczące wartości PD i zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązań związanych z klasami ratingowymi oraz migracji ratingów,
- 8) bank niestosujący własnych oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji gromadzi i przechowuje dane dotyczące porównania zrealizowanych wartości LGD do wartości określonych w § 88 i 89 oraz porównania zrealizowanych współczynników konwersji do wartości określonych w §117-118 .

§ 161. Bank stosujący własne oszacowania wartości LGD i współczynników konwersji gromadzi i przechowuje:

- 1) kompletne dane historyczne związane z ocenami ratingowymi instrumentów oraz historię oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) i współczynników konwersji związanych z poszczególnymi skalami ocen ratingowych,
- 2) daty przyznania ratingów i sporządzenia oszacowań parametrów,
- 3) kluczowe dane i metodologia wykorzystane przy przypisywaniu ratingów instrumentów oraz szacowaniu LGD i współczynników konwersji,
- 4) dane osób odpowiedzialnych za przyznanie ratingu instrumentom oraz osób odpowiedzialnych za szacowanie LGD i współczynników konwersji,
- 5) oszacowane i zrealizowane wartości LGD i współczynników konwersji związane z poszczególnymi ekspozycjami, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania,
- 6) dane dotyczące wartości LGD ekspozycji przed i po ocenie skutków gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego w przypadku tych banków, które uwzględniają skutki ograniczenia ryzyka kredytowego przez gwarancje lub kredytowe instrumenty pochodne przy szacowaniu LGD,
- 7) dane dotyczące składników straty dla każdej ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania.

Dział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 162. Bank gromadzi i przechowuje:

- 1) dane wykorzystywane w procesie przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i puli,
- 2) szacunki wartości PD, LGD i współczynników konwersji związane z poszczególnymi klasami lub pulami ekspozycji,
- 3) dane identyfikujące dłużników i ekspozycje, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania
- 4) w przypadku ekspozycji, dla których wystąpiło niewykonanie zobowiązania, dane dotyczące klas lub pul, do których dane ekspozycje były przypisane w roku poprzedzającym niewykonanie zobowiązania oraz zrealizowane wartości LGD i współczynników konwersji,
- 5) dane dotyczące stóp strat dla ekspozycji zaliczonych do klasy odnawialnych ekspozycji detalicznych (QRRE).

Tytuł 9. Testy warunków skrajnych stosowane w ocenie adekwatności kapitałowej

§ 163. Przy ocenie adekwatności kapitałowej bank wykorzystuje testy warunków skrajnych, uwzględniające zdarzenia lub zmiany warunków ekonomicznych, które mogą nastąpić w przyszłości, wywierając niekorzystny wpływ na ryzyko kredytowe ekspozycji banku oraz ocenę odporności banku na takie zmiany lub zdarzenia.

§ 164. Bank przeprowadza przynajmniej raz na kwartał testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka kredytowego w celu oceny wpływu określonych warunków na jej wymogi kapitałowe w zakresie ryzyka kredytowego, przy spełnieniu warunków określonych w § 165-168.

§165. Dokonany przez bank wybór testu może być weryfikowany podczas czynności nadzorczych.

§166. Stosowany test powinien uzasadniony i ostrożny, uwzględniając co najmniej scenariusz łagodnej recesji.

projekt

§167. Bank w ramach symulacji warunków skrajnych ocenia migrację ratingów.

§168. Testy warunków skrajnych powinny obejmować portfele zawierające zdecydowaną większość ekspozycji banku.

§169. Bank stosujący zasady określone w §21, w ramach testów warunków skrajnych dokonuje oceny wpływu pogorszenia się jakości kredytowej dostawców ochrony kredytowej, a w szczególności skutki, jakie wiążą się z niespełnieniem przez nich kryteriów uznawania.

Księga 2. Kwantyfikacja ryzyka

Tytuł 1. Zasady ogólne.

Dział 1. Niewykonanie zobowiązania

§170. Przy określaniu parametrów ryzyka związanego z poszczególnymi klasami lub pulami ratingowymi bank stosuje wymogi określone w §171-189 .

Dział 2. Definicja niewykonania zobowiązania

§171. Przyjmuje się, że niewykonanie zobowiązania ma miejsce w odniesieniu do danego dłużnika, jeżeli wystąpiło co najmniej jedno z dwóch następujących zdarzeń:

- 1) bank uznaje, że dłużnik prawdopodobnie nie wywiąże się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku bez konieczności podejmowania przez bank działań, takich jak realizacja zabezpieczenia, o ile takowe istnieje,
- 2) którakolwiek z ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika, wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku jest przeterminowana o ponad 90 dni, z zastrzeżeniem §176 .

§172. W przypadku linii kredytowej, ekspozycję uważa się za przeterminowaną z chwilą przekroczenia wyznaczonego limitu, gdy zostanie wyznaczony nowy limit niższy niż wykorzystana kwota kredytu lub gdy nastąpi wykorzystanie kwoty kredytu bez zgody banku, a przedmiotowa kwota ma znaczną wysokość.

§173. Wyznaczony limit oznacza limit, o którym powiadomiono dłużnika.

§174. W przypadku kart kredytowych ekspozycję uważa się za przeterminowaną z upływem terminu wymagalności płatności minimalnej.

§175. W przypadku ekspozycji detalicznych bank może stosować definicję niewykonania zobowiązania na poziomie instrumentu.

§176.1 Dla potrzeb §171 pkt. 2, ekspozycję uznaje się za przeterminowaną, jeśli w przypadku ekspozycji detalicznych, kwota przeterminowana przekracza 500 złotych, a w przypadku pozostałych ekspozycji, kwota przeterminowana przekracza 3000 złotych.

2. Dla potrzeb §171 pkt. 2, bank może ustalić niższe progi, od których uznaje ekspozycję za przeterminowaną, o ile jest w stanie zademonstrować, że nie wpływa to na jakość oszacowań parametrów ryzyka.

§177. Następujące elementy stanowią przesłanki niewykonania zobowiązania na potrzeby §171 pkt.1:

- 1) bank zaprzestał naliczania od ekspozycji kredytowej odsetek do rachunku zysków i strat.,

- 2) dokonanie odpisu z tytułu utraty wartości lub utworzenia rezerwy celowej na skutek wyraźnego pogorszenia jakości kredytowej po powstaniu zobowiązania wobec banku,
- 3) zbycie przez bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą jej jakości kredytowej,
- 4) zezwolenie przez bank na wymuszoną restrukturyzację zobowiązania kredytowego, o ile może to skutkować zmniejszeniem zobowiązań finansowych poprzez umorzenie istotnej części zobowiązania lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji
- 5) złożenie przez bank wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku,
- 6) postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec banku, podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotu zależnego banku.
- 7) w przypadku ekspozycji kapitałowych, dla których wymóg kapitałowy obliczany jest zgodnie z metodą opartą na PD/LGD, zezwolenie na wymuszoną restrukturyzację ekspozycji kapitałowej.

§178 . Bank stosujący dane zewnętrzne niespójne z definicją niewykonania zobowiązania określoną w § 171, obowiązany jest wykazać, że dokonano odpowiednich korekt w celu osiągnięcia jak największej spójności ze wspomnianą definicją.

§179 . Jeżeli bank uzna, że do danej ekspozycji przestała mieć zastosowanie definicja niewykonania zobowiązania, wówczas bank przypisuje dłużnikowi lub instrumentowi rating jak ekspozycjom, dla których nie wystąpiło niewykonanie zobowiązania.

W przypadku, gdy ekspozycja ponownie spełnia definicję niewykonania zobowiązania określoną w §171 , bank przyjmuje, że zaszło kolejne niewykonanie zobowiązania

Dział 2. Wymogi ogólne dotyczące oszacowań

§ 180.1. Własne oszacowania banku dotyczące parametrów ryzyka PD, LGD, współczynnika konwersji i EL wykorzystują wszystkie przydatne do tego dane, informacje i metody.

2. Oszacowania dokonywane są na podstawie zarówno danych historycznych, jak i empirycznych, nie zaś wyłącznie w oparciu o osąd własny.

3. Oszacowania oparte są na istotnych czynnikach kształtujących poszczególne parametry ryzyka, przy czym im mniej danych posiada bank, tym ostrożniejsze powinny być oszacowania. .

§ 181. Bank jest w stanie przedstawić zestawienia poniesionych strat, wyrażonych w postaci zrealizowanej częstotliwości niewykonania zobowiązań, zrealizowanego LGD i zrealizowanego współczynnika konwersji lub, w przypadku stosowania oszacowań EL, zrealizowanej straty, w rozbiciu na główne czynniki kształtujące poszczególne parametry ryzyka.

§ 182. Bank uwzględnia wszelkie zmiany dotyczące zasad udzielania kredytów lub prowadzenia postępowania windykacyjnego w okresie obserwacji, określonym w §197, 203, 214, 218, 225, 227 , przy czym:

- 1) w oszacowaniach bank na bieżąco uwzględnia wpływ zmian technologicznych oraz nowe dane i informacje,

2) bank dokonuje przeglądu oszacowań wraz z pojawieniem się nowych informacji, nie rzadziej jednak niż raz do roku.

§ 183.1. Populacja ekspozycji objętych danymi stanowiącymi podstawę oszacowań, standardy kredytowania stosowane w okresie obserwacji i inne istotne czynniki są porównywalne do ekspozycji, procedur i standardów banku.

2. Bank jest w stanie wykazać, że warunki ekonomiczne lub rynkowe, na których opierają się dane stanowiące podstawę oszacowań, odpowiadają warunkom obecnym lub warunkom w przewidywalnej przyszłości,

3. Liczba ekspozycji w próbie stanowiącej podstawę oszacowań oraz okres próby na potrzeby kwantyfikacji są dobrane tak, by gwarantować dokładność i pewność oszacowań.

§ 184. W przypadku nabytych wierzytelności w oszacowaniach uwzględnia się wszystkie istotne informacje dostępne nabywającemu bankowi dotyczące jakości wierzytelności bazowych, łącznie z danymi dotyczącymi podobnych pakietów wierzytelności pochodzącymi od sprzedawcy, nabywającego banku lub ze źródła zewnętrznego, przy czym wszystkie dane uzyskane od sprzedawcy poddawane są przez bank nabywający weryfikacji.

§ 185. Bank uwzględnia w ostrożny sposób w swoich oszacowaniach przewidywany zakres błędów oszacowań, przy czym jeżeli stosowane metody i dane są mniej zadowalające i przewidywany zakres błędów podlega zwiększeniu, bank powinien dokonywać oszacowań z większą dozą ostrożności.

§ 186. Jeżeli szacunki stosowane przez bank do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które wykorzystuje do celów wewnętrznych, bank obowiązany jest dokumentować różnice oraz móc uzasadnić ich istnienie.

§ 187. Jeżeli we wniosku, o którym mowa w § 8 ust. 3 uchwały, bank wykaże, że dane zebrane przed wejściem uchwały w życie zostały odpowiednio skorygowane w celu osiągnięcia jak największej zbieżności z definicjami niewykonania zobowiązania i straty, wówczas zgoda Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 8 ust. 2 może zostać wydana z uwzględnieniem elastyczności w stosowaniu norm wymaganych dla danych.

§ 188. Jeżeli bank wykorzystuje dane zbiorcze pochodzące z innych banków, obowiązany jest wykazać, że:

- 1) systemy i kryteria ratingowe innych banków są podobne do jego własnych,
- 2) rozpatrywany zbiór banków jest reprezentatywny względem portfela, którego dotyczą dane zbiorcze,
- 3) dane zbiorcze są konsekwentnie stosowane przez bank w oszacowaniach.

§ 189. Wykorzystywanie przez bank danych zbiorczych pochodzących z innych banków, nie zwalnia banku z odpowiedzialności za integralność systemów ratingowych, posiadania wystarczającej znajomości stosowanych wewnętrznie systemów ratingowych oraz że skutecznego monitorowania i kontroli procesu przyznawania ocen ratingowych.

Tytuł 2. Wymogi dotyczące szacowania wartości PD

Dział. 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 190. Bank dokonuje oszacowań wartości PD według klas jakości dłużników na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązań.

§ 191. W przypadku nabytych wierzytelności przedsiębiorców, bank może dokonywać oszacowań wartości EL według klas jakości dłużników na podstawie średnich

projekt

długoterminowych jednorocznych odnotowanych współczynników niewykonania zobowiązań.

§ 192. Jeżeli bank szacuje średnie długoterminowe wartości PD i LGD dla nabytych wierzycelności przedsiębiorstw, wykorzystując oszacowania wartości EL oraz odpowiednio oszacowania PD lub LGD, wówczas wymagane jest aby proces szacowania całkowitych strat spełniał ogólne wymogi minimalne odnośnie szacowania wartości PD i LGD określone w niniejszej części, a wynik był zgodny z pojęciem LGD określonym w §205 .

§ 193. Stosowanie technik szacowania PD należy wspierać analizą mającą na celu łączenie wyników stosowania różnych technik i dokonywania korekt ze względu na ograniczenia technik i posiadanych informacji.

§ 194. Jeżeli bank wykorzystuje dane wewnętrzne dotyczące zdarzeń niewykonania zobowiązań do szacowania wartości PD, w oszacowaniach należy uwzględniać zasady polityki kredytowej i zmiany w zakresie stosowanych systemów ratingowych oraz zwiększać przewidywany zakres błędów oszacowań w celu uwzględnienia zmian zasad polityki kredytowej i wszelkich różnic pomiędzy systemem ratingowym, który posłużył do wygenerowania danych a obecnym systemem ratingowym.

§ 195. Jeżeli bank przyporządkowuje swoje wewnętrzne klasy jakości do skali stosowanej przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, a następnie przypisuje stosowanej przez siebie klasie współczynnik niewykonania zobowiązań odpowiadający klasie dłużników zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej to przyporządkowanie takie opiera się na porównaniu wewnętrznych kryteriów ratingowych do kryteriów stosowanych przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej oraz na porównaniu wewnętrznych ratingów i zewnętrznych ocen jakości kredytowej wspólnych dłużników, przy czym:

- 1) bank unika i eliminuje błędy i niespójności w procesie przyporządkowywania lub w wykorzystywanych danych ,
- 2) kryteria zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, na których opierają się dane wykorzystywane do kwantyfikacji są ukierunkowane jedynie na ryzyko niewykonania zobowiązań i nie uwzględniają charakterystyki transakcji,
- 3) bank w swojej analizie porównuje stosowane definicje niewykonania zobowiązań zgodnie z wymogami określonymi w §167-179,
- 4) bank przechowuje informacje opisujące podstawy przyporządkowania.

§ 196. Jeżeli bank stosuje statystyczne modele prognozowania prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania spełniające wymagania określone w §149-151, może szacować wartość PD w danej klasie jako prostą średnią arytmetyczną oszacowań prawdopodobieństw niewykonania zobowiązania dla poszczególnych dłużników .

§ 197.1. Bez względu na to, czy dla oszacowań wartości PD bank stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, bądź ich kombinację, długość wykorzystywanego okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła, przy czym, jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane są istotne, należy wykorzystać ten dłuższy okres.

2. Zasada opisana w ust.1 ma zastosowanie również do metody opartej na PD/LGD dla ekspozycji kapitałowych.

Dział 2. Ekspozycje detaliczne

§ 198. Bank dokonuje oszacowań wartości PD według klasy jakości dłużników lub według puli na podstawie średnich długoterminowych jednorocznych współczynników niewykonania zobowiązania.

§ 199. Niezależnie od przepisów §198, oszacowania wartości PD można również wyznaczyć na podstawie poniesionych strat i odpowiadających im oszacowań wartości LGD.

§ 200. Główne źródło informacji dla banku podczas oceny charakterystyki strat stanowią dane wewnętrzne dotyczące przypisywania ekspozycji do poszczególnych klas lub puli, a dane zewnętrzne (w tym dane zbiorcze) lub zewnętrzne modele statystyczne mogą być stosowane do kwantyfikacji pod warunkiem, że bank wykaże istotny związek pomiędzy:

- 1) procesem zaliczania ekspozycji do klas lub puli stosowanym przez bank i procesem stosowanym przez zewnętrzne źródło danych,
- 2) wewnętrznym profilem ryzyka banku i strukturą danych zewnętrznych.

§ 201. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych bank może stosować zewnętrzne i wewnętrzne dane źródłowe oraz wszystkie istotne źródła danych jako podstawę porównania.

§ 202. Bank może obliczać średnią długoterminową oszacowań PD i LGD dla ekspozycji detalicznych na podstawie oszacowania całkowitych strat oraz odpowiednich oszacowań PD lub LGD, jeśli podczas szacowania całkowitych strat spełnione są ogólne normy szacowania PD i LGD określone w niniejszej części, a wynik jest zgodny z pojęciem LGD określonym w §205 .

§ 203.1 Bez względu na to, czy do oceny charakterystyki strat bank stosuje źródła danych zewnętrznych, wewnętrznych czy zbiorczych, bądź ich kombinację, długość okresu obserwacji wynosi co najmniej pięć lat dla co najmniej jednego źródła.

2. Jeżeli dla któregoś okres obserwacji jest dłuższy, a dane są istotne, wówczas bank wykorzystuje ten dłuższy okres.

3. Bank nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę dla przewidywań stóp strat.

§ 204. Bank zobowiązany jest do identyfikowania i analizowania spodziewanych zmian parametrów ryzyka podczas trwania ekspozycji

Tytuł 3. Wymogi dotyczące oszacowań własnych wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD)

Dział 1. Zasady ogólne

§ 205. Bank dokonuje oszacowań wartości LGD według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej zrealizowanej wartości LGD według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań odnotowane w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).

§ 206.1. Bank stosuje oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) odpowiadające recesji gospodarczej, o ile są one bardziej konserwatywne niż średnia długoterminowa.

2. Ponieważ system ratingowy ma zapewnić generowanie stałych oszacowań LGD według klas i pul bank dopasowuje swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i puli, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na wymóg kapitałowy.

§ 207. Bank uwzględnia stopień zależności pomiędzy ryzykiem dłużnika a ryzykiem zabezpieczenia lub dostawcy zabezpieczenia. Przypadki, w których występuje znacząca zależność są uwzględniane w ostrożny sposób.

§ 208. W ocenie wartości LGD, bank uwzględnia w ostrożny sposób niedopasowanie walutowe pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zabezpieczeniem.

§ 209. Jeżeli w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) uwzględnia się istnienie zabezpieczenia, oszacowania te oprócz szacunkowej wartości rynkowej zabezpieczenia, uwzględniają także skutki ewentualnej niezdolności banku do szybkiego objęcia kontroli nad zabezpieczeniem i jego upłynnienia.

§ 210. Jeżeli oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) uwzględniają zabezpieczenia, bank obowiązany jest do ustanowienia wewnętrznych kryteriów dotyczących zarządzania zabezpieczeniami, pewności prawnej i zarządzania ryzykiem, zasadniczo zgodnych z tymi, które określono w § 30 - 43 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 211. W takim zakresie, w jakim bank uznaje zabezpieczenie przy obliczaniu wartości ekspozycji w odniesieniu do ryzyka kredytowego kontrahenta zgodnie z § 12 - 73 załącznika nr 16 do uchwały, w oszacowaniach strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) nie bierze pod uwagę kwot, jakie spodziewa się odzyskać z zabezpieczenia.

§ 212. Dla ekspozycji, dla której wystąpiło niewykonanie zobowiązania, LGD równa się sumie najlepszego oszacowania oczekiwanej straty (EL_{BE}) na danej ekspozycji oraz potencjalnej, dodatkowej stracie w okresie odzyskiwania należności. EL_{BE} uwzględnia bieżące warunki ekonomiczne oraz status ekspozycji.

§ 213. W zakresie, w jakim należne, zapłacone opłaty z tytułu opóźnień w spłacie zostały uwzględnione w przychodach w rachunku zysków i strat banku, dodaje się je do kwoty ekspozycji i strat.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 214. Oszacowania wartości LGD opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok z upływem każdego roku po wdrożeniu przez bank metody wewnętrznych ratingów, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, dla co najmniej jednego źródła danych, przy czym jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane te są istotne, bank wykorzystuje ten dłuższy okres obserwacji.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 215. Niezależnie od przepisów §205, oszacowania strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) można dokonać na podstawie poniesionych strat i odpowiednich oszacowań PD.

§ 216. Niezależnie od przepisów §221, bank może uwzględniać kwoty do wykorzystania w przeszłości w szacunkach współczynników konwersji albo LGD.

§ 217. W przypadku nabytych wierzytelności detalicznych bank może stosować zarówno zewnętrzne, jak i wewnętrzne dane źródłowe do oszacowań strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD).

§ 218. Oszacowania wartości strat z tytułu niewykonania zobowiązań (LGD) opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat. Niezależnie od przepisów §205, bank nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywania stóp strat.

Tytuł 4. Wymogi dotyczące oszacowań własnych współczynnika konwersji

Dział 1. Zasady ogólne

§ 219. Bank dokonuje oszacowań współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów na podstawie średniej oczekiwanych współczynników konwersji według klasy lub puli instrumentów, uwzględniając wszystkie przypadki niewykonania zobowiązań występujące w źródłach danych (średnia ważona niewykonaniem zobowiązań).

§ 220. Bank stosuje oszacowania współczynnika konwersji odpowiadające recesji gospodarczej, jeśli są one bardziej konserwatywne niż wynikające ze średniej długoterminowej. Ponieważ system ratingowy ma zapewnić generowanie stałych oszacowań współczynników konwersji według klas i pul, bank dopasowuje swoje oszacowania parametrów ryzyka dla poszczególnych klas i pul, tak by ograniczyć wpływ spadku koniunktury gospodarczej na kapitał.

§ 221. Współczynniki konwersji szacowane przez bank uwzględniają możliwość wykorzystania przez dłużnika dodatkowych kwot do chwili zaistnienia zdarzenia niewykonania zobowiązania oraz w okresie późniejszym. Przy szacowaniu współczynnika konwersji należy w sposób ostrożny uwzględnić możliwość silniejszej, dodatniej korelacji pomiędzy częstotliwością niewykonania zobowiązań a wielkością współczynnika konwersji.

§ 222. Szacując współczynniki konwersji, bank uwzględnia swoje szczegółowe zasady i strategie przyjęte w zakresie monitorowania rachunków i przetwarzania płatności. Bank uwzględnia również swoją zdolność i gotowość do przeciwdziałania wykorzystywaniu kolejnych kwot kredytu w sytuacji zbliżonej do niewykonania zobowiązania, w szczególności przy naruszeniu warunków umowy lub niewykonaniu zobowiązania z przyczyn technicznych.

§ 223. Bank stosuje odpowiednie systemy i procedury do monitorowania kwot przyznaných w ramach produktu, kwot wykorzystanych w odniesieniu do przyznaných linii kredytowych oraz zmian w kwotach zadłużenia według dłużnika i według klasy, przy czym bank powinien móc monitorować kwoty zadłużenia na bazie dziennej.

§ 224. Jeżeli współczynniki konwersji stosowane przez bank do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem są różne od tych, które bank wykorzystuje do celów wewnętrznych, obowiązany jest dokumentować różnice i przedstawić uzasadnienie stosowania różnych parametrów.

Dział 2. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych

§ 225. Oszacowania współczynnika konwersji opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przedłużanego o rok każdego roku po wdrożeniu metody wewnętrznych ratingów przez bank, do osiągnięcia okresu minimum siedmiu lat, z co najmniej jednego źródła danych, przy czym jeżeli dla któregoś ze źródeł okres obserwacji jest dłuższy, a dane te są istotne, wówczas bank stosuje ten dłuższy okres.

Dział 3. Ekspozycje detaliczne

§ 226. Niezależnie od przepisów §221, bank może uwzględniać kwoty do wykorzystania w przyszłości za pomocą współczynników konwersji albo LGD.

§ 227. Oszacowania współczynników konwersji opierają się na danych z okresu co najmniej pięciu lat, przy czym niezależnie od przepisów §219, bank nie musi przywiązywać równej wagi do wszystkich danych historycznych, o ile może przedstawić uzasadnienie, że dane z ostatnich okresów stanowią lepszą podstawę przewidywań wykorzystania przyznaných limitów.

Tytuł 5. Wymogi minimalne dotyczące oceny wpływu gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

Dział 1. Ekspozycje wobec przedsiębiorców, instytucji, rządów i banków centralnych, gdzie stosuje się własne oszacowania wartości LGD oraz ekspozycje detaliczne

§ 228. Kryteria określone w §229-236 nie stosują się do gwarancji udzielanych przez instytucje, rządy i banki centralne, jeżeli na podstawie zgody Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 8 ust. 2, bank stosuje metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego do ekspozycji wobec tych podmiotów. W tym przypadku stosuje się zasady określone w § 5 załącznika nr 4 do uchwały oraz § 2 - 8 załącznika nr 17 do uchwały.

§ 229. W przypadku gwarancji dla ekspozycji detalicznych, kryteria określone w §228 stosują się w zakresie przypisywania ekspozycji do klas lub pul oraz do szacowania wartości PD.

Dział 2. Uznani gwaranci i gwarancje

§ 230. Bank określa jednoznaczne kryteria w zakresie rodzajów gwarantów uznawanych przez siebie do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§ 231. Do uznanych gwarantów stosuje się te same zasady, co do dłużników, zgodnie z przepisami §140-153.

§ 232. Gwarancja może zostać uznana, jeśli spełnione są poniższe warunki:

- 1) umowa gwarancji zawarta została w formie pisemnej,
- 2) gwarancja jest nieodwołalna ze strony gwaranta, obowiązuje do chwili całkowitego uregulowania zobowiązania (w zakresie kwoty i terminu objętych gwarancją) i jest egzekwowalna na mocy obowiązującego prawa wobec gwaranta w obrębie jurysdykcji, gdzie posiada on aktywa podlegające egzekucji,
- 3) gwarancję, której warunki przewidują zwolnienie gwaranta z jego zobowiązań (gwarancja warunkowa) uznaje się pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Bankowego,
- 4) bank potrafi uzasadnić, że kryteria przypisywania ratingów odpowiednio uwzględniają potencjalne zmniejszenie efektów ograniczenia ryzyka kredytowego.

Dział 3. Kryteria korekty

§ 233. Bank określa, spełniające wymogi minimalne określone w §140-153, jednoznaczne kryteria w zakresie korygowania klas, puli lub oszacowań wartości LGD, a w przypadku detalicznych i uznanych nabytych wierzytelności, jednoznaczne zasady przyporządkowania ekspozycji do poszczególnych klas i puli, uwzględniające wpływ gwarancji na obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§ 234. Kryteria, o których mowa w §233, uwzględniają zdolność i gotowość gwaranta do wywiązania się z gwarancji, prawdopodobny termin płatności ze strony gwaranta, stopień skorelowania zdolności gwaranta do wywiązania się z gwarancji ze zdolnością dłużnika do spłaty, oraz wielkość niepokrytego gwarancją ryzyka resztkowego dłużnika.

Dział 4. Kredytowe instrumenty pochodne

§ 235.1. Wymogi minimalne dla gwarancji określone w niniejszej części stosują się do (*single-name*) prostych jednoimiennych kredytowych instrumentów pochodnych.

2. W przypadku niedopasowania pomiędzy zobowiązaniem bazowym a zobowiązaniem referencyjnym kredytowego instrumentu pochodnego lub zobowiązaniem stosowanym przy stwierdzeniu wystąpienia zdarzenia kredytowego, stosuje się przepisy § 42 ust. 2 załącznika

nr 17 do uchwały, a w przypadku ekspozycji detalicznych i uznanych wierzytelności nabytych przepisy §42 ust. 2 załącznika nr 17 do uchwały stosuje się odpowiednio do procesu przyporządkowywania ekspozycji do poszczególnych klas i pul.

§ 236. Kryteria korekty LGD lub przypisywania do klas lub pul uwzględniają strukturę wypłat kredytowego instrumentu pochodnego i oceniają jego wpływ na poziom i termin spłat zobowiązań. Bank przeprowadza analizę innych form występującego ryzyka resztkowego..

Tytuł 6. Wymogi minimalne dotyczące nabytych wierzytelności

Dział 1. Pewność prawna

§ 237. Struktura instrumentu gwarantuje, że we wszelkich przewidywalnych okolicznościach bank zachowa prawo własności i kontrolę nad wszystkimi przekazami środków pieniężnych z tytułu wierzytelności, przy czym:

- 1) jeżeli dłużnik przekazuje środki bezpośrednio sprzedawcy lub jednostce obsługującej, bank regularnie kontroluje, czy płatności są przekazywane w całości i w terminie zastrzeżonym w umowie,
- 2) jednostka obsługująca oznacza podmiot zarządzający na bieżąco pakietem nabytych wierzytelności lub bazowymi ekspozycjami kredytowymi,
- 3) bank stosuje procedury gwarantujące, że prawo własności do wierzytelności i środków pieniężnych jest chronione przed skutkami opóźnień wywołanych postępowaniem upadłościowym lub działań prawnych mogących znacząco opóźnić możliwość upłynnienia lub przeniesienia wierzytelności przez kredytodawcę lub przejęcia przez niego kontroli nad środkami pieniężnymi.

Dział 2. Skuteczność systemów monitorowania

§ 238. Bank monitoruje zarówno jakość nabytych wierzytelności, jak i kondycję finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej, w szczególności:

- 1) ocenia korelację pomiędzy jakością nabytych wierzytelności i kondycją finansową sprzedawcy i jednostki obsługującej oraz ustala wewnętrzne zasady i procedury stanowiące odpowiednie zabezpieczenie przed ewentualną współzależnością, łącznie z przypisaniem wewnętrznego ratingu każdemu ze sprzedawców i jednostek obsługujących,
- 2) tworzy zasady i procedury kwalifikujące sprzedawców i jednostki obsługujące uwzględniając:
 - a) okresowe przeglądy sprzedawców, jak i jednostek obsługujących, prowadzone przez bank lub podmiot zewnętrzny, w celu skontrolowania dokładności sporządzanych przez nich sprawozdań, wykrycia ewentualnych oszustw lub niedoskonałości w ich działaniach oraz zweryfikowania jakości polityki kredytowej sprzedającego oraz zasad i procedur ściągania wierzytelności przez jednostkę obsługującą,
 - b) wymóg dokumentowania wyników przeglądów,
- 3) ocenia charakterystykę nabytych pakietów wierzytelności, w tym nadmierne przedpłaty, historię zaległości finansowych sprzedawcy, długi zagrożone i odpisy na poczet takich długów, warunki płatności i ewentualne istnienie rachunków przeciwstawnych,
- 4) wykorzystuje skuteczne zasady i procedury zbiorczego monitorowania koncentracji wierzytelności względem pojedynczych dłużników zarówno w ramach poszczególnych nabytych pakietów wierzytelności, jak i na poziomie całości nabytych wierzytelności,

5) monitoruje terminowość otrzymywania od jednostki obsługującej szczegółowych sprawozdań dotyczących przeterminowania i rozmycia wierzytelności, które pozwalają bankowi na:

- a) zapewnienia zgodności z przyjętymi przez bank kryteriami uznawania i wytycznymi w zakresie przedpłat dotyczącymi nabytych wierzytelności,
- b) zapewnienia skutecznego środka monitorowania i potwierdzania warunków sprzedaży i stopnia rozmycia wierzytelności.

Dział 3. Skuteczność systemów wczesnego ostrzegania

§ 239. Bank wykorzystuje systemy i procedury umożliwiające wczesne wykrycie pogorszenia się kondycji finansowej sprzedawcy i jakości nabytych wierzytelności oraz szybką reakcję na pojawiające się problemy, w szczególności:

- 1) zasady, procedury i systemy informatyczne służące monitorowaniu przypadków naruszenia warunków umowy,
- 2) zasady i procedury wszczynania działań prawnych i postępowania z nabytymi trudnymi wierzytelnościami.

Dział 4. Skuteczność systemów kontroli zabezpieczeń, dostępności kredytów i środków pieniężnych

§ 240. Bank posiada zasady i procedury kontroli nabytych wierzytelności, kredytów i środków pieniężnych, określające w szczególności istotne elementy programu zakupu wierzytelności, w tym stawki przedpłat, uznane zabezpieczenia, niezbędną dokumentację, limity koncentracji oraz sposoby traktowania wpływów gotówkowych, przy czym należy:

- 1) uwzględnić wszystkie istotne czynniki, takie jak kondycja finansowa sprzedawcy i jednostki obsługującej, koncentracja ryzyka i tendencje w zakresie jakości nabytych wierzytelności i bazy klientów sprzedawcy,
- 2) zapewnić, że odpowiednie środki będą uruchamiane wyłącznie pod warunkiem przedstawienia określonych zabezpieczeń i dokumentacji.

Dział 5. Zgodność z wewnętrznymi zasadami i procedurami

§ 241. Bank wykorzystuje procedury służące ocenie zgodności ze wszystkimi wewnętrznymi zasadami i procedurami, obejmujące:

- 1) regularne kontrole wszystkich istotnych faz programu kupna wierzytelności,
- 2) sprawdzenie, czy istnieje rozdział obowiązków pomiędzy:
 - a) oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a oceną dłużnika oraz oceną sprzedawcy i jednostki obsługującej a kontrolą sprzedawcy i jednostki obsługującej,
 - b) oceną operacji jednostki rozliczeniowej ze szczególnym uwzględnieniem kwalifikacji, doświadczenia, liczby zaangażowanego personelu i automatycznych systemów wspomagających.

Księga 3. Proces zatwierdzania oszacowań wewnętrznych

§ 242. Bank tworzy skuteczny system zatwierdzania dokładności i spójności systemów i procesów ratingowych oraz oszacowań wszystkich istotnych parametrów ryzyka. Bank jest w stanie wykazać, że jego wewnętrzny proces walidacji umożliwia spójną i zrozumiałą ocenę jakości wewnętrznych ratingów oraz systemów pomiaru ryzyka.

§ 243. Bank regularnie porównuje zrealizowane współczynniki niewykonania zobowiązań z oszacowaniami wartości PD dla każdej z klas oraz, w przypadku stosowania własnych oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji, przeprowadza analogiczną analizę oszacowań wartości LGD i współczynników konwersji, przy czym:

- 1) w przypadku rozbieżności obserwowanych parametrów w stosunku do oszacowań, bank dokonuje szczegółowej analizy przyczyn takiego odchylenia,
- 2) do porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres,
- 3) bank dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą wykorzystywanych w porównaniach metod i danych,
- 4) wyniki analiz i dokumentacja podlegają aktualizacji co najmniej raz do roku.

§ 244.1. Bank wykorzystuje również inne niż wymienione w §243 narzędzia oceny ilościowej oszacowań oraz porównuje oszacowania z odpowiednimi źródłami danych zewnętrznych.

2. Analizy, o których mowa w ust. 1, opierają się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji.

3. Sporządzane przez bank wewnętrzne oceny funkcjonowania systemów ratingowych powinny być oparte o jak najdłuższy okres obserwacji.

§ 245. Metody i dane wykorzystywane przy ocenie ilościowej oszacowań pozostają spójne w czasie, przy czym zmiany dotyczące metod i danych wykorzystywanych w procesie szacowania i zatwierdzania (zarówno w źródłach danych, jak i wykorzystywanych okresach) są dokumentowane.

§ 246. Bank posiada wewnętrzne procedury postępowania w sytuacjach, gdy odstępstwa w obserwowanych wartościach PD, LGD, współczynników konwersji i strat całkowitych (przy stosowaniu wartości EL), stają się na tyle znaczące, że można na ich podstawie zakwestionować poprawność oszacowań, przy czym:

- 1) wspomniane procedury uwzględniają cykle koniunkturalne i inne czynniki systematyczne kształtujące zmienność współczynnika niewykonania zobowiązań i innych parametrów,
- 2) jeżeli obserwowane wartości nadal są wyższe niż wartości oczekiwane, wówczas bank podnosi wartość oszacowań w celu odzwierciedlenia poziomu niewykonania zobowiązań i poniesionych strat.

Księga 4. Obliczanie kwot ważonych ryzykiem ekspozycji w papierach kapitałowych według metody modeli wewnętrznych

Tytuł 1. Wymóg kapitałowy i kwantyfikacja ryzyka

§ 247. Przy obliczaniu wymogów kapitałowych bank spełnia następujące normy:

- 1) oszacowania potencjalnej straty nie są podatne na wpływ niekorzystnych zmian rynkowych, istotnych ze względu na profil ryzyka długoterminowego ekspozycji kapitałowych banku,
- 2) dane przedstawiające rozkład zwrotów dochodu uwzględniają najdłuższy okres dostępnych danych odzwierciedlający profil ryzyka ekspozycji banku w kapitałowych papierach wartościowych
- 3) wykorzystywane dane pozwalają na szacowanie strat w sposób konserwatywny, statystycznie wiarygodny i odporny, a tym samym szacunki strat nie są oparte wyłącznie na osądzie własnym,

- 4) bank jest w stanie przedstawić uzasadnienie, że zastosowany test warunków skrajnych zapewnia konserwatywne oszacowania potencjalnych strat w długoterminowym cyklu rynkowym i koniunkturalnym,
- 5) bank łączy analizę empiryczną dostępnych danych z korektą opartą na możliwie wielu nieuwzględnionych w modelu czynnikach w celu uzyskania odpowiednio realistycznych i zachowawczych wyników modelu,
- 6) przy konstruowaniu modeli wartości zagrożonej określających potencjalne kwartalne straty bank może wykorzystać dane kwartalne lub przeliczyć dane o wyższej częstotliwości na dane kwartalne za pomocą odpowiedniej metody analitycznej, popartej empirycznymi dowodami oraz precyzyjnymi i dobrze udokumentowanymi analizami,
- 7) podejście opisane w pkt 6 stosowane jest przez bank w sposób restrykcyjny i konsekwentny,
- 8) w przypadku ograniczeń w dostępie do danych, bank zwiększa poziom restrykcyjności w swoich oszacowaniach potencjalnej straty,
- 9) w stosowanych modelach należy uwzględnić wszystkie istotne czynniki ryzyka związane ze zwrotami z ekspozycji kapitałowych, w tym zarówno ogólne, jak i szczególne ryzyko związane z portfelem kapitałowych papierów wartościowych,
- 10) stosowane modele powinny wyjaśniać historyczne wahania cen w odpowiedni sposób i uwzględniają zarówno wielkość potencjalnych koncentracji, jak i zmiany w ich strukturze, wykazując przy tym odporność na niesprzyjające środowisko rynkowe,
- 11) czynniki ryzyka ujęte w danych wykorzystywanych do sporządzania oszacowań ściśle odpowiadają lub przynajmniej są porównywalne do ekspozycji kapitałowych banku,
- 12) model wewnętrzny odpowiada profilowi ryzyka i złożoności portfela kapitałowych papierów wartościowych banku, przy czym jeżeli bank posiada istotne pakiety ekspozycji kapitałowych, których zmiany wartości mają charakter nieliniowy, modele wewnętrzne projektuje się tak, by odpowiednio uwzględnić ryzyka związane z takimi ekspozycjami,
- 13) przyporządkowanie indywidualnych pozycji do innych, zbliżonych ekspozycji, indeksów rynkowych i czynników ryzyka jest wiarygodne, intuicyjne i oparte na solidnych przesłankach,
- 14) stosowane czynniki ryzyka są odpowiednie i pokrywają zarówno ryzyko ogólne, jak i szczególne, co znajduje potwierdzenie w posiadanych przez bank analizach empirycznych,
- 15) oszacowania zmienności zwrotów z ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych obejmują istotne, dostępne dane, informacje i metody, przy czym należy stosować dane wewnętrzne, które poddano wcześniej niezależnej weryfikacji oraz dane ze źródeł zewnętrznych (w tym dane zbiorcze),
- 16) bank stosuje rygorystyczny i kompleksowy program testów warunków skrajnych.

Tytuł 2. Proces zarządzania ryzykiem i instrumenty kontrolne

§ 248. Mając na względzie opracowanie i wykorzystanie modeli wewnętrznych do celów określania wymogu kapitałowego, bank ustala zasady, procedury i metody kontroli w celu zapewnienia integralności modelu i procesu jego tworzenia, obejmujące:

- 1) całkowitą integrację modelu wewnętrznego z funkcjonującym w banku zarządczymi systemami informacyjnymi oraz z zarządzaniem portfelem ekspozycji kapitałowych w portfelu bankowym, przy czym modele wewnętrzne należy uznać za całkowicie zintegrowane z zarządzaniem ryzykiem instytucji kredytowej, jeżeli są one stosowane do:

- a) pomiaru i oceny wyników portfela ekspozycji kapitałowych (włącznie z wynikami skorygowanymi o ryzyko),
 - b) alokacji kapitału wewnętrznego do ekspozycji kapitałowych i ogólnej oceny adekwatności kapitałowej i procesu zarządzania ekspozycjami kapitałowymi,
- 2) systemy zarządzania, procedury i funkcje kontrolne obejmujące okresowe i niezależne przeglądy wszystkich elementów procesu tworzenia modeli wewnętrznych, łącznie z zatwierdzaniem zmian w modelach, wprowadzaniem i weryfikacją parametrów i danych wejściowych oraz przeglądem wyników, np. w formie bezpośredniej weryfikacji oszacowań ryzyka, przy czym:
- a) przeglądy służą ocenie dokładności, kompletności i adekwatności danych i parametrów wejściowych i wyników modelu oraz pozwalają zarówno wykryć i ograniczyć potencjalne błędy, wynikające ze znanych niedoskonałości modelu, jak i zidentyfikować dotąd nieznaną niedoskonałości modelu,
 - b) przeglądy mogą być przeprowadzane przez niezależną jednostkę wewnętrzną lub niezależną stronę trzecią,
- 3) właściwe systemy i procedury monitorowania limitów inwestycyjnych i ryzyka ekspozycji w kapitałowych papierach wartościowych,
- 4) zapewnienie niezależnego funkcjonowania jednostki lub osób odpowiedzialnych za projektowanie i stosowanie modelu od jednostki lub osób odpowiedzialnych za zarządzanie poszczególnymi inwestycjami,
- 5) powierzanie zadań w zakresie tworzenia modeli pracownikom posiadającym odpowiednie kwalifikacje, a w przypadku korzystania z usług podmiotów zewnętrznych, przeprowadzenie weryfikacji ich kwalifikacji.

Tytuł 3. Zatwierdzanie i dokumentacja

§ 249. Bank stosuje sprawdzony system zatwierdzania modeli wewnętrznych, weryfikujący dokładność i spójność modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia, oraz dokumentuje wszystkie istotne elementy modeli wewnętrznych, procesy ich tworzenia i zatwierdzania.

§ 250. Bank stosuje w sposób konsekwentny wewnętrzną procedurę zatwierdzania w celu oceny działania modeli wewnętrznych i procesów ich tworzenia.

§ 251. Metody i dane wykorzystywane przy ocenie ilościowej oszacowań pozostają spójne w czasie, przy czym zmiany dotyczące metod i danych wykorzystywanych w procesie szacowania i zatwierdzania (zarówno w źródłach danych, jak i wykorzystywanych okresach) są dokumentowane.

§ 252. Bank regularnie porównuje faktyczne zwroty z kapitałowych papierów wartościowych (obliczone z wykorzystaniem zrealizowanych, jak i niezrealizowanych zysków i strat) z oszacowaniami modeli, przy czym:

- 1) do porównań stosuje się dane historyczne obejmujące jak najdłuższy okres,
- 2) bank dokumentuje i przechowuje dokumentację dotyczącą metod i danych wykorzystywanych w porównaniach,
- 3) wyniki analiz i dokumentacja podlegają aktualizacji co najmniej raz w roku.

§ 253.1. Bank wykorzystuje również inne niż wymienione w §252 narzędzia oceny ilościowej oszacowań oraz porównuje oszacowania z danymi zewnętrznymi.

projekt

2. Analizy, o których mowa w ust. 1, opierają się na danych, które są właściwe dla danego portfela, są regularnie aktualizowane oraz obejmują odpowiedni okres obserwacji.

3. Sporządzane przez bank wewnętrzne oceny funkcjonowania modeli powinny być oparte o jak najdłuższy okres obserwacji.

§ 254. Bank tworzy wewnętrzne procedury działania w sytuacjach, kiedy porównanie zrealizowanych zwrotów z tytułu kapitałowych papierów wartościowych z oszacowaniami modeli podważa prawidłowość oszacowań lub samych modeli, a które w szczególności uwzględniają cykle koniunkturalne i podobne czynniki systematyczne wpływające na zmienności zwrotów z tytułu kapitałowych papierów wartościowych. Bank dokumentuje zmiany wprowadzone do modeli wewnętrznych w wyniku przeglądów oraz zapewnia ich zgodności z odpowiednimi procedurami obowiązującymi w banku.

§ 255. Modele wewnętrzne i procesy ich tworzenia są dokumentowane, a stosowna dokumentacja obejmuje obowiązki osób i jednostek zaangażowanych w procesy tworzenia, zatwierdzania oraz przeglądu modeli.

Tytuł 4. Ład korporacyjny i nadzór

Dział 1. Zasady ogólne

§ 256. W zakresie ładu korporacyjnego, bank obowiązany jest spełniać następujące wymagania:

- 1) wszystkie istotne aspekty procesu tworzenia ratingów i oszacowań podlegają zatwierdzeniu przez zarząd banku lub organ kolegialny, w skład którego wchodzi przedstawiciele zarządu oraz osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku, posiadający ogólną wiedzę w zakresie systemów ratingowych banku oraz szczegółową znajomość związanych z nimi sprawozdań zarządczych,
- 2) osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku zawiadamiają zarząd banku lub organ kolegialny, o którym mowa w pkt 1 o istotnych zmianach lub wyjątkach od ustalonych procedur mających istotny wpływ na działanie systemów ratingowych banku,
- 3) osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku posiadają dobrą wiedzę w zakresie budowy i działania systemów ratingowych, zapewniają na bieżąco poprawne działanie systemów ratingowych, są regularnie informowane przez jednostki kontroli ryzyka o działaniu procesu ratingowego, obszarach wymagających usprawnienia oraz postępach w eliminowaniu stwierdzonych niedociągnięć,
- 4) wewnętrzna analiza profilu ryzyka kredytowego banku, oparta na ratingach, jest istotnym elementem sprawozdań zarządczych spełniających następujące wymogi:
 - a) sprawozdania obejmują co najmniej profil ryzyka według klas, migrację pomiędzy klasami, szacunki odpowiednich parametrów według klas oraz porównanie zrealizowanych współczynników niewykonania zobowiązań, LGD i współczynników konwersji z wartościami oczekiwanymi oraz wyniki testów warunków skrajnych,
 - 2) częstotliwość sprawozdań zależy od wagi i rodzaju informacji oraz hierarchii odbiorcy.

Dział 2. Kontrola ryzyka kredytowego

§ 257. Jednostka kontroli ryzyka kredytowego jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za inicjowanie i odnawianie ekspozycji, podlega bezpośrednio zarządowi banku a do jej zadań należy:

projekt

- 1) zaprojektowanie lub wybór, a następnie wdrożenie, kontrola, zapewnienie jakości i obsługa systemów ratingowych,
- 2) regularne dostarczanie i analizowanie sprawozdań z działania systemów ratingowych.

§ 258. Zakres działań jednostki (jednostek) kontroli ryzyka kredytowego obejmuje:

- 1) testowanie i monitorowanie klas i puli,
- 2) sporządzanie i analizowanie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych banku,
- 3) wdrażanie procedur sprawdzania, czy definicje klasy i pul są stosowane w spójny sposób w poszczególnych oddziałach i rejonach działalności banku,
- 4) dokonywanie przeglądów i dokumentowanie wszelkich zmian w procesie przypisywania ocen ratingowych z uwzględnieniem przyczyn takich zmian,
- 5) dokonywanie przeglądów kryteriów ratingowych celem oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka oraz dokumentowanie i przechowywanie informacji na temat zmian w procesie ratingowym, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych,
- 6) aktywny udział w projektowaniu lub wyborze, a następnie we wdrażaniu i uaktualnianiu modeli stosowanych w systemach ratingowych,
- 7) kontrola i nadzór nad modelami stosowanymi w procesie ratingowym,
- 8) bieżące przeglądy i wprowadzanie zmian w modelach stosowanych w procesie ratingowym.

§ 259. Niezależnie od przepisów §258, bank stosujący dane zbiorcze zgodnie z §188-189, może zlecić podmiotowi zewnętrznemu następujące zadania:

- 1) dostarczanie informacji dotyczącej testowania i monitorowania klas i puli,
- 2) tworzenie sprawozdań podsumowujących działanie systemów ratingowych banku,
- 3) dostarczanie informacji dotyczących przeglądów kryteriów ratingowych celem oceny ich przydatności w przewidywaniu ryzyka,
- 4) dokumentowanie zmian dotyczących procesu ratingowego, kryteriów lub indywidualnych parametrów ratingowych,
- 5) dostarczanie informacji dotyczących bieżących przeglądów i zmian modeli stosowanych w procesie ratingowym.

§ 260. Bank zlecający podmiotowi zewnętrznemu zadania opisane w §259, obowiązany jest do zapewnienia nadzorowi dostępu do wszystkich istotnych informacji pochodzących od tego podmiotu, koniecznych do zbadania zgodności z wymogami minimalnymi, a także możliwość przeprowadzenia kontroli w siedzibie tego podmiotu w takim samym zakresie, jak w siedzibie banku.

Dział 3. Audyt wewnętrzny

§ 261. Komórka audytu wewnętrznego, co najmniej raz w roku, dokonuje przeglądu systemów ratingowych banku i ich funkcjonowania, w szczególności w obszarze funkcjonowania działu kredytowego i oszacowań wartości PD, LGD, EL oraz współczynników konwersji. Przegląd obejmuje zgodność ze wszystkimi obowiązującymi minimalnymi wymaganiami w zakresie metod zaawansowanych.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA WALUTOWEGO

Część I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

§ 1. Pierwotne pozycje w walutach obcych oraz pierwotne pozycje w złocie, zwane dalej łącznie walutowymi pozycjami pierwotnymi, oblicza się zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do uchwały, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne waluty obce oraz złoto, a także wszelkie inne instrumenty bazowe wyrażone w walucie obcej lub indeksowane do waluty obcej,
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć kursy walut obcych oraz cenę złota,
- 3) w rachunku pozycji pierwotnych uwzględnia się:
 - a) walutowe operacje bilansowe,
 - b) walutowe transakcje pozabilansowe,
 - c) operacje bilansowe i transakcje pozabilansowe, których instrument bazowy jest indeksowany do waluty obcej,
 - d) nieodwołalne gwarancje, lub inne instrumenty o zbliżonym charakterze, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną uruchomione oraz że staną się nieodwołalne,
 - e) przyszłe koszty lub przychody walutowe w części zabezpieczonej przed ryzykiem walutowym.

§ 2. Z zastrzeżeniem § 3, bank może uznać wybrane walutowe pozycje pierwotne za pozycje o charakterze strukturalnym, które podlegają wyłączeniu z rachunku pozycji walutowych, przy czym:

- 1) walutowe pozycje pierwotne o charakterze strukturalnym rozumiane są jako długoterminowe salda bilansowe związane z posiadaniem i utrzymywaniem:
 - a) dotacji dla oddziałów zagranicznych banku oraz akcji i udziałów w podmiotach zależnych oraz stowarzyszonych w rozumieniu ustawy o rachunkowości, jeśli dotacje te oraz akcje i udziały pomniejszają fundusze własne banku,
 - b) pozycje mających na celu zabezpieczenie adekwatności kapitałowej banku przed ryzykiem walutowym - w szczególności zabezpieczenie przed ryzykiem walutowym denominowanych w walucie obcej elementów rachunku funduszy własnych,
- 2) przed wyłączeniem bank zawiadamia Komisję Nadzoru Bankowego o uznaniu walutowych pozycji pierwotnych za pozycje strukturalne, przedkładając:
 - a) informacje dotyczące rodzaju, wielkości i struktury walutowej tych pozycji,
 - b) uzasadnienie celowości zastosowania wyłączenia w kontekście ekspozycji na ryzyko walutowe.

§ 3. W przypadku zmian stanu faktycznego w stosunku do informacji wymienionych w § 2 pkt 2, bank zaprzestaje wyłączania pozycji strukturalnych, chyba że uprzednio zawiadomi Komisję Nadzoru Bankowego, stosując odpowiednio przepisy § 2 pkt 2.

§ 4. Do rachunku pozycji pierwotnych wynikających z jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania, bank włącza pośrednie ekspozycje, jakie powstają wskutek zaangażowania w jednostki uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, uwzględniając ich rzeczywiste pozycje walutowe, przy czym:

1) bank może oprzeć się na sprawozdaniach strony trzeciej na temat pozycji walutowych w instytucji zbiorowego inwestowania, o ile dokonał weryfikacji prawidłowości sporządzania tych sprawozdań,

2) jeżeli bank nie posiada informacji na temat pozycji walutowych w instytucji zbiorowego inwestowania, zakłada się, iż instytucja zbiorowego inwestowania dokonała lokat walutowych w maksymalnie dozwolonym dla siebie zakresie, a w odniesieniu do pozycji objętych portfelem handlowym, bank przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego uwzględnia maksymalny poziom ryzyka pośredniego, jakie wiąże się z utrzymywaniem pozycji poprzez instytucję zbiorowego inwestowania, w następujący sposób:

a) zakłada się proporcjonalne zwiększenie pozycji walutowych instytucji zbiorowego inwestowania aż do maksymalnej wartości ekspozycji względem bazowych składników lokat wynikających z uprawnień inwestycyjnych,

b) pozycję walutową instytucji zbiorowego inwestowania traktuje się jak pozycję w odrębnej walucie, przy czym jeśli znany jest kierunek inwestycji instytucji zbiorowego inwestowania, sumę długich pozycji pierwotnych instytucji zbiorowego inwestowania do sumy długich pozycji netto banku w poszczególnych walutach a sumę krótkich pozycji pierwotnych instytucji zbiorowego inwestowania można dodać do sumy krótkich pozycji netto banku w poszczególnych walutach - przed dokonaniem tych obliczeń nie zezwala się na wzajemną kompensację pozycji instytucji zbiorowego inwestowania.

§ 5. Pozycje pierwotne w walutach obcych lub złocie mogą być dyskontowane do wartości bieżącej.

§ 6. Bank może dwie waluty uznać za silnie ze sobą skorelowane, jeżeli prawdopodobieństwo – obliczone na podstawie dziennych kursów obowiązujących w ciągu poprzednich trzech lat – wskazuje, iż ewentualna strata poniesiona z tytułu utrzymania przeciwnastawnych pozycji netto jednakowej wysokości w tych walutach nie przekroczy w ciągu następnych dziesięciu dni roboczych 4 % wartości takiej pozycji dopasowanej (po przeliczeniu na walutę bilansową), wynosi 99 %.

§ 7. W przypadku określonym w § 6, w rachunku pozycji walutowej całkowitej bank uwzględnia pozycję niedopasowaną w walutach silnie ze sobą skorelowanych, wyznaczając ją jako bezwzględną wartość różnicy między długą pozycją netto w jednej z walut i krótką pozycją netto w drugiej z walut, oznaczając ją jako długą, gdy różnica jest dodatnia, lub krótką, gdy różnica jest ujemna.

§ 8. W przypadku walut objętych umową międzynarodową lub porozumieniem międzynarodowym ograniczającym maksymalne wahania kursów tych walut w stosunku do innych walut objętych porozumieniem, bank może uwzględniać w rachunku pozycji walutowej całkowitej pozycję niedopasowaną w tych walutach, wyznaczając ją jako bezwzględną wartość różnicy między sumą długich pozycji netto w tych walutach i sumą

krótkich pozycji netto w tych walutach, oznaczając ją jako długą, gdy różnica jest dodatnia, lub krótką, gdy różnica jest ujemna.

§ 9. W przypadku walut państw członkowskich uczestniczących w drugim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej bank może uwzględniać w rachunku pozycji walutowej całkowitej pozycję niedopasowaną w tych walutach, wyznaczając ją jako bezwzględną wartość różnicy między sumą długich pozycji netto w tych walutach i sumą krótkich pozycji netto w tych walutach, oznaczając ją jako długą, gdy różnica jest dodatnia, lub krótką, gdy różnica jest ujemna.

§ 10. Jeżeli kurs utworzonej na mocy porozumień międzynarodowych rozliczeniowej waluty obcej lub jednostki rozliczeniowej jest ustalany w stosunku do koszyka wybranych walut obcych, to salda wyrażone w tej walucie lub jednostce rozliczeniowej można uwzględniać w rachunku walutowych pozycji pierwotnych odpowiednio po ich rozłożeniu na waluty składowe.

Część II. Obliczanie wymogu kapitałowego

Księga 1. Zasady ogólne

§ 11. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego, oblicza się dla portfela bankowego i portfela handlowego łącznie, jako sumę:

- 1) wymogów kapitałowych obliczonych na podstawie § 12, 13 i 14,
- 2) wymogu kapitałowego obliczonego metodą podstawową, określoną w § 15, metodą wartości zagrożonej, określoną w § 16, lub metodą mieszaną, określoną w § 17,
- 3) wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego w odniesieniu do jednostek uczestnictwa w instytucji zbiorowego inwestowania obliczonego jako 20% pozycji netto w każdej z tych jednostek.

§ 12. Jeżeli bank uznał dwie waluty za silnie ze sobą skorelowane, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w zakresie pozycji dopasowanej w tych walutach, wyznacza się jako 4% pozycji dopasowanej w tych walutach, równej mniejszej z kwot określonych jako długa pozycja netto w jednej z walut i krótka pozycja netto w drugiej z walut.

§ 13. W przypadku określonym w § 8, bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w zakresie pozycji dopasowanej w tych walutach jako iloczyn pozycji dopasowanej w walutach objętych umową międzyrządową i 50 % dopuszczalnej granicy wahania kursów walut, określonej w umowie, przy czym pozycję dopasowaną w tych walutach wyznacza się jako mniejszą z kwot określonych jako suma długich pozycji netto w tych walutach i suma krótkich pozycji netto w tych walutach.

§ 14. W przypadku określonym w § 9, bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego w zakresie pozycji dopasowanej w tych walutach jako iloczyn pozycji dopasowanej i 1,6 %, przy czym pozycję dopasowaną w tych walutach wyznacza się jako mniejszą z kwot określonych jako suma długich pozycji netto w tych walutach i suma krótkich pozycji netto w tych walutach.

Księga 2. Metoda podstawowa

§ 15. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się metodą podstawową, jako:

- 1) 8% pozycji walutowej całkowitej - jeżeli pozycja walutowa całkowita przewyższa 2% funduszy własnych banku,
- 2) zero - jeżeli pozycja walutowa całkowita nie przewyższa 2% funduszy własnych banku.

Księga 3. Metoda wartości zagrożonej

§ 16. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się metodą wartości zagrożonej:

- 1) zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 19 do uchwały, przyjmując, że parametrami cenowymi są kursy walutowe i cena złota,
- 2) wymóg kapitałowy oblicza się, z zastrzeżeniem § 1 – 10 oraz § 16 załącznika nr 2 do uchwały, dla wszystkich walutowych pozycji pierwotnych.

Księga 4. Metoda mieszana

§ 17. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się metodą mieszaną, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) bank określa zakres zastosowania metody wartości zagrożonej, poprzez wyodrębnienie walutowych pozycji pierwotnych objętych tą metodą,
- 2) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego dla walutowych pozycji pierwotnych objętych metodą wartości zagrożonej oblicza się poprzez odpowiednie zastosowanie do tych pozycji metody wartości zagrożonej,
- 3) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego dla walutowych pozycji pierwotnych nieobjętych metodą wartości zagrożonej oblicza się jako 8% kwoty obliczonej poprzez odpowiednie zastosowanie do tych pozycji zasad wyznaczania pozycji walutowej całkowitej,
- 4) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych, o których mowa w pkt 2 i 3.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA CEN TOWARÓW

Część I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

Księga 1. Zasady ogólne

§ 1. Przez towary rozumie się dowolne materialne przedmioty handlu określone co do rodzaju i gatunku, których ilość może być wyrażona w fizycznych jednostkach miary, z wyłączeniem złota, środków trwałych oraz przedmiotów stanowiących prawne zabezpieczenia ekspozycji banku.

§ 2. Dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów można pominąć pozycje pierwotne w towarach wynikające z operacji finansowania zapasów towarów.

§ 3. Pozycje w towarach oblicza się dla poszczególnych towarów jednorodnych zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do uchwały, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne towary jednorodne,
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć ceny towarów jednorodnych.

§ 4. Dla celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów, za towar jednorodny uznaje się:

- 1) towary identyczne,
- 2) towary wzajemnie zastępowalne,
- 3) towary będące bliskimi substytutami, jeśli współczynnik korelacji między zmianami cen tych towarów wynosi nie mniej niż 0,9 w okresie co najmniej jednego roku.

§ 5. W przypadku występowania różnych cen towarów uznanych za towar jednorodny, cenę towaru jednorodnego wyznacza się jako średnią ważoną tych cen.

§ 6. W rachunku łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen towarów pomija się równe co do wartości bezwzględnej przeciwstawne pozycje pierwotne w danym towarze jednorodnym, których termin zapadalności przypada:

- 1) w tym samym dniu,
- 2) w odstępie co najwyżej 10 dni, jeśli wynikają one z transakcji dokonywanych na rynkach z codziennymi datami dostaw.

§ 7. W rachunku wymogu kapitałowego z tytułu cen towarów należy uwzględnić:

- 1) towary lub gwarantowane prawa własności towarów przekazane w ramach umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu,
- 2) towary przekazane w ramach umowy udzielenia pożyczki towarów.

§ 8. Jeśli krótka pozycja staje się wymagalna przed długą pozycją, bank powinien zabezpieczać się również przed ryzykiem braku płynności, które może występować na pewnych rynkach.

Księga 2. Szczególne instrumenty

§ 9. Terminowe kontrakty giełdowe oparte na towarach i terminowe zobowiązania do nabycia lub sprzedaży poszczególnych towarów należy włączyć do systemu pomiaru jako kwoty referencyjne w kategoriach standardowych jednostek miary i przypisać im zapadalność w zależności od daty wygaśnięcia.

§ 10. Transakcje zamiany towarów ze stałą ceną jednej strony transakcji i bieżącą ceną rynkową drugiej strony należy włączyć do metody terminów zapadalności jako szereg pozycji równych referencyjnej kwocie kontraktu, przy czym terminy zapadalności poszczególnych pozycji będą terminami każdej płatności z tytułu transakcji zamiany na potrzeby klasyfikacji do przedziałów zapadalności określonych w tabeli 1.

§ 11. Transakcje zamiany towarów, z różnymi towarami po jej obu stronach, należy ujmować w metodzie terminów zapadalności w odpowiednich tabelach odpowiadających tym towarom.
Część II. Obliczanie wymogu kapitałowego

Księga 1. Zasady ogólne

§ 12. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się dla portfela bankowego i portfela handlowego łącznie, metodą uproszczoną, określoną w § 13, metodą terminów zapadalności, określoną w § 14, rozszerzoną metodą terminów zapadalności, określoną w § 15 lub metodą wartości zagrożonej, określoną w § 16.

Księga 2. Metoda uproszczona

§ 13. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się metodą uproszczoną, zgodnie z następującymi zasadami:

1) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen danego towaru jednorodnego oblicza się jako sumę:

a) 15% globalnej pozycji netto w danym towarze jednorodnym,

b) 3% globalnej pozycji brutto w danym towarze jednorodnym.

2) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka cen poszczególnych towarów jednorodnych, obliczonych zgodnie z pkt 1.

Księga 3. Metoda terminów zapadalności

§ 14. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się metodą terminów zapadalności, zgodnie z następującymi zasadami:

1) pozycje pierwotne (długie lub krótkie) w danym towarze jednorodnym, wyznaczone zgodnie z § 1 – 11, należy zaklasyfikować do jednego z przedziałów terminów zapadalności (przedziały) określonych w drugiej kolumnie tabeli nr 1:

Tabela 1

Numer przedziału	Przedziały terminów zapadalności (terminy rezydualne)	Stopa narzutu (w %)
------------------	---	---------------------

(1)	(2)	(3)
1	0 - 1 miesiąc	1,50
2	> 1 - 3 miesiące	1,50
3	> 3 - 6 miesięcy	1,50

4	> 6 - 12 miesięcy	1,50
5	> 1 - 2 lata	1,50
6	> 2 - 3 lata	1,50
7	> 3 lata	1,50

2) pozycje pierwotne odpowiadające fizycznym zapasom danego towaru jednorodnego należy zaklasyfikować do pierwszego przedziału,

3) na podstawie klasyfikacji dokonanej zgodnie z pkt 1 w każdym przedziale oblicza się sumę pozycji pierwotnych długich i sumę pozycji pierwotnych krótkich,

4) mniejsza z kwot określonych jako:

a) suma pierwotnych pozycji długich w danym przedziale powiększona o niedopasowaną pozycję długą z poprzedniego przedziału,

b) suma pierwotnych pozycji krótkich w tym przedziale powiększona o niedopasowaną pozycję krótką z poprzedniego przedziału,

stanowi dopasowaną pozycję w danym przedziale, zaś bezwzględna wartość różnicy między tymi sumami stanowi niedopasowaną pozycję w tym przedziale (długą - jeśli różnica ta jest dodatnia lub krótką - jeśli różnica ta jest ujemna); w pierwszym przedziale nie dokonuje się powiększania sumy pozycji pierwotnych,

5) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ceny danego towaru jednorodnego oblicza się jako sumę:

a) dopasowanych pozycji w poszczególnych przedziałach, pomnożonych przez odpowiadające tym przedziałom stopy narzutu podane w trzeciej kolumnie tabeli przedstawionej w pkt 1,

b) niedopasowanych pozycji (długich lub krótkich) w poszczególnych przedziałach, z wyłączeniem ostatniego, pomnożonych przez 0,6% (stopa przeniesienia),

c) niedopasowanej pozycji (długiej lub krótkiej) w ostatnim przedziale, pomnożonej przez 15% (stopa rzeczywista).

6) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka cen poszczególnych towarów jednorodnych, obliczonych zgodnie z pkt 5.

Księga 4. Rozszerzona metoda terminów zapadalności

§ 15. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się rozszerzoną metodą terminów zapadalności, zgodnie z następującymi zasadami:

1) rozszerzona metoda terminów zapadalności stanowi modyfikację metody terminów zapadalności, przy czym zamiast stosowania minimalnych stóp narzutu, stóp przeniesienia i stóp rzeczywistych określonych w tabeli 1, stosuje się minimalne stopy określone w tabeli 2 i może być stosowana przez bank, który:

a) prowadzi aktywną działalność w zakresie obrotu towarowego,

b) posiada zdywersyfikowany portfel towarów,

c) nie spełnia wymagań niezbędnych do stosowania metody wartości zagrożonej, określonych w § 1 - 4 załącznika nr 19 do uchwały.

Tabela 2

	Metale szlachetne (oprócz złota)	Metale nieszlachetne	Produkty rolne (nie trwałe)	Inne, w tym surowce energetyczne
Stopa narzutu (%)	1,0	1,2	1,5	1,5
Stopa przeniesienia (%)	0,3	0,5	0,6	0,6
Stopa rzeczywista (%)	8	10	12	15

2) bank, który zamierza stosować rozszerzoną metodę terminów zapadalności, przed rozpoczęciem stosowania tej metody zawiadamia Komisję Nadzoru Bankowego o dokonanym wyborze, przesyłając uzasadnienie obejmujące informacje, o których mowa w pkt 1,

3) w przypadku zmiany stanu faktycznego w stosunku do informacji, o których mowa w pkt.1, bank obowiązany jest do zaprzestania stosowania rozszerzonej metody terminów zapadalności.

Księga 5. Metoda wartości zagrożonej

§ 16. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów oblicza się metodą wartości zagrożonej zgodnie z załącznikiem nr 19 do uchwały, przy czym jako parametry cenowe należy rozumieć ceny towarów jednorodnych.

**OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO
Z TYTUŁU RYZYKA CEN KAPITAŁOWYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH**

Część I. Uwagi ogólne

§ 1. Przez kapitałowe papiery wartościowe rozumie się:

- 1) akcje i prawa poboru,
- 2) kwity depozytowe,
- 3) jednostki uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania,
- 4) inne papiery wartościowe obciążone ryzykiem cen kapitałowych papierów wartościowych,
- 5) element kapitałowy papierów wartościowych zamiennych na kapitałowe papiery wartościowe wymienione w pkt 1-4, wyodrębniony zgodnie z zasadami określonymi w § 7 załącznika nr 2 do uchwały.

§ 2. Pozycje pierwotne w kapitałowych papierach wartościowych wyznacza się zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do uchwały, przy czym:

- 1) przez instrumenty bazowe należy rozumieć poszczególne kapitałowe papiery wartościowe,
- 2) przez parametry cenowe należy rozumieć ceny poszczególnych kapitałowych papierów wartościowych, z zastrzeżeniem § 11 pkt 2.

§ 3. Kapitałowe papiery wartościowe pomniejszające fundusze własne banku wyłącza się z rachunku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych.

§ 4.1. Dla celów obliczania pozycji netto w poszczególnych kapitałowych papierach wartościowych, pozycje pierwotne wynikające z operacji na koszykach (indeksach) kapitałowych papierów wartościowych lub, z zastrzeżeniem § 16 pkt 2, z operacji na jednostkach uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania można:

- 1) rozkładać na pozycje pierwotne w poszczególnych kapitałowych papierach wartościowych zgodnie z ich aktualnym udziałem w koszyku (indeksie) lub jednostce uczestnictwa,
- 2) traktować jako pozycję pierwotną wynikającą z operacji na odrębnym kapitałowym papierze wartościowym, którego cena jest średnią ważoną ceną kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do koszyka (indeksu) lub jednostki uczestnictwa.

2. Bank, który dokonał kompensowania swoich pozycji w poszczególnych kapitałowych papierach wartościowych z pozycjami pierwotnymi wynikającymi z operacji na koszykach (indeksach) kapitałowych papierów wartościowych, obowiązany jest do stosowania w rachunku pozycji pierwotnych narzutu w wysokości zabezpieczającej przed ryzykiem straty w wyniku zmiany ceny operacji, która nie byłaby w pełni skorelowana ze zmianą kursów akcji wchodzących w skład indeksu.

projekt

3. Bank stosuje odpowiednio postanowienia ust. 2, gdy posiada przeciwstawne pozycje w terminowych kontraktach na indeksy giełdowe, które nie są identyczne pod względem terminu realizacji kontraktu lub składu indeksu bądź też pod względem obu tych cech.

§ 5. Przez operacje na koszykach (indeksach) kapitałowych papierów wartościowych rozumie się:

- 1) terminowe kontrakty giełdowe typu „futures” na indeksy giełdowe akcji,
- 2) ekwiwalenty delta opcji na kontrakty określone w pkt 1,
- 3) ekwiwalenty delta opcji na indeksy kapitałowych papierów wartościowych.

§ 6. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych oblicza się jako jedną z poniższych sum:

1) sumy:

- a) wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych z wyłączeniem jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 7,
- b) wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych z wyłączeniem jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 8 – 10,
- c) wymogu kapitałowego z tytułu tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 12 - 18,

2) sumy:

- a) wymogu kapitałowego z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych z wyłączeniem jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 11 pkt 1 lub wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych z wyłączeniem jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 8 – 10 i wymogu kapitałowego z tytułu ogólnego ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych z wyłączeniem jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 11 pkt 2,
- b) wymogu kapitałowego z tytułu ogólnego i szczególnego ryzyka cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, obliczonego zgodnie z zasadami określonymi w § 12 - 18.

Część II. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych

§ 7. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych oblicza się dla pozycji pierwotnych w kapitałowych papierach wartościowych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego jako 8% globalnej pozycji netto w kapitałowych papierach wartościowych.

Część III. Obliczanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych

Księga 1. Zasady ogólne

§ 8. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych oblicza się dla pozycji pierwotnych w kapitałowych papierach wartościowych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego metodą podstawową, określoną w § 9, lub metodą uproszczoną, określoną w § 10.

Księga 2. Metoda podstawowa

§ 9. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych oblicza się metodą podstawową, zgodnie z następującymi zasadami:

1) każdą pozycję pierwotną w danym kapitałowym papierze wartościowym (długą lub krótką) należy zaklasyfikować do jednej z następujących grup:

- a) pozycje w kapitałowych papierach wartościowych wynikające z transakcji terminowych, których przedmiotem są koszyki (indeksy) giełdowe uznanych giełd papierów wartościowych,
- b) pozycje w kapitałowych papierach wartościowych płynnych i zdywersyfikowanych,
- c) pozycje w kapitałowych papierach wartościowych emitowanych przez podmioty, które emitują instrumenty dłużne o niskim i obniżonym ryzyku szczególnym w rozumieniu załącznika nr 9 do uchwały, przy czym grupa nie obejmuje emitentów, dla których poziom ryzyka instrumentów dłużnych wynika z gwarantowania emisji, lub jej zabezpieczenia,
- d) pozostałe pozycje w kapitałowych papierach wartościowych.

2) następujące indeksy można traktować jako indeksy giełdowe uznanych giełd papierów wartościowych:

Lp.	Nazwa indeksu	Kraj
1	S&P All Ords	Australia
2	ATX	Austria
3	BEL20	Belgia
4	SaoPaulo – Bovespa	Brazylia
5	PX 50	Czechy
6	CSE M&P Gen	Cypr
7	OMX Copenhagen 20	Dania
8	DJ Euro STOXX 50	Indeks międzynarodowy
9	Euronext 100	Indeks międzynarodowy
10	OMX Tallin	Estonia
11	OMX Helsinki General	Finlandia
12	CAC40	Francja
13	Athens Gen	Grecja
14	IBEX35	Hiszpania
15	EOE25	Holandia
16	Hang Seng	Hongkong
17	ISEQ Overall	Irlandia
18	ICEX-15	Islandia
19	Nikkei225	Japonia
20	TSE35	Kanada
21	OMX Vilnius	Litwa
22	Lux General	Luksemburg

23	OMX Riga	Łotwa
24	MSE Share Index	Malta
25	IPC Index	Meksyk
26	DAX	Niemcy
27	Oslo All-Share	Norwegia
28	WIG20	Polska
29	PSI General	Portugalia
30	SAX	Słowacja
31	SBI 20	Słowenia
32	SMI	Szwajcaria
33	OMX Stockholm 30	Szwecja
34	S&P 500	USA
35	Dow Jones Ind. Av.	USA
36	NASDAQ	USA
37	BUX	Węgry
38	FTSE 100	Wielka Brytania
39	FTSE mid-250	Wielka Brytania
40	MIB 30	Włochy

3) przez kapitałowe papiery wartościowe płynne i zdywersyfikowane rozumie się kapitałowe papiery wartościowe spełniające jednocześnie trzy poniższe warunki:

- a) kapitałowy papier wartościowy ujęty jest w jednym z indeksów uznanych giełd papierów wartościowych,
- b) utrzymywana przez bank pozycja netto w danym kapitałowym papierze wartościowym nie przekracza 10% globalnej pozycji brutto w kapitałowych papierach wartościowych,
- c) łączna wartość utrzymywanych przez bank pozycji netto w poszczególnych kapitałowych papierach wartościowych, przekraczających 5% globalnej pozycji brutto, nie przekracza 50% pozycji globalnej brutto.

4) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego ceny danego kapitałowego papieru wartościowego oblicza się jako iloczyn pozycji netto w tym papierze wartościowym i stopy narzutu w wysokości:

- a) 0% - w przypadku papieru wartościowego zaliczonego do grupy, o której mowa w pkt 1 lit. a,
- b) 2% - w przypadku papieru wartościowego zaliczonego do grupy, o której mowa w pkt 1 lit. b i c,
- c) 4% - w przypadku papieru wartościowego zaliczonego do grupy, o której mowa w pkt 1 lit. d.

5) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka szczególnego cen poszczególnych papierów wartościowych, obliczonych zgodnie z pkt 4.

Księga 3. Metoda uproszczona

§ 10. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen kapitałowych papierów wartościowych oblicza się jako 4% globalnej pozycji brutto w kapitałowych papierach wartościowych, przy czym w rachunku tym nie uwzględnia się pozycji w kapitałowych

projekt

papierach wartościowych, wynikających z terminowych transakcji giełdowych, których przedmiotem są koszyki (indeksy) uznanych giełd papierów wartościowych.

Część IV. Metoda wartości zagrożonej

§ 11. Bank może stosować metodę wartości zagrożonej do obliczania łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych zgodnie z załącznikiem nr 19 do uchwały w zakresie:

- 1) ryzyka szczególnego i ryzyka ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych łącznie - przyjmując jako parametry cenowe ceny poszczególnych kapitałowych papierów wartościowych,
- 2) ryzyka ogólnego cen kapitałowych papierów wartościowych - przyjmując jako parametry cenowe indeksy rynków kapitałowych, na których są notowane poszczególne kapitałowe papiery wartościowe.

Część V. Wymóg kapitałowy z tytułu jednostek uczestnictwa funduszy zbiorowego inwestowania

§ 12. Z zastrzeżeniem § 13, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania, można obliczać jako sumę poniższych kwot:

- 1) 32 % pozycji netto w każdej z jednostek uczestnictwa, z zastrzeżeniem pkt 2,
- 2) 20 % pozycji netto w każdej z jednostek uczestnictwa - w odniesieniu do jednostek uczestnictwa, dla których bank dokonuje obliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego oraz ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania, zgodnie z § 16 załącznika nr 2 do uchwały.

§ 13. Bank może obliczać wymóg kapitałowy stosując metody określone w § 15 - 18, w zakresie pozycji netto w jednostkach uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania założonych przez spółki nadzorowane lub mające siedzibę na terenie państw członkowskich, które spełniają następujące kryteria:

- 1) prospekt emisyjny instytucji zbiorowego inwestowania lub równoważny dokument określający:
 - a) kategorie aktywów, stanowiących lokaty,
 - b) odpowiednie ograniczenia inwestycyjne, jeśli występują, i metody ich obliczania,
 - c) maksymalny poziom dźwigni, jeśli jest dozwolona,
 - d) działania mające na celu ograniczenie ryzyka kontrahenta z tytułu inwestycji w pozagiełdowe finansowe instrumenty pochodne lub transakcji typu „repo”, jeśli takie transakcje są dozwolone,
- 2) publikowane są półroczne i roczne sprawozdania instytucji zbiorowego inwestowania, co umożliwi dokonanie oceny aktywów i zobowiązań, dochodu i operacji w okresie sprawozdawczym,
- 3) jednostki uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania podlegają codziennie wykupowi za gotówkę pochodzącą z aktywów własnych na żądanie posiadacza jednostek,
- 4) inwestycje w jednostki uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania są oddzielone od aktywów jednostki zarządzającej instytucją zbiorowego inwestowania,

5) bank przeprowadza odpowiednią ocenę ryzyka instytucji zbiorowego inwestowania.

§ 14. Metody określone w § 15 - 18 mogą być stosowane w odniesieniu do instytucji zbiorowego inwestowania państwa trzeciego, jeżeli spełniają warunki określone w § 13.

§ 15. Jeżeli bank posiada informacje na temat codziennych lokat kapitałowych bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, może dokonać przeglądu tych lokat w celu obliczenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka ogólnego i szczególnego cen jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku lub zgodnie z metodą wartości zagrożonej określoną w załączniku nr 19 do uchwały, przy czym:

- 1) pozycje w jednostkach uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania traktuje się jak pozycje w lokatach bazowych tej instytucji,
- 2) dopuszcza się kompensowanie pozycji w inwestycjach bazowych instytucji zbiorowego inwestowania i w innych pozycjach posiadanych przez bank, jeżeli bank posiada taką ilość jednostek uczestnictwa, która pozwala na wykup lub tworzenie jednostek w zamian za lokaty bazowe.

§ 16. Bank może obliczać wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa w instytucji zbiorowego inwestowania zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku lub zgodnie z metodą wartości zagrożonej, określoną w załączniku nr 19 do uchwały, w odniesieniu do pozycji, które w założeniu służą odwzorowaniu struktury i wyników zewnętrznie generowanego indeksu albo stałego koszyka kapitałowych papierów wartościowych lub dłużnych papierów wartościowych, pod warunkiem, że spełnione zostały następujące warunki:

- 1) celem zezwolenia wydanego instytucji zbiorowego inwestowania jest odwzorowanie struktury oraz wyników zewnętrznie generowanego indeksu lub stałego koszyka kapitałowych papierów wartościowych lub dłużnych papierów wartościowych,
- 2) obliczona dla okresu co najmniej sześciu miesięcy korelacja pomiędzy dziennymi wahaniami cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania a wartością indeksu lub zawartym w nim koszykiem kapitałowych papierów wartościowych lub dłużnych papierów wartościowych wynosi co najmniej 0,9 - korelacja oznacza współczynnik korelacji między dziennymi dochodami z tytułu jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania dopuszczonej do obrotu na giełdzie a wartością indeksu lub zawartego w nim koszyka kapitałowych papierów wartościowych lub dłużnych papierów wartościowych.

§ 17. W przypadku, gdy bank nie posiada informacji na temat codziennych lokat bazowych instytucji zbiorowego inwestowania, może obliczać wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku, jeżeli spełnione zostały następujące warunki:

- 1) pozycja netto w jednostkach instytucji zbiorowego inwestowania będzie określona jako bezpośredni udział w lokatach tej instytucji, których struktura jest oszacowana przy założeniu, że instytucja zbiorowego inwestowania w pierwszej kolejności inwestuje w najwyższym dozwolonym zakresie w te klasy aktywów, które wiążą się z najwyższym wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa tej instytucji, następnie zaś w porządku malejącym, aż do osiągnięcia limitu inwestycyjnego,

2) przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, bank uwzględnia maksymalne ekspozycje pośrednie, wynikające z oszacowanej struktury lokat tej instytucji, określone poprzez proporcjonalne zwiększanie wielkości pozycji netto w jednostkach uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania aż do osiągnięcia maksymalnego dozwolonego poziomu ekspozycji z tytułu lokat bazowych,

3) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania obliczony według rozpatrywanej metody nie może być wyższy niż kwota obliczona na podstawie § 12.

§ 18. Bank może oprzeć się na obliczeniach i sprawozdaniach strony trzeciej na temat wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka szczególnego i ogólnego cen jednostek uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania objętych przepisami § 15 i 17, zgodnie z metodami określonymi w niniejszym załączniku, upewniwszy się, co do prawidłowości takich obliczeń i sprawozdań.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO

Z TYTUŁU RYZYKA SZCZEGÓLNEGO CEN INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH

Część I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

§ 1. Przez instrumenty dłużne rozumie się:

- 1) dłużne papiery wartościowe, w tym między innymi: bony skarbowe, obligacje, listy zastawne, certyfikaty depozytowe, czek bankierskie, z wyłączeniem jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania i własnych dłużnych papierów wartościowych,
- 2) depozyty i lokaty, w tym także hipotetyczne depozyty i lokaty wynikające z dekompozycji pozabilansowych transakcji terminowych na stopę procentową,
- 3) inne instrumenty dłużne będące przedmiotem obrotu handlowego (np. papiery komercyjne przedsiębiorstw).

§ 2. Pozycje pierwotne w instrumentach dłużnych wyznacza się zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały, w podziale na waluty denominacji tych instrumentów, przy czym:

- 1) przez instrument bazowy należy rozumieć instrument dłużny,
- 2) przez parametr cenowy należy rozumieć rentowność do wykupu lub cenę instrumentu dłużnego.

§ 3. W rachunku łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych uwzględnia się tę spośród pozycji pierwotnych wynikających z dekompozycji pozabilansowej transakcji terminowej, której odpowiada dłuższy termin zapadalności (pomija się pozycje pierwotne odpowiadające terminowi zapadalności transakcji).

§ 4. Przez pozycje o niskim ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowanych przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju lub jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne państw członkowskich, którym można przypisać 1 stopień jakości kredytowej, lub którym można przypisać wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

§ 5. Przez pozycje o obniżonym ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowane przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju lub jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne Rzeczypospolitej Polskiej lub państw członkowskich, którym można przypisać 2 lub 3 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,

- 2) emitowanych lub gwarantowanych przez instytucje, którym można przypisać 1 lub 2 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 3) emitowanych lub gwarantowanych przez instytucje, którym można przypisać 3 stopień jakości kredytowej dla ekspozycji krótkoterminowych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 4) emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorców, którym można przypisać 1 lub 2 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 5) pozycje pierwotne w instrumentach bazowych innych niż wymienione w pkt. 1 – 4:
 - a) pozycje długie i krótkie w aktywach kwalifikujących się do stopnia jakości kredytowej odpowiadającego co najmniej klasie inwestycyjnej w procesie przyporządkowania dla metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 15 do uchwały,
 - b) pozycje długie i krótkie w aktywach, dla których ze względu na wypłacalność emitenta wartość współczynnika PD wyliczona na podstawie metody wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały nie jest wyższa niż wartość tego parametru dla aktywów, o których mowa powyżej w lit. a),.
 - c) pozycje długie i krótkie w aktywach, dla których niedostępna jest ocena kredytowa uznanej instytucji zewnętrznej oceny wiarygodności kredytowej oraz które spełniają następujące warunki:
 - bank uznaje je za wystarczająco płynne,
 - ich jakość inwestycyjna jest w opinii banku co najmniej równoważna jakości aktywów, o których mowa w lit. a),
 - są dopuszczone do obrotu na przynajmniej jednym rynku regulowanym w Rzeczypospolitej Polskiej lub państwie członkowskim lub na jednej z uznanych giełd papierów wartościowych,
 - d) pozycje długie i krótkie w aktywach emitowanych przez instytucje podlegające wymogom adekwatności kapitałowej równoważnym tym określonym w uchwale, które spełniają następujące warunki:
 - są uznane przez zainteresowane banki za wystarczająco płynne,
 - ich jakość inwestycyjna jest w opinii banku, co najmniej równoważna jakości aktywów, o których mowa w lit. a),
 - e) pozycje w instrumentach emitowanych przez instytucje, które spełniają następujące warunki:
 - są uznane za posiadające jakość kredytową porównywalną lub wyższą niż 2 stopień jakości kredytowej nadawany instytucjom w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
 - ich emitenci podlegają wymogom nadzorczym i regulacyjnym porównywalnym do regulacji w sprawie adekwatności kapitałowej banków.

§ 6. Przez pozycje o wysokim ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowane przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju lub jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne Rzeczypospolitej Polskiej lub państw członkowskich lub instytucje, którym można przypisać 4 lub 5 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 2) emitowanych lub gwarantowanych przez instytucje, którym można przypisać 3 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 3) emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorców, którym można przypisać 3 lub 4 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 4) nieposiadających ratingu uznanej instytucji zewnętrznej oceny wiarygodności kredytowej.

§ 7. Przez pozostałe pozycje rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

- 1) emitowanych lub gwarantowanych przez rządy centralne, emitowane przez banki centralne, organizacje międzynarodowe, wielostronne banki rozwoju lub samorządy jednostki samorządu terytorialnego lub władze lokalne Rzeczypospolitej Polskiej lub państw członkowskich lub instytucje, którym można przypisać 6 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
- 2) emitowanych lub gwarantowanych przez przedsiębiorców, którym można przypisać 5 lub 6 stopień jakości kredytowej w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

§ 8. Bank podejmuje decyzję w kwestii oceny ryzyka pozycji w instrumentach bazowych i zaliczenia do pozycji o obniżonym ryzyku, przy czym ocena ta zostaje poddana weryfikacji w czasie czynności nadzorczych.

§ 9. W przypadku banków stosujących metodę wewnętrznych ratingów, określoną w załączniku nr 5 do uchwały, warunkiem uzyskania stopnia jakości kredytowej jest posiadanie przez dłużnika wewnętrznego ratingu z poziomem prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD) nieprzekraczającym poziomu wyznaczonego dla tego stopnia w skali oceny jakości kredytowej dla ekspozycji wobec przedsiębiorstw w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

§ 10. Pozycjom w instrumentach bazowych niezaliczonych do grup o niskim lub obniżonym ryzyku szczególnym, należy przypisać 8 lub 12% stopę narzutu z tytułu tego ryzyka, zgodnie z tabelą umieszczoną w § 14.

§ 11. Zaliczone do portfela handlowego pozycje pierwotne wynikające z sekurytyzacji, które w przypadku zaliczenia do portfela bankowego, podlegałyby odliczeniom od funduszy własnych zgodnie z przepisami uchwały, o której mowa w §11 ust.2 pkt 1 niniejszej uchwały, lub wadze ryzyka 1250%, należy obciążyć wymogiem kapitałowym nie niższym niż wynikający z przepisów § 46 - 123 załącznika nr 18 do uchwały.

§ 12. Zaliczone do portfela handlowego wynikające z sekurytyzacji nieposiadające ratingu, pozycje pierwotne w instrumentach wsparcia płynnościowego należy obciążyć wymogiem kapitałowym nie niższym niż wynikający z § 46 - 123 załącznika nr 18 do uchwały.

§ 13. W odniesieniu do pozycji w instrumentach bazowych, w przypadku których występuje zagrożenie wypłacalności podmiotu wspierającego płynność emisji, należy stosować maksymalną stopę narzutu wskazaną w tabeli umieszczonej w § 14.

Część II. Obliczanie wymogu kapitałowego

Księga 1. Metoda podstawowa

§ 14. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych oblicza się zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych oblicza się dla pozycji pierwotnych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego,
- 2) pozycje netto w poszczególnych instrumentach dłużnych wyrażonych w danej walucie zalicza się do jednej z grup wymienionych w pierwszej kolumnie poniższej tabeli,

Grupy pozycji	Rezydualny termin zapadalności	Stopa narzutu (w%)
(1)	(2)	(3)
Pozycje o niskim ryzyku szczególnym		0,00
Pozycje o obniżonym ryzyku szczególnym	do 6 miesięcy	0,25
	> 6 – 24 miesiące	1,00
	> 24 miesiące	1,60
Pozycje o wysokim ryzyku szczególnym		8,00
Pozostałe pozycje		12,00

3) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyrażonych w danej walucie oblicza się jako sumę iloczynów pozycji netto w tych instrumentach, obliczonych zgodnie z § 1 - 13, przez stopy narzutu odpowiadające grupom pozycji, do których zostały zaliczone, określone w trzeciej kolumnie tabeli, o której mowa w pkt 2,

4) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych (dla wszystkich walut) oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z pkt 3.

Księga 2. Metoda wartości zagrożonej

§ 15. Bank może stosować metodę wartości zagrożonej do obliczania łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyłącznie na zasadach określonych w § 8 załącznika nr 10 do uchwały.

Załącznik nr 10 do uchwały nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz.)

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA OGÓLNEGO STÓP PROCENTOWYCH

Część I. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

§ 1. Przez instrumenty bazowe rozumie się instrumenty dłużne, w tym także instrumenty dłużne wynikające z dekompozycji pozabilansowych transakcji terminowych dokonanej zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały.

§ 2. Z zastrzeżeniem § 4, pozycje netto w instrumentach bazowych wyznacza się zgodnie z załącznikiem nr 2 do uchwały, z uwzględnieniem szczególnych zasad określonych w załącznikach nr 6 - 10 do uchwały, przy czym:

- 1) przez kupon rozumie się relację pomiędzy nominalną wartością jednorocznych płatności odsetkowych z tytułu utrzymywania danej pozycji pierwotnej a nominalną wartością tej pozycji,
- 2) przez rentowność do wykupu rozumie się stopę rentowności w skali roku, przy której bieżąca wartość godziwa instrumentu bazowego jest równa zdyskontowanym na dzień sprawozdawczy za pomocą tej stopy wartościom wszystkich znanych przyszłych płatności z tytułu tego instrumentu zgodnie z ich rezydualnymi terminami zapadalności,
- 3) przez średni okres zwrotu rozumie się średnią ważoną liczby lat od dnia sprawozdawczego do dnia zapadalności poszczególnych ekspozycji z tytułu danego instrumentu bazowego, z wagami równymi udziałom płatności za poszczególne okresy w całkowitej wartości godziwej tego instrumentu (przy zastosowaniu odpowiedniej dla danego instrumentu rentowności do wykupu),

$$D = \frac{(\sum_{t=1}^m ((t C_t) / ((1 + r)^t)))}{(\sum_{t=1}^m (C_t / ((1 + r)^t)))}$$

gdzie D oznacza średni okres zwrotu
r rentowność do wykupu
C_t płatność gotówkową
m termin wykupu

4) przez zaktualizowany średni okres zwrotu rozumie się średni okres zwrotu zdyskontowany za pomocą odpowiedniej dla danego instrumentu bazowego rentowności do wykupu przy założeniu rocznego okresu dyskonta,

5) przez rezydualny termin zapadalności rozumie się okres pomiędzy dniem sprawozdawczym a dniem:

- a) zapadalności pozycji netto – w przypadku pozycji w instrumentach bazowych opartych na stałej stopie procentowej,

projekt

b) najbliższej zmiany oprocentowania – w przypadku pozycji w instrumentach bazowych opartych na zmiennej stopie procentowej.

§ 3. Z zastrzeżeniem § 4, pary przeciwstawnych pozycji netto w instrumentach bazowych wynikających z transakcji pozabilansowych, salduje się, jeżeli spełniają jednocześnie wszystkie spośród następujących warunków:

- 1) pozycje są wyrażone w tej samej walucie,
- 2) rentowności do wykupu związane z pozycjami są identyczne lub różnica między nimi nie przekracza 30 punktów bazowych,
- 3) kupony (jeśli istnieją) związane z pozycjami i są identyczne lub różnica między nimi nie przekracza 30 punktów bazowych,
- 4) rezydualne terminy zapadalności pozycji nie różnią się o więcej niż:
 - a) 0 dni – w przypadku terminów krótszych niż 1 miesiąc,
 - b) 7 dni – w przypadku terminów od 1 miesiąca do jednego roku,
 - c) 30 dni – w przypadku terminów przekraczających jeden rok.

§ 4. Pozycje netto w instrumentach bazowych, które zgodnie z załącznikiem nr 9 nie mogą być zaliczone do grup o niskim lub obniżonym ryzyku szczególnym, nie można kompensować z pozycjami w innych instrumentach bazowych.

Część II. Obliczanie wymogu kapitałowego

Księga 1. Zasady ogólne

§ 5. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się dla pozycji wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego metodą terminów zapadalności, opisaną w § 6, metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, opisaną w § 7, lub metodą wartości zagrożonej, opisaną w § 8.

Księga 2. Metoda terminów zapadalności

§ 6. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się metodą terminów zapadalności, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) pozycje netto dzieli się na dwie grupy w zależności od wysokości kuponu w następujący sposób:
 - a) grupa A – obejmująca pozycje netto z kuponem równym 3% lub większym,
 - b) grupa B – obejmująca pozycje netto z kuponem mniejszym od 3%,
- 2) pozycje netto w instrumentach bazowych (długie i krótkie) wyrażone w danej walucie, obliczone zgodnie z § 1 - 4, zalicza się do jednego z przedziałów terminów zapadalności (przedział), podzielonych na trzy strefy przedziałów zapadalności (strefa), z uwzględnieniem wysokości kuponu, zgodnie z następującą tabelą:

		Przedziały terminów zapadalności (terminy rezydualne)		Mnożnik (w %)	Założona zmiana stóp procentowych (w %)
		Grupa A	Grupa B		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
	1	do 1 miesiąca	do 1 miesiąca	0,00	-
Pierwsza	2	> 1 – 3 miesiące	> 1 – 3 miesiące	0,20	1,00

	3	> 3 – 6 miesięcy	> 3 – 6 miesięcy	0,40	1,00
	4	> 6 – 12 miesięcy	> 6 – 12 miesięcy	0,70	1,00
	5	> 1 – 2 lata	> 1 – 1,9 lat	1,25	0,90
Druga	6	> 2 – 3 lata	> 1,9 – 2,8 lat	1,75	0,80
	7	> 3 – 4 lata	> 2,8 – 3,6 lat	2,25	0,75
	8	> 4 – 5 lat	> 3,6 – 4,3 lat	2,75	0,75
	9	> 5 – 7 lat	> 4,3 – 5,7 lat	3,25	0,70
Trzecia	10	> 7 – 10 lat	> 5,7 – 7,3 lat	3,75	0,65
	11	> 10 – 15 lat	> 7,3 – 9,3 lat	4,50	0,60
	12	> 15 – 20 lat	> 9,3 – 10,6 lat	5,25	0,60
	13	> 20 lat	> 10,6 – 12 lat	6,00	0,60
	14		> 12 – 20 lat	8,00	0,60
	15		> 20 lat	12,50	0,60

3) na podstawie klasyfikacji dokonanej zgodnie z pkt 2, w każdym przedziale oblicza się ważone pozycje netto (długie i krótkie) jako iloczyny wartości godziwych poszczególnych pozycji netto i mnożników odpowiadających tym przedziałom,

4) mniejsza z kwot określonych jako suma ważonych pozycji netto długich i suma ważonych pozycji netto krótkich w danym przedziale stanowi ważoną pozycję dopasowaną w danym przedziale, zaś bezwzględna wartość różnicy między tymi kwotami stanowi ważoną pozycję niedopasowaną w tym przedziale (długą - jeśli różnica ta jest dodatnia lub krótką - jeśli różnica ta jest ujemna),

5) mniejsza z kwot określonych jako suma ważonych długich pozycji niedopasowanych i suma ważonych krótkich pozycji niedopasowanych w danej strefie stanowi ważoną pozycję dopasowaną w tej strefie, zaś bezwzględna wartość różnicy między tymi kwotami stanowi ważoną pozycję niedopasowaną w tej strefie (długą - jeśli różnica ta jest dodatnia lub krótką - jeśli różnica ta jest ujemna),

6) ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą stanowi mniejsza z kwot określonych jako:

a) ważona długa (krótka) pozycja niedopasowana w pierwszej strefie,

b) ważona krótka (długa) pozycja niedopasowana w drugiej strefie,

7) ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami drugą i trzecią stanowi mniejsza z kwot określonych jako:

a) ważona długa (krótka) pozycja niedopasowana w drugiej strefie, pomniejszona o ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą,

b) ważona krótka (długa) pozycja niedopasowana w trzeciej strefie,

8) obliczenia, o których mowa w pkt 6 i 7, można przeprowadzić przyjmując odwrotną numerację stref,

9) ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i trzecią stanowi mniejsza z kwot określonych jako:

a) ważona długa (krótka) pozycja niedopasowana w pierwszej strefie, pomniejszona o ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą,

b) ważona krótka (długa) pozycja niedopasowana w trzeciej strefie pomniejszona o ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami drugą i trzecią,

10) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych w danej walucie oblicza się jako sumę:

- a) 10% sumy ważonych pozycji dopasowanych w poszczególnych przedziałach,
- b) 40% ważonej pozycji dopasowanej w strefie pierwszej,
- c) 30% ważonej pozycji dopasowanej w strefie drugiej,
- d) 30% ważonej pozycji dopasowanej w strefie trzeciej,
- e) 40% ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i drugą,
- f) 40% ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami drugą i trzecią,
- g) 150% ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i trzecią,
- h) 100% pozycji globalnej netto obliczonej dla ważonych pozycji pierwotnych, zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do uchwały, z uwzględnieniem zasad określonych w § 1- 4,

11) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z pkt 10.

Księga 3. Metoda zaktualizowanego średniego okresu zwrotu

§ 7. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, zgodnie z następującymi zasadami:

1) dla każdej pozycji netto w instrumencie bazowym wyrażonym w danej walucie oblicza się:

- a) rentowność do wykupu,
- b) średni okres zwrotu,
- c) zaktualizowany średni okres zwrotu,

2) Pozycje netto w instrumentach bazowych wyrażone w danej walucie, obliczone zgodnie z § 1- 4, należy zaklasyfikować do jednej ze stref zaktualizowanego średniego okresu zwrotu (strefa) zgodnie z następującą tabelą:

Strefa	Zaktualizowany średni okres zwrotu instrumentu bazowego pozycji pierwotnej (w latach)	Założona zmiana rentowności do wykupu (w %)
(1)	(2)	(3)
1	do 1,0	1,00
2	> 1,0 – 3,6	0,85
3	> 3,6	0,70

3) w każdej strefie oblicza się okresowo ważone pozycje netto (długie i krótkie) jako iloczyny wartości godziwych poszczególnych pozycji netto, ich zaktualizowanych średnich okresów zwrotu oraz wielkości założonych zmian rentowności do wykupu odpowiadających tym strefom,

4) w każdej strefie oblicza się sumę okresowo ważonych pozycji netto długich i sumę okresowo ważonych pozycji netto krótkich; mniejsza z tych sum stanowi okresowo ważoną pozycję dopasowaną w tej strefie, zaś bezwzględna wartość różnicy między tymi sumami stanowi okresowo ważoną pozycję niedopasowaną w tej strefie (długą - jeśli różnica ta jest dodatnia lub krótką - jeśli różnica ta jest ujemna),

- 5) okresowo ważoną dopasowaną pozycję pomiędzy strefami pierwszą i drugą stanowi mniejsza z kwot określonych jako:
- a) okresowo ważona długa (krótka) pozycja niedopasowana w pierwszej strefie,
 - b) okresowo ważona krótka (długa) pozycja niedopasowana w drugiej strefie,
- 6) okresowo ważoną dopasowaną pozycję pomiędzy strefami drugą i trzecią stanowi mniejsza z kwot określonych jako:
- a) okresowo ważona długa (krótka) pozycja niedopasowana w drugiej strefie, pomniejszona o okresowo ważoną dopasowaną pozycję pomiędzy strefami pierwszą i drugą,
 - b) okresowo ważona krótka (długa) pozycja niedopasowana w trzeciej strefie,
- 7) obliczenia, o których mowa w pkt 5 i 6, można przeprowadzić przyjmując odwrotną numerację stref,
- 8) okresowo ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i trzecią stanowi mniejsza z kwot określonych jako:
- a) okresowo ważona długa (krótka) pozycja niedopasowana w pierwszej strefie, pomniejszona o okresowo ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami pierwszą i drugą,
 - b) okresowo ważona krótka (długa) pozycja niedopasowana w trzeciej strefie, pomniejszona o okresowo ważoną pozycję dopasowaną pomiędzy strefami drugą i trzecią,
- 9) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych dla danej waluty oblicza się jako sumę:
- a) 2% sumy okresowo ważonych pozycji dopasowanych w poszczególnych strefach,
 - b) 40% okresowo ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i drugą,
 - c) 40% okresowo ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami drugą i trzecią,
 - d) 150% okresowo ważonej pozycji dopasowanej pomiędzy strefami pierwszą i trzecią,
 - e) 100% pozycji globalnej netto obliczonej dla okresowo ważonych pozycji pierwotnych, zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2 do uchwały, z uwzględnieniem zasad określonych w § 1- 4.
- 10) łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z pkt 9.

Księga 4. Metoda wartości zagrożonej

§ 8. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych oblicza się metodą wartości zagrożonej, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) bank może stosować metodę wartości zagrożonej do obliczania łącznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych zgodnie z załącznikiem nr 19 do uchwały, przy czym jako parametry cenowe należy rozumieć rentowności do wykupu instrumentów powszechnie uznawanych na danym rynku za wolne od ryzyka kredytowego (w szczególności: instrumenty skarbowe, hipotetyczne depozyty i lokaty wynikające z dekompozycji pozabilansowych transakcji terminowych na stopę procentową, oparte na średnich stopach procentowych rynku międzybankowego),

projekt

2) bank może uwzględnić w rachunku, o którym mowa w § 5, ryzyko szczególne instrumentów dłużnych, poprzez przyjęcie, że parametrami cenowymi odpowiadającymi pozycjom w tych instrumentach są ich rzeczywiste rynkowe rentowności do wykupu,

3) dla każdej waluty należy:

a) zdefiniować co najmniej sześć przedziałów terminów zapadalności,

b) określić odrębne parametry cenowe jako rentowności do wykupu reprezentacyjne dla każdego z przedziałów, o których mowa w lit. a,

c) zaklasyfikować pozycje pierwotne do odpowiednich przedziałów, o których mowa w lit. a,

4) model wartości zagrożonej w zakresie ryzyka ogólnego stóp procentowych musi uwzględniać zróżnicowanie poziomów rentowności do wykupu dla różnych instrumentów bazowych.

Załącznik nr 11 do uchwały nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz.)

**OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO
Z TYTUŁU RYZYKA ROZLICZENIA, DOSTAWY ORAZ RYZYKA
KREDYTOWEGO KONTRAHENTA**

Część I. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta

§ 1. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy oraz z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych na podstawie § 2 – 8.

Część II. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia i ryzyka dostawy

§ 2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia i ryzyka dostawy oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych zgodnie z § 3 i 4 dla operacji zaliczonych do portfela handlowego, których umowy termin rozliczenia minął, za wyjątkiem transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów.

§ 3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia oblicza się dla operacji, których instrumentem bazowym są waluty obce, towary, kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty dłużne, zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) dla każdej operacji oblicza się różnicę między jej wartością godziwą a wartością wynikającą z ustalonej ceny rozliczenia instrumentu bazowego,
- 2) różnice, o których mowa w pkt 1, stanowiące potencjalny zysk banku, mnoży się przez współczynniki przeliczeniowe odpowiadające przedziałom opóźnień określonych w pierwszej kolumnie poniższej tabeli zgodnie z liczbą dni, jakie upłynęły po umownym dniu rozliczenia danej operacji:

Przedział opóźnienia (liczba dni roboczych po dniu zapadalności)	Współczynnik przeliczeniowy (w %)
(1)	(2)
5 – 15	8
16 – 30	50
31 – 45	75
46 i więcej	100

- 3) wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia stanowi suma składników obliczonych zgodnie z pkt. 2.

§ 4. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie oblicza się dla operacji, których instrumentem bazowym są waluty obce, towary i papiery wartościowe, zgodnie z poniższymi zasadami:

1) wymóg kapitałowy oblicza się w następujących przypadkach:

- a) gdy bank zapłacił za papiery wartościowe, waluty obce lub towary przed ich otrzymaniem lub dostarczył papiery wartościowe, waluty obce lub towary przed otrzymaniem za nie zapłaty,
- b) w przypadku transakcji transgranicznych, gdy upłynął jeden lub więcej dni od czasu dokonania tej płatności lub dostawy,

2) dla każdej operacji oblicza się wymóg kapitałowy, przy czym:

- a) do daty pierwszej przewidzianej w umowie płatności lub dostawy – wymóg kapitałowy wynosi zero,
- b) od daty pierwszej przewidzianej w umowie płatności lub dostawy do upływu czterech dni po drugiej płatności lub dostawie – wymóg kapitałowy oblicza się według zasad określonych w załączniku nr 4 do uchwały,
- c) od 5 dni roboczych po drugiej przewidzianej w umowie płatności lub dostawie aż do wygaśnięcia transakcji – pomniejsza się fundusze własne o zapłaconą kwotę lub wartość dostarczonych instrumentów, powiększoną o wartość bieżącej ekspozycji dodatniej,

3) w przypadku opisanym w pkt. 2 lit. b, bank stosujący metodę wewnętrznych ratingów do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego może:

a) przypisać współczynniki PD na podstawie zewnętrznej oceny jakości kredytowej kontrahenta, w przypadku kontrahentów, wobec których nie posiada żadnych innych ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego,

b) jeżeli bank stosuje własne współczynniki LGD, z zastrzeżeniem lit. c, może:

- przypisać współczynniki LGD określone w § 89 załącznika nr 5 do uchwały,
- stosować wagi ryzyka jak dla obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową,
- stosować wagę ryzyka 100%,

c) podejście wybrane przez bank zgodnie z lit. b, musi być stosowane konsekwentnie w odniesieniu do wszystkich ekspozycji z tytułu dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie,

4) jeżeli kwota ekspozycji dodatniej wynikająca z transakcji dostawy z późniejszym terminem rozliczenia jest nieistotna, bank może do takich ekspozycji stosować wagę ryzyka 100%.

§ 5. W przypadku całkowitej awarii systemu rozliczeniowego lub rozrachunkowego, bank nie oblicza wymogów kapitałowych, o których mowa w § 2 i 3, aż do wznowienia ich normalnego działania. Jeżeli w tych okolicznościach kontrahent nie zdoła rozliczyć swojej transakcji nie jest to uznawane za niewykonanie zobowiązania w kontekście ryzyka kredytowego.

Część III. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

§ 6. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta oblicza się jako 8% sumy kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, wyznaczonych na podstawie § 7 i 8, dla następujących operacji zaliczonych do portfela handlowego:

- 1) pozagiełdowych transakcji pochodnych oraz kredytowych instrumentów pochodnych,
- 2) transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów,
- 3) transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego opartych na papierach wartościowych lub towarach,
- 4) transakcji z długim terminem rozliczenia.

§ 7. Wartość ekspozycji oraz kwoty ekspozycji ważone ryzykiem dla tych ekspozycji oblicza się odpowiednio zgodnie z zasadami obliczania tych wielkości na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową i metodą wewnętrznych ratingów, przy czym:

1) aby określić wielkość przyszłej ekspozycji kredytowej w przypadku transakcji swap przychodu całkowitego (*total return swap*) oraz transakcji swap ryzyka kredytowego (*credit default swap*) z tytułu kredytowych instrumentów pochodnych, wartość nominalną instrumentu mnoży się przez następujące wskaźniki procentowe:

a) 5% - w przypadku zobowiązania referencyjnego, które prowadząc do ekspozycji bezpośredniej banku, byłoby pozycją o niskim lub obniżonym ryzyku w rozumieniu § 1 – 13 załącznika nr 9 do uchwały,

b) 10% - w przypadku zobowiązania referencyjnego, które prowadząc do ekspozycji bezpośredniej banku, nie byłoby pozycją o niskim lub obniżonym ryzyku w rozumieniu § 1 – 13 załącznika nr 9 do uchwały,

c) w przypadku transakcji swap ryzyka kredytowego bankowi, którego ekspozycja z tytułu zamiany stanowi pozycję długą w instrumencie bazowym, zezwala się na zastosowanie wartości 0 % do potencjalnej przyszłej ekspozycji kredytowej, chyba że transakcja ta podlega procedurze rozwiązania z chwilą stwierdzenia niewypłacalności podmiotu, którego ekspozycja z tytułu swapu stanowi pozycję krótką w instrumencie bazowym, mimo że w ramach tego instrumentu nie nastąpiło jeszcze niewykonanie zobowiązania,

d) w przypadku, gdy kredytowy instrument pochodny zapewnia ochronę uruchamianą w następstwie „*n*-tego niewykonania zobowiązania” w ramach określonej liczby zobowiązań bazowych, o tym, który z określonych w lit. a – c wskaźników procentowych ma zastosowanie, decyduje wartość zobowiązania o *n*-tej w kolejności najniższej jakości kredytowej, określonej poprzez ustalenie, czy zobowiązanie to byłoby pozycją o obniżonym ryzyku w rozumieniu § 1 - 13 załącznika nr 9 do uchwały gdyby zostało przyjęte przez bank.

2) w obliczeniach kwot ekspozycji ważonych ryzykiem bankowi nie zezwala się na uznawanie skutków zabezpieczenia finansowego przy zastosowaniu metody uproszczonej ujmowania zabezpieczeń finansowych, określonej w § 60 – 66 załącznika nr 17 do uchwały,

3) w przypadku transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów zaliczonych do portfela handlowego wszystkie instrumenty finansowe i towary,

które kwalifikują się do objęcia portfelem handlowym, można traktować jako uznane zabezpieczenie,

4) w przypadku ekspozycji z tytułu pozagięldowych transakcji pochodnych, zaliczonych do portfela handlowego, za uznane zabezpieczenie można przyjąć towary kwalifikujące się do objęcia portfelem handlowym,

5) jeżeli instrumenty lub towary uznane za zabezpieczenie zgodnie z pkt. 3 lub 4, w przypadku gdy takie instrumenty finansowe lub towary, które nie zostały dopuszczone zgodnie z załącznikiem 17 do uchwały stanowią przedmiot udzielanej pożyczki, są zbywane lub przekazywane, bądź też stanowią przedmiot zaciąganej pożyczki, są nabywane lub przyjmowane jako zabezpieczenie rzeczowe lub w innej formie w ramach takiej transakcji, korekty z tytułu zmienności oblicza się w następujący sposób:

a) gdy bank wykorzystuje metodę korekt z tytułu zmienności opartych na metodzie nadzorczej, zgodnie z § 44 – 88 załącznika nr 17 do uchwały, traktuje się je w taki sam sposób jak dopuszczone do obrotu na uznanej giełdzie akcje nieobjęte głównym indeksem,

b) gdy bank stosuje korekty z tytułu zmienności oparte na metodzie oszacowań własnych, zgodnie z § 44 – 88 załącznika nr 17 do uchwały, korekty z tytułu zmienności obliczane są dla każdej indywidualnej pozycji,

c) gdy bank stosuje metodę modeli wewnętrznych zgodnie z § 53 – 57 załącznika nr 17 do uchwały, tę samą metodę może stosować w portfelu handlowym,

d) uznaje się kompensowanie zobowiązań z tytułu transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów jak również innych transakcji opartych na rynku kapitałowym zaliczonych zarówno do portfela handlowego, jak i bankowego, jeżeli są one objęte umowami ramowymi o wzajemnym kompensowaniu zobowiązań, o ile kompensowane transakcje spełnią następujące warunki:

- wszystkie transakcje podlegają codziennej wycenie według wartości rynkowej,
- wszelkie pozycje stanowiące przedmiot zaciąganej pożyczki, nabywane lub przyjmowane w ramach takich transakcji mogą zostać uznane jako uznane zabezpieczenie finansowe dla celów obliczania wymogów kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przy czym nie stosuje się wówczas przepisów pkt. 3, 4 i 5 lit. a – c.

§ 8. W przypadku, gdy kredytowy instrument pochodny wchodzący w skład portfela handlowego, został uznany za wewnętrzną transakcję zabezpieczającą, a ochronę kredytową uznano za spełniającą warunki uznawania, określone w załączniku nr 17 do uchwały, ryzyko kontrahenta z tytułu tego instrumentu, uznaje się za równe zero.

Załącznik nr 12 do uchwały nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz.)

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA LIMITU KONCENTRACJI ZAANGAŻOWAŃ I LIMITU DUŻYCH ZAANGAŻOWAŃ

Część I. Zasady ogólne

§ 1. Dla celów niniejszego załącznika przez podmiot rozumie się pojedynczy podmiot lub grupę podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie, zdefiniowanych w art. 4 ust.1 pkt 16 ustawy – Prawo bankowe.

§ 2. Zaangażowanie banku wobec podmiotu oblicza się zgodnie z zasadami określonymi w art. 71 ustawy – Prawo bankowe oraz w uchwale Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań.

§ 3. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań oblicza się zgodnie z § 4 – 8 lub § 9 w zależności od skali działalności banku.

Część II. Banki, których skala działalności handlowej jest znacząca

§ 4. Zaangażowanie banku wobec danego podmiotu oblicza się jako sumę:

1) zaangażowania banku wobec tego podmiotu w portfelu handlowym, obejmującej:

a) nadwyżkę długich pozycji netto nad krótkimi pozycjami netto we wszystkich instrumentach bazowych emitowanych przez ten podmiot, wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego, obliczonych zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 3 uchwały,

b) pozycję netto w gwarantowanych emisjach papierów wartościowych tego podmiotu, obliczoną zgodnie z zasadami określonymi w § 10 i 11 załącznika nr 2 do uchwały,

c) zaangażowania wobec tego podmiotu wynikające z operacji, o których mowa w załączniku nr 11 do uchwały, rozumianą jako suma:

- iloczynu sumy wymogów kapitałowych określonych w § 1 - 3 załącznika nr 11 do uchwały przez liczbę 12,5,

- sumy ekwiwalentów bilansowych operacji, o których mowa w § 4 i 5 załącznika nr 11 do uchwały,

2) zaangażowania banku wobec tego podmiotu w portfelu bankowym, stanowiącej sumę wierzytelności i zobowiązań pozabilansowych, o których mowa w art. 71 ustawy – Prawo bankowe, wynikających z operacji z tym podmiotem, zaliczonych do portfela bankowego, zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań, z wyłączeniem aktywów pomniejszających fundusze własne.

§ 5. Wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań wobec danego podmiotu oblicza się:

1) zgodnie z § 6 - jeśli spełnione są wszystkie warunki określone w pkt 33 załącznika nr 1 do uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,

2) zgodnie z § 7 – jeśli nie jest spełniony którykolwiek z warunków określonych w pkt 33 załącznika nr 1 do uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań.

§ 6. W przypadku, o którym mowa w § 5 pkt 1:

1) z zaangażowania banku wobec danego podmiotu w portfelu handlowym wyodrębnia się składniki o łącznej wartości równej nadwyżce zaangażowania ponad limit koncentracji zaangażowań określony w art. 71 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe (nadwyżka koncentracji), którym przypisano najwyższe:

a) stopy narzutu z tytułu ryzyka szczególnego zgodnie z § 8 i 9 załącznika nr 8 lub załącznikiem nr 9 do uchwały,

b) wagi ryzyka kontrahenta lub współczynniki przeliczeniowe zgodnie z załącznikiem nr 11 do uchwały,

2) wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań wobec danego podmiotu, oblicza się jako:

a) jeśli nadwyżka koncentracji istnieje nie dłużej niż 10 dni – 200% sumy wymogów kapitałowych, obliczonych na podstawie § 8 i 9 załącznika nr 8, załącznika nr 9 i załącznika nr 11 do uchwały, dla składników, o których mowa w pkt 1,

b) jeśli nadwyżka koncentracji istnieje dłużej niż 10 dni – sumę iloczynów:

- wymogów kapitałowych obliczonych na podstawie § 8 i 9 załącznika nr 8, załącznika nr 9 i załącznika nr 11 do uchwały, dla składników, o których mowa w pkt 1, zaklasyfikowanych do odpowiednich przedziałów nadwyżki zaangażowania określonych w pierwszej kolumnie poniższej tabeli,
oraz

- odpowiadających tym składnikom współczynników określonych w drugiej kolumnie tej tabeli, przy czym zaliczanie składników do poszczególnych przedziałów należy wykonać poczynawszy od pierwszego z tych przedziałów zaliczając do niego składnik o najniższej stopie narzutu, wadze ryzyka lub współczynniku przeliczeniowym, poprzez kolejne przedziały zaliczając do nich składniki o coraz to wyższych stopach narzutu, wagach ryzyka lub współczynnikach przeliczeniowych.

Nadwyżka koncentracji (w relacji do funduszy własnych) w %	Współczynnik w %
(1)	(2)
do 40	200
40 - 60	300
60 - 80	400
80 - 100	500
100 - 250	600
powyżej 250	900

§ 7. W przypadku, o którym mowa w § 5 pkt 2, wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań wobec danego podmiotu stanowi nadwyżka koncentracji obliczona dla tego podmiotu.

§ 8. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań oblicza się jako większą z następujących dwóch kwot:

- 1) suma wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań wobec poszczególnych podmiotów, obliczonych:
 - a) zgodnie z § 6 w przypadku zaangażowań, o których mowa w § 5 pkt 1,
 - b) zgodnie z § 7 w przypadku zaangażowań, o których mowa w § 5 pkt 2,
- 2) nadwyżka sumy dużych zaangażowań wobec poszczególnych podmiotów (w portfelu bankowym i handlowym łącznie) ponad limit dużych zaangażowań.

Część III. Banki, których skala działalności handlowej nie jest znacząca

§ 9. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań stanowi większa z kwot określonych jako:

- 1) suma nadwyżek zaangażowań banku wobec poszczególnych podmiotów ponad limity określone w art. 71 ust. 1 ustawy-Prawo bankowe,
- 2) nadwyżka sumy dużych zaangażowań banku wobec poszczególnych podmiotów ponad limit określony w art. 71 ust. 2 ustawy-Prawo bankowe.

Załącznik nr 13 do uchwały nr .../2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.
(poz.)

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO

Z TYTUŁU PRZEKROCZENIA PROGU KONCENTRACJI KAPITAŁOWEJ

Część I. Obliczanie przekroczenia progu koncentracji kapitałowej

§ 1. Przekroczenie progu koncentracji kapitałowej oblicza się w zakresie portfela bankowego i portfela handlowego łącznie jako większą z liczb określonych jako:

- 1) suma kwot, o jakie poszczególne znaczne zaangażowania kapitałowe przekraczają 15% funduszy własnych banku,
- 2) kwota, o jaką suma znacznych zaangażowań kapitałowych przekracza 60% funduszy własnych banku.

§ 2. Przez zaangażowanie kapitałowe, o którym mowa w § 1, rozumie się:

- 1) posiadane przez bank akcje lub udziały w innym podmiocie,
- 2) wniesione dopłaty - w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością,
- 3) wniesione wkłady lub zadeklarowane sumy komandytowe - w zależności od tego, która z tych kwot jest większa - w spółce komandytowej lub komandytowo-akcyjnej,
- 4) udzielone pożyczki podporządkowane.

§ 3. Przez znaczne zaangażowanie kapitałowe rozumie się zaangażowanie kapitałowe spełniające co najmniej jeden z poniższych warunków:

- 1) zaangażowanie stanowi co najmniej 10% kapitału podmiotu,
- 2) zaangażowanie uprawnia do wykonywania co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym podmiotu lub umożliwia wywieranie znaczącego wpływu na zarządzanie podmiotem,
- 3) wartość bilansowa zaangażowania stanowi co najmniej 10% funduszy własnych banku.

§ 4. W rachunku przekroczenia progu koncentracji kapitałowej, o którym mowa w pkt 1, nie uwzględnia się znacznych zaangażowań kapitałowych:

- 1) w bankach krajowych i instytucjach kredytowych, a także w bankach zagranicznych podlegających nadzorowi właściwej instytucji nadzorczej,
- 2) w instytucjach finansowych,
- 3) w zakładach ubezpieczeń,
- 4) w innych podmiotach niż wymienione w pkt 1-3, do wysokości kwoty pomniejszającej fundusze własne banku z tytułu zaangażowań kapitałowych tych innych podmiotów w podmiotach, o których mowa w pkt 1-3,
- 5) w izbach rozliczeniowych, o których mowa w art. 67 ustawy – Prawo bankowe,
- 6) w międzybankowych przedsiębiorstwach telekomunikacyjnych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków,

- 7) w instytucjach, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków,
- 8) w podmiotach, których wyłącznym przedmiotem działalności jest świadczenie usług w zakresie edukacji kadr bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków,
- 9) w przedsiębiorstwach pomocniczych usług bankowych, w których co najmniej 75% kapitału stanowią zaangażowania kapitałowe banków,
- 10) w podmiotach, w których bank utrzymuje zaangażowanie kapitałowe w związku z jego udziałem w procesie naprawczym tych podmiotów,
- 11) przejętych w związku z wykonywaniem umowy o subemisję usługową,
- 12) przejętych w związku z świadczeniem usług pośrednictwa (na rachunek własny w imieniu klienta),

Część II. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej

§ 5. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej jest równy kwocie przekroczenia progu koncentracji kapitałowej, obliczonej zgodnie z § 1 - 4.

OBLICZANIE WYMOGU KAPITAŁOWEGO Z TYTUŁU RYZYKA OPERACYJNEGO

Część I. Zasady ogólne

§ 1. Ryzyko operacyjne jest to możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.

§ 2.1. Z zastrzeżeniem ust. 2, 3 i 4, wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego oblicza się jedną z metod:

- 1) metodą podstawowego wskaźnika, określoną w § 4 – 16,
- 2) metodą standardową, określoną w § 17 – 34,
- 3) zaawansowaną metodą pomiaru, określoną w § 35 – 71.

2. Bank stosujący metodę określoną w § 17 – 34 nie może jej zmienić na metodę określoną w § 4 – 16, chyba że uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego wydaną na wniosek banku, zawierającą uzasadnienie celowości zmiany metody obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

3. Bank stosujący metodę określoną w § 35 – 71 nie może jej zmienić na metody określone w § 4 – 16 lub § 17 – 34, chyba, że uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego wydaną na wniosek banku, zawierającą uzasadnienie celowości zmiany metody obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

4. Łączenie metod obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego możliwe jest po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego wydanej na wniosek banku, zgodnie z § 72 – 75.

§ 3. Bank obliczający wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego, niezależnie od stosowanej metody, obowiązany jest stosować zasady zarządzania ryzykiem, zgodnie z uchwałą Komisji Nadzoru Bankowego nr .../2006 z dnia...2006 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego,

Część II. Metoda podstawowego wskaźnika

Księga 1. Wskaźnik

§ 4. Wskaźnik stanowi średnią sumy wyniku z tytułu odsetek oraz wyniku pozaodsetkowego (wynik) za okres trzech lat, określonych w § 9 – 13 lub § 14.

§ 5. Z zastrzeżeniem § 7, średnią oblicza się na koniec roku obrotowego na podstawie wyników z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów.

§ 6. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, wówczas bank może wykorzystać dane szacunkowe. W momencie wydania opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyliczeń wskaźnika.

projekt

§ 7. Jeśli wynik za którykolwiek z trzech lat obrotowych jest ujemny lub równy zero, wówczas nie uwzględnia się tej wartości w obliczeniach średniej.

§ 8. Wskaźnik wylicza się jako iloraz sumy dodatnich wartości wyników oraz liczby lat z dodatnimi wartościami wyników.

Księga 2. Banki stosujące przepisy ustawy o rachunkowości

§ 9. W przypadku banków stosujących przepisy ustawy o rachunkowości wynik wylicza się jako sumę pozycji rachunku zysków i strat banku wymienionych w tabeli nr 1, ustalonych zgodnie z zasadami określonymi w tej ustawie, przy czym każda pozycja musi być uwzględniona odpowiednio ze znakiem dodatnim lub ujemnym.

§ 10. Pozycje określone w tabeli nr 1 muszą uwzględniać korekty określone w § 11 – 13

Tabela nr 1

1	Przychody z tytułu odsetek
2	Koszty z tytułu odsetek
3	Przychody z tytułu prowizji
4	Koszty z tytułu prowizji
5	Przychody z udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych o zmiennej kwocie dochodu
6	Wynik operacji finansowych
7	Wynik z pozycji wymiany
8	Pozostałe przychody operacyjne

§ 11. Wynik uwzględnia koszty z tytułu opłat za usługi określone w art. 6 a do 6 d ustawy - Prawo bankowe dostarczone przez podmiot, który jest w stosunku do banku: podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec banku lub podmiotem podlegającym nadzorowi zgodnie lub równoważnie z niniejszą uchwałą.

§ 12. W wyniku nie uwzględnia się następujących pozycji rachunku zysków i strat:

- 1) salda utworzonych i rozwiązanych rezerw celowych,
- 2) kosztów operacyjnych, w tym: kosztów z tytułu opłat za usługi na rzecz banku, z zastrzeżeniem § 11,
- 3) zrealizowanych zysków i strat ze sprzedaży pozycji z portfela bankowego,
- 4) przychodów z tytułu zdarzeń nadzwyczajnych lub występujących nieregularnie,
- 5) przychodów z tytułu otrzymanych odszkodowań uzyskanych z tytułu ubezpieczenia.

§ 13. W wyniku nie uwzględnia się przychodów z tytułu dywidend otrzymanych od podmiotu, który jest w stosunku do banku: podmiotem dominującym lub zależnym albo podmiotem zależnym od podmiotu dominującego wobec banku, jeśli umożliwi to uniknięcie podwójnego naliczania przychodów wewnątrzgrupowych.

Księga 3. Banki stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości

§ 14. Bank, który sporządza sprawozdanie finansowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń, na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy o rachunkowości, oblicza wynik na podstawie pozycji z rachunku zysków i strat wymienionych w tabeli nr 2 najlepiej oddających definicję zawartą w § 9 – 13, z uwzględnieniem korekt określonych w § 11 – 13.

Tabela nr 2

1	Przychody z tytułu odsetek
2	Koszty z tytułu odsetek
3	Przychody z tytułu dywidend
4	Przychody z tytułu opłat i prowizji
5	Koszty z tytułu opłat i prowizji
6	Zrealizowany wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wyceniane według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat (w zakresie pozycji zaliczanych do portfela handlowego)
7	Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu
8	Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat (w zakresie pozycji zaliczanych do portfela handlowego)
9	Wynik z tytułu korekt wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń
10	Wynik z różnic kursowych netto (rewaluacja)
11	Pozostałe przychody operacyjne

Księga 4. Wymóg kapitałowy

§ 15. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika stanowi 15% wskaźnika, określonego zgodnie z zasadami przedstawionymi w § 4 – 8.

Wymóg kapitałowy K oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=0}^2 \max(w_i; 0)}{n} \times 15\%$$

gdzie:

w_i – roczny wynik w i -tym roku, ustalony zgodnie z przepisami § 9 – 13 lub § 14.

n – liczba lat w których $w_i > 0$

Przy obliczaniu wymogu uwzględnia się rok obrotowy, na który dokonuje się obliczenia ($i = 0$) oraz dwa kolejne lata go poprzedzające ($i = 1, 2$).

Część III. Metoda standardowa

Księga 1. Kryteria kwalifikujące

§ 16. Bank, który zamierza stosować metodę standardową, obowiązany jest, z zastrzeżeniem § 17, spełniać następujące warunki:

- 1) posiada udokumentowany system oceny ryzyka operacyjnego oraz zarządzania nim, ściśle powiązany z procesem zarządzania ryzykiem banku, a wynik oceny stanowi integralną część procesu monitorowania i kontroli profilu ryzyka operacyjnego banku,
- 2) posiada określony zakres odpowiedzialności osób w ramach tego systemu,
- 3) identyfikuje ekspozycję banku na ryzyko operacyjne,
- 4) prowadzi rejestr zdarzeń operacyjnych, w tym istotnych strat wynikających z ryzyka operacyjnego,
- 5) system oceny i zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym i niezależnym przeglądom,

projekt

6) wdrożył system raportowania, w ramach którego sporządzane są raporty wewnętrzne na temat ryzyka operacyjnego dla zarządu oraz komórek banku,

7) posiada procedury podejmowania działań w oparciu o informacje zawarte w raportach zarządczych.

§ 17. Bank przeprowadza analizę spełniania warunków, o których mowa w § 16, z uwzględnieniem rozmiaru i skali działalności banku oraz zasady proporcjonalności.

Księga 2. Podział na linie biznesowe

§ 18. Bank stosujący metodę standardową dokonuje podziału całej swej działalności na linie biznesowe, zgodnie z tabelą nr 3 przy zastosowaniu zasad określonych w § 19.

Tabela nr 3

Linia biznesowa	Rodzaje działań	Współczynnik przeliczeniowy
Bankowość inwestycyjna	Gwarantowanie emisji instrumentów finansowych lub subemisja instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji Usługi związane z gwarantowaniem emisji Doradztwo inwestycyjne Doradztwo dla podmiotów gospodarczych w zakresie struktury kapitałowej, strategii branżowej i zagadnień pokrewnych oraz doradztwo i usługi w zakresie fuzji i przejęć podmiotów gospodarczych Badania inwestycyjne i analizy finansowe oraz inne formy ogólnych zaleceń w sprawie transakcji związanych z instrumentami finansowymi	18%
Działalność dealerska	Zawieranie transakcji na własny rachunek Usługi brokerskie na rynku pieniężnym Przyjmowanie oraz przekazywanie zleceń związanych z instrumentami finansowymi Wykonywanie zleceń w imieniu klienta Subemisja instrumentów finansowych bez gwarancji przejęcia emisji Operacje w alternatywnym systemie obrotu określonym w art.3 ust 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi	18%
Detaliczna działalność brokerska (obsługa osób fizycznych lub małych i średnich przedsiębiorstw spełniających określone w § 21 załącznika nr 4 do uchwały)	Przyjmowanie oraz przekazywanie zleceń związanych z instrumentami finansowymi Wykonywanie zleceń w imieniu klienta Subemisja instrumentów finansowych z gwarancją przejęcia emisji	12%
Bankowość komercyjna	Przyjmowanie depozytów i innych wkładów pieniężnych płatnych na żądanie	15%

(w tym obsługa małych i średnich przedsiębiorstw nie spełniających warunków określonych w § 21 załącznika nr 4 do uchwały)	Udzielanie kredytów i pożyczek gotówkowych Leasing finansowy Gwarancje i zobowiązania	
Bankowość detaliczna (obsługa osób fizycznych lub małych i średnich przedsiębiorstw spełniających warunki określone w § 21 załącznika nr 4 do uchwały)	Przyjmowanie depozytów i wkładów pieniężnych płatnych na żądanie Udzielanie kredytów i pożyczek gotówkowych Leasing finansowy Gwarancje i zobowiązania,	12%
Płatności i rozliczenia	Usługi związane z transferem środków pieniężnych Emitowanie instrumentów płatniczych i administrowanie nimi	18%
Usługi pośrednictwa (agencyjne)	Przechowywanie instrumentów finansowych i administrowanie nimi na rachunkach klientów, w tym usługi powiernicze i podobne, takie jak zarządzanie gotówką lub zabezpieczeniami	15%
Zarządzanie aktywami	Zarządzanie portfelem Zarządzanie instytucjami zbiorowego inwestowania Inne formy zarządzania aktywami	12%

§ 19. Bank zobowiązany jest opracować i udokumentować szczegółowe zasady oraz kryteria przyporządkowywania właściwego wskaźnika dla rodzajów bieżącej działalności do bieżących linii biznesowych, w oparciu o poniższe zasady:

- 1) wszystkie rodzaje działalności muszą być przypisane do odpowiednich linii biznesowych w sposób wyczerpujący oraz wewnętrznie spójny,
- 2) czynność, której nie można jednoznacznie przyporządkować do określonej linii biznesowej, a która pełni funkcję pomocniczą w stosunku do czynności przypisanej do linii biznesowej, należy przypisać do linii biznesowej, którą wspomaga; jeśli funkcja pomocnicza wspomaga więcej niż jedną linię biznesową, wówczas bank przypisuje ją do linii, z którymi jest ona związana, w oparciu o obiektywne kryteria przyporządkowania proporcjonalnie do wielkości przyporządkowanego do nich, wyniku z tytułu odsetek i pozaodsetkowego,
- 3) jeśli danej czynności nie można przyporządkować do określonej linii biznesowej, wówczas należy przypisać ją do takiej linii biznesowej, której przypisano najwyższy współczynnik przeliczeniowy; tą samą linię biznesową stosuje się do pozostałych zbliżonych czynności pomocniczych,
- 4) w celu przeprowadzenia przyporządkowania właściwego wskaźnika względem poszczególnych linii biznesowych, bank może zastosować udokumentowane metody wewnętrznej wyceny, w szczególności koszty poniesione w ramach jednej linii biznesowej, lecz zaliczane do innej linii biznesowej można przenieść do tej, której dotyczy,

np. z wykorzystaniem wewnętrznych cen transferowych pomiędzy dwiema liniami biznesowymi,

5) przyporządkowanie czynności do linii biznesowych dla celów wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego musi być zgodne z kategoriami użytymi w odniesieniu do ryzyka kredytowego oraz ryzyka rynkowego,

6) zarząd banku jest odpowiedzialny za ustalenie zasad przyporządkowania do poszczególnych linii biznesowych, zaś rada nadzorcza banku sprawuje kontrolę,

7) proces przyporządkowywania czynności do linii biznesowych musi podlegać niezależnemu przeglądowi.

§ 20. Jeśli rodzaje działań przedstawione w tabeli 3 nie wyczerpują wszystkich stosowanych przez bank rozwiązań, bank jest zobowiązany przyporządkować je odpowiednio z uwzględnieniem zasady określonych w § 19.

Księga 3. Wymóg kapitałowy dla linii biznesowej

§ 21. Z zastrzeżeniem § 27 – 31, wymóg kapitałowy dla linii biznesowej jest równy średniej obliczonej na koniec roku obrotowego narzutów kapitałowych określonych w § 24 z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów.

§ 22. Jeżeli dane finansowe nie zostały zbadane przez biegłego rewidenta, wówczas bank może wykorzystać dane szacunkowe. W momencie wydania opinii z badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta, bank dokonuje niezwłocznie stosownej aktualizacji wyliczeń wymogu kapitałowego.

§ 23. Bank określa wynik dla każdej linii biznesowej - przyporządkowując odpowiednio całą sumę wyniku z tytułu odsetek i pozaodsetkowego, obliczonego zgodnie z § 9 – 13 lub § 14. do wszystkich linii.

§ 24. Dla każdej linii biznesowej w każdym z trzech lat bank wylicza narzut kapitałowy, jako wynik przyporządkowany tej linii biznesowej ważony współczynnikiem przeliczeniowym określonym w tabeli nr 3.

§ 25. Jeżeli w danym roku występuje ujemny narzut kapitałowy dla określonej linii biznesowej, który wynika z ujemnej wartości wyniku, to taki narzut uwzględnia się w wyliczeniu łącznego wymogu kapitałowego według metody standardowej na ryzyko operacyjne, określonego w § 33.

§ 26. Jeśli suma narzutów kapitałowych z wszystkich linii biznesowych w danym roku jest ujemna, obserwacji z tego roku nie uwzględnia się w liczniku średniej, określonej w § 21.

Księga 4. Alternatywny wskaźnik

§ 27. Bank może wyliczać wymóg kapitałowy dla linii biznesowych bankowość detaliczna oraz bankowość komercyjna określonych w tabeli nr 3 przy zastosowaniu alternatywnego wskaźnika, z zastrzeżeniem § 32.

§ 28. Alternatywny wskaźnik dla linii biznesowych: bankowość detaliczna oraz bankowość komercyjna, określa się na podstawie średniej z ostatnich trzech dwunastomiesięcznych okresów wartości kredytów i pożyczek w każdym roku, określonej w § 29, pomnożonej przez współczynnik 0,035.

§ 29. Wartość kredytów i pożyczek w każdym roku określa się na podstawie średniej sumy całkowitych wykorzystanych kwot kredytów i pożyczek według wartości nominalnej (bez pomniejszania o utworzone rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości) na koniec każdego miesiąca roku obrotowego, określonych w § 30 i 31.

projekt

§ 30. W linii biznesowej: bankowość detaliczna uwzględnia się kredyty i pożyczki zaklasyfikowane do portfela kredytowego odpowiadającego tej linii.

§ 31. W linii biznesowej bankowość komercyjna uwzględnia się:

- 1) kredyty i pożyczki zaklasyfikowane do portfela kredytowego odpowiadającego tej linii,
- 2) papiery wartościowe zaliczane do portfela bankowego.

Księga 5. Kryteria kwalifikujące do stosowania alternatywnego wskaźnika

§ 32. Bank może stosować alternatywny wskaźnik, określony w § 27 – 31, jeżeli uzyska zgodę na jego stosowanie. Komisja Nadzoru Bankowego wydaje zgodę, jeżeli:

- 1) bank spełnia kryteria kwalifikujące określone w § 16 – 17,
- 2) w przeważającej części bank prowadzi działalność w zakresie linii biznesowych: bankowość detaliczna lub komercyjna, które łącznie stanowią, co najmniej 90% wartości wyniku obliczonego zgodnie z § 9 – 13 lub § 14,
- 3) znacząca część działalności banku w zakresie linii biznesowych: bankowość detaliczna lub komercyjna dotyczy kredytów, które charakteryzują się wysokim prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania (PD), przy czym alternatywny wskaźnik zapewnia lepsze podstawy do oceny ryzyka operacyjnego.

Księga 6. Łączny wymóg kapitałowy

§ 33. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody standardowej, stanowi sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego wszystkich linii biznesowych w banku, zgodnie z zasadami określonymi w § 16 – 32.

Łączny wymóg kapitałowy K oblicza się według poniższego wzoru:

$$K = \frac{\sum_{i=0}^2 \max\left(\sum_{j=1}^8 w_{ij} \times \beta_j; 0\right)}{3}$$

gdzie

w_{ij} – roczny wynik odsetkowy i pozaodsetkowy w i -tym roku i j -tej linii biznesowej, ustalony zgodnie z § 9 - 14., z zastrzeżeniem, że w przypadku stosowania alternatywnego wskaźnika dla linii biznesowych: bankowość detaliczna oraz bankowość komercyjna w_{ij} określa się na podstawie wartości kredytów i pożyczek obliczonej zgodnie z § 29 i pomnożonej przez współczynnik 0,035.

β_j – współczynnik przeliczeniowy określony dla j -tej linii biznesowej

Przy obliczaniu wymogu uwzględnia się rok obrotowy, na który dokonuje się wyliczeń ($i = 0$) oraz dwa kolejne lata go poprzedzające ($i = 1, 2$).

Część IV. Zaawansowana metoda pomiaru

Księga 1. Przepisy ogólne

§ 34. Bank może stosować zaawansowaną metodę pomiaru ryzyka operacyjnego w oparciu o własne systemy pomiaru ryzyka operacyjnego pod warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe.

§ 35. Bank może stosować metody, o których mowa w § 34 pod warunkiem, że uzyska zgodę, o której mowa w § 8 ust. 2 uchwały.

§ 36. Komisja Nadzoru Bankowego, analizując wniosek banku dotyczący stosowania zaawansowanej metody pomiaru, dokonuje oceny spełniania przez bank norm określonych w § 3 oraz kryteriów kwalifikujących określonych § 38 – 62.

§ 37. Jeżeli zaawansowana metoda pomiaru ma być stosowana przez dominującą instytucję kredytową oraz podmioty od niej zależne lub podmioty zależne od dominującej instytucji finansowej, wówczas Komisja Nadzoru Bankowego i inne organy właściwe dla poszczególnych podmiotów prawnych prowadzą współpracę w zakresie wydania zgody na stosowanie tej metody zgodnie z art. 128d ustawy – Prawo bankowe.

Księga 2. Kryteria kwalifikujące

Tytuł 1. Normy jakościowe

§ 38. Wewnętrzny system pomiaru ryzyka operacyjnego banku stanowi integralną część jego codziennych procedur zarządzania.

§ 39. W banku istnieje niezależna komórka lub osoby realizujące zadania w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

§ 40. W banku są regularnie sporządzane sprawozdania na temat ekspozycji na ryzyko operacyjne oraz poniesionych strat. Bank posiada procedury właściwych działań naprawczych.

§ 41. System zarządzania ryzykiem banku musi być dobrze udokumentowany. Bank posiada sprawdzone sposoby zapewnienia zgodności funkcjonowania tego systemu z dokumentacją oraz zasady postępowania w przypadku braku zgodności.

§ 42. Procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz systemy pomiaru tego ryzyka są poddawane regularnym przeglądom przeprowadzanym przez audytorów wewnętrznych lub zewnętrznych.

§ 43. Zatwierdzenie systemu pomiaru ryzyka operacyjnego przez Komisję Nadzoru Bankowego obejmuje:

- 1) sprawdzenie, czy procedury wewnętrznego zatwierdzania działają w sposób zadowalający,
- 2) upewnienie się, że przepływ danych oraz procedury związane z systemem pomiaru ryzyka są przejrzyste i ogólnie dostępne.

Tytuł 2. Normy ilościowe

Dział 1. Normy dotyczące procesu

§ 44. Bank oblicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego z uwzględnieniem zarówno oczekiwanych strat, jak i nieoczekiwanych strat, chyba że potrafi dowieść, iż oczekiwane straty są we właściwy sposób ujęte w jego wewnętrznych zasadach prowadzenia działalności.

§ 45. Miara ryzyka operacyjnego musi obejmować potencjalnie dotkliwe wypadki skrajne, osiągając normę pewności porównywalną z przedziałem ufności na poziomie 99,9% przez okres jednego roku.

§ 46. Norma pewności, określona w § 45, jest spełniona, jeżeli system pomiaru ryzyka operacyjnego danego banku spełnia, określone w § 50 – 62, warunki dotyczące wewnętrznych i zewnętrznych danych, analiz scenariuszy, czynników odzwierciedlających otoczenie gospodarcze i systemy kontroli wewnętrznej. Bank obowiązany jest posiadać

udokumentowaną metodę ważenia stopnia zastosowania wymienionych wymagań w ramach całościowego systemu pomiaru ryzyka operacyjnego.

§ 47. System pomiaru ryzyka obejmuje główne czynniki ryzyka, które wpływają na kształt ogona rozkładu oszacowań strat.

§ 48. Korelacja strat wynikłych z ryzyka operacyjnego w ramach poszczególnych oszacowań ryzyka operacyjnego może być uwzględniana jedynie wówczas, gdy bank jest w stanie w sposób przekonujący uprawdopodobnić Komisji Nadzoru Bankowego, że stosowany system pomiaru korelacji jest rzetelny, wdrożony w sposób należyty oraz że uwzględnia niepewność wyniku towarzyszącą tego typu pomiarom, w szczególności podczas występowania warunków skrajnych. Bank musi weryfikować swoje założenia odnośnie korelacji, stosując odpowiednie techniki ilościowe i jakościowe.

§ 49. System pomiaru ryzyka jest wewnętrznie spójny i w miarę możliwości nie uwzględnia wielokrotnie tych samych ocen jakościowych lub technik redukcji ryzyka, które zostały już uznane w innych obszarach objętych rachunkiem adekwatności kapitałowej.

Dział 2. Normy dotyczące wewnętrznych danych

§ 50. Wewnętrznie obliczone miary ryzyka operacyjnego są oparte na obserwacji historycznej obejmującej okres co najmniej pięciu poprzedzających lat. W przypadku gdy bank po raz pierwszy przystępuje do zaawansowanej metody pomiaru, dopuszcza się trzyletni okres obserwacji.

§ 51. Bank jest w stanie przyporządkować wewnętrzne dane historyczne dotyczące strat do linii biznesowych określonych w tabeli nr 3 oraz do rodzajów zdarzeń określonych w tabeli nr 4, a także w razie konieczności dostarczyć te dane Komisji Nadzoru Bankowego. Bank posiada udokumentowane, obiektywne kryteria przypisania strat do określonych linii biznesowych i rodzajów zdarzeń.

§ 52. Straty wynikłe z ryzyka operacyjnego, które są związane z ryzykiem kredytowym i które w przeszłości były ujęte w wewnętrznych bazach danych dotyczących ryzyka kredytowego, należy zapisać w bazach danych dotyczących ryzyka operacyjnego i traktować oddzielnie. Takie straty nie podlegają obciążeniom kapitałowym z tytułu ryzyka operacyjnego, dopóki traktuje się je jako straty wynikłe z ryzyka kredytowego do celów obliczania minimalnych wymogów kapitałowych. Straty wynikłe z ryzyka operacyjnego, które są związane z ryzykiem rynkowym, włącza się w zakres wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego.

§ 53. Wewnętrzne dane banku dotyczące strat muszą zawierać informacje obejmujące wszystkie istotne działania i ekspozycje pochodzące ze wszystkich podsystemów oraz lokalizacji geograficznych. Bank jest w stanie wykazać, że nieuwzględnione działania lub ekspozycje, zarówno indywidualnie, jak i w powiązaniu, nie mają istotnego wpływu na całokształt oszacowań ryzyka. Bank jest obowiązany określić odpowiednie progi minimalnych strat do celów gromadzenia wewnętrznych danych o stratach.

§ 54. Oprócz informacji na temat kwot straty brutto bank gromadzi informacje dotyczące daty zdarzenia skutkującego stratą, kwot odzyskanych ze straty brutto, a także informacje opisowe na temat czynników lub przyczyn zdarzenia skutkującego stratą.

§ 55. Bank jest obowiązany ustanowić specjalne kryteria alokacji danych o stratach wywołanych zdarzeniem w komórce zcentralizowanej lub działaniem wykraczającym swoim zasięgiem poza jedną linię biznesową, a także powstałych na skutek zdarzeń rozciągniętych w czasie, lecz powiązanych ze sobą.

§ 56. Bank posiada udokumentowane procedury odniesienia danych historycznych do sytuacji obecnej, w tym ustalenia możliwości zastosowania ocen subiektywnych, skalowania lub innych korekt, oceny stopnia możliwości ich zastosowania oraz określenia osoby lub jednostki upoważnionej do podejmowania takich decyzji.

Dział 3. Normy dotyczące zewnętrznych danych

§ 57. W ramach systemu pomiaru ryzyka operacyjnego bank stosuje odpowiednie zewnętrzne dane, w szczególności wówczas gdy istnieją podstawy, by przypuszczać, że bank jest narażony na nieczęste, aczkolwiek potencjalnie wysokie straty. Bank systematycznie określa sytuacje wymagające zastosowania zewnętrznych danych oraz posiada metodologię uwzględniania tych danych w systemie pomiaru. Warunki oraz procedury stosowania zewnętrznych danych są regularnie przeglądane, dokumentowane oraz poddawane okresowym, niezależnym przeglądom.

Dział 4. Normy dotyczące analizy scenariuszy

§ 58. W celu uzyskania wiarygodnej oceny skali możliwych strat spowodowanych zmaterializowaniem się ryzyka operacyjnego w odniesieniu do szczególnie niekorzystnych zdarzeń, bank przeprowadza analizy scenariuszy (symulacje) oparte na opiniach ekspertów w powiązaniu z danymi zewnętrznymi. Z czasem takie oceny powinny być weryfikowane i aktualizowane na podstawie porównań z rzeczywistością poniesionymi stratami, co ma na celu uwierzytelnienie ich wyników.

Dział 5. Normy dotyczące czynników otoczenia gospodarczego oraz kontroli wewnętrznej

§ 59. Stosowana przez bank metodologia oceny ryzyka w całej organizacji obejmuje kluczowe czynniki otoczenia gospodarczego i kontroli wewnętrznej, które mogą wpłynąć na zmianę profilu ryzyka operacyjnego.

§ 60. Wybór każdego czynnika musi być uzasadniony jego istotnym wpływem na zmianę ryzyka, co potwierdzają własne doświadczenia i eksperckie oceny danych obszarów działalności.

§ 61. Wrażliwość ocen ryzyka na zmiany czynników oraz względna waga różnych czynników opierają się na dobrze uzasadnionych przesłankach. Poza uchwyceniem zmian ryzyka dzięki usprawnieniu kontroli ryzyka, należy w stosowanej metodologii ująć również potencjalny wzrost ryzyka na skutek większej złożoności lub wzrostu skali działalności banku.

§ 62. Metodologia, o której mowa w § 61, jest udokumentowana i poddawana niezależnemu przeglądowi innych komórek banku oraz Komisji Nadzoru Bankowego. Proces ten oraz jego rezultaty są weryfikowane i aktualizowane na podstawie porównania z wewnętrznymi danymi na temat faktycznie poniesionych strat oraz z odpowiednimi zewnętrznymi danymi.

Księga 3. Wpływ ubezpieczenia i innych mechanizmów transferu ryzyka

§ 63. Bank może w obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka operacyjnego uwzględniać wpływ:

- 1) ubezpieczenia, z zastrzeżeniem warunków określonych w § 64 – 67,
- 2) innych mechanizmów transferu ryzyka, pod warunkiem, że bank potrafi udowodnić Komisji Nadzoru Bankowego, iż z tego powodu osiągnął widoczny efekt redukcji ryzyka.

§ 64. Zobowiązany z tytułu polisy posiada zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej oraz posiada rating minimalnej zdolności do spłaty odszkodowań określony przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności

kredytowej, któremu Komisja Nadzoru Bankowego przyznała co najmniej 3 stopień jakości kredytowej, zgodnie z zasadami dotyczącymi wazenia ryzyka ekspozycji bankowych, określonymi w § 24 – 98 załącznika nr 4 do uchwały.

§ 65. Polisa ubezpieczeniowa i zasady ubezpieczania banku spełniają następujące kryteria:

- 1) początkowy okres ważności polisy ubezpieczeniowej wynosi co najmniej jeden rok. W przypadku polis, dla których okres ważności pozostaje krótszy niż jeden rok, bank dokonuje koniecznych korekt ubezpieczenia, które odzwierciedlają zmniejszający się okres ważności polisy, aż do pełnej stuprocentowej korekty dla polis, których pozostały okres ważności wynosi 90 dni i krócej,
- 2) okres wypowiedzenia polisy wynosi co najmniej 90 dni,
- 3) polisa nie posiada wyłączeń lub ograniczeń, które uruchamiane są działaniami nadzorczymi lub które, w przypadku niewypłacalności banku, uniemożliwiałyby syndykowi lub likwidatorowi przeprowadzenie egzekucji z tytułu szkód lub kosztów poniesionych przez bank, z wyjątkiem zdarzeń mających miejsce po rozpoczęciu przejęcia masy upadłościowej przez syndyka lub postępowania likwidacyjnego w stosunku do banku, pod warunkiem że polisa ubezpieczeniowa może wykluczyć wszelkie grzywny, kary finansowe lub odszkodowania z tytułu naruszenia przepisów karnych nakładane przez właściwe organy,
- 4) obliczenia związane z ograniczeniem ryzyka uwzględniają zakres ubezpieczenia w sposób na tyle przejrzysty i spójny, by wykazać rzeczywiste prawdopodobieństwo wystąpienia straty i jej wpływ na określanie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 5) ubezpieczenie zapewnia strona trzecia. W przypadku gdy ubezpieczenia dokonują wewnętrzne firmy ubezpieczeniowe i podmioty powiązane, ubezpieczane ryzyko musi być przekazane, na przykład w drodze reasekuracji, niezależnemu podmiotowi, spełniającemu kryteria kwalifikujące,
- 6) podstawy uznawania ubezpieczenia są należycie uzasadnione i udokumentowane.

§ 66. W ramach metod uznawania ubezpieczenia stosuje się obniżki lub korekty kwot uznanego ubezpieczenia w przypadku:

- 1) pozostałego okresu ważności polisy ubezpieczeniowej krótszego niż jeden rok, jak określono w § 65 pkt. 1,
- 2) terminu wypowiedzenia polisy krótszego niż jeden rok,
- 3) niepewności dotyczącej płatności, jak również niedopasowania zakresów polis ubezpieczeniowych.

§ 67. Zmniejszenie wymogu kapitałowego z tytułu uznania ubezpieczenia nie przekracza wartości 20% wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego przed uwzględnieniem technik redukcji ryzyka.

Księga 4. Wniosek dotyczący stosowania metod zaawansowanego pomiaru na poziomie grupy

§ 68. W przypadku gdy bank będący podmiotem dominującym i podmioty od niego zależne lub podmioty zależne od podmiotu dominującego w holdingu finansowym zamierzają stosować zaawansowaną metodę pomiaru, muszą one we wniosku o wydanie zgody, o której mowa w § 37, zawrzeć opis metod stosowanych podczas alokacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego pomiędzy poszczególne podmioty grupy.

§ 69. We wniosku, o którym mowa w § 68, należy wskazać, czy i w jaki sposób uwzględnione zostaną efekty dywersyfikacji w systemie pomiaru ryzyka.

Część V. Łączenie metod

Księga 1. Łączenie zaawansowanej metody pomiaru z innymi metodami

§ 70. Bank może zastosować zaawansowaną metodę pomiaru w połączeniu z metodą podstawowego wskaźnika lub z metodą standardową, z zastrzeżeniem następujących warunków:

- 1) uwzględnione są wszystkie czynniki ryzyka operacyjnego danego banku, a stosowana metodologia w opinii Komisji Nadzoru Bankowego uwzględnia różne rodzaje działalności, lokalizacji geograficznych, struktur prawnych lub organizacyjnych banku,
- 2) spełnione są kryteria kwalifikujące określone w § 16 – 17 i § 38 – 62 dla części obszarów działalności objętych odpowiednio metodą standardową oraz zaawansowaną metodą pomiaru,
- 3) w dniu wdrożenia zaawansowanej metody pomiaru obejmuje ona znaczącą część ryzyka operacyjnego banku,
- 4) bank zobowiązuje się stopniowo wdrożyć zaawansowaną metodę pomiaru względem istotnej części swoich operacji zgodnie z harmonogramem uzgodnionym z Komisją Nadzoru Bankowego.

Księga 2. Łączenie metody podstawowego wskaźnika z metodą standardową

§ 71. Za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, bank może połączyć stosowanie metody podstawowego wskaźnika z metodą standardową jedynie w wyjątkowych okolicznościach, takich jak w szczególności wejście w nowy rodzaj działalności, co może wymagać okresu przejściowego dla pełnego wprowadzenia metody standardowej.

§ 72. Zgoda, o której mowa w § 71, wydawana jest na wniosek banku, który zawiera następujące informacje:

- 1) uzasadnienie banku dla przejściowego łączenia metod,
- 2) zobowiązanie banku do pełnego wprowadzenia metody standardowej zgodnie z proponowanym harmonogramem.

§ 73. Zgoda Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 71 jest uwarunkowana zobowiązaniem banku do pełnego wprowadzenia metody standardowej w terminie określonym przez Komisję Nadzoru Bankowego.

Część VI. Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych

Tabela nr 4

Rodzaj zdarzenia	Definicja
Oszustwa wewnętrzne	Straty spowodowane działaniem polegającym na celowej defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku, obejściach regulacji, przepisów prawa lub przepisów wewnętrznych przedsiębiorstwa, wyłączając straty wynikające z różnorodności lub dyskryminacji pracowników, które dotyczą co najmniej jednej strony wewnętrznej.
Oszustwa zewnętrzne	Straty spowodowane celowym działaniem polegającym na defraudacji, sprzeniewierzeniu majątku lub obejściu regulacji prawnych przez stronę trzecią.

Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	Straty powstałe na skutek działań niezgodnych z przepisami lub porozumieniami dotyczącymi zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy, wypłaty odszkodowań z tytułu uszkodzenia ciała lub straty wynikające z nierównego traktowania i dyskryminacji pracowników.
Klienci, produkty i praktyki operacyjne	Straty wynikające z niewywiązania się z obowiązków zawodowych względem określonych klientów, będące skutkiem działań nieumyślnych lub zaniedbania (w tym wymagań fiducyjnych i stosownego zachowania) lub też związane z charakterem bądź konstrukcją produktu.
Szkody związane z aktywami rzeczowymi	Straty powstałe na skutek straty lub szkody w aktywach rzeczowych w wyniku klęski żywiołowej lub innych wydarzeń.
Zakłócenia działalności gospodarczej i awarie systemów	Straty powstałe na skutek zakłóceń działalności gospodarczej lub awarii systemów.
Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	Straty powstałe na skutek nieprawidłowego rozliczenia transakcji lub wadliwego zarządzania procesami operacyjnymi oraz wynikłe ze stosunków z kontrahentami i sprzedawcami.

**ZASADY STOSOWANIA OCEN JAKOŚCI KREDYTOWEJ NADAWANYCH
PRZEZ ZEWNĘTRZNE INSTYTUCJE OCENY WIARYGODNOŚCI
KREDYTOWEJ ORAZ STOSOWANIA OCEN JAKOŚCI KREDYTOWEJ
NADAWANYCH PRZEZ AGENCJE KREDYTÓW EKSPORTOWYCH**

Część 1. Zasady ogólne

Księga 1. Stosowane pojęcia

§ 1. Zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej – instytucja nadająca oceny jakości kredytowej mierzące wiarygodność kredytową.

§ 2. Uznana zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej – zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej, zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej, określona w uchwale KNB, zgodnie z art. 128 ust 4 ustawy – Prawo bankowe, spełniająca tym samym warunki, iż:

- 1) metodologia jej oceny jest zgodna z wymogami obiektywności, niezależności, bieżącego przeglądu oraz przejrzystości i jawności, a opracowana za jej pomocą ocena jakości kredytowej spełnia wymogi wiarygodności i akceptacji rynkowej oraz przejrzystości i jawności,
- 2) w przypadku nadawania przez nią niezleconych ocen jakości kredytowej nie są one wykorzystywane do wywierania nacisku na oceniane podmioty do zlecenia nadawania ocen,
- 3) nadawane przez nią indywidualne oceny jakości kredytowej są uznane za wiarygodne i rzetelne przez podmioty z nich korzystające ocen oraz został zapewniony równy dostęp do ocen przynajmniej dla banków krajowych i instytucji kredytowych, które mają uzasadniony interes w posiadaniu wiedzy w sprawie tych ocenach.

§ 3. Agencja kredytów eksportowych – instytucja oferująca ubezpieczenie wspieranych przez państwo kredytów eksportowych w danym kraju, w szczególności Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.).

§ 4. Macierz przejścia – macierz mierząca prawdopodobieństwo podwyższenia lub obniżenia danej oceny jakości kredytowej w określonym okresie czasu.

Księga 2. Zakres i warunki wykorzystywania ocen jakości kredytowej nadawanych przez zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej.

§ 5.1. Bank może korzystać z ocen jakości kredytowej, nadawanych przez uznane zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej w celu ustalenia wagi ryzyka:

- 1) ekspozycji zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 do uchwały,
- 2) pozycji sekurytyzacyjnej w rozumieniu § 5 załącznika 18 do uchwały, zgodnie z zasadami określonymi w tym załączniku.

2. Bank stosuje oceny kredytowe zgodnie z przepisami § 7 - 10.

§ 6. Ocena jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej może być wykorzystywana dla celów ustalenia wagi ryzyka dla pozycji sekurytyzacyjnej, o ile spełnia dodatkowo następujące warunki:

- 1) nie istnieje niedopasowanie między typami płatności ujętymi w ocenie kredytowej a typami płatności, do których uprawniony jest bank na mocy umowy stanowiącej podstawę rozpatrywanej pozycji sekurytyzacyjnej,
- 2) ocena jest dostępna publicznie dla rynku, przy czym:
 - a) za publicznie dostępne uznaje się tylko te oceny jakości kredytowej, które zostały opublikowane w sposób ogólnie dostępny oraz zostały zawarte w macierzy przejścia danej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej,
 - b) za publicznie dostępne nie uznaje się natomiast tych ocen kredytowych, które są udostępnione jedynie ograniczonej liczbie podmiotów.

Część 2. Wykorzystywanie ocen kredytowych do określenia wagi ryzyka.

Księga 1. Zasady ogólne

§ 7. Bank może wyznaczyć jedną lub kilka uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej oraz agencji kredytów eksportowych sporządzających uznane oceny jakości kredytowej, celem wykorzystywania nadawanych przez nie ocen kredytowych dla celów określonych w § 5 ust. 1.

§ 8. Bank, który zdecyduje się korzystać z ocen jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej lub agencji kredytów eksportowych dla danej klasy ekspozycji, jest obowiązany stosować te oceny konsekwentnie do wszystkich ekspozycji należących do tej klasy.

Księga 2. Ustalenie wagi ryzyka.

§ 9. Dla celów ustalenia wagi ryzyka:

- 1) ekspozycji zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, bank obowiązany jest stosować poniższe zasady:
 - a) jeżeli zdecyduje się korzystać z ocen jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej lub agencji kredytów eksportowych, jest zobowiązany stosować te oceny w sposób konsekwentny i ciągły,
 - b) może korzystać tylko z tych ocen jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, które uwzględniają wszystkie należne jej kwoty zarówno z tytułu kwoty głównej, jak i odsetek.
- 2) pozycji sekurytyzacyjnej, z zastrzeżeniem § 10, bank korzysta z ocen kredytowych zgodnie z § 41-44 załącznika nr 18 do uchwały.

§ 10. W odniesieniu do pozycji, dla których dostępne są oceny kredytowe wyznaczonych przez bank uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej lub agencji kredytów eksportowych:

- 1) jeżeli danej pozycji nadano tylko jedną ocenę kredytową, ocenę tą wykorzystuje się do określenia wagi ryzyka tej pozycji,
- 2) jeżeli dla danej pozycji dostępne są dwie oceny kredytowe, a każda z nich odpowiada innej wadze ryzyka danej pozycji, bank stosuje wyższą wagę ryzyka,

projekt

3) jeżeli dla danej pozycji dostępne są więcej niż dwie oceny kredytowe, wówczas uwzględnia się dwie oceny z najniższymi wagami ryzyka, przy czym:

- a) jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka różnią się od siebie, stosuje się wyższą wagę ryzyka.
- b) jeżeli dwie najniższe wagi ryzyka są identyczne, stosuje się tę wagę ryzyka.

Księga 3. Ocena kredytowa emitenta i emisji

§ 11. Jeżeli dany program emisji lub instrument, z którym jest związana ekspozycja, posiada ocenę kredytową, wówczas ocenę tą wykorzystuje się do określenia wagi ryzyka tej ekspozycji.

§ 12. Jeżeli nie istnieje żadna ocena kredytowa dotycząca bezpośrednio określonej ekspozycji, istnieje natomiast ocena konkretnego programu emisji lub instrumentu, z którym ekspozycja nie jest związana, lub też istnieje ogólna ocena kredytowa emitenta stosuje się tę właśnie ocenę pod warunkiem, że:

- a) wskazuje ona wyższą wagę niż ta, która odnosiłaby się do ekspozycji pozycji nieposiadających oceny kredytowej lub
- b) wskazuje ona niższą wagę ryzyka, a rozpatrywana ekspozycja charakteryzuje się równym lub wyższym stopniem uprzywilejowania niż dany program emisji lub instrument lub odpowiednio niezabezpieczone ekspozycje uprzywilejowane tego emitenta.

§ 13. Postanowienia § 11 i 12 nie stanowią przeszkody w stosowaniu przepisów § 76-80 załącznika nr 4 do uchwały.

§ 14. Oceny jakości kredytowej emitenta będącego przedsiębiorcą nie można stosować w odniesieniu do innego emitenta, będącego jego podmiotem dominującym lub zależnym.

Księga 4. Długo- i krótkoterminowe oceny kredytowe

§ 15. Krótkoterminowe oceny kredytowe mogą być wykorzystywane jedynie w przypadku ekspozycji wobec banków i przedsiębiorców.

§ 16. Każdą ocenę krótkoterminową, z zastrzeżeniem § 17 i 18 oraz § 54 załącznika nr 4 do uchwały, stosuje się wyłącznie do ekspozycji, której dotyczy i nie jest ona podstawą określania wagi ryzyka dla jakiegokolwiek innej ekspozycji.

§ 17. Jeżeli krótkoterminowy instrument, posiadający ocenę kredytową, otrzymuje wagę ryzyka 150 %, to wszystkie nieposiadające oceny kredytowej, niezabezpieczone ekspozycje wobec tego samego dłużnika również otrzymują wagę ryzyka 150%.

§ 18. Jeżeli krótkoterminowy instrument, posiadający ocenę kredytową, wykazuje wagę ryzyka 50 %, to wszystkie nieposiadające oceny kredytowej ekspozycje, których pierwotny efektywny termin zapadalności jest nie dłuższy niż trzy miesiące, otrzymują wagi ryzyka nie niższe niż 100 %.

Księga 5. Pozycje w walucie krajowej i obcej

§ 19. Ocena kredytowa, która dotyczy pozycji denominowanej w walucie krajowej dłużnika nie może być wykorzystywana do wyliczania wagi ryzyka innej ekspozycji wobec tego samego dłużnika, denominowanej w walucie obcej.

projekt

§ 20. Niezależnie od przepisów § 19, jeżeli ekspozycja powstaje na skutek udziału banku w kredycie udzielonym przez wielostronny bank rozwoju, posiadający uznany na rynku status wierzyciela uprzywilejowanego, ekspozycji tej może być przypisana ocena kredytowa zobowiązań dłużnika w walucie krajowej.

Załącznik nr 16 do uchwały nr2006
Komisji Nadzoru Bankowego
z dnia 2006 r.

(poz.)

WYZNACZANIE EKWIWALENTU BILANSOWEGO TRANSAKCJI POZABILANSOWYCH W CELU UWZGLĘDNIENIA RYZYKA KREDYTOWEGO KONTRAHENTA

Część I. Zasady ogólne

Księga 1. Definicje

§1. Dla celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- 1) ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) oznacza ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta transakcji przed ostatecznym rozliczeniem przepływów środków pieniężnych związanych z tą transakcją,
- 2) kontrahent centralny oznacza podmiot, który pośredniczy pomiędzy kontrahentami umów będących w obrocie na jednym lub większej liczbie rynków finansowych, stając się kupującym dla każdego sprzedawcy i sprzedawcą dla każdego kupującego,
- 3) transakcje z długim terminem rozliczenia (*long settlement transactions*) oznaczają transakcje, w których kontrahent zobowiązuje się dostarczyć papiery wartościowe, towary lub walutę w zamian za środki pieniężne, inne instrumenty finansowe lub towary (albo odwrotnie) w terminie, który jest dłuższy niż zwyczajowo przyjęty na rynku dla danego rodzaju transakcji i wynosi ponad pięć dni roboczych od daty zawarcia transakcji przez bank,
- 4) transakcje z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego (*margin lending transactions*) oznaczają transakcje, w których bank udziela kredytu w związku z nabyciem, sprzedażą, przeniesieniem lub obrotem papierami wartościowymi; transakcje takie nie obejmują kredytów innego rodzaju, które także posiadają zabezpieczenie w postaci papierów wartościowych,
- 5) pakiet kompensowania (*netting set*) oznacza grupę transakcji z pojedynczym kontrahentem, które objęte są prawnie obowiązującą dwustronną umową ramową, o której mowa w art. 85 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 60, poz. 535, Nr 217, poz. 2125 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 870 i 871 i Nr 96, poz. 959) i dla których uznaje się kompensowanie zgodnie z § 74-78 niniejszego załącznika oraz załącznikiem nr 17 do uchwały; każdą transakcję, która nie podlega prawnie obowiązującej dwustronnej umowie ramowej, uznanej zgodnie z § 74-78 niniejszego załącznika, należy dla celów niniejszych przepisów traktować jako transakcję stanowiącą własny pakiet kompensowania (*netting set*),
- 6) pozycja ryzyka (*risk position*) oznacza wartość liczbową odpowiadającą ryzyku transakcji, przypisana tej transakcji zgodnie z metodą standardową, określoną w § 12-33, na podstawie wcześniej ustalonego algorytmu,
- 7) pakiet zabezpieczający (*hedging set*) oznacza grupę pozycji ryzyka wynikających z transakcji w ramach pojedynczego pakietu kompensowania (*netting set*), gdzie jedynie

saldo takich transakcji ma znaczenie dla określenia wartości ekspozycji zgodnie z metodą standardową, o której mowa w § 12-33,

8) umowa o uzupełnieniu zabezpieczenia (*margin agreement*) oznacza umowę lub postanowienia umowy, na mocy których jeden kontrahent dostarcza drugiemu zabezpieczenie, w przypadku gdy ekspozycja drugiego kontrahenta wobec pierwszego przekracza określony poziom,

9) próg uzupełnienia (*margin threshold*) oznacza maksymalną kwotę należności z tytułu ekspozycji pozostałą do spłacenia po przekroczeniu której jedna ze stron uzyskuje prawo zażądania zabezpieczenia,

10) okres ryzyka w związku z uzupełnieniem zabezpieczenia (*margin period of risk*) oznacza czas, jaki upływa od ostatniej wymiany zabezpieczenia pakietu kompensowania (*netting set*) obejmującego transakcje z kontrahentem niewykonującym zobowiązań do chwili zlikwidowania pozycji danego kontrahenta i ponownego zabezpieczenia związanego z tym ryzyka rynkowego,

11) efektywny termin rozliczenia (*effective maturity*) według metody modeli wewnętrznych dla pakietu kompensowania (*netting set*) z terminem rozliczenia dłuższym niż jeden rok oznacza, stosunek łącznej kwoty oczekiwanej ekspozycji w okresie trwania transakcji dokonanych ogółem w ramach pakietu kompensowania (*netting set*), zdyskontowanej stopą dochodu wolną od ryzyka, do łącznej kwoty oczekiwanej ekspozycji w okresie jednego roku z tytułu transakcji dokonanych w ramach pakietu kompensowania (*netting set*), zdyskontowanej stopą dochodu wolną od ryzyka; w przypadku prognoz czasowych dla okresu krótszego niż jeden rok, efektywny termin rozliczenia można skorygować, tak by uwzględniał ryzyko prolongowane (*rollover risk*), zastępując oczekiwaną ekspozycję przez efektywną oczekiwaną ekspozycją,

12) kompensowanie międzyproduktowe (*cross-product netting*) oznacza ujęcie transakcji dotyczących różnych kategorii produktów w ramach jednego pakietu kompensowania (*netting set*) zgodnie z zasadami dotyczącymi tego typu kompensowania określonymi w niniejszym załączniku,

13) bieżąca wartość rynkowa (*current market value – CMV*) oznacza do celów części V niniejszego załącznika wartość rynkową netto portfela transakcji z jednym kontrahentem w ramach pakietu kompensowania (*netting set*); przy obliczaniu bieżącej wartości rynkowej (CMV) używa się zarówno dodatnich, jak i ujemnych wartości rynkowych,

14) rozkład wartości rynkowych (*distribution of market values*) oznacza przewidywany rozkład prawdopodobieństwa wartości rynkowych netto transakcji dokonanych w ramach pakietu kompensowania (*netting set*) na określoną datę w przyszłości (okres prognozowana) dokonany na podstawie wartości rynkowych zrealizowanych z tytułu takich transakcji do chwili obecnej,

15) rozkład ekspozycji (*distribution of exposures*) oznacza przewidywany rozkład prawdopodobieństwa wartości rynkowych, w którym przewidywane ujemne wartości rynkowe netto ustala się jako zero,

16) rozkład neutralny pod względem ryzyka (*risk-neutral distribution*) oznacza rozkład wartości rynkowych lub ekspozycji w określonym terminie, obliczony na podstawie implikowanych wartości rynkowych, takich jak implikowana zmienność,

17) rozkład faktyczny (*actual distribution*) oznacza rozkład wartości rynkowych lub ekspozycji w określonym terminie, obliczony przy użyciu historycznych lub

zrealizowanych wartości rynkowych, takich jak zmienność obliczona na podstawie zaobserwowanych w przeszłości zmian cen i stóp procentowych,

18) bieżąca ekspozycja (*current exposure*) oznacza większą spośród dwóch wartości: zera albo wartości rynkowej transakcji lub portfela transakcji dokonanych z kontrahentem w ramach pakietu kompensowania (*netting set*), która to wartość stanowiłaby stratę z chwilą niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, przy założeniu, że w przypadku jego upadłości wartości takich transakcji nie można w żadnej mierze odzyskać,

19) ekspozycja szczytowa (*peak exposure*) to wysoki percentyl rozkładu ekspozycji w dowolnym czasie w przyszłości przed terminem zapadalności najdłuższej transakcji z pakietu kompensowania (*netting set*),

20) ekspozycja oczekiwana (*expected exposure*) oznacza średni rozkład ekspozycji w dowolnym czasie w przyszłości przed terminem rozliczenia najdłuższej transakcji w ramach pakietu kompensowania (*netting set*),

21) efektywna ekspozycja oczekiwana (*effective expected exposure*) w określonym terminie (oznaczonym jako konkretna data) oznacza maksymalną oczekiwaną ekspozycję występującą w tym terminie lub w dowolnym wcześniejszym terminie; jako rozwiązanie alternatywne, w odniesieniu do określonego terminu pojęcie to można zdefiniować jako wyższą z dwóch wartości: oczekiwaną ekspozycję w tym terminie albo efektywnej ekspozycji w dowolnym terminie wcześniejszym,

22) dodatnia ekspozycja oczekiwana (*expected positive exposure – EPE*) oznacza średnią ważoną oczekiwanych ekspozycji w funkcji czasu, gdzie poszczególne wagi odpowiadają proporcji, jaką dana ekspozycja stanowi w stosunku do całego przedziału czasowego; przy obliczaniu minimalnego wymogu kapitałowego średnią wyznacza się na podstawie pierwszego roku lub, jeśli termin rozliczenia wszystkich umów z pakietu kompensowania (*netting set*) przypada przed upływem jednego roku na podstawie okresu odpowiadającego umowie z najdłuższym terminem rozliczenia,

23) efektywna dodatnia ekspozycja oczekiwana (*effective expected positive exposure*) oznacza średnią ważoną efektywnych oczekiwanych ekspozycji w funkcji czasu wyznaczoną na podstawie pierwszego roku lub, jeśli termin rozliczenia wszystkich umów w ramach pakietu kompensowania (*netting set*) przypada przed upływem jednego roku - na podstawie okresu odpowiadającego umowie o najdłuższym terminie rozliczenia, gdzie poszczególne wagi odpowiadają proporcji, jaką dana ekspozycja stanowi w stosunku do całego przedziału czasowego,

24) korekta wyceny kredytowej (*credit valuation adjustment*) oznacza korektę wartości portfela operacji z danym kontrahentem do poziomu średniej wartości rynkowej (*mid-market*); korekta ta odzwierciedla wartość rynkową ryzyka kredytowego wynikającego z niewykonania warunków umów zawartych z kontrahentem, przy czym może ona uwzględniać wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta lub wartość rynkową ryzyka kredytowego zarówno banku, jak i kontrahenta,

25) jednostronna korekta wyceny kredytowej (*one-sided credit valuation adjustment*) oznacza korektę wyceny kredytowej, która uwzględnia wartość rynkową ryzyka kredytowego kontrahenta z punktu widzenia banku, nie odzwierciedla natomiast wartości rynkowej ryzyka kredytowego banku z punktu widzenia kontrahenta,

26) ryzyko prolongowane (*rollover risk*) oznacza kwotę, o którą obniża się dodatnią ekspozycję oczekiwaną, gdy oczekuje się, że przyszłe transakcje z kontrahentem będą

dokonywane w sposób ciągły; przy obliczeniu oczekiwanej ekspozycji dodatkowo nie ujmuje się dodatkowej ekspozycji powstałej w wyniku takich przyszłych transakcji,

27) ogólne ryzyko korelacji (*general wrong-way risk*) powstaje wówczas, gdy prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez kontrahentów pozostaje w korelacji dodatkowo z ogólnymi czynnikami ryzyka rynkowego,

28) szczególne ryzyko korelacji (*specific wrong-way risk*) powstaje wówczas, gdy ekspozycja wobec danego kontrahenta pozostaje w korelacji dodatkowo z prawdopodobieństwem niewykonania przez niego zobowiązań, spowodowanej charakterem transakcji zawieranych z tym kontrahentem (bank jest narażony na szczególne ryzyko korelacji, jeżeli oczekuje się, że przyszła wartość ekspozycji wobec konkretnego kontrahenta będzie wysoka, w przypadku gdy prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania przez takiego kontrahenta jest także wysokie).

Część II. Wybór metody obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pochodnych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta

§ 2. Z zastrzeżeniem przepisów § 1 ust. 2 oraz § 2 - 7, bank ustala wartość ekspozycji dla transakcji pochodnych określonych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały za pomocą jednej z metod określonych w § 10-73 z zastrzeżeniem, że metoda określona w § 11 nie może być stosowana:

- 1) przez bank, którego skalę działalności handlowej uznaje się za znaczącą zgodnie z §3 ust 2 uchwały,
- 2) do wyznaczania kwoty ekspozycji dla transakcji pochodnych innych niż wymienione w § 31 pkt 1 i 2 załącznika nr 2 do uchwały.

2. Metody wyznaczania kwoty ekspozycji mogą być stosowane łącznie zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) metody określone w § 10 i 11 mogą być stosowane łącznie jedynie w ramach grupy; bank stanowiący odrębny podmiot prawny stosuje wyłącznie jedną z metod określonych w § 10-73,
- 2) metody określone w § 10-33 mogą być stosowane łącznie w ramach pojedynczego podmiotu prawnego w przypadkach określonych w § 31,

§ 3. Za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe, bank może stosować metodę modelu wewnętrznego określoną w § 34-73 dla obliczania wartości ekspozycji dla następujących transakcji:

- 1) transakcje pochodne określone w § 31 załącznika nr 2 do uchwały,
- 2) transakcje z przyrzeczeniem odkupu,
- 3) transakcje udzielania lub zaciągania pożyczek papierów wartościowych lub towarów,
- 4) transakcje z opcją uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego,
- 5) transakcje z długim terminem rozliczenia.

§ 4. Jeżeli bank nabywa ochronę kredytową w postaci kredytowego instrumentu pochodnego dla ekspozycji zaliczanej do portfela bankowego lub dla ekspozycji wynikającej z ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR), wymóg kapitałowy z tytułu zabezpieczanych aktywów może być obliczony zgodnie z § 89-97 załącznika nr 17 do uchwały lub po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego zgodnie z § 21 i 22 załącznika nr 5 do uchwały lub § 115 załącznika nr 5 do uchwały, przy czym w takich przypadkach wartość ekspozycji z tytułu

projekt

ryzyka kredytowego kontrahenta dla wspomnianych wyżej kredytowych instrumentów pochodnych ustala się jako zero.

§ 5. Wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta wynikające z sprzedaży transakcji swap ryzyka kredytowego (*credit default swap*) zaliczanych do portfela bankowego, gdzie są one traktowane jako ochrona kredytowa zapewniana przez bank i podlegają wymogowi kapitałowemu z tytułu ryzyka kredytowego w wysokości pełnej kwoty nominalnej wynosi zero.

§ 6. Zgodnie z metodami określonymi w § 10-73, wartość ekspozycji wobec danego kontrahenta jest równa sumie wartości ekspozycji obliczonych dla każdego pakietu kompensowania (*netting set*) zawartego z tym kontrahentem.

§ 7. Jeżeli ekspozycje na ryzyko kredytowe kontrahenta (CCR) wobec kontrahenta centralnego z udziałem wszystkich uczestników zawieranych przez niego umów są codziennie w pełni zabezpieczone, wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta równą zeru można przypisać następującym ekspozycjom:

- 1) umowy na transakcje pochodne lub transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych i towarów, transakcje z długim terminem rozliczenia i transakcje z opcją uzupełnienia zabezpieczenia, które zostały zawarte z kontrahentem centralnym i pozostają nierozliczone i nie zostały przez tego kontrahenta odrzucone,
- 2) ekspozycje wobec kontrahenta centralnego wynikające z umów o kredytowy instrument pochodny, transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych i towarów, transakcje z długim terminem rozliczenia i transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia oraz inne, rodzaje ekspozycji które pozostają nierozliczone.

§ 8.1. Ekspozycje powstałe w wyniku transakcji z długim terminem rozliczenia można obliczyć przy użyciu jednej z metod określonych w § 10-73, niezależnie od metod wybranych w odniesieniu do pozagiełdowych transakcji pochodnych i pozagiełdowych transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielania i zaciągania pożyczek papierów wartościowych i towarów oraz transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia.

2. Przy obliczaniu wymogów kapitałowych z tytułu transakcji z długim terminem rozliczenia, bank stosujący metodę wewnętrznych ratingów określoną w § 12-33 uchwały może na stałe stosować do takich transakcji wagi ryzyka zgodne z metodą standardową określoną w § 11 uchwały, niezależnie od istotności tych transakcji.

§ 9.1. Dla stosowania metod określonych w § 10 i 11, z zastrzeżeniem ust. 2, bank może stosować kwotę nominalną transakcji pozabilansowej lub wartość jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji, pod warunkiem, że stanowi ona właściwy miernik ryzyka wynikającego z tej transakcji.

2. Jeżeli umowa przewiduje zwielokrotnienie przepływów środków pieniężnych, kwota nominalna transakcji podlega odpowiedniej korekcie w celu uwzględnienia efektu tego zwielokrotnienia na profil ryzyka wynikający z transakcji.

Część III. Metody obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych w celu uwzględnienia ryzyka kredytowego kontrahenta

Księga 1. Metoda wyceny rynkowej

§ 10.1. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowej oblicza się jako sumę kosztu zastąpienia i przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej, przy czym:

1) za koszt zastąpienia przyjmuje się:

- a) wartość rynkową danej transakcji – gdy jest ona dodatnia,
- b) zero – gdy wyżej wymieniona wartość rynkowa jest ujemna lub równa zero,

2) przyszłą potencjalną ekspozycję kredytową, z wyjątkiem jednowalutowych transakcji zamiany zmiennej stopy procentowej na zmienną stopę procentową, w przypadku których oblicza się jedynie koszt zastąpienia, oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej (lub wartości jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji) i wagi ryzyka produktu przypisanej tej transakcji zgodnie z tabelą nr 1,

Tabela nr 1

	Instrument bazowy ¹	Rezydualny termin zapadalności ²		
		do 1 roku	ponad 1 rok – do 5 lat	ponad 5 lat
		(w %) ³		
	(1)	(2)	(3)	(4)
1	Instrumenty dłużne	0,00	0,50	1,50
2	Waluty obce i złoto	1,00	5,00	7,50
3	Instrumenty kapitałowe	6,00	8,00	10,00
4	Metale szlachetne z wyjątkiem złota	7,00	7,00	8,00
5	Towary inne	10,00	12,00	15,00
¹ Instrumenty bazowe wyrażone w walucie obcej zalicza się do walut obcych. Transakcje, których instrumentów bazowych nie można przypisać do żadnej z kategorii, przypisuje się do kategorii „towary inne”				
² Termin od dnia sprawozdawczego do ustalonego dnia zapadalności transakcji. Dla transakcji, których rozliczenia dokonuje się w określonych terminach i ponownie ustala warunki, tak że wartość rynkowa transakcji jest w tych terminach równa zero, rezydualny termin zapadalności jest równy okresowi do najbliższego terminu takiego rozliczenia. W przypadku transakcji stopy procentowej spełniających te kryteria i mających rezydualny termin zapadalności ponad jeden rok, waga ryzyka produktu nie może być niższa od 0,5%.				
³ Dla transakcji z wielokrotną wymianą ich instrumentów bazowych (lub ich wartości rynkowych), wagi ryzyka produktu mnoży się przez liczbę takich wymian pozostałych do realizacji zgodnie z warunkami transakcji.				

2. W przypadku umów dotyczących metali szlachetnych, z wyjątkiem złota i towarów innych niż metale szlachetne, bank może obliczać wysokość przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej stosując wagi ryzyka produktu określone w tabeli nr 2, o ile w odniesieniu do wymienionych w § 31 pkt 3 i 5 załącznika nr 2 do uchwały umów dotyczących tych towarów, bank stosuje metodę opisaną w § 15 załącznika nr 7 do uchwały.

Tabela nr 2

	Instrument bazowy	Rezydualny termin zapadalności		
		do 1 roku	ponad 1 rok – do 5 lat	ponad 5 lat
		(w %)		
	(1)	(2)	(3)	(4)
1	Metale szlachetne z wyjątkiem złota	2,00	5,00	7,50
2	Metale nieszlachetne	2,50	4,00	8,00
3	Produkty rolne (nietrwałe)	3,00	5,00	9,00

4	Towary inne (w tym surowce energetyczne)	4,00	6,00	10,00
---	--	------	------	-------

Księga 2. Metoda zaangażowania pierwotnego

§ 11. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowej oblicza się jako iloczyn nominalnej kwoty transakcji pozabilansowej (lub wartości jej ekwiwalentu delta w przypadku opcji) i współczynnika konwersji kredytowej przypisanego tej transakcji zgodnie z tabelą nr 3.

Tabela nr 3

Lp	Instrument bazowy	Pierwotny termin zapadalności ¹		
		do 1 roku	ponad 1 rok - do 2 lat	ponad 2 lata (za każdy rozpoczęty rok ²)
		w % ³		
(1)	(3)	(4)	(5)	
1	Instrumenty dłużne	0,50	1,00	1,00
2	Waluty i złoto	2,00	5,00	3,00

¹ Od dnia zawarcia transakcji do ustalonego dnia jej zapadalności, przy czym w przypadku transakcji na stopę procentową bank może także dokonywać klasyfikacji na podstawie rezydualnego terminu zapadalności.

² Maksymalnie do 100% łącznie za cały okres trwania transakcji.

³ Dla transakcji z wielokrotną wymianą ich instrumentów bazowych (lub ich wartości godziwych), wagi ryzyka produktu mnoży się przez liczbę takich wymian pozostałych do realizacji zgodnie z warunkami transakcji.

Księga 3. Metoda standardowa

§ 12. Metodę standardową można stosować jedynie do obliczania ekwiwalentu bilansowego pozagiełdowych transakcji pochodnych oraz transakcji z długim terminem rozliczenia.

§ 13. Wartość ekspozycji oblicza się oddzielnie dla każdego pakietu kompensowania (*netting set*), po pomniejszeniu o ewentualne zabezpieczenie według następującego wzoru:

wartość ekspozycji wynosi:

$$\beta * maks \left(CMV - CMC; \sum_j \left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right| * CCRM_j \right)$$

gdzie:

CMV oznacza bieżącą wartość rynkową portfela transakcji w ramach pakietu kompensowania (*netting set*) z kontrahentem przed uwzględnieniem zabezpieczenia, co oznacza że

$$CMV = \sum_i CMV_i$$

CMV_i oznacza bieżącą wartość rynkową transakcji i,

CMC oznacza bieżącą wartość rynkową zabezpieczenia rzeczowego przypisanego pakietowi kompensowania (*netting set*), przez co

$$CMC = \sum_l CMC_l$$

Gdzie CMCI oznacza bieżącą wartość rynkową zabezpieczenia l ,

i = wskaźnik oznaczający transakcję,

l = wskaźnik oznaczający zabezpieczenie,

j = wskaźnik oznaczający daną kategorię pakietu zabezpieczającego (*hedging set*).

Pakiety zabezpieczające (*hedging sets*) odpowiadają czynnikom ryzyka, dla których pozycje ryzyka o przeciwnych znakach mogą być kompensowane, dając pozycję ryzyka netto, na której opiera się następnie pomiar ekspozycji,

RPT_{ij} = pozycja ryzyka z tytułu transakcji i w odniesieniu do pakietu zabezpieczającego j (*hedging set*),

RPT_{lj} = pozycja ryzyka z tytułu zabezpieczenia l w odniesieniu do pakietu zabezpieczającego j (*hedging set*),

$CCRM_j$ = wielokrotność ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) określona w tabeli 2 w odniesieniu do pakietu zabezpieczającego j (*hedging set*),

$\beta = 1.4$.

Zabezpieczenie uzyskane od kontrahenta ma znak dodatni; zabezpieczenie udzielone kontrahentowi ma znak ujemny.

Dla celów tej metody uznaje się zabezpieczenia określone w § 18 załącznika nr 17 do uchwały i § 7 pkt 3, 4 oraz 5 lit. a – c załącznika nr 11 do uchwały.

§ 14.1. Jeżeli pozagiełdowa transakcja pochodna o liniowym profilu ryzyka polega na wymianie instrumentu finansowego na płatność, tę część transakcji, która zawiera płatność określa się jako stronę płatnościową transakcji (*payment leg*).

2. Transakcje, które polegają na wymianie jednej płatności na drugą, składają się z dwóch stron płatnościowych. Na strony takie składają się uzgodnione w umowie płatności brutto, łącznie z kwotą referencyjną transakcji.

3. Bank może do celów poniższych obliczeń nie uwzględniać ryzyka stopy procentowej wynikającego ze stron płatnościowych transakcji, jeśli termin zapadalności wynosi mniej niż jeden rok.

4. Transakcje, które składają się z dwóch stron płatnościowych nominowanych w tej samej walucie, takie jak na przykład transakcje swap stopy procentowej, bank może traktować jako pojedynczą transakcję łączną. Dla takiej transakcji łącznej obowiązują sposoby traktowania stosowane do stron płatnościowych.

§ 15. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, których przedmiotem są kapitałowe papiery wartościowe (w tym indeksy giełdowe), złoto, inne metale szlachetne lub inne towary, przyporządkowuje się do pozycji pierwotnych w odpowiednich kapitałowych papierach wartościowych (lub indeksie giełdowym) lub towarach (w tym w złocie i innych metalach szlachetnych) oraz do pozycji pierwotnych w rachunku ryzyka stopy procentowej dla strony płatnościowej danej transakcji. Jeśli strona taka jest denominowana w walucie obcej, dodatkowo przyporządkowuje się ją w rachunku ryzyka walutowego do pozycji pierwotnych w danej walucie.

§ 16. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, których przedmiotem są instrumenty dłużne, w rachunku ryzyka stopy procentowej przyporządkowuje się do jednej pozycji pierwotnej ze względu na dany instrument dłużny oraz do innej pozycji pierwotnej ze względu na stronę płatnościową transakcji. Transakcje o liniowym profilu ryzyka, które polegają na wymianie

jednej płatności za drugą, w tym terminowe transakcje wymiany, w rachunku ryzyka stopy procentowej przyporządkowuje się do pozycji dla każdej ze stron płatnościowych. Jeżeli bazowy instrument dłużny jest nominowany w walucie obcej, instrument taki przyporządkowuje się do pozycji pierwotnej ryzyka w danej walucie. Jeżeli strona płatnościowa jest nominowana w walucie obcej, podobnie przyporządkowuje się ją do pozycji pierwotnej w tej walucie. Wartość ekspozycji przypisana walutowej transakcji typu swap bazowy wynosi zero.

§ 17. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu transakcji o liniowym profilu ryzyka stanowi efektywna wartość nominalna (cena rynkowa pomnożona przez ilość) instrumentów bazowych (w tym towarów) przeliczonych na walutę krajową banku, z wyjątkiem instrumentów dłużnych.

§ 18. W przypadku instrumentów dłużnych i stron płatnościowych transakcji wielkość pozycji pierwotnej stanowi iloczyn efektywnej wartości nominalnej ekspozycji brutto (w tym kwoty nominalnej) przeliczonej na walutę krajową banku oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu odpowiednio instrumentu dłużnego lub strony płatnościowej transakcji.

§ 19. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu transakcji swap ryzyka kredytowego (*credit default swap*) stanowi wartość nominalna referencyjnego instrumentu dłużnego pomnożona przez rezydualny termin zapadalności transakcji swap ryzyka kredytowego.

§ 20. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu pozagiełdowej transakcji pochodnej o nieliniowym profilu ryzyka, w tym opcji i opcji na transakcje swap (*swaption*), jest równa ekwiwalentowi delta efektywnej wartości nominalnej instrumentu bazowego transakcji, z wyjątkiem przypadku, gdy instrumentem bazowym jest instrument dłużny.

§ 21. Wielkość pozycji pierwotnej z tytułu pozagiełdowej transakcji pozabilansowej o nieliniowym profilu ryzyka, w tym opcji i opcji na transakcje swap (*swaption*), której instrumentem bazowym jest instrument dłużny lub strona płatnościowa transakcji, jest równa iloczynowi ekwiwalentu delta efektywnej wartości nominalnej instrumentu dłużnego lub strony płatnościowej oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu odpowiednio instrumentu dłużnego lub strony płatnościowej transakcji.

§ 22. Przy obliczaniu pozycji pierwotnej zabezpieczenie uzyskane od kontrahenta traktuje się jak ekspozycję wobec kontrahenta z tytułu umowy na transakcję pozabilansową (pozycja długa) płatną tego samego dnia, podczas gdy udzielone zabezpieczenie traktuje się jak zobowiązanie wobec kontrahenta (pozycja krótka) płatne tego samego dnia.

§ 23. Bank może stosować następujący wzór do wyznaczania wielkości i oznaczenia strony (znaku) pozycji pierwotnych :

1) dla instrumentów bazowych innych niż instrumenty dłużne:

efektywna wartość nominalna transakcji lub

ekwiwalent delta nominalnej wartości transakcji = $P_{ref} \frac{\partial V}{\partial p}$

gdzie:

P_{ref} oznacza cenę instrumentu bazowego wyrażoną w walucie referencyjnej,

V oznacza wartość instrumentu finansowego (w przypadku opcji: cena opcji; w przypadku transakcji o liniowym profilu ryzyka: wartość samego instrumentu bazowego),

p = cena instrumentu bazowego wyrażona w tej samej walucie co V ;

2) dla instrumentów dłużnych i stron płatnościowych we wszystkich rodzajach transakcji: iloczyn wartości nominalnej transakcji oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu lub iloczyn ekwiwalentu delta nominalnej wartości transakcji oraz zaktualizowanego średniego okresu zwrotu

$$\frac{\partial V}{\partial r}$$

gdzie:

V oznacza wartość transakcji (w przypadku opcji: cena opcji; w przypadku transakcji o liniowym profilu ryzyka: odpowiednio wartość samego instrumentu bazowego lub stroną płatnościowego);

r oznacza wysokość stopy procentowej

Jeżeli wartość V denominowana jest w walucie innej niż waluta referencyjna, wartość instrumentu pochodnego przelicza się na walutę referencyjną, mnożąc ją przez odpowiedni kurs wymiany.

§ 24. Pozycje pierwotne grupuje się w pakiety zabezpieczające (*hedging sets*). Dla każdego pakietu zabezpieczającego (*hedging set*) oblicza się bezwzględną wartość sumy powstałych pozycji pierwotnych. Sumę taką określa się jako pozycję pierwotną netto i przedstawia jako:

$$\left| \sum_i RPT_{ij} - \sum_l RPC_{lj} \right|$$

we wzorach podanych w § 2.

§ 25. W rachunku ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, dla pozycji pierwotnej z tytułu środków pieniężnych zdeponowanych przez kontrahenta jako zabezpieczenie, z tytułu stron płatnościowych transakcji i bazowych instrumentów dłużnych – stanowiących pozycje o niskim lub obniżonym ryzyku szczególnym, zgodnie z załącznikiem nr 9 do uchwały – istnieje w odniesieniu do każdej waluty sześć pakietów zabezpieczających (*hedging sets*), zgodnie z tabelą 1. Pakiety zabezpieczające (*hedging sets*) określa się użyciu dwóch kryteriów: „terminu rozliczenia” i „stóp procentowych odniesienia”.

Tabela 1:

	Stopy procentowe oparte na stopach rządowych dłużnych papierów wartościowych	Stopy procentowe oparte na stopach innych niż stopy rządowych papierów wartościowych
Termin zapadalności	<= 1 rok	<= 1 rok
Termin zapadalności	>1 – <= 5 lat	>1 – <= 5 lat
Termin zapadalności	> 5 lat	> 5 lat

§ 26. W rachunku ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, dla pozycji pierwotnej z tytułu bazowych instrumentów dłużnych lub stron płatnościowych transakcji, których stopa oprocentowania jest powiązana z referencyjną stopą procentową reprezentującą rynkowy poziom stóp procentowych, rzeczywisty termin zapadalności stanowi okres do kolejnej zmiany stóp oprocentowania. W pozostałych przypadkach rzeczywisty okres zapadalności oznacza czas pozostały do wykupu bazowego instrumentu bazowego lub w przypadku strony płatnościowej transakcji czas trwania transakcji.

§ 27. Na każdego emitenta papieru dłużnego, stanowiącego instrument bazowy transakcji swap ryzyka kredytowego (*credit default swap*), przypada jeden pakiet zabezpieczający (*hedging set*).

§ 28.1. W rachunku ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, dla pozycji pierwotnej z tytułu depozytów środków pieniężnych przekazanych kontrahentowi jako zabezpieczenie, gdy kontrahent nie posiada zobowiązań o niskim ryzyku szczególnym oraz wynikających z bazowych instrumentów dłużnych o wysokim ryzyku szczególnym i pozostałych pozycji określonych w załączniku nr 9 do uchwały, które podlegają obciążeniu kapitałowemu wyższemu niż 1,60% na każdego emitenta przypada jeden pakiet zabezpieczający (*hedging set*).

2 Jeżeli strona płatnościowa transakcji jest odwzorowaniem takiego instrumentu dłużnego, jeden pakiet zabezpieczający (*hedging set*) przypada także na każdego emitenta dłużnego instrumentu bazowego.

3 Bank może przypisać temu samemu pakietowi zabezpieczającemu (*hedging set*) pozycje pierwotne wynikające z instrumentów dłużnych określonego emitenta lub dłużnych instrumentów bazowych tego samego emitenta, których odwzorowaniem są strona płatnościowa lub które stanowią instrument bazowy transakcji swap ryzyka kredytowego (*credit default swap*).

§ 29. Instrumenty bazowe, inne niż instrumenty dłużne (kapitałowe papiery wartościowe, metale szlachetne, towary i inne) przypisuje się tym samym pakietom zabezpieczającym (*hedging sets*) tylko wówczas, gdy są one identyczne lub podobne do siebie. W każdym innym przypadku przypisuje się je oddzielnym pakietom zabezpieczającym (*hedging sets*). Podobieństwo instrumentów ustala się w sposób następujący:

- 1) w przypadku kapitałowych papierów wartościowych instrumentami podobnymi są papiery pochodzące od tego samego emitenta; indeks kapitałowych papierów wartościowych traktuje się jako oddzielnego emitenta,
- 2) w przypadku metali szlachetnych instrumentami podobnymi są takie, które dotyczą tego samego metalu. Indeks metali szlachetnych traktuje się jako oddzielny metal szlachetny,
- 3) w przypadku energii elektrycznej instrumentami podobnymi są takie prawa i zobowiązania do dostawy energii, które odnoszą się do tego samego okresu obciążenia szczytowego lub pozaszczytowego w ciągu doby,
- 4) w przypadku towarów instrumentami podobnymi są takie, które dotyczą tego samego towaru. Indeks towarów traktuje się jako oddzielny rodzaj towaru.

§ 30. Mnożniki ryzyka kredytowego kontrahenta CCR (CCRM) dla poszczególnych kategorii pakietów zabezpieczających (*hedging sets*) podane są w tabeli 2.

Tabela 2:

	Kategorie pakietów zabezpieczających (<i>hedging set</i>)	Mnożnik ryzyka kredytowego kontrahenta CCR (CCRM)
1.	Stopy procentowe	0,2%
2.	Stopy procentowe dla pozycji ryzyka z tytułu referencyjnych instrumentów dłużnych, będących przedmiotem transakcji swap ryzyka kredytowego (<i>credit default swap</i>) i obciążonych niskim i obniżonym ryzykiem szczególnym, określonych w	0,3%

	załączniku nr 9 do uchwały, które podlegają obciążeniu kapitałowemu równemu lub niższemu niż 1,60 %.	
3.	Stopy procentowe dla pozycji pierwotnej z tytułu instrumentów dłużnych lub referencyjnych instrumentów dłużnych o wysokim ryzyku szczególnym i pozostałych pozycji określonych w załączniku nr 9 do uchwały, które podlegają obciążeniu kapitałowemu wyższemu niż 1,60 %.	0,6%
4.	Waluty obce	2,5%
5.	Energia elektryczna	4,0%
6.	Złoto	5,0%
7.	Kapitałowe papiery wartościowe	7,0%
8.	Metale szlachetne (z wyjątkiem złota)	8,5%
9.	Inne towary (z wyjątkiem metali szlachetnych i energii elektrycznej)	10,0%
10.	Instrumenty bazowe pozagiełdowych transakcji pochodnych (OTC) nienależące do żadnej z powyższych kategorii.	10,0%

Instrumenty bazowe pozagiełdowych transakcji pozabilansowych, o których mowa w pkt 10 tabeli 2, przypisuje się oddzielnym, pojedynczym pakietom zabezpieczającym (*hedging sets*) odpowiadającym każdej z kategorii instrumentu bazowego.

§ 31. W przypadku transakcji o nieliniowym profilu ryzyka lub stron płatnościowych transakcji oraz transakcji, których przedmiotem są instrumenty dłużne, dla których bank nie może wyliczyć odpowiednio współczynnika delta lub zaktualizowanego średniego okresu zwrotu instrumentu przy pomocy zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Bankowego modelu obliczania minimalnego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego, należy stosować metodę wyceny rynkowej, określoną w § 10. Nie uznaje się wówczas kompensowania: to znaczy, wartość ekspozycji oblicza się tak, jakby istniał pakiet kompensowania (*netting set*) obejmujący jedynie pojedynczą transakcję.

§ 32. Bank posiada procedury wewnętrzne służące weryfikacji, że transakcja została objęta prawnie skuteczną umową ramową spełniającą wymogi określone w § 74-78 zanim transakcja ta zostanie zaliczona do pakietu zabezpieczającego (*hedging set*),.

§ 33. Bank korzystający z zabezpieczenia w celu ograniczenia swojego ryzyka kredytowego kontrahenta CCR posiada procedury wewnętrzne służące weryfikacji, że spełnia ono standardy pewności prawnej określone w załączniku nr 17 do uchwały, zanim uzna efekty zabezpieczenia w swoich obliczeniach.

Księga 4. Metoda modelu wewnętrznego

Tytuł 1. Zasady ogólne

§ 34.1. Za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe, bank może stosować metodę modelu wewnętrznego (IMM) do obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji określonych w § 3 pkt 1, lub transakcji określonych w § 3 pkt 1, 3 i 4, lub transakcji określonych w § 3 pkt 1 - 4, przy czym każdy z powyższych przypadków może obejmować również transakcje wymienione w § 3 pkt 5.

2. Bank może zdecydować o tym, aby nie stosować tej metody do ekspozycji nieistotnych pod względem wielkości i ryzyka.

3. Warunkiem stosowania metody modelu wewnętrznego przez bank jest spełnienie wymogów określonych w niniejszej części.

§ 35. Zgoda, o której mowa w § 34 ust. 1, może zakładać wprowadzanie metody modelu wewnętrznego kolejno w odniesieniu do poszczególnych typów transakcji, w tym czasie bank może korzystać z metod określonych w § 10 lub § 12 - 33. Z zastrzeżeniem postanowień niniejszej części, bank nie jest zobowiązany do stosowania konkretnego rodzaju modelu

§ 36. W przypadku wszystkich pozagiełdowych transakcji pochodnych i wszystkich transakcji z długim terminem rozliczenia, nieobjętych zgodą na stosowanie metody modelu wewnętrznego, bank korzysta z metod określonych w § 10 lub § 12 - 33.

§ 37.1. Jeżeli bank, który za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego stosuje metodę modelu wewnętrznego przestaje spełniać wymagania określone w niniejszej części, obowiązany jest przedstawić Komisji Nadzoru Bankowego plan powrotu do stanu zgodności z takimi wymaganiami albo wykazać, że skutki niezgodności są nieistotne.

2. Bank, który za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego stosuje metodę modelu wewnętrznego, może powrócić do stosowania metod określonych w § 10 lub § 12 - 33, o ile wykáže zasadność takiego powrotu i uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego.

Tytuł 2. Wartość ekspozycji

§ 38.1. Wartość ekspozycji oblicza się na poziomie pakietu kompensowania (*netting set*).

2. Model określa przewidywany rozkład zmian wartości rynkowej pakietu kompensowania (*netting set*) wynikających ze zmienności parametrów rynkowych, takich jak stopy procentowe czy kursy walut.

3. Przy pomocy modelu oblicza się wartości ekspozycji dla danego pakietu kompensowania (*netting set*) w dowolnym czasie w przyszłości, biorąc pod uwagę zmiany parametrów rynkowych.

4. W przypadku kontrahentów transakcji z opcją uzupełniania zabezpieczenia model może także uwzględniać przyszłe zmiany poziomu zabezpieczenia.

§ 39. Prognozując rozkład zmian wartości rynkowej dla pakietu kompensowania (*netting set*), bank może uwzględnić zabezpieczenia finansowe określone w § 18 załącznika nr 17 do uchwały i § 7 pkt 3, 4 i 5 lit. a – c załącznika nr 11 do uchwały, pod warunkiem, że zabezpieczenie takie spełnia wymagania właściwe dla metody modelu wewnętrznego w zakresie ilości, jakości i rodzaju danych.

§ 40. Wartość ekspozycji oblicza się, z zastrzeżeniem § 44, jako iloczyn współczynnika alfa i efektywnej oczekiwanej ekspozycji dodatniej (EPE):

$$\text{wartość ekspozycji} = \alpha \times \text{efektywna EPE}$$

gdzie:

alfa (α) równa się 1,4,

efektywną oczekiwaną ekspozycją dodatnią EPE oblicza się, szacując wartość oczekiwaną ekspozycji (EEt) jako średnią ekspozycję liczoną w określonym terminie w przyszłości t, gdzie średnią tę uzyskuje się na podstawie wszystkich możliwych wartości czynników ryzyka rynkowego w przyszłości. Według modelu wewnętrznego wartość EE szacuje się w szeregu terminów przyszłych t1, t2, t3...

§ 41. Efektywną EE oblicza się jako:

$$\text{Efektywna EEt} = \max(\text{efektywna EEt-1}; \text{EEt})$$

projekt

gdzie:

t_0 oznacza bieżącą datę, a efektywna EE_{t_0} jest równa bieżącej ekspozycji.

§ 42. W tym ujęciu efektywna oczekiwana ekspozycja dodatnia EPE stanowi średnią efektywną EE w ciągu pierwszego roku przyszłej ekspozycji. Jeżeli termin zapadalności wszystkich umów w ramach pakietu kompensowania (*netting set*) przypada przed upływem jednego roku, EPE jest średnią oczekiwanej ekspozycji (EE) wyznaczoną do terminu zapadalności wszystkich umów w ramach takiego pakietu. Efektywną EPE oblicza się jako średnią ważoną efektywnej EE:

$$\text{Efektywna EPE} = \sum_{k=1}^{\min(1 \text{ rok}; \text{upłynięty termin})} \text{Efektywna EE}_{t_k} * \Delta t_k$$

gdzie:

wagi $\Delta t_k = t_k - t_{k-1}$ dopuszczają przypadek, w którym przyszłą ekspozycję oblicza się w nierównych odstępach czasu.

§ 43. Miary oczekiwanej ekspozycji albo ekspozycji szczytowej wyznacza się na podstawie rozkładu ekspozycji, uwzględniającego możliwość braku normalności takiego rozkładu.

§ 44. Bank może stosować bardziej konserwatywną miarę ekspozycji, niż ta wyliczona jako iloczyn mnożnika alfa (α) i efektywnej oczekiwanej ekspozycji dodatniej EPE, obliczona dla każdego kontrahenta według formuły określonej w § 40.

§ 45.1. Bank może stosować własne oszacowania α , gdzie α oblicza się jako iloraz kapitału wewnętrznego wynikającego z pełnej symulacji ekspozycji z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) wszystkich kontrahentów (licznik) do kapitału wewnętrznego opartego na efektywnej oczekiwanej ekspozycji dodatniej EPE (mianownik), gdzie EPE przyjmuje się jako stałą niespłaconą kwotę ekspozycji. Wartość α nie może być niższa niż 1,2.

2. Bank wykazuje, że jego wewnętrzne oszacowania α uwzględniają w liczniku istotne przyczyny stochastycznej zależności rozkładu wartości rynkowych transakcji lub portfeli transakcji według kontrahentów.

3. W wewnętrznych oszacowaniach α bank uwzględnia granulację portfeli.

§ 46. Bank obowiązany jest przestrzegać następujących wymogów:

- 1) licznik i mianownik α są obliczane w sposób konsekwentny pod względem metodologii stosowania modeli, specyfikacji parametrów i składu portfela,
- 2) stosowana metoda opiera się na przyjętej przez bank koncepcji kapitału wewnętrznego, jest dobrze udokumentowana i podlega zatwierdzeniu przez niezależny organ,
- 3) bank weryfikuje swoje oszacowania co najmniej raz na kwartał lub częściej, w przypadku gdy skład portfela ulega zmianom z upływem czasu,
- 4) bank ocenia ryzyko modelu.

§ 47. W razie potrzeby, parametry zmienności i korelacji czynników ryzyka rynkowego stosowane przy wspólnej symulacji ryzyka rynkowego i kredytowego bank uzależnia od czynnika ryzyka kredytowego, tak by uwzględnić potencjalny wzrost zmienności lub korelacji w razie pogorszenia się koniunktury gospodarczej.

§ 48. Jeżeli pakiet kompensowania (*netting set*) podlega umowie o uzupełnieniu zabezpieczenia, bank stosuje jedną z następujących miar efektywnej oczekiwanej ekspozycji dodatniej:

- 1) efektywna EPE bez uwzględnienia umowy o uzupełnieniu zabezpieczenia,
- 2) próg (threshold), jeśli ma wartość dodatnią, wynikający z umowy o uzupełnieniu zabezpieczenia, powiększony o narzut, który uwzględnia potencjalny wzrost ekspozycji w okresie ryzyka objętym umową o uzupełnieniu zabezpieczenia, przy czym:
 - a) narzut ten oblicza się jako oczekiwany wzrost ekspozycji w pakiecie kompensowania (*netting set*), począwszy od poziomu bieżącej ekspozycji równego zeru poprzez cały okres uzupełniania zabezpieczenia ryzyka objęty umową,
 - b) limit dolny wynosi odpowiednio pięć dni roboczych dla pakietów kompensowania (*netting set*) złożonych wyłącznie z transakcji typu repo, pod warunkiem że podlegają one codziennemu uzupełnianiu zabezpieczenia i codziennej wycenie rynkowej, oraz dziesięć dni roboczych dla innych pakietów kompensowania (*netting set*) przez cały okres objęty umową uzupełniania zabezpieczenia ryzyka;
- 3) jeżeli model wewnętrzny uwzględnia skutki uzupełniania zabezpieczenia podczas szacowania EE, miarę EE obliczoną za pomocą modelu bank może zastosować bezpośrednio w równaniu podanym w § 41.

Tytuł 3. Wymogi minimalne dotyczące stosowania metody modelu wewnętrznego

Dział 1. Kontrola CCR

§ 49. Bank posiada jednostkę odpowiedzialną za opracowanie i stosowanie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR), w tym za wstępną i okresową akceptację modelu.

2. Jednostka wewnętrzna kontroluje integralność danym wejściowych do modelu pomiaru ryzyka banku, przygotowuje i analizuje raporty dotyczące wyników funkcjonowania stosowanego przez bank modelu pomiaru ryzyka, łącznie z oceną związku pomiędzy poziomem ryzyka, a limitami kredytowymi i handlowymi.

3. Jednostka wewnętrzna jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za udzielanie, odnawianie lub obrót ekspozycjami.

4. Jednostka, o której mowa w ust. 1 składa się z odpowiednio wykwalifikowanej kadry i podlega bezpośrednio osobie zajmującej stanowisko kierownicze w banku.

5. Praca jednostki jest ściśle związana z codziennym procesem zarządzania ryzykiem banku, a jej wynik musi w związku z tym stanowić integralną część procesu planowania, monitorowania i kontrolowania profilu ryzyka kredytowego i ogólnego profilu ryzyka banku.

§ 50. Bank ustala zasady, procesy i systemy w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR), które opierają się na solidnych założeniach i są konsekwentnie stosowane, przy czym za podstawowe elementy zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR) uznaje się:

- 1) rozpoznanie,
- 2) pomiar,
- 3) zarządzanie,
- 4) zatwierdzanie i sprawozdawczość wewnętrzną w zakresie ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR).

§ 51.1. W zasadach zarządzania ryzykiem stosowanych przez bank uwzględnia się ryzyko rynkowe, płynności, prawne i operacyjne, jakie może wiązać się z ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR).

2. Ryzykiem kredytowym należy zarządzać w sposób kompleksowy (sumując ekspozycje z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) z innymi ekspozycjami kredytowymi).

§ 52. Zarząd i osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku obowiązane są do uczestnictwa w procesie kontroli CCR i odpowiadają za zaangażowanie odpowiednich środków. Zarząd i osoby zajmujące stanowiska kierownicze w banku obowiązane są posiadać wiedzę dotyczącą ograniczeń i założeń stosowanego modelu, wpływu, jaki mogą one mieć na miarodajność wyników jak również wpływu niepewności otoczenia rynkowego oraz wpływu wywieranego na model przez zagadnienia związane z prowadzeniem działalności.

§ 53. Dzielne sprawozdania na temat ekspozycji banku z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) muszą być sprawdzane przez osoby, posiadające uprawnienia do decydowania o obniżaniu pozycji powstałych za sprawą decyzji poszczególnych pracowników lub kierowników działu kredytowego, czy też o obniżeniu ogólnej ekspozycji danej instytucji kredytowej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR).

§ 54. System zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR) banku stosuje się w powiązaniu z wewnętrznymi limitami w zakresie udzielania kredytów i prowadzenia działalności handlowej, które są powiązane są z modelem pomiaru ryzyka w sposób spójny i zrozumiały dla pracowników wszystkich szczebli.

§ 55. W ramach pomiaru ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) bank mierzy wykorzystanie linii kredytowych w perspektywie dziennej i w ciągu dnia. Pomiarowi podlega także bieżąca ekspozycja przed i po ustanowieniu zabezpieczenia. Na poziomie portfela i kontrahenta bank oblicza i monitoruje ekspozycję szczytową lub potencjalną przyszłą ekspozycję (PFE) w wybranym przez siebie przedziale ufności. Bank bierze pod uwagę pozycje charakteryzujące się wysoką wartością lub dużą koncentracją, w tym grupy kontrahentów powiązanych ze sobą pod względem branży, rynku itp.

§ 56. Bank stosuje rutynowy i rygorystyczny program testów warunków skrajnych jako uzupełnienie analizy ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) opartej na codziennych wynikach stosowania modelu pomiaru ryzyka. Wyniki takich testów podlegają okresowej weryfikacji przez kierownictwo wyższego szczebla oraz znajdują odzwierciedlenie w zasadach i limitach ustalanych przez kierownictwo i zarząd w odniesieniu do ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR). Tam, gdzie testy warunków skrajnych ujawniają szczególną podatność na określone okoliczności, należy podjąć bezzwłoczne działania w celu przeciwdziałania zagrożeniom.

§ 57. Bank stosuje rutynowe działania zapewniające utrzymanie zgodności ze zbiorem zasad wewnętrznych oraz mechanizmów kontroli i procedur w zakresie działania systemu zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR). System zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta stosowany przez bank jest przechowywany przez bank w formie papierowej i zawiera wyjaśnienia dotyczące technik empirycznych służących pomiarowi tego ryzyka.

§ 58. Bank przeprowadza regularnie niezależną weryfikację systemu zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR) za pomocą własnego systemu kontroli wewnętrznej. Weryfikacja ta obejmuje zarówno działalność jednostek o których mowa w § 49 jak i niezależnej jednostki kontroli ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR). Weryfikacja procesu zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR) odbywa się regularnie i uwzględnia przynajmniej:

- 1) poprawność dokumentacji systemu i procesu zarządzania,
- 2) organizację jednostki kontrolującej,

- 3) uwzględnianie miar CCR w codziennym zarządzaniu ryzykiem,
- 4) proces zatwierdzania modeli i systemów wyceny stosowanych przez pracowników jednostek handlowych i ewidencyjnych,
- 5) zatwierdzanie wszelkich istotnych zmian w procesie pomiaru,
- 6) zakres CCR ujęty w modelu pomiaru ryzyka,
- 7) spójność systemu informowania kierownictwa,
- 8) dokładność i kompletność danych do tyczących ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR),
- 9) weryfikację mającą na celu ocenę spójności, terminowości i rzetelności źródeł danych wykorzystywanych do zasilania modeli wewnętrznych, a także niezależność tych źródeł,
- 10) dokładność i zasadność założeń dotyczących zmienności i korelacji,
- 11) dokładność wycen i obliczeń związanych przekształceniem ryzyka,
- 12) sprawdzenie dokładności modelu poprzez częste weryfikacje historyczne.

Dział 2. Test praktyczny

§ 59. Rozkład ekspozycji powstały w wyniku zastosowania wewnętrznego modelu obliczania efektywnej EPE jest ściśle związany z codziennym procesem zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR) banku, w tym: zawieraniem umów kredytowych, zarządzaniem ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR), wewnętrzną alokacją kapitału i systemem zarządzania bankiem (ładem korporacyjnego banku).

§ 60.1. Przedkładając Komisji Nadzoru Bankowego wnioski o wyrażenie zgody na stosowanie modelu EPE, bank wykazuje, że wewnętrzny model obliczania rozkładu ekspozycji, na podstawie którego oblicza EPE, jest zasadniczo zgodny z minimalnymi wymogami określonymi w tej części oraz był stosowany przez okres co najmniej roku przed uzyskaniem zgody Komisji Nadzoru Bankowego.

2. Bank obowiązany jest do gromadzenia i przechowywania informacji pozwalających na przeprowadzenie analizy praktycznego wykorzystania modelu wewnętrznego generującego rozkład ekspozycji z tytułu CCR.

§ 61. Test praktycznego zastosowania modelu uważa się za miarodajny, jeśli bank stosuje inne miary ryzyka kredytowego kontrahenta CCR, takie jak ekspozycja szczytowa lub potencjalna przyszła ekspozycja (PFE), oparte na rozkładzie ekspozycji ustalonym za pomocą tego samego modelu, który jest wykorzystywany do obliczania EPE.

§ 62.1. Bank stosuje systemy pozwalające w razie potrzeby dokonywać codziennych oszacowań EE, chyba że przedłoży Komisji Nadzoru Bankowego, informacje wskazujące że ekspozycje z tytułu CCR uzasadniają niższą częstotliwość obliczeń.

2. Bank dokonuje obliczeń EE w profilu czasowym horyzontów prognostycznych, który rzetelnie uwzględnia strukturę czasową przyszłych przepływów środków pieniężnych oraz terminy zapadalności umów oraz w sposób odpowiadający wielkości i składowi ekspozycji.

§ 63.1. Pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ekspozycji przeprowadza się przez cały okres obowiązywania umów transakcji objętych pakietem kompensowania (netting set) (nie tylko w perspektywie jednego roku).

2. Bank stosuje procedury służące rozpoznaniu i kontroli ryzyka, w przypadku gdy ekspozycja wobec kontrahenta ma okres zapadalności dłuższy niż jeden rok.

3. Prognozowany wzrost wartości ekspozycji stanowi daną wejściową do modelu kapitału wewnętrznego banku.

Dział 3. Testy warunków skrajnych

§ 64.1. W ocenie adekwatności kapitałowej ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) bank stosuje procedury przeprowadzania testów warunków skrajnych, których wyniki porównuje się z miarami EPE i traktuje jako część systemu oceny kapitału wewnętrznego.

2. Testy warunków skrajnych obejmują również rozpoznanie ewentualnych zdarzeń lub zmian warunków ekonomicznych, które mogłyby mieć w przyszłości niekorzystny wpływ na ekspozycje kredytowe banku oraz na ocenę możliwości wytrzymania przez bank skutków tych zmian.

§ 65. Bank poddaje swoje ekspozycje ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) testom warunków skrajnych, obejmującym łącznie czynniki ryzyka rynkowego i kredytowego. W testach uwzględnia się w szczególności:

- 1) ryzyko koncentracji (wobec pojedynczego kontrahenta lub grupy kontrahentów),
- 2) ryzyko korelacji pomiędzy ryzykiem rynkowym i kredytowym,
- 3) ryzyko wystąpienia ruchów na rynku, spowodowanych zlikwidowaniem pozycji kontrahenta; testy uwzględniają wpływ takich ruchów na rynku na pozycje własne banku, oraz obejmują skutki tego wpływu jako element oceny ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR).

Dział 4. Ryzyko korelacji

§ 66. Banki przywiązują odpowiednią wagę do ekspozycji, które wywołują w znaczącej mierze ogólne ryzyko korelacji (*general wrong-way risk*).

§ 67. Bank posiada procedury służące rozpoznawaniu, monitorowaniu i kontrolowaniu przypadków szczególnego ryzyka korelacji (*specific wrong-way risk*), począwszy od zawarcia transakcji poprzez cały okres jej obowiązywania.

Dział 5. Spójność stosowania modelu

§ 68.1. Model wewnętrzny uwzględnia warunki i specyfikacje transakcji w sposób terminowy, kompletny i ostrożny.

2. Warunki transakcji obejmują w szczególności:

- 1) wartości nominalne wynikające z kontraktu,
- 2) termin zapadalności,
- 3) aktywa referencyjne,
- 4) uzgodnienia dotyczące uzupełniania zabezpieczenia
- 5) uzgodnienia dotyczące kompensowania.

3. Warunki i specyfikacje przechowywane są w bezpiecznej bazie danych, która podlega bieżącej i okresowej kontroli wewnętrznej.

4. Proces uznawania uzgodnień dotyczących kompensowania wymaga spełnienia następujących warunków:

- 1) weryfikacja prawna dokonywana w formie pisemnej przez służby prawne banku potwierdza prawną wykonalność kompensowania,
- 2) niezależna jednostka umieszcza dane w bazie danych.

5. Zasilanie modelu wewnętrznego danymi odnośnie warunków i specyfikacji transakcji podlega kontroli prowadzonej przez komórkę audytu wewnętrznego. Bank posiada procedury pozwalające na dokonywanie uzgodnień pomiędzy modelem wewnętrznym i systemami danych źródłowych, które pozwalają na bieżąco sprawdzać, czy warunki i specyfikacje transakcji są uwzględniane w EPE w sposób prawidłowy lub przynajmniej ostrożny.

6. W modelu wewnętrznym, do obliczania bieżących ekspozycji, wykorzystuje się aktualne dane rynkowe, przy czym:

- 1) jeżeli do szacowania zmienności i korelacji wykorzystywane są dane historyczne, obejmują one okres co najmniej trzech lat i są aktualizowane co kwartał lub częściej, jeśli wymagają tego warunki rynkowe,
- 2) dane obejmują pełen zakres warunków ekonomicznych, takich jak pełen cykl koniunkturalny,
- 3) jednostka niezależna od jednostki odpowiedzialnej za sprzedaż (*business unit*) weryfikuje i zatwierdza cenę dostarczoną przez jednostkę odpowiedzialną za sprzedaż (*business unit*),
- 4) dane uzyskuje się niezależnie od obszarów operacyjnych, w odpowiednim czasie i w całości zasilają one model wewnętrzny i są przechowywane w bezpiecznej bazie danych podlegającej formalnej i okresowemu audytowi,
- 5) bank posiada procedurę zapewniania spójności danych, który pozwala oczyścić dane z błędnych lub nadzwyczajnych obserwacji,
- 6) w przypadku, gdy model opiera się na zastępczych danych rynkowych, dotyczy to m.in. nowych produktów, dla których dane historyczne z ostatnich trzech lat nie są dostępne, zasady wewnętrzne banku identyfikują te dane zastępcze, a bank wykazuje empirycznie, że dane zastępcze w sposób ostrożny oddają ryzyko występujące przy niekorzystnych warunkach rynkowych,
- 7) jeżeli model wewnętrzny uwzględnia wpływ zabezpieczenia na zmiany wartości rynkowej pakietu kompensowania (*netting set*), bank posiada odpowiednie dane historyczne do oszacowania zmienności zabezpieczenia.

§ 69.1. Model podlega wewnętrznemu procesowi zatwierdzania modeli, stanowiącego składową zasad i procedur stosowanych przez bank.

2. Proces zatwierdzania modeli określa:

- 1) rodzaj testów, których przeprowadzenie jest niezbędne dla zapewnienia wewnętrznej spójności modelu,
- 2) warunki, w których następuje naruszenie przyjętych założeń, co może skutkować zaniżeniem wartości EPE,

3. Proces zatwierdzania, obejmuje przegląd kompleksowości działania modelu.

§ 70.1. Bank monitoruje odpowiednie składowe ryzyka i stosuje procedury służące korygowaniu własnych oszacowań EPE w przypadku, gdy składowe ryzyka stają się znaczące.

2. Procedury służące korygowaniu oszacowań EPE obejmują:

- 1) bank identyfikuje ekspozycje narażone na szczególne ryzyko korelacji (*specific wrong-way risk*) i zarządza takimi ekspozycjami,

2) w przypadku ekspozycji, których profil ryzyka rośnie po jednym roku bank regularnie porównuje oszacowania EPE za okres jednego roku z wartością EPE obejmującą cały okres trwania ekspozycji,

3) w przypadku ekspozycji z rezydualnym terminem zapadalności poniżej jednego roku bank regularnie porównuje koszt zastąpienia (bieżąca ekspozycja) z faktycznie zrealizowanym profilem ekspozycji oraz przechowuje dane umożliwiające takie porównanie.

§ 71. Bank stosuje wewnętrzne procedury pozwalające sprawdzić przed zaliczeniem danej transakcji do pakietu kompensowania (*netting set*), że jest ona objęta umową ramową o kompensowaniu, która spełnia warunki określone w § 74 – 78.

§ 72. Bank, który wykorzystuje zabezpieczenie w celu zmniejszenia ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR), posiada wewnętrzne procedury pozwalające sprawdzić przed uwzględnieniem posiadanego zabezpieczenia w obliczeniach, czy zabezpieczenie takie spełnia odpowiednie normy pewności prawnej określone w załączniku nr 17 do uchwały.

Dział 6. Warunki niezbędne do zatwierdzenia modelu

§ 73. Model EPE banku, kwalifikuje się do zatwierdzenia, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) wymagania jakościowe określone w załączniku nr 19 do uchwały,
- 2) przy pomiarze ekspozycji ryzyka kredytowego kontrahenta (CCR) stopy procentowe, kursy walut, ceny kapitałowych papierów wartościowych i towarów oraz inne czynniki ryzyka rynkowego objęte są prognozami długoterminowymi; moc prognostyczną modelu w zakresie prognozowania czynników ryzyka rynkowego jest poddawana weryfikacji w długim horyzoncie czasowym,
- 3) modele wyceny stosowane do obliczania ekspozycji CCR przy określonym scenariuszu przyszłych, gwałtownych wahań czynników ryzyka rynkowego poddaje się stosownej weryfikacji jako część procesu zatwierdzania modelu; modele wyceny opcji uwzględniają nieliniowy charakter wartości opcji w odniesieniu do czynników ryzyka rynkowego,
- 4) model EPE uwzględnia informacje charakterystyczne dla danych transakcji w celu zgrupowania ekspozycji na poziomie pakietu kompensowania (*netting set*), przy czym bank sprawdza poprawność przypisania na potrzeby modelu, transakcji do właściwych pakietów kompensowania (*netting set*),
- 5) model EPE zawiera poniższe informacje charakterystyczne dla danych transakcji, które pozwalają uwzględnić skutki uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego:
 - a) bieżącą kwotą uzupełnienia oraz kwoty, które byłyby przekazywane między kontrahentami w przyszłości,
 - b) charakter umów o uzupełnieniu zabezpieczenia (umowy jednostronne lub dwustronne),
 - c) częstotliwość wezwań do uzupełnienia zabezpieczenia,
 - d) okres ryzyka w związku z uzupełnieniem zabezpieczenia,
 - e) minimalny próg ekspozycji niepodlegającej uzupełnieniu zabezpieczenia, jaki gotowy jest zaakceptować bank,
 - f) minimalna kwotę transferu,
 - g) prognozuje zmiany wartości rynkowej udzielonego zabezpieczenia lub jest zgodny z przepisami określonymi w załączniku nr 17 do uchwały,

6) statyczna weryfikacja historyczna przeprowadzona na reprezentatywnych portfelach kontrahentów stanowi część procesu zatwierdzania modelu, przy czym bank dokonuje takiej weryfikacji w regularnych odstępach czasu na reprezentatywnej grupie portfeli kontrahentów (faktycznych lub hipotetycznych), dokonując wyboru reprezentatywnych portfeli na podstawie stopnia wrażliwości na istotne czynniki ryzyka kredytowego oraz korelacji, na jakie bank jest narażony,

7) jeżeli weryfikacja historyczna modelu, polegająca na określeniu różnic pomiędzy faktycznie powstałymi ekspozycjami a rozkładem prognozowanym przez model wskazuje, że model nie jest wystarczająco dokładny, Komisja Nadzoru Bankowego uchyla zgodę, o której mowa w § 34 ust. 1 na stosowanie modelu przez bank lub zobowiązuje bank do niezwłocznego przedstawienia Komisji harmonogramu działań zmierzających do usprawnienia modelu.

Część IV. Umowy ramowe o kompensowaniu (kompensowanie poprzez odnowienie zobowiązań, inne umowy ramowe o kompensowaniu)

Księga 1. Dopuszczalne rodzaje kompensowania

§ 74.1. Do celów tej części niniejszego załącznika przez kontrahenta rozumie się jakikolwiek podmiot (w tym osobę fizyczną) uprawniony do zawierania umów ramowych o kompensowaniu.

2. Przez umowę ramową o kompensowaniu dotyczącą różnych linii produktów rozumie się dwustronną umowę pomiędzy bankiem i kontrahentem, która tworzy pojedyncze zobowiązanie prawne obejmujące wszystkie dwustronne umowy ramowe oraz transakcje należące do różnych kategorii produktów. Umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów obejmują kompensowanie jedynie na zasadzie dwustronnej.

3. Dla celów kompensowania różnych linii produktów, następujące kategorie produktów uznaje się za różne:

- 1) transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje z otrzymaniem przyrzeczenia odkupu, transakcje udzielenia lub otrzymania papierów wartościowych lub towarów,
- 2) transakcje z obowiązkiem uzupełnienia zabezpieczenia kredytowego (*margin lending transactions*),
- 3) instrumenty pochodne wymienione w § 31 załącznika nr 2 do uchwały .

4. Następujące rodzaje kompensowania umownego uznaje się za ograniczające ryzyko:

- 1) dwustronne umowy ramowe o kompensowaniu przez odnowienie zobowiązań zawarte pomiędzy bankiem i kontrahentem, zgodnie z którymi wzajemne należności i zobowiązania stron zostają automatycznie połączone w taki sposób, że każdorazowo przy odnowieniu zobowiązań określona zostaje pojedyncza kwota netto, a zatem powstaje nowa, pojedyncza umowa prawnie obowiązująca, która unieważnia umowy poprzednie,
- 2) inne niż określone w pkt. 1 umowy dwustronne zawarte między bankiem i kontrahentem,
- 3) umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów w przypadku banków, które otrzymały zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie metody modelu wewnętrznego, określonej w § 34 - 73 - w odniesieniu do transakcji objętych tą metodą.

5. Kompensowanie transakcji zawartych pomiędzy członkami grupy nie jest uznawane za dopuszczalne dla celów obliczania wymogów kapitałowych.

Księga 2. Warunki uznawania umów ramowych o kompensowaniu

§ 75.1. Kompensowanie umowne uznaje się za ograniczające ryzyko jedynie wówczas, gdy spełnione są następujące warunki:

- 1) bank posiada zawartą z kontrahentem umowę ramową, która tworzy pojedyncze zobowiązanie prawne obejmujące wszystkie transakcje podlegające kompensowaniu i powoduje, że w przypadku niewykonania zobowiązań przez kontrahenta wskutek jego niewywiązania się z warunków umowy, upadłości, likwidacji lub innych okoliczności o podobnym charakterze, kwota należna bankowi lub wymagalna od niego stanowić będzie jedynie sumę netto wartości dodatnich i ujemnych poszczególnych transakcji objętych umową ramową wycenionych według ich bieżącej wartości rynkowej,
 - 2) bank udostępnia Komisji Nadzoru Bankowego pisemne opinie prawne wraz z uzasadnieniem świadczące o tym, że w przypadku zakwestionowania umowy na drodze sądowej, właściwe sądy i władze administracyjne uznałyby w okolicznościach wyżej opisanych w pkt 1, że kwota należna bankowi lub wymagalna od niego stanowić będzie jedynie sumę netto, na podstawie:
 - a) prawa właściwego dla siedziby kontrahenta, a także, jeśli kontrahentem tym jest oddział zagraniczny danego przedsiębiorstwa, stosownie do prawa właściwego dla miejsca, w którym znajduje się ten oddział,
 - b) prawa, właściwego dla poszczególnych transakcji objętych umową ramową o kompensowaniu,
 - c) prawa, właściwego dla wszelkich umów lub umów niezbędnych do wykonania kompensowania umownego,
 - 3) bank posiada procedury zapewniające monitorowanie mocy prawnej kompensowania umownego w świetle możliwych zmian w odpowiednich przepisach prawnych,
 - 4) bank przechowuje wymagane dokumenty,
 - 5) wyniki kompensowania są uwzględniane przy obliczaniu przez bank zagregowanej ekspozycji narażonej na ryzyko kredytowe danego kontrahenta stanowiącej podstawę zarządzania ryzykiem kredytowym kontrahenta (CCR),
 - 6) ryzyko kredytowe każdego kontrahenta jest sumowane w celu obliczenia zagregowanej ekspozycji na ryzyko prawne w odniesieniu do wszystkich transakcji; taka łączna wartość jest wykorzystywana dla celów określania limitów kredytowych oraz kapitału wewnętrznego.
2. Kompensowanie umowne nie będzie uznane za ograniczające ryzyko, jeżeli na podstawie przeprowadzonej przez Komisję Nadzoru Bankowego analizy skuteczności prawnej umowy oraz w razie konieczności konsultacji z władzami nadzorczymi właściwymi dla kontrahenta będącego stroną umowy ramowej, nie zostanie jednoznacznie uprawdopodobniona skuteczność prawna umowy w odniesieniu do któregośkolwiek z kontrahentów. Jeżeli którykolwiek z właściwych władz nadzorczych nie jest przekonana co do skuteczności prawnej umowy w tym zakresie, umowa ramowa o kompensowaniu nie jest uznana za ograniczającą ryzyko w stosunku do któregośkolwiek z kontrahentów.
3. Komisja Nadzoru Bankowego w analizie, o której mowa w ust. 2 uwzględnia dostarczone przez bank opinie prawne wraz z uzasadnieniem, sporządzone dla poszczególnych rodzajów kompensowania umownego.
4. Umowa zawierająca postanowienie zezwalające kontrahentowi, który wywiązał się ze swoich zobowiązań umownych, na dokonanie jedynie ograniczonych płatności lub żadnych

płatności na rzecz majątku strony, która nie wykonała swoich zobowiązań umownych, nawet wówczas, gdy strona ta jest wierzycielem netto (klauzula jednostronnego odstąpienia od umowy) nie może być uznana za ograniczającą ryzyko.

5. Niezależnie od spełniania kryteriów określonych w ust. 1 – 4, umowy ramowe o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów muszą spełniać następujące kryteria:

- 1) kwota netto określona w ust. 1 pkt 1. stanowi sumę netto dodatnich i ujemnych wartości zamknięcia każdej pojedynczej dwustronnej umowy ramowej podlegającej kompensowaniu oraz dodatniej i ujemnej wartości wyceny rynkowej poszczególnych transakcji („kwota netto dla różnych linii produktów”),
- 2) pisemna opinia prawna wraz z uzasadnieniem określona w ust. 1 pkt 2, uwzględnia kwestię ważności i wykonalności całej umowy ramowej o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów zgodnie z jej warunkami oraz kwestię wpływu umowy ramowej o kompensowaniu na istotne postanowienia innych dwustronnych umów ramowych objętych kompensowaniem; za opinię prawną uznaje się opinię prawną uznawaną przez środowisko prawne w państwie członkowskim, w którym bank ma siedzibę lub wykaz przepisów, które dotyczą wszelkich istotnych kwestii w omawianej sprawie,
- 3) bank posiada odpowiednie procedury określone w ust. 1 pkt 3 pozwalające sprawdzić, że wszystkie transakcje, które ma obejmować kompensowanie, objęte są opinią prawną,
- 4) uwzględniając umowy ramowej o kompensowaniu dotyczące różnych linii produktów, bank przestrzega wymogów uznawania dwustronnych umów ramowych o kompensowaniu oraz wymogów dotyczących uznawania ograniczenia ryzyka kredytowego, w odniesieniu do wszystkich pojedynczych dwustronnych umów ramowych i transakcji objętych kompensowaniem.

Księga 3. Skutki uznawania umów

§ 76. Kompensowanie do celów metody standardowej, określonej w § 12 - 33 i metody modelu wewnętrznego, określonej w § 34 - 73 uznaje się według zasad określonych dla tych metod.

Dział 1. Uwzględnianie umów ramowych o kompensowaniu poprzez odnowienie zobowiązań.

§ 77.1. W przypadku umowy ramowej o kompensowaniu poprzez odnowienie zobowiązań, bank wylicza kwoty ważone ryzykiem w oparciu o pojedyncze kwoty z odnowienia zobowiązań, zamiast odpowiednich kwot brutto.

2. Ekwiwalent bilansowy ustala się:

- 1) w metodzie wyceny rynkowej ustala się koszt zastąpienia oraz kwotę nominalną instrumentu bazowego, z uwzględnieniem zawartej umowy ramowej o kompensowaniu poprzez odnowienie zobowiązań,
- 2) w metodzie zaangażowania pierwotnego ustala się kwotę nominalną instrumentu bazowego, z uwzględnieniem zawartej umowy ramowej o kompensowaniu poprzez odnowienie zobowiązań.

Dział 2. Inne umowy ramowe o kompensowaniu

§ 78. Wykorzystując inne umowy o kompensowaniu niż określone w § 77, ekwiwalent bilansowy ustala się:

- 1) w metodzie wyceny rynkowej - jako sumę:

a) wynikającego z umowy ramowej o kompensowaniu, kosztu zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową, równego:

- wartości rynkowej wynikającej z umowy – jeżeli wartość ta jest dodatnia
lub
- zeru – gdy wartość ta nie jest dodatnia,

oraz

b) wynikającej z umowy ramowej o kompensowaniu przyszłej ekspozycji kredytowej z tytułu transakcji objętych umową ramową, obliczonej jako:

$$PCE_{\text{netto}} = 0.4 * PCE_{\text{brutto}} + 0.6 * NGR * PCE_{\text{brutto}}$$

gdzie:

PCE_{netto} – wynikająca z umowy ramowej o kompensowaniu wysokość przyszłej ekspozycji na ryzyko kredytowe z tytułu wszystkich transakcji objętych umową ramową,

PCE_{brutto} - suma potencjalnych ekspozycji narażonych na ryzyko kredytowe w przyszłości z tytułu wszystkich transakcji objętych umową ramową, obliczonych poprzez pomnożenie referencyjnych kwot kapitału tych umów przez wskaźniki procentowe wymienione w tabeli 1,

NGR - wskaźnik netto/brutto, który może być wyznaczony:

- w wyniku wyliczenia indywidualnego, jako iloraz wynikającego z umowy ramowej o kompensowaniu, kosztu zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową (licznik) oraz sumy kosztów zastąpienia poszczególnych transakcji objętych daną umową ramową (mianownik),
- w wyniku wyliczenia łącznego, jako iloraz sumy wynikających z umowy ramowej o kompensowaniu, wyznaczonych dla obu stron umowy, kosztów zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową (licznik) oraz sumy kosztów zastąpienia poszczególnych transakcji objętych daną umową ramową (mianownik),

przy czym bank obowiązany jest do zachowania konsekwencji w stosowaniu wybranego podejścia w zakresie obliczania NGR.

2) w metodzie zaangażowania pierwotnego:

a) kwoty nominalne instrumentu bazowego mnoży się przez wskaźniki procentowe wymienione w tabeli 2, przy czym jednorodne instrumenty pochodne można uwzględnić jako pojedynczą umowę z kwotą nominalną instrumentu bazowego stanowiącą równowartość wpływów netto,

b) wskaźniki procentowe mające zastosowanie do wszelkich innych umów objętych umową ramową o kompensowaniu można pomniejszyć zgodnie z tabelą 3:

Pierwotny termin płatności ⁶	Umowy stopy procentowej	Umowy wymiany walutowej
Do jednego roku	0,35%	1,50%
Od jednego roku do dwóch lat	0,75%	3,75%
Dodatek za każdy następny rok	0,75%	2,25%

⁶ W przypadku umów stopy procentowej bank, może stosować termin płatności pierwotny, bądź rzeczywisty, przy czym bank obowiązany jest poinformować Komisję Nadzoru Bankowego o dokonanym wyborze.

§ 79. Przez jednorodne transakcje pochodne rozumie się terminowe transakcje wymiany walutowej lub inne podobne, dla których kwota nominalna instrumentu bazowego stanowi równowartość przepływów środków pieniężnych, o ile rozliczenie tych przepływów przypada na tę samą datę waluty i następuje w całości lub częściowo w tej samej walucie.

OGRANICZANIE RYZYKA KREDYTOWEGO

Część I. Warunki uznawania

Księga 1. – zasady ogólne

§ 1. Do celów niniejszego załącznika:

- 1) zabezpieczona transakcja kredytowa - oznacza dowolną transakcję skutkującą powstaniem ekspozycji zabezpieczonej instrumentami wymienionymi w §16 – 22 (zabezpieczeniem rzeczowym), której warunki nie obejmują przyznania bankowi prawa częstego pobierania (uzupełniania) depozytu zabezpieczającego,
- 2) transakcja oparta na rynku kapitałowym - oznacza dowolną transakcję skutkującą powstaniem ekspozycji zabezpieczonej instrumentami wymienionymi w §16 – 22 (zabezpieczeniem rzeczowym), której warunki obejmują przyznanie bankowi prawa częstego pobierania (uzupełniania) depozytu zabezpieczającego.

§ 2. Stosowane techniki ograniczenia ryzyka kredytowego łącznie z działaniami i krokami podejmowanymi przez bank oraz procedurami i zasadami wdrożonymi w banku, skutkują ustanowieniem zabezpieczeń prawnie skutecznych i podlegających egzekucji we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

§ 3. Bank podejmuje wszelkie kroki niezbędne dla zapewnienia skuteczności techniki ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowania ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych.

§ 4.1. Ochrona kredytowa rzeczywista oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, w której zmniejszenie ryzyka kredytowego z tytułu ekspozycji banku wynika z prawa tego banku – w przypadku niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, niewypłacalności, upadłości lub innego dotyczącego kontrahenta zdarzenia kredytowego określonego w dokumentacji transakcji oraz w stosownych przypadkach depozytariusza przechowującego zabezpieczenie – do upłynnienia, dokonania transferu lub przejęcia, bądź zatrzymania określonych aktywów lub kwot.

2. W przypadku rzeczywistej ochrony kredytowej, aktywa stanowiące przedmiot zabezpieczenia muszą być odpowiednio płynne, zaś ich wartość długookresowa na tyle stabilna, by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, wzięwszy pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania aktywów za zabezpieczenie. Stopień korelacji pomiędzy wartością aktywów wykorzystanych do ochrony, a jakością kredytową dłużnika nie może być nadmierny.

3. Odpowiednią płynność, o której mowa w ust. 2, należy rozumieć jako sytuację, gdy w przypadku sprzedaży, można uzyskać cenę netto nie odbiegającą od publicznie dostępnych cen rynkowych.

4. Nadmierny stopień korelacji, o którym mowa w ust. 2, wystąpi gdy pogorszenie oceny jakości kredytowej dłużnika, wpłynie na jakość zabezpieczenia.

§ 5.1. Ochrona ryzyka kredytowego nierzeczywista oznacza technikę ograniczania ryzyka kredytowego, w której zmniejszenie ryzyka kredytowego banku z tytułu ekspozycji wynika ze zobowiązania strony trzeciej do zapłacenia określonej kwoty w przypadku niewykonania zobowiązania przez dłużnika lub wystąpienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

2. W przypadku nierzeczywistej ochrony ryzyka kredytowego, warunkiem uznania zabezpieczenia jest odpowiednia wiarygodność strony udzielającej ochrony oraz aby umowa o ochronie kredytowej była prawnie skuteczna we wszystkich jurysdykcjach, tak by dać pewność skuteczności zastosowanej ochrony kredytowej, biorąc pod uwagę metodę używaną do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz dopuszczalny stopień uznania ochrony.

§ 6. Ekspozycja, w stosunku do której bank zastosował ograniczenie ryzyka kredytowego, nie może generować kwoty ważonej ryzykiem lub kwoty oczekiwanych strat wyższej niż identyczna ekspozycja, której ryzyko kredytowe nie zostało ograniczone.

§ 7. Jeżeli kwota ekspozycji ważona ryzykiem uwzględnia technikę ograniczenia ryzyka kredytowego odpowiednio zgodnie z załącznikiem nr 4 lub nr 5 do uchwały, wówczas nie uwzględnia się tej techniki ograniczenia ryzyka kredytowego na podstawie przepisów niniejszego załącznika.

§ 8. Bank posiada procedury zarządzania ryzykiem, umożliwiające kontrolowanie ryzyka, na które może być narażony w wyniku stosowania technik ograniczania ryzyka kredytowego.

§ 9. Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat stosowane są techniki ograniczenia ryzyka kredytowego czy też nie, bank dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji bazowej i przechowywania odpowiedniej dokumentacji w tym zakresie. W celu realizacji tego wymogu, dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu, transakcji udzielenia lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, ekspozycja bazowa jest uwzględniana w kwocie netto ekspozycji.

§ 10. Środki pieniężne, papiery wartościowe lub towary nabyte, pożyczone lub otrzymane w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielenia lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów traktowane są jako zabezpieczenie.

§ 11.1. Przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, na zasadach określonych w § 98-101, dopuszczalne jest niedopasowanie terminów zapadalności, gdy rezydualny termin zapadalności ochrony kredytowej jest krótszy niż rezydualny termin zapadalności zabezpieczonej ekspozycji.

2. Nie uznaje się ochrony o rezydualnym terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące, jeżeli termin zapadalności ekspozycji bazowej jest dłuższy niż termin zapadalności ochrony kredytowej.

3. W następujących przypadkach nie uznaje się ochrony kredytowej, jeżeli występuje niedopasowanie terminów zapadalności:

1) pierwotny termin zapadalności ochrony kredytowej wynosi mniej niż rok,

2) w przypadku ekspozycji krótkoterminowej, której termin zapadalności (M) zgodnie z § 94 załącznika nr 5 do uchwały podlega dolnej granicy 1 dnia, a nie 1 roku.

§ 12. Jeżeli bank obliczający kwoty ekspozycji ważone ryzykiem metodą standardową zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, dysponuje więcej niż jednym sposobem ograniczenia ryzyka kredytowego w odniesieniu do danej ekspozycji (np. ekspozycja objęta częściowo zabezpieczeniem rzeczowym, a częściowo gwarancjami), zobowiązany jest do

projekt

podziału ekspozycji na części objęte poszczególnymi instrumentami ograniczenia ryzyka kredytowego (tj. część objętą zabezpieczeniem rzeczowym i część objętą gwarancją), a kwotę ekspozycji ważoną ryzykiem dla każdej części oblicza oddzielnie.

§ 13. Jeżeli ochrona kredytowa pochodząca od jednego dostawcy posiada różne terminy zapadalności, należy odpowiednio zastosować podejście opisane w § 12.

Księga 2. Uznawanie ochrony kredytowej rzeczywistej

Tytuł 1. Kompensowanie ekspozycji bilansowych

§ 14.1. Z zastrzeżeniem ust. 2 bank może uznać kompensowanie wzajemnych sald bilansowych między nim a kontrahentem.

2. W wyniku umowy ramowej o kompensowaniu ekspozycji bilansowych, zmiany kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat mogą dotyczyć wyłącznie kredytów i depozytów banku .

Tytuł 2. Umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów oraz inne transakcje oparte na rynku kapitałowym

§ 15. Jeżeli bank stosuje kompleksową metodę ujmowania zabezpieczeń finansowych określoną w § 67 - 80, może uznać skutki dwustronnych umów ramowych o kompensowaniu obejmujących transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym, zawarte z kontrahentem. Z zastrzeżeniem przepisów załącznika nr 11 do uchwały warunkiem uznania ustanowionych zabezpieczeń oraz papierów wartościowych lub towarów będących przedmiotem pożyczki w ramach tego rodzaju umów, za ochronę kredytową, jest spełnienie wymogów określonych w § 17 i 18.

Tytuł 3. Zabezpieczenie

§ 16. W przypadku, gdy stosowana technika ograniczenia ryzyka kredytowego opiera się na prawie banku do upłynnienia lub zatrzymania aktywów, uznanie zabezpieczenia uzależnione jest od tego, czy kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz odpowiednio kwoty oczekiwanych strat obliczane są metodą standardową czy metodą wewnętrznych ratingów. Uznanie takie zależy ponadto od tego, czy stosowana jest uproszczona czy kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych, określona w § 67 - 80. W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu i transakcji pożyczek papierów wartościowych lub towarów, uznanie techniki ograniczenia ryzyka kredytowego zależy od tego, czy transakcja taka została zaliczona do portfela bankowego, czy handlowego.

Dział 1. Kryteria uznawania dla wszystkich metod i technik

§ 17.1. Następujące instrumenty finansowe można uznać za zabezpieczenie dla wszystkich metod i technik ograniczenia ryzyka kredytowe :

- 1) zdeponowane w banku udzielającym kredytu środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne,
- 2) emitowane przez rządy i banki centralne dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę jakości kredytowej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej lub agencji kredytów eksportowych uznanej dla celów metody standardowej określonej w załączniku nr 4 do uchwały, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 4, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec rządów i banków centralnych,

- 3) emitowane przez banki dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę kredytową zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej uznanej dla celów metody standardowej określonej w załączniku nr 4 do uchwały, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji wobec banków,
 - 4) emitowane przez inne niż wymienione w pkt 2 – 3 podmioty, dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, uznanej dla celów metody standardowej określonej w załączniku nr 4 do uchwały, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorstw,
 - 5) dłużne papiery wartościowe, posiadające ocenę kredytową krótkoterminową zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej uznanej dla celów metody standardowej określonej w załączniku nr 4 do uchwały, której to ocenie można przypisać stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji krótkoterminowych,
 - 6) akcje lub instrumenty dłużne zamienne uwzględnione w głównym indeksie giełdy, na której są dopuszczone do obrotu,
 - 7) złoto.
2. Dla celów ust. 1. pkt. 2, za dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy i banki centralne uznaje się:
- 1) dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne oraz podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - 2) dłużne papiery wartościowe emitowane przez podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez wielostronne banki rozwoju, którym przypisuje się wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.
 - 4) dłużne papiery wartościowe emitowane przez organizacje międzynarodowe, którym przypisuje się wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.
3. Dla celów ust. 1. pkt. 3, za dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki uznaje się:
- 1) dłużne papiery wartościowe emitowane przez samorządy terytorialne i władze lokalne inne niż wymienione w ust. 2 pkt 2,
 - 2) dłużne papiery wartościowe emitowane przez podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których traktowane są jak ekspozycje wobec banków w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
 - 3) dłużne papiery wartościowe emitowane przez wielostronne banki rozwoju, inne niż te, którym przypisuje się wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

4. Dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki, których papiery wartościowe nie posiadają oceny jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, mogą być uznane za zabezpieczenie, jeżeli spełniają następujące kryteria:

- 1) są dopuszczone do obrotu na jednej z uznanych giełd papierów wartościowych, których wykaz znajduje się w § 9 pkt 2 załącznika nr 8 do uchwały,
- 2) spełniają kryteria długu uprzywilejowanego,
- 3) wszystkie inne równorzędne pod względem uprzywilejowania i posiadające ocenę kredytową papiery wartościowe, wyemitowane przez bank, posiadają ocenę kredytową uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, której właściwe władze przypisują stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 3, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec banków lub ekspozycji krótkoterminowych, określonymi w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 4) bank udzielający kredytu nie posiada żadnych informacji, które sugerowałyby, że ocena kredytowa emitowanych papierów wartościowych może być niższa niż ta wskazana w pkt. 3,
- 5) bank może wykazać, że płynność rynkowa danego papieru wartościowego jest wystarczająca dla uznania go za zabezpieczenie.

5. Jednostki instytucji zbiorowego inwestowania mogą stanowić uznane zabezpieczenie, jeżeli spełniają następujące warunki:

- 1) wartość jednostki publikowana jest codziennie,
- 2) inwestycje instytucji ograniczone są do instrumentów uznanych na mocy przepisów ust. 1 - 4,

przy czym stosowanie lub możliwość stosowania przez instytucję zbiorowego inwestowania transakcji pochodnych w celu zabezpieczenia dopuszczalnych inwestycji nie wpływa na fakt uznania zabezpieczenia w postaci jednostek danej instytucji.

6. W odniesieniu do ust. 1 pkt 2 – 5 jeżeli dany papier wartościowy posiada dwie oceny kredytowe uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej stosuje się mniej korzystną z nich. W przypadkach, gdy dany papier wartościowy posiada więcej niż dwie oceny ratingowe uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej, stosuje się dwie najkorzystniejsze z nich, a jeśli są różne, stosuje się tę mniej korzystną.

Dział 2. Dodatkowe warunki uznawania dla kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 18. Jeżeli bank stosuje kompleksową metodę ujmowania zabezpieczeń finansowych, określoną w § 26 i 27, poza zabezpieczeniami określonymi w § 17, za uznane zabezpieczenie rzeczowe uznać można dodatkowo następujące instrumenty finansowe:

- 1) akcje lub instrumenty dłużne zamienne nieobjęte głównym indeksem, ale znajdujące się w obrocie na uznanej giełdzie,
- 2) jednostki uczestnictwa instytucji zbiorowego inwestowania, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:
 - a) wartość jednostki publikowana jest codziennie,
 - b) inwestycje instytucji ograniczają się do instrumentów uznawanych na mocy przepisów § 17 ust. 1 – 4 oraz instrumentów wymienionych w pkt 1,

przy czym stosowanie lub możliwość stosowania przez instytucję zbiorowego inwestowania instrumentów pochodnych w celu zabezpieczenia dopuszczalnych inwestycji nie wpływa na fakt uznania zabezpieczenia w postaci jednostek danego funduszu.

Dział 3. Dodatkowe warunki uznawania dla metody wewnętrznych ratingów

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 19. Jeżeli bank oblicza kwoty ekspozycji ważone ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat według metody wewnętrznych ratingów określonej w załączniku nr 5 do uchwały, obok zabezpieczeń określonych w § 17 i 18, stosuje się zabezpieczenia wymienione w § 20 i 21.

Rozdział 2. Zabezpieczenia na nieruchomości

§ 20. Warunki uznawania zabezpieczenia na nieruchomości:

1) mieszkalnej położonej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, która jest lub będzie zamieszkana bądź przeznaczona pod wynajem przez właściciela, lub nieruchomości komercyjnej, jeżeli są spełnione jednocześnie następujące warunki:

a) wartość nieruchomości nie zależy zasadniczo od zdolności kredytowej dłużnika, przy czym nie wyklucza to sytuacji, w których czynniki czysto makroekonomiczne wpływają zarówno na wartość nieruchomości, jak i zdolność kredytową dłużnika.

b) ryzyko dłużnika nie zależy zasadniczo od przychodów z nieruchomości lub projektu, w rozumieniu § 1 załącznika nr 22 do uchwały, stanowiących przedmiot zabezpieczenia, ale od zdolności dłużnika do spłaty zobowiązania z innych źródeł, co oznacza, że spłata kredytu nie zależy zatem zasadniczo od przepływu środków pieniężnych generowanego przez nieruchomość stanowiącą przedmiot zabezpieczenia,

2) mieszkalnej położonej na terenie państwa członkowskiego, która jest lub będzie zamieszkana bądź przeznaczona pod wynajem przez właściciela, jeżeli:

a) spełnione są warunki określone w pkt 1 lit. a i b,

b) spełniony jest warunek określony w pkt 1 lit. a, przy czym nieruchomość mieszkalna położona jest na terenie państwa członkowskiego, w którym właściwe władze nadzorcze tego państwa odstąpiły od stosowania kryterium zawartego w pkt 1 lit. b,

3) komercyjnej, stanowiącej biura lub inne pomieszczenia komercyjne położonej na terenie państwa członkowskiego, w którym właściwe władze uznają takie zabezpieczenia, w następujących przypadkach:

a) spełnione są warunki określone w pkt 1 lit a i b,

b) spełniony jest warunek określony w pkt 1 lit. a, przy czym nieruchomość komercyjna położona jest na terenie państwa członkowskiego, w którym właściwe władze nadzorcze tego państwa odstąpiły od stosowania kryterium zawartego w pkt. 1 lit. b,

Rozdział 3. Inne zabezpieczenia rzeczowe

§ 21.1. Za zabezpieczenie można uznać następujące:

1) zastaw rejestrowy na samochodach osobowych i ciężarowych,

2) przeniesienie prawa własności do samochodów osobowych i ciężarowych.

2. Warunkiem koniecznym do uznania zabezpieczeń wymienionych w ust. 1 jest:

projekt

- 1) bank potrafi wykazać, że według wszelkich dowodów ceny netto, jakie uzyskuje w przypadku realizacji zabezpieczenia, nie odbiegają w znaczący sposób od publicznie dostępnych cen rynkowych
- 2) bank posiada cesję praw z polisy ubezpieczenia samochodu, na którym ustanowiony jest zastaw rejestrowy.

Rozdział 4. Leasing

§ 22. Z zastrzeżeniem przepisów § 83 ust. 5, jeżeli spełnione są wymogi określone w § 36, ekspozycja z tytułu umowy leasingowej, traktowana jest w sposób analogiczny, jak kredyty zabezpieczone tym samym typem majątku, co przedmiot umowy leasingu.

Tytuł 4. Inne rodzaje rzeczywistej ochrony kredytowej

Dział 1. Zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w posiadaniu banku będącego stroną trzecią.

§ 23. Zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte cesją na rzecz banku kredytującego, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.

Dział 2. Polisy ubezpieczenia na życie jako zabezpieczenie spłaty kredytu

§ 24. Polisa ubezpieczeniowa na życie ustanowiona jako cesja lub zastaw na rzecz banku udzielającego kredytu może stanowić uznaną ochronę kredytową.

Dział 3. Papiery wartościowe banku z opcją odkupu na żądanie

§ 25. Instrumenty emitowane przez bank będący stroną trzecią, które podlegają odkupowi na żądanie przez ten bank, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową.

Księga 3. Uznawanie ochrony kredytowej nierzeczywistej

Dział 1. Uznawanie dostawców ochrony kredytowej dla wszystkich metod

§ 26.1. Za uznanych dostawców ochrony kredytowej nierzeczywistej (o charakterze gwarancyjnym lub zapewnianej w oparciu o kredytowy instrument pochodny) można uznać następujące podmioty:

- 1) rządy i banki centralne,
- 2) wielostronne banki rozwoju,
- 3) organizacje międzynarodowe, ekspozycjom wobec których przypisuje się wagę ryzyka 0% w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego;
- 4) podmioty sektora publicznego, ekspozycje wobec których są traktowane jak ekspozycje wobec banków lub rządów centralnych w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 5) jednostki samorządu terytorialnego i władze lokalne,
- 6) banki,
- 7) inne przedsiębiorstwa, w tym podmioty dominujące, zależne i blisko powiązane z bankiem, które:
 - a) posiadają ocenę kredytową uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, której to ocenie przypisuje się stopień jakości kredytowej równy lub

wyższy niż 2, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorstw w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,

b) w przypadku banku obliczającego kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat według metody wewnętrznych ratingów, które nie posiadają oceny jakości kredytowej wyznaczonej przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, a których rating wewnętrzny wskazuje na prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania równoważne prawdopodobieństwu wynikającemu z ocen opracowanych przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, którym to ocenom w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż 2, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorstw.

2. W przypadku, gdy kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat obliczane są według metody wewnętrznych ratingów warunkiem uznania za gwaranta, jest posiadanie wewnętrznego ratingu przyznanego przez bank, zgodnie z przepisami § 124 - 261 załącznika nr 5 do uchwały.

Dział 2. Uznawanie dostawców ochrony w ramach metody wewnętrznych ratingów

§ 27.1. Do uznanych dostawców ochrony nierzeczywistej, objętych traktowaniem określonym w § 21 i 22 załącznika nr 5 do uchwały, można zaliczyć banki, przedsiębiorstwa ubezpieczeniowe i reasekuracyjne oraz agencje kredytów eksportowych, które spełniają następujące warunki:

- 1) dostawca ochrony posiada wystarczającą wiedzę specjalistyczną w zakresie dostarczania nierzeczywistej ochrony kredytowej,
- 2) dostawca ochrony podlega przepisom równoważnym w stosunku do przepisów niniejszej uchwały lub posiadał w chwili dostarczania ochrony kredytowej ocenę jakości kredytowej uznanej zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, która odpowiada trzeciemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorstw w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 3) dostawca ochrony posiadał w chwili dostarczania ochrony kredytowej lub w jakimkolwiek późniejszym terminie rating wewnętrzny ze współczynnikiem PD równoważnym lub niższym od tego, który odpowiada drugiemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorstw w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- 4) dostawca ochrony posiada rating wewnętrzny ze współczynnikiem PD równoważnym lub niższym od tego, który odpowiada trzeciemu lub wyższemu stopniowi jakości kredytowej, zgodnie z zasadami ważenia ryzykiem ekspozycji wobec przedsiębiorstw w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

2. Dla celów ust. 1, ochrona kredytowa zapewniona przez agencje kredytów eksportowych nie uwzględnia jakiegokolwiek bezpośredniej regwarancji rządu centralnego.

Księga 4. Rodzaje uznanych kredytowych instrumentów pochodnych

Tytuł 1. Zasady ogólne

§ 28.1. Następujące rodzaje kredytowych instrumentów pochodnych oraz instrumentów, które mogą składać się z takich kredytowych instrumentów pochodnych lub mają podobne do nich działanie ekonomiczne można traktować jako uznane zabezpieczenia:

- 1) transakcje swap ryzyka kredytowego (*credit default swap - CDS*),
- 2) transakcje swap przychodu całkowitego (*total return swap - TRS*),
- 3) instrumenty dłużne powiązane ze zdarzeniami kredytowymi (*credit linked notes – CLN*) w zakresie, w jakim są one opłacone środkami pieniężnymi.

2. Jeżeli bank nabywa ochronę kredytową poprzez zawarcie transakcji swap przychodu całkowitego i ewidencjonuje otrzymane płatności netto z tytułu takiej transakcji, jako przychody netto, nie księgując jednocześnie równoważającej te płatności utraty wartości zabezpieczonego składnika aktywów poprzez obniżenie wartości godziwej lub zwiększenie rezerw, zabezpieczenie kredytowe nie jest uznawane.

Tytuł 2. Stosowanie wewnętrznych instrumentów zabezpieczających

§ 29.1. Jeżeli bank wykorzystuje wewnętrzne instrumenty zabezpieczające, wykorzystując kredytowy instrument pochodny - tj. zabezpiecza ryzyko kredytowe ekspozycji w portfelu bankowym za pomocą kredytowego instrumentu pochodnego zaksięgowanego w portfelu handlowym - warunkiem uznania ochrony do celów niniejszego załącznika jest dokonanie transferu ryzyka kredytowego, przeniesionego do portfela handlowego, na rzecz podmiotu lub podmiotów zewnętrznych.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, z zastrzeżeniem zgodności takiego transferu z wymogami dotyczącymi uznania ograniczenia ryzyka kredytowego, zawartymi w niniejszym załączniku, stosuje się wyszczególnione w § 44 - 103 zasady obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanej straty w przypadku nabycia ochrony kredytowej nierzeczywistej.

Część II. Wymogi minimalne w zakresie ochrony kredytowej

Księga 1. Wymogi minimalne w zakresie ochrony kredytowej rzeczywistej

Tytuł 1. Umowy ramowe o kompensowaniu ekspozycji bilansowych inne niż umowy ramowe o kompensowaniu pozycji obejmujących transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym

§ 30. Umowy ramowe o kompensowaniu ekspozycji bilansowych inne niż umowy ramowe o kompensowaniu obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym uznaje się za ograniczające ryzyko kredytowe, jeżeli:

- 1) umowy te obowiązują i są wykonalne we wszystkich właściwych jurysdykcjach, również w przypadku niewypłacalności lub upadłości kontrahenta,
- 2) bank ma w każdej chwili możliwość określenia tych aktywów i pasywów, które są objęte umową ramową o kompensowaniu ekspozycji bilansowych,
- 3) bank monitoruje i kontroluje ryzyko związane z zakończeniem ochrony kredytowej,
- 4) bank monitoruje i kontroluje odpowiednie ekspozycje w ujęciu netto.

Tytuł 2. Umowy ramowe o kompensowaniu pozycji obejmujących transakcje z przyrzeczeniem odkupu i/lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym

§ 31. Umowy ramowe o kompensowaniu pozycji obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym uznaje się za ograniczające ryzyko kredytowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) umowy obowiązują i są wykonalne we wszystkich właściwych jurysdykcjach, również w przypadku niewypłacalności lub upadłości kontrahenta,
- 2) umowy dają stronie wypełniającej zobowiązania prawo do szybkiego zakończenia i rozliczenia wszystkich transakcji objętych umową, w przypadku gdy kontrahent nie wywiązuje się ze swoich zobowiązań, jak również w przypadku jego bankructwa lub niewypłacalności,
- 3) umowy zawierają postanowienia dotyczące kompensowania zysków i strat z transakcji rozliczonych w ramach umów ramowych, tak aby pojedyncza kwota netto stanowiła zobowiązania jednej strony wobec drugiej,
- 4) spełnione są wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego w ramach kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych określone w § 32.

Tytuł 3. Zabezpieczenie finansowe

Dział 1. Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczeń finansowych dla wszystkich metod.

§ 32. Niezależnie od wybranej metody bank może uznać zabezpieczenia finansowe lub złoto, jeżeli spełniają następujące minimalne warunki uznania:

- 1) niska korelacja:
 - a) nie istnieje istotna dodatnia korelacja pomiędzy jakością kredytową dłużnika i wartością zabezpieczenia,
 - b) papiery wartościowe emitowane przez dłużnika lub powiązany podmiot z jego grupy nie stanowią uznanego zabezpieczenia, przy czym emitowane przez dłużnika obligacje zabezpieczone, o których mowa w § 77-81 załącznika nr 4 do uchwały mogą być uznane za zabezpieczenie transakcji z przyrzeczeniem odkupu, jeżeli jest spełniony warunek określony w lit.a.
- 2) pewność prawna:
 - a) bank wypełnia wszelkie wymogi umowne i prawne oraz podejmuje wszelkie konieczne kroki, aby zapewnić wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego na mocy prawa mającego zastosowanie do jego tytułu do przedmiotu zabezpieczenia,
 - b) bank posiada opinie prawne potwierdzające wykonalność umów w sprawie zabezpieczeń ryzyka kredytowego we wszystkich właściwych jurysdykcjach oraz monitoruje sytuację w tym zakresie.
- 3) wymagania operacyjne:
 - a) umowy zabezpieczeń ryzyka kredytowego są odpowiednio udokumentowane, zawierają przejrzystą i skuteczną procedurę szybkiego upłynnienia zabezpieczenia,
 - b) bank stosuje sprawdzone procedury kontroli ryzyka wynikającego ze stosowania zabezpieczenia, w tym ryzyka nieudanej lub ograniczonej ochrony kredytowej, ryzyka wyceny, ryzyka związanego z zakończeniem ochrony przed ryzykiem kredytowym, ryzyka koncentracji wynikającej ze stosowania zabezpieczenia oraz oddziaływania na ogólny profil ryzyka banku,

- c) bank posiada dokumentację dotyczącą zasad postępowania i praktyki działania w odniesieniu do poszczególnych rodzajów i wartości akceptowanego zabezpieczenia,
- d) banki oblicza wartość rynkową zabezpieczenia i odpowiednio ją aktualizuje co najmniej raz na sześć miesięcy lub za każdym razem, gdy bank ma powody sądzić, że nastąpiło znaczne zmniejszenie wartości rynkowej zabezpieczenia,
- e) jeżeli zabezpieczenie zdeponowane jest u strony trzeciej, bank podejmuje odpowiednie kroki w celu zapewnienia, że strona ta dokonuje rozdziału między zabezpieczeniem a aktywami własnymi.

Dział 2. Dodatkowe minimalne wymogi dotyczące uznawania zabezpieczenia finansowego w metodzie uproszczonej traktowania zabezpieczeń finansowych.

§ 33. Poza warunkami wskazanymi w § 32, w przypadku metody uproszczonej traktowania zabezpieczeń finansowych, warunkiem uznania zabezpieczenia finansowego jest aby rzeczywisty termin zapadalności ochrony kredytu nie był krótszy niż rzeczywisty termin zapadalności ekspozycji.

Tytuł 4. Wymogi minimalne dotyczące uznawania zabezpieczenia na nieruchomości

§ 34. Zabezpieczenie na nieruchomości jest uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) pewność prawna:
 - a) hipoteka lub inne zabezpieczenie podlegają egzekucji we właściwych w chwili zawarcia umowy kredytowej jurysdykcjach oraz są prawidłowo i terminowo zarejestrowane,
 - b) w umowach uwzględnia się zabezpieczenie prawomocnie ustanowione (tzn. takie, który spełnia wszystkie wymogi prawne),
 - c) struktura zabezpieczenia oraz procedury prawne, na których jest ono oparte, pozwalają bankowi na zrealizowanie zabezpieczenia w odpowiednim terminie,
- 2) monitorowanie wartości nieruchomości:
 - a) wartość nieruchomości jest monitorowana regularnie, nie rzadziej niż raz w roku w odniesieniu do nieruchomości komercyjnych i nie rzadziej niż co trzy lata w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnych,
 - b) w przypadku istotnych zmian warunków rynkowych, należy przeprowadzać monitorowanie wartości nieruchomości z częstotliwością większą niż określona w lit. a,
 - c) do monitorowania wartości nieruchomości i określania nieruchomości wymagających ponownej wyceny mogą być wykorzystywane metody statystyczne,
 - d) aktualizacja wyceny nieruchomości jest dokonywana przez niezależnego rzeczoznawcę, jeżeli istnieją przesłanki wskazujące, że wartość nieruchomości mogła istotnie się obniżyć w stosunku do ogółu cen rynkowych na rynku nieruchomości,
 - e) w przypadku kredytów przekraczających równowartość w złotych kwoty 3 000 000 euro obliczonej według średniego kursu euro ogłaszanego przez NBP obowiązującego w dniu sprawozdawczym lub 5% funduszy własnych banku, wycena nieruchomości podlega aktualizacji przeprowadzanej przez niezależnego rzeczoznawcę przynajmniej raz na trzy lata,

f) za niezależnego rzeczoznawcę uznaje się osobę posiadającą kwalifikacje, umiejętności i doświadczenie konieczne do przeprowadzania wyceny, niezależną od procesu decyzyjnego w sprawie udzielania kredytu,

3) dokumentacja - rodzaje nieruchomości mieszkalnych i komercyjnych akceptowanych przez bank jako zabezpieczenie oraz polityka w zakresie udzielania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami są przejrzysto udokumentowane,

4) ubezpieczenie - bank posiada i stosuje procedury ustalania, czy nieruchomości, stanowiące przedmiot zabezpieczenia, są odpowiednio ubezpieczone od szkód.

Tytuł 5. Wymogi minimalne uznawania innych zabezpieczeń rzeczowych

§ 35. Inne zabezpieczenie rzeczowe są uznawane, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) umowa w sprawie zabezpieczenia jest w pełni prawnie obowiązująca i wykonalna we wszystkich właściwych jurysdykcjach i pozwala bankowi na uzyskanie w odpowiednim terminie wartości majątku stanowiącego zabezpieczenie,

2) dopuszcza się jedynie pierwsze prawo zastawu lub obciążenie dotyczące majątku stanowiącym zabezpieczenie; w związku z tym bank ma pierwszeństwo przed wszystkimi innymi wierzycielami do zrealizowanych zysków z zabezpieczenia,

3) wartość majątku jest monitorowana nie rzadziej niż raz w roku; częstsze monitorowanie wymagane jest w razie istotnych zmian warunków rynkowych,

4) umowa kredytowa zawiera szczegółowy opis zabezpieczenia i szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu i częstotliwości ponownej wyceny,

5) akceptowane przez bank rodzaje zabezpieczenia rzeczowego oraz zasady i procedury określania odpowiedniej wysokości wartości każdego rodzaju zabezpieczenia w stosunku do kwoty ekspozycji są przejrzysto udokumentowane w wewnętrznych regulaminach i procedurach kredytowych,

6) polityka kredytowa banku w zakresie struktury transakcji określa wymogi dotyczące odpowiedniej wysokości zabezpieczenia w zależności od kwoty ekspozycji, możliwości szybkiego upłynnienia przedmiotu zabezpieczenia, możliwości obiektywnego ustalenia ceny lub wartości rynkowej, częstotliwości z jaką można tę wartości bez trudu uzyskać (łącznie z ocenami biegłych lub wycenami) oraz zmienność wartości przedmiotu zabezpieczenia lub odpowiednik tej zmienności,

7) zarówno pierwotna wycena, jak i rewaluacja w pełni uwzględniają pogorszenie jakości lub techniczną przestarzałość zabezpieczenia; podczas wyceny i rewaluacji zabezpieczenia, którego wartość zależy od mody lub daty, szczególną uwagę należy poświęcić skutkom upływu czasu,

8) bankowi przysługuje prawo do kontroli stanu faktycznego majątku; bank stosuje zasady i procedury uwzględniające wykorzystanie prawa do kontroli stanu faktycznego,

9) bank posiada i stosuje procedury ustalania, czy majątek przyjęty jako zabezpieczenie jest odpowiednio ubezpieczony od szkód.

Tytuł 6. Wymogi minimalne uznawania ekspozycji z tytułu umowy leasingu jako zabezpieczeń rzeczowych

§ 36. Ekspozycje wynikające z umowy leasingu traktowane są jako zabezpieczone tym samym typem majątku, co przedmiot leasingu, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) spełnione są warunki uznania zabezpieczenia w postaci majątku takiego samego typu, jak przedmiot umowy leasingu, określone w §34-35

- 2) finansujący stosuje odpowiedni system zarządzania ryzykiem w odniesieniu do wykorzystania przedmiotu umowy leasingu, jego wieku oraz okresu przewidywanego zużycia, w tym właściwą kontrolę wartości przedmiotu zabezpieczenia,
- 3) istnieją instrumenty prawne regulujące prawo własności finansującego do przedmiotu umowy leasingu oraz przysługującą mu z tego tytułu możliwość egzekwowania w odpowiednim terminie swoich praw jako właściciela,
- 4) o ile nie określono tego przy obliczaniu wartości LGD, różnica pomiędzy wartością niespłaconej kwoty, a rynkową wartością przedmiotu zabezpieczenia nie może zawyżać zakresu ograniczenia ryzyka kredytowego aktywów objętych umową leasingu.

Tytuł 7. Wymogi minimalne dotyczące uznawania innych rodzajów ochrony kredytowej rzeczowej

Dział 1. Zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne w trzymane w banku będącym stroną trzecią

§ 37. Zdeponowane w banku będącym stroną trzecią środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne, na rachunku nie mającym charakteru powierniczego rachunku zastrzeżonego i objęte zastawem lub przelewem na rzecz banku udzielającego kredytu, mogą stanowić uznaną ochronę kredytową zgodnie z § 86, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) wierzytelność dłużnika od banku będącego stroną trzecią jest formalnie scedowana lub zastawiona na rzecz banku udzielającego kredytu i przelew ten lub zastaw są prawnie skuteczne i wykonalne we wszystkich właściwych jurysdykcjach,
- 2) bank będący stroną trzecią jest powiadomiony o ustanowieniu zastawu lub przelewu wierzytelności,
- 3) na skutek powiadomienia, o którym mowa w pkt. 2, bank będący stroną trzecią może dokonywać płatności jedynie na rzecz banku udzielającego kredytu, lub na rzecz innych stron za zgodą tego banku,
- 4) zastaw lub przelew są bezwarunkowe i nieodwołalne.

Dział 2. Polisy ubezpieczeniowe na życie

§ 38. Cesję praw z polisy ubezpieczeniowej na życie na rzecz banku udzielającego kredytu uznaje się jako zabezpieczenie, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) firma wystawiająca polisę ubezpieczeniową na życie może zostać uznana za dostawcę ochrony kredytowej nieruchomości zgodnie z § 26,
- 2) na polisie ubezpieczeniowej na życie jest formalnie ustanowiony zastaw lub cesja praw na rzecz banku udzielającego kredytu,
- 3) firmę wystawiającą ubezpieczenie na życie powiadamia się o ustanowieniu zastawu lub cesji polisy, w następstwie czego nie może ona wypłacać kwot należnych zgodnie z umową bez zgody banku udzielającego kredytu,
- 4) wartość wykupu polisy nie podlega obniżkom,
- 5) bank udzielający kredytu posiada prawo anulowania polisy i wypłaty w odpowiednim terminie wartości wykupu, jeżeli dłużnik nie wykona swojego zobowiązania wynikającego z kredytu,
- 6) bank udzielający kredytu jest informowany przez posiadacza polisy o wszelkich zaległościach w jej opłaceniu,

7) okres ochrony kredytowej obejmuje cały okres do terminu zapadalności kredytu; w przypadku, gdy stosunek prawny wynikający z umowy ubezpieczenia wygasa wcześniej, niż stosunek prawny wynikający z umowy kredytu, bank jest zobligowany do zapewnienia, by kwota wynikająca z umowy ubezpieczenia stanowiła zabezpieczenie spłaty kredytu do końca trwania umowy kredytowej,

8) zastaw lub cesja polisy są prawnie skuteczne i wykonalne we wszystkich jurysdykcjach właściwych w momencie zawarcia umowy kredytowej.

Księga 2. Wymogi minimalne w zakresie ochrony kredytowej nierzeczywistej i instrumentów dłużnych powiązanych z ryzykiem kredytowym

Tytuł 1. Wymogi dla gwarancji i kredytowych instrumentów pochodnych

§ 39. Ochrona kredytowa w formie gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego jest uznana, z zastrzeżeniem § 40 ust. 1, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) ochrona kredytowa jest bezpośrednia,
- 2) zakres ochrony kredytowej jest jasno określony i bezsporny,
- 3) umowa o ochronie kredytowej nie zawiera żadnych klauzul, których wypełnienie leży poza bezpośrednią kontrolą kredytodawcy, a które:
 - a) zezwalają dostawcy ochrony kredytowej na jednostronne wypowiedzenie umowy o ochronę,
 - b) podnosiłyby efektywny koszt ochrony w wyniku obniżenia jakości kredytowej zabezpieczonej ekspozycji,
 - c) mogłyby zwolnić dostawcę ochrony z obowiązku terminowej wypłaty, w przypadku gdy pierwotny dłużnik nie uiszcza zapadalnych należnych płatności,
 - d) mogłyby umożliwiać skrócenie przez dostawcę ochrony terminu zapadalności ochrony kredytowej,
- 4) ochrona kredytowa jest prawnie skuteczna i wykonalna we wszystkich jurysdykcjach właściwych w momencie zawarcia umowy kredytowej.
- 5) bank posiada odpowiednie systemy zarządzania potencjalną koncentracją ryzyka wynikającą ze stosowania gwarancji lub kredytowych instrumentów pochodnych, jak również potrafi wykazać, w jaki sposób strategia dotycząca wykorzystywania zabezpieczeń w formie kredytowych instrumentów pochodnych i gwarancji współdziała z procesem zarządzania ogólnym profilem ryzyka banku.

Tytuł 2. Regwarancje państwowe i inne regwarancje sektora publicznego

§ 40.1. Jeżeli ekspozycja jest zabezpieczona gwarancją, która jest regwarantowana przez rząd lub bank centralny, jednostkę samorządu terytorialnego, władze lokalne lub podmiot sektora publicznego, od których należności są traktowane jako ekspozycje wobec rządu centralnego państwa, którego prawu organy te podlegają, wielostronny bank rozwoju, którym przypisuje się wagę ryzyka 0% bądź też podmiot sektora publicznego, od którego należności są traktowane jako ekspozycje wobec banków zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały, ekspozycja taka może być traktowana jako zabezpieczona gwarancją przez dany podmiot, gdy spełnione są następujące warunki:

- 1) regwarancja obejmuje wszystkie elementy ryzyka kredytowego danej ekspozycji,

- 2) zarówno pierwotna gwarancja jak i regwarancja spełniają wymogi dotyczące gwarancji, określone w §39 i 41, z wyjątkiem wymogu bezpośredniego charakteru w przypadku regwarancji,
 - 3) regwarancja wystawiana przez dany podmiot zapewnia skuteczną ochronę kredytową, oraz jej skuteczność ochrony na podstawie doświadczeń historycznych jest efektywnie nie niższa niż skuteczność ochrony poprzez gwarancję bezpośrednią wystawioną przez ten podmiot.
2. Postanowienia ust. 1. stosuje się w odniesieniu do ekspozycji zabezpieczonej regwarancją wystawioną przez podmiot niewymieniony w ust. 1 w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:
- 1) regwarancja ekspozycji jest sama bezpośrednio zabezpieczona gwarancją udzieloną przez jeden z podmiotów wymienionych w ust. 1
 - 2) spełnione są warunki określone w ust. 1.

Tytuł 3. Dodatkowe wymogi dotyczące gwarancji

§ 41. Gwarancja jest uznawana, jeżeli poza wymienionymi w § 39, spełnione są również następujące warunki:

- 1) w przypadku stwierdzenia niewykonania zobowiązania lub nieuregulowania płatności przez kontrahenta, bank udzielający kredytu ma prawo we właściwym czasie zażądać od gwaranta wszelkich środków pieniężnych należnych zgodnie z warunkami ochrony kredytowej, przy czym płatność ze strony gwaranta nie zależy od tego, czy bank uprzednio zażądał płatności od dłużnika,
- 2) w przypadku nierzeczywistego zabezpieczenia kredytowego obejmującego hipoteczne kredyty mieszkaniowe, wymogi o których mowa w pkt. 1 oraz w § 39 pkt. 3 lit. c muszą być spełnione w okresie 24 miesięcy od daty niewykonania zobowiązania,
- 3) gwarancja jest wyraźnie udokumentowanym zobowiązaniem podjętym przez gwaranta,
- 4) gwarancja obejmuje wszystkie rodzaje płatności, których dłużnik ma dokonać w związku z ekspozycją, przy czym jeżeli określone rodzaje płatności są wyłączone z gwarancji, uznana wartość gwarancji dostosowuje się odpowiednio do jej ograniczonego zakresu.

Tytuł 4. Dodatkowe wymogi dotyczące kredytowych instrumentów pochodnych

§ 42.1. Kredytowy instrument pochodny jest uznany, jeżeli poza wymienionymi w ust.1, spełnione są również następujące warunki:

- 1) z zastrzeżeniem pkt 2, zdarzenia kredytowe określone w ramach kredytowego instrumentu pochodnego obejmują, co najmniej:
 - a) niezapłacenie kwot należnych zgodnie z warunkami zobowiązania bazowego obowiązującymi w momencie niezapłacenia (przy uwzględnieniu okresu karencji spłat zbliżonego lub krótszego niż okres karencji spłat zobowiązania bazowego),
 - b) upadłość, niewypłacalność lub niezdolność dłużnika do spłaty zadłużenia albo pisemne oświadczenie dłużnika o ogólnej niezdolności do terminowej spłaty zadłużenia lub zdarzenia o podobnym charakterze,
 - c) restrukturyzacja zobowiązania bazowego obejmująca umorzenie lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub prowizji, prowadząca do wystąpienia straty kredytowej (tj. korekta wartości lub inne, podobne obciążenie rachunku zysków i strat),

2) jeżeli zdarzenie kredytowe określone w ramach kredytowego instrumentu pochodnego nie obejmuje restrukturyzacji zobowiązania bazowego opisanej w pkt. 1 lit.c, ochrona kredytowa może pomimo to zostać uznana, z zastrzeżeniem obniżenia uznanej wartości zgodnie z § 90,

3) w przypadku kredytowych instrumentów pochodnych, które umożliwiają rozliczenia gotówkowe, stosuje się sprawdzony proces wyceny, pozwalający na wiarygodne oszacowanie straty; uzyskanie wyceny zobowiązania bazowego następujące po zdarzeniu kredytowym ma miejsce w ściśle określonym terminie,

4) jeżeli prawo i zdolność nabywcy ochrony do przekazania zobowiązania bazowego dostawcy zabezpieczenia jest wymagana do dokonania rozliczenia, warunki zobowiązania bazowego stanowią, że nie można bez podania powodu odmówić zgody wymaganej do takiego przekazania,

5) strony odpowiedzialne za stwierdzenie, czy nastąpiło zdarzenie kredytowe są wskazane w sposób wyraźny, przy czym decyzja w tym zakresie nie należy wyłącznie do kompetencji dostawcy zabezpieczenia. Nabywca ochrony jest uprawniony do powiadomienia dostawcy ochrony o wystąpieniu zdarzenia kredytowego,

2. Niedopasowanie w ramach kredytowego instrumentu pochodnego między zobowiązaniem bazowym a zobowiązaniem referencyjnym (tj. zobowiązaniem wykorzystywanym do określenia wartości rozliczeń gotówkowych albo zobowiązaniem podlegającym dostawie) lub między zobowiązaniem bazowym i zobowiązaniem pozwalającym stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego jest dozwolone jedynie, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) zobowiązanie referencyjne lub zobowiązanie pozwalające stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego (w zależności od przypadku) posiada równy lub niższy stopień uprzywilejowania w stosunku do zobowiązania bazowego,

2) zobowiązanie bazowe oraz zobowiązanie referencyjne lub zobowiązanie pozwalające stwierdzić wystąpienie zdarzenia kredytowego (w zależności od przypadku) posiadają tego samego dłużnika, rozumianego jako ten sam podmiot prawny, oraz istnieją wykonalne na mocy prawa klauzule (*cross-default* lub *cross-acceleration*), zgodnie z którymi niewykonanie jednego z zobowiązań skutkuje uznaniem drugiego z nich za niewykonane.

Tytuł 5. Wymagania przy kwalifikacji do postępowania określonego w § 21 i § 22 załącznika nr 5 do uchwały

§ 43. Ochrona kredytowa w postaci gwarancji lub kredytowego instrumentu pochodnego kwalifikuje się do traktowania określonego w § 21 i 22 załącznika nr 5 do uchwały, jeżeli spełnione są następujące warunki:

1) zobowiązanie bazowe dotyczy jednej z poniższych grup:

a) ekspozycji wobec przedsiębiorstw określonych w § 6 załącznika nr 5 do uchwały, z wyłączeniem ekspozycji wobec zakładów ubezpieczeń i reasekuracji,

b) ekspozycji wobec samorządów terytorialnych i władz lokalnych lub podmiotu sektora publicznego, której nie traktuje się jako ekspozycji wobec rządu centralnego lub banku centralnego zgodnie z § 6 załącznika nr 5 do uchwały,

c) ekspozycji wobec małych lub średnich przedsiębiorstw, klasyfikowanych jako ekspozycje detaliczne zgodnie z § 6.1 pkt.4 załącznika nr 5 do uchwały,

2) dłużnicy zobowiązania bazowego nie należą do tej samej grupy powiązanych podmiotów, co dostawca ochrony,

- 3) ekspozycja jest zabezpieczona przy pomocy jednego z następujących instrumentów:
- a) jednoimienne kredytowe instrumenty pochodne lub jednoimienne gwarancje,
 - b) instrumenty pochodne w formie kredytowych produktów koszykowych, uruchamiane pierwszym niewykonaniem zobowiązania – omawiany sposób traktowania stosuje się do tego spośród aktywów w koszyku, którego cechuje najniższa ważona ryzykiem kwota ekspozycji,
 - c) instrumenty pochodne w formie kredytowych produktów koszykowych, uruchamiane n-tym w kolejności niewykonaniem zobowiązania – uzyskana ochrona kwalifikuje się do omawianego sposobu traktowania tylko wówczas, gdy uzyskano również uznaną ochronę obejmującą poprzednie w kolejności (n-1) niewykonania zobowiązań lub gdy już dla (n-1) aktywów w koszyku nastąpiło niewykonanie zobowiązania. W takim przypadku omawiany sposób traktowania stosuje się do tego spośród aktywów w koszyku, którego cechuje najniższa ważona ryzykiem kwota ekspozycji,
- 4) ochrona kredytowa spełnia wymagania ustanowione w § 39, 41 i 42,
- 5) waga ryzyka przypisana ekspozycji przed zastosowaniem metod określonych w §21 i 22 załącznika nr 5 do uchwały, nie uwzględnia ochrony kredytowej,
- 6) bank ma prawo oczekiwać płatności ze strony dostawcy ochrony kredytowej bez konieczności podejmowania środków prawnych zmierzających do wyegzekwowania ekspozycji od kontrahenta; bank podejmuje odpowiednie kroki, by upewnić się w możliwie największym stopniu, że dostawca ochrony gotowy jest dokonać niezwłocznie płatności w razie wystąpienia zdarzenia kredytowego,
- 7) nabyta ochrona kredytowa pokrywa wszelkie straty kredytowe poniesione na zabezpieczonej części ekspozycji, które powstały w wyniku zdarzeń kredytowych określonych w umowie,
- 8) w przypadku gdy struktura płatności przewiduje fizyczne rozliczenie, istnieje pewność prawna, co do możliwości dostarczenia kredytu, instrumentów dłużnych lub zobowiązania warunkowego; jeżeli bank zamierza dostarczyć zobowiązanie inne niż ekspozycja bazowa, jest zobowiązany upewnić się, że dostarczane zobowiązanie jest na tyle płynne, by bank mógł je nabyć w celu dostawy zgodnie z umową,
- 9) warunki umów o ochronie kredytowej są na mocy prawa potwierdzone na piśmie zarówno przez dostawcę ochrony kredytowej, jak i bank,
- 10) bank stosuje procedurę pozwalającą zidentyfikować nadmierną korelację między zdolnością kredytową dostawcy ochrony oraz dłużnika ekspozycji bazowej spowodowaną tym, że ich jakość kredytowa zależy od wspólnych czynników, innych niż systematyczne czynniki ryzyka,
- 11) w przypadku ochrony przed ryzykiem rozmycia, sprzedawca nabywanych wierzytelności nie może być członkiem tej samej grupy powiązanych podmiotów, co dostawca ochrony.

Część III. Obliczanie skutków ograniczenia ryzyka kredytowego

Księga 1. Rzeczywista ochrona kredytowa

Tytuł 1. Instrumenty dłużne powiązane ze zdarzeniami kredytowymi (*credit linked notes*)

§ 44. Inwestycje w instrumenty dłużne powiązane z ryzykiem kredytowym, emitowane przez bank udzielający kredytu, mogą być traktowane jako zabezpieczenie gotówkowe.

Tytuł 2. Kompensowanie ekspozycji bilansowych

§ 45. Kredyty oraz depozyty złożone w banku udzielającym kredytu, objęte kompensowaniem ekspozycji bilansowych, są traktowane jako zabezpieczenie gotówkowe.

Tytuł 3. Umowy ramowe o kompensowaniu zobowiązań obejmujące transakcje z przyrzeczeniem odkupu i/lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów i/lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym

Dział 1. Obliczanie w pełni skorygowanej wartości ekspozycji

Rozdział 1. Obliczanie w pełni skorygowanej wartości ekspozycji w oparciu o nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub własne oszacowania korekt z tytułu zmienności

§ 46. Z zastrzeżeniem § 53 - 57, korekty z tytułu zmienności, dokonywane przy obliczaniu w pełni skorygowanej wartości ekspozycji (E^*) dla ekspozycji podlegających umowie ramowej o kompensowaniu ekspozycji obejmującej transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub umowy udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym, oblicza się stosując nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub oszacowania własne korekt z tytułu zmienności, które zostały określone w § 69 - 78 dla kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych. W przypadku zastosowania oszacowań własnych obowiązują te same warunki i wymogi, co w przypadku kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych.

§ 47. Pozycja netto w każdym typie papierów wartościowych lub towarów obliczana jest jako różnica pomiędzy całkowitą wartością papierów wartościowych lub towarów danego rodzaju, przekazanych w drodze pożyczki, zbytych lub dostarczonych w ramach ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji, a całkowitą wartością papierów wartościowych lub towarów tego samego rodzaju, pożyczonych, nabytych lub otrzymanych w ramach tej umowy.

§ 48. Dla celów § 47 typ papierów wartościowych oznacza papiery wartościowe emitowane przez ten sam podmiot, posiadające tę samą datę emisji, ten sam termin zapadalności i podlegające tym samym warunkom oraz tym samym okresom upływnienia, zgodnie z § 69 - 78.

§ 49. Pozycja netto w każdej walucie innej niż waluta rozliczeniowa ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji, obliczana jest jako różnica pomiędzy całkowitą wartością papierów wartościowych denominowanych w danej walucie, przekazanych w drodze pożyczki, zbytych lub dostarczonych w ramach ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji, powiększoną o kwotę środków pieniężnych w danej walucie, przekazanych w drodze pożyczki lub przelanych w ramach tej umowy, a całkowitą wartością papierów wartościowych denominowanych w danej walucie, pożyczonych, nabytych lub otrzymanych w ramach tej umowy, powiększoną o kwotę środków pieniężnych w danej walucie pożyczonych lub otrzymanych w ramach tej umowy.

§ 50. Korektę z tytułu zmienności odpowiadającą danemu typowi papierów wartościowych lub pozycji w środkach pieniężnych stosuje się do wartości bezwzględnej zarówno długiej, jak i krótkiej pozycji netto w papierach wartościowych danego rodzaju.

§ 51. Korektę z tytułu zmienności ryzyka walutowego (fx) stosuje się zarówno do długiej, jak i krótkiej pozycji netto w każdej walucie innej, niż waluta rozliczeniowa ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji.

§ 52.1. E^* oblicza się według następującego wzoru:

$$E^* = \max \{0, [(\sum(E) - \sum(c)) + \sum(|\text{pozycja netto w każdym typie papierów wartościowych}| \times H_{\text{sec}}) + (\sum|E_{\text{fx}}| \times H_{\text{fx}})]\}.$$

2. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem obliczane są przy wykorzystaniu metody standardowej zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, E jest wartością ekspozycji dla każdej z osobna ekspozycji w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej, natomiast jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat obliczane są przy wykorzystaniu metody wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały E jest wartością ekspozycji dla każdej z osobna ekspozycji w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.
3. C jest wartością pożyczonych, nabytych lub otrzymanych papierów wartościowych lub towarów bądź też środków pieniężnych pożyczonych lub otrzymanych w związku z każdą taką ekspozycją.
4. $\sum(E)$ jest sumą wszystkich E w ramach umowy.
5. $\sum(C)$ jest sumą wszystkich C w ramach umowy.
6. E_{fx} jest pozycją netto (dodatnią lub ujemną) w danej walucie innej niż waluta rozliczeniowa umowy, obliczoną zgodnie z § 49
7. H_{sec} jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą danemu rodzajowi papierów wartościowych.
8. H_{fx} jest korektą z tytułu zmienności ryzyka walutowego.
9. E^* jest w pełni skorygowaną wartością ekspozycji.

Rozdział 2. Obliczanie w pełni skorygowanej wartości ekspozycji w oparciu o modele wewnętrzne

§ 53. Do obliczania w pełni skorygowanej wartości ekspozycji (E^*) wynikającej ze stosowania uznanej ramowej umowy o kompensowaniu ekspozycji, obejmującej transakcje z przyrzeczeniem odkupu lub transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub inne transakcje oparte na rynku kapitałowym bank może, po uzyskaniu stosownej zgody, stosować modele wewnętrzne, która pozwalają oszacować potencjalną zmianę wartości niezabezpieczonej kwoty ekspozycji ($\sum E - \sum C$) przy uwzględnieniu płynności danych instrumentów oraz skutków korelacji pomiędzy pozycjami w papierach wartościowych objętymi umową ramową o kompensowaniu ekspozycji.

§ 54. Zgoda Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w § 34 ust. 1, może obejmować stosowanie własnych modeli wewnętrznych do transakcji z opcją uzupełnienia zabezpieczenia, pod warunkiem że transakcje takie są objęte dwustronną umową ramową o wzajemnym kompensowaniu ekspozycji, która spełnia wymagania określone w § 74 - 78 załącznika nr 16 do uchwały.

§ 55. Bank może korzystać z modeli wewnętrznych niezależnie od wyboru metody obliczania wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka kredytowego, przy czym jeżeli bank zamierza stosować modele wewnętrzne, musi uczynić to w odniesieniu do wszystkich kontrahentów i papierów wartościowych, z wyłączeniem portfeli nieistotnych, w przypadku których dopuszcza się zastosowanie nadzorczych korekt z tytułu zmienności lub oszacowań własnych korekt z tytułu zmienności, określonych w § 46 - 52.

§ 56. Bank może stosować metodę modeli wewnętrznych, jeśli uzyskał zgodę Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe, na stosowanie metody wartości zagrożonej dla celów rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego określonej w załączniku nr 19 do uchwały.

§ 57.1. Bank, który nie uzyskał zgody Komisji Nadzoru Bankowego na stosowanie metody wartości zagrożonej dla celów rachunku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego

określonej w załączniku nr 19 do uchwały, może stosować metodę modeli wewnętrznych po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego na uznanie modelu wartości zagrożonej do celów określonych w § 53 - § 57.

2. Warunkiem uzyskania zgody Komisji Nadzoru Bankowego jest, aby stosowany przez bank system zarządzania ryzykiem związanym z transakcjami objętymi umową ramową o kompensowaniu ekspozycji był solidnie opracowany pod względem metodologicznym i wdrożony w należyty sposób, w szczególności zaś spełniał niżej wymienione wymogi jakościowe:

1) wewnętrzny model pomiaru ryzyka stosowany do obliczania potencjalnej zmienności cenowej dla transakcji jest ściśle zintegrowany z procesem codziennego zarządzania ryzykiem banku i stanowi podstawę przygotowywania sprawozdawczości ryzyka przekazywanych kierownictwu banku,

2) bank posiada jednostkę kontroli ryzyka, która jest niezależna od jednostek odpowiedzialnych za zawieranie transakcji i podlega bezpośrednio wyższemu szczeblowi kierowniczemu; jednostka kontroli ryzyka jest odpowiedzialna za następujące zadania:

a) stworzenie i wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem,

b) sporządzanie i analizowanie dziennych raportów dotyczących wyników modelu pomiaru ryzyka i niezbędnych działań do podjęcie w zakresie limitów pozycji,

3) dzienne sprawozdania przygotowywane przez jednostkę kontroli ryzyka są analizowane przez kierownictwo banku odpowiedniego szczebla, które posiada uprawnienia do wprowadzania ograniczeń zajmowanych pozycji oraz ogólnego poziomu ekspozycji na ryzyko,

4) bank zatrudnia w jednostce kontroli ryzyka wystarczającą liczbę pracowników wykwalifikowanych w zakresie korzystania z zaawansowanych modeli,

5) bank stosuje procedury monitorowania i zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem wewnętrznych zasad i mechanizmów kontroli dotyczących ogólnego działania systemu pomiaru ryzyka,

6) bank posiada dane historyczne potwierdzające wystarczającą dokładność modeli banku w pomiarze ryzyka, co potwierdza weryfikacja historyczna wyników modeli obejmująca dane, z co najmniej jednego roku,,

7) bank przeprowadza regularnie rygorystyczne programy testów warunków skrajnych, a wyniki tych testów są poddawane przeglądowi kierownictwa, znajdując odzwierciedlenie w ustanawianych przez nie zasadach zarządzania ryzykiem i limitach,

8) bank jest zobowiązany przeprowadzać, w ramach procesu audytu wewnętrznego, niezależny przegląd systemu pomiaru ryzyka, obejmujący zarówno działalność jego jednostek handlowych, jak i niezależnej jednostki kontroli ryzyka;

9) co najmniej raz w roku bank przeprowadza przegląd systemu zarządzania ryzykiem,

10) model wewnętrzny spełnia wymogi określone w określone w § 14 – 18 załącznika nr 19 do uchwały

3. Przy obliczaniu potencjalnej zmiany wartości, spełnione są następujące wymogi minimalne:

1) obliczanie potencjalnej zmiany wartości przeprowadza się co najmniej raz dziennie,

2) ustala się jednostronny przedział ufności 99%,

3) okres prognozy (założony okres utrzymywania stałej wielkości i struktury pozycji pierwotnych – okres utrzymywania pozycji) wynosi:

a) 5 dni roboczych – dla transakcji innych niż wymienione w lit. b,

b) 10 dni roboczych – dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych,

4) efektywny okres obserwacji historycznych wynosi co najmniej jeden rok, z wyjątkiem przypadków w których znaczny wzrost zmienności cen uzasadnia krótszy okres obserwacji,

5) aktualizacja zbioru danych dokonywana jest nie rzadziej, niż co trzy miesiące.

4. Wewnętrzny model pomiaru ryzyka uwzględnia odpowiednio dużą liczbę czynników ryzyka, a tym samym wszystkie istotne ryzyka zmian cen.

5. Bank może uwzględniać w modelu korelacje empiryczne w ramach kategorii ryzyka i pomiędzy kategoriami ryzyka, o ile system pomiaru korelacji jest właściwy i spójnie wdrożony.

6. W pełni skorygowaną wartość ekspozycji (E^*) banku stosującego metodę modeli wewnętrznych oblicza się według następującego wzoru:

$$E^* = \max \{0, [(\sum(E) - \sum(C) + (\text{wynik VaR modeli wewnętrznych}))]\},$$

gdzie:

Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem wyznaczone są na podstawie obliczeń wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, E jest wartością ekspozycji dla każdej ekspozycji z osobna w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.

Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem i kwoty oczekiwanych strat wyznaczone są na podstawie obliczeń wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały, E jest wartością ekspozycji dla każdej ekspozycji z osobna w ramach umowy, która to wartość obowiązywałaby przy braku ochrony kredytowej.

C jest bieżącą wartością pożyczonych, nabytych lub otrzymanych papierów wartościowych, albo pożyczonych lub otrzymanych środków pieniężnych w odniesieniu do każdego takiej ekspozycji.

$\sum(E)$ jest sumą wszystkich E w ramach umowy

$\sum(C)$ jest sumą wszystkich C w ramach umowy.

7. Obliczając wartość ekspozycji ważonych ryzykiem przy użyciu modeli wewnętrznych, bank korzysta z wyników modelu z poprzedniego dnia roboczego.

Dział 2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów lub innych transakcji opartych na rynku kapitałowym objętych umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji

Rozdział 1. Metoda standardowa

§ 58. Wartość E^* obliczona zgodnie z § 46 - 57 jest wartością ekspozycji wobec kontrahenta z tytułu transakcji objętych umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji do celów

projekt

obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową do celów § 7 - 99, załącznika nr 4 do uchwały.

Rozdział 2. Metoda wewnętrznych ratingów

§ 59. Wartość E* obliczona zgodnie z § 46 - 57 jest wartością ekspozycji wobec kontrahenta z tytułu transakcji objętych umowami ramowymi o kompensowaniu zobowiązań do celów załącznika nr 5 do uchwały.

Tytuł 4. Zabezpieczenie finansowe

Dział 1. Uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 60. Bank może stosować metodę uproszczoną ujmowania zabezpieczeń finansowych, pod warunkiem że kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały.

§ 61. Bank nie może stosować jednocześnie uproszczonej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych i kompleksowej metody ujmowania zabezpieczeń finansowych.

Rozdział 2. Wycena

§ 62. W ramach metody uproszczonej, uznanemu zabezpieczeniu finansowemu przypisuje się wartość równą jego wartości rynkowej, określonej zgodnie z § 32.

Rozdział 3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem

§ 63. Tym częściom ekspozycji, które są zabezpieczone wartością rynkową uznanego zabezpieczenia, przypisuje się wagę ryzyka, która obowiązywałaby dla potrzeb metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, gdyby kredytodawca posiadał bezpośrednią ekspozycję wobec instrumentu zabezpieczenia, przy czym:

- 1) waga ryzyka zabezpieczonej części ekspozycji wynosi co najmniej 20%, z wyłączeniem przypadków określonych w § 64 – 66,
- 2) części ekspozycji nieobjętej zabezpieczeniem przypisuje się wagę ryzyka, która byłaby stosowana do niezabezpieczonej ekspozycji wobec kontrahenta dla potrzeb metody standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

Rozdział 4. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i transakcje udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych

§ 64. Zabezpieczonej części ekspozycji z tytułu transakcji, które spełniają kryteria wymienione w § 78, można przypisać wagę ryzyka równą 0%. Jeżeli kontrahent będący stroną takiej transakcji nie jest podstawowym uczestnikiem rynku, stosuje się wagę ryzyka równą 10%.

Rozdział 5. Pozagiełdowe transakcje pochodne (OTC) podlegające codziennej wycenie rynkowej

§ 65.1. W części objętej zabezpieczeniem, wartościom ekspozycji określonym zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały dla pozagiełdowych transakcji pochodnych (OTC) określonych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały, podlegających codziennej wycenie rynkowej, można przypisać w zależności od rodzaju zabezpieczenia następującą wagę ryzyka:

- 1) 0%, jeżeli zabezpieczone są środkami pieniężnymi lub bankowymi papierami wartościowymi i nie zachodzi niedopasowanie walutowe,
 - 2) 10%, jeżeli są zabezpieczone dłużnymi papierami wartościowymi emitowanymi przez rządy i banki centralne, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0% i nie zachodzi niedopasowanie walutowe,
2. Dla celów ust. 1 pkt 2 za dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy i banki centralne uznaje się także:
- 1) dłużne papiery wartościowe emitowane przez wielostronne banki rozwoju, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0%,
 - 2) dłużne papiery wartościowe emitowane przez organizacje międzynarodowe, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przypisuje się wagę ryzyka równą 0%.

Rozdział 6. Inne transakcje

§ 66. Innym transakcjom niż wymienione w § 64 i 65 można przypisać wagę ryzyka 0%, jeżeli ekspozycja i zabezpieczenie są denominowane w tej samej walucie oraz jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- 1) zabezpieczeniem są zdeponowane środki pieniężne lub bankowe instrumenty pieniężne,
- 2) zabezpieczenie ma postać dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez rządy lub banki centralne, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego można przypisać wagę ryzyka równą 0%, a do wartości rynkowej zabezpieczenia został zastosowany współczynnik dyskonta 20%, przy czym za dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy i banki centralne uznaje się instrumenty wymienione w § 65.

Dział 2. Kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 67. Zabezpieczenia finansowe uwzględniane są w metodzie kompleksowej zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) w celu uwzględnienia czynnika zmienności cen, przy wycenie zabezpieczenia finansowego wartość rynkowa zabezpieczenia podlega korekcie z tytułu zmienności, zgodnie z § 69 - 78,
- 2) z zastrzeżeniem określonego w pkt. 3 sposobu traktowania niedopasowań walutowych w przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych (OTC), jeżeli zabezpieczenie jest denominowane w walucie różnej od waluty, w której denominowana jest ekspozycja bazowa, do korekty z tytułu zmienności dodaje się korektę uwzględniającą zmienność kursu walutowego, adekwatną do rodzaju zabezpieczenia, jak określono w § 69 - 78,
- 3) w przypadku pozagiełdowych transakcji pochodnych (OTC), objętych umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji, uznanymi na podstawie przepisów załącznika nr 16 do uchwały, oraz jeżeli zachodzi niedopasowanie pomiędzy walutą zabezpieczenia a walutą rozliczeniową, stosuje się korektę uwzględniającą zmienność kursu walutowego, przy czym stosuje się tylko jedną korektę z tytułu zmienności, nawet jeśli transakcje objęte umową ramową o kompensowaniu ekspozycji obejmują wiele walut.

Rozdział 2. Obliczanie wartości skorygowanych

§ 68.1. W odniesieniu do wszystkich transakcji, z wyjątkiem tych objętych uznanymi umowami ramowymi o kompensowaniu ekspozycji, wobec których stosuje się przepisy ustanowione w § 46 - 59, wartość zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności, oblicza się w następujący sposób:

$$C_{VA} = C \times (1 - H_C - H_{FX})$$

2. Wartość ekspozycji skorygowaną o czynnik zmienności oblicza się w następujący sposób:

$$E_{VA} = E \times (1 + H_E), \text{ oraz w przypadku pozabilansowych transakcji pochodnych: } E_{VA} = E.$$

3. W pełni skorygowaną wartość ekspozycji, uwzględniającą zarówno zmienność, jak i ograniczające ryzyko skutki zabezpieczenia, oblicza się w następujący sposób:

$$E^* = \max \{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}$$

4. Na potrzeby ust.1-3:

1) E oznacza wartość ekspozycji, która zostałaby określona odpowiednio zgodnie z metodą standardową określoną w załączniku nr 4 do uchwały lub metodą wewnętrznych ratingów, określoną w załączniku nr 5 do uchwały, jeżeli ekspozycja nie byłaby zabezpieczona. W tym celu bank, obliczający wartości ekspozycji ważone ryzykiem zgodnie z metodą standardową określoną w załączniku nr 4 do uchwały, stosuje w obliczeniach ekwiwalentu bilansowego ekspozycji pozabilansowych wagę ryzyka 100 % zamiast wag określonych w § 100 załącznika nr 4 do uchwały. Podobnie bank, obliczający wartości ekspozycji ważone ryzykiem zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 5 do uchwały, w odniesieniu do ekspozycji określonych w § 117 - 120, § 121 - 123 załącznika nr 5 do uchwały, stosuje współczynnik konwersji w wysokości 100 %, zamiast współczynników konwersji określonych w § 117 - 120, § 121 - 123 załącznika nr 5 do uchwały .

2) E_{VA} jest wartością ekspozycji skorygowaną o czynnik zmienności.

3) C_{VA} jest wartością zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności.

4) C_{VAM} jest wartością C_{VA} skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów zapadalności zgodnie z przepisami § 98 - 101.

5) H_E jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą ekspozycji (E), obliczoną zgodnie z § 69 - 78..

6) H_C jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą zabezpieczeniu, obliczoną zgodnie z § 69 - 78.

7) H_{FX} jest korektą z tytułu zmienności odpowiadającą niedopasowaniu walutowemu, obliczoną zgodnie z § 69 - 78.

8) E^* jest w pełni skorygowaną wartością ekspozycji, uwzględniającą zmienność i ograniczające ryzyko skutki zabezpieczenia.

Rozdział 3. Obliczanie korekt z tytułu zmienności

§ 69. Korekty z tytułu zmienności można obliczyć na dwa sposoby: zgodnie z metodą nadzorczych korekt z tytułu zmienności, opisaną w § 71 lub na podstawie metody oszacowań własnych korekt z tytułu zmienności, opisaną w § 72 - 74.

§ 70.1, Bank może stosować nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub oszacowania własne niezależnie od tego, czy do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, czy metodę wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały, przy czym bank stosujący metodę oszacowań

własnych korekt z tytułu zmienności, musi ją stosować w odniesieniu do wszystkich rodzajów instrumentów, z wyjątkiem portfeli nieistotnych, gdzie dopuszcza się stosowanie metody nadzorczej.

2. Jeżeli zabezpieczenie składa się z szeregu uznanych pozycji, korekta z tytułu zmienności

wynosi
$$H = \sum_i a_i H_i$$
, przy czym a_i jest proporcją danej pozycji do całego zabezpieczenia, a H_i jest korektą z tytułu zmienności stosowaną do tej pozycji.

Oddział 1. Nadzorcze korekty z tytułu zmienności

§ 71.1. W ramach metody nadzorczej, przy założeniu codziennej aktualizacji wartości, stosuje się korekty z tytułu zmienności przedstawione w tabelach 2-5, z uwzględnieniem zasad określonych w ust. 2.

Tabela 2

Stopień jakości kredytowej, z którym związana jest ocena jakości kredytowej dłużnego papieru wartościowego	Rezydualny termin zapadalności	Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w § 17 ust. 1 pkt. 2			Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w § 17 ust. 1 pkt. 3 i 4		
		Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)	Dwudziestodniowy okres upłynienia (%)	Dziesięciodniowy okres upłynienia (%)	Pięciodniowy okres upłynienia (%)
1	≤ 1 rok	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	>1 ≤ 5 lat	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 lat	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤ 1 rok	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	>1 ≤ 5 lat	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 lat	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤ 1 rok	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	>1 ≤ 5 lat	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy
	> 5 lat	21,213	15	10,607	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy

Tabela 3

Stopień jakości kredytowej, z którym związana jest ocena kredytowa krótkoterminowego dłużnego papieru wartościowego	Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w § 17 ust. 1 pkt. 2, z ratingami krótkoterminowymi			Korekty z tytułu zmienności dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez podmioty opisane w § 17 ust. 1 pkt. 3 i 4, z ratingami krótkoterminowymi		
	Dwudziestodniowy okres upływnienia (%)	Dziesięciodniowy okres upływnienia (%)	Pięciodniowy okres upływnienia (%)	Dwudziestodniowy okres upływnienia (%)	Dziesięciodniowy okres upływnienia (%)	Pięciodniowy okres upływnienia (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tabela 4

Inne rodzaje zabezpieczeń lub ekspozycji			
	Dwudziestodniowy okres upływnienia (%)	Dziesięciodniowy okres upływnienia (%)	Pięciodniowy okres upływnienia (%)
Akcje objęte indeksem głównym, instrumenty dłużne zamienne objęte indeksem głównym	21,213	15	10,607
Inne papiery kapitałowe lub instrumenty dłużne zamienne dopuszczone do obrotu na uznanej giełdzie	35,355	25	17,678
Środki pieniężne	0	0	0
Złoto	21,213	15	10,607

Tabela 5

Korekta z tytułu zmienności w przypadku niedopasowania walutowego		
Dwudziestodniowy okres upływnienia (%)	Dziesięciodniowy okres upływnienia (%)	Pięciodniowy okres upływnienia (%)
11,314	8	5,657

2. Przepisy ust. 1 stosuje się z uwzględnieniem poniższych zasad:

- 1) w przypadku zabezpieczonych transakcji kredytowych okres upływnienia wynosi 20 dni roboczych,
- 2) w przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu, z wyjątkiem przypadków, w których transakcje te obejmują transfer towarów lub gwarantowanych praw związanych z tytułem do towarów, oraz transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych, okres upływnienia wynosi 5 dni roboczych,

- 3) w przypadku transakcji opartych na rynku kapitałowym, innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, okres upłynnienia wynosi 10 dni roboczych,
- 4) stopień jakości kredytowej w tabelach 2-5 oraz w pkt. 5 - 8, z którym związana jest ocena jakości kredytowej dłużnego papieru wartościowego, jest stopniem przypisanym przez Komisję Nadzoru Bankowego tej ocenie jakości kredytowej do celów obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, przy uwzględnieniu przepisów § 17 ust. 6,
- 5) w przypadku nieuznanych papierów wartościowych lub towarów, przekazanych w formie kredytu lub zbywanych w ramach transakcji z przyrzeczeniem odkupu lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych lub towarów, korekta z tytułu zmienności jest równa korekcie stosowanej w przypadku kapitałowych papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na uznanej giełdzie, nie uwzględnionych w głównym indeksie,
- 6) w przypadku uznanych jednostek instytucji zbiorowego inwestowania, korekta z tytułu zmienności, z zastrzeżeniem pkt. 7, jest wyznaczona jako średnia ważona korekt z tytułu zmienności, jakie można zastosować do aktywów, w które ta instytucja zainwestowała, z uwzględnieniem okresu upłynnienia transakcji określonego w pkt. 1,
- 7) jeżeli bank nie posiada wiedzy na temat rodzaju aktywów, w które zainwestowała instytucja zbiorowego inwestowania, to korekta z tytułu zmienności jest równa najwyższej korekcie z tytułu zmienności, jaką można zastosować w przypadku aktywów, w które ta instytucja ma prawo inwestować,
- 8) w przypadku emitowanych przez banki, w rozumieniu § 17 ust. 3, dłużnych papierów wartościowych nie posiadających nadanej oceny jakości kredytowej, spełniających kryteria uznawania zawarte w § 17 ust. 4, korekty z tytułu zmienności są wyznaczane tak, jak w przypadku papierów wartościowych emitowanych przez banki lub przedsiębiorstwa, posiadające zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, której przypisany jest stopień jakości kredytowej równy 2 lub 3.

Oddział 2. Oszacowania własne korekt z tytułu zmienności

§ 72. Jeżeli bank spełnia wymogi określone w § 73 i 74, bank może za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 3 ustawy – Prawo bankowe, stosować własne oszacowania zmienności w celu obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji, zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) jeżeli dłużne papiery wartościowe posiadają ocenę jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, odpowiadającą ocenie jakości kredytowej na poziomie inwestycyjnym lub wyższym, bank może, z zastrzeżeniem pkt. 2, obliczać szacunkową wartość zmienności w odniesieniu do poszczególnych kategorii papierów wartościowych,
- 2) przy określaniu odpowiednich kategorii papierów wartościowych bank uwzględni rodzaj emitenta papierów wartościowych, zewnętrzną ocenę jakości kredytowej tych papierów, rzeczywisty (rezydualny) termin zapadalności i zmodyfikowany średni okres trwania, przy czym oszacowania zmienności są reprezentatywne dla papierów wartościowych zaliczonych przez bank do danej kategorii,
- 3) w przypadku dłużnych papierów wartościowych, które posiadają ocenę jakości kredytowej uznanej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, a która odpowiada ocenie jakości kredytowej poniżej jakości inwestycyjnej oraz w przypadku

innych uznanych zabezpieczeń, korekty z tytułu zmienności oblicza się osobno dla każdego papieru wartościowego,

4) bank stosujący własne oszacowania korekt z tytułu zmienności szacuje zmienność zabezpieczenia lub niedopasowania walutowego, nie uwzględniając przy tym korelacji pomiędzy niezabezpieczoną ekspozycją, zabezpieczeniem lub kursami wymiany.

§ 73. Bank, z zastrzeżeniem § 74, może stosować własne oszacowania zmienności w celu obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji, jeżeli spełnione są następujące kryteria ilościowe:

1) przy obliczaniu korekt z tytułu zmienności stosuje się jednostronny przedział ufności 99%,

2) w przypadku zabezpieczonej transakcji kredytowej okres upłynnienia wynosi 20 dni roboczych, w przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu (z wyjątkiem przypadków, w których transakcje te obejmują transfer towarów lub gwarantowanych praw związanych z tytułem do towarów oraz z wyjątkiem transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych) okres upłynnienia wynosi 5 dni roboczych, a w przypadku innych transakcji opartych na rynku kapitałowym, okres upłynnienia wynosi 10 dni roboczych,

3) bank może stosować korekty z tytułu zmienności obliczone w oparciu o krótsze lub dłuższe okresy upłynnienia i przeskalowane odpowiednio w górę lub w dół do okresu upłynnienia określonego w pkt. 2 dla danego rodzaju transakcji, przy zastosowaniu wzoru pierwiastka kwadratowego czasu:

$$H_M = H_N \sqrt{T_M / T_N},$$

gdzie:

T_M stanowi odpowiedni okres upłynnienia,

H_M stanowi wartość korekty z tytułu zmienności dla okresu upłynnienia określonego w pkt.2,

H_N stanowi korektę z tytułu zmienności opartą na okresie upłynnienia T_N ,

4) bank uwzględnia brak płynności aktywów o niższej jakości, przy czym:

a) w przypadku wątpliwości, co do płynności zabezpieczenia, okres upłynnienia korygowany jest w górę,

b) bank identyfikuje przypadki, w których dane historyczne mogą zaniżyć potencjalną zmienność (np. sztywny kurs walutowy) i w takich przypadkach korzysta z odpowiednich testów warunków skrajnych,

5) okres obserwacji historycznych (okres próby) wykorzystywany do obliczania korekt zmienności wynosi co najmniej rok, przy czym:

a) w przypadku zastosowania systemu ważenia obserwacji lub innych metod w odniesieniu do obserwacji, efektywny okres obserwacji wynosi co najmniej jeden rok, co oznacza, że średnia ważona czasowego opóźnienia numerów poszczególnych obserwacji nie jest krótsza niż 6 miesięcy,

b) w przypadku znacznego wzrostu zmienności cenowej, bank jest zobowiązany obliczać korekty z tytułu zmienności przy wykorzystaniu krótszego okresu obserwacji,

6) bank aktualizuje zbiory danych i oblicza korekty z tytułu zmienności co najmniej raz na trzy miesiące oraz za każdym razem, gdy zachodzą istotne zmiany cen rynkowych.

§ 74. Własne oszacowania zmienności w celu obliczania korekt z tytułu zmienności stosowanych do zabezpieczeń i ekspozycji mogą być stosowane, jeżeli spełnione są następujące kryteria jakościowe:

- 1) oszacowania zmienności stosowane są w codziennym procesie zarządzania ryzykiem banku, w szczególności w odniesieniu do wewnętrznych limitów ekspozycji,
- 2) jeżeli okres upłynnienia stosowany przez bank w codziennym procesie zarządzania ryzykiem jest dłuższy niż okres określony w niniejszej części dla danego typu transakcji, korekty z tytułu zmienności zostają przeskalowane w górę zgodnie ze wzorem pierwiastka kwadratowego czasu określonym w § 73 pkt. 3,
- 3) bank stosuje procedury monitorowania i zapewniania zgodności z udokumentowanym zbiorem zasad i mechanizmów kontroli dotyczących działania systemu szacowania korekt z tytułu zmienności i uwzględniania tych oszacowań w procesie zarządzania ryzykiem,
- 4) w ramach wewnętrznego procesu przeglądu banku, jednostka audytu wewnętrznego prowadzi regularnie niezależne przeglądy systemu szacowania korekt z tytułu zmienności, przy czym co najmniej raz w roku dokonuje się kompleksowego przeglądu całego systemu szacowania korekt z tytułu zmienności i ich uwzględniania w procesie zarządzania ryzykiem banku, przy uwzględnieniu co najmniej następujących aspektów:
 - a) włączania oszacowanych korekt z tytułu zmienności do codziennego procesu zarządzania ryzykiem,
 - b) zatwierdzania wszelkich istotnych zmian w procesie szacowania korekt z tytułu zmienności,
 - c) sprawdzania spójności, terminowości oraz wiarygodności źródeł danych wykorzystywanych w systemie szacowania korekt z tytułu zmienności, w tym ocena stopnia niezależności źródeł pozyskiwania danych,
 - d) dokładności i poprawności założeń dotyczących zmienności.

Oddział 3. Przeskalowanie korekt z tytułu zmienności

§ 75.1. Korekty z tytułu zmienności określone w § 72 wymagają przeprowadzania codziennej aktualizacji wyceny.

2. Jeżeli bank stosuje własne oszacowania korekt z tytułu zmienności zgodnie z § 72 - 74, są one obliczane, z zastrzeżeniem §76, w oparciu o codzienną aktualizację wyceny.

§ 76. Jeżeli aktualizacja wyceny odbywa się rzadziej niż raz dziennie, stosuje się większe korekty z tytułu zmienności, obliczając je poprzez przeskalowanie korekt z tytułu zmienności dla codziennej wyceny za pomocą następującego wzoru pierwiastka kwadratowego czasu:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}},$$

gdzie:

H stanowi stosowaną korektę z tytułu zmienności

H_M stanowi korektę z tytułu zmienności przy codziennej aktualizacji wyceny

N_R stanowi rzeczywistą liczbę dni roboczych pomiędzy aktualizacjami wyceny

T_M stanowi okres upłynnienia dla danego rodzaju transakcji.

Oddział 4. Warunki stosowania korekty z tytułu zmienności równej 0%

§ 77.1. W odniesieniu do transakcji z przyrzeczeniem odkupu i transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki papierów wartościowych przez bank, bank może, zamiast stosowania korekt z tytułu zmienności obliczonych zgodnie z § 69 - 76, stosować korektę z tytułu zmienności równą 0%, pod warunkiem że bank stosuje nadzorcze korekty z tytułu zmienności lub własne oszacowania korekt z tytułu zmienności i spełnia następujące warunki:

- 1) zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie stanowią środki pieniężne lub instrumenty dłużne rządów lub banków centralnych w rozumieniu przepisów § 17 ust. 1 pkt 2, którym w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały można przypisać wagę ryzyka w wysokości 0%,
- 2) zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie są denominowane w tej samej walucie.
- 3) termin zapadalności transakcji nie przekracza jednego dnia albo zarówno ekspozycja, jak i zabezpieczenie, podlegają codziennej wycenie rynkowej lub codziennej korekcie wartości depozytu zabezpieczającego,
- 4) przewidywany okres pomiędzy ostatnią wyceną rynkową następującą przed niedokonaniem przez kontrahenta uzupełnienia wartości depozytu zabezpieczającego i upłynieniem zabezpieczenia nie przekracza czterech dni roboczych,
- 5) transakcja jest rozliczana za pomocą systemu rozliczeń, wykorzystywanego dla tego typu transakcji,
- 6) dokumentacja umowy jest standardową dokumentacją stosowaną na rynku w transakcjach z przyrzeczeniem odkupu lub transakcjach pożyczki danego rodzaju papierów wartościowych,
- 7) umowa transakcji określa, że w przypadku, gdy kontrahent nie dopełni obowiązku dostarczenia środków pieniężnych lub papierów wartościowych lub uzupełnienia zabezpieczenia albo też w inny sposób nie wykona swych zobowiązań, transakcja ta podlega natychmiastowemu rozwiązaniu,
- 8) kontrahent zalicza się do podstawowych uczestników rynku, przy czym za podstawowych uczestników rynku uznaje się następujące podmioty:
 - a) podmioty wymienione w § 17 ust. 1 pkt 2, ekspozycjom wobec których w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały można przypisać wagę ryzyka w wysokości 0%,
 - b) banki w rozumieniu zapisów § 17 ust. 3,
 - c) inne instytucje finansowe, łącznie z firmami ubezpieczeniowymi, jeżeli ekspozycje wobec nich spełniają jeden z poniższych warunków:
 - i) otrzymują wagę ryzyka równą 20 % w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,
 - ii) w przypadku banków obliczających kwoty ekspozycji warte ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych strat w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały, nie posiadają oceny jakości kredytowej nadanej przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej a które według ratingu wewnętrznego banku cechują się prawdopodobieństwem niewykonania zobowiązania równym prawdopodobieństwu wynikającemu z uznanej zewnętrznej oceny jakości kredytowej, której Komisja Nadzoru Bankowego przypisała stopień jakości kredytowej równy lub wyższy niż dwa, zgodnie z zasadami wazenia ryzykiem ekspozycji wobec

projekt

przedsiębiorstw w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,

d) nadzorowane instytucje zbiorowego inwestowania podlegające wymaganiom kapitałowym lub wymaganiom w zakresie dźwigni finansowej,

e) nadzorowane fundusze emerytalne,

f) uznane izby rozliczeniowe.

2. Przepisów określonych w ust. 1 nie stosuje się do banków, które stosują metodę modeli wewnętrznych, określoną w § 53 - 57.

§ 78. Bank może zastosować podejście określone w § 77 ust. 1 w odniesieniu do transakcji z przyrzeczeniem odkupu papierów wartościowych emitowanych przez rząd innego państwa członkowskiego lub transakcji udzielania lub otrzymania pożyczki takich papierów, jeżeli właściwe władze tego państwa członkowskiego zezwalają nadzorowanym przez siebie bankom na stosowanie takiego podejścia.

Rozdział 4. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

Oddział 1. Metoda standardowa

§ 79. Za wartość ekspozycji do celów obliczania ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 68 - 77 uznaje się E* obliczone zgodnie z § 68. W przypadku operacji pozabilansowych określonych w § 100 załącznika nr 4 do uchwały, wartość ekspozycji ważonych ryzykiem wylicza się jako iloczyn wartości E* oraz wag ryzyka określonych w § 100 załącznika nr 4 do uchwały.

Oddział 2. Metoda wewnętrznych ratingów

§ 80. Współczynnik LGD*, oznaczający efektywną stratę z tytułu niewykonania zobowiązań, traktowany jest jako współczynnik LGD dla potrzeb załącznika nr 5 do uchwały i oblicza się go zgodnie z niniejszym wzorem:

$$LGD^* = LGD \times [(E^*/E)],$$

gdzie:

LGD oznacza współczynnik LGD (strata z tytułu niewykonania zobowiązań), który miałby zastosowanie do ekspozycji zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 5 do uchwały, gdyby ekspozycja nie była zabezpieczona,

E oznacza wartość ekspozycji obliczoną zgodnie z § 68,

E* oznacza wartość obliczoną zgodnie z § 68.

Tytuł 5. Inne uznane zabezpieczenia dla celów metody wewnętrznych ratingów

Dział 1. Wycena

Rozdział 1. Zabezpieczenie na nieruchomości

§ 81.1. Z zastrzeżeniem ust. 2, nieruchomość wyceniana jest przez niezależnego rzeczoznawcę według wartości rynkowej lub poniżej tej wartości.

2. Jeżeli bank jest uprawniony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa do stosowania wyceny nieruchomości według wartości bankowo-hipotecznej, nieruchomość może być wyceniona przez niezależnego rzeczoznawcę według tej wartości lub poniżej tej wartości.

3. Wartość rynkowa oznacza szacunkową kwotę, za którą zainteresowany nabywca powinien zakupić daną nieruchomość od właściciela zainteresowanego sprzedażą na warunkach

rynkowych w dniu przeprowadzania wyceny, o ile właściciel dołożył należytej staranności w celu znalezienia najlepszego nabywcy i gdzie każda ze stron posiada niezbędną wiedzę oraz działa w sposób świadomy i rozważnie. Wartość rynkowa jest jasno i przejrzysto udokumentowana.

4. Wartość bankowo-hipoteczną oznacza wartość nieruchomości określoną w drodze ostrożnej oceny przyszłej zbywalności nieruchomości przy uwzględnieniu cech nieruchomości w długim okresie, warunków normalnych i specyficznych dla lokalnego rynku, obecnego sposobu wykorzystania oraz odpowiednich alternatywnych zastosowań nieruchomości, bez uwzględniania w tej wycenie czynników spekulacyjnych. Wartość bankowo-hipoteczną jest jasno i przejrzysto udokumentowana.

5. Wartość zabezpieczenia wyznacza się jako wartością rynkową lub wartością bankowo-hipoteczną pomniejszoną, jeśli jest to uzasadnione, o kwotę wynikającą z monitorowania wartości nieruchomości zgodnie z § 34 pkt 2 oraz wszelkich wcześniejszych roszczeń względem nieruchomości.

Rozdział 3. Inne rodzaje zabezpieczenia rzeczowego

§ 82. Majątek wyceniany jest według wartości rynkowej, która stanowi szacunkową kwotę za którą zainteresowany nabywca mógłby w dniu wyceny zakupić daną ruchomość od sprzedawcy sprzedażą w drodze bezpośredniej transakcji na warunkach rynkowych.

Dział 2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

Rozdział 1. Zasady ogólne

§ 83.1. Współczynnik LGD*, oznaczający efektywną stratę z tytułu niewykonania zobowiązania, traktowany jest jako współczynnik LGD dla potrzeb załącznika nr 5 do uchwały i oblicza się go, z zastrzeżeniem § 84, zgodnie z ust. 2 - 5.

2. Jeżeli stosunek wartości zabezpieczenia (C) do wartości ekspozycji (E) jest niższy niż wartość progowa C* (minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji), określona zgodnie z tabelą 6, to wartość LGD* jest równa wartości LGD, ustalonej w załączniku nr 5 do uchwały dla niezabezpieczonych ekspozycji wobec danego kontrahenta.

3. Jeżeli stosunek wartości zabezpieczenia do wartości ekspozycji przekracza drugą, wyższą wartość progową C** (tj. poziom zabezpieczenia wymagany, aby być w pełni uznanym przy wyliczaniu współczynnika LGD) określoną zgodnie z tabelą 6, to wartość LGD* jest równa wartości LGD* określonej zgodnie z tabelą 6.

4. Jeżeli wymagany poziom zabezpieczenia C** nie został osiągnięty w odniesieniu do ekspozycji jako całości, ale poziom zabezpieczenia jest wyższy niż C*, ekspozycja taka traktowana jest jako dwie następujące ekspozycje - część, dla której osiągnięty jest wymagany poziom zabezpieczenia C** oraz część pozostała.

5. W tabeli 6 przedstawiono odpowiednie współczynniki LGD* oraz wymagane poziomy zabezpieczenia dla zabezpieczonych części ekspozycji:

Tabela 6

Minimalna wartość LGD dla zabezpieczonej części ekspozycji

	LGD* dla ekspozycji uprzywilejowanych lub warunkowych ekspozycji uprzywilejowanych	LGD* dla ekspozycji podporządkowanych lub warunkowych ekspozycji podporządkowanych	Minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji (C*)	Minimalny wymagany poziom zabezpieczenia ekspozycji (C**)

Nieruchomości mieszkalne/nieruchomości komercyjne	35%	65%	30%	140%
Inne zabezpieczenia	40%	70%	30%	140%

Rozdział 2. Alternatywne traktowanie zabezpieczenia na nieruchomości

§ 84. Bank może przypisać wagę ryzyka 50% do części ekspozycji w pełni zabezpieczonej na nieruchomości mieszkalnej lub komercyjnej, znajdującej się na terenie innego państwa członkowskiego, jeżeli rynek w tym państwie członkowskim jest dobrze rozwinięty i długotrwały oraz właściwe władze nadzorcze w tym państwie członkowskim zezwalają instytucjom kredytowym podlegającym ich jurysdykcji na takie traktowanie zgodnie z warunkami stosowanymi w tym państwie członkowskim:

Tytuł 6. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat w przypadku mieszanych puli zabezpieczeń

§ 85. Jeżeli kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oraz kwoty oczekiwanych straty obliczane są na podstawie metody wewnętrznych ratingów, a ekspozycja posiada zarówno zabezpieczenie finansowe, jak i inną uznaną formę zabezpieczenia, współczynnik LGD* (efektywna strata z tytułu niewykonania zobowiązań) traktowany jest jako LGD dla potrzeb załącznika nr 5 do uchwały i obliczany w następujący sposób:

- 1) bank dokonuje podziału wartości ekspozycji skorygowanej o czynnik zmienności (tj. wartości po zastosowaniu korekty z tytułu zmienności określonej zgodnie z § 68) na części, z których każda objęta jest tylko jednym rodzajem zabezpieczenia:
 - a) część zabezpieczona uznanym zabezpieczeniem finansowym,
 - b) część zabezpieczona zabezpieczeniem na nieruchomości komercyjnej lub nieruchomości mieszkalnej,
 - c) część zabezpieczona innym uznanym zabezpieczeniem,
 - d) część niezabezpieczona,
- 2) współczynnik LGD* dla każdej części ekspozycji obliczany jest odrębnie, zgodnie z odpowiednimi przepisami niniejszego załącznika.

Tytuł 7. Inne rodzaje ochrony kredytowej rzeczywistej

Dział 1. Depozyty ulokowane w banku będącym stroną trzecią

§ 86. Jeżeli spełnione są warunki określone w § 37, ochronę kredytową wchodzącą w zakres objęty zapisami § 23 można traktować, jak gwarancję udzieloną przez bank będący stroną trzecią.

Dział 2. Polisy ubezpieczeniowe na życie, na których ustanowiono zastaw lub cesję praw na rzecz banku udzielającego kredytu

§ 87. Jeżeli spełnione są warunki określone w § 38, ochronę kredytową wchodzącą w zakres objęty zapisami § 24 można traktować, jak gwarancję firmy wystawiającej ubezpieczenie na życie, przy czym wartość uznanej ochrony kredytowej jest równa wartości wykupu polisy ubezpieczeniowej.

Dział 3. Papiery wartościowe banku z opcją odkupu na żądanie

§ 88. Instrumenty uznane na mocy § 25 można traktować jak gwarancję banku emitującego te instrumenty, przy czym wartość uznanej ochrony kredytowej wyznacza się w następujący sposób:

- 1) jeżeli instrument podlega odkupowi po cenie nominalnej, wówczas kwota ta stanowi wartość ochrony,
- 2) jeżeli instrument podlega odkupowi po cenie rynkowej, wówczas wartość uznanej ochrony kredytowej wyznacza się w taki sam sposób, jak w przypadku zabezpieczenia w postaci dłużnych papierów wartościowych określonych w § 17 ust. 4.

Księga 2. Ochrona kredytowa nieruchomości

Tytuł 1. Wycena

§ 89. Wartość ochrony kredytowej nieruchomości (G) stanowi kwotę, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiszczyć w przypadku niewykonania zobowiązania lub niedotrzymania terminu płatności przez kredytodawcę lub zaistnienia innych określonych zdarzeń kredytowych.

§ 90. W przypadku kredytowych instrumentów pochodnych, które do zdarzeń kredytowych nie zaliczają restrukturyzacji zobowiązania bazowego, obejmującej umorzenie lub odroczenie spłaty kwoty głównej, odsetek lub prowizji, i prowadzącej do wystąpienia straty kredytowej (tj. aktualizacji wartości lub innego podobnego obciążenia rachunku zysków i strat):

- 1) wartość ochrony kredytowej obliczonej zgodnie z § 89 zostaje obniżona o 40 %, jeżeli kwota, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiszczyć, nie przekracza wartości ekspozycji,
- 2) wartość ochrony kredytowej jest nie wyższa niż 60 % wartości ekspozycji, jeżeli kwota, którą dostawca ochrony zobowiązał się uiszczyć, przekracza wartość ekspozycji.

§ 91.1. Jeżeli ochrona kredytowa nieruchomości denominowana jest w walucie innej niż waluta ekspozycji (niedopasowanie walutowe), wartość ochrony kredytowej obniża się poprzez zastosowanie korekty z tytułu zmienności H_{FX} w następujący sposób:

$$G^* = G \times (1 - H_{FX}),$$

gdzie:

G stanowi nominalną wartość ochrony kredytowej,

G* stanowi wartość G skorygowaną o ryzyko walutowe,

H_{FX} stanowi korektę z tytułu zmienności obejmującą każde niedopasowanie walutowe między ochroną kredytową a zobowiązaniem bazowym.

2. Jeżeli nie zachodzi niedopasowanie walutowe to $G^* = G$

§ 92. Korekta z tytułu zmienności stosowana w przypadku niedopasowania walutowego może być obliczana na podstawie korekt nadzorczych lub oszacowań własnych korekt, określonych w § 69 - 76.

Tytuł 2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat

Dział 1. Ochrona częściowa – podział na transze

§ 93. Jeżeli bank przenosi część ryzyka kredytowego w jednej lub więcej transzach, stosuje się zasady określone w załączniku nr 18 do uchwały, przy czym progi istotności, poniżej których nie dokonuje się płatności w przypadku straty, uważane są za równoważne

projekt

zachowanym pozycjom pierwszej straty oraz skutkujące transferem ryzyka podzielonym na transze.

Dział 2. Metoda standardowa

Rozdział 1. Ochrona pełna

§ 94. Do celów rachunku kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 7 – 19 załącznika nr 4 do uchwały, wartość g stanowi wagę ryzyka przypisywaną ekspozycji w pełni objętej ochroną nierzeczywistą (G_A), przy czym g stanowi wagę ryzyka ekspozycji wobec dostawcy ochrony, określoną w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, a G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z § 91, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów zapadalności zgodnie z § 98 – 101.

Rozdział 2. Ochrona częściowa – równość pod względem uprzywilejowania (subpartycypacja)

§ 95. Jeżeli zabezpieczona kwota jest mniejsza niż wartość ekspozycji, a zabezpieczone i niezabezpieczone części są równe pod względem uprzywilejowania, a tym samym bank i dostawca zabezpieczenia mają proporcjonalny, ustalony udział w stratach (subpartycypacja), obniżenie wymogów kapitałowych określa się także proporcjonalnie. Do celów rachunku kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z częścią II, załącznika nr 4 do uchwały, kwoty ekspozycji ważone ryzykiem oblicza się według następującego wzoru:

$$(E-G_A) \times r + G_A \times g,$$

gdzie:

E oznacza wartość ekspozycji;

G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z § 91, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów zapadalności zgodnie z § 98 - 101.

r oznacza wagę ryzyka ekspozycji wobec dłużnika, określoną w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały,

g oznacza wagę ryzyka ekspozycji wobec dostawcy ochrony, określoną w obliczeniach wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały.

Rozdział 3. Gwarancje rządowe

§ 96. Bank może przypisać wagę ryzyka kredytowego 0% ekspozycjom lub częściom ekspozycji gwarantowanym przez rządy lub banki centralne Rzeczypospolitej Polskiej lub państw członkowskich, jeżeli dana gwarancja spełnia warunki przewidziane dla tego rodzaju zabezpieczenia określone w § 39 - 41 i jest denominowana w walucie krajowej dłużnika, a ekspozycja jest finansowana w tej samej walucie.

Dział 3. Metoda wewnętrznych ratingów – ochrona pełna lub ochrona częściowa przy równości względem uprzywilejowania

§ 97.1. W przypadku ochrony pełnej i ochrony częściowej przy równości pod względem uprzywilejowania, ochronę kredytową uznaje się dla celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w ust. 2 - 4.

2. Wartość PD dla zabezpieczonej części ekspozycji (opartej na skorygowanej wartości ochrony kredytowej G_A) może być do celów § 79 – 108 załącznika nr 5 do uchwały zastąpiona wartością PD dostawcy zabezpieczenia, lub, w przypadku, gdy pełną substytucję

projekt

uznaje się za nieuzasadnioną, wartością PD zawierającą się w przedziale pomiędzy wartością PD dla dłużnika a wartością PD dla gwaranta.

3. W przypadku ekspozycji podporządkowanych i niepodporządkowanej ochrony rzeczowej można stosować do celów § 79 – 108 załącznika nr 5 do uchwały wartość LGD przypisaną ekspozycjom uprzywilejowanym,

4. W przypadku niezabezpieczonej części ekspozycji wartość PD jest równa współczynnikowi PD dłużnika, a LGD jest równe LGD ekspozycji bazowej,

5. G_A oznacza wartość G^* , obliczoną zgodnie z § 91, skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów zapadalności zgodnie z § 98 - 101.

Część IV. Niedopasowanie terminów zapadalności

Księga 1. Definicja terminu zapadalności

§ 98.1. Efektywny termin zapadalności zobowiązania bazowego to najdłuższy pozostały okres, przed upływem którego dłużnik jest zobowiązany wykonać swoje zobowiązania, nie dłuższy jednak niż 5 lat.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, termin zapadalności ochrony kredytowej jest okresem pozostałym do najwcześniejszego terminu, w którym ochrona może wygasnąć, lub zostać zakończona.

3. Jeżeli dostawca ochrony posiada zgodnie z umową prawo przerwania działania ochrony, za termin zapadalności takiego zabezpieczenia przyjmuje się najwcześniejszy termin, w którym dostawca może skorzystać z tej możliwości.

4. Jeżeli bank, jako nabywca zabezpieczenia posiada prawo do rozwiązania umowy o ochronie, a umowa przewiduje korzystne warunki wykupu instrumentu przez bank przed umownym terminem zapadalności, wówczas za termin zapadalności ochrony uznaje się okres pozostały do najwcześniejszego terminu, w którym bank może skorzystać z tej opcji; w pozostałych przypadkach można uznać, że opcja ta nie wpływa na termin zapadalności ochrony kredytowej.

5. Jeżeli działanie kredytowego instrumentu pochodnego ustaje przed upływem okresu karencji wymaganego do stwierdzenia niewykonania zobowiązania bazowego, w wyniku nieuregulowania należnych płatności, termin zapadalności ochrony skraca się o długość okresu karencji.

Księga 2. Wycena ochrony kredytowej

Tytuł 1. Transakcje z ochroną kredytową rzeczywistą – uproszczona metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 99. Jeżeli występuje niedopasowanie pomiędzy terminem zapadalności ekspozycji oraz terminem zapadalności ochrony, ochrona nie jest uznawana.

Tytuł 2. Transakcje podlegające ochronie kredytowej rzeczywistej – kompleksowa metoda ujmowania zabezpieczeń finansowych

§ 100. Przy ustalaniu skorygowanej wartości zabezpieczenia uwzględnia się termin zapadalności ochrony kredytowej oraz termin zapadalności ekspozycji, zgodnie z następującym wzorem:

$$C_{VAM} = C_{VA} \times (t-t^*) / (T-t^*),$$

gdzie:

projekt

C_{VA} oznacza wartość zabezpieczenia skorygowaną o czynnik zmienności, obliczoną zgodnie z § 68, lub kwotę ekspozycji w zależności od tego, która z tych kwot jest niższa,

t oznacza liczbę lat pozostałą do terminu zapadalności ochrony kredytowej, obliczoną zgodnie z § 98, lub wartość T w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa,

T oznacza liczbę lat pozostałą do terminu zapadalności ekspozycji, obliczoną zgodnie z § 98, lub liczbę 5 - w zależności od tego, która z tych liczb jest niższa

t^* równa się 0,25.

C_{VAM} oznacza wartość C_{VA} skorygowaną dodatkowo o niedopasowanie terminów zapadalności, zawartą we wzorze na w pełni skorygowaną wartość ekspozycji (E^*), określonym w § 68.

Tytuł 3. Transakcje podlegające ochronie kredytowej nierzeczywistej

§ 101. Przy ustalaniu skorygowanej wartości ochrony bank uwzględni termin zapadalności ochrony kredytowej oraz termin zapadalności ekspozycji, zgodnie z następującym wzorem:

$$G_A = G^* \times (t-t^*) / (T-t^*),$$

gdzie:

G^* oznacza kwotę ochrony kredytowej skorygowaną o niedopasowanie walutowe

G_A oznacza wartość G^* skorygowaną o niedopasowanie terminów zapadalności

t oznacza liczbę lat pozostałą do terminu zapadalności ochrony kredytowej, obliczoną zgodnie z § 98, lub wartość T w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa

T oznacza liczbę lat pozostałą do terminu zapadalności ekspozycji, obliczoną zgodnie z § 98, lub liczbę 5 w zależności od tego, która z tych liczb jest niższa

t^* równa się 0,25.

G_A oznacza wartość ochrony do celów § 89 - 97.

Część V. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego koszyka ekspozycji

Księga 1. Kredytowe instrumenty pochodne uruchamiane pierwszym niewykonaniem zobowiązania

§ 102. Jeżeli bank uzyskuje ochronę kredytową wielu ekspozycji na warunkach przewidujących, że pierwsze niewykonanie zobowiązania wśród ekspozycji uruchamia płatność, powodując jednocześnie wygaśnięcie umowy, bank może zmienić sposób obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat w odniesieniu do ekspozycji, która w razie braku zabezpieczenia kredytowego skutkowałaby najniższą kwotą ekspozycji ważoną ryzykiem zgodnie z, stosownie do przepisów niniejszego załącznika, metodą standardową określoną w załączniku nr 4 do uchwały lub metodą wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 5 do uchwały, jednak wyłącznie, jeżeli wartość ekspozycji jest niższa lub równa wartości ochrony kredytowej.

Księga 2. Kredytowy instrument pochodny uruchamiany n -tym niewykonaniem zobowiązania

§ 103. Jeżeli zgodnie z warunkami ochrony kredytowej płatność uruchamiana jest n -tym niewykonaniem zobowiązania w ramach koszyka ekspozycji, bank nabywający ochronę może ją uznać jedynie w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwot oczekiwanych strat, jeżeli uzyskał ochronę kredytową również dla od 1 do $n-1$ przypadków niewykonania zobowiązań lub jeżeli nastąpiło już $n-1$ przypadków niewykonania

projekt

zobowiązań. Należy wówczas stosować metodę określoną w § 102, dotyczącą kredytowych instrumentów pochodnych uruchamianych pierwszym niewykonaniem zobowiązania, dostosowaną odpowiednio do produktów uruchamianych n -tym niewykonaniem zobowiązania.

OBLICZANIE KWOT EKSPOZYCJI WAŻONYCH RYZYKIEM W PRZYPADKU SEKURYTYZACJI AKTYWÓW

Część I. Definicje oraz zasady ogólne.

Księga 1. Definicje.

§ 1. Sekurytyzacja oznacza transakcję, program lub strukturę prawno-organizacyjną, w wyniku której ryzyko kredytowe związane z ekspozycją bazową lub pulą ekspozycji bazowych ulega podziałowi na transze o następujących cechach:

1) płatności w ramach transakcji, programu lub struktury zależą od dochodów z tytułu ekspozycji lub puli ekspozycji;

2) hierarchia transz określa rozkład strat w ciągu okresu trwania transakcji lub struktury

§ 2. Sekurytyzacja tradycyjna oznacza sekurytyzację obejmującą przeniesienie sekurytyzowanych ekspozycji bazowych do jednostki specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji (podmiotu emisyjnego) lub funduszu sekurytyzacyjnego, który emituje papiery wartościowe. Przeniesienie ekspozycji bazowych odbywa się w drodze przekazania prawa własności do sekurytyzowanych ekspozycji bazowych przez bank inicjujący lub poprzez subpartycypację. Wyemitowane papiery wartościowe nie stanowią zobowiązań banku inicjującego.

§ 3. Sekurytyzacja syntetyczna oznacza sekurytyzację, w której podział na transze odbywa się poprzez zastosowanie kredytowych instrumentów pochodnych lub gwarancji, a pula ekspozycji bazowych jest wykazywana w bilansie banku inicjującego.

§ 4. Transza oznacza ustalony umownie segment ryzyka kredytowego związanego z ekspozycją lub wieloma ekspozycjami, przy czym pozycja w takim segmencie obciążona jest większym lub mniejszym ryzykiem straty z tytułu ryzyka kredytowego w stosunku do pozycji o tej samej wartości nominalnej w każdym innym segmencie, przy czym nie uwzględnia się ochrony kredytowej zapewnionej przez stronę trzecią bezpośrednio posiadaczom pozycji w danym segmencie lub innych segmentach;

§ 5. Pozycja sekurytyzacyjna oznacza dowolną ekspozycję z tytułu sekurytyzacji,

§ 6. Bank inicjujący oznacza:

1) bank, który samodzielnie lub za pośrednictwem podmiotów powiązanych, bezpośrednio lub pośrednio, był zaangażowany w pierwotną umowę dającą początek zobowiązaniom lub potencjalnym zobowiązaniom dłużnika lub potencjalnego dłużnika, skutkujących ekspozycją, która podlega sekurytyzacji,

2) bank, który nabywa ekspozycje strony trzeciej, ujmuje je we własnym bilansie, a następnie poddaje sekurytyzacji.

§ 7. Bank sponsorujący oznacza bank inny niż bank inicjujący, który ustanawia i zarządza programem emisji papierów komercyjnych zabezpieczonych aktywami lub innym programem sekurytyzacyjnym, w ramach którego nabywane są ekspozycje od jednostek zewnętrznych;

§ 8. Wsparcie jakości kredytowej oznacza ustalenie umowne, na mocy którego jakość kredytowa pozycji sekurytyzacyjnej ulega poprawie w stosunku do sytuacji braku takiego ustalenia umownego, wliczając w to wsparcie jakości kredytowej zapewniane przez transze podporządkowane i inne rodzaje ochrony kredytowej;

§ 9. Jednostka specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji (podmiot emisyjny) oznacza instytucję powierniczą lub inny podmiot, inny niż bank, utworzoną w celu przeprowadzenia jednej lub wielu sekurytyzacji, której działalność ogranicza się do działań odpowiadających temu celowi, a której struktura ukształtowana jest w celu oddzielenia zobowiązań jednostki specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji od zobowiązań banku inicjującego, a posiadacze udziałów w takiej jednostce mają prawo zastawiać je lub wymieniać bez żadnych ograniczeń;

§ 10. Marża nadwyżkowa oznacza otrzymane odsetki i prowizje związane z ekspozycjami sekurytyzowanymi po odliczeniu kosztów i wydatków.

§ 11. Opcja odkupu końcowego oznacza zawartą w umowie możliwość odkupu lub zamknięcia przez bank inicjujący pozycji sekurytyzacyjnych przed spłatą wszystkich ekspozycji bazowych, kiedy kwota ekspozycji z tytułu ekspozycji bazowych spada poniżej określonego poziomu.

§ 12. Instrument wsparcia płynności oznacza pozycję sekurytyzacyjną z tytułu postanowień umownych o zapewnieniu finansowania, mającego na celu zapewnienie terminowości przepływów pieniężnych do inwestorów.

§ 13. Kirb oznacza wartość równą 8% kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które byłyby obliczone na podstawie metody wewnętrznych ratingów do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określonej w załączniku nr 5 do uchwały dla ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji, powiększoną o kwotę oczekiwanych strat związanych z tymi ekspozycjami, obliczoną na podstawie metody wewnętrznych ratingów.

§ 14. Metoda Ratingów Zewnętrznych oznacza metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z § 94-99.

§ 15. Metoda Formuły Nadzorczej oznacza metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z § 100-102.

§ 16. Pozycja bez zewnętrznej oceny jakości kredytowej oznacza pozycję sekurytyzacyjną, dla której zgodnie z § 5 ust. 1 oraz uchwałą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe nie istnieje uznana ocena jakości kredytowej, dokonana przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej.

§ 17. Pozycja z oceną jakości kredytowej oznacza pozycję sekurytyzacyjną, dla której zgodnie z § 5 ust. 1 oraz uchwałą Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe istnieje uznana ocena jakości kredytowej, dokonana przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej.

§ 18. Program emisji papierów komercyjnych zabezpieczonych aktywami („program ABCP”) oznacza program sekurytyzacyjny, w ramach którego wyemitowane papiery wartościowe przyjmują z reguły postać papierów komercyjnych z pierwotnym terminem zapadalności wynoszącym jeden rok lub krócej.

Księga 2. Zasady ogólne.

§ 19.1. Jeżeli bank stosuje metodę standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały, w przypadku klasy ekspozycji,

do której byłyby przypisane ekspozycje sekurytyzowane zgodnie z § 20 - 23 załącznika nr 4 do uchwały, bank oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z § 46 - 83..

2. W innych przypadkach, niż określone w § 19.1., bank oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z § 46 - 50 oraz § 84 - 123.

§20. Jeżeli istotna część ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami sekurytyzowanymi została przetransferowana z banku inicjującego na inny podmiot zgodnie z § 32 – 38, bank inicjujący może:

1) w przypadku sekurytyzacji tradycyjnej, wyłączyć ekspozycje, które poddano sekurytyzacji z obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz w stosownych przypadkach, kwot oczekiwanych strat,

2) w przypadku sekurytyzacji syntetycznej, obliczać w stosunku do ekspozycji sekurytyzowanych kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz w stosownych przypadkach, kwoty oczekiwanych strat, zgodnie z § 32 – 38.

§21.1. Jeżeli ma zastosowanie § 20, bank inicjujący oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem określone w niniejszym załączniku w stosunku do pozycji, które posiada w danej sekurytyzacji.

2. Jeżeli bank inicjujący nie przekaze istotnej części ryzyka kredytowego na rzecz innego podmiotu zgodnie z ust. 1, kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla pozycji wynikających z takiej sekurytyzacji nie oblicza się.

§22. W celu obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, pozycji przypisuje się wagi ryzyka na podstawie jakości kredytowej pozycji, którą można ustalić poprzez odniesienie do oceny jakości kredytowej nadanej przez zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej lub w inny sposób, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika.

§23. Jeżeli ekspozycja dotyczy różnych transz sekurytyzacyjnych, ekspozycja względem każdej z transz uznawana jest za odrębną pozycję sekurytyzacyjną. Uznaje się, że dostawcy ochrony kredytowej dla pozycji sekurytyzacyjnych utrzymują pozycje sekurytyzacyjne. Pozycje sekurytyzacyjne obejmują ekspozycje wynikające ze związanych ze strukturą sekurytyzacyjną transakcji pochodnych na stopę procentową lub walutowych transakcji pochodnych.

§24. Jeżeli pozycja sekurytyzacyjna objęta jest rzeczywistą lub nierzeczywistą ochroną kredytową, waga ryzyka stosowana wobec tej pozycji może zostać zmieniona zgodnie § 5 i 6 załącznika nr 4 do uchwały, traktowanymi w powiązaniu z § 2, § 4.2, § 5.2, § 6, § 7 załącznika nr 17 do uchwały.

§25. Za wyjątkiem ekspozycji pomniejszających sumę funduszy własnych określonych w przepisie § 2 ust. 1 lit. d uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych, kwota ekspozycji ważonej ryzykiem wliczana jest do całkowitej kwoty ekspozycji banku ważonych ryzykiem dla celów § 6.1. pkt 1 uchwały.

§ 26. W celu ustalenia wagi ryzyka pozycji sekurytyzacyjnej zgodnie z § 22 - 25 bank może zastosować ocenę jakości kredytowej nadaną przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej.

§27. Korzystanie przez bank z ocen kredytowych uznanej instytucji oceny wiarygodności kredytowej do obliczania ważonych ryzykiem kwot ekspozycji zgodnie z § 22 - 25 odbywa się w sposób spójny i zgodny z zasadami określonymi w § 39 – 45.

§28. W przypadku sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji, bank inicjujący oblicza zgodnie z § 46 – 123 dodatkową kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w związku z możliwym wzrostem poziomu ryzyka kredytowego w wyniku uruchomienia opcji przedterminowej spłaty.

§29. Ekspozycja odnawialna oznacza ekspozycję, w przypadku której jest dopuszczalne, aby salda zadłużenia klientów zmieniały się na podstawie ich decyzji o pożyczaniu lub spłacie zadłużenia w ramach uzgodnionego limitu, natomiast opcja przedterminowej spłaty oznacza klauzulę umowną nakazującą, w przypadku zaistnienia określonych zdarzeń, wykup pozycji inwestorów przed pierwotnie określonym terminem zapadalności wyemitowanych papierów wartościowych.

§30. Bank inicjujący, który w zakresie sekurytyzacji skorzystał z postanowień § 20-21 w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem lub bank sponsorujący, mając na względzie ograniczenie potencjalnych lub rzeczywistych strat inwestorów, nie mogą udzielać wsparcia jakości kredytowej sekurytyzacji wykraczającego poza ich obowiązki umowne.

§31. Jeżeli bank inicjujący lub sponsorujący narusza postanowienia § 30 w zakresie sekurytyzacji, udzielając wsparcia jakości kredytowej sekurytyzacji wykraczającego poza jego obowiązki wynikające z umowy dotyczącej programu sekurytyzacyjnego, obowiązany jest do uwzględniania sekurytyzowanych ekspozycji w rachunku ekspozycji ważonych ryzykiem bez uwzględniania wpływu sekurytyzacji oraz do podania do publicznej wiadomości faktu udzielenia wsparcia nieobjętego umową i informacji o wpływie takiego działania na wymogi kapitałowe.

Część II. Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego oraz obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem i kwot oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją

Księga 1. Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego w sekurytyzacji tradycyjnej.

§32. W przypadku sekurytyzacji tradycyjnej bank inicjujący może wyłączyć ekspozycje sekurytyzowane z obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz kwot oczekiwanych strat, jeśli istotna część ryzyka kredytowego związana z tymi ekspozycjami została przekazana stronie trzeciej, a transfer taki spełnia następujące warunki:

- 1) dokumentacja sekurytyzacji odzwierciedla istotę ekonomiczną transakcji,
- 2) bank inicjujący oraz jego wierzyciele nie mają tytułu prawnego do sekurytyzowanych ekspozycji, również w przypadku upadłości i przejęcia masy upadłościowej przez syndyka, co jest poparte wiarygodną opinią prawną,
- 3) wyemitowane w ramach sekurytyzacji papiery wartościowe nie stanowią zobowiązań banku inicjującego.
- 4) przyjmujący ekspozycję jest jednostką specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji lub funduszem sekurytyzacyjnym,
- 5) bank inicjujący nie zachowuje efektywnej lub pośredniej kontroli nad przekazanymi ekspozycjami, przy czym:
 - a) bank inicjujący zachowuje efektywną kontrolę nad przekazanymi ekspozycjami, jeśli posiada prawo odkupu wcześniej przekazanych ekspozycji od przejmującego ekspozycje, aby zrealizować związane z nimi korzyści, lub jeśli jest zobowiązany do ponownego przejęcia ryzyka przekazanego wraz z ekspozycjami,

- b) zachowanie przez bank inicjujący praw do administrowania lub obowiązków administracyjnych w odniesieniu do przekazanych ekspozycji nie stanowi samo w sobie pośredniej kontroli ekspozycji,
- 6) w przypadku występowania opcji odkupu końcowego spełnione są następujące warunki:
- a) realizacja opcji odkupu końcowego następuje według uznania banku inicjującego,
 - b) opcja odkupu końcowego może być wykonana jedynie w przypadku, gdy 10% lub mniej pierwotnej wartości nominalnej ekspozycji sekurytyzowanych pozostaje niespłacone,
 - c) opcja odkupu końcowego nie jest sformułowana w sposób mający na celu uniknięcie przypisania strat do pozycji wsparcia jakości kredytowej lub innych pozycji będących w posiadaniu inwestorów, ani też w jakikolwiek inny sposób mający na celu udzielenie wsparcia jakości kredytowej,
- 7) umowa, na podstawie której bank przelewa sekurytyzowane wierzytelności, nie zawiera klauzul stwierdzających, że:
- a) za wyjątkiem przypadku opcji przedterminowej spłaty, wymaga się, by bank inicjujący podwyższał jakość kredytową pozycji sekurytyzacyjnych, w tym między innymi poprzez zmianę bazowych ekspozycji kredytowych lub zwiększenie dochodów wypłacanych inwestorom w przypadku pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji sekurytyzowanych,
 - b) w przypadku pogorszenia się jakości kredytowej puli ekspozycji bazowych zwiększeniu ulegają dochody należne posiadaczom pozycji sekurytyzacyjnych.

Księga 2. Wymogi minimalne dotyczące uznawania transferu istotnej części ryzyka kredytowego w sekurytyzacji syntetycznej.

§33. W przypadku sekurytyzacji syntetycznej bank inicjujący może obliczać kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oraz odpowiednio kwoty oczekiwanych strat dla ekspozycji objętych sekurytyzacją zgodnie z § 34 - 35 , jeśli istotna część ryzyka kredytowego została przekazana stronie trzeciej poprzez rzeczywistą lub nierzeczywistą ochronę kredytową, a transfer spełnia następujące warunki:

- 1) dokumentacja sekurytyzacji odzwierciedla istotę ekonomiczną transakcji.,
- 2) ochrona kredytowa, za pośrednictwem której przekazywane jest ryzyko kredytowe spełnia kryteria dopuszczalności oraz inne wymogi niezbędne do uznania takiego zabezpieczenia określone w § 2, § 4.2, § 5.2, § 6, § 7 załącznika nr 17 do uchwały, przy czym dla celów tego ustępu jednostek specjalnego przeznaczenia nie uznaje się za dopuszczalnych dostawców ochrony nierzeczywistej.,
- 3) instrumenty stosowane w celu transferu ryzyka kredytowego nie zawierają warunków, które:
 - a) narzucają znaczące progi istotności, poniżej których, w razie wystąpienia zdarzenia kredytowego, nie jest uruchamiana ochrona kredytowa,
 - b) pozwalają na zakończenie ochrony na skutek pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji bazowych,
 - c) w przypadkach innych niż opcja przedterminowej spłaty nakładają na bank inicjujący wymóg podwyższenia jakości kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych,

d) zwiększają koszt ochrony kredytowej ponoszony przez bank lub dochód wypłacany posiadaczom pozycji sekurytyzacyjnych z tytułu pogorszenia się jakości kredytowej ekspozycji bazowych,

4) bank posiada wiarygodną opinię prawną, potwierdzającą możliwość wyegzekwowania ochrony kredytowej w obrębie wszystkich właściwych jurysdykcji.

Księga 3. Wymogi minimalne dotyczące obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem przez bank inicjujący dla ekspozycji poddanych sekurytyzacji syntetycznej

§34. W przypadku, gdy spełnione są warunki określone w § 33, obliczając kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych, bank inicjujący sekurytyzację syntetyczną obowiązany jest, z zastrzeżeniem § 36 - 38, stosować metody obliczeniowe określone w § 46 – 123.

W przypadku, gdy spełnione są warunki określone w § 33, jeśli do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych bank inicjujący sekurytyzację syntetyczną wykorzystuje metodę wewnętrznych ratingów określoną w załączniku nr 5 do uchwały, kwota oczekiwanej straty w odniesieniu do ekspozycji sekurytyzowanych jest równa zeru.

§35. Przepisy § 34 odnoszą się do całej puli ekspozycji sekurytyzowanych. Z zastrzeżeniem przepisów § 36 - 38, bank inicjujący oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do wszystkich transz sekurytyzacyjnych zgodnie z § 46 – 123, z uwzględnieniem zasad uznawania technik ograniczania ryzyka kredytowego, w szczególności, gdy dana transza przekazywana jest stronie trzeciej za pośrednictwem ochrony nierzeczywistej, bank, obliczając kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, przypisuje tej transzy wagę ryzyka tej strony trzeciej.

Księga 4. Sposoby traktowania przypadków niedopasowania terminów zapadalności w sekurytyzacji syntetycznej.

§36. Do celów obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 34, niedopasowanie terminów między ochroną kredytową, na skutek której osiąga się podział na transze, a ekspozycjami sekurytyzowanymi uwzględnia się zgodnie z § 37 - 38.

§37. Za termin zapadalności ekspozycji sekurytyzowanych przyjmuje się najdłuższy termin zapadalności dowolnej z tych ekspozycji, nie dłuższy jednak niż pięć lat. Termin zapadalności ochrony kredytowej określa się zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały.

§38. Bank inicjujący nie uwzględnia niedopasowania terminów zapadalności w obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, którym zgodnie z § 46 – 123 przypisuje się wagę ryzyka 1250% a w odniesieniu do wszelkich innych transz podejście do niedopasowania terminów zapadalności określone w załączniku nr 17 do uchwały, stosuje się zgodnie z następującym wzorem:

$$RW^* = [RW(SP) \times (t-t^*) / (T-t^*)] + [RW(Ass) \times (T-t) / (T-t^*)]$$

gdzie:

RW* oznacza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem do celów rachunku wymogów kapitałowych określonego w §6.1 ust.1 uchwały,

RW (Ass) oznacza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla ekspozycji sekurytyzowanych, bez uwzględnienia sekurytyzacji, obliczoną proporcjonalnie do udziału transzy w strukturze sekurytyzacyjnej,

RW(SP) oznacza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem obliczoną zgodnie z § 34, gdyby nie występowało niedopasowanie terminów zapadalności,

T oznacza termin zapadalności ekspozycji bazowych wyrażony w latach,

projekt

t oznacza termin zapadalności ochrony kredytowej wyrażony w latach,
t* równa się 0,25.

Część III. Zewnętrzna ocena jakości kredytowej.

Księga 1. Kryteria, jakie muszą spełniać zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej.

§ 39. Dla potrzeb obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem na mocy § 46 – 123, ocena jakości kredytowej opracowana przez uznaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej musi spełnić warunki określone w § 6 załącznika nr 15 do uchwały.

Księga 2. Stosowanie zewnętrznych ocen jakości kredytowej.

§ 40. Bank stosuje w odniesieniu do posiadanych pozycji sekurytyzacyjnych oceny jakości kredytowej uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej zgodnie z przepisami załącznika nr 15 do uchwały.

§ 41. Bank nie może, z zastrzeżeniem przepisów § 10 załącznika nr 15 do uchwały, stosować ocen jakości kredytowej danej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej do swoich pozycji w określonych transzach oraz ocen jakości kredytowej innej zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej do swoich pozycji w innych transzach w ramach tej samej struktury sekurytyzacyjnej, niezależnie od tego czy transze te posiadają, czy nie posiadają oceny jakości kredytowej nadane przez pierwszą zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej.

§42. W przypadku, gdy ochrona kredytowa, uznana na podstawie przepisów załącznika nr 17 do uchwały, zapewniana jest bezpośrednio jednostce specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji i ochrona ta znajduje odzwierciedlenie w ocenie jakości kredytowej pozycji nadanej przez wyznaczoną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej, można zastosować wagę ryzyka przypisaną do tej oceny.

§43. Jeśli ochrona nie jest uznana na podstawie przepisów załącznika nr 17 do uchwały, nie uznaje się też związanej z nią oceny jakości kredytowej.

§44. W sytuacji, gdy ochrona kredytowa nie jest zapewniana jednostce specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji, lecz bezpośrednio pozycji sekurytyzacyjnej, oceny jakości kredytowej pozycji nadanej przez wyznaczoną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej nie uznaje się.

Księga 3. Przyporządkowanie zewnętrznych ocen jakości kredytowej.

§45. Przyporządkowanie zewnętrznych ocen jakości kredytowej następuje zgodnie z przepisami załącznika nr 15 do uchwały.

Część IV. Obliczenia.

Księga 1. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§46. Dla celów § 22 - 25 kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się jako iloczyn wartości ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej oraz wagi ryzyka przypisanej zgodnie z niniejszą częścią.

§47. Z zastrzeżeniem przepisów § 48 ,

- 1) w przypadku, gdy bank oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 51 - 83 , wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję bilansową, jest równa jej wartości bilansowej,

2) w przypadku, gdy bank oblicza kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z § 84 - 123 , wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję bilansową, jest równa jej wartości bilansowej z wyłączeniem korekt wartości,

3) wartość pozycji sekurytyzacyjnej, która stanowi pozycję pozabilansową, równa się jej wartości nominalnej pomnożonej przez współczynnik konwersji, zgodnie z przepisami niniejszego załącznika, przy czym współczynnik ten wynosi 100%, z wyjątkiem przypadków, dla których zostanie określona inna wartość współczynnika.

§48. Wartość ekspozycji wynikająca z pozycji sekurytyzacyjnej z tytułu transakcji pochodnych określonych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały, ustala się zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały.

§49. W przypadku, gdy pozycja sekurytyzacyjna objęta jest ochroną kredytową rzeczywistą, wartość ekspozycji wynikającej z tej pozycji może zostać skorygowana zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały i przepisami niniejszego załącznika.

§50. W przypadku, gdy bank posiada dwie lub więcej pokrywających się pozycji sekurytyzacyjnych, jest zobowiązany, w zakresie, w jakim pozycje te pokrywają się, włączyć do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem jedynie te pozycje lub części pozycji, które skutkują wyższymi kwotami ekspozycji ważonych ryzykiem. Dla celów niniejszego ustępu pokrywanie się oznacza, że pozycje w całości lub w części narażone są na to samo ryzyko, tak że pokrywającym się częściom pozycji odpowiada jedna ekspozycja.

Księga 2. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody standardowej.

Tytuł 1. Zasady ogólne.

§51. Z zastrzeżeniem przepisów §53 , kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem wynikającą z pozycji sekurytyzacyjnej posiadającej zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, oblicza się stosując do wartości ekspozycji wagę ryzyka związaną ze stopniem jakości kredytowej, przypisanym przez Komisję Nadzoru Bankowego zgodnie z art. 128 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe do określonej oceny jakości kredytowej, jak wyszczególniono w tabelach 1 i 2.

Tabela 1. Pozycje inne niż z zewnętrznymi krótkoterminowymi ocenami jakości kredytowej.

Stopień Jakości Kredytowej	1	2	3	4	5 i niższy
Waga ryzyka	20%	50%	100%	350%	1250%

Tabela 2. Pozycje z zewnętrznymi krótkoterminowymi ocenami jakości kredytowej.

Stopień Jakości Kredytowej	1	2	3	Wszystkie inne zewnętrzne oceny jakości kredytowej
Waga ryzyka	20%	50%	100%	1250%

§52. Z zastrzeżeniem przepisów §54-64 ., kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem wynikającą z pozycji sekurytyzacyjnej bez ratingu oblicza się stosując wagę ryzyka 1250%.

Tytuł 2. Bank inicjujący i sponsorujący.

§53. Dla banku inicjującego lub sponsorującego kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem obliczone w odniesieniu do posiadanych pozycji sekurytyzacyjnych mogą ograniczać się do kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które uznanoby dla ekspozycji sekurytyzowanych, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji. Podejście to ma zastosowanie z zastrzeżeniem zakładanego zastosowania wagi ryzyka 150% do wszystkich pozycji przeterminowanych oraz tych należących do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka wśród ekspozycji sekurytyzowanych.

Tytuł 3. Sposoby uwzględniania pozycji bez zewnętrznej oceny jakości kredytowej.

§54. Bank utrzymujący pozycję sekurytyzacyjną bez zewnętrznej oceny jakości kredytowej może stosować metody określone w § 55 - 58. do obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem wynikającej z tej pozycji, pod warunkiem, że skład puli ekspozycji sekurytyzowanych jest przez cały czas znany.

§55. Bank posiadający pozycję sekurytyzacyjną może zastosować średnioważoną wagę ryzyka, która miałaby zastosowanie do ekspozycji bazowych objętych sekurytyzacją zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, pomnożoną przez współczynnik koncentracji określony w § 56.

§56. Współczynnik koncentracji równa się sumie wartości nominalnych wszystkich transz struktury sekurytyzacyjnej, podzielonej przez sumę wartości nominalnej transzy, w której bank utrzymuje pozycję sekurytyzacyjną oraz transz o równym lub niższym stopniu uprzywilejowania, niż transza, w której bank utrzymuje pozycję sekurytyzacyjną.

§57. Otrzymana waga ryzyka nie może przewyższyć 1250% lub być poniżej jakiegokolwiek wagi ryzyka zastosowanej do transzy posiadającej ocenę kredytową, a która jest transzą o wyższym stopniu uprzywilejowania.

§58. W przypadku, gdy bank nie jest w stanie określić wag ryzyka dla ekspozycji sekurytyzowanych zgodnie z metodą standardową określoną w załączniku nr 4 do uchwały, pozycji sekurytyzacyjnej przypisuje się wagę ryzyka 1250%.

Tytuł 4. Sposoby uwzględniania pozycji sekurytyzacyjnych w transzy drugiej straty lub o wyższym pierwszeństwie w programie ABCP.

§59. Z zastrzeżeniem możliwości korzystniejszego traktowania na podstawie przepisów § 61 - 64 dotyczących instrumentów wsparcia płynności, bank może zastosować do pozycji sekurytyzacyjnych, spełniających warunki określone w § 60 , wagę ryzyka o wartości 100% lub najwyższej wagi ryzyka, która byłaby zastosowana przez bank posiadający pozycję sekurytyzacyjną, względem dowolnej ekspozycji bazowej objętej sekurytyzacją zgodnie z metodą standardową – w zależności od tego, która z tych dwóch wartości jest wyższa.

§ 60. Podejście zgodne z § 59 jest dopuszczalne, jeśli pozycja sekurytyzacyjna:

- 1) dotyczy transzy, która w sensie ekonomicznym stanowi w sekurytyzacji pozycję drugiej straty lub bardziej uprzywilejowaną, a transza pierwszej straty dostarcza znaczącego wsparcia jakości kredytowej dla transzy drugiej straty,
- 2) posiada zewnętrzną ocenę jakości kredytowej na poziomie inwestycyjnym lub wyższym,
- 3) jest w posiadaniu banku, który nie posiada pozycji w transzy pierwszej straty.

Tytuł 5. Sposoby uwzględniania instrumentów wsparcia płynności nie posiadających ratingu.

Dział 1. Dopuszczalne instrumenty wsparcia płynności.

§61. Do określenia wartości ekspozycji wynikającej z instrumentu wsparcia płynności bank może zastosować współczynnik konwersji 20% w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności z pierwotnym terminem zapadalności nie dłuższym niż rok oraz współczynnik konwersji 50% w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności z pierwotnym terminem zapadalności dłuższym niż rok, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- 1) dokumentacja instrumentu wsparcia płynności jasno określa i ogranicza okoliczności, w których instrument może być wykorzystany,
- 2) instrumentu nie można wykorzystać w celu dostarczenia wsparcia jakości kredytowej poprzez pokrycie strat poniesionych przed datą uruchomienia instrumentu, w tym poprzez zapewnienie płynności ekspozycjom nieobsługiwanym w momencie wykorzystania instrumentu lub przez nabycie aktywów powyżej ich wartości godziwej,
- 3) instrumentu nie stosuje się w celu stałego lub regularnego finansowania transakcji sekurytyzacyjnej,
- 4) spłata zobowiązań z tytułu wykorzystania instrumentu wsparcia płynności nie jest podporządkowana w stosunku do ekspozycji wobec inwestorów, innych niż ekspozycje z tytułu procentowych lub walutowych transakcji pochodnych, opłat lub innych tego typu płatności, ani też nie podlega zrzeczeniu się lub odroczeniu,
- 5) instrumentu wsparcia płynności nie można uruchomić, po tym jak wszystkie instrumenty wsparcia jakości kredytowej, korzystne dla danego instrumentu wsparcia płynności, zostały zrealizowane,
- 6) instrument wsparcia płynności zawiera klauzulę umowną, z której wynika automatyczne obniżenie kwoty, która może być wykorzystana, o wysokość kwoty ekspozycji dla których nastąpiło niewykonanie zobowiązania, gdzie niewykonanie zobowiązania użyte jest w znaczeniu nadanym im dla potrzeb obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą wewnętrznych ratingów zgodnie z załącznikiem nr 5 do uchwały lub, gdy pula ekspozycji sekurytyzowanych składa się z instrumentów posiadających zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, która stanowi o zakończeniu funkcjonowania instrumentu wsparcia płynności, jeśli średnia zewnętrzna ocena jakości kredytowej puli spadnie poniżej zewnętrznej oceny jakości kredytowej na poziomie inwestycyjnym.

§62. Waga ryzyka dla dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności jest równa najwyższej wadze, która byłaby zastosowana przez bank posiadający ekspozycje sekurytyzowane do którejkolwiek z ekspozycji bazowych objętych sekurytyzacją zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały.

Dział 2. Instrumenty wsparcia płynności dostępne wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku.

§63. W celu określenia wartości ekspozycji można zastosować współczynnik konwersji równy 0 % w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który może zostać uruchomiony wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku, przy czym zaburzenie funkcjonowania rynku oznacza przypadek, gdy więcej niż jedna jednostka specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji w ramach różnych transakcji nie jest w stanie odnowić emisji zapadających papierów komercyjnych i niemożność ta nie jest spowodowana pogorszeniem jakości kredytowej samej jednostki specjalnego przeznaczenia do celów sekurytyzacji lub pogorszeniem jakości kredytowej sekurytyzowanych ekspozycji, o ile instrument taki spełnia warunki określone w § 61

Dział 3. Linie zaliczek gotówkowych.

§64. W celu określenia wartości ekspozycji można zastosować współczynnik konwersji równy 0% w odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który jest bezwarunkowo odwoływalny, pod warunkiem, że spełnione są warunki określone w § 61 a spłata wierzytelności z tytułu wykorzystania instrumentu posiada pierwszeństwo w stosunku

do wszystkich innych roszczeń do przepływów pieniężnych z tytułu sekurytyzowanych ekspozycji.

Tytuł 6. Dodatkowe wymogi kapitałowe w stosunku do sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji.

Dział 1. Zasady ogólne.

§65. Oprócz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem wynikających z pozycji sekurytyzacyjnych, bank inicjujący oblicza dodatkowo kwotę ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z zasadami określonymi w § 66 - 80 , jeżeli dokonuje sprzedaży ekspozycji odnawialnych w ramach sekurytyzacji zawierającej opcję przedterminowej spłaty.

§66. Bank inicjujący oblicza kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem w odniesieniu do sumy udziałów jednostki inicjującej i udziału inwestorów w danej strukturze sekurytyzacyjnej.

§67. W przypadku struktur sekurytyzacyjnych, w ramach których ekspozycje bazowe objęte sekurytyzacją zawierają ekspozycje odnawialne i nieodnawialne, bank inicjujący stosuje podejście określone w § 68 - 69 jedynie w odniesieniu do tej części puli ekspozycji bazowych, która zawiera ekspozycje odnawialne.

§68.1 Dla celów przepisów § 65 - 80 przez udział jednostki inicjującej rozumie się wartość ekspozycji tej części nominalnej puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych, sprzedanych w ramach sekurytyzacji, której udział w całej puli wierzytelności sprzedanych w ramach sekurytyzacji określa proporcję przepływów pieniężnych z tytułu spłat kapitału, odsetek oraz innych powiązanych kwot, które nie służą dokonywaniu płatności na rzecz posiadaczy pozycji sekurytyzacyjnych, z zastrzeżeniem, że udział jednostki inicjującej nie jest podrzędny w stosunku do udziału inwestorów.

2. Udział inwestorów oznacza wartość ekspozycji pozostałej nominalnej puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych.

§69. Ekspozycję banku inicjującego, determinującą jego prawa względem udziału jednostki inicjującej zgodnie z § 68 , nie uważa się za pozycję sekurytyzacyjną, lecz za proporcjonalną ekspozycję względem ekspozycji sekurytyzowanych przy założeniu braku sekurytyzacji.

Dział 2. Zwolnienia z dodatkowych wymogów kapitałowych związanych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji.

§70. Z wymogu obliczania dodatkowej kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, o którym mowa w § 65 , zwolniony jest bank inicjujący następujące rodzaje sekurytyzacji:

- 1) sekurytyzację ekspozycji odnawialnych, w przypadku której inwestorzy ponoszą pełne ryzyko związane z przyszłą wysokością wykorzystanej kwoty ekspozycji odnawialnych przez kredytobiorców, co oznacza że ryzyko ekspozycji bazowych nie przechodzi z powrotem na bank inicjujący nawet po wystąpieniu przedterminowej spłaty,
- 2) sekurytyzację, w przypadku której opcja przedterminowej spłaty jest uruchamiana jedynie przez zdarzenia niezwiązane z sekurytyzowanymi aktywami lub bankiem inicjującym, takie jak istotne zmiany w przepisach prawnych.

Dział 3. Maksymalny dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji.

§71. W przypadku banku inicjującego, podlegającego wymogom określonym w § 65, suma kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do jego pozycji w udziale inwestorów oraz kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonych zgodnie z § 65, nie przekracza wyższej z wartości:

- 1) kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonych w odniesieniu do pozycji banku w udziale inwestorów,
- 2) kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, które byłyby obliczone przez bank posiadający ekspozycje bazowe w odniesieniu do ekspozycji sekurytyzowanych w kwocie równej udziałowi inwestorów, przy założeniu braku sekurytyzacji.

§72. Potrącenie zysków netto, jeśli takie występują, z tytułu kapitalizacji przyszłych dochodów z sekurytyzacji, wymagane dla potrzeb rachunku funduszy własnych zgodnie z uchwałą, o której mowa w § 11 ust. 2 pkt. 1 uchwały, dokonywane jest niezależnie od wyznaczenia maksymalnego dodatkowego wymogu kapitałowego, określonego w § 71

Dział 4. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w stosunku do sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji

§73. Kwota ekspozycji ważonych ryzykiem obliczona zgodnie z § 65, stanowi iloczyn następujących elementów:

- a) udziału inwestorów,
- b) odpowiedniego współczynnika konwersji, określonego w § 75 - 80,
- c) średnioważonej wagi ryzyka, która zostałaby zastosowana do ekspozycji sekurytyzowanych przy założeniu braku sekurytyzacji.

§74. Opcję przedterminowej spłaty ekspozycji uważa się za kontrolowaną w przypadku, gdy spełnione są następujące warunki:

- 1) bank inicjujący posiada plany zapewnienia kapitału i zachowania płynności, zapewniające jemu wystarczający kapitał i płynność w przypadku przedterminowej spłaty,
- 2) przez cały okres transakcji obowiązuje podział spłat odsetek, kapitału, wydatków, strat i odzyskanych ekspozycji pomiędzy udziałem banku inicjującego a udziałem inwestorów proporcjonalnie do salda niespłaconych ekspozycji wyznaczanego przynajmniej raz w miesiącu,
- 3) za okres spłaty uważa się czas wystarczający do uregulowania lub uznania za zobowiązanie niewykonalne 90% całkowitej wartości ekspozycji (łącznie udziału banku inicjującego i inwestorów) z początku procesu przedterminowej spłaty,
- 4) tempo spłaty nie jest szybsze niż w przypadku spłaty liniowej w okresie, o którym mowa w pkt. 3.

§75. W przypadku sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji detalicznych, które są niezatwierdzone i bezwarunkowo odwołalne bez konieczności wcześniejszego uprzedzenia, a przedterminową spłatę uruchamia spadek poziomu marży nadwyżkowej do określonego poziomu, bank porównuje średni poziom marży nadwyżkowej z trzech ostatnich miesięcy z poziomami obowiązkowej blokady marży nadwyżkowej.

§76. W przypadku, gdy sekurytyzacja nie wymaga blokady marży nadwyżkowej, przyjmuje się, że poziom blokady marży nadwyżkowej jest o 4,5 punktu procentowego wyższy niż poziom marży nadwyżkowej, przy którym uruchamia się proces przedterminowej spłaty.

§77. Odpowiedni współczynnik konwersji określa się zgodnie z poziomem faktycznej średniej marży nadwyżkowej z trzech ostatnich miesięcy zgodnie z tabelą 3.

Tabela 3

	Sekurytyzacja z kontrolowaną opcją spłaty przedterminowej	Sekurytyzacja z niekontrolowaną opcją spłaty przedterminowej
--	---	--

Średnia marża nadwyżkowa z trzech miesięcy	Współczynnik konwersji	Współczynnik konwersji
Powyżej poziomu A	0%	0%
Poziom A	1%	5%
Poziom B	2%	15%
Poziom C	10%	50%
Poziom D	20%	100%
Poziom E	40%	100%

§ 78. W tabeli 3 poziom A oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 133,33% poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 100% tego poziomu; poziom B oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 100% poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 75% tego poziomu; poziom C oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 75% poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższe od 50% tego poziomu; poziom D oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 50% poziomu blokady marży nadwyżkowej, ale nie niższy od 25 % tego poziomu; poziom E oznacza poziom marży nadwyżkowej niższy od 25 % poziomu blokady marży nadwyżkowej.

§79. W innych, niż wymienione w § 73 - 78, przypadkach sekurytyzacji z opcją kontrolowanej spłaty przedterminowej ekspozycji odnawialnych stosuje się kredytowy współczynnik konwersji równy 90 %.

§80. W innych, niż wymienione w § 73 - 78, przypadkach sekurytyzacji z opcją niekontrolowanej spłaty przedterminowej ekspozycji odnawialnych stosuje się kredytowy współczynnik konwersji 100%.

Tytuł 7. Uznanie ograniczenia ryzyka kredytowego względem pozycji sekurytyzacyjnych.

§81. W przypadku uzyskania ochrony kredytowej pozycji sekurytyzacyjnych obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem może ulec zmianie zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały.

Tytuł 8. Zmniejszenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§82. Zgodnie z § 2 ust. 1 lit. d uchwały Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych, w przypadku pozycji sekurytyzacyjnych, którym przypisuje się wagę ryzyka 1250%, bank może zastosować podejście alternatywne w stosunku do uwzględniania pozycji w rachunku aktywów ważonych ryzykiem i pomniejszyć fundusze własne o wartość takich ekspozycji. W tym celu, przy obliczaniu wartości ekspozycji można uwzględnić dopuszczalną ochronę rzeczywistą, w sposób zgodny z przepisami § 81.

§83. W przypadku, gdy bank korzysta z opcji wskazanej w § 82, kwotę 12,5 razy większą od kwoty potrąconej zgodnie z tym ustępem odejmuje się dla celów § 53 od kwoty określonej w § 53 jako maksymalna kwota ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczonej przez bank inicjujący lub sponsorujący.

Księga 3. Obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem według metody wewnętrznych ratingów.

Tytuł 1. Hierarchia metod.

Dział 1. Zasady ogólne.

§84. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się zgodnie z przepisami § 85 – 123.

§85. Do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji z zewnętrzną oceną jakości kredytowej lub dla pozycji, wobec której można zastosować implikowaną zewnętrzną ocenę jakości kredytowej, stosuje się Metodę Ratingów Zewnętrznych, określoną w § 94 - 99

§86. W odniesieniu do pozycji bez ratingu stosuje się Metodę Formuły Nadzorczej, określoną w § 100 - 102, z wyjątkiem sytuacji, gdy zezwala się na zastosowanie Metody Wewnętrznych Oszacowań, określonej w § 90 - 92 .

§87. Bank, nie będący bankiem inicjującym lub sponsorującym, może stosować Metodę Formuły Nadzorczej jedynie za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego.

§88. W przypadku, gdy bank inicjujący lub sponsorujący nie jest w stanie obliczyć wartości Kirb, a nie uzyskał zgody na zastosowanie Metody Wewnętrznych Oszacowań dla pozycji objętych programem ABCP, a także w przypadku innych banków, które nie uzyskały zgody na zastosowanie Metody Formuły Nadzorczej lub, dla pozycji objętych programem ABCP, Metody Wewnętrznych Oszacowań, pozycjom sekurytyzacyjnym bez zewnętrznej oceny jakości kredytowej, które nie podlegają implikowanej zewnętrznej ocenie jakości kredytowej, przypisuje się wagę ryzyka równą 1250%.

Dział 2. Zastosowanie implikowanej zewnętrznej oceny jakości kredytowej

§89. Bank przyznaje pozycji sekurytyzacyjnej nie posiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej implikowaną zewnętrzną ocenę jakości kredytowej równoważną zewnętrznej ocenie jakości kredytowej tych pozycji posiadających zewnętrzną ocenę (pozycji odniesienia), które są pozycjami najbardziej uprzywilejowanymi, ale pod każdym względem podporządkowanymi w stosunku do rozpatrywanej pozycji nie posiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej, jeśli zostały spełnione następujące minimalne wymogi operacyjne:

- 1) pozycje odniesienia są pod każdym względem podporządkowane w stosunku do rozpatrywanej pozycji sekurytyzacyjnej nie posiadającej oceny,
- 2) termin zapadalności pozycji odniesienia jest taki sam lub dłuższy od terminu zapadalności rozpatrywanej pozycji nie posiadającej oceny,
- 3) implikowana zewnętrzna ocena jakości kredytowej jest na bieżąco aktualizowana i odzwierciedla wszelkie zmiany w zewnętrznej ocenie jakości kredytowej pozycji odniesienia.

Dział 3. Metoda Wewnętrznych Oszacowań dla pozycji w programach ABCP

§90. Bank, za zgodą Komisji Nadzoru Bankowego, może przyznać pozycji nie posiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej w programie komercyjnych papierów wartościowych, zabezpieczonych aktywami, ocenę wynikową określoną w § 92, jeśli zostaną spełnione następujące warunki:

- 1) komercyjne papiery wartościowe wyemitowane w ramach programu posiadają zewnętrzną ocenę jakości kredytowej,
- 2) bank przedstawił Komisji Nadzoru Bankowego informację, potwierdzającą, że jego wewnętrzna ocena jakości kredytowej danej pozycji opiera się na publicznie dostępnej metodologii oceny stosowanych przez jedną lub więcej uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej w zakresie zewnętrznych ocen jakości kredytowej papierów wartościowych zabezpieczonych aktywami typu podlegającego sekurytyzacji w danej transakcji,

- 3) do zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej, których metodologia została wykorzystana zgodnie z wymogami określonymi w pkt 2, zalicza się również te zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej, które przyznały zewnętrzną ocenę kredytową papierom komercyjnym wyemitowanym w ramach programu, przy czym elementy ilościowe, takie jak dobór czynników skrajnych, stosowane w przyporządkowaniu pozycji do określonego stopnia jakości kredytowej, są ustalone przynajmniej na tyle konserwatywnie, jak te stosowane w metodologii oceny wspomnianych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej,
- 4) tworząc wewnętrzne metody oszacowań, bank bierze pod uwagę upublicznione metodologie przyznawania ocen jakości kredytowej, o ile te mają zastosowanie, tych uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej, które dokonują oceny papierów komercyjnych wyemitowanych w ramach programu ABCP, przy czym bank dokumentuje spełnienie tego wymogu i regularnie aktualizuje istniejącą dokumentację, zgodnie z pkt. 7-8.
- 5) Metoda Wewnętrznych Oszacowań banku zawiera klasy ocen jakości kredytowej, które korespondują z klasami ocen jakości kredytowej uznanych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej, przy czym odwzorowanie klas musi być udokumentowane,
- 6) Metoda Wewnętrznych Oszacowań jest stosowana w wewnętrznym procesie zarządzania ryzykiem banku, włączając w to proces decyzyjny oraz informację zarządczą i proces alokacji kapitału,
- 7) wewnątrzni lub zewnętrzni audytorzy, zewnętrzna instytucja oceny wiarygodności kredytowej, komórki lub osoby realizujące zadania w zakresie zarządzania ryzykiem banku albo wewnętrzna kontrola kredytowa dokonują regularnych przeglądów procesów związanych z oszacowaniami wewnętrznymi oraz oceny jakości wewnętrznych oszacowań jakości kredytowej ekspozycji banku w ramach programu ABCP
- 8) jeśli komórki lub osoby realizujące zadania w zakresie kontroli wewnętrznej, kontroli kredytowej lub zarządzania ryzykiem banku dokonują przeglądu, o którym mowa w pkt. 7, wówczas te komórki i osoby muszą być niezależne od działalności programu ABCP, jak również od obszaru relacji z klientami,
- 9) bank monitoruje trafność swoich wewnętrznych ocen jakości kredytowej w czasie, aby ocenić skuteczność wewnętrznych metod oszacowań oraz dokonuje niezbędnych korekt stosowanej metodologii, jeśli zachowanie ekspozycji regularnie odbiega od zachowania implikowanego przez wewnętrzne oceny,
- 10) program ABCP zawiera normy gwarantowania emisji w formie wytycznych kredytowych i inwestycyjnych.
- 11) Decydując o zakupie aktywów, administrator programu:
 - a) bierze pod uwagę rodzaj nabywanych aktywów, rodzaj oraz wartość ekspozycji wynikających z tytułu zapewnienia instrumentów wsparcia płynności i wsparcia jakości kredytowej, rozkład strat oraz prawny i ekonomiczny rozdział między przekazywanymi aktywami a podmiotem sprzedającym aktywa,
 - b) przeprowadza analizę kredytową profilu ryzyka sprzedawcy aktywów, która zawiera analizę przeszłych oraz oczekiwanych wyników finansowych, bieżącej pozycji na rynku, oczekiwanej konkurencyjności, dźwigni, przepływów środków pieniężnych oraz wskaźnika pokrycia odsetek zyskiem i oceny jakości kredytowej jego długu,

c) dokonuje przeglądu norm gwarantowania emisji stosowanych przez sprzedawcę aktywów, jego możliwości administrowania aktywami oraz procesów ściągania należności,

12) Normy gwarantowania emisji w ramach programu ABCP ustanawiają minimalne kryteria dopuszczalności aktywów, które w szczególności:

a) wykluczają zakup aktywów, które są znacząco przeterminowane lub zagrożone niewykonaniem zobowiązania,

b) ograniczają nadmierną koncentrację ekspozycji wobec pojedynczych dłużników lub w poszczególnych obszarach geograficznych,

c) ograniczają termin spłaty nabywanych aktywów,

13) program ABCP zawiera zasady i procesy ściągania należności, które uwzględniają potencjał operacyjny i jakość kredytową podmiotu administrującego aktywami oraz zmniejsza ryzyko związane ze sprzedawcą lub podmiotem administrującym za pomocą różnych metod, takich jak stosowanie klauzul umownych opartych na bieżącej jakości kredytowej sprzedawcy lub podmiotu administrującego, mających zapobiegać przemieszaniu aktywów.

14) oszacowanie łącznych strat w puli aktywów, której zakup rozważany jest w ramach programu ABCP, musi uwzględniać wszystkie źródła potencjalnego ryzyka, takie jak ryzyko kredytowe i ryzyko rozmycia, przy czym:

a) jeśli wsparcie jakości kredytowej oferowane przez sprzedawcę jest ustalane jedynie w oparciu o straty związane z ryzykiem kredytowym, wówczas ustanawia się oddzielną rezerwę w związku z ryzykiem rozmycia, jeśli ryzyko to jest istotne w kontekście danej puli ekspozycji,

b) przy określaniu wymaganej wielkości wsparcia jakości kredytowej w ramach programu dokonuje się przeglądu informacji z kilku minionych lat, w tym informacji na temat poniesionych strat kredytowych, zaległości w płatnościach kredytowych i przypadków rozmycia ekspozycji oraz wskaźnika obrotu należności,

15) przy zakupie ekspozycji program ABCP wykorzystuje narzędzia strukturalne, na przykład automatyczne mechanizmy wygaszające, w celu zmniejszenia potencjalnego negatywnego wpływu pogorszenia się jakości kredytowej portfela bazowego.

§91. Komisja Nadzoru Bankowego, może wydać zgodę, na stosowanie przez bank metody wewnętrznych oszacowań, wykorzystującej metodologię oceny zewnętrznej instytucji oceny wiarygodności kredytowej, która nie jest publicznie dostępna, jeżeli jest to uzasadnione szczególnym charakterem sekurytyzacji, w szczególności jej wyjątkową strukturą.

§92. Bank zalicza pozycję nie posiadającą zewnętrznej oceny jakości kredytowej do jednej z klas jakości kredytowej opisanych w § 90 pkt 5, przy czym:

1) pozycji przypisuje się ocenę wynikową odpowiadającą zewnętrznej ocenie jakości kredytowej zgodnej z daną klasą jakości kredytowej,

2) w przypadku, gdy ocena wynikowa w chwili rozpoczęcia sekurytyzacji jest na poziomie inwestycyjnej jakości kredytowej lub wyższym, uznaje się ją za tożsamą z uznaną zewnętrzną oceną jakości kredytowej nadaną przez uznaną instytucję oceny wiarygodności kredytowej dla potrzeb obliczania kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem.

Tytuł 2. Maksymalna kwota ekspozycji ważonych ryzykiem.

§93. W przypadku banku inicjującego, sponsorującego lub innych banków, które mogą obliczyć wartość Kirb, kwota ekspozycji ważonych ryzykiem obliczana w odniesieniu do ich pozycji sekurytyzacyjnych może być ograniczona do kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka rozmycia równo sumie:

- 1) 8% kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem, która byłaby wyliczona dla ekspozycji sekurytyzowanych przy założeniu ujęcia ich w bilansie banku i braku sekurytyzacji,
- 2) wartości oczekiwanych strat w odniesieniu do tych ekspozycji.

Tytuł 3. Metoda Ratingów Zewnętrznych.

§94. Według metody Ratingów Zewnętrznych kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej posiadającej zewnętrzną ocenę jakości kredytowej oblicza się przy zastosowaniu do wartości ekspozycji wagi ryzyka związanej ze stopniem jakości kredytowej przypisanym określonej zewnętrznej ocenie jakości kredytowej w uchwale Komisji Nadzoru Bankowego, o której mowa w art. 128 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe (patrz tabele 4 i 5), pomnożonej przez współczynnik 1,06.

Tabela 4. Pozycje inne niż posiadające zewnętrzne krótkoterminowe oceny jakości kredytowej.

Stopień jakości kredytowej (SJK)	Waga ryzyka		
	A	B	C
SJK 1	7%	12%	20%
SJK 2	8%	15%	25%
SJK 3	10%	18%	35%
SJK 4	12%	20%	35%
SJK 5	20%	35%	35%
SJK 6	35%	50%	50%
SJK 7	60%	75%	75%
SJK 8	100%	100%	100%
SJK 9	250%	250%	250%
SJK 10	425%	425%	425%
SJK 11	650%	650%	650%
SJK poniżej 11	1250%	1250%	1250%

Tabela 5. Pozycje posiadające zewnętrzne krótkoterminowe oceny jakości kredytowej.

Stopień jakości kredytowej (SJK)	Waga ryzyka		
	A	B	C
SJK 1	7%	12%	20%
SJK 2	12%	20%	35%
SJK 3	60%	75%	75%
Pozostałe zewnętrzne oceny jakości kredytowej	1250%	1250%	1250%

§95. Wagi ryzyka określone w kolumnie A każdej tabeli stosuje się, z zastrzeżeniem przepisów § 96 - 97, w przypadku gdy pozycja znajduje się w najbardziej uprzywilejowanej transzy sekurytyzacji. Przy określaniu, czy dana transza jest najbardziej uprzywilejowana do wyżej wymienionych celów, nie wymaga się uwzględniania kwot należnych z tytułu

walutowych transakcji pochodnych, transakcji pochodnych opartych na stopie procentowej, należnych opłat lub innych podobnych płatności.

§96. Wagę ryzyka w wysokości 6% można zastosować dla pozycji, która jest najbardziej uprzywilejowaną transzą sekurytyzacji, o ile transza ta jest uprzywilejowana pod każdym względem w odniesieniu do innej transzy, która z kolei otrzymałaby wagę ryzyka 7% zgodnie z § 94 , pod warunkiem że:

- 1) Komisja Nadzoru Bankowego wyda bankowi zgodę na zastosowanie wagi ryzyka 6%, jeżeli takie podejście jest uzasadnione w związku ze zdolnością absorpcji strat przez transze podporządkowane,
- 2) pozycja posiada zewnętrzną ocenę jakości kredytowej zgodną z pierwszym stopniem jakości kredytowej w Tabeli 4 lub Tabeli 5 lub, jeśli pozycja nie posiada zewnętrznej oceny jakości kredytowej, wymagania zawarte w § 89 pkt 1 - 3 są spełnione, przy czym pozycja odniesienia oznacza pozycję w transzy podporządkowanej, która otrzymałaby wagę ryzyka 7% zgodnie z § 94

§97.1. Wagi ryzyka określone w kolumnie C w tabeli 4 i 5 stosuje się w przypadku, gdy pozycja sekurytyzacyjna znajduje się w strukturze sekurytyzacyjnej z efektywną liczbą ekspozycji sekurytyzowanych mniejszą niż sześć, przy czym przy obliczaniu efektywnej liczby ekspozycji sekurytyzowanych, ekspozycje wielokrotne wobec jednego dłużnika należy traktować jako pojedynczą ekspozycję.

2. Efektywną liczbę ekspozycji oblicza się według wzoru:

$$N = \frac{(\sum_i EAD_i)^2}{\sum_i EAD_i^2}$$

gdzie EAD_i stanowi sumę wartości wszystkich ekspozycji wobec i -tego dłużnika, przy czym i oznacza numer kolejny dłużnika.

W przypadku sekurytyzacji ekspozycji już objętych sekurytyzacją (resekurytyzacja), bank uwzględnia liczbę ekspozycji w resekurytyzowanej puli, a nie liczbę ekspozycji bazowych w puli pierwotnej.

Jeśli bank posiada informację o udziale w portfelu największej ekspozycji, C_1 , bank może przyjąć N równe $1/C_1$.

§98. Wagi ryzyka w kolumnie B stosuje się do wszystkich innych pozycji sekurytyzacyjnych.

§99. Ograniczenie ryzyka kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych może być uznane zgodnie z § 109 - 111

Tytuł 4. Metoda Formuły Nadzorczej.

§100. Z zastrzeżeniem przepisów § 106 - 108 ., waga ryzyka dla pozycji sekurytyzacyjnych zgodnie z Metodą Formuły Nadzorczej stanowi większą z następujących wartości: 7% lub waga ryzyka, którą należy zastosować zgodnie z § 101 .

§101.1. Z zastrzeżeniem przepisów § 106 - 108 , waga ryzyka ekspozycji równa się

$$12.5 \times (S[L+T] - S[L]) / T$$

gdzie

projekt

$$S[x] = \begin{cases} x & \text{jeśli } x \leq Kirbr \\ Kirbr + K[x] - K[Kirbr] + (d \cdot Kirbr / \omega) \left(1 - e^{\omega(Kirbr - x)/Kirbr} \right) & \text{jeśli } Kirbr < x \end{cases}$$

gdzie

$$h = (1 - Kirbr / ELGD)^N$$

$$c = Kirbr / (1 - h)$$

$$v = \frac{(ELGD - Kirbr) Kirbr + 0.25 (1 - ELGD) Kirbr}{N}$$

$$f = \left(\frac{v + Kirbr^2}{1 - h} - c^2 \right) + \frac{(1 - Kirbr) Kirbr - v}{(1 - h) \tau}$$

$$g = \frac{(1 - c)c}{f} - 1$$

$$a = g \cdot c$$

$$b = g \cdot (1 - c)$$

$$d = 1 - (1 - h) \cdot (1 - Beta [Kirbr ; a, b])$$

$$K[x] = (1 - h) \cdot ((1 - Beta [x; a, b]) x + Beta [x; a + 1, b] c).$$

$\tau = 1000$,

i $\omega = 20$.

Beta [x, a, b] oznacza wartość dystrybuanty rozkładu Beta z parametrami a i b w punkcie x.

T (grubość transzy, w której znajduje się dana pozycja sekurytyzacyjna) wyznacza się jako stosunek wartości nominalnej transzy do sumy wartości ekspozycji wyznaczonych dla poszczególnych sekurytyzowanych ekspozycji. Dla celów obliczenia T wartość ekspozycji z tytułu instrumentu pochodnego określonego w § 31 załącznika nr 2 do uchwały, o ile jej bieżący koszt zastąpienia nie jest dodatni, równa się przyszłej potencjalnej ekspozycji kredytowej obliczonej zgodnie z załącznikiem nr 16 do uchwały.

Kirbr oblicza się jako stosunek a) wartości Kirb do b) sumy wartości ekspozycji wyznaczonych dla poszczególnych sekurytyzowanych ekspozycji. Kirbr wyraża się w formie ułamka dziesiętnego (na przykład Kirb równy 15% puli wyraża się jako Kirbr równy 0,15).

L (poziom wsparcia jakości kredytowej) wyznacza się jako stosunek wartości nominalnej wszystkich transz podporządkowanych wobec transzy, w której znajduje się dana pozycja, do sumy wartości ekspozycji wyznaczonych dla poszczególnych sekurytyzowanych ekspozycji. W pomiarze L nie uwzględnia się skapitalizowanych przyszłych dochodów. Przy obliczaniu poziomu wsparcia jakości kredytowej, ekspozycji wobec kontrahentów z tytułu transakcji pochodnych określonych w § 31 załącznika nr 2 do uchwały, stanowiących transze mniej uprzywilejowane w stosunku do transzy rozpatrywanej, można przyjąć według bieżącego kosztu zastąpienia, bez uwzględnienia wartości przyszłych potencjalnych ekspozycji kredytowych.

N oznacza efektywną liczbę ekspozycji obliczoną zgodnie z § 97

projekt

ELGD, średnią stratę z tytułu niewykonania zobowiązań ważoną ekspozycją, oblicza się według wzoru:

$$ELGD = \frac{\sum_i LGD_i \cdot EAD_i}{\sum_i EAD_i}$$

gdzie LGD_i oznacza średnią wartość LGD związaną ze wszystkimi ekspozycjami względem i -tego dłużnika (gdzie i oznacza numer kolejny dłużnika), a wartość LGD określa się zgodnie z metodą wewnętrznych ratingów dla obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 5 do uchwały.

W przypadku resekurytyzacji do pozycji sekurytyzowanych stosuje się wartość LGD równą 100%.

Jeżeli ryzyko niewykonania zobowiązań i ryzyko rozmycia dotyczące nabytych wierzytelności są traktowane w ramach sekurytyzacji w sposób zbiorczy (np. dostępna jest pojedyncza rezerwa albo zabezpieczenie nadwyżkowe w celu pokrycia strat z obu źródeł), LGD_i odpowiada średniej ważonej wartości LGD dla ryzyka kredytowego i 75 % LGD dla ryzyka rozmycia. W tym przypadku wagi stanowią odpowiednio wymogi kapitałowe wyliczone odrębnie dla ryzyka kredytowego i dla ryzyka rozmycia.

2. Jeśli wartość ekspozycji największej ekspozycji sekurytyzowanej, C_1 , nie przekracza 3 % sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych, wówczas do celów Metody Formuły Nadzorczej bank może przyjąć, że wartość LGD równa się 50 %, a N równa się

$$N = \left(C_1 C_m + \left(\frac{C_m - C_1}{m - 1} \right) \max\{1 - m C_1, 0\} \right)^{-1}$$

albo

$$N = 1 / C_1.$$

C_m oblicza się jako stosunek sumy wartości „ m ” największych ekspozycji do sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych. Wartość „ m ” może zostać określona przez bank.

W przypadku sekurytyzacji obejmującej ekspozycje detaliczne bank może stosować $h = 0$ oraz $v = 0$ w ramach Metody Formuły Nadzorczej

§102. Ograniczenie ryzyka kredytowego pozycji objętych sekurytyzacją może być uznane zgodnie z § 109 - 110 oraz § 112 – 116.

Tytuł 5. Instrumenty wsparcia płynności.

Dział 1. Zasady ogólne.

§103. . Do celów określenia wartości ekspozycji z tytułu nieposiadającej zewnętrznej oceny jakości kredytowej pozycji sekurytyzacyjnej w formie określonych rodzajów instrumentów wsparcia płynności, stosuje się przepisy § 104 - 108.

Dział 2. Instrumenty wsparcia płynności dostępne wyłącznie w przypadku zaburzeń funkcjonowania rynku.

§104. W odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który może być wykorzystany jedynie w przypadku zaburzenia funkcjonowania rynku oraz który spełnia warunki określone w § 61 dla dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności, stosuje się współczynnik konwersji 20%.

Dział 3. Linie zaliczek gotówkowych

§105. W odniesieniu do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności, który spełnia warunki określone w §64 , stosuje się współczynnik konwersji 0%.

Dział 4. Szczególne sposoby postępowania, gdy nie można obliczyć wartości „Kirb”.

§106. W przypadku, gdy obliczanie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla sekurytyzowanych ekspozycji, tak jakby nie były one objęte sekurytyzacją, jest utrudnione, bank może po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Bankowego, przejściowo stosować poniższą metodę obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej bez zewnętrznej oceny jakości kredytowej w postaci instrumentu wsparcia płynności, który spełnia warunki dopuszczalnego instrumentu wsparcia płynności zawarte w § 61 lub spełnia warunki zawarte w § 104.

§107. W odniesieniu do pozycji sekurytyzacyjnej w postaci instrumentu wsparcia płynności można zastosować najwyższą wagę ryzyka, jaka byłaby zastosowana w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do uchwały w odniesieniu do którejkolwiek z sekurytyzowanych ekspozycji, gdyby nie były one poddane sekurytyzacji.

§108. Aby określić wartość ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnej w postaci instrumentu wsparcia płynności, do wartości nominalnej instrumentu wsparcia płynności stosuje się następujące współczynniki konwersji:

- 1) 20% - jeśli instrument wsparcia płynności spełnia warunki określone w § 104 ,
- 2) 50% - jeśli pierwotny termin zapadalności instrumentu wsparcia płynności wynosi jeden rok lub krócej,
- 3) 100% - w przypadkach niewymienionych w pkt 1 i 2.

Tytuł 6. Uznanie ograniczenia ryzyka kredytowego pozycji sekurytyzacyjnych

Dział 1 . Ochrona kredytowa rzeczywista.

§109. Za dopuszczalną ochronę kredytową rzeczywistą uznaje się jedynie ochronę dopuszczoną w metodzie standardowej obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, w zakresie i na zasadach określonych w załącznikach nr 4 i nr 17 do uchwały, przy czym minimalne kryteria określone w tych załącznikach muszą być spełnione.

Dział 2. Ochrona kredytowa nierzeczywista.

§110. Ochronę nierzeczywistą oraz uznawanych dostawców ochrony nierzeczywistej uznaje się w zakresie i na zasadach określonych w załączniku nr 17 do uchwały, przy czym minimalne kryteria określone w tych załącznikach muszą być spełnione.

Dział 3. Obliczanie wymogów kapitałowych dla pozycji sekurytyzacyjnych objętych instrumentami ograniczania ryzyka kredytowego

Rozdział 1. Metoda Zewnętrznych Ratingów.

§111. W przypadku, gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się przy zastosowaniu Metody Ratingów Zewnętrznych, wartość ekspozycji lub kwota ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, względem której uzyskano ochronę kredytową, mogą zostać zmienione zgodnie z przepisami załącznika nr 17 do uchwały w zakresie, w jakim te przepisy stosują się do obliczeń kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Rozdział 2. Metoda Formuły Nadzorczej – pełna ochrona.

§112. W przypadku, gdy kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się przy zastosowaniu Metody Formuły Nadzorczej, bank oblicza efektywną wagę ryzyka danej pozycji sekurytyzacyjnej, dzieląc kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla danej pozycji przez wartość ekspozycji wyznaczoną dla danej pozycji sekurytyzacyjnej i mnożąc wynik przez 100.

§113. W przypadku ochrony kredytowej rzeczywistej, kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się jako iloczyn efektywnej wagi ryzyka określonej w § 112 oraz wartości ekspozycji dla danej pozycji skorygowanej o rzeczywistą ochronę kredytową. Wartość ekspozycji dla danej pozycji skorygowaną o rzeczywistą ochronę kredytową oznacza wartość E^* , obliczoną zgodnie z załącznikiem nr 17 do uchwały w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przyjmując, że E równe jest wartości ekspozycji wyznaczonej dla danej pozycji sekurytyzacyjnej.

§114. W przypadku ochrony kredytowej nierzeczywistej kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej oblicza się, jako iloczyn G_A , tj. kwoty ochrony skorygowanej o wszelkie przypadki niedopasowania walutowego oraz niedopasowania terminów zapadalności, obliczonej zgodnie z przepisami załącznika nr 17 do uchwały, oraz efektywnej wagi ryzyka dostawcy ochrony, a następnie dodaje się otrzymaną wartość do kwoty odpowiadającej iloczynowi wielkości pozycji sekurytyzacyjnej pomniejszonej o G_A oraz efektywnej wagi ryzyka określonej zgodnie z § 112 .

Rozdział 3. Metoda Formuły Nadzorczej – częściowa ochrona.

§115. Jeśli ograniczenie ryzyka kredytowego obejmuje „pierwszą stratę” lub straty ustalane na zasadzie proporcjonalnej przypadające na pozycję sekurytyzacyjną, bank może zastosować przepisy § 112 – 114.

§116. W przypadkach innych, niż wymienione w § 115, bank traktuje pozycję sekurytyzacyjną jako dwie lub więcej pozycji, przy czym części uznanej za niezabezpieczoną odpowiada pozycja o niższej jakości kredytowej. Do obliczenia kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla tej pozycji stosuje się przepisy § 100 - 102 , z zastrzeżeniem że „T” koryguje się do wartości e^* , w przypadku ochrony rzeczywistej, oraz do T-g, w przypadku ochrony nierzeczywistej, gdzie:

- 1) e^* oznacza stosunek E^* do całkowitej kwoty nominalnej puli bazowej
- 2) E^* oznacza jest skorygowaną wielkość pozycji sekurytyzacyjnej, obliczoną zgodnie z przepisami załącznika nr 17 do uchwały w zakresie, w jakim te przepisy stosują się do obliczania kwot ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z metodą standardową obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w załączniku nr 4 do uchwały, przyjmując, że E równe jest wartości ekspozycji wyznaczonej dla danej pozycji sekurytyzacyjnej;
- 3) g oznacza stosunek wartości nominalnej zabezpieczenia ryzyka kredytowego skorygowanego o wszelkie przypadki niedopasowania walutowego oraz niedopasowania terminów zapadalności zgodnie z przepisami załącznika nr 17 do uchwały do sumy wartości ekspozycji sekurytyzowanych

W przypadku ochrony nierzeczywistej do części pozycji nieobjętej skorygowaną wartością „T” stosuje się wagę ryzyka dostawcy ochrony.

Tytuł 7. Dodatkowe wymogi kapitałowe dotyczące sekurytyzacji ekspozycji odnawialnych z opcją przedterminowej spłaty ekspozycji.

§117. Jeżeli bank inicjujący dokonuje sprzedaży ekspozycji odnawialnych w ramach sekurytyzacji z opcją przedterminowej spłaty, obok kwot ekspozycji ważonych ryzykiem, obliczanych w odniesieniu do posiadanych przez bank pozycji sekurytyzacyjnych, wymaga się od banku obliczenia kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z §65-80.

§118. Do celów § 117 , zamiast § 68 i § 69 stosuje się następujące zasady:

1) udział banku inicjującego jest równy sumie:

a) wartości ekspozycji tej części nominalnej puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych, sprzedanych w ramach sekurytyzacji, której udział w całej puli ekspozycji sprzedanych w ramach sekurytyzacji definiuje proporcję przepływów pieniężnych z tytułu kwoty głównej, odsetek oraz innych powiązanych kwot, które nie są dostępne w celu dokonania płatności na rzecz posiadaczy pozycji sekurytyzacyjnych,

b) wartości ekspozycji tej części puli niewykorzystanych kwot linii kredytowych lub ekspozycji odnawialnych, których kwoty wykorzystane zostały odsprzedane do programu sekurytyzacyjnego, przy czym procentowy udział tej części, w odniesieniu do całkowitej wartości niewykorzystanych kwot linii kredytowych jest taki sam, jak udział procentowy wartości ekspozycji określonej w lit. a w stosunku do wartości ekspozycji z tytułu puli wykorzystanych kwot odsprzedanych do programu sekurytyzacyjnego,

2) aby klasyfikować się jako taki, udział banku inicjującego nie może być podporządkowany w stosunku do udziału inwestorów,

3) udział inwestorów oznacza wartość ekspozycji z tytułu nominalnej części puli wykorzystanych kwot ekspozycji odnawialnych, nie wchodzącej w zakres pkt 1. lit. a, powiększoną o wartość ekspozycji z tytułu tej części puli niewykorzystanych kwot linii kredytowych, których kwoty wykorzystane zostały odsprzedane do programu sekurytyzacyjnego, a która to część nie wchodzi w zakres pkt. 1 lit. b,

4) ekspozycji banku inicjującego, z której wynikają jego prawa względem części udziału banku inicjującego opisanej w pkt. 1 lit. a, nie uważa się za pozycję sekurytyzacyjną, lecz za proporcjonalną ekspozycję względem sekurytyzowanych kwot wykorzystanych ekspozycji odnawialnych przy założeniu braku sekurytyzacji, w wysokości określonej w pkt.1 lit. a,

5) ponadto bank inicjujący posiada kwotę ekspozycji proporcjonalną do niewykorzystanych kwot linii kredytowych, których wykorzystane kwoty zostały odsprzedane w ramach sekurytyzacji, w wysokości określonej w pkt. 1 lit. b.

Tytuł 8. Obniżenie kwot ekspozycji ważonych ryzykiem.

§119. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej, w odniesieniu do której stosuje się wagę ryzyka równą 1250%, można obniżyć o 12,5-krotność kwoty wszelkich dokonanych przez bank aktualizacji wartości sekurytyzowanych ekspozycji. W zakresie, w jakim uwzględnia się korekty wartości do tego celu, nie uwzględnia się ich do celów obliczeń wskazanych w załączniku nr 5 do uchwały.

§120. Kwotę ekspozycji ważonej ryzykiem dla pozycji sekurytyzacyjnej można obniżyć o 12,5-krotność kwoty wszelkich dokonanych przez bank korekt wartości tej pozycji.

§121. Bank może nie uwzględniać w obliczeniach kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem pozycji sekurytyzacyjnej, której przypisuje się wagę ryzyka 1250%, jeżeli dokonał pomniejszenia funduszy własnych o wartość ekspozycji z tytułu tej pozycji zgodnie z § 2 ust. 1 lit. d uchwały nr ... Komisji Nadzoru Bankowego w sprawie funduszy własnych.

§122. Do celów § 121:

- 1) wartość ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych można obliczyć na podstawie kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem, uwzględniając przy tym wszelkie zniżki dokonane zgodnie z przepisami § 118 - 120 ,
- 2) przy obliczaniu wartości ekspozycji można uwzględnić uznaną ochronę kredytową rzeczywistą w sposób spójny z podejściem określonym w § 109 - 116 ,
- 3) w przypadku zastosowania Metody Formuły Nadzorczej w celu obliczenia kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oraz gdy $L \leq K_{IRBR}$ i $[L+T] > K_{IRBR}$, pozycję można traktować jak dwie pozycje, przy czym w odniesieniu do pozycji uprzywilejowanej L równa się K_{IRBR} .

§123. W przypadku, gdy bank korzysta z możliwości wskazanej w § 121 , 12,5-krotność kwoty potrąconej zgodnie z tym ustępem odejmuje się od kwoty określonej w § 93 jako maksymalna kwota ekspozycji ważonych ryzykiem.

Część V. Subpartycypacja.

§124.1. Wierzytelności, w przypadku których ryzyko kredytowe banku zostało w całości lub części przeniesione na inny podmiot w drodze umowy o subpartycypację, ujmuje się w rachunku aktywów ważonych ryzykiem zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) w części proporcjonalnej do ustalonego udziału tego podmiotu w stratach, wierzytelności traktuje się jak ekspozycje gwarantowane (poręczone) przez ten podmiot i przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu podmiotowi,
- 2) w części proporcjonalnej do ustalonego udziału banku w stratach, wierzytelności traktuje się jak ekspozycje od pierwotnego dłużnika i przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu dłużnikowi,
- 3) części ekspozycji wyłączonej z proporcjonalnego podziału strat, podporządkowanej względem pozostałej części wierzytelności w zakresie absorpcji strat, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z przepisami § 32 – 123,
- 4) bank informuje Komisję Nadzoru Bankowego o zamiarze przeprowadzenia subpartycypacji oraz przedstawia strukturę transakcji - informacja powinna w szczególności zawierać: dane dotyczące statusu podmiotu uczestniczącego w subpartycypacji, projekt umowy banku z tym podmiotem emisyjnym oraz opis alokacji ryzyka kredytowego.

2. Wierzytelnościom, w przypadku których ryzyko kredytowe innego podmiotu zostało w całości lub części przeniesione na bank:

- 1) w części objętej proporcjonalnym udziałem w stratach:
 - a) do wysokości ustalonego udziału banku w stratach - przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą pierwotnemu dłużnikowi,
 - b) do wysokości ustalonego udziału tego podmiotu w stratach - przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu podmiotowi,
- 2) w części podporządkowanej względem części, o której mowa w pkt 1, w zakresie absorpcji strat - przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z przepisami § 32 – 123.

METODA WARTOŚCI ZAGROŻONEJ

Część I. Uwagi ogólne

§ 1. Metoda wartości zagrożonej służy do szacowania ryzyka rynkowego rozumianego jako strata na utrzymywanych pozycjach w instrumentach bazowych z tytułu zmian parametrów cenowych.

§ 2. Wartość zagrożona jest rozumiana jako przewidywana wielkość straty na utrzymywanych pozycjach w instrumentach bazowych z tytułu zmian parametrów cenowych, obliczona na podstawie modelu statystycznego, zwanego modelem wartości zagrożonej, o parametrach szacowanych na podstawie obserwacji tych zmian, której przekroczenie w ustalonym okresie prognozy może wystąpić z prawdopodobieństwem równym założonemu poziomowi istotności.

§ 3. Metoda wartości zagrożonej polega na zastosowaniu modelu wartości zagrożonej do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego i może być stosowana przez bank, jeśli są spełnione następujące wymogi:

- 1) zasady zarządzania ryzykiem rynkowym są wewnętrznie spójne, a bank posiada wdrożoną rutynową procedurę zapewniającą zgodność modelu wartości zagrożonej z zasadami zarządzania ryzykiem oraz z procedurami kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka,
- 2) bank posiada pełną dokumentację budowy modelu wartości zagrożonej,
- 3) bank posiada wystarczającą liczbę pracowników odpowiednio wykwalifikowanych w posługiwaniu się modelem wartości zagrożonej, zarówno w obszarach sprzedaży, jak i kontroli ryzyka, audytu oraz wsparcia,
- 4) zadanie zarządzania ryzykiem rynkowym jest wykonywane przez jednostkę kontroli ryzyka, tj. jednostkę organizacyjną lub pracowników, która jest niezależna od jednostek dokonujących operacji obciążonych tym ryzykiem, zarówno organizacyjnie, jak i w zakresie wpływu wyników na operacjach obciążonych ryzykiem rynkowym na składniki wynagrodzeń jej pracowników, przy czym do zadań tej jednostki należy w szczególności:
 - a) projektowanie i wprowadzanie systemów zarządzania ryzykiem w banku,
 - b) opracowywanie i analizowanie dziennych sprawozdań na temat wyników modelu pomiaru ryzyka oraz odpowiednich środków, które są podejmowane w celu utrzymania limitów pozycji,
 - c) wstępna i bieżąca akceptacja modelu,
- 5) zarząd i kierownictwo wyższego szczebla aktywnie uczestniczą w procesie kontrolowania ryzyka rynkowego; dzienne sprawozdania przygotowywane przez jednostkę kontroli ryzyka są analizowane przez szczebel kierownictwa posiadający wystarczające upoważnienia do wprowadzania zarówno ograniczeń pozycji utrzymywanych przez poszczególnych dealerów, jak i całkowitej ekspozycji banku na ryzyko,

- 6) bank poddaje model wewnętrznej akceptacji przed skierowaniem wniosku do Komisji Nadzoru Bankowego, jak również dokonuje jego oceny przy okresowych przeglądach całego procesu zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim w przypadku wystąpienia istotnych zmian w strukturze rynku lub zmian w strukturze portfeli, które mogą sprawić, że model przestanie być odpowiedni,
- 7) akceptacja, o której mowa w pkt. 6, obejmuje co najmniej następujące działania:
 - a) testy mające wykazać, czy założenia przyjęte w ramach modelu wewnętrznego są prawidłowe i czy nie nastąpiło niedoszacowanie lub zawyżenie ryzyka,
 - b) bank przeprowadza własne testy akceptacyjne modelu, dokonywane niezależnie od przewidzianych w § 14 – 18 weryfikacji, uwzględniające strukturę ryzyka swoich portfeli,
 - c) zastosowanie hipotetycznych portfeli w celu zbadania, czy model może uwzględniać szczególne właściwości strukturalne, które mogą potencjalnie wystąpić, np. istotne ryzyka bazowe i ryzyko koncentracji,
- 8) model wartości zagrożonej jest ściśle zintegrowany z codziennym procesem zarządzania ryzykiem w banku oraz używany w połączeniu z wewnętrznymi limitami działalności obciążonej ryzykiem rynkowym,
- 9) konstrukcja limitów w zakresie ryzyka rynkowego uwzględnia wyniki testów skrajnych warunków, o których mowa w § 16,
- 10) w ramach procesu audytu wewnętrznego w banku przeprowadza się niezależną weryfikację modelu wartości zagrożonej,
- 11) przynajmniej raz w roku w ramach prac jednostki audytu wewnętrznego, bank dokonuje przeglądu całego procesu zarządzania w tym działalności jednostek odpowiedzialnych za sprzedaż oraz działalności niezależnej jednostki kontroli ryzyka, w szczególności w zakresie oceny:
 - a) dokumentacji procesu zarządzania ryzykiem oraz systemu zarządzania ryzykiem,
 - b) organizacji jednostki kontroli ryzyka,
 - c) integracji modelu wartości zagrożonej z codziennym zarządzaniem ryzykiem rynkowym,
 - d) procesu wewnętrznego zatwierdzania modelu wartości zagrożonej oraz systemów wycen, używanych przez dealerów i służby finansowo-księgowo,
 - e) procesu zatwierdzania wszelkich znaczących zmian w modelu wartości zagrożonej,
 - f) rodzajów ryzyka rynkowego ujmowanych przez model wartości zagrożonej,
 - g) integralności systemu informacji zarządczej,
 - h) dokładności i kompletności danych o pozycjach wykorzystywanych przez model wartości zagrożonej,
 - i) weryfikacji spójności, terminowości i solidności źródeł danych używanych do zasilania modelu wartości zagrożonej, włącznie z niezależnością takich źródeł danych,
 - j) poprawności założeń na temat zmienności, korelacji, poprawności wycen oraz obliczeń dotyczących wrażliwości na ryzyko,
 - k) dokładności wyceny sald bilansowych i pozabilansowych stanowiących ekspozycję na ryzyko rynkowe oraz wyników modelu wartości zagrożonej,

1) weryfikacji dokładności modelu wartości zagrożonej poprzez dokonywanie przeglądu wyników weryfikacji historycznej i rewaluacyjnej, o których mowa w § 14 – 15,

12) model wartości zagrożonej posiada udokumentowaną historię jego funkcjonowania w banku, potwierdzającą wystarczającą dokładność pomiaru ryzyka.

§ 4. Model wartości zagrożonej może być stosowany przez bank do celów obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka szczególnego związanego z handlowymi pozycjami w instrumentach dłużnych i kapitałowych, o ile oprócz warunków ustalonych w § 3, spełnione są następujące warunki:

1) dotyczące modelu:

a) model objaśnia historyczne wahania cen związanych z portfelem,

b) w modelu uwzględniona jest koncentracja w kategoriach wielkości oraz zmiany struktury portfela,

c) model jest odporny na niekorzystne warunki rynkowe,

d) model jest testowany w ramach weryfikacji uwzględniającej ocenę, czy ryzyko szczególne zostało dokładnie ujęte,

e) w modelu uwzględniono ryzyko powiązane z rodzajem instrumentu, to jest model nie pomija istotnych nieprzewidywalnych (idiosynkratycznych) różnic między podobnymi, ale nie identycznymi pozycjami,

f) model uwzględnia ryzyko wystąpienia niekorzystnych zdarzeń,

2) dotyczące banku:

a) jeżeli bank narażony jest na ryzyko, którego nie uwzględnia się w pomiarze VaR, ponieważ wykracza ono poza dziesięciodniowy okres utrzymywania pozycji i 99-procentowy przedział pewności (zdarzenia o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia, lecz poważnych skutkach) – wpływ takich wydarzeń znajduje odzwierciedlenie w wewnętrznej ocenie kapitałowej,

b) przy pomocy modelu bank ocenia w sposób zachowawczy ryzyko wynikające z pozycji o niższej płynności lub pozycji o ograniczonej przejrzystości cenowej, zakładając realne scenariusze rozwoju rynku,

c) model spełnia minimalne normy dotyczące danych,

d) w sytuacjach, gdy brak jest dostatecznych danych lub nie oddają one rzeczywistej zmienności pozycji czy portfela, mogą być stosowane estymacje wskaźników rynkowych, przy czym powinny one być odpowiednio zachowawcze,

3) bank korzysta z nowych technik i praktyk w miarę ich rozwoju,

4) bank posiada metodologię uwzględniania w obliczeniach wymogów kapitałowych, wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do pozycji objętych portfelem handlowym, jeżeli przewyższa on wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do tych pozycji obliczony w oparciu o VaR, przy czym:

a) w obliczeniach uwzględnia się nadwyżkowy wymóg kapitałowy, obliczony jako różnica pomiędzy wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do pozycji objętych portfelem handlowym i wymogiem kapitałowym z tytułu ryzyka niewykonania zobowiązania w odniesieniu do tych pozycji obliczonym na podstawie metody wartości zagrożonej,

b) aby uniknąć podwójnego naliczania, bank może przy obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu nadwyżkowego ryzyka niewykonania zobowiązania, wziąć pod uwagę to, w jakim zakresie ryzyko takie zostało już uwzględnione w obliczeniach dokonanych metodą wartości zagrożonej, szczególnie w przypadku pozycji pierwotnych, których w razie niekorzystnych warunków rynkowych lub innych przesłanek wskazujących na pogorszenie warunków rynkowych nie można zamknąć w ciągu 10 dni,

c) jeżeli bank uwzględnia nadwyżkowe ryzyko niewykonania zobowiązania poprzez narzut, musi posiadać metodologię wewnętrznego zatwierdzania tej wartości,

d) bank wykazuje, że stosowana metoda spełnia normy jakościowe porównywalne do obowiązujących dla metody wewnętrznych ratingów określonej w załączniku nr 5 do uchwały, przy założeniu, że poziom ryzyka jest stały oraz, gdzie to właściwe, podlega korektom uwzględniającym wpływ takich czynników jak: płynność, koncentracja, instrumenty zabezpieczające oraz opcjonalność.

e) bank, który nie posiada wewnętrznie opracowanej metody ujmowania nadwyżkowego ryzyka niewykonania zobowiązań, oblicza wartość narzutu kapitałowego przy użyciu metody zgodnej z jedną z następujących metod: metody standardowej określonej w załączniku nr 4 do uchwały lub w metodzie wewnętrznych ratingów określonej w załączniku nr 5 do uchwały.

f) w odniesieniu do ekspozycji gotówkowych lub ekspozycji z tytułu sekurytyzacji syntetycznej, które podlegałyby odliczeniom zgodnym z zasadami określonymi w § 2 ust. 1 lit. d uchwały nr ... Komisji Nadzoru Bankowego z dniar. w sprawie innych pomniejszych funduszy podstawowych, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy podstawowych banku; innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków ich zaliczania do funduszy uzupełniających banku; pomniejszych funduszy uzupełniających, ich wysokości, zakresu i warunków pomniejszania o nie funduszy uzupełniających banku; oraz zakresu i sposobu uwzględniania działania banków w holdingach przy określaniu sposobu obliczania funduszy własnych, albo takich, których waga ryzyka wynosi 1250% zgodnie z § 46 – 123 załącznika nr 18 do uchwały, obciążenie kapitałowe jest nie mniejsze niż wynika to ze wspomnianych zasad, przy czym:

- bank, który w odniesieniu do tych ekspozycji prowadzi działalność dealerską, może stosować inne sposoby traktowania, o ile potrafi wykazać, że poza intencjami handlowymi istnieje także płynny dwukierunkowy rynek ekspozycji sekurytyzacyjnych lub – w przypadku sekurytyzacji syntetycznej – że wykorzystuje on wyłącznie kredytowe instrumenty pochodne w stosunku do samych ekspozycji sekurytyzacyjnych lub wszystkich elementów składowych związanego z nimi ryzyka,

- uznaje się, że rynek dwustronny istnieje wówczas, gdy występują na nim składane w dobrej wierze oferty kupna i sprzedaży, tak że możliwe jest określenie w ciągu jednego dnia ceny rozsądnie powiązanej z ostatnią ceną sprzedaży lub dokonanie na zasadach rynkowych i w dobrej wierze kupna bądź sprzedaży po takiej cenie w stosunkowo krótkim czasie, który odpowiada obowiązującym zwyczajom handlowym,

- aby bank mógł zastosować takie odstępstwo, musi posiadać wystarczającą ilość danych rynkowych do tego, by przy takich ekspozycjach w pełni uwzględnić koncentracje ryzyka niewykonania zobowiązań w ramach wewnętrznej metody

projekt

pomiaru nadwyżkowego ryzyka niewykonania zobowiązań zgodnie z podanymi wyżej zasadami.

Część II. Obliczanie wartości zagrożonej

§ 5. Wartość zagrożoną oblicza się przyjmując:

- 1) poziom istotności równy 0,01,
- 2) okres prognozy (założony okres utrzymywania stałej wielkości i struktury pozycji pierwotnych – okres utrzymywania pozycji):
 - a) 10 dni roboczych – w celu obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rynkowego,
 - b) 1 dzień roboczy – w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej,
- 3) oszacowania parametrów modelu wartości zagrożonej (w szczególności: zmienności, współczynników korelacji) na podstawie wiarygodnych danych historycznych za okres obejmujący co najmniej 250 dni roboczych (okres próby),
- 4) kwartalną aktualizację zbioru danych.

§ 6. Pod warunkiem zachowania ciągłości dopuszcza się:

- 1) stosowanie metody wartości zagrożonej do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu różnych rodzajów ryzyka rynkowego jednocześnie pod warunkiem, że model oblicza przynajmniej jeden z łącznych wymogów kapitałowych, o których mowa w załącznikach nr 6–8 oraz nr 10, z zastrzeżeniem § 13 załącznika nr 6 do uchwały i § 11 załącznika nr 8 do uchwały,
- 2) przyjęcie krótszego okresu utrzymywania pozycji niż określony w § 5 pkt 2 tir. 1, pod warunkiem odpowiedniego przeskalowania wyniku na wielkość odpowiadającą okresowi 10 dni roboczych,
- 3) przy zachowaniu wymogu określonego w § 5 pkt 3, stosowanie schematów ważenia obserwacji w okresie próby pod warunkiem dostosowania okresu próby, tak aby ważona średnia numerów obserwacji w próbie obliczona przy zastosowaniu schematu ważenia przyjętego dla ważenia obserwacji była równa co najmniej 125, przy zachowaniu malejącej numeracji (od najwyższego numeru do 1) chronologicznie uporządkowanych obserwacji w próbie,
- 4) uwzględnianie w modelu skrajnie niekorzystnych związków korelacyjnych lub empirycznych związków korelacyjnych pomiędzy zmianami poszczególnych parametrów cenowych.

§ 7. Banki dokonujące transakcji opcyjnych uwzględniają w obliczeniach wartości zagrożonej:

- 1) nieliniowość zmian wartości opcji względem zmian bieżących parametrów cenowych,
- 2) wpływ innych (niż zmiany bieżących parametrów cenowych) czynników wpływających na wartość opcji.

§ 8. Oszacowania parametrów modelu należy aktualizować przynajmniej raz w miesiącu.

§ 9. Model ujmuje wystarczającą liczbę czynników ryzyka w zależności od skali aktywności banku na poszczególnych rynkach, a w szczególności czynniki wymienione w § 10 - 13.

§ 10. W zakresie ryzyka stopy procentowej:

- 1) system pomiaru ryzyka uwzględnia zbiór czynników ryzyka odpowiadających stopom procentowym w każdej walucie, w której bank utrzymuje pozycje bilansowe lub pozabilansowe wrażliwe na stopy procentowe,
- 2) bank modeluje krzywe dochodowości stosując w odniesieniu do każdej z krzywych dochodowości jedno z ogólnie przyjętych podejść, przy czym dla istotnych ekspozycji na ryzyko stopy procentowej w najważniejszych walutach i na najważniejszych rynkach, krzywa dochodowości jest podzielona, na co najmniej sześć segmentów zapadalności w celu ujęcia wahań zmienności stóp wzdłuż krzywej dochodowości,
- 3) system pomiaru ryzyka uwzględnia ryzyko niedoskonale skorelowanych przesunięć między różnymi krzywymi dochodowości.

§ 11.1. W zakresie ryzyka walutowego system pomiaru ryzyka uwzględnia czynniki ryzyka odpowiadające złotu i poszczególnym walutom obcym, w których denominowane są pozycje banku.

2. W odniesieniu do instytucji zbiorowego inwestowania uwzględnia się rzeczywiste pozycje walutowe, przy czym bank może oprzeć się na sprawozdaniach strony trzeciej na temat pozycji walutowej w takiej instytucji, upewniwszy się co do ich prawidłowości - jeśli bank nie posiada informacji na temat pozycji walutowych w instytucji zbiorowego inwestowania, taka pozycja jest traktowana osobno i zgodnie z § 4 załącznika nr 6 do uchwały.

§ 12. W zakresie ryzyka cen instrumentów kapitałowych system pomiaru ryzyka stosuje odrębny czynnik ryzyka przynajmniej dla każdego rynku instrumentów kapitałowych, w których bank utrzymuje znaczące pozycje.

§ 13. W zakresie ryzyka cen towarów:

- 1) system pomiaru ryzyka stosuje oddzielny czynnik ryzyka przynajmniej dla każdego towaru, w którym bank utrzymuje znaczące pozycje,
- 2) system pomiaru ryzyka także ujmuje ryzyko niedoskonale skorelowanych przesunięć między podobnymi ale nie identycznymi towarami oraz ryzyko zmian cen terminowych wynikające z niedopasowania terminów zapadalności,
- 3) system pomiaru ryzyka także uwzględnia charakterystyki rynkowe, w szczególności daty dostawy i zakres uprawnień handlowców do zamykania pozycji.

Część III. Weryfikacja modelu wartości zagrożonej

§ 14. Bank jest zobowiązany do codziennego porównywania wartości zagrożonych obliczonych dla poprzedzających dany dzień 250 kolejnych dni roboczych (okres weryfikacji), z rzeczywistymi dziennymi stratami na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej, uwzględniającymi rzeczywiste zmiany parametrów cenowych, wielkości i strukturę pozycji pierwotnych (weryfikacja historyczna).

§ 15. Bank jest zobowiązany do porównywania przynajmniej raz na kwartał wartości zagrożonych, obliczonych dla poprzedzających dany dzień 250 kolejnych dni roboczych (okres weryfikacji), z rewaluacyjnymi stratami na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej, z tytułu rzeczywistych zmian parametrów cenowych, obliczonymi przy założeniu utrzymywania przez 24 godziny stałej wielkości i struktury pozycji pierwotnych (weryfikacja rewaluacyjna). W pierwszym roku stosowania modelu bank może dokonywać weryfikacji rewaluacyjnej powiększając sukcesywnie okres weryfikacji od jednego kwartału do 250 dni roboczych.

§ 16. Bank jest zobowiązany do dokonywania przynajmniej raz na kwartał serii symulacji wpływu skrajnie niekorzystnych warunków na wynik na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej oraz na poziom wartości zagrożonej (test skrajnych warunków), uwzględniających między innymi skrajne zakłócenia:

- 1) parametrów cenowych,
- 2) poziomu płynności rynków,
- 3) siły związków korelacyjnych zmian parametrów cenowych,
- 4) zmienności parametrów cenowych,
- 5) struktury i wielkości pozycji pierwotnych i innych specyficznych uwarunkowań banku w zakresie ryzyka rynkowego.

§ 17. Testy skrajnych warunków uwzględniają ryzyko koncentracji, istnienie rynków jednokierunkowych (one-way markets), ryzyko wystąpienia zdarzeń nietypowych i niestałych, sprzecznych z założeniami modelu wahań cen (jump-to-default risks), nieliniowość charakterystyk produktów, znacznych ujemnych pozycji wykonania opcji (out-of-the-money positions), występowanie pozycji podlegających zjawisku zanizonych cen (gapping of prices) oraz inne składowe ryzyka, które mogą nie zostać należycie uwzględnione w modelu szacowania wartości zagrożonej, w tym okresowi wymaganemu do zabezpieczenia portfela lub zarządzania ryzykiem w trudnych warunkach rynkowych.

§ 18. Bank jest zobowiązany do posiadania pełnej dokumentacji przeprowadzonych obliczeń wartości zagrożonej, wyników weryfikacji historycznych, weryfikacji rewaluacyjnych oraz testów skrajnych warunków.

Część IV. Stosowanie metody wartości zagrożonej

§ 19. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rynkowego obliczony w oparciu o model wartości zagrożonej jest równy większej z dwóch kwot obliczonych jako:

- 1) wartość zagrożona obliczona w dniu poprzednim, powiększona, o ile to konieczne, o narzut z tytułu nadwyżkowego ryzyka niewykonania zobowiązań, o którym mowa w § 4,
- 2) średnia arytmetyczna wartości zagrożonych obliczonych w 60 poprzednich dniach roboczych, pomnożona przez współczynnik korygujący k , powiększona, o ile to konieczne, o narzut z tytułu nadwyżkowego ryzyka niewykonania zobowiązań, o którym mowa w § 4.

§20. Współczynnik korygujący k ustala się zgodnie z poniższą tabelą na podstawie weryfikacji historycznej, o której mowa w § 14, w zależności od liczby n określonej jako ilość dni w okresie weryfikacji określonym w § 14 - 15, w których rzeczywista strata na pozycjach pierwotnych objętych modelem wartości zagrożonej przekroczyła wartość zagrożoną wyznaczoną na dany dzień roboczy:

Liczba przekroczeń n	Współczynnik korygujący k
nie więcej niż 4	3,00
5	3,40
6	3,50
7	3,65
8	3,75

projekt

9	3,85
10 i więcej	4,00

§ 21. W przypadku każdorazowego przekroczenia, powodującego zwiększenie współczynnika korygującego k , zidentyfikowanego przez bank w trakcie procesu weryfikacji bank jest zobowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż 5 dni roboczych po zakończeniu weryfikacji, powiadomić Komisję Nadzoru Bankowego o stwierdzonych przekroczenia.

ZAWIADOMIENIE O PRZEKROCZENIU NORMY ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

w dniu

Nazwa banku:

Numer rozliczeniowy:

Kapitał na pokrycie ryzyka

stan na dzień w tys. zł

	Kategoria	Kwota
		A1
A1	FUNDUSZE WŁASNE w tym:	
B1	Fundusze podstawowe	
B3	Fundusze uzupełniające	
B5	Powiększenia – pomniejszenia	
C1	KAPITAŁ KRÓTKOTERMINOWY*)	
D1	Zysk rynkowy na portfelu handlowym (narastająco)	
D3	Zobowiązania podporządkowane (zaliczone)	
D5	Straty na portfelu bankowym (narastająco)	
D9	Bezwzględna wartość kapitału podmiotów zależnych, jeżeli kapitał ten jest mniejszy od zera	
E1	Kapitał dostępny: A1+ C1	

Wymogi kapitałowe

	Kategoria	Suma pozycji netto		Wymóg kapitałowy
		Długie	Krótkie	
		B1	C1	D1
G1	Ryzyko kredytowe oraz ryzyko rozmycia**)		X	
H1	Przekroczenie limitu koncentracji zaangażowań		X	
I1	Ryzyko rynkowe objęte modelem	X	X	
I4	Ryzyko rynkowe nie objęte modelem w tym:	X	X	
J1	- Ryzyko walutowe			
K1	- Ryzyko cen towarów			
L1	- Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych*) w tym:			
L2	Ryzyko szczególne	X	X	
L3	Ryzyko ogólne	X	X	
M1	- Ryzyko ogólne stóp procentowych*)	X	X	
N1	- Ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych*)			
O1	Ryzyko rozliczenia-dostawy oraz kontrahenta*)	X	X	
P2	Przekroczenie progu koncentracji kapitałowej		X	
P4	Ryzyko operacyjne		X	
Q1	Inne			
R1	Całkowity wymóg kapitałowy G1+H1+I1+I4+O1+ P2+P4+Q1	X	X	
T1	Niedobór kapitału na pokrycie ryzyka: E1 – R1	X	X	

*) Dotyczy tylko banków, których działalność handlowa jest znacząca, podać w kwocie wynikającej z §5 uchwały.

***) W kolumnie "Długie" podać wartość sumy aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem.

Uwaga: Bank dołącza do zawiadomienia objaśnienie przyczyn przekroczenia normy adekwatności kapitałowej oraz opis działań podjętych w celu osiągnięcia tej normy.

Sporządził:

Data sporządzenia:

Nr telefonu:

Zatwierdził:

OBLICZANIE PORÓWNAWCZEGO WYMAGU KAPITAŁOWEGO PRZEZ BANKI KORZYSTAJĄCE Z MOŻLIWOŚCI PRZEWIDZIANEJ W § 15 UST. 1 UCHWAŁY

Część I. Obliczanie porównawczego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego

Księga 1. Zasady ogólne

§1. Klasyfikację podmiotów dla celów przypisania wag ryzyka poszczególnym kategoriom aktywów i udzielonych zobowiązań pozabilansowych określono w §11-13.

§2. Sumę aktywów ważonych ryzykiem oblicza się jako sumę wartości poszczególnych kategorii aktywów pomnożonych przez przypisane im procentowe wagi ryzyka, zgodnie z §14-19.

§3. Sumę udzielonych zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem oblicza się jako sumę iloczynów ekwiwalentów bilansowych udzielonych zobowiązań pozabilansowych i odpowiadających im procentowych wag ryzyka kontrahenta, określonych w §26-29.

§4. Ekwiwalent bilansowy udzielonego zobowiązania pozabilansowego oblicza się:

- 1) zgodnie z §20 – w przypadku udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych,
- 2) zgodnie z §21-25 – w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych wynikających z transakcji pozabilansowych.

§5. Aktywom i udzielonym zobowiązaniom pozabilansowym, których spłata uzależniona jest od podmiotu innego niż dłużnik, przypisuje się wyższą z wag ryzyka przypisanych dłużnikowi lub temu podmiotowi.

Tytuł 1. Operacje z otrzymanym i udzielonym przyrzeczeniem odkupu

§6. Należności lub udzielone zobowiązania pozabilansowe, w zależności od określonego w odrębnych przepisach sposobu ich ujmowania w sprawozdaniu finansowym, wynikające z operacji dokonywanych na podstawie umowy z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, uwzględnia się w rachunku aktywów lub zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem, jako zabezpieczone należności lub udzielone zobowiązania pozabilansowe.

Tytuł 2. Sekurytyzacja

§7.1 Wierzytelności przeniesione na inny podmiot (sekurytyzacja), można wyłączyć z rachunku aktywów i zobowiązań pozabilansowych ważonych ryzykiem, pod warunkiem, że:

- 1) umowa sekurytyzacji zapewnia spełnienie wymogów określonych w art. 92a ustawy – Prawo bankowe,
- 2) bank posiada aktualną i wiarygodną opinię prawną potwierdzającą, że umowa sekurytyzacji zapewnia spełnienie warunków, o których mowa w pkt 1, według uregulowań prawa właściwego dla obu stron umowy,
- 3) bank poinformował Komisję Nadzoru Bankowego o zamiarze dokonania sekurytyzacji oraz przedstawił jej strukturę – informacja powinna w szczególności zawierać: dane dotyczące statusu podmiotu emisyjnego, projekt umowy banku z podmiotem emisyjnym oraz opis alokacji ryzyka kredytowego.

2. Nabytym przez bank papierom wartościowym wyemitowanym w ramach sekurytyzacji, z zastrzeżeniem § 32 – 33 załącznika nr 18 do uchwały, przypisuje się wagę ryzyka zgodnie z ich klasyfikacją, przy czym:

- 1) papierom wartościowym posiadającym zewnętrzną ocenę jakości kredytowej niższą niż inwestycyjna oraz nieposiadającym takiej oceny nie można przypisać wagi ryzyka niższej niż 100%,
- 2) papierom wartościowym transzy podporządkowanej względem innych transz w zakresie absorpcji strat przypisuje się wagę ryzyka 1250%,
- 3) papierom wartościowym transzy pośredniej nie można przypisać wagi ryzyka niższej niż 50%.

Tytuł 3. Subpartycypacja

§8.1 Wierzytelności, w przypadku których ryzyko kredytowe banku zostało w całości lub części przeniesione na inny podmiot (subpartycypacja), ujmuje się w rachunku aktywów ważonych ryzykiem zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) w części proporcjonalnej do ustalonego udziału tego podmiotu w stratach, wierzytelności traktuje się jak należności gwarantowane (poręczone) przez ten podmiot i przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu podmiotowi,
- 2) w części proporcjonalnej do ustalonego udziału banku w stratach, wierzytelności traktuje się jak należności od pierwotnego dłużnika i przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu dłużnikowi,
- 3) części ekspozycji wyłączonej z proporcjonalnego podziału strat, podporządkowanej względem pozostałej części wierzytelności w zakresie absorpcji strat, przypisuje się wagę ryzyka 1250%,
- 4) bank informuje Komisję Nadzoru Bankowego o zamiarze przeprowadzenia subpartycypacji oraz przedstawia strukturę transakcji – informacja powinna w szczególności zawierać: dane dotyczące statusu podmiotu uczestniczącego w subpartycypacji, projekt umowy banku z tym podmiotem emisyjnym oraz opis alokacji ryzyka kredytowego.

2. Wierzytelnościom, w przypadku których ryzyko kredytowe innego podmiotu zostało w całości lub części przeniesione na bank:

- 1) w części objętej proporcjonalnym udziałem w stratach:
 - a) do wysokości ustalonego udziału banku w stratach – przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą pierwotnemu dłużnikowi,
 - b) do wysokości ustalonego udziału tego podmiotu w stratach – przypisuje się wagę ryzyka odpowiadającą temu podmiotowi,
- 2) w części podporządkowanej względem części, o której mowa w lit. a, w zakresie absorpcji strat – przypisuje się wagę ryzyka 1250%.

Tytuł 4. Pochodne transakcje kredytowe

§9.1 Aktywom lub udzielonym zobowiązaniom pozabilansowym, których ryzyko kredytowe zostało zabezpieczone pochodną transakcją kredytową można przypisać odpowiednio wagę ryzyka lub wagę ryzyka kontrahenta odpowiadającą należności od kontrahenta banku będącego stroną tej transakcji, pod warunkiem, że:

- 1) transakcja ta skutecznie i w całości przenosi ryzyko kredytowe na kontrahenta, oraz

projekt

2) bank posiada aktualną i wiarygodną opinię prawną potwierdzającą, że umowa zawarcia transakcji zapewnia spełnienie warunku określonego w pkt 1.

2. Udzielonym zobowiązaniom pozabilansowym wynikającym z zawartych przez bank pochodnych transakcji kredytowych, w wyniku których bank przejmuje ryzyko kredytowe innego podmiotu przypisuje się wagę ryzyka kontrahenta odpowiadającą aktywu referencyjnemu transakcji.

Tytuł 5. Kompensowanie transakcji pozabilansowych

§10.1 Kompensowaniu mogą podlegać transakcje pozabilansowe, które spełniają następujące warunki:

- 1) są objęte umową ramową o kompensowaniu,
- 2) umowa ramowa o kompensowaniu przewiduje, że w przypadku jej rozwiązania zostanie obliczona i wypłacona tylko jedna kwota stanowiąca sumę wyników rynkowych na wszystkich transakcjach pozabilansowych objętych umową,
- 3) rozwiązanie umowy ramowej o kompensowaniu może nastąpić na skutek niewykonania zobowiązań przez jednego z kontrahentów,
- 4) bank posiada aktualną i wiarygodną opinię prawną potwierdzającą, że umowa ramowa o kompensowaniu spełnia warunki, o których mowa w § 75 ust. 1 pkt 2 załącznika nr 16 do uchwały, według uregulowań prawa właściwego dla obu stron umowy,
- 5) bank monitoruje zmiany uregulowań prawnych, o których mowa w pkt 4.

2. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowych objętych umową ramową o kompensowaniu oblicza się:

- 1) w metodzie zaangażowania pierwotnego:
 - a) dla transakcji terminowych jednorodnych – poprzez zastosowanie zasad określonych w §11 załącznika nr 16 do uchwały, przyjmując że wszystkie transakcje jednorodne objęte umową ramową stanowią jedną transakcję terminową z nominalną kwotą równą sumie nominalnych kwot poszczególnych transakcji jednorodnych z uwzględnieniem kompensacji wzajemnych roszczeń,
 - b) dla pozostałych transakcji terminowych – jako 75% sumy ekwiwalentów bilansowych obliczonych dla tych transakcji zgodnie z §11 załącznika nr 16 do uchwały, przy czym przez transakcje pozabilansowe jednorodne rozumie się transakcje pozabilansowe tego samego rodzaju, rozliczane wyłącznie w formie pieniężnej, z identycznymi instrumentami bazowymi i umownymi terminami rozliczenia,
 - 2) w metodzie wyceny rynkowej – jako sumę:
 - a) kosztu zastąpienia netto transakcji objętych daną umową ramową o saldowaniu równego:
 - sumie wyników rynkowych na wszystkich transakcjach pozabilansowych objętych umową ramową o saldowaniu obliczonych za okres od powstania zobowiązań, bez uwzględnienia zapisów § 4 ust. 3 uchwały – jeżeli suma ta jest dodatnia lub
 - zeru - gdy suma ta nie jest dodatnia,
- oraz
- c) oczekiwanej przyszłej straty na transakcjach objętych umową ramową, obliczonej jako 40% sumy oczekiwanych przyszłych strat na tych transakcjach, obliczonych

projekt

zgodnie z §10 ust. 2 pkt 2 załącznika nr 16 do uchwały, powiększonej o 60% sumy oczekiwanych przyszłych strat na tych transakcjach pomnożonej przez iloraz kosztu zastąpienia netto tych transakcji i sumy kosztów zastąpienia poszczególnych transakcji.

Księga 2. Klasyfikacja podmiotów

Tytuł 1. Zasady ogólne

§11. W klasyfikacji podmiotów przedstawionej w ust. 1-3 przez państwa należące do strefy A rozumie się:

- 1) państwa członkowskie Unii Europejskiej (EU),
- 2) państwa członkowskie Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD),
- 3) państwa, które zawarły porozumienia w sprawie udzielania kredytów z Międzynarodowym Funduszem Walutowym (IMF), w związku z Ogólnym Porozumieniem o Zaciąganiu Kredytów (GAB).

Tytuł 2. Podmioty klasy I

§12. Do podmiotów klasy I należą:

- 1) rządy i banki centralne państw należących do strefy A (w tym Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej i Narodowy Bank Polski), a także instytucje rządowe szczebla centralnego,
- 2) Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S. A., w zakresie umów ubezpieczenia eksportowego lub gwarancji ubezpieczeniowych, objętych gwarancjami Skarbu Państwa, zawartych lub udzielonych na podstawie przepisów ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych,
- 3) Bankowy Fundusz Gwarancyjny,
- 4) wiarygodne giełdy i izby rozliczeniowe, wymagające codziennego regulowania depozytów zabezpieczających – w przypadku gdy są one stroną pozabilansowej transakcji pochodnej (oceny wiarygodności giełdy lub izby rozliczeniowej dokonuje banki przekazuje tę ocenę Komisji Nadzoru Bankowego, która może zmienić proponowaną przez bank kwalifikację).

Tytuł 3. Podmioty klasy II

§13. Do podmiotów klasy II należą:

- 1) banki krajowe i instytucje kredytowe, a także banki zagraniczne mające siedzibę w państwach należących do strefy A,
- 2) władze lokalne lub regionalne państw należących do strefy A (w tym jednostki samorządów terytorialnych Rzeczypospolitej Polskiej) i ich związki,
- 3) wielostronne banki rozwoju:
 - a) Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju,
 - b) Międzynarodowa Korporacja Finansowa,
 - c) Międzyamerykański Bank Rozwoju,
 - d) Azjatycki Bank Rozwoju,
 - e) Afrykański Bank Rozwoju,
 - f) Bank Rozwoju Rady Europy,
 - g) Nordycki Bank Inwestycyjny,

projekt

- h) Karaibski Bank Rozwoju,
 - i) Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju,
 - j) Europejski Fundusz Inwestycyjny,
 - k) Międzyamerykańska Korporacja Inwestycyjna,
 - l) Wielostronna Agencja Gwarantowania Inwestycji,
- 4) Europejski Bank Inwestycyjny.

Tytuł 4. Podmioty klasy III

§13. Do podmiotów klasy III należą podmioty niezaliczone do klasy I lub II.

Księga 3. Procentowe wagi ryzyka aktywów

§14. W przedstawionej poniżej klasyfikacji aktywa rozumiane są łącznie ze związanymi z nimi innymi należnościami, jeśli należności te ujęte są w rachunku zysków i strat.

Tytuł 1. Waga ryzyka 0%:

§15. Następującym aktywom przypisuje się wagę ryzyka 0%:

- 1) kasa,
- 2) środki banku zrzeszonego na rachunku rezerwy obowiązkowej w banku, w którym jest on zrzeszony,
- 3) aktywa wynikające z wyceny pozabilansowych transakcji pochodnych,
- 4) naliczone odsetki ujęte w przychodach zastrzeżonych,
- 5) należności od podmiotów klasy I,
- 6) należności od podmiotów klasy II i III, w części zabezpieczonej:
 - a) kwotą pieniężną przelaną na rachunek banku, zgodnie z art. 102 ustawy – Prawo bankowe,
 - b) gwarancjami (poręczeniami) udzielonymi przez podmioty klasy I,
 - c) dłużnymi papierami wartościowymi, których emitentem jest podmiot klasy I,
- 7) dłużne papiery wartościowe, których emitentem jest podmiot klasy I,
- 8) dłużne papiery wartościowe, których emitentem jest podmiot klasy II lub III, w części gwarantowanej (poręczonej) przez podmioty klasy I,
- 9) aktywa niewymienione w pkt 5-8 pomniejszające fundusze własne (w tym aktywa biur maklerskich funkcjonujących w strukturach banku – w przypadku gdy fundusze własne tych biur zostały wyłączone z funduszy własnych banku).

Tytuł 2. Waga ryzyka 20%:

§16. Następującym aktywom przypisuje się wagę ryzyka 20%:

- 1) należności od podmiotów klasy II, w części nieobjętej wagą ryzyka 0%,
- 2) należności od podmiotów klasy III, w części nieobjętej wagą ryzyka 0%, ale zabezpieczonej:
 - a) gwarancjami (poręczeniami) udzielonymi przez podmioty klasy II,
 - b) dłużnymi papierami wartościowymi, których emitentem jest podmiot klasy II,
- 3) dłużne papiery wartościowe, których emitentem jest podmiot klasy II,

4) dłużne papiery wartościowe, których emitentem jest podmiot klasy III, w części nieobjętej wagą ryzyka 0%, ale gwarantowanej (poręczonej) przez podmioty klasy II.

Tytuł 3. Waga ryzyka 50%:

§17. Następującym aktywom przypisuje się wagę ryzyka 50%:

1) należności od podmiotów klasy III, w części nieobjętej wagami ryzyka 0% i 20%, ale zabezpieczonej hipoteką ustanowioną na nieruchomości mieszkalnej, którą dłużnik zamieszkuje lub będzie zamieszkiwał, bądź też oddał lub odda w najem lub dzierżawę, do wysokości nie wyższej niż:

a) wysokość dokonanego wpisu do księgi wieczystej, oraz

b) kwoty równej:

– 50% wartości ustalonej na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego (jeżeli wycena nie uwzględnia wcześniej powstałych obciążeń, to wartość tę pomniejsza się najpierw o łączną ich kwotę), lub

– 60% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości, ustalonej zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 99, poz. 919),

2) pozostałe bilansowe konta rozrachunkowe (konta porządkujące).

Tytuł 4. Waga ryzyka 100%:

§18. Następującym aktywom przypisuje się wagę ryzyka 100%:

1) należności nieobjęte wagami ryzyka 0%, 20%, 50% lub 1250% (w tym należności z tytułu rozrachunków z kontrahentami, których tożsamości nie można ustalić),

2) papiery wartościowe, w części nieobjętej wagami ryzyka 0%, 20%, 50% lub 1250%, udziały i inne składniki funduszy własnych innych podmiotów, niepomniejszające funduszy własnych banku,

3) pozostałe aktywa niepomniejszające funduszy własnych banku, nieobjęte wagami ryzyka 0%, 20%, 50% lub 1250%.

Tytuł 5. Waga ryzyka 1250%:

§19. Następującym aktywom przypisuje się wagę ryzyka 1250%:

1) wyemitowane w ramach sekurytyzacji nabyte przez bank zgodnie z §7 papiery wartościowe transzy podporządkowanej względem innych transz w zakresie absorpcji strat,

2) wierzytelności objęte subpartycypacją, w części ekspozycji wyłączonej z proporcjonalnego podziału strat, podporządkowanej względem pozostałej części wierzytelności w zakresie absorpcji strat.

Księga 4. Klasyfikacja udzielonych zobowiązań pozabilansowych

Tytuł 1. Ekwiwalent bilansowy udzielonych pozabilansowych zobowiązań warunkowych

§20. Ekwiwalent bilansowy udzielonego pozabilansowego zobowiązania warunkowego oblicza się jako iloczyn nominalnej wartości zobowiązania i procentowej wagi ryzyka produktu przypisanej mu zgodnie z poniższą klasyfikacją:

1) Waga ryzyka produktu 0% (ryzyko niskie) – niewykorzystane zobowiązania kredytowe (zobowiązania udzielenia kredytu, zakupu papierów wartościowych, udzielenia gwarancji,

poręczenia lub akceptu) z pierwotnym terminem zapadalności do jednego roku lub które można bezwarunkowo wypowiedzieć w każdej chwili bez uprzedzenia.

2) Waga ryzyka produktu 20% (ryzyko nisko-średnie):

- a) udzielone akredytywy dokumentowe, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar,
- b) inne udzielone zobowiązania wygasające z chwilą realizacji transakcji będącej ich podstawą, dla których zabezpieczenie stanowi wysłany towar.

3) Waga ryzyka produktu 50% (ryzyko średnie):

- a) akredytywy dokumentowe otwarte i akredytywy dokumentowe potwierdzone, z wyłączeniem akredytyw objętych wagą ryzyka produktu 20%,
- b) udzielone gwarancje jakości odsprzedawanych towarów i gwarancje zapłaty odszkodowania (w szczególności gwarancje przetargowe, gwarancje dobrego wykonania umowy, gwarancje zapłaty cła i gwarancje zapłaty podatku) oraz inne udzielone gwarancje i poręczenia niestanowiące zabezpieczenia aktywów osób trzecich,
- c) nieodwołalne akredytywy zabezpieczające niestanowiące zabezpieczenia aktywów osób trzecich,
- d) niewykorzystane udzielone zobowiązania kredytowe i podobne zobowiązania z pierwotnym terminem zapadalności powyżej jednego roku.

4) Waga ryzyka produktu 100% (ryzyko wysokie):

- a) udzielone gwarancje i poręczenia zabezpieczające aktywa osób trzecich,
- b) nieodwołalne akredytywy zabezpieczające aktywa osób trzecich,
- c) udzielone akcepty,
- d) udzielone poręczenia wekslowe,
- e) udzielone zobowiązania z tytułu transakcji z prawem zwrotu przedmiotu transakcji lub roszczeń z nim związanych,
- f) nieopłacona część akcji i papierów wartościowych,
- g) pozostałe udzielone pozabilansowe zobowiązania warunkowe,
- h) kredytowe transakcje pochodne.

Tytuł 2. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowych

§21. Dla celów obliczania ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych stosuje się:

- 1) w bankach, których skala działalności handlowej jest znacząca – metodę wyceny rynkowej, określoną w §10 załącznika nr 16 do uchwały,
- 2) w bankach, których skala działalności handlowej nie jest znacząca:
 - a) metodę wyceny rynkowej, określoną w §10 załącznika nr 16 do uchwały, lub metodę zaangażowania pierwotnego, określoną w §11 załącznika nr 16 do uchwały – do transakcji pozabilansowych, których instrumentem bazowym jest waluta lub instrument dłużny,
 - b) metodę wyceny rynkowej, określoną w §10 załącznika nr 16 do uchwały – do pozostałych transakcji pozabilansowych.

projekt

§22. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowych oblicza się bez uwzględniania zapisów § 4 ust. 3 uchwały.

§23. Ekwiwalent bilansowy transakcji pozabilansowych można obliczać z uwzględnieniem kompensowania transakcji zgodnie z zasadami określonymi w § 10.

§24. Ekwiwalent bilansowy transakcji sprzedaży opcji jest równy zero.

§25. Ekwiwalent bilansowy operacji dokonywanych na podstawie umowy z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, których ujmowanie jako zobowiązania pozabilansowe wymagane jest przez inne przepisy, jest równy bilansowej wartości przedmiotu operacji.

Tytuł 3. Procentowe wagi ryzyka kontrahenta

§26. Waga ryzyka kontrahenta 0%:

- 1) podmioty klasy I,
- 2) podmioty klasy II i III, w zakresie operacji pozabilansowych z tymi podmiotami w części zabezpieczonej:
 - a) przelewem środków pieniężnych na rachunek banku, zgodnie z art. 102 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe,
 - b) gwarancjami (poręczeniami) udzielonymi przez podmioty klasy I,
 - c) dłużnymi papierami wartościowymi, których emitentem jest podmiot klasy I.

§27. Waga ryzyka kontrahenta 20%:

- 1) podmioty klasy II, w zakresie operacji pozabilansowych nieobjętych wagą ryzyka kontrahenta 0%,
- 2) podmioty klasy III w zakresie operacji pozabilansowych nieobjętych wagą ryzyka kontrahenta 0%, w części zabezpieczonej:
 - a) gwarancjami (poręczeniami), udzielonymi przez podmioty klasy II,
 - b) dłużnymi papierami wartościowymi, których emitentem jest podmiot klasy II.

§28. Waga ryzyka kontrahenta 50%:

Podmioty klasy III w zakresie transakcji pozabilansowych nieobjętych niższymi wagami ryzyka kontrahenta.

§29. Waga ryzyka kontrahenta 100%:

Podmioty klasy III w zakresie operacji pozabilansowych nieobjętych niższymi wagami ryzyka kontrahenta.

Część II. Obliczanie porównawczego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych

Tytuł 1. Szczególne zasady wyznaczania pozycji

§30. Przez pozycje o niskim ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne:

- 1) w instrumentach bazowych, którym przypisano wagę ryzyka równą 0% zgodnie z §15,
- 2) wynikające z operacji, których wartość w terminie rozliczenia zależy wyłącznie od rentowności do wykupu instrumentów powszechnie uznawanych na danym rynku za wolne od ryzyka kredytowego (w szczególności: instrumenty skarbowe, hipotetyczne depozyty i lokaty).

§31. Przez pozycje o obniżonym ryzyku szczególnym rozumie się pozycje pierwotne w instrumentach bazowych:

projekt

- 1) którym przypisano wagę ryzyka równą 20% zgodnie z §16,
- 2) dopuszczonych do obrotu na regulowanych rynkach papierów wartościowych krajów, z których pochodzą indeksy wymienione w §9 pkt 2 załącznika nr 8 do uchwały,
- 3) posiadających ocenę na poziomie co najmniej inwestycyjnym przyznaną przez co najmniej dwie z poniższych zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej:
 - a) Moody's Investors Services,
 - b) Standard & Poor's Corporation,
 - c) Fitch IBCA,
 - d) Duff & Phelps,
 - e) Thomson Bank Watch.

Tytuł 2. Obliczanie porównawczego wymogu kapitałowego

Księga 1. Metoda podstawowa

§32. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych oblicza się dla pozycji pierwotnych wynikających z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

§33. Pozycje netto w poszczególnych instrumentach dłużnych wyrażonych w danej walucie zalicza się do jednej z grup wymienionych w pierwszej kolumnie poniższej tabeli.

Grupy pozycji	Rezydualny termin zapadalności	Stopa narzutu (w%)
(1)	(2)	(3)
Pozycje o niskim ryzyku szczególnym		0,00
Pozycje o obniżonym ryzyku szczególnym	do 6 miesięcy	0,25
	> 6 – 24 miesiące	1,00
	> 24 miesiące	1,60
Pozostałe pozycje		8,00

§34. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyrażonych w danej walucie oblicza się jako sumę iloczynów pozycji netto w tych instrumentach, obliczonych zgodnie z §1-3 załącznika nr 9 do uchwały, przez stopy narzutu odpowiadające grupom pozycji, do których zostały zaliczone, określone w trzeciej kolumnie tabeli, o której mowa w §33.

§35. Porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych (dla wszystkich walut) oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych obliczonych dla poszczególnych walut zgodnie z §34.

Część III. Obliczanie porównawczego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy oraz ryzyka kontrahenta

Tytuł 1. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy

Księga 1. Zasady ogólne

§36. Porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy oblicza się dla operacji zaliczonych do portfela handlowego.

§37. W przypadku operacji, których umowny termin rozliczenia minął, za wyjątkiem transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji udzielania lub przyjmowania pożyczek papierów wartościowych lub towarów, oblicza się różnicę między ich wartością godziwą a wartością wynikającą z ustalonej ceny rozliczenia instrumentu bazowego.

§38. Operacje, dla których różnica, o której mowa w §37, stanowi potencjalny zysk banku, zalicza się do przedziałów opóźnień określonych w pierwszej kolumnie poniższej tabeli zgodnie z liczbą dni, jakie upłynęły po ich umownym dniu rozliczenia:

Przedział opóźnienia (liczba dni roboczych po dniu zapadalności)	Współczynnik przeliczeniowy (w %)	Współczynnik przeliczeniowy (w %)
(1)	(2)	(3)
5 – 15	8	0,5
16 – 30	50	4,0
31 – 45	75	9,0
46 i więcej	100	zgodnie z §42 lit. b)

§39. Porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy oblicza się metodą podstawową określoną w § 40-41 lub metodą uproszczoną, określoną w § 42-43.

Księga 2. Metoda podstawowa

§40. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy w danym przedziale opóźnienia oblicza się jako sumę różnic, określonych w § 38 (potencjalny zysk banku), obliczonych dla poszczególnych operacji zaliczonych do danego przedziału opóźnienia, pomnożoną przez odpowiadający danemu przedziałowi opóźnienia współczynnik przeliczeniowy z kolumny drugiej tabeli przedstawionej w § 38.

§41. Porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy oblicza się jako sumę wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy obliczonych zgodnie z §40 w poszczególnych przedziałach opóźnienia.

Księga 3. Metoda uproszczona

§42. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy w danym przedziale opóźnienia oblicza się jako:

- 1) sumę nominalnych kwot operacji, o których mowa w §37, zaliczonych do tego przedziału, pomnożoną przez odpowiedni współczynnik przeliczeniowy z trzeciej kolumny tabeli przedstawionej w §38 – w przypadku operacji, których rozliczenie opóźnione jest o 45 dni roboczych i mniej,
- 2) sumę różnic, określonych w §38 (potencjalny zysk banku), odpowiadających operacjom zaliczonym do tego przedziału – w przypadku pozycji, których rozliczenie opóźnione jest o 46 dni roboczych i więcej.

§43. Porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy oblicza się jako sumę porównawczych wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rozliczenia-dostawy obliczonych zgodnie z §42 w poszczególnych przedziałach opóźnienia.

Tytuł 2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta

§44. Porównawczy łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta oblicza się dla operacji zaliczonych do portfela handlowego, jako sumę wymogów kapitałowych określonych w §45-48.

Księga 1. Dokonane zapłaty, wysłane instrumenty bazowe

§45. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta operacji polegających na dokonaniu zapłaty lub dostawy instrumentu bazowego operacji przed otrzymaniem dostawy lub zapłaty oblicza się jako 8% sumy należnej gotówki lub wartości godziwej należnych instrumentów bazowych pomnożonych przez wagi ryzyka przypisane poszczególnym kontrahentom zgodnie z §1-29:

- 1) w przypadku operacji krajowych – od dnia dokonania przez bank zapłaty lub dostawy instrumentu bazowego,
- 2) w przypadku operacji transgranicznych – od dnia następnego po dniu dokonania przez bank zapłaty lub dostawy instrumentu bazowego.

Księga 2. Transakcje z udzielonym i otrzymanym przyrzeczeniem odkupu, transakcje udzielania i przyjmowania pożyczek papierów wartościowych i towarów

§46. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta transakcji z udzielonym lub otrzymanym przyrzeczeniem odkupu oraz transakcji przyjmowania lub udzielania pożyczek papierów wartościowych i towarów oblicza się jako 8% różnicę między wartościami godziwymi instrumentów bazowych operacji oraz kwotami otrzymanymi lub przekazanymi (lub wartościami godziwymi zabezpieczeń udzielonych lub otrzymanych), jeśli różnice te stanowią potencjalny zysk banku, pomnożonych przez wagi ryzyka przypisane poszczególnym kontrahentom zgodnie z przepisami §1-29.

Księga 3. Transakcje pozabilansowe

§47. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta transakcji pozabilansowych oblicza się zgodnie z metodologią obliczania porównawczego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego określoną w §1-29.

Księga 4. Inne

§48. Porównawczy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta innych operacji zaliczonych do portfela handlowego, w tym należności wynikających z opłat, prowizji, odsetek, dywidend i depozytów zabezpieczających związanych z operacjami zaliczonymi do portfela handlowego, oblicza się zgodnie z zasadami określonymi w §1-29.

ZASADY PRZYPISYWANIA EKSPOZYCJI Z TYTUŁU KREDYTOWANIA SPECJALISTYCZNEGO DO KATEGORII RYZYKA PRZEZ BANKI STOSUJĄCE METODĘ WEWNĘTRZNYCH RATINGÓW

Część I. Definicje rodzajów kredytowania specjalistycznego

Księga 1. Definicja finansowania projektów

§1.1. Finansowanie projektów jest rozumiane jako metoda finansowania, w której kredytodawca oczekuje przychodów generowanych głównie przez pojedynczy projekt, stanowiący zarówno źródło spłaty oraz zabezpieczenie ekspozycji.

2. Finansowanie projektów dotyczy dużych, złożonych i kosztownych projektów infrastrukturalnych, które mogą dotyczyć obiektów przemysłowych, infrastruktury transportowej, ochrony środowiska naturalnego lub infrastruktury telekomunikacyjnej.

3. Finansowanie projektów jest realizowane poprzez finansowanie budowy nowych projektów infrastrukturalnych lub refinansowanie istniejącej infrastruktury, z modernizacją lub bez.

4. Jeśli spłata ekspozycji zależy głównie od stabilnego, zdywersyfikowanego, posiadającego odpowiednią wiarygodność kredytową, zobowiązanego do spłaty umową, użytkownika końcowego, uznaje się ją za zabezpieczoną ekspozycję wobec tego użytkownika końcowego

Księga 2. Definicja finansowania nieruchomości przychodowych

§ 2.1. Finansowanie nieruchomości przychodowych jest rozumiane jako metoda finansowania, w przypadku których perspektywy spłaty i odzysku z ekspozycji zależą głównie od przepływów gotówkowych generowanych przez nieruchomość. Pierwotnym źródłem tych przepływów zazwyczaj jest rata leasingowa, czynsz najmu lub sprzedaż nieruchomości.

2. Finansowanie nieruchomości przychodowych dotyczy zapewniania finansowania nieruchomości, w szczególności lokali biurowych przeznaczonych do wynajęcia, powierzchni sklepowych, wielorodzinnych budynków mieszkalnych, powierzchni przemysłowej lub magazynowej, hoteli.

3. Finansowanie nieruchomości przychodowych, w odróżnieniu od ekspozycji wobec przedsiębiorstw zabezpieczonych na nieruchomościach, cechuje się silną dodatnią korelacją pomiędzy perspektywą spłaty ekspozycji i perspektywą odzysku z ekspozycji w przypadku niewykonania zobowiązania, przy czym obie zależą od przepływów gotówkowych generowanych przez nieruchomość.

Księga 3. Definicja finansowanie obiektów

§3.1 Finansowanie obiektów jest rozumiane jako metoda finansowania, gdzie spłata ekspozycji zależy od przepływów pieniężnych generowanych przez finansowane aktywa, zastawione u kredytodawcy lub przeniesione na niego. Podstawowym źródłem tych przepływów pieniężnych mogą być umowy najmu lub leasingu z jednym lub wieloma kontrahentami.

projekt

2. Finansowanie obiektów dotyczy metody finansowania zakupu fizycznych aktywów takich, jak statki, samoloty, satelity, wagony kolejowe i floty samochodowe.

3. Jeśli kondycja finansowa i zdolność obsługi długu przez dłużnika umożliwiają spłatę zadłużenia bez konieczności posiadania wsparcia w postaci zastawionych aktywów, ekspozycja winna być traktowana jako zabezpieczona ekspozycja korporacyjna.

Księga 4. Definicja finansowania towarów

§4.1. Finansowanie towarów jest rozumiane jako metoda finansowania, w których ekspozycje spłacane są z przychodów ze sprzedaży towarów, a dłużnik nie posiada niezależnej zdolności do spłaty ekspozycji.

2. Finansowanie towarów dotyczy złożonego kredytowania krótkoterminowego mającego na celu finansowanie rezerw, zapasów lub należności z tytułu giełdowych kontraktów opartych na towarach.

3. Finansowanie towarów ma miejsce, gdy pożyczkobiorca nie prowadzi innej działalności i nie posiada innych istotnych aktywów w swoim bilansie. Złożony charakter tego finansowania projektuje się w celu skompensowania niskiej zdolności kredytowej pożyczkobiorcy. Rating ekspozycji bardziej odzwierciedla automatyzm jej rozliczania się oraz umiejętność projektowania złożonych transakcji przez kredytodawcę, niż wiarygodność kredytową dłużnika.

4. Nie może być klasyfikowane jako finansowanie towarów finansowanie rezerw, zapasów lub należności, kredytobiorców będących przedsiębiorcami, w przypadku których bank jest w stanie oceniać wiarygodność kredytową dłużnika w oparciu o szerszy zakres jego bieżącej działalności, a wartość towaru służy jako instrument redukcji ryzyka, a nie podstawowe źródło spłaty.

§ 5. Bank dokonuje przypisania pozycji z tytułu poszczególnych składowych ryzyka związanego z ekspozycjami, o których mowa w § 1 – 4, z uwzględniając co najmniej:

- 1) zasady przypisania określone w tabeli 1 dla ekspozycji z tytułu finansowania projektów,
- 2) zasady przypisania określone w tabeli 2 dla ekspozycji z tytułu nieruchomości przychodowych,
- 3) zasady przypisania określone w tabeli 3 dla ekspozycji z tytułu finansowania obiektów,
- 4) zasady przypisania określone w tabeli 4 dla ekspozycji z tytułu finansowania towarów.

2. Bank przypisuje ekspozycję z tytułu kredytowania specjalistycznego do kategorii 5, jeśli ekspozycja te spełnia przesłanki niewykonania zobowiązania dla ekspozycji należącej do klasy ekspozycji wobec przedsiębiorstw.

§6.1. Bank może stosować zasady bardziej szczegółowe niż określone w § 5.

2. Bank może wyróżniać inne rodzaje kredytowania specjalistycznego i stosować odmienne zasady przypisywania ekspozycji do kategorii ryzyka niż określone w § 5, o ile uzyska zgodę Komisji Nadzoru Bankowego.

Część II. Zasady przypisania ekspozycji z tytułu finansowania specjalistycznego

projekt

Tabela 1.

projekt

Kryterium	Kategoria			
	1	2	3	4
Kondycja finansowa				
<p>Uwarunkowania rynkowe</p> <p>Wskaźniki finansowe (np. <i>wskaźnik obsługi zadłużenia (DSCR – [debt service coverage ratio])</i>, <i>wskaźnik pokrycia okresu kredytowania (LLCR – [loan life coverage ratio])</i>, <i>wskaźnik pokrycia cyklu projektu (PLCR – [project life coverage ratio])</i> oraz <i>wskaźnik relacji zadłużenia do kapitału [debt-to-equity ratio]</i>)</p> <p>Analiza warunków skrajnych</p>	<p>Niewielu konkurencyjnych dostawców lub istotna i trwała przewaga w zakresie lokalizacji, kosztów lub technologii. Popyt jest silny i nadal wzrasta.</p> <p>Bardzo dobre wskaźniki finansowe w relacji do ryzyka projektu; bardzo solidne założenia ekonomiczne.</p> <p>Projekt jest w stanie wypełnić związane z nim zobowiązania finansowe w utrzymujących się, bardzo niekorzystnych warunkach skrajnych w gospodarce lub sektorze.</p>	<p>Niewielu konkurencyjnych dostawców lub lepsza od przeciętnej lokalizacja, koszty lub technologia, sytuacja ta może jednak nie być trwała. Popyt jest silny i stabilny.</p> <p>Wskaźniki finansowe bardzo dobre do dopuszczalnych w relacji do ryzyka projektu; solidne założenia ekonomiczne projektu.</p> <p>Projekt jest w stanie wypełnić związane z nim zobowiązania w typowych warunkach skrajnych w gospodarce lub sektorze. Zaniechanie realizacji projektu jest prawdopodobne tylko w bardzo niekorzystnych warunkach ekonomicznych.</p>	<p>Projekt nie posiada przewagi w zakresie lokalizacji, kosztów lub technologii. Istnieje odpowiedni i stabilny popyt.</p> <p>Standardowe wskaźniki finansowe w relacji do poziomu ryzyka projektu.</p> <p>Projekt jest wrażliwy na warunki skrajne, które nie są rzadkie w trakcie cyklu gospodarczego, i może zostać zaniechany w typowej recesji.</p>	<p>Projekt posiada gorszą od przeciętnej lokalizację, koszty lub technologię. Popyt jest słaby i nadal spada.</p> <p>Napięte wskaźniki finansowe w relacji do ryzyka projektu.</p> <p>Bez szybkiej poprawy uwarunkowań zewnętrznych prawdopodobne jest zaniechanie projektu.</p>
<p><i>Struktura finansowa</i></p> <p>Porównanie okresu kredytowania z okresem funkcjonowania projektu</p> <p>Harmonogram spłaty zadłużenia</p>	<p>Użyteczny cykl życia projektu znacznie przekracza okres kredytowania.</p> <p>Splata rozłożona wyłącznie na raty.</p>	<p>Użyteczny cykl życia projektu przekracza okres kredytowania.</p> <p>Splata rozłożona wyłącznie na raty.</p>	<p>Użyteczny cykl życia projektu przekracza okres kredytowania.</p> <p>Splata rozłożona na raty oraz ograniczoną splatę końcową.</p>	<p>Użyteczny cykl życia projektu może być krótszy od okresu kredytowania.</p> <p>Wyłącznie jednorazowa splata końcowa lub splata rozłożona na raty z wysoką splatą końcową.</p>
Uwarunkowania polityczne i prawne				
<p>Ryzyko polityczne, w tym ryzyko transferu, z uwzględnieniem rodzaju projektu i instrumentów redukcji ryzyka</p> <p>Ryzyko siły wyższej (wojna, niepokoje społeczne, itd.)</p> <p>Wsparcie ze strony rządu oraz</p> <p>Uwarunkowania polityczne i prawne</p>	<p>Bardzo małe narażenie; w razie potrzeby, silne instrumenty redukcji ryzyka.</p> <p>Małe narażenie</p> <p>Projekt o strategicznym znaczeniu dla kraju (w tym o znaczeniu dla eksportu).</p> <p>Silne wsparcie ze strony rządu.</p>	<p>Małe narażenie; w razie potrzeby, zadowalające instrumenty redukcji ryzyka.</p> <p>Dopuszczalne narażenie.</p> <p>Projekt uznawany za ważny dla kraju. Dobry poziom wsparcia rządowego.</p>	<p>Średnie narażenie; w razie potrzeby, dostateczne instrumenty redukcji ryzyka.</p> <p>Standardowa ochrona.</p> <p>Projekt może nie mieć strategicznego znaczenia, ale przyrostowi krajowi niekwestionowane korzyści. Wsparcie rządowe może nie być</p>	<p>Duże narażenie; brak lub słabe instrumenty redukcji ryzyka.</p> <p>Znaczne ryzyka, nie w pełni zredukowane.</p> <p>Projekt nie posiada kluczowego znaczenia dla kraju. Brak lub słabe wsparcie rządowe.</p>

Tabela 2.

Kryterium	Kategoria			
	1	2	3	4
Kondycja finansowa				
Uwarunkowania rynkowe	<p>Podaż i popyt dla tego rodzaju projektu i lokalizacji znajdują się obecnie w równowadze. Liczba wchodzących na rynek konkurencyjnych nieruchomości jest równa lub niższa od przewidywanego popytu.</p>	<p>Podaż i popyt dla tego rodzaju projektu i lokalizacji znajdują się obecnie w równowadze. Liczba wchodzących na rynek konkurencyjnych nieruchomości jest mniej więcej równa przewidywanemu popytowi.</p>	<p>Uwarunkowania rynkowe znajdują się mniej więcej w równowadze. Nieruchomości konkurencyjne wchodzą na rynek, a inne znajdują się w fazie planowania. Projekt i możliwości mogą nie być najnowocześniejsze w porównaniu z nowymi projektami.</p>	<p>Uwarunkowania rynkowe są słabe. Nie wiadomo kiedy nastąpi poprawa warunków rynkowych i powrót do równowagi. Projekt traci najemców po wygaśnięciu umów najmu. Nowe warunki najmu są mniej korzystne niż warunki określone w wygasających umowach.</p>
Wskaźniki finansowe i stopień zaawansowania	<p>Wskaźnik pokrycia zadłużenia (DSCR) uznaje się za dobry (DSCR nie jest odpowiednią miarą w fazie budowy), a relacja kredytu do wartości nieruchomości (LTV) uznawana jest za niską dla tego rodzaju nieruchomości. Jeśli istnieje rynek wtórny, to transakcja jest zawarta zgodnie ze standardami rynkowymi.</p>	<p>Wskaźniki DSCR (który nie jest odpowiednią miarą w fazie budowy nieruchomości) i LTV są zadowalające. Jeśli istnieje rynek wtórny, to transakcja jest zawarta zgodnie ze standardami rynkowymi.</p>	<p>Poziom wskaźnika DSCR zmalał, a wartość nieruchomości spadła, co spowodowało wzrost wskaźnika LTV.</p>	<p>Wartość wskaźnika DSCR dla nieruchomości znacznie spadła, a wskaźnik LTV jest znacznie wyższy od standardów obowiązujących przy udzielaniu nowych kredytów.</p>
Analiza warunków skrajnych	<p>Struktura zasobów, struktura umów warunkowych i zobowiązań umożliwia zapewnienie obsługi wszystkich zobowiązań finansowych w okresie bardzo poważnych zakłóceń finansowych (dotyczących np. stóp procentowych, wzrostu gospodarczego).</p>	<p>Przychody z nieruchomości zapewnią obsługę zobowiązań finansowych w okresie utrzymujących się zakłóceń finansowych (dotyczących np. stóp procentowych, wzrostu gospodarczego).</p>	<p>W okresie spadkowego trendu w gospodarce, spadną przychody nieruchomości, co ograniczy jej zdolność do finansowania nakładów kapitałowych i znacznie zwiększy ryzyko niewykonania zobowiązania.</p>	<p>Kondycja finansowa nieruchomości jest napięta i występuje niebezpieczeństwo niewykonania zobowiązania, chyba że warunki ulegną szybkiej poprawie.</p>
Przewidywalność przepływów pieniężnych (a) W przypadku nieruchomości ukończonych i ustabilizowanych	<p>Umowy najmu nieruchomości zawarto na długie okresy z najemcami o dobrej zdolności kredytowej, ich daty wygaśnięcia są rozłożone w czasie. Nieruchomość posiada historię zatrzymywania najemców po wygaśnięciu umów najmu. Wskaźnik</p>	<p>Większość umów najmu nieruchomości zawarto na długie okresy z najemcami o różnej zdolności kredytowej. Nieruchomość charakteryzuje się normalnym poziomem rotacji najemców po wygaśnięciu umów najmu. Wskaźnik pustostanów jest niski.</p>	<p>Większość umów najmu nieruchomości zawarto raczej na średnie niż długie okresy z najemcami o różnej zdolności kredytowej. Nieruchomość charakteryzuje się umiarkowanym poziomem rotacji najemców po</p>	<p>Umowy najmu nieruchomości zawarto na różne terminy z najemcami o różnej zdolności kredytowej. Nieruchomość charakteryzuje się bardzo wysokim poziomem rotacji najemców po wygaśnięciu umów najmu. Wskaźnik</p>

	pustostanów jest niski. Wydatki (konserwacja, ubezpieczenie, zapewnienie bezpieczeństwa i podatki od nieruchomości) są przewidywalne.	Wydatki są przewidywalne.	wygaśnięciu umów najmu. Wskaźnik pustostanów jest umiarkowany. Wydatki są stosunkowo przewidywalne, lecz zróżnicowane w relacji do przychodów.	pustostanów jest wysoki. Ponosi się znaczne wydatki na przygotowywanie miejsca dla nowych najemców.
(b) W przypadku nieruchomości ukończonych, lecz nie ustabilizowanych	Usługi najmu spełniają lub przekraczają prognozy. Projekt powinien uzyskać stabilizację w krótkim okresie.	Usługi najmu spełniają lub przekraczają prognozy. Projekt powinien uzyskać stabilizację w krótkim okresie.	Większa część usług najmu spełnia prognozy, jednak przez jakiś czas stabilizacja nie zostanie osiągnięta.	Czynsze na rynku kształtują się poniżej oczekiwań. Pomimo osiągnięcia docelowego wskaźnika obłożenia, przepływy pieniężne są napięte ze względu na niezadawalające przychody.
(c) W przypadku nieruchomości w fazie budowy	Nieruchomość jest w całości z góry wynajęta przez cały okres kredytowania lub z góry sprzedana najemcy lub nabywcy, którzy posiadają ocenę inwestycyjną, albo bank posiada zobowiązanie kredytodawcy z oceną inwestycyjną do przejęcia finansowania.	Nieruchomość jest w całości z góry wynajęta lub z góry sprzedana najemcy lub nabywcy, którzy posiadają zdolność kredytową, albo bank posiada zobowiązanie kredytodawcy posiadającego zdolność kredytową do ciągłego finansowania.	Wynajem przebiega zgodnie z prognozami, ale może wystąpić sytuacja, że budynek nie będzie z góry wynajęty, albo może nie występować przejęcie finansowania. Bank może być ciągłym kredytodawcą.	Jakość nieruchomości ulega pogorszeniu ze względu na przekroczenie kosztów, pogorszenie warunków rynkowych, rezygnację najemców lub inne czynniki. Może mieć miejsce spór ze stroną zapewniającą ciągłe finansowanie.
Charakterystyka aktywa				
Lokalizacja	Nieruchomość jest położona w bardzo atrakcyjnym pożądanym miejscu, które jest dogodne dla usług poświadanych przez najemców.	Nieruchomość jest położona w pożądanym miejscu, które jest dogodne dla usług poświadanych przez najemców.	Położenie nieruchomości nie zapewnia przewagi konkurencyjnej.	Położenie, ukształtowanie, projekt i konserwacja nieruchomości przyczyniły się do trudności dotyczących nieruchomości.
Projekt i stan	Nieruchomość jest preferowana ze względu na jej projekt, ukształtowanie i konserwację, jest także bardzo konkurencyjna w stosunku do nowych nieruchomości.	Nieruchomość jest odpowiednia pod względem projektu, ukształtowania i konserwacji. Projekt nieruchomości i możliwości, których dostarcza, są konkurencyjne w stosunku do nowych nieruchomości.	Nieruchomość jest odpowiednia pod względem projektu, ukształtowania i konserwacji.	W ukształtowaniu, projekcie lub konserwacji nieruchomości występują słabości.
Nieruchomość jest w trakcie budowy	Budżet budowy jest konserwatywny, a ryzyko techniczne ograniczone. Wykonawcy posiadają wysokie kwalifikacje.	Budżet budowy jest konserwatywny, a ryzyko techniczne ograniczone. Wykonawcy posiadają wysokie kwalifikacje.	Budżet budowy jest odpowiedni, a wykonawcy posiadają przeciętne kwalifikacje.	Realizacja projektu przekroczyła budżet, albo jest nierealna biorąc pod uwagę ryzyko techniczne. Wykonawcy mogą nie posiadać odpowiednich kwalifikacji.
Siła inwestora / dewelopera				
Potencjał finansowy i wola wspierania nieruchomości	Inwestor / deweloper wniósł znaczny wkład gotówkowy w budowę	Inwestor / deweloper wniósł istotny wkład gotówkowy w budowę	Wkład inwestor / dewelopera może być nieistotny lub	Inwestorowi / deweloperowi brakuje potencjału finansowego

	lub nabycie nieruchomości. Inwestor / deweloper posiada znaczne środki oraz ograniczone zobowiązania bezpośrednie i warunkowe. Nieruchomości inwestora / dewelopera są zdywersyfikowane pod względem geograficznym i rodzaju nieruchomości.	lub nabycie nieruchomości. Kondycja finansowa inwestora / dewelopera umożliwia mu wspieranie nieruchomości w przypadku niedoborów przepływów gotówkowych. Nieruchomości inwestora / dewelopera są położone w kilku regionach geograficznych.	mieć charakter bezgotówkowy. Zasoby finansowe inwestora / dewelopera są przeciętne lub mniej niż przeciętne.	lub woli wspierania nieruchomości
Reputacja i historia działalności w zakresie podobnych nieruchomości	Doświadczone kierownictwo i wysoka jakość inwestorów. Bardzo dobra reputacja oraz długie i pozytywna historia działalności w zakresie podobnych nieruchomości.	Odpowiednia jakość kierownictwa i inwestorów. Inwestor lub kierownictwo posiadają pozytywną historię działalności w zakresie podobnych nieruchomości.	Średnia jakość kierownictwa i inwestorów. Historia działalności kierownictwa lub inwestora nie budzi poważnych zastrzeżeń.	Nieefektywne kierownictwo, jakość inwestorów poniżej standardu. Trudności kierownictwa lub inwestora przyczyniły się w przeszłości do trudności w zarządzaniu nieruchomościami.
Relacje z odpowiednimi uczestnikami rynku nieruchomości	Bardzo dobre relacje z głównymi uczestnikami rynku, takimi jak agencje wynajmu.	Sprawdzone relacje z głównymi uczestnikami rynku, takimi jak agencje wynajmu.	Odpowiednie relacje z agencjami wynajmu oraz innymi stronami świadczącymi ważne usługi dotyczące nieruchomości.	Słabe relacje z agencjami wynajmu i / lub innymi stronami świadczącymi ważne usługi dotyczące nieruchomości.
Pakiet zabezpieczeń				
Rodzaj zastawu	Zastaw rejestrowy pierwszego rzędu ¹	Zastaw rejestrowy pierwszego rzędu ¹	Zastaw rejestrowy pierwszego rzędu ¹	Zdolność kredytodawcy do przejęcia własności zastawu może być ograniczona .
Upoważnienie do pobierania czynszów (dotyczy nieruchomości wynajmowanych najemcom długoterminowym)	Kredytodawca uzyskał upoważnienie do pobierania czynszów. Utrzymuje bieżące informacje o najemcach, które ułatwią wystosowanie pism dotyczących bezpośredniego przekazywania czynszów kredytodawcy, takie jak aktualny stan wpłat czynszów oraz kopie umów najmu nieruchomości.	Kredytodawca uzyskał upoważnienie do pobierania czynszów. Utrzymuje bieżące informacje o najemcach, które ułatwią wystosowanie pism do najemców dotyczących bezpośredniego przekazywania czynszów kredytodawcy, takie jak aktualny stan wpłat czynszów oraz kopie umów najmu nieruchomości.	Kredytodawca uzyskał upoważnienie do pobierania czynszów. Utrzymuje bieżące informacje o najemcach, które ułatwią wystosowanie pism do najemców dotyczących bezpośredniego przekazywania czynszów kredytodawcy, takie jak aktualny stan wpłat czynszów oraz kopie umów najmu nieruchomości.	Kredytodawca nie uzyskał upoważnienia do pobierania czynszów i nie posiada informacji koniecznych do szybkiego wystosowania pism do najemców budynku.
Jakość ubezpieczenia	Odpowiednie	Odpowiednie	Odpowiednie	Poniżej standardu

¹ Kredytodawcy na niektórych rynkach szeroko stosują struktury kredytowania obejmujące zastawy podporządkowane. Zastawy podporządkowane mogą wskazywać poziom ryzyka, jeżeli ogólny wskaźnik LTV, obejmujący wszystkie pozycje uprzywilejowane, nie przekracza typowego wskaźnika LTV dla pierwszej pożyczki.

Tabela 3

Kryterium	Kategoria			
	1	2	3	4

	1	2	3	4
Sila finansowa				
Uwarunkowania rynkowe	Popyt jest silny i nadal rośnie, silne bariery wejścia, niska wrażliwość na zmiany technologiczne i prognozy gospodarcze.	Popyt jest silny i stabilny. Pewne bariery wejścia i pewna wrażliwość na zmiany technologiczne i prognozy gospodarcze.	Popyt jest odpowiedni i stabilny, ograniczone bariery wejścia, znaczna wrażliwość na zmiany technologiczne i prognozy gospodarcze.	Popyt jest słaby i spada, podatność na zmiany technologiczne i prognozy gospodarcze, bardzo niestabilne środowisko.
Wskaźniki finansowe (wskaźnik pokrycia zadłużenia i wskaźnik relacji kredytów do wartości)	Dobre wskaźniki finansowe biorąc pod uwagę rodzaj aktywa. Bardzo solidne założenia ekonomiczne.	Dobre / dopuszczalne wskaźniki finansowe biorąc pod uwagę rodzaj aktywa. Solidne założenia ekonomiczne projektu.	Standardowe wskaźniki finansowe dla tego rodzaju aktywa.	Agresywne wskaźniki biorąc pod uwagę rodzaj aktywa.
Analiza warunków skrajnych	Stabilne, długoterminowe przychody, pozwalające na przetrzymanie poważnych warunków skrajnych w toku cyklu gospodarczego.	Zadowolające przychody krótkoterminowe. Kredyt może pozwolić na przetrzymanie pewnych niekorzystnych uwarunkowań finansowych. Zaniechanie realizacji projektu jest prawdopodobne jedynie w bardzo niekorzystnych warunkach gospodarczych.	Niepewne przychody krótkoterminowe. Przepływy gotówkowe są podatne na warunki skrajne, które nie są zjawiskiem niezwykłym w toku cyklu gospodarczego. Niewykonanie zobowiązań z tytułu umowy kredytowej może wystąpić w warunkach normalnego spadku koniunktury.	Przychody charakteryzują się znaczną niepewnością, aktywa mogą zostać zaniechane nawet w normalnych warunkach gospodarczych, chyba że warunki się poprawią.
Płynność rynku	Rynek ma zasięg ogólnosiwiatowy; aktywa cechuje wysoka płynność.	Rynek ma zasięg ogólnosiwiatowy lub regionalny; aktywa cechuje relatywna płynność.	Rynek ma zasięg regionalny i w krótkim okresie cechuje się ograniczonymi perspektywami, co implikuje niższą płynność.	Rynek lokalny i / lub słabe perspektywy. Niska płynność lub brak płynności, szczególnie na rynkach niszowych.
Uwarunkowania polityczne i prawne				
Ryzyko polityczne, w tym ryzyko transferu	Bardzo niskie; jeśli konieczne, silne instrumenty redukcji ryzyka.	Niskie; jeśli konieczne, zadowolające instrumenty redukcji ryzyka.	Umiarkowane; dostateczne instrumenty redukcji ryzyka.	Wysokie; brak lub słabe instrumenty redukcji ryzyka.
Ryzyko prawne i regulacyjne	Jurysdykcja sprzyja przejmowaniu własności i egzekwowaniu kontraktów.	Jurysdykcja sprzyja przejmowaniu własności i egzekwowaniu kontraktów.	Jurysdykcja generalnie sprzyja przejmowaniu własności i egzekwowaniu kontraktów, ale przejęcie własności może trwać długo i / lub być trudne.	Słabe lub niestabilne uwarunkowania prawne i regulacyjne. W jurysdykcji przejęcie własności i wyegzekwowanie kontraktu może trwać długo lub być niemożliwe.
Cechy transakcji				
Porównanie okresu finansowania z okresem ekonomicznego życia aktywa	Pełna spłata w ratach / minimalna spłata końcowa. Brak okresu karencji.	Spłata końcowa bardziej istotna, ale nadal na zadowolającym poziomie.	Znaczna spłata końcowa z ewentualnymi okresami karencji.	Pełna lub wysoka spłata końcowa.
Ryzyko operacyjne				
Pozwolenia / licencje	Uzyskano wszystkie pozwolenia; aktywa spełniają obecne i przewidywane regulacje dotyczące	Uzyskano wszystkie pozwolenia lub trwa proces ich uzyskiwania; aktywa spełniają obecne i przewidywane regulacje	Uzyskano większość pozwoleń lub trwa proces ich uzyskiwania; uzyskanie brakujących pozwoleń	Występują problemy z uzyskaniem wszystkich wymaganych pozwoleń. Może

projekt

Zakres i charakter kontraktów eksploatacji i konserwacji (EiK)	bezpieczeństwa. Korzystny, długoterminowy kontrakt EIK, najlepiej zawierający bodźce związane z realizacją umowy, oraz / lub rachunki rezerw EIK (jeśli potrzebne).	dotyczące bezpieczeństwa. Długoterminowy kontrakt EIK, oraz / lub rachunki rezerw EIK (jeśli potrzebne).	uznaje się za rutynową procedurę; aktywa spełniają obecne regulacje dotyczące bezpieczeństwa. Ograniczony kontrakt EIK lub rachunek rezerw EIK (jeśli potrzebny).	zaistnieć konieczność wprowadzenia zmian dotyczących części planowanej konfiguracji lub planowanej działalności. Brak kontraktu EIK: ryzyko wysokich kosztów operacyjnych wykracza poza czynniki redukcji.
Kondycja finansowa firmy zarządzającej oraz jej doświadczenie w zarządzaniu tego rodzaju aktywami i zdolność do ponownego wynajmu aktywa po wygaśnięciu umów najmu	Dośkonale doświadczenie i duża zdolność do ponownego wynajmu aktywa.	Zadowalające doświadczenie i zdolność do ponownego wynajmu aktywa.	Niewielkie lub krótkie doświadczenie oraz niepewna zdolność do ponownego wynajmu aktywa.	Brak doświadczenia lub brak informacji na ten temat oraz brak zdolności do ponownego wynajmu aktywa.
Cechy aktywa				
Porównanie do innych aktywów na tym samym rynku pod względem konfiguracji, rozmiaru, projektu i konserwacji (w przypadku samolotu wieku i rozmiaru) Wartość odsprzedaży	Duża przewaga pod względem projektu i konserwacji. konfiguracja jest standardowa i pozwala obiektowi spełnić oczekiwania płynnego rynku. Aktualna wartość odsprzedaży znacznie przekracza wartość zadłużenia.	Projekt i konserwacja powyżej przeciętnej. Standardowa konfiguracja, może z bardzo ograniczonymi wyjątkami, pozwala obiektowi spełnić oczekiwania płynnego rynku. Wartość odsprzedaży w umiarkowanym stopniu przekracza wartość zadłużenia.	Przeciętny projekt i konserwacja. Konfiguracja jest trochę nietypowa, przez co może zawęzić rynek dla obiektu. Wartość odsprzedaży nieznacznie przekracza wartość zadłużenia.	Projekt i konserwacja poniżej przeciętnej. Aktywo jest bliskie końca swego ekonomicznego życia. Konfiguracja jest bardzo nietypowa; rynek dla obiektu jest bardzo wąski. Wartość odsprzedaży jest niższa od wartości zadłużenia.
Wrażliwość wartości i płynności aktywa na cykle gospodarcze	Wartość i płynność aktywa są relatywnie niewrażliwe na cykle gospodarcze.	Wartość i płynność aktywa są wrażliwe na cykle gospodarcze.	Wartość i płynność aktywa są dość wrażliwe na cykle gospodarcze.	Wartość i płynność aktywa są bardzo wrażliwe na cykle gospodarcze.
Kondycja finansowa inwestora Kondycja finansowa inwestora oraz jego doświadczenie w zarządzaniu tego rodzaju aktywami i zdolność do ponownego wynajmu aktywa po wygaśnięciu umów najmu	Dośkonale doświadczenie i duża zdolność do ponownego wynajmu aktywa.	Zadowalające doświadczenie i zdolność do ponownego wynajmu aktywa.	Niewielkie lub krótkie doświadczenie oraz niepewna zdolność do ponownego wynajmu aktywa.	Brak doświadczenia lub brak informacji na ten temat oraz brak zdolności do ponownego wynajmu aktywa.
Doświadczenie i siła finansowa inwestorów	Inwestorzy z doskonałym doświadczeniem i bardzo dobrą kondycją finansową.	Inwestorzy z dobrym doświadczeniem i dobrą kondycją finansową.	Inwestorzy z odpowiednim doświadczeniem i dobrą kondycją finansową.	Inwestorzy wykazują brak lub wątpliwe doświadczenie lub słabości finansowe.
Pakiet zabezpieczeń				